Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums dāvanām no fiziskajām personām**
N.p.k.	**1.1.23.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 9. panta pirmās daļas 35. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Gada apliekamajā ienākumā netiek ietvertas un ar iedzīvotāju ienākuma nodokli *(turpmāk – IIN)* netiek apliktas dāvanas no fiziskajām personām: a) pilnā apmērā – ja dāvinātāju ar maksātāju saista laulība vai radniecība līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē. Minētā norma nav piemērojama, ja dāvanu dāvina saimnieciskās darbības ietvaros, b) līdz 1 425 *euro* taksācijas gada laikā – ja dāvinātājs ir šā punkta "a" apakšpunktā neminēta fiziskā persona. Šī norma nav piemērojama, ja dāvanu dāvina fiziskā persona savas saimnieciskās darbības ietvaros, kā arī tad, ja fiziskā persona ir saņēmusi dāvanu ar atlīdzības raksturu Civillikuma izpratnē, c) pilnā apmērā – neatkarīgi no tā, vai dāvinātāju ar maksātāju saista laulība vai radniecība līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē, ja dāvinājums paredzēts un maksātājs to izlieto, lai segtu savus izdevumus par augstākās izglītības un visu pakāpju profesionālās izglītības iegūšanu, izdevumiem par specialitātes (profesijas, amata, aroda) iegūšanu valsts akreditētās Latvijas izglītības iestādēs, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Ekonomikas zonas valstu mācību iestādēs vai apgūstot valsts akreditētās izglītības programmas,

		d) pilnā apmērā – neatkarīgi no tā, vai dāvinātāju ar maksātāju saista laulība vai radniecība līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē, ja dāvinājums paredzēts un maksātājs to izlieto, lai segtu savus izdevumus par medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu, izņemot kosmētiskās operācijas.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nodrošināt limitētu brīvo līdzekļu apriti starp fiziskajām personām, tai skaitā pilnā apmērā starp ģimenes locekļiem līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē, kā arī, lai segtu izdevumus par medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu, izņemot kosmētiskās operācijas. Atbrīvojums mērķēts arī uz administratīvā sloga nepalielināšanu gan fiziskām personām, gan Valsts ieņēmumu dienestam (*turpmāk – VID*).
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo IIN maksātājiem nav nepieciešams deklarēt no fiziskajām personām saņemtos dāvinājumus, ja neapliekamo ienākumu kopējais apmērs nepārsniedz 10 000 *euro* taksācijas gada laikā (prasība deklarēt visus no fiziskajām personām saņemtos dāvinājumus varētu nesamērīgi paaugstināt administratīvo slogu), tomēr vienlaikus samazina iespēju izmantot dāvinājumu starp fiziskām personām kā līdzekli nodokļu plānošanai.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņems nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Normatīvajos aktos nav noteikts konkrēts ienākuma veida kods, ar kuru fiziskās personas (ja dāvinājumu neveic saimnieciskās darbības ietvaros) dāvinājums citai fiziskajai ir jāatspoguļo paziņojumā par fiziskai personai izmaksātajām summām. Līdz ar to VID rīcībā nav informācijas par kopējiem dāvinājumu apmēriem, kas saņemti no personām, ar kuru ir radniecība līdz trešajai pakāpei un dāvinājumiem no trešās personas un nav iespējams apkopot informāciju par šāda veida ienākumu. Turklāt gada ienākumu deklarācijā maksātājs uzrāda taksācijas periodā (kalendāra gadā) gūtos ar nodokli neapliekamos ienākumus tikai gadījumos, ja to kopējā summa pārsniedz 10 000 *euro* gadā.[1]
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Tā kā VID rīcībā nav informācijas par kopējiem dāvinājumu apmēriem, kas saņemti no personām, ar kuru ir radniecība līdz trešajai pakāpei un dāvinājumiem no trešās personas, tad nav iespējams aprēķināt nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls,	Dāvanas no fiziskajām personām netiek apliktas ar nodokli jau kopš **1994. gada**. Sākotnēji visi no fiziskajām personām saņemtie dāvinājumi netika aplikti ar IIN, ja tie netika dāvināti saimnieciskās darbības ietvaros. **2010. gadā** noteica, ka dāvinājumi pilnā apmērā netiek aplikti ar IIN, ja dāvinātāju ar maksātāju saista laulība vai radniecība. Kā

[1] *Likuma 19. panta otrā daļa*. Lēmumu par sliekšņa paaugstināšanu, līdz kuram nav jādeklarē ar nodokli neapliekamie ienākumi, Saeima pieņēma 2019.gada 21.marta *(norma spēkā no 16.04.2019.)*, pamatojoties uz Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas deputātu iesniegto priekšlikumu.

	padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	arī noteica limitu 1 000 latu (1 422,87 *euro*) apmērā pārējiem fizisku personu dāvinājumiem. Šī norma ieviesta, lai novērstu, ka dāvinājumi tiktu izmantoti izvairīšanās no nodokļa maksāšanas shēmās. **2010. gadā jūnijā papildus** tika noteikts, ka pilnā apmērā netiek aplikti arī dāvinājumi (neatkarīgi no tā, vai dāvinātāju ar maksātāju saista laulība vai radniecība), kas tiek izlietoti, lai segtu izdevumus par izglītību vai par medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu. Gada ienākumu deklarācijā uzrādīt taksācijas periodā gūtos ar nodokli neapliekamos ienākumus nodokļu maksātājiem ir pienākums kopš 1995. gada. 1997. gadā noteica, ka jādeklarē neapliekamie ienākumi, ja to kopējā summa pārsniedz gada neapliekamā minimuma apmēru. 2008. gadā limitu paaugstināja līdz četrkāršotam gada neapliekamā minimuma apmēram. Ar 2015. gadu kopējā summa līdz kurai varēja nedeklarēt neapliekamos ienākumus bija 4 000 *euro*. Sākot ar 2019. gadu kopējās summas apmērs ir 10 000 *euro*[1].

		Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Kvantitatīvie rādītāji nav definējami, jo fiziskām personām nav pienākuma deklarēt dāvinātās summas līdz 10 000 *euro* gadā, līdz ar to nav datu par iepriekšējiem gadiem un nav iespējams prognozēt cik nākotnē šādu dāvinājumu varētu notikt.	**X**	**X**	**X**

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Arī turpmāk IIN atbrīvojums fizisko personu dāvinājumiem likumā noteiktajā apmērā pildīs savu funkciju kā līdzeklis, ar kuru valsts nodrošina cilvēku privātās dzīves neaizskaramību un novērš valsts nesamērīgu iejaukšanos privātajās attiecībās starp ģimenes locekļiem, kā arī citu fizisko personu starpā.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā	Palielinot limitu likuma 9. panta pirmās daļas 35. punkta "b" apakšpunktā (šobrīd 1 425 *euro*), tas varētu sekmēt atbrīvojuma izmantošanu nodokļa plānošanai, kā rezultātā varētu pieaugt ēnu ekonomikas īpatsvars.

	u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.1.24.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums ienākumam no akciju pirkuma tiesību īstenošanas**
N.p.k.	**1.1.24.**

	Normatīvais akts	Likums "*Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*" *(turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 9. panta pirmās daļas 43. punkts un 11.[11] pants.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Gada apliekamajā ienākumā netiek ietverts un ar iedzīvotāju ienākuma nodokli *(turpmāk – IIN)* netiek aplikts ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas, ja akciju pirkuma tiesības piešķirtas atbilstoši akciju pirkuma tiesību īstenošanas plānam un īstenoti šādi nosacījumi: a) akciju pirkuma tiesību minimālais **turēšanas periods** (periods no akciju pirkuma tiesību piešķiršanas dienas līdz dienai, kad darbinieks ir tiesīgs uzsākt akciju pirkuma tiesību īstenošanu) ir ne mazāks kā **12 mēneši**, b) akciju pirkuma tiesību minimālajā turēšanas periodā darbinieks ir **darba attiecībās ar kapitālsabiedrību**, kura piešķīrusi maksātājam akciju pirkuma tiesības vai ar kuru saistīta persona likuma "*Par nodokļiem un nodevām*" izpratnē maksātājam ir piešķīrusi akciju pirkuma tiesības, c) darba devējs ir **iesniedzis Valsts ieņēmumu dienestam informāciju**[1] (*turpmāk – VID*), d) akciju pirkuma tiesības tiek īstenotas **ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā** no dienas, **kad izbeigtas darba attiecības** starp maksātāju un darba devēju (kapitālsabiedrība, kura piešķīrusi maksātājam akciju pirkuma tiesības vai kura ir ar darba devēju saistīta persona likuma "*Par nodokļiem un nodevām*" izpratnē), e) **kapitālsabiedrība**, kura piešķīrusi maksātājam akciju pirkuma tiesības, vai ar to saistīta persona likuma "*Par nodokļiem un nodevām*" izpratnē **nav izsniegusi maksātājam aizdevumu**, **kas nav atmaksāts** līdz akciju pirkuma tiesību īstenošanas brīdim, izņemot aizdevumus, kurus izsniedz

[1] Likuma 11.[11] panta ceturtajā daļā noteiktā informācija.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>persona[2], kas ir kapitālsabiedrība, ja vien minētie aizdevumi netiek sniegti paša aizdevēja akciju iegādei, īstenojot akciju pirkuma tiesības.
Saskaņā ar likuma 8. panta 2.[5] daļu termins “akcija” tiek lietots Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma izpratnē un tā ir akcija, paja, kapitāla daļa vai citas tiesības saņemt dividendes.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir motivēt darbiniekus iegādāties akcijas vai pamatkapitāla daļas, lai veicinātu darbinieku iesaisti uzņēmumu attīstībā un veicinātu uzņēmuma vērtības pieaugumu nākotnē, uzlabojot konkurētspēju un investīciju piesaistes iespējas.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Akciju pirkuma tiesību īstenošana ir akciju iegāde par akciju pirkuma tiesību līgumā noteikto cenu vai, ja tā noteikts līgumā, akciju saņemšana bez maksas. Ienākums no akciju pirkumu tiesību īstenošanas tiek aprēķināts no akciju tirgus vērtības akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā, atņemot akciju iegādes vērtību.

Ienākums no akciju pirkumu tiesību īstenošanas ir apliekams ar darbaspēka nodokļiem (IIN un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām), ja netiek izpildīts kāds no likuma 9. panta pirmās daļas 43. punktā minētajiem nosacījumiem.

Ieguvēji no nodokļa atbrīvojuma ir uzņēmumi, kas darbinieku motivācijas un piesaistīšanas nolūkā darbiniekiem piešķir akciju pirkuma tiesības, kā arī attiecīgi darbinieki – akciju pirkuma tiesību ieguvēji. Viena no grupām, kuru izveidošanu un attīstību varētu veicināt nodokļa atbrīvojums, ir jaunuzņēmumi Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma izpratnē.

Būtiski arī, ka 2020. gada nogalē likumā tika veikti grozījumi, atbilstoši kuriem no 2021. gada atbrīvojumu ienākumam no akciju pirkuma tiesību īstenošanas attiecina arī uz sabiedrību ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) pamatkapitāla daļu opciju pirkuma tiesību īstenošanu. Tādējādi no 2021. gada ir ievērojami paplašināts šī nodokļa atbrīvojuma saņēmēju loks. Attiecībā uz akciju sabiedrībām (turpmāk – AS) un SIA tiek lietoti dažādi termini – saistībā ar AS tiek lietots termins “akciju opcija”, taču SIA gadījumā tiek lietots termins “pamatkapitāla daļu opcija”. Turpmāk veidlapā lietots kopējais termins – akciju pirkuma tiesību īstenošana.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Fizisko personu jeb darbinieku skaits, kuras izmantojušas akciju pirkuma tiesības 2021. gadā*
<table>
<tr><th></th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fizisko personu jeb darbinieku skaits</td><td>200</td></tr>
<tr><td>Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas apmērs uz 1 personu, euro</td><td>8 793,0</td></tr>
</table>
* Informācija no paziņojumiem par fiziskai personai izmaksātajām summām no ienākuma "Ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas", bet, ņemot vērā, ka šāds ienākuma veids līdz šim atsevišķi netika izdalīts, informācija ir pieejama sākot no 2021. gada.
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) dati 2023. gada janvārī.</td></tr>
</table>

[2] Likuma 8.[1] panta septiņpadsmitajā daļā minētā persona – kredītiestāde vai Attīstības finanšu institūcija, vai krājaizdevu sabiedrība, vai kapitālsabiedrība, kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Jāņem vērā, ka neapliekamo ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas par 2021. gadu deklarē Paziņojumā par fiziskajai personai izmaksātajām summām līdz nākamā mēneša 15. datumam pēc ienākuma gūšanas dienas ar ienākuma veida kodu 1001 (darba alga), ja darba attiecības nav pastāvējušas līdz gada beigām, kā arī līdz nākamā gada 1. februārim, kas ir pēc ienākuma gūšanas dienas gada ar ienākuma veida kodu 3062 (ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas), ja darba attiecības ir pastāvējušas līdz gada beigām. Ņemot vērā minēto, uzskaitītā informācija nav pilnīga, jo no VID rīcībā esošajiem datiem nav iespējams izgūt informāciju par tām personām, kuras darba attiecības pārtraukušas 2021. gada laikā un kurām ienākums no akciju pirmpirkuma tiesību īstenošanas deklarēts kopā ar ienākumu no darba algas.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>0,35</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem 2023. gada janvārī.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Sākot ar 2013. gada 1. janvāri ar algas nodokli neapliek darbinieku ienākumu no akciju pirkuma tiesību piešķiršanas, ja tiek izpildīti likumā noteiktie nosacījumi[3]. Akciju pirkuma tiesību piešķiršana līdz tam bija sastopama tikai gadījumos, kad akcijas Latvijas rezidentiem piešķīra ārvalstu AS – Latvijas kapitālsabiedrību mātes uzņēmumi, taču likums īpašu kārtību šādu ienākumu aplikšanai ar nodokli neatrunāja. Ņemot vērā biržas un auditorfirmu pārstāvju priekšlikumus, likumā tika noteikts, ka akciju pirkuma tiesību īstenošanas ienākums ir apliekams ar algas nodokli. Kā liecināja citu valstu pieredze, uzņēmuma akciju pirkuma tiesību piešķiršana darbiniekiem ir efektīvs darbinieku motivācijas un piesaistes veids, tāpēc tika nolemts ieviest līdzīgu režīmu arī Latvijā.

Sākotnēji ieviešot atbrīvojumu tika noteikts, ka akciju pirkuma tiesību minimālais turēšanas periods ir trīs gadi un darbinieks šajā laikā ir darba attiecībās ar kapitālsabiedrību, kā arī darba devējs ir VID sniedzis likumā prasīto informāciju par akciju pirkuma tiesību īstenošanas plāna nosacījumiem. Ja tiek ievērotas iepriekšminētās prasības, tad akciju pirkuma tiesību īstenošanas brīdī gūtais ienākums (starpība starp akciju tirgus cenu un cenu, par kādu akcijas iegādājas akciju pirkuma tiesību turētājs), nav apliekams ar algas nodokli. Atbrīvojums tika piemērots arī gadījumos, kad darbinieks tiek pārcelts darbā uz citu – ar darba devēju saistītu uzņēmumu likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” izpratnē, vai pārtrauc darba tiesiskās attiecības, jo viņam ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi). Citos gadījumos gūtais ienākums ir pielīdzināms algota darba</td></tr>
</table>

[3] Likuma 2012. gada 15. novembra grozījumi par akciju pirkumu tiesību piešķiršanas ienākumu neiekļaušanu ar IIN apliekamajā ienākumā.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/253188-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

		ienākumam. Tādējādi par šo ienākumu ir jāveic gan valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas, gan jāmaksā IIN. Ja atbrīvojuma piemērošanai noteiktie kritēriji netika ievēroti no darbinieka neatkarīgu apstākļu dēļ (piemēram, darba devējs nav iesniedzis VID likumā noteikto informāciju noteiktajā kārtībā un termiņā), akciju pirkuma tiesību īstenošanas ienākums ir apliekams ar algas nodokli un darba devējs ir atbildīgs par IIN un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšanu budžetā likumā noteiktajā kārtībā. **2020. gada 17. decembrī** Saeimā tika pieņemti grozījumi likumā[4] un *Komerclikumā*, piešķirot darbiniekiem pamatkapitāla daļu opciju pirkuma tiesības un piemērojot nodokļa atbrīvojumu ne tikai akciju sabiedrībām, bet arī sabiedrībām ar ierobežoto atbildību. Grozījumi likuma 9. panta 43. punktā paredzēja akciju pirkuma tiesību minimālo turēšanas periodu mainīt no 36 mēnešiem uz periodu ne mazāku kā 12 mēneši, ņemot vērā citu valstu praksi uz akciju pirkuma tiesību turēšanas periodu (piemēram, ASV, Izraēlā un Lielbritānijā norma ir, ka minimālais turēšanas periods ir viens gads). Termiņa saīsināšana ir īpaši aktuāla jaunuzņēmumiem, jo šādiem uzņēmumiem raksturīga strauja un dinamiska izaugsme. Grozījumi paredzēja, ka akciju pirkuma tiesības jāīsteno ne vēlāk kā 6 mēnešus laikā no dienas, kad izbeigtas darba attiecības starp maksātāju un darba devēju. Līdz tam likums noteica, ka darba attiecībām bija jāpastāv līdz pat akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienai. Papildus tika paredzēts, ka turpmāk akcijas tirgus vērtību pirkuma tiesību īstenošanas dienā varēs noteikt ne tikai persona, kas atbilstoši *Komerclikumam* iekļauta mantiskā ieguldījuma vērtētāju sarakstā, bet arī cita persona, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir tiesīga sniegt neatkarīgu atzinumu par akciju tirgus vērtību. Kā viens no iemesliem, kas tika minēts Saeimas komisijās notikušajās diskusijās par nodokļa atbrīvojuma tvēruma paplašināšanu, bija vēlme veicināt jaunuzņēmumu veidošanu un attīstību Latvijā. Saskaņā ar *Civitta* 2022. gada pētījumu[5] par Baltijas jaunuzņēmumu ekosistēmu piecu gadu laikā Latvijā strauji pieaudzis jaunuzņēmumu skaits — **2021. gadā 626 jaunuzņēmumi**, kas ir par 23% vairāk nekā 2016. gadā. Tāpat arī strauji audzis Latvijas jaunuzņēmumos strādājošo darbinieku skaits, no 2016. līdz 2020. gadam palielinoties par 12% — līdz 6 000 darbinieku. Jaunuzņēmumos nodarbināto algas ir gandrīz divas reizes lielākas nekā vidēji valstī.

[4] Likuma 2020. gada 17. decembra grozījumi par akciju pirkumu tiesību piešķiršanas minimālā termiņa noteikšanu 12 mēnešiem.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/319866-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

[5] *Civitta* 2022. gada pētījums par Baltijas jaunuzņēmumu ekosistēmu.
Pieejams: https://civitta.com/upload/files/BSE_Research_Long_2022_10_18.pdf

Akciju opcijas kalpo kā spēcīgs rīks darbinieku motivācijai strauji augošajos jaunuzņēmumos, kas nodrošina, ka tiešu finansiālu labumu no uzņēmuma vērtības pieauguma iegūst ne tikai tā īpašnieki, bet arī darbinieki.

2021. gadā desmit uzņēmumi bija piešķīruši saviem darbiniekiem akciju pirkumu tiesības, kuras 200 darbinieki bija arī īstenojuši šajā gadā.

Uzņēmumu skaits, kas piešķīruši akciju pirkuma tiesības saviem darbiniekiem 2021. gadā

	2021
Uzņēmumu skaits, kas piešķīruši akciju pirkumu tiesības, *tajā skaitā*:	**10**
Akciju sabiedrības	*5*
Sabiedrības ar ierobežotu atbildību	*5*

Avots: *VID dati 2023. gada janvārī.*

Uzņēmumu un darbinieku skaita struktūra nozaru griezumā pēc NACE kodiem 2021. gadā

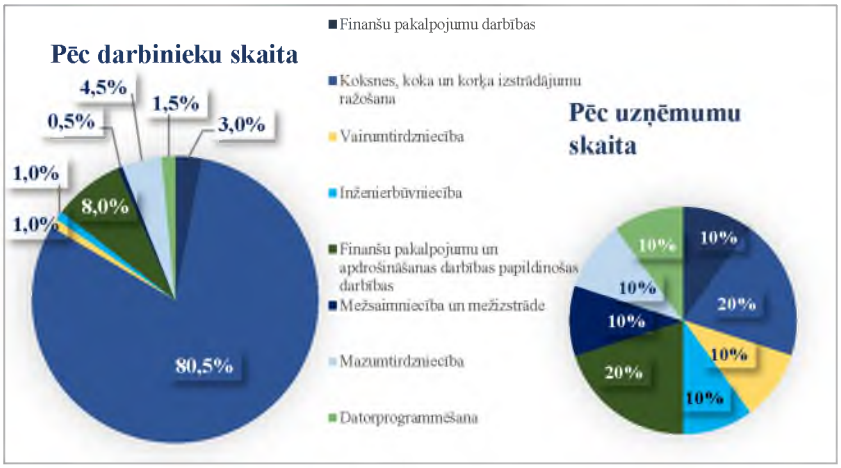

Avots: *VID dati 2023. gada janvārī.*

2021. gadā 89,5% no darbiniekiem, kam piešķirtas un īstenotas akciju pirkumu tiesības, bijuši nodarbināti AS, bet pārējie 10,5% SIA.

Darbinieku skaits un to gūtais ienākums no akciju pirkumu tiesību izmantošanas 2021. gadā

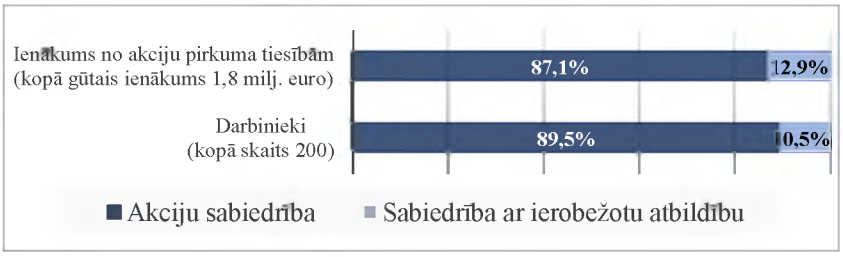

Avots: *VID dati 2023. gada janvārī.*

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Darbinieku skaita, kas guvuši ienākumus no akciju pirkumu tiesību īstenošanas, īpatsvars kopējā uzņēmuma darbinieku skaitā nepārsniedz 15%, tajā skaitā:	**Nepārsniedz 15%**		
		Akciju sabiedrības	**7,5%**	**Nepārsniedz 15%**	
		Sabiedrības ar ierobežotu atbildību	**3,3%**	**Nepārsniedz 15%**	
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums varētu arī stimulēt augsti kvalificētu darbinieku piesaisti uzņēmumos, tajā skaitā arī jaunuzņēmumos, kuros nav pietiekami konkurētspējīgs atalgojums, tādējādi veicinot konkurētspējīgu un pelnītspējīgu uzņēmumu veidošanos, kas ilgtermiņā veicinātu nodarbinātības rādītāju paaugstināšanu. Nodokļa atbrīvojums veido pienesumu uzņēmējdarbības attīstībā, lai uzņēmums varētu veicināt ekonomisko izaugsmi gan iekšēji uzņēmumā, gan Latvijas tautsaimniecībā kopumā..			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Var rasties situācija, ka darbiniekiem akciju pirkumu tiesību (opciju) veidā izmaksā daļu no darba algas, tādejādi izvairoties no darbaspēka nodokļu nomaksas, kas atstās negatīvu ietekmi gan uz darba ņēmēju sociālo nodrošinājumu, gan uz valsts budžeta ieņēmumiem. Šeit iespējami riski, pirmkārt, saistībā tieši ar ienākumu, kuru darbinieks var gūt, ja no viņa, piemēram, atpērk akcijas/pamatkapitāla daļas, kas iegūtas uz akciju pirkuma tiesību (opciju) īstenošanas pamata. Tāpat pastāv iespēja, ka darbiniekiem daļa algotā darba ienākumu tiek aizstāta ar dividenžu izmaksu, ja darbinieks, īstenojot akciju pirkuma tiesības, ir kļuvis par kapitālsabiedrības akcionāru vai dalībnieku. Īpaši jāņem vērā fakts, ka dividendes iespējams izmaksāt uz personāla akciju pamata vai tādu sabiedrības daļu pamata, kuru kategorija paredz mazāku tiesību apjomu nekā kategorijai, kura paredz visplašāko tiesību apjomu (tai skaitā attiecībā uz dividenžu saņemšanu, likvidācijas kvotu saņemšanu un balsstiesībām dalībnieku sapulcē). Nodokļu optimizācijas shēmu iespējamības risks ir pieaudzis tieši no brīža, kad tika mainīts likuma regulējums un akciju pirkuma tiesību jēdziens attiecināts arī uz kapitālsabiedrību pamatkapitāla daļu pirkuma tiesībām, ņemot vērā, ka SIA skaits ir būtiski lielāks nekā AS skaits, turklāt attiecībā uz SIA dibināšanu, uzraudzību, minimālo pamatkapitālu utt. *Komerclikuma* regulējums neietver tik plašas prasības kā attiecībā uz AS. Tādējādi saistībā ar atbrīvojuma izvērtēšanu būtisku nozīmi iegūst arī tādu indikāciju uzraudzība, kuras varētu liecināt par iespējamo atbrīvojuma izmantošanu nodokļu optimizācijas shēmās.			

11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Saskaņā ar *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu* jaunuzņēmums var pieteikties atbalsta programmām – valsts atbalsta pasākumu kopumam, kas veicina inovatīva produkta attīstīšanu un pētniecību un kas tiek īstenots kā: a) atbalsta programma fiksētā maksājuma (valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu galīgs mēneša maksājums, ko jaunuzņēmums veic par darba ņēmēju, valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā) veikšanai, *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā* noteiktajā kārtībā, piemērojot IIN atvieglojumus (skatīt veidlapu Nr. 1.1.30.); b) atbalsta programma augsti kvalificētu darba ņēmēju piesaistei saskaņā ar *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma* 7. pantu.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.1.25.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums ienākumam no lauksaimniecībā izmantojamās zemes atsavināšanas**
N.p.k.	**1.1.25.**

	Normatīvais akts	Likums "*Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*" *(turpmāk – likums)*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 11.[7] panta trešā, 3.[1], ceturtā un piektā daļa, pārejas noteikumu 108., 180.un 202. punkts. Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumu Nr. 899 *"Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr. 899)* 80.[1] punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli *(turpmāk – IIN)* neapliek ienākumu, kas gūts no lauksaimniecībā izmantojamās zemes (*turpmāk – LIZ*) atsavināšanas, ja ir izpildīti likumā noteiktie kritēriji. Noteikumu Nr. 899 80.[1] punkts paskaidro, ka, piemērojot likuma 11.[7] panta piekto daļu, likuma 11.[7] panta trešajā daļā noteikto atbrīvojumu no IIN maksāšanas piemēro, ja atsavina nekustamo īpašumu, kurš pēc lietošanas veida ir LIZ, bet uz tā atrodas citai personai piederošas vai nenoskaidrotas piederības ēkas vai būves.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nodrošināt, lai LIZ tiktu izmantota lauksaimnieciskajā ražošanā arī tādā gadījumā, ja mainās īpašnieks.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums paredzēts ikvienam LIZ īpašniekam, kas pārdodot zemi lauksaimniekam – personai, kas ir zemnieku saimniecības īpašnieks vai persona, kura Uzņēmumu reģistrā reģistrēta kā komercsabiedrība, individuālais komersants vai zemnieku saimniecība vai Valsts ieņēmumu dienestā – kā saimnieciskās darbības veicēja un kuras ieņēmumi no saimnieciskās darbības vismaz vienā taksācijas periodā no pēdējiem trim pirmstaksācijas periodiem vairāk nekā pusi veido ieņēmumi no lauksaimnieciskās darbības, bet ne mazāk kā 3 000 *euro* gadā (izņemot gadījumu, ja persona saņem valsts vai Eiropas Savienības atbalsta maksājumus lauksaimniecībai un lauku attīstībai kā jaunais lauksaimnieks).

Nodokļa atbrīvojums paredzēts arī tādā gadījumā, ja īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu tā atsavināšanas rezultātā iegūst Latvijas zemes fonds.

Nodokļa atbrīvojuma piemērošana nodrošina to, ka zemes īpašnieks ir ieinteresēts pārdot zemi lauksaimniekam, nevis citai personai, kuras interesēs ir LIZ izmantot citiem mērķiem, kā piemēram, apbūvei vai apmežošanai.

Valsts zemes dienesta (*turpmāk – VZD*) informācija[1] liecina, ka darījumu skaits ar lauku zemēm nesamazinās. Tieši pretēji - 2020. gada ceturtajā ceturksnī sasniegts lielākais darījumu skaits pēdējo četru gadu laikā. Skaitliski lielāka nekustamā īpašuma tirgus aktivitāte ir vērojama Vidzemē un Latgalē, kuras pamatā ir lielais darījumu skaits ar meža zemi vai lielu meža zemes īpatsvaru tajos. Savukārt zemāks kopējais darījumu skaits ir novērots Zemgales reģionā, kurā ir ļoti augsts pieprasījums, bet vienlaikus mazs piedāvājums. Vairāk kā puse darījumu tiek veikti ar īpašumiem, kuros ir liels meža un pārējo zemju īpatsvars.

Darījumu skaits ar lauku grupas zemi reģionos pa ceturkšņiem 2017. – 2021. gadā

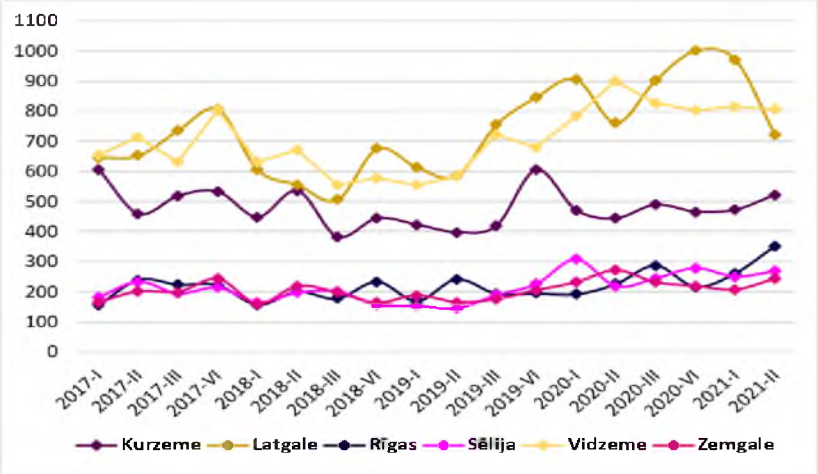

***Avots**: VZD informācija.*

Kopš 2013. gada valstī kopumā vērojams LIZ darījumu cenu pieaugums. Pašreiz tas ir izlīdzinājies un vairs nav ar tik lielu tendenci pieaugt. Cenu svārstībām pa ceturkšņiem pamatā ir atšķirīgā zemes kvalitāte un konkrētā teritorija, kur atrodas darījuma objekti. Izņēmums ir Zemgales plānošanas reģions, kura teritorijā ir atšķirīgas vidējās darījumu cenas un to ietekmējošie faktori, tāpēc atsevišķi izdalīti Zemgales un Sēlijas reģioni. Pieprasījums pēc LIZ joprojām pārsniedz piedāvājumu un tas veicina darījumu cenās augošu tendenci.

[1] Informatīvai ziņojums "*Par COVID-19 pandēmijas ietekmi uz nekustamā īpašuma tirgu*". ***Pieejams**: https://www.vzd.gov.lv/lv/media/5002/download*

Lauksaimniecības zemes vidējās darījumu cenas reģionos pa ceturkšņiem (*euro/ha*) 2019. – 2021. gadā

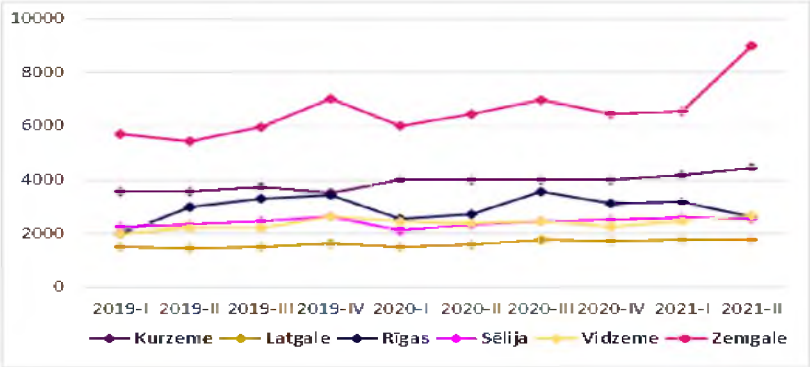

***Avots**: VZD informācija.*

AS "*Attīstības finanšu institūcija Altum*" *(turpmāk – ALTUM)*, kas administrē valsts aizdevumu programmu LIZ iegādei[2], sniegtā informācija liecina, ka no 2012. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim lauksaimnieki iegādājušies vairāk nekā 50 tūkst. ha zemes.

ALTUM piešķirtie aizdevumi lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei 2012. -2021. gadā

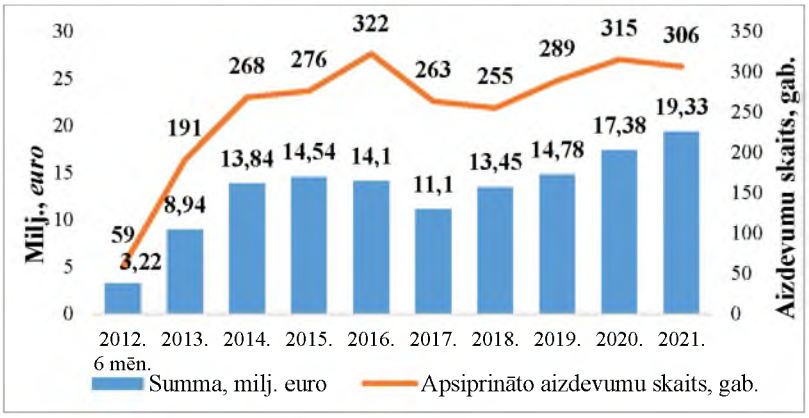

***Avots**: Zemkopības ministrija pēc ALTUM datiem.*

Saskaņā ar ALTUM sniegto informāciju Latvijas zemes fonds, kas veic darījumus ar LIZ ar mērķi to saglabāt un izmantot lauksaimnieciskās ražošanas apritē, laika periodā no 2015. gada 1. jūlija, kad tas tika izveidots, kopumā ir izskatījis 3 699 pieteikumus un iegādājies 1 267 nekustamos īpašumus 24 911 ha platībā par kopējo summu 79,14 miljoni *euro* (ieskaitot reversās nomas darījumu rezultātā iegūtos īpašumus) un, iznomājis 1 253 īpašumus 24 696 ha platībā[3].

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta informāciju (*turpmāk – LAD*)[4] 2021. gadā **227 tūkst. ha LIZ** platības joprojām ir uzskatāmas par neapstrādātām un potenciāli tās vēl ir atgūstamas lauksaimnieciskajā ražošanā.

---

[2] Ministru kabineta 2018. gada 22. maija noteikumi Nr. 295 "*Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai*".
***Pieejams**: https://likumi.lv/ta/id/299180-valsts-atbalsta-pieskirsanas-kartiba-lauksaimnieciba-izmantojamas-zemes-iegadei-lauksaimniecibas-produkcijas-razosanai*

[3] ALTUM informācija situācijai uz 2022. gada 30. jūniju.

[4] LAD informācija par lauksaimniecībā izmantojamām zemēm.
***Pieejams**: https://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/noderigi/lauksaimnieciba-izmantojamas-zemes-apsekosana-1/*

		Neapstrādāto LIZ platību izmaiņu dinamika no 2010. līdz 2021. gadam, hektāros 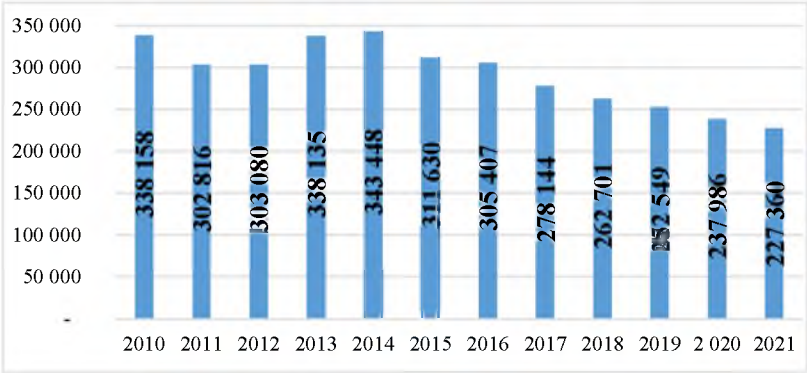 ***Avots**: Zemkopības ministrija pēc LAD datiem.*
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Nav pieejama informācija par personu skaitu, kas izmantotu atbrīvojumu, jo ne pārskatā *"Paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām"*, ne deklarācijā par ienākumu no kapitāla pieauguma, kā arī gada ienākumu deklarācijā nav norādāma informācija, pēc kuras varētu identificēt, ka atsavinātais nekustamais īpašums ir LIZ.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Tā kā pārskatā *"Paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām"*, deklarācijā par ienākumu no kapitāla pieauguma un gada ienākumu deklarācijā nav norādīta informācija par ienākumiem no nekustamā īpašuma (LIZ) atsavināšanas, pēc kuras varētu identificēt, ka atsavinātais nekustamais īpašums ir LIZ, tad nav iespējams aprēķināt nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Nodokļa atbrīvojums ir spēkā no **2007. gada 12. jūnija**, kad likumā tika veikti grozījumi[5], lai ierobežotu spekulatīvus darījumus nekustamo īpašumu jomā, galvenokārt nosakot, ka nodokli no ienākuma varēs nemaksāt tikai pārdodot īpašumu, kas kalpojis par personas pamata dzīvesvietu vismaz 60 mēnešus, bet pārējos gadījumos no gūtā ienākuma būs jāmaksā IIN. Tika paredzēts, ka šādas IIN piemērošanas izmaiņas darījumos ar nekustamo īpašumu, stimulēs pārdomātu hipotekāro kredītu pieprasījumu un kavēs cenu pieaugumu nekustamo īpašumu sektorā. Līdz ar to likuma 11.[7] pantā tika noteikta īpaša nodokļa piemērošanas kārtība darījumos ar LIZ atsavināšanu. Sākotnēji tika noteikts, ka ar IIN neapliek ienākumu no tāda nekustamā īpašuma atsavināšanas, kurš pēc lietošanas mērķa ir lauksaimniecības zeme, un ir izpildīti abi turpmāk minētie nosacījumi: – īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu tā atsavināšanas rezultātā iegūst persona, kura Uzņēmumu reģistrā reģistrēta kā komercsabiedrība vai zemnieku saimniecība vai Valsts ieņēmumu dienestā – kā saimnieciskās darbības veicēja;

[5] Likuma 2007. gada 17. maija grozījumi par īpašu kārtību darījumos ar lauksaimniecībā izmantojamās zemes atsavināšanu.
***Pieejams**: https://likumi.lv/ta/id/157793-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-*

		– vismaz vienā taksācijas periodā no pēdējiem trim pirmstaksācijas periodiem vairāk nekā pusi no minētās personas saimnieciskās darbības ieņēmumiem veido ieņēmumi no lauksaimnieciskās darbības vai arī šī persona no Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda saņem atbalstu kā jaunais lauksaimnieks. **2011. gadā** likuma 11.[7] panta trešā daļa tika papildināta ar 3. punktu[6] nosakot, ka atbrīvojumu no IIN maksāšanas darījumos ar LIZ var piemērot tikai gadījumos, ja lauksaimniecības zemes pārdevējs atbilst likumā noteiktiem kritērijiem (pats nodarbojies ar lauksaimniecību, saņēmis zemi mantojumā, dāvinājumā u.c.), tā novēršot iespēju, ka atbrīvojumu izmanto arī nodokļa maksātāji, kas LIZ iegādājušies tikai ar mērķi to pārdot. Likuma 11.[7] panta trešās daļas 3. punktā noteiktie kritēriji zemes pārdevējam pēc būtības nozīmēja to, ka arī zemes pārdevējam ir jābūt lauksaimniecības produkcijas ražotājam vai personai, kas mantojuma vai dāvinājuma ceļā ir ieguvusi LIZ no lauksaimniecības produkcijas ražotāja. **2013. gada** beigās, lai nodrošinātu, ka LIZ, kas netiek izmantota lauksaimnieciskajā ražošanā un atrodas tādu zemes īpašnieku rokās, kuri ir iegādājušies to ar mērķi tālāk pārdot, tiktu mērķtiecīgi iesaistīta lauksaimnieciskās produkcijas ražošanā, nevis tiktu tālāk pārdota zemes uzpircējam – starpniekam, likuma Pārejas noteikumi papildināti ar jaunu 108. punktu[7], kas noteica, ka likuma 11.[7] panta trešās daļas 3. punktā noteiktos kritērijus nepiemēro no 2014. gada 1. jūlija līdz 2016. gada 1. jūlijam. Līdz ar to šajā periodā tika paredzēts, ka atbrīvojums no IIN maksāšanas pienākas jebkuram, nodokļa maksātājam, kurš LIZ pārdot lauksaimniecības produkcijas ražotājam. Savukārt **2016. gadā** likumā izdarīti grozījumi[8], nosakot, ka IIN nav jāmaksā no LIZ pārdošanas arī tādā gadījumā, ja īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu tā atsavināšanas rezultātā iegūst Latvijas zemes fonds. Likuma Pārejas noteikumu 108. punktā noteiktais termiņš tika pārskatīts vairākas reizes – sākotnēji 2015. gadā pagarināts līdz 2018. gada 1. jūlijam[9] un vēlreiz pārskatīts 2017. gadā[10] un 2023. gadā[11] pagarināts līdz 2024. gada 31. decembrim.

6 Likuma 2011. gada 15. decembra grozījumi par papildus nosacījumiem darījumos ar lauksaimniecībā izmantojamās zemes atsavināšanu.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/242005-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

7 Likuma 2013. gada 6. novembra grozījumi par papildus nosacījumiem darījumos ar lauksaimniecībā izmantojamās zemes atsavināšanu.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/262316-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

8 Likuma 2016. gada 23. novembra grozījumi, ja īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu tā atsavināšanas rezultātā iegūst Latvijas zemes fonds.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/287228-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

9 Likuma 2015. gada 30. novembra grozījumi par Pārejas noteikumu 108. punkta termiņa pagarināšanu.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/278633-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

10 Likuma 2017. gada 28. jūlija grozījumi par Pārejas noteikumu 108. punkta termiņa pagarināšanu.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/292698-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

11 Likuma 2023. gada 15. jūnija grozījumi par Pārejas noteikumu 108. punkta termiņa pagarināšanu.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/342977-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

		2021. gadā likumā izdarīti grozījumi[12], nosakot taisnīgāku IIN atbrīvojuma piemērošanu un IIN aprēķināšanas kārtību gadījumos, kad LIZ tiek atsavināta un ja nekustamā īpašuma sastāvā ir ēkas un būves, meža vai cita veida zeme (piemēram, purvi, zeme zem ūdeņiem). Ar minētajiem grozījumiem noteikts, ka gadījumā: 1) ja atsavina nekustamo īpašumu, kuru veido LIZ un mežs vai cita veida zeme (krūmāji, purvi, zeme zem ūdeņiem), IIN atbrīvojumu piemēro proporcionāli LIZ tirgus vērtības īpatsvaram kopējā nekustamā īpašuma vērtībā, kas noteikta, pamatojoties uz sertificēta nekustamā īpašuma vērtētāja vērtējumu (ne vecāku par 12 mēnešiem dienā, kad noslēgts atsavināšanas līgums), kurā norādīta nekustamā īpašuma kopējā tirgus vērtība un tirgus vērtība katrai nekustamā īpašuma daļai, vai (ja maksātāja rīcībā nav sertificēta nekustamā īpašuma vērtētāja vērtējuma) proporcionāli tai platības daļai, kura pēc lietošanas veida ir lauksaimniecības zeme. 2) ja tiek atsavināts nekustamais īpašums un šā nekustamā īpašuma objektu kopību veido zeme, kuras sastāvā ir LIZ, un ēkas vai būves, tad IIN atbrīvojumu piemēro proporcionāli LIZ tirgus vērtības īpatsvaram kopējā nekustamā īpašuma vērtībā, kas noteikts, pamatojoties uz sertificēta nekustamā īpašuma vērtētāja vērtējumu (ne vecāku par 12 mēnešiem dienā, kad noslēgts atsavināšanas līgums), kurā norādīta nekustamā īpašuma kopējā tirgus vērtība un tirgus vērtība katrai nekustamā īpašuma daļai. Ņemot vērā visu minēto, tomēr nākas secināt, ka Likuma 11.[7] panta trešās daļas 3. punktā noteiktie kritēriji LIZ pārdevējam ir ierobežojoši un pretrunā ar šajā pantā noteiktā IIN atbrīvojuma mērķi – nodrošināt LIZ izmantošanu lauksaimnieciskajā ražošanā arī tādā gadījumā, ja mainās LIZ īpašnieks. Pēc būtības nav svarīgi, kas ir LIZ pārdevējs, bet ir svarīgi, lai LIZ nonāktu pie tāda pircēja, kurš to plāno izmantot lauksaimnieciskajā ražošanā. Turklāt arī likuma 11.[7] panta trešās daļas 3. punktā noteiktie kritēriji LIZ pārdevējam ir novecojuši. Arī likuma Pārejas noteikumu 108. punkts nav aktuāls, ņemot vērā joprojām augošo pieprasījumu pēc LIZ. Līdz ar to 2024. gadā tika pieņemts lēmums un likumā izdarīti grozījumi, kas stājās spēkā no 2025. gada 1. janvāra, par **likuma 11.[7] panta trešās daļas 3. punkta izslēgšanu[13].** Joprojām augošo pieprasījums pēc LIZ atspoguļo ne tikai VZD informācija par darījumu skaitu un ALTUM informācija par izsniegtajiem aizdevumiem zemes iegādei, bet arī apsaimniekoto LIZ platību pieaugums katru gadu. Pēc LAD informācijas 2021. gadā 76,3% no VZD reģistrētajām LIZ platībām bija deklarētas vienotā platību maksājuma saņemšanai.

[12] Likuma 2021. gada 16. novembra grozījumi par IIN piemērošanu, ja nekustamā īpašuma sastāvā ir cita veida zeme. ***Pieejams***: https://likumi.lv/ta/id/328116-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

[13] Likuma 2024. gada 11. decembra grozījumi par 11.[7] panta trešās daļas 3.punkta izslēgšanu. ***Pieejams***: https://likumi.lv/ta/id/357026-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

LIZ platību īpatsvars 2018. – 2021. gadā

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Kopējā LIZ, tūkst. ha*, no tā:</td><td>2 323</td><td>2 311</td><td>2 300</td><td>2 285</td></tr>
<tr><td>LIZ platība, kas deklarēta LAD vienotā platību maksājuma saņemšanai</td><td>72,9%</td><td>74,2%</td><td>75,7%</td><td>76,3%</td></tr>
<tr><td>Neapstrādātās LIZ platības</td><td>11,3%</td><td>10,9%</td><td>10,3%</td><td>9,9%</td></tr>
</table>

* VZD dati par kopējām LIZ platībām.

***Avots**: LAD un VZD dati.*

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītājs</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Apsaimniekoto LIZ[14] platību īpatsvars nav mazāks kā 76% no kopējās LIZ platības[15]</td><td>76%</td><td>76%</td><td>76%</td></tr>
</table>

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Nodokļa atbrīvojums nodrošina to, ka zemes pārdevējs ir ieinteresēts pārdot zemi lauksaimniecības produkcijas ražotājam, nevis uzpircējam (starpniekam) vai pircējam, kas neplāno nodarboties ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu. Tā nodrošinot, ka iegādāto LIZ mērķtiecīgi izmanto lauksaimnieciskās produkcijas ražošanā, nodrošinot pārtikas pieejamību. Pārtikas nodrošinājums un pieejamība ir ne tikai Latvijas, bet arī viena no galvenajām ES un tās dalībvalstu prioritātēm.

LIZ ir nacionāls resurss, tādēļ gan ar pārvaldības, gan atbalsta instrumentiem ir jānodrošina LIZ platības saglabāšana, tās efektīva un ilgtspējīga izmantošana, kā arī Latvijas zemes resursu aizsardzība un pieejamība Latvijas iedzīvotājiem.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.</td><td>IIN atbrīvojuma atcelšana var izraisīt negatīvas sekas. Joprojām novērojams augsts pieprasījums pēc LIZ, tādēļ lauksaimniecības produkcijas ražotājiem aizvien grūtāk ir konkurēt ar citiem zemes uzpircējiem. Arī ārvalstu investori, joprojām ir ieinteresēti iegādājies LIZ Latvijā, jo lai arī LIZ cenas pieaug, tās joprojām būtiski atpaliek no cenām Rietumeiropā un Centrāleiropā. Turklāt ārvalstu investoru mērķis nav Latvijā veikt lauksaimniecisko darbību.</td></tr>
<tr><td>11.</td><td>Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem</td><td>Pilnībā atbilsts ES valsts atbalsta nosacījumiem.</td></tr>
</table>

[14] LIZ platība, kas deklarēta LAD vienotā platību maksājuma saņemšanai.

[15] VZD Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas informācija par zemes vienībām, kurām noteikts kāds no LIZ lietošanas veidiem.
***Pieejams**: https://www.vzd.gov.lv/lv/zemes-sadalijums-zemes-lietosanas-veidos*

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir pieejama valsts aizdevumu programma LIZ iegādei[16], kuru administrē ALTUM. Programmas mērķis ir sniegt iespēju iegādāties LIZ lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, mazināt tirgus nepilnību un dot iespēju saņemt kredītu mazām saimniecībām, kurām komercbankas atsakās izsniegt kredītus.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

[16] Ministru kabineta 2018. gada 22. maija noteikumi Nr. 295 "*Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai*".

Veidlapa Nr. 1.1.26.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai, vai atbalsts bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai**
N.p.k.	**1.1.26.**

	Normatīvais akts	Likums "*Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*" *(turpmāk – likums)*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma Pārejas noteikumu 94. un 198. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli *(turpmāk – IIN)* apliekamajā ienākumā no 2013. līdz 2029. gadam (ieskaitot) neiekļauj saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības (*turpmāk – ES*) atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai. Kā arī ar nodokli apliekamajā ienākumā no 2025. līdz 2029. gadam (ieskaitot) neiekļauj līdzvērtīgus atbalsta maksājumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai no valsts un ES fondu līdzekļiem, tai skaitā atbalsta maksājumus projekta "*Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija*" ietvaros.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir sekmēt lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstību, kā arī paaugstināt lauku teritorijas iedzīvotāju dzīves līmeni un radīt Latvijas un pārējo ES dalībvalstu lauksaimniecības produktu ražotājiem līdzvērtīgus konkurences priekšnoteikumus.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs. Nodokļu atbrīvojums galvenokārt paredzēts lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kas vairumā gadījumu ir zemnieku saimniecību īpašnieki un fiziskās personas – saimnieciskās darbības veicēji, un galvenokārt ir izvēlējušies grāmatvedību kārtot vienkāršā ieraksta sistēmā. Nodokļa atbrīvojums ir ieviests, ievērojot specifiku kāda piemīt lauksaimniecībai, kura ir nozare ar ievērojamiem ieguldījumiem gan lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādē, kas ir galvenais ražošanas resurss, ilggadīgo stādījumu ierīkošanā, lauksaimniecības ēku un būvju būvniecībā, lauksaimniecības tehnikas iegādē un lopu iegādē. Ļoti lielas izmaksas veido arī

<table>
<tr><td></td><td></td><td>darbaspēks. Uzsākot lauksaimniecisko darbību, atsevišķās lauksaimniecības nozarēs (piemēram, gaļas lopkopība, augļkopība) atdevi no saimniekošanas var sagaidīt tikai pēc trīs vai pieciem gadiem. Turklāt lauksaimnieciskā ražošana ir ļoti atkarīga no klimatiskajiem apstākļiem, augu un dzīvnieku slimību riskiem, cenu svārstībām. Jānorāda, ka klimatiskie apstākļi un to radītie zaudējumi palielina spiedienu uz lauksaimniecisko ražošanu, ietekmējot augu kultūru ražību un palielinot neražas riskus.

Tieši tādēļ lauksaimniecībai gandrīz visās valstīs tiek paredzēti atvieglotī nodokļu režīmi. ES dalībvalstis atvēl saviem lauksaimniecības produkcijas ražotājiem arī ievērojamus valsts budžeta līdzekļus papildu tam, ka lauksaimniekiem tiek piešķirti arī ievērojami ES atbalsta maksājumi, kas paredzēti veiksmīgai lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) sniegto informāciju 2022. gada 1. janvārī nodokļa maksātāji, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu, kopumā bija 17 974 zemnieku saimniecības, 11 978 fiziskas personas, 377 individuālie komersanti un 88 individuālie uzņēmumi.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļu maksātāju skaits, kas norādījuši ieņēmumus no atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai 2018. – 2021. gadā*
<table>
<tr><th>Nodokļa maksātāju skaits</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Kuriem aizpildīta gada ienākumu deklarācijas D3 pielikuma 1.4. rinda</td><td>10 224</td><td>10 471</td><td>9 952</td><td>9 420</td></tr>
<tr><td>Kuriem aizpildīta gada ienākumu deklarācijas D3[1] pielikuma 1.1. rinda</td><td>338</td><td>340</td><td>346</td><td>331</td></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāju skaits kopā</td><td>10 562</td><td>10 811</td><td>10 298</td><td>9 751</td></tr>
</table>
* Nodokļu maksātāju skaitā nav ietvertas tādas fiziskas personas, kas, piemēram, saņem vienotos platību maksājumus, kopā ar gada ienākumu deklarāciju nesniedz D3 vai D3[1] pielikumu[1], bet faktiski arī izmanto IIN atbrīvojumu.
Avots: VID informācija 2022. gada oktobrī.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2018. – 2021. gadam
<table>
<tr><th>Ieņēmumi no atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Ieņēmumi no gada ienākuma deklarācijas D3 pielikuma 1.4. rindas, milj. euro</td><td>108,6</td><td>98,2</td><td>114,0</td><td>97,6</td></tr>
<tr><td>Ieņēmumi no gada ienākuma deklarācijas D3[1] pielikuma 1.1. rindas, milj. euro</td><td>8,9</td><td>8,6</td><td>11,1</td><td>9,7</td></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>17,6</td><td>16,9</td><td>20,6</td><td>16,7</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID informācijas 2022. gada oktobrī.</td></tr>
</table>

[1] *Gada ienākumu deklarācijas un tai pievienotā D3 pielikuma iesniegšana nozīmē, ka lauksaimnieks ir izvēlējies kārtot grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā, bet, iesniedzot D3[1] pielikumu – ka lauksaimnieks ir izvēlējies kārtot grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā. Gadījumos, kad fiziska persona saņem valsts vai Eiropas savienības atbalstu, kas nav apliekams ar IIN, šie ienākumi gada ienākumu deklarācijā tiek norādīti pie kopējiem neapliekamiem ienākumiem, kurus nav iespējams detalizētāk atšifrēt.*

7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Sākot ar **1997. gadu** gada apliekamajā ienākumā netika ietvertas un ar nodokli netika apliktas subsīdijas lauksaimniecības produkcijas ražotājiem (no 2000. gada – summas, kas izmaksātas subsīdiju veidā kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai). Tas ir no brīža, kad lauksaimniecības produkcijas ražotāji bija tiesīgi saņemt atbalsta maksājumus (subsīdijas). Šāda kārtība bija līdz **2009. gadam**, kad valsts un ES atbalsta summas netika iekļautas ar IIN apliekamajā ienākumā. Tomēr 2009. gadā tika izdarīti grozījumi likumā[2], svītrojot likuma 9. panta pirmās daļas 22. punktu, kā rezultātā no 2010. gada summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai, tika iekļautas ar IIN apliekamajā ienākumā. Jāpiemin, ka ar minētajiem grozījumiem Likumā lauksaimniecības produkcijas ražotājiem tika samazināts arī ar IIN neapliekamais ienākums no 4 000 latiem uz 2 000 latiem, līdz ar ko lauksaimniecības produkcijas ražotājiem pieauga IIN slogs. Situācija lauksaimniecības nozarē tobrīd bija kritiska, ES tiešo maksājumu vidējais līmenis, attiecinot uz 2009. gada atbalsttiesīgo platību, Latvijā bija 88 *euro*/ha, kas bija vien 32% no ES dalībvalstu vidējā līmeņa, savukārt 2013. gadā tas tika plānots attiecīgi 97 *euro*/ha vai tikai 34% no ES vidējā līmeņa. Tā Latvijas zemnieki salīdzinājumā ar citu valstu zemniekiem atradās salīdzinoši nelabvēlīgā situācijā. Lai uzlabotu situāciju lauksaimniecības nozarē, **2012. gadā** izdarīti grozījumi likumā[3], pieņemot Pārejas noteikumu 94. punktu un nosakot, ka no aplikšanas ar IIN atbrīvo 2013. gadā saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai. **2014. gadā** atkārtoti izdarīti grozījumi likuma Pārejas noteikumu 94. punktā nosakot, ka no aplikšanas ar IIN atbrīvo arī 2014., 2015. un 2016. gadā saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai. Ņemot vērā to, ka Latvijas zemnieku saņemtie atbalsta maksājumi salīdzinājumā ar ES vidējo līmeni bija nesamērīgi zemi, arī **2015., 2017., 2023. gadā[4] un arī 2024. gadā[5]** atkārtoti izdarīti grozījumi likumā, precizējot Pārejas noteikumu 94. punktu. Šobrīd ar IIN gada apliekamajā ienākumā neiekļauj

[2] Likuma 2009. gada 1. decembra grozījumi par valsts un ES atbalsta summu iekļaušanu ar IIN apliekamajā ienākumā.
Pieejams: https://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/81EEDC8818B910D4C225766200366A26?OpenDocument

[3] Likuma 2012. gada 15. novembra grozījumi par valsts un ES atbalsta summu atbrīvošanu no iekļaušanas ar IIN apliekamajā ienākumā.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/253188-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

[4] Likuma 2023. gada 15. jūnija grozījumi par Pārejas noteikumu 94. punkta termiņa pagarināšanu.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/342977-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

[5] Likuma 2024. gada 11. decembra grozījumi par Pārejas noteikumu 94. punkta termiņa pagarināšanu.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/357026-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

līdz 2029. gadam (ieskaitot) saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Lai novērstu atšķirīgu pieeju nodokļa piemērošanā pēc būtības līdzvērtīgiem atbalsta maksājumiem, no **2025. gada 1. janvāra** ar nodokli apliekamajā ienākumā no 2025. līdz 2029. gadam (ieskaitot) neiekļauj arī līdzvērtīgus atbalsta maksājumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai no valsts un ES fondu līdzekļiem, tai skaitā atbalsta maksājumus projekta "*Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija*" (LIFE19IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) ietvaros.

Tā kā nodokļa atbrīvojuma mērķis ir lauksaimniecības un lauku teritoriju attīstība, un arī nozares konkurētspējas veicināšana, tad būtisks nozaru attīstības rādītājs ir tās īpatsvars IKP.

Latvijā lauksaimniecības īpatsvars IKP 2019. gadā bija 2,3% un, salīdzinot ar 2018. gadu, tas ir pieaudzis par 0,5 procentpunktiem. Arī pārējās Baltijas valstīs lauksaimniecības īpatsvars IKP pieaug, taču pieauguma temps ir mazāks. Jāatzīmē, ka rādītājs lielā mērā ir atkarīgs no tā, kāds IKP īpatsvars konkrētajā gadā ir citām tautsaimniecības nozarēm, līdz ar to īpatsvara rādītājs ik gadu ir svārstīgs. Turklāt šo rādītāju ietekmē arī pašas lauksaimniecības nozares saražotā vērtība, kuru ietekmē gan situācija tirgū, gan arī laikapstākļi. Piemēram, 2018. gadā, kad novērojams lauksaimniecības nozares īpatsvara IKP kritums ne tikai Latvijā, bet arī pārējās Baltijas valstīts, lauksaimniecības produkcijas ražošanai bija ļoti nelabvēlīgi laikapstākļi – bija novērojams ilgstošs sausums, kas galvenokārt ietekmēja augkopības nozares saražotās produkcijas apjomu.

Lauksaimniecības īpatsvars IKP Baltijas valstīs un vidēji Eiropas Savienībā no 2010. līdz 2019. gadam

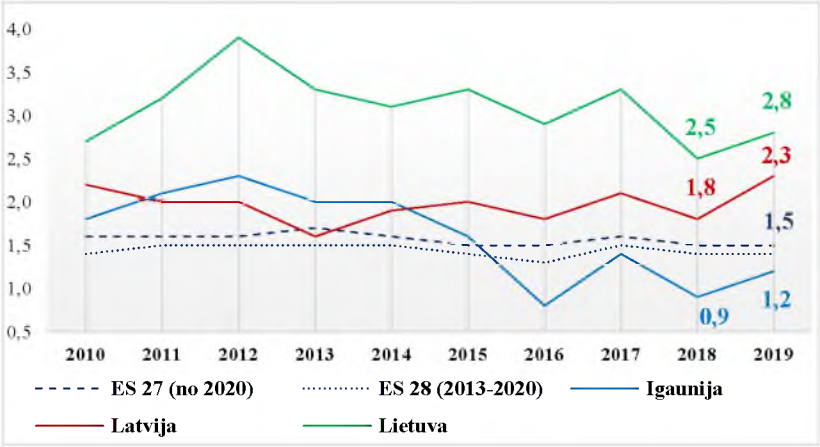

Avots: *Eurostat dati uz 2022. gadu.*[6]

[6] Eurostat dati par lauksaimniecības (NACE kods A01) īpatsvaru kopējā IKP Eiropā.
Pieejams: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMA_10_A64__custom_3475948/default/table?lang=en

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
		Lauksaimniecības nozares (*NACE* 2. red. A01) īpatsvars kopējā IKP ir aptuveni	**2%**	**2%**	**2%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums nodrošina vienlīdzīgāku attieksmi pret lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, nodrošinot labvēlīgākus konkurences apstākļus starp ES dalībvalstīm, kurās gan ar valsts atbalstu, gan ar nodokļu atvieglojumiem arī tiek atbalstīti vietējie lauksaimniecības produkcijas ražotāji. Nodokļu atbrīvojums arī nodrošina lauksaimniecisko aktivitāti lauku teritorijā un lauksaimniecības produktu ražošanu, un lauku attīstību kopumā. Nodrošinot lauksaimniecisko aktivitāti un lauksaimniecības produktu ražošanu, tiek nodrošināta lauku apdzīvotība, lauku iedzīvotāji tiek nodrošināti ar ienākumu gūšanu, nodarbinot arī darbaspēku lauksaimniecības darbos. Kopējais lauku saimniecību skaits Latvijā laika posmā no 2005. līdz 2020. gadam samazinājies par 48% jeb no 133 tūkstošiem uz 69 tūkstošiem, savukārt vidējais lauku saimniecības lielums minētajā laika posmā ir dubultojies no 12,8 līdz 28,5 hektāriem. Tas nozīmē, ka, ņemot vērā cilvēku aizplūšanu no lauku teritorijām un to koncentrāciju tuvāk lielpilsētām un pilsētām, lauku apdzīvotība reģionos samazinās, kā rezultātā samazinās arī lauku saimniecību skaits. Līdz ar to šis ir viens no instrumentiem, kā atbalstīt lauksaimniecības produkcijas ražotājus, jo nenoliedzami iedzīvotāju aizplūšana no lauku apvidiem notiks arī turpmāk.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Saņemto summu, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai, iekļaušana ar IIN gada apliekamajā ienākumā var izraisīt negatīvas sekas, kas izpaustos kā lauksaimniecības produkcijas ražotāju konkurences mazināšanās vienotajā ES tirgū un attiecīgi arī lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas aktivitātes samazināšanās. Savukārt nepieciešamību pēc IIN atbrīvojuma lauksaimniecībai ir jāņem vērā sekojošais. *Kopējās Lauksaimniecības politikas 2023. - 2027. gadam (turpmāk – KLP)* ietvarā Latvijai lauku attīstībai paredzētais ES finansējums samazināts par 15%, salīdzinot ar plānošanas periodu 2014. - 2020. gadam. Tādēļ valstij būtu jāatbalsta savi vietējie lauksaimniecības produkcijas ražotāji, nepaaugstinot nodokļa slogu un nodrošinot nodokļa atbrīvojumu. Papildu tam KLP 2021. - 2027. gada plānošanas periodā Latvijas lauksaimnieki joprojām būs nevienlīdzīgās konkurētspējas pozīcijās salīdzinājumā ar pārējām ES			

		dalībvalstīm, saņemot tikai 80% no ES vidējā tiešo maksājumu līmeņa. **Tiešie maksājumi 2020. gadā un 2027. gadā ES dalībvalstīs, % no ES vidējā rādītāja.** 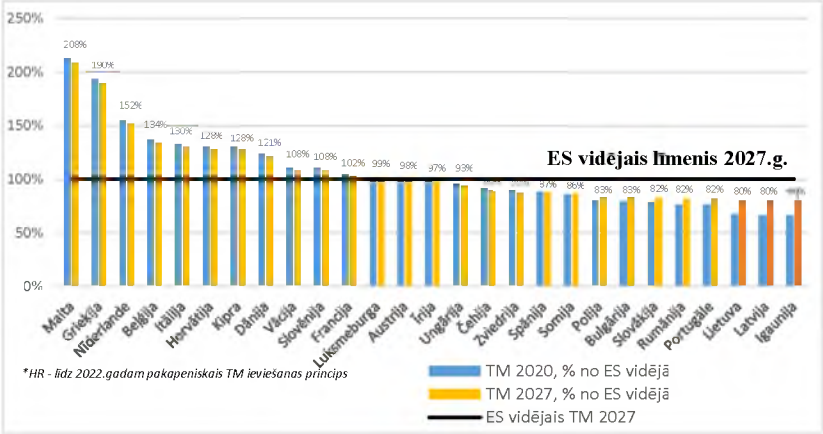 ***Avots**: Zemkopības ministrijas aprēķini, balstoties uz Eiropas Komisijas oficiālajiem datiem par 2020. gada 21. jūlija Eiropadomes vienošanos par ES daudzgadu budžetu 2021. – 2027. gadam.*
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Pilnībā atbilst ES valsts atbalsta nosacījumiem.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir pieejami šādi papildus atvieglojumi un atbrīvojumi: 1) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums ienākumam no lauksaimnieciskās ražošanas 3 000 *euro* apmērā (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.1.10.*); 2) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums lauksaimniecības ēkām un inženierbūvēm (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.3.14.*); 3) pievienotās vērtības nodokļa īpašais režīms lauksaimniekam (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.4.18.*); 4) akcīzes nodokļa atvieglojums lauksaimniecības produkcijas ražošanā izmantotai dīzeļdegvielai (gāzeļļai) un biodīzeļdegvielai (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.5.17.*); 5) transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.7.4. un 1.7.5.*); 6) uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.8.3.*). No Latvijas valsts budžeta līdzekļiem lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi. Tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām, subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus.

		Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.1.27.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Speciālais iedzīvotāju ienākuma nodokļa režīms jūrniekiem**
N.p.k.	**1.1.27.**

	Normatīvais akts	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likums *(turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 8. panta ceturtā daļa. Ministru kabineta 2009. gada 15. septembra noteikumi Nr. 1047 "*Kārtība, kādā licencēta sabiedrība, kas nodarbojas ar personu iekārtošanu darbā uz kuģiem, vai šādu sabiedrību veidota apvienība elektroniski sniedz informāciju Valsts ieņēmumu dienestam*".
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ienākumiem, ko fiziskas personas gūst uz tādu darba attiecību pamata, kas paredz šo personu nodarbināt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, tiek piemērots iedzīvotāju ienākuma nodokļa (*turpmāk – IIN*) speciāls režīms. Par taksācijas gada mēnesi, kurā persona ir nodarbināta (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, minētās personas (*turpmāk – jūrnieku*) ienākumi, par kuriem maksājams algas nodoklis, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa šādā apmērā: 1) **virsniekiem** — Ministru kabineta noteikto 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā; 2) **pārējam personālam** — Ministru kabineta noteikto 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā. Algas nodokli ietur un budžetā iemaksā darba devējs – Latvijas sabiedrība, kas nodarbina jūrnieku un izmaksā atlīdzību. Savukārt, ja personu nodarbina darba devējs, kurš nav Latvijas Republikas rezidents un kura pienākums nav ieturēt IIN izmaksas vietā, jūrniekam pašam ir jāiesniedz gada ienākumu deklarācija. Virsnieks, kurš nodarbināts uz starptautiskos pārvadājumos izmantota kuģa, 2022. gadā algas nodokli maksā no 1 250 *euro* mēnesī (2022. gadā minimālā alga 500 *euro* mēnesī), savukārt pārējais personāls – no 750 *euro* mēnesī, piemērojot 20% nodokļa likmi, ja algas nodokļu grāmatiņa ir iesniegta pie darba devēja, vai 23% nodokļa likmi, ja algas nodokļu grāmatiņa nav iesniegta pie darba devēja.

		Licencēta sabiedrība, kas iepriekšējā kalendārajā gadā nodarbojusies ar personu iekārtošanu darbā uz kuģiem, vai šādu sabiedrību veidota apvienība Ministru kabineta noteiktajā kārtībā līdz pēctaksācijas gada 1. februārim elektroniski nosūta Valsts ieņēmumu dienestam (*turpmāk – VID*) informāciju par iepriekšējā kalendārajā gadā nodarbinātajiem jūrniekiem, kuri, iekārtojoties darbā, izmantojuši attiecīgās sabiedrības vai to veidotas asociācijas pakalpojumus.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt nodokļu slogu jūrniekiem, tādejādi saglabājot jūrnieka profesiju, uzturot un attīstot zināšanas jūrniecības jomā un līdz ar to sekmējot jūras transporta sektora konkurētspēju Latvijā un Eiropas Savienībā (*turpmāk – ES*) kopumā.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nepieciešamība ieviest un saglabāt nodokļa atvieglojumu ir skatāma kopsakarā ar procesiem starptautiskajā kuģošanā, kas ietekmē Latvijas, līdzīgi kā citu ES dalībvalstu, konkurētspēju ar "*ērto karogu*" valstīm (piemēram, Panamu, Libēriju, Māršalu salām, Bahamām u.c.), kā arī t.s. jaunajām jūrniecības valstīm (piemēram, Honkongu, Singapūru, Ķīnu, Koreju, Indonēziju, Indiju, Taivānu, Saūda Arābiju). Šīs valstis piedāvā labvēlīgāku nodokļu vidi un atvieglotus darbības nosacījumus, t.sk. zemākas darbaspēka izmaksas. Augstās izmaksas algām, nodarbinot vietējās apkalpes, tiek minēts kā viens no galvenajiem argumentiem Eiropas valstu flotu nepietiekamajai konkurētspējai un tā rezultātā kuģu aiziešana no šo valstu karogiem.[1] Tendence kuģiem aiziet no Eiropas valstu reģistriem un pārreģistrēties "*ērto karogu*" valstīs sākās 1970-os gados. Lai risinātu problēmu, Eiropas valstis sākotnēji patstāvīgi pieņēma noteikumus jūras transporta atbalstam (nodokļu atlaides shēmas, atvieglotī noteikumi attiecībā uz apkalpēm u.c.). 1989. gadā Eiropas Komisija, lai nodrošinātu zināmu konverģenci starp dalībvalstu darbībām un fiskālā klimata uzlabošanai kuģošanas kompānijām, definēja savas pirmās vadlīnijas, kas tika pārskatītas 1997. gadā un 2004. gadā. 2004. gadā pieņemtās **Kopienas Jūras transporta vadlīnijas** (*turpmāk – Vadlīnijas*) ir ES pašreiz spēkā esošais dokuments, kurā ietvertie nosacījumi attiecībā uz atbalsta pasākumiem jūras transporta nozarē ES dalībvalstīm jāievēro, lai tajās ieviestie pasākumi tiktu atzīti par atbilstošiem Eiropas Kopienas kopējām jūrniecības interesēm. Nosacījumi, kas ir saistīti ar IIN samazinājumu jūrniekiem, ir ietverti Vadlīniju 3.2. sadaļā "*Ar darbaspēku saistītās izmaksas*". Saskaņā ar šajā sadaļā minēto atbalsta pasākumiem galvenokārt jābūt vērstiem uz to, lai samazinātu fiskālās un citas izmaksas un slogu, ko Eiropas Kopienas kuģu īpašnieki un Eiropas Kopienas

[1] Bilbao-Ubillos et al, *European Transport Research Review* volume 13, Article number: 7 (2021) State aid, *EU maritime transport policies and competitiveness of EU country fleets*. 5.lp.
Angļu valodā ***pieejams***: https://etrr.springeropen.com/articles/10.1186/s12544-020-00463-1

jūrnieki uzņemas līdz līmenim, kas atbilst pasaules normām. Tām būtu tieši jāstimulē nozares attīstība un nodarbinātība, nevis jāsniedz vispārēja finansiāla palīdzība.[2] Vadlīnijas paredz četrus atbalsta veidus, kas samazina kuģa personāla izmaksas:

- labvēlīgu nodokļu režīmu jūrniekiem;
- sociālās apdrošināšanas izmaksu samazinājumu jūrniekiem;
- repatriācijas izmaksu segšanu;
- apmācības programmas uz kuģa.

Latvijas jūrnieki sekmīgi iekļaujas starptautiskajā darbā tirgū, kā arī jauniešos ir salīdzinoši augsta interese apgūt jūrnieka profesiju. Atbilstoši VSIA "*Latvijas Jūras administrācija*" sniegtajai informācijai Latvija jūrnieku skaita ziņā pret ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu **ir pirmajā vietā ES** (dati 2020. gadā). Latvijā uz 100 ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem ir vismaz viens jūrnieks.

Latvijas jūrnieku skaits pret ekonomiski aktīvajiem iedzīvotajiem

	2018	2019	2020	2021
Jūrnieku skaits uz 100 ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem	1	1	1	1
Vieta ES valstu starpā	1.	1.	1.	-

Avots: *VSIA „Latvijas Jūras administrācija".*

Jūrnieku skaits pēdējos gados ir bijis salīdzinoši stabils, kā arī ir tendence pieaugt kuģu virsnieku īpatsvaram. Tas ir pozitīvs rādītājs, jo pasaules flotē pieaug pieprasījums pēc augsti kvalificēta darbaspēka, savukārt pieprasījums pēc ierindas jūrniekiem samazinās.[3]

5. Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā

Nodokļa maksātāju skaits, kas norādījuši ieņēmumus, kas gūti uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa

	2018	2019	2020	2021
Jūrnieku skaits*, *no tiem*:	8 676	8 364	7 852	7 724
Virsnieki	*58,9%*	*56,5%*	*58,8%*	*58,7%*
Pārējais personāls	*41,1%*	*43,5%*	*41,2%*	*41,3%*

* *Nodokļa maksātāju skaits, kas iesniedzot gada ienākumu deklarācijas ir iesnieguši arī **D2**[1] pielikumu[4]. Norādīts unikālu personu skaits, pat ja gada laikā jūrnieks tiek paaugstināts par virsnieku (šādā gadījumā persona sniedz atsevišķi ziņas par attiecīgo ienākuma apmēru katra amatā), persona tiek ieskaitīta vienu reizi.*

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID datiem 2023. gadā martā.*

Latvijas Jūrnieku reģistrā uz 2022. gada 1. janvāri bija reģistrēti **11 274 aktīvie jūrnieki**, no tiem 5 660 – kuģu kapteiņi un virsnieki. Aptuveni 62% no nodarbinātajiem tirdzniecības flotes jūrniekiem strādā uz kuģiem, kas reģistrēti trešajās valstīs, 38% – uz kuģiem zem EEZ valstu karogiem, tai skaitā aptuveni 3% strādā uz kuģiem zem Latvijas karoga.

---

[2] Commission communication C (2004) 43 — *Community guidelines on State aid to maritime transport. Official Journal* C 013, 17/01/2004 P. 0003 – 0012 3.2. sadaļa.
*Angļu valodā **pieejams**:* https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A52004XC0117%2801%29

[3] International Chamber of Shipping. *Shipping and World Trade: Global Supply and Demand for Seafarers.*
*Angļu valodā **pieejams**:* https://www.ics-shipping.org/shipping-fact/shipping-and-world-trade-global-supply-and-demand-for-seafarers/#:~:text=The%20global%20demand%20for%20seafarers,has%20increased%20by%20around%201.0%25.

[4] *Gada ienākumu deklarācijas D2[1] pielikums – Fiziskas personas (Jūrnieka), kas ir nodarbināta (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, ārvalstīs gūtie ienākumi.*

Jūrnieku skaits, kas piemērojuši IIN speciālo režīmu 2012. – 2021. gadā*

** Fizisko personu skaits, kas VID iesnieguši gada ienākumu deklarācijai **D2[1]** pielikumu.*

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID datiem 2023. gada martā.*

6. Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā

Analizējot jūrnieku sniegtos datus, kuri gūst ienākumus uz starptautiskajiem pārvadājumiem izmantojamiem kuģiem (informācija par 2021. taksācijas gadu), var secināt, ka neiegūtie IIN ieņēmumi jeb ietekme uz valsts budžetu ir aptuveni 33 milj. *euro* gadā. Jāatzīmē, ka ietekme ir aprēķināta orientējoša un aptuvena – precīzu fiskālās ietekmes apjomu nav iespējams noteikt, jo korektu aprēķinu veikšanai nepietiek izejas informācijas par šīm personām. Lielākā daļa jūrnieku IIN deklarācijās iesniedz tikai par to ienākumu daļu, kas ir apliekama ar nodokli (vēl joprojām aptuveni 25,6% jūrnieku IIN deklarācijā iesniedza informāciju par ārvalstīs gūtajiem ienākumiem, bruto ienākumos norādot 0,0 *euro*, bet šī situācija uzlabojas, salīdzinot ar 2019. gadu, kad bruto ienākumi nebija norādīti 37,5%).

Zemāk piemērā redzams, ka jūrnieki, piemērojot IIN speciālo režīmu, samaksā līdz 80% mazāk IIN nekā vispārējā režīmā ar līdzvērtīgiem vidējiem gada ienākumiem.

Piemērs, cik nodokļos samaksā jūrnieki, un, cik tiem būtu jāmaksā, ja nodokļi tiktu maksāti vispārējā kārtībā, *euro gadā*

	Virsnieks		Pārējais personāls	
	Speciālais algas nodokļa režīms jūrniekiem	Vispārējais IIN nodokļa režīms 2022. gadā	Speciālais algas nodokļa režīms jūrniekiem	Vispārējais IIN nodokļa režīms 2022. gadā
Vidējie taksācijas gada laikā gūtie ienākumi uz personu	39 600	39 600	10 700	10 700
Ar nodokli apliekamais ienākums 2022. gadā	15 000*	35 442	9 000*	5 384
Vidējie apliekamie ienākumi uz personu	7 213		4 073	
Vidēji aprēķinātais nodoklis uz vienu personu	**1 443**	**7 676**	**815**	**1 077**

** Maksimālais gada apliekamais ienākums – minimālajai algai 500 euro piemērots koeficients 2,5 vai 1,5.*

*** Vidējie ienākumi aprēķināti pēc 2021. gada datiem no jūrnieku iesniegto gada ienākumu deklarāciju D2[1] pielikumiem.*

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID datiem 2022. gada novembrī.*

7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Lai veicinātu kuģošanas nozares attīstību Latvijā, kā arī vadoties no ES Vadlīnijām, kas iesaka jūrnieku gūtajiem ienākumiem piemērot specifisku nodokļu režīmu, **ar 2002. gadu** Latvijā stājās spēkā režīms, kurš paredzēja piemērot īpašu algas nodokļa režīmu personām[5], kas nodarbinātas uz iekšzemes uzņēmuma īpašumā vai valdījumā esoša starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, ja kuģis reģistrēts Latvijas Kuģu reģistrā. Sākotnējā redakcija paredzēja, "*ka ar algas nodokli apliekamais ienākums jūrniekiem, kas nodarbināti uz iekšzemes uzņēmuma īpašumā vai valdījumā esoša starptautiskos pārvadājumos izmantota kuģa, ja kuģis ir reģistrēts Latvijas kuģu reģistrā, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa Ministru kabineta noteikto divu gada (mēneša) minimālo darba algu apmērā*." Redakcija tika izstrādāta, pamatojoties uz *Koncepciju nodokļu un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu atvieglojumu sistēmai kuģošanas sektorā*[6]. **Atvieglojuma ieviešanas iemesls un mērķis bija** – stimulēt kuģošanas uzņēmumus reģistrēt kuģus zem Latvijas karoga un nodarbināt Latvijas jūrniekus. **Prognozējamais tiešais rezultāts no režīma ieviešanas:** darba devēja – kuģošanas uzņēmuma – ar darbaspēka izmantošanu saistītās izmaksas tiks samazinātas, nosakot, ka neatkarīgi no jūrnieka faktiskās darba algas nodoklis tiek aprēķināts un iemaksāts budžetā no summas Ministru kabineta noteikto divu minimālo mēnešalgu apmērā. **No 2009. gada**[7] tika atcelts nosacījums par IIN speciālā režīma piemērošanu tikai uz Latvijas Kuģu reģistrā reģistrēta attiecīgā kuģa, kā arī tika ieviesta algas nodokļa bāzes diferenciācija atkarībā no jūrnieka ieņemamā amata. **2021. gadā** Eiropas Komisijai ir iesniegts Latvijas paziņojums ***"Tonnāžas nodokļa piemērošana un jūrnieku speciālais IIN režīms"*** *("SA.100773 - Latvian tonnage tax and seafarer scheme")* ar kuru tiek lūgts atļaut nodokļa atvieglojumu pagarināt. Pašreiz notiek saziņa ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem par papildu nepieciešamajiem precizējumiem saistībā ar Latvijas puses paziņojumu un sniegto papildu informāciju. Ar darbaspēka izmaksām saistītie atvieglojumi – t.s. "*jūrnieku shēmas*", tiek izmantotas arī Beļģijā, Vācijā, Francijā, Īrijā, Dānijā, Somijā, Itālijā, Nīderlandē, Portugālē, Zviedrijā, Kiprā, Polijā, Igaunijā, kā arī Apvienotajā Karalistē. Igaunijā jūrnieku

[5] Likuma 2001. gada 22. novembra grozījumi par apliekamo ienākumu noteikšanu jūrniekiem.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/56257-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

[6] 2001. gada 6. februāra Ministru kabineta sēdes protokols Nr. 6, 44.§ "*Par koncepciju nodokļu un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu atvieglojumu sistēmai kuģošanas sektorā*".
Pieejams: https://m.likumi.lv/doc.php?id=3301

[7] Likuma 2008. gada 14. novembra grozījumi par nodokļa bāzes diferenciāciju.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/184545-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-

		atalgojumam uz jūrnieku shēmai atbilstīgajiem kuģiem tiek piemērota 0% IIN likme[8].
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs | **2021** | **2022** | **2023** Jūrnieku skaits Latvijā uz 100 ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (*vecuma grupā 16-64 gadi*) saglabājas un ir vismaz viens jūrnieks | **Vismaz 1 jūrnieks uz 100 ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts: - tiek saglabāta un sekmēta nodarbinātība stratēģiski svarīgā un starptautiski konkurētspējīgā nozarē; - jūrniecības jomas profesionāļi ir ieinteresēti strādāt ES teritorijā.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Jūrniekiem, kuri strādā uz trešo valstu kuģa, atbildība par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu nomaksu ir jāuzņemas pašiem. ES teritorijā par iemaksām atbildību vispārējā gadījumā uzņemas karoga valsts (Regula 883/04 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, 11.4. pants). Ja par ES teritorijā dzīvojošu jūrnieku atbildību neuzņemas neviena valsts, Eiropas tiesa ir noteikusi dzīves vietas valsts, konkrētā gadījumā Latvijas atbildību (C-631/17). Jūrnieki iemaksas šādās situācijās veic paši (darba ņēmējs pie darba devēja ārvalstnieka). Tās nevar būt zemākas kā LV jūrniekiem noteiktās. Zems sociālais nodrošinājums ir jūrniekiem, kuri strādājuši uz trešo valstu kuģiem un nav maksājuši valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas Latvijā vai citā ES/EEZ valstī. Trešo valstu nodarbinātības nosacījumi var neparedzēt obligātu valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšanu. Tādejādi jūrniekiem neveidojas apdrošināšanas stāžs Latvijā un netiek uzkrāts pensijas kapitāls. Ja netiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas Latvijā, tad iestājoties apdrošināšanas gadījumam, jūrnieks nevar šeit saņemt sociālās apdrošināšanas sistēmas pabalstus un pensijas. Tas neizslēdz, ka

[8] Pilnīga informācija par ES dalībvalstīs apstiprināto valsts atbalstu jūras transporta jomā pieejama Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē.
Angļu valodā ***pieejams***: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm

		šādas tiesības ir radušās citās ES/EEZ vai divpusēju līgumu noslēgušās valstīs. Latvijas jūrniekam, kurš strādā uz kuģiem ar Latvijas karogu, ir vienlīdzīgs sociālais nodrošinājums un tiesības uz visiem valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem kā jebkurai Latvijā nodarbinātajai personai, jo Latvijas darba devēji (kuģu īpašnieki) maksā valsts sociālās apdrošināšanas obligātas iemaksas. Jūrniekiem, kuri ir nodarbināti uz ārvalstu karoga kuģa, ir iespēja brīvprātīgi pievienoties valsts pensiju sistēmai. Papildus visi jūrnieki, gan tie, kuri strādā uz Latvijas karoga kuģiem, gan uz ārvalstu karoga kuģiem strādājošie, var pievienoties 3. pensiju līmenim, brīvprātīgi veidojot papildu uzkrājumus savai pensijai.[9]
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Jūrnieku IIN speciālais režīms atbilst Eiropas Komisijas paziņojumā *"Kopienas vadlīnijas par valsts atbalstu jūras transportam"* (2004) noteiktajiem mērķiem. Vadlīnijas nosaka ietvaru, kādā ES dalībvalstis var veidot politiku savas flotes un jūrniecības prasmju saglabāšanai. Vadlīnijas nosaka kritērijus attiecībā uz valsts atbalsta jūras transportam saderību ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma par ES darbību 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu un 106. panta 2. punktu. Jūrnieku IIN speciālā režīma regulējums kā valsts atbalsts tika paziņots Eiropas Komisijai līdz ar Latvijas iestāšanos ES 2004. gadā. Eiropas Komisijas paziņojums par to, lai atjauninātu pielikumu Eiropas Komisijas Paziņojumam C (2004) 43 – *Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu jūras transportam*[10].
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lai paaugstinātu Latvijas un līdz ar to arī ES jūras transporta sektora konkurētspēju pasaules tirgū, komercsabiedrība, kura izmanto kuģus starptautiskajos pārvadājumos vai ar to saistītās darbībās, uzņēmumu ienākuma nodokļa vietā <u>var izvēlēties maksāt tonnāžas nodokli</u> (*Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 2. panta sestā daļa*, skatīt arī veidlapu Nr. 1.2.4.).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Jūras transporta vadlīnijas paredz pienākumu ES dalībvalstīm <u>ik pēc sešiem gadiem iesniegt</u> Eiropas Komisijā izvērtējumu par šajā dokumentā paredzēto valsts atbalsta pasākumu ietekmi. Ņemot vērā minēto, Latvijas paziņojumā Eiropas Komisijai ir norādīts, ka šī shēma būs spēkā **līdz 2027. gadam**, un, ja būs nolemts to saglabāt, tā tiks atkārtoti paziņota noteiktajā kārtībā.

[9] Par jūrnieku sociālo apdrošināšanu.
Pieejams: https://lvportals.lv/skaidrojumi/320312-jurnieku-sociala-apdrosinasana-ko-paredz-tiesibu-akti-i-2020

[10] Eiropas Komisijas paziņojums C/2017/2328 OJ C 120, 13.4.2017, p. 10–11.
Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A52017XC0413%2801%29

Veidlapa Nr. 1.1.28.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Darbaspēka nodokļu atvieglojums sezonas laukstrādnieku ienākumam**
N.p.k.	**1.1.28.**

	Normatīvais akts	Likums "*Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*" (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta pirmās daļas 7. punkts, 3. panta sestā daļa, 4. panta pirmās daļas 7. punkts, 8. panta $2.^{11}$ daļa un $4.^{2}$ daļa, $11.^{12}$ pants, 13. panta trešā daļa un $3.^{4}$ daļa, 15. panta divpadsmitā daļa 17. panta $5.^{2}$ daļa un $7.^{3}$ daļa un 26. panta astotā daļa. Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumi Nr. 166 "*Noteikumi par Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmu sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa piemērošanas nodrošināšanai*".
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Sezonas laukstrādnieku ienākums ir ienākums, ko sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājs gūst taksācijas gada periodā no 1. aprīļa līdz 30. novembrim sezonas rakstura darbos – augļkoku, ogulāju un dārzeņu sējā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķirošanā, kā arī akmeņu lasīšanā sējumu, stādījumu un zālāju platībās[1] – sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāja labā. Traktortehnikas vadīšana nav uzskatāma par lauksaimniecības sezonas darbu. Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājs ir maksātājs, kas nodarbināts lauksaimniecības sezonas darbos, ja taksācijas gada periodā no 1. aprīļa līdz 30. novembrim: 1) maksātājs tiek nodarbināts lauksaimniecības sezonas darbos ne vairāk kā 90 kalendāra dienas[1] pie viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā;

[1] Saeima 2022. gada 12. maijā pieņēma likumu "*Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*"", kas paredz paplašināt sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa piemērošanas tvērumu, dodot iespēju to piemērot arī sezonas strādniekiem, kas tiek nodarbināti akmeņu lasīšanas darbos sējumu, stādījumu un zālāju platībās, un palielināt dienu skaitu, kad sezonas darbos nodarbinātā ienākumam var piemērot sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmu no 65 līdz 90 kalendāra dienām. Likums stājās spēkā 2022. gada 19. maijā.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/332483-grozijumi-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli

		2) maksātāja ienākums, kas gūts pie viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā, nepārsniedz 3 000 *euro*; 3) maksātājam četru mēnešu periodā pirms lauksaimniecības sezonas darbu uzsākšanas sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāja labā nav ar šo pašu ienākumu izmaksātāju pastāvējušas darba tiesiskās attiecības vai nav bijis noslēgts uzņēmuma līgums. Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa likme ir **15%**, bet ne mazāka kā **0,70 *euro*** katrā nodarbinātības dienā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieviešanas mērķi ir: 1) samazināt nelegālo un nereģistrēto nodarbinātības līmeni sezonas laukstrādnieku vidū; 2) samazināt darba devējiem (lauksaimniekiem) administratīvo slogu, kas saistīts ar lauksaimniecības nozarei raksturīgo nevienmērīgo sezonas darbinieku plūsmu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo tā ieviešanas rezultātā ir samazinājusies nelegālā un nereģistrētā nodarbinātība sezonas laukstrādnieku vidū, kā arī būtiski samazināts darba devējiem (lauksaimniekiem) administratīvais slogs, kas saistīts nevienmērīgo sezonas darbinieku plūsmu lauksaimniecības nozarē. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta (*turpmāk – VID*) sniegto informāciju pirms sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma ieviešanas 2011. gadā no 400 uzņēmējiem – augļu, ogu un dārzeņu audzētājiem – tikai 32 uzņēmēji nodarbināja 232 sezonas darbiniekus un no darba ņēmēju ienākumiem aprēķināja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (kopā darba devēja (24,09%) un darba ņēmēja (11%) daļa) 20 tūkst. *euro* apmērā, un ieturēja iedzīvotāju ienākuma nodokli 9 tūkst. *euro* apmērā, kas kopumā veidoja vien 30 tūkst. *euro*. Tādējādi tika secināts, ka šajā nozarē ir ļoti augsts ēnu ekonomikas līmenis un 2011. gadā par sezonas darbiniekiem ir veikta neliela nodokļa nomaksa, kopumā veidojot valsts budžetam zaudējumus 2,6 milj. *euro* apmērā. Šī iemesla dēļ tika izstrādāts un ieviests īpašs atvieglots darbaspēka nodokļu režīms sezonas darbos nodarbinātajiem, nosakot šādus rezultatīvos rādītājus: 1) sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumi budžetā ir sasnieguši vismaz 370 000 *euro*; 2) sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits ir sasniedzis 7 700 personu. Veicot sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma izvērtējumu 2018. gadā un 2020. gadā, secināts, ka šis atvieglotais nodokļu režīms nav bijis tik efektīvs, kā sākotnēji bija plānots. 2021. gada decembrī veiktie kritēriju izpildes rezultāti liecina, ka 2020. gadā plānotais sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa

maksātāju skaits ir izpildīts aptuveni par 50%, bet plānotais sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumu apmērs ir izpildīts aptuveni par 65%.

Tomēr var secināt, ka ēnu ekonomika šajā nozarē samazinās, jo no 2014. gada ir novērojams gan sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju (darba ņēmēju) skaita pieaugums, gan sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju (darba devēju) skaita pieaugums.

Laika periodā no 2014. gada līdz 2020. gadam sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju skaits ir ievērojami pieaudzis **no 89 līdz 262 personām**, jeb pieaudzis gandrīz 3 reizes. Savukārt laika periodā no 2014. gada līdz 2020. gadam sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits ir pieaudzis par 2 044 personām, jeb 113%. 2020. gadā kopumā jau 262 sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāji nodarbināja 3 848 sezonas laukstrādniekus.

Līdz ar to nodokļa atvieglojums ir efektīvs, jo mērķis samazināt nelegālo un nereģistrēto nodarbinātības līmeni sezonas laukstrādnieku vidū tiek sasniegts, neskatoties uz to, ka noteiktie kritēriji pilnībā nav izpildīti.

Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju un sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaita dinamika 2014. – 2020. gadā[2]

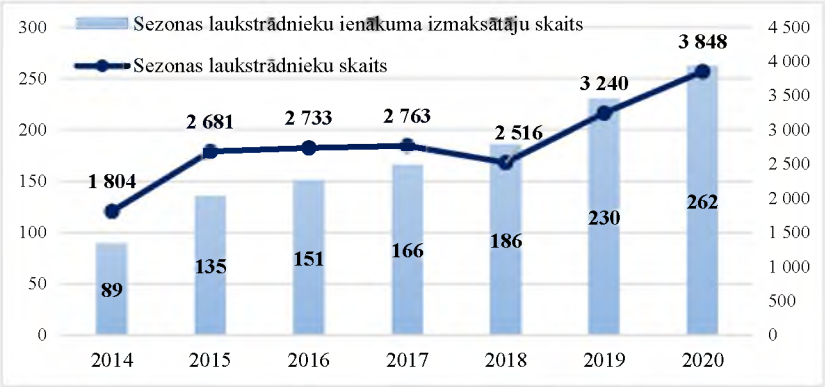

***Avots**: Zemkopības ministrija pēc Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) datiem.*

Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma ieviešanas rezultātā ir būtiski samazinājies administratīvais slogs. Proti, piemērojot darbiniekiem sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmu, darba devējs ir atbrīvots no ziņu iesniegšanas par darba ņēmējiem VID, jo darba ņēmēji pirms darbu uzsākšanas tiek reģistrēti LAD informācijas sistēmā, kurā arī

[2] Saskaņā ar VID datiem pārskatu "*Ziņojums par sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām*" par 2017. gadu iesniedza 166 darba devēji, par 2018. gadu – 189 darba devēji, par 2019. gadu – 215 darba devēji, bet par 2020. gadu – 254 darba devēji. Savukārt minētajos pārskatos par 2017. gadu ir norādīti 2 765 darba ņēmēji, par 2018. gadu – 2 463 darba ņēmēji, par 2019. gadu – 3 155 darba ņēmēji, bet par 2020. gadu – 3 749 darba ņēmēji. Datu atšķirības LAD un VID datos saistītas ar to, ka dažos gadījumos sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāji LAD un VID informācijas sistēmā nav norādījuši vienādus datus vai arī ienākuma izmaksātājs nav reģistrējies LAD sistēmā, bet iemaksājis budžetā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli un sniedzis attiecīgu informāciju VID.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>norāda ienākumu gūšanas dienu, sezonas laukstrādnieka vārdu uzvārdu un personas kodu, noslēgtā līguma formu. Lauksaimnieks (darba devējs), nodarbinot sezonas laukstrādnieku, var noslēgt rakstveida darba vai uzņēmuma līgumu vai arī mutisku uzņēmuma līgumu ar sezonas laukstrādnieku darba līguma slēgšanas vietā. Katru nodarbinātības dienu LAD informācijas sistēmā jānorāda arī sezonas laukstrādniekam aprēķināto atlīdzību par darbu. Šajā režīmā nodokļu aprēķins ir pietiekami vienkāršs, lai ienākumu izmaksātu arī par katru dienu. LAD elektroniskajā informācijas sistēmā tiek aprēķināta sezonas laukstrādniekam izmaksājamā atlīdzība un nodokļi, kas darba devējam par sezonas laukstrādnieku ir jānomaksā līdz nākamā mēneša 23. datumam, kā arī automātiski tiek izveidots darba devēja ziņojums, kas lauksaimniekam ir jāiesniedz VID.

Līdz ar to nodokļa atvieglojums ir efektīvs, jo mērķis būtiski samazināt darba devējiem (lauksaimniekiem) administratīvo slogu, kas saistīts ar lauksaimniecības nozarei raksturīgo nevienmērīgo sezonas darbinieku plūsmu, ir pilnībā sasniegts.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņems nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju un sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits 2018. – 2020. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju skaits</td><td>186</td><td>230</td><td>262</td></tr>
<tr><td>Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits</td><td>2 516</td><td>3 240</td><td>3 848</td></tr>
</table>
Avots: Zemkopības ministrijas informācija, balstoties uz LAD datiem.[3]</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Fiskālā ietekme uz budžetu jeb neiegūtie ieņēmumi par sezonas laukstrādnieku ienākumiem, tiem piemērojot nodokļa likmi 15% apmērā, nav precīzi novērtējama. Likme tiek piemērota sezonas darbos nodarbinātajiem nodokļu maksātājiem pa dienām un tā mēdz būt neregulāra pat mēneša griezumā.

Ņemot vērā, ka iegūtie nodokļu ieņēmumi palielinās katru gadu, secināms, ka režīms novērš ēnu ekonomiku nozarē un samazina arī administratīvo slogu darba devējiem.

Valsts iegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā 2018. – 2020. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa apmērs, tūkst. euro</td><td>169</td><td>213</td><td>241</td></tr>
</table>
Avots: LAD dati.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ievie-</td><td>Lai risinātu augļkopības un dārzkopības nozarē īslaicīgajos sezonas darbos nodarbināto personu nodarbināšanas un darbaspēka nodokļu maksāšanas problēmas, no 2014. gada 1. jūnija ir iespējams piemērot sezonas laukstrādnieku ienākuma</td></tr>
</table>

[3] Atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 27. februāra sēdes protokola Nr. 13 44.§ 2. punktā noteiktajam izstrādātais Informatīvais ziņojums "*Par samazinātu darbaspēka nodokļu likmju piemērošanu sezonālajos darbos nodarbināto ienākumam*"

	šanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	nodokli. Tādējādi dodot iespēju augļkopības un dārzkopības nozares ražotājiem kā alternatīvu jau esošajiem darbaspēka nodokļiem piemērot sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmu. Finanšu ministrija sadarbībā ar Zemkopības ministriju un Labklājības ministriju 2018. gadā veica pirmo sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma efektivitātes izvērtējumu par laika periodu no 2015. gada līdz 2017. gadam[4]. Pirmajā izvērtējumā secināts, ka sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīms laika periodā no 2015. gada līdz 2017. gadam nav bijis tik efektīvs kā sākotnēji bija plānots, jo tikai divi no astoņiem vērtēšanas kritērijiem bija izpildīti, savukārt četri kritēriji bija izpildīti daļēji, bet divi kritēriji nebija izpildīti. Tomēr vērtēšanas kritēriju izpildes rezultāti liecināja, ka **izvirzītajā mērķī – ēnu ekonomikas mazināšanā** – ir sasniegts progress. Konstatēts, ka ēnu ekonomikas līmenis augļkopības un dārzkopības nozarē samazinās, tomēr minētie rādītāji neliecināja, ka ēnu ekonomika minētajās nozarēs ir pilnībā izskausta, tādējādi nepieciešams minēto nozari pastiprināti uzraudzīt un informēt par sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmu. Vienlaikus secināts, ka ir sasniegts sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma ieviešanas **mērķis – samazināt darba devējiem (lauksaimniekiem) administratīvo slogu.** Ņemot vērā, ka sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīms ir ēnu ekonomiku mazinošs, kā arī samazina administratīvo slogu darba devējiem – lauksaimniekiem, 2018. gadā tika nolemts, ka sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīms, neraugoties uz daļējo kritēriju izpildi, ir jāsaglabā un atkārtoti jāvērtē 2021. gadā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 27. februāra sēdes protokola Nr. 13 44.§ 2. punktu[5] sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa piemērošanas periodā **no 2018.gada līdz 2020.gadam** noteikti šādi rezultatīvie rādītāji: 1) sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumi budžetā 2020. gadā ir **sasnieguši vismaz 370 000 *euro***; 2) sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits 2020. gadā ir **sasniedzis 7 700 personu**. Otrajā izvērtēšanas periodā kritēriju izpildes rezultāti liecina, ka **Ministru kabineta apstiprinātie sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma vērtēšanas kritēriji 2020. gadā nav izpildīti. 2020. gadā plānotais sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits ir izpildīts aptuveni par**

[4] Atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 13. augusta sēdes protokola Nr. 44 158.§ 6. punktā noteiktajam izstrādātais Informatīvais ziņojums *"Par samazinātu darbaspēka nodokļu likmju piemērošanu sezonālajos darbos nodarbināto ienākumam"*

[5] Ministru kabineta 2018.gada 27.februāra sēdes protokols Nr.13.
Pieejams: http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2018-02-27

		50%, bet plānotais sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumu apmērs ir izpildīts aptuveni par 65%. Salīdzinot rezultatīvā rādītāja – sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumi budžetā ir sasnieguši vismaz 370 000 *euro* – izpildi 2020. gadā un 2017. gadā (kad tika veikts pirmais sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma izvērtējums), šis rezultatīvais rādītājs ir izpildīts ar lielāku rezultativitāti 2020. gadā, proti, 2017. gadā šis rezultatīvais rādītājs bija izpildīts aptuveni par 38%, bet 2020. gadā aptuveni par 65%. Savukārt salīdzinot rezultatīvā rādītāja – sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits ir sasniedzis 7 700 – izpildi 2020. gadā un 2017. gadā, šis rezultatīvais rādītājs ir izpildīts ar lielāku rezultativitāti 2020. gadā, proti, 2017. gadā šis rezultatīvais rādītājs bija izpildīts aptuveni par 35%, bet 2020. gadā aptuveni par 50%. Vienlaikus, izvērtējot sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmu laika periodā no 2018. gada līdz 2020. gadam, tika izvērtēti arī citi nozīmīgi rezultatīvie rādītāji, piemēram, vai ir pieaudzis sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju skaits, vai pieaudzis to sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits, kuri kļuvuši par sociāli apdrošinātām personām (likuma "*Par valsts sociālo apdrošināšanu*" izpratnē) u.c. Laika periodā no 2018. gada līdz 2020. gadam sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāji ievēro likuma 11.[12] panta otrās daļas 3. punkta nosacījumu un šajā periodā nav konstatēta algotā darba ienākuma transformācija par sezonas laukstrādnieku ienākumu. No 2018. gada līdz 2020. gadam ir pieaudzis sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju skaits. Šajā periodā ir pieaudzis to sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits, kuri kļuvuši par sociāli apdrošinātām personām (likuma "*Par valsts sociālo apdrošināšanu*" izpratnē), kā arī ir pieaudzis sezonas laukstrādnieku ienākums, no kura tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas vecuma pensijai, bet, ņemot vērā, ka šis ienākums ir ļoti mazs, sezonas laukstrādnieku gūtais ienākums neradīs tiem aprēķināto vecuma pensiju pieaugumu. Visā laika periodā kopš sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieviešanas, neviens sezonas laukstrādnieks nav brīvprātīgi pievienojies vecuma pensijas apdrošināšanai. Kā liecina analizētie dati, ar katru gadu aizvien vairāk lauksaimnieki iesaistās šī nodokļa režīma izmantošanā un aizvien vairāk sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāji tiek nodarbināti. Pēc Zemkopības ministrijas sniegtās informācijas, negatīvu ietekmi uz iespēju sasniegt izvirzīto kritēriju – 2020. gadā nodarbināti 7 700 sezonas laukstrādnieki, radījusi gan vispārējā situācija lauksaimniecībā nodarbināto darba tirgū, gan augļkopības un dārzkopības kā nozares

		specifika, t.sk., atkarība no laika apstākļiem un citiem riska faktoriem.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		1. Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumi budžetā, tūkst. *euro*	**370,0**	**370,0**	**370,0**
		2. Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju skaits	**7 700**	**7 700**	**7 700**
		3. Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju skaita pieaugums salīdzinājumā ar 2020. gadu	**15%**	**15%**	**15%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīms būtiski samazina nodokļu slogu gan lauksaimniekiem (darba devējiem), kas nodarbina sezonas laukstrādniekus tādos sezonas rakstura darbos kā augļkoku, ogulāju un dārzeņu audzēšanā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķirošanā, gan sezonas laukstrādniekiem (darba ņēmējiem), kā arī samazina ēnu ekonomikas līmeni nozarē. Tomēr, analizējot sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumus periodā no 2014. gada līdz 2020. gadam, var vērot būtisku nodokļa ieņēmumu kāpumu no aptuveni 40 tūkst. *euro* 2014. gadā līdz aptuveni 241 tūkst. *euro* 2020. gadā (t.i., 2020. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu tas ir pieaudzis gandrīz 6 reizes).[6] Salīdzinot aprēķināto sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa apmēru 2017. gadā ar 2014. gadu, tas ir pieaudzis par 99 tūkst. *euro* jeb 3,5 reizes. Savukārt 2020. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu, tas ir pieaudzis par 101 tūkst. *euro* jeb 1,7 reizes. Tādējādi straujāks aprēķinātā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa apmēra pieaugums absolūtajos skaitļos bija novērojams periodā no 2018. gada līdz 2020. gadam. Līdz ar to var apgalvot, ka sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmam ir pozitīva ietekme uz valsts budžeta ieņēmumiem, kas ik gadu pieaug. Turklāt sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmam ir pozitīva ietekme attiecībā uz nodarbinātības veicināšanu galvenokārt lauku reģionos tieši augļkopības un dārzeņkopības nozarē pretēji situācijai lauksaimniecības nozarē kopumā. Centrālās statistikas pārvaldes veiktā 2016. gada lauku saimniecību struktūras apsekojuma rezultāti liecina, ka pārskata periodā kopumā lauksaimniecībā pastāvīgi bija nodarbināti 162,6 tūkst. strādājošo, kas bija par 18,4 tūkstošiem jeb 10% mazāk nekā 2010. gadā. Savukārt lauku saimniecībās uz laiku			

[6] Saskaņā ar VID datiem uz 2021. gada 22. aprīli kopējie sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa ieņēmumi 2020. gadā bija 282 527 *euro*. Savukārt sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa apmērs vidēji uz vienu sezonas laukstrādnieku 2020. gadā bija 75 *euro*. Kā jau iepriekš minēts, datu atšķirības LAD un VID datos saistītas ar to, ka dažos gadījumos sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāji LAD un VID informācijas sistēmā nav norādījuši vienādus datus vai arī ienākuma izmaksātājs nav reģistrējies LAD sistēmā, bet iemaksājis budžetā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli un sniedzis attiecīgu informāciju VID.

		nodarbināti bija 49,4 tūkst. – par 9,5% mazāk nekā 2010. gadā.[7] Tomēr, lai gan lauksaimniecībā kopumā darbaspēka apjoms samazinās, augļkopības un dārzkopības nozarē darbinieku skaits ik gadu palielinās. To, ka augļkopības un dārzkopības nozarē darbinieku skaits ik gadu palielinās, apliecina VID dati par pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* maksātājiem, kuri audzē *Pievienotās vērtības nodokļa likumā* noteiktos augļus, ogas un dārzeņus, kam piemēro PVN samazināto 5% likmi. Vidējais darba ņēmēju skaits periodos, kuros tie saņēma algota darba ienākumus, augļkopības un dārzkopības nozarē, ir palielinājies no 13 139 darba ņēmējiem 2017. gadā līdz 13 882 darba ņēmējiem 2019. gadā. Tas nozīmē, ka augļkopības un dārzkopības nozarē 2019. gadā vidējais darba ņēmēju skaits ir palielinājies par 743 darba ņēmējiem jeb gandrīz par 6% salīdzinājumā ar 2017. gadu.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Neskatoties uz to, ka sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīms pastāv jau kopš 2014. gada, joprojām ir salīdzinoši zems sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju skaits. Saskaņā ar LAD informāciju piekļuve kopumā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa sistēmai 2020. gadā nodrošināta aptuveni 25 000 personām – tās ir personas, kurām ir platība, kas atbilst sezonas laukstrādnieku nodarbināšanai. Izslēdzot to platību, kas atbilst kultūraugu kodam 811 – kas pēc būtības ir piemājas dārzu platība, no 25 000 personām ir aptuveni 14 000 personas, kurām ir platība, kas atbilst sezonas laukstrādnieku nodarbināšanai. No 14 000 personām 2 852 ir personas, kuru platība, kas atbilst sezonas laukstrādnieku nodarbināšanai, ir lielāka par 2 hektāriem. Tas nozīmē, ka no 2 852 personām tikai 262 saimniecības, **jeb 9%** no iespējamajām saimniecībām, izmanto sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīmu. Līdz ar to var secināt, ka nozarē joprojām pastāv nereģistrētā nodarbinātība, kā rezultātā nodokļa maksātāji izvairās no legālas nodokļu samaksas. Tādēļ *Ēnu ekonomikas ierobežošanas plānā 2021./2022. gadam*[8] ir iekļauts pasākums nr. 2.8." *Ierobežot nereģistrētu nodarbinātību augļkopības un dārzeņkopības nozarē*.", kura ietvaros paredzēts VID, izmantojot LAD informāciju, veikt pastiprinātus kontroles pasākumus tieši tajās augļkopības un dārzeņkopības saimniecībās, kas nav reģistrējušas sezonas laukstrādniekus LAD Informācijas sistēmā, kā arī nav sniegušas ziņas VID, ka nodarbina strādniekus vispārējā darbaspēka nodokļu režīmā.

[7] Centrālās statistikas pārvaldes veikto lauku saimniecību struktūras apsekojumu rezultāti.
Pieejams: https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/lauksaimn/cits/2944-lauku-saimniecibu-strukturas-apsekojumi-2003-2016?themeCode=LA

[8] Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns 2021./2022. gadam.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/331018-enu-ekonomikas-ierobezosanas-plans-20212022-gadam

11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Atkārtots nodokļa atvieglojuma efektivitātes izvērtējums tiek veikts 2025. gadā, kad atbilstoši Ministru kabineta 2022. gada 1.marta sēdes protokola Nr. 12 28.§ tiek izstrādāts informatīvais ziņojums, kurā tiks vērtēti noteiktie sasnieguma rādītāji.

Veidlapa Nr.1.1.29.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums darba devēja apmaksātiem darba koplīgumā noteiktiem izdevumiem**
N.p.k.	**1.1.29.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 8. panta piecpadsmitā, sešpadsmitā, septiņpadsmitā, astoņpadsmitā un deviņpadsmitā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No maksātāja ienākumiem, par kuriem maksā algas nodokli, izslēdz darba devēja apmaksātos darba koplīgumā noteiktos darbinieka ēdināšanas izdevumus, ārstniecības[1] izdevumus, izdevumus, kas saistīti ar darbinieka pārcelšanos uz citu dzīvesvietu, izmitināšanas izdevumus un transporta izdevumus[2], ja visu darbinieku izdevumu apmērs (to kopsumma) gadā nepārsniedz apmēru, kas iegūts, reizinot vidējo darbinieku skaitu ar **700** ***euro*** (vidēji 58,33 *euro* mēnesī), un ja darba devējs izpilda šādus nosacījumus: 1) darba devēja apmaksātie darba koplīgumā noteiktie visu darbinieku ēdināšanas izdevumi, ārstniecības izdevumi, izdevumi, kas saistīti ar darbinieku pārcelšanos uz citu dzīvesvietu, izmitināšanas izdevumi un transporta izdevumi nepārsniedz piecus procentus no darba devēja gada kopējā bruto algu fonda; 2) darba devējs nodarbina vismaz sešus darbiniekus; 3) darba devējam pirmstaksācijas gada 15. decembrī saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta (*turpmāk – VID*) administrēto nodokļu (nodevu) parādnieku datubāzi pēdējās datu aktualizācijas datumā esošo informāciju nav nodokļu (nodevu) parādu (tai skaitā valsts sociālās

[1] **Līdz 2022. gada 1. janvārim** pantā nebija iekļauti darba devēja apmaksātie darba koplīgumā noteiktie darbinieka ārstniecības izdevumi.

[2] **No 2025. gada 1. janvāra** pants papildināts ar izdevumiem, kas saistīti ar darbinieka pārcelšanos uz citu dzīvesvietu, izmitināšanas un transporta izdevumiem.

		apdrošināšanas obligāto iemaksu parādu), kas kopsummā pārsniedz 150 *euro*; 4) darba devējs ar tādu kompetentas institūcijas lēmumu vai tiesas nolēmumu, kas stājies spēkā un kļuvis nepārsūdzams, pēdējo divu taksācijas gadu laikā nav atzīts par vainīgu pārkāpumā, kurš izpaužas kā: a) viena vai vairāku tādu valstu pilsoņu vai pavalstnieku nodarbināšana, kuri nav Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi vai pavalstnieki, ja tie Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijā uzturas nelikumīgi, b) personas nodarbināšana bez rakstveidā noslēgta darba līguma, ja nodokļu normatīvajos aktos noteiktajā termiņā nav iesniegtas ziņas par darba ņēmēja statusa iegūšanu' c) darbā notikuša nelaimes gadījuma neizmeklēšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām vai slēpšana, ja šā nelaimes gadījuma rezultātā nodarbinātajam radušies smagi veselības traucējumi vai iestājusies nāve; 5) darba devējs ir veicis saimniecisko darbību vismaz vienu pilnu kalendāra gadu pirms taksācijas gada, kurā uzsāk atbrīvojuma piemērošanu attiecībā uz darbiniekiem; 6) darba devējam nav pasludināts maksātnespējas process, nav apturēta tā saimnieciskā darbība vai tas netiek likvidēts; 7) darba devējs uzglabā attiecīgos izdevumus apliecinošus ārējos attaisnojuma dokumentus. Šo nodokļa atbrīvojumu nepiemēro, ja darba devējs ir valsts, pašvaldības, publiskas personas vai publiski privātā kapitālsabiedrība.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir atbalstīt un stimulēt nodokļu maksātāju darbiniekus, veicinot viņu darba apstākļu uzlabošanos un nodarbinātību, kā arī veicināt legālā atalgojuma pieaugumu un koplīgumu slēgšanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums veicina darba apstākļu uzlabošanos – tiek nodrošināta ēdināšana darbiniekiem, ja darba specifikas dēļ ir problemātiski darba laikā iegādāties pārtiku vai apmeklēt sabiedriskās ēdināšanas iestādes. Dati par atvieglojuma izmantošanu darbinieka ēdināšanas izdevumu segšanai tikai daļēji liecina par atvieglojuma mērķa sasniegšanu. Kopš atvieglojuma ieviešanas uzņēmumu skaits un arī darbinieku skaits, kam segti ēdināšanas izdevumi, katru gadu pieaug. Tomēr vidējie apmēri uz 1 darbinieku mēnesī, ko uzņēmumi apmaksā par ēdināšanas izdevumiem, parāda, ka pēc

ekonomiskās būtības tie neatbilst izdevumu apmēram par darbinieku regulāru nodrošināšanu ar ēdināšanu.

2020. gadā uzņēmumos piemērotais atvieglojuma apmērs vidēji uz 1 darbinieku mēnesī bija vien **11,02 *euro***. Jāatzīmē, ka dažos gadījumos 2020. gadā atvieglojuma apmērs vidēji uz 1 darbinieku mēnesī bija līdz 6,00 *euro* (0,5% no nodarbinātajiem).

2020. gadā aptuveni 22% no uzņēmumiem, kas darbiniekiem apmaksāja ēdināšanas izdevumus, vidēji uz 1 darbinieku mēnesī izdevumi nepārsniedza 10,00 *euro*.

Darba devēju īpatsvars pēc apmaksāto ēdināšanas izdevumu vidējiem apmēriem uz vienu darbinieku mēnesī, 2018. – 2021. gadā

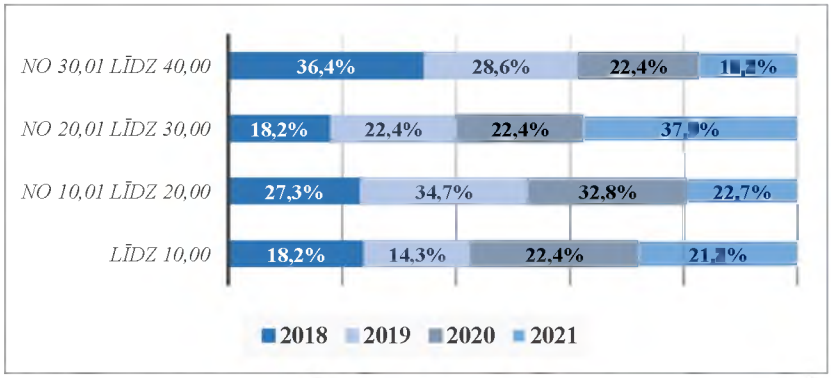

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem 2022. gada septembrī.*

2021. gadā tikai **18,2%** uzņēmumu ēdināšanas izdevumu apmērs vidēji uz 1 darbinieku mēnesī bija robežās no 30,01 līdz 40,00 *euro*, kas pēc ekonomiskās būtības varētu atbilst izdevumu apmēram par darbinieku regulāru nodrošināšanu ar ēdināšanu.

5. Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņems nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā

Darba devēju un darbinieku skaits, kas ir izmantojuši darba koplīgumos paredzēto atvieglojumu ēdināšanas izdevumiem 2018. – 2021. gadā

	2018	2019	2020	2021
Darba devēju skaits	**33**	**49**	**58**	**66**
Darbinieku skaits	**13 374**	**17 272**	**18 642**	**18 949**
Vidējais atvieglojuma apmērs uz vienu darbinieku, *euro mēnesī*	**8,57**	**10,16**	**11,02**	**13,00**

Avots: *VID dati 2022. gada septembrī.*

6. Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2018. – 2021. gadā

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *milj. euro*	**0,24**	**0,37**	**0,44**	**0,53**

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem 2022. gada septembrī.*

7. Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls,

Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Budžeta un nodokļu apakšpadomes 2016. gada 27. jūnija sēdē tika dots uzdevums – ieviest iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojumu vienai no darba koplīgumā noteiktajām darbinieku sociālajām garantijām – ēdināšanas izdevumiem.

	padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Likuma norma, kas paredz ar algas nodokli neaplikt darba devēja apmaksātos darba koplīgumā noteiktos darbinieka ēdināšanas izdevumus, ieviesta un ir spēkā **no 2017. gada 1. janvāra**[3]. Lai ieviestu šo uzdevumu, Finanšu ministrijā tika izveidota darba grupa "*Par koplīgumā noteikto darbinieku sociālo garantiju neaplikšanu ar papildu nodokli*" (Finanšu ministrijas 2015. gada 29. septembra rīkojums Nr. 370). Izstrādājot šo uzdevumu, bija iecerēts, ka atvieglojums palīdzēs mazināt slēptā veidā vai grāmatvedības uzskaitē vispār neuzrādītu personificējamu darbiniekiem nodrošinātu izdevumu apmaksu par ēdināšanu, kā arī veicinās legālā atalgojuma pieaugumu un šādu pakalpojumu sniedzēju ienākumu uzrādīšanu grāmatvedības uzskaitē. Nodokļa atvieglojuma izstrādes gaitā arī darba grupas dalībnieki (arodbiedrību pārstāvji) pauda viedokli, ka šāds atvieglojums veicinās koplīgumu slēgšanu. **No 2022. gada 1. janvāra** ar algas nodokli neapliek arī darba devēja apmaksātos darba koplīgumā noteiktos darbinieka ārstniecības izdevumus. Šāda norma ieviesta, lai dotu iespējas darba devējiem novirzīt līdzekļus koplīguma ietvaros arī darbinieku veselības aprūpei, kas uzlabotu darbinieku produktivitāti, veselību, kā arī sabiedrības labklājības līmeni bez valsts budžeta papildus piesaistes. Maksājumam par ārstniecības pakalpojumu izmantošanu ir jābūt pamatotam ar apliecinošu dokumentu, kas tiek iesniegts un uzglabāts pie darba devēja.[4] **No 2025. gada 1. janvāra** ar algas nodokli neapliek arī darba devēja apmaksātos darba koplīgumā noteiktos darbinieka izdevumus, kas saistīti ar darbinieka pārcelšanos uz citu dzīvesvietu, izmitināšanas izdevumus un transporta izdevumus. Šāda norma ieviesta, lai palielinātu darbaspēka pieejamību un veicinātu darba ņēmēju mobilitāti.[5] Uzņēmumu, kas izmanto atvieglojumu par ēdināšanas izdevumiem, sadalījumā pa nozarēm 2021. gadā dominēja apstrādes rūpniecība (21,2% no atvieglojumu izmantojušajiem uzņēmumiem), vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts (18,2%) un lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (15,2%).

[3] Likuma 2016. gada 23. novembra grozījumu anotācija par darba devēju apmaksātajiem ēdināšanas izdevumiem. **Pieejams**: https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/805376DD0BAE48CCC225804C002039F1?OpenDocument

[4] Likuma 2021. gada 16. novembra grozījumu anotācija par panta paplašināšanu ar darba devēja apmaksātajiem ārstniecības izdevumiem.

[5] Likuma 2024. gada 11. decembra grozījumu anotācija par panta paplašināšanu ar darba devēja apmaksātajiem izdevumiem, kas saistīti ar darbinieka pārcelšanos uz citu dzīvesvietu, izmitināšanas izdevumiem un transporta izdevumiem.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Uzņēmumi, kas izmantojuši atvieglojumu, sadalījumā pēc to nozares 2021. gadā
 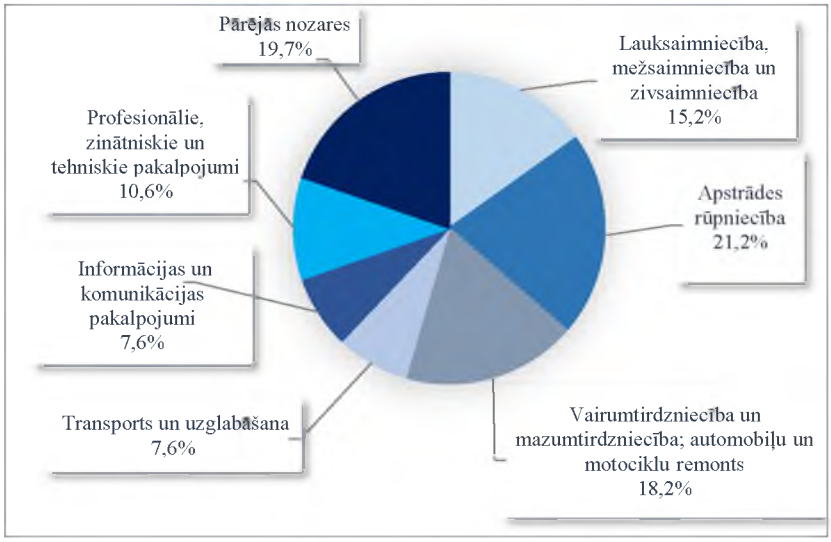

Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem 2022. gada septembrī.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>1. Vidējais atvieglojuma apmērs uz vienu darbinieku turpina palielināties vismaz par 10%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu</td><td>17%</td><td>10%</td><td>10%</td></tr>
<tr><td>2. Darbinieku skaits, kuriem ir apmaksāti ēdināšanas izdevumi, turpina pieaugt, salīdzinot ar iepriekšējo gadu</td><td>2%</td><td>5%</td><td>5%</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Pirms šī atvieglojuma ieviešanas darba devējam, veicot izdevumu apmaksu par ēdināšanu, ja tie bija personificējami uz individuālu darbinieku, šie izdevumi bija pielīdzināmi darba algai, kā rezultātā radās pienākums papildus aprēķināt darba devēja un darba ņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodokli, tādejādi darba devējam radot papildus nodokļu izdevumus vairāk kā 70% apmērā no segtās izdevumu summas. Lai izvairītos no darbaspēka nodokļu nomaksas, šādi izdevumi darbiniekiem vai nu netika segti, vai tika segti slēptā veidā (nepersonificējot uz konkrētu darbinieku vai attiecinot uz citām izmaksām), vai arī šādas izmaksas tika segtas, tās vispār neuzrādot grāmatvedības uzskaitē ne darba devēja, ne pakalpojumu sniedzēja pusē).</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo</td><td>Atvieglojuma efektivitāti mazina apstāklis, ka pēc būtības veikt plašu atvieglojuma piemērošanas kontroli no administrēšanas viedokļa būtu nesamērīgi dārgs un darbietilpīgs pasākums, kura reālā atdeve (papildus iekasētie nodokļa ieņēmumi) būtu summāri maza.</td></tr>
</table>

	apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.1.30.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas maksājumu atlaide jaunuzņēmumiem**
N.p.k.	**1.1.30.**

	Normatīvais akts	Likums "*Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*" *(turpmāk – likums)*. Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums *(turpmāk – JDAL)*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 3. panta 2.[6] punkts un 15. panta 21. punkts. JDAL 6., 8. pants un uz JDAL pamata izdotie Ministru kabineta 2017. gada 1. marta noteikumi Nr. 74 *"Jaunuzņēmumu atbalsta programmu pieteikšanas un administrēšanas kārtība"*.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Jaunuzņēmumam ir tiesības pieteikties fiksēta maksājuma veikšanai par darba ņēmēju no **divu Ministru kabineta noteikto minimālo mēneša darba algu apmēra**, piemērojot vispārējo valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu *(turpmāk – VSAOI)*) likmi – 34,09% apmērā, no kuras 23,59% maksā darba devējs un 10,50% – darba ņēmējs. Jaunuzņēmuma darba ņēmējs, par kuru veikts fiksētais maksājums par jaunuzņēmumā gūto ar algas nodokli apliekamo ienākumu, ir tiesīgs nemaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli *(turpmāk – IIN)*. Atbalsta programmu ietvaros *de minimis* atbalsta apmēru aprēķina par katru atbalsta programmā fiksētajam maksājumam pieteikto darba ņēmēju, no darba ņēmējam vispārējā nodokļu režīma ietvaros (t.i., režīmā, kas būtu jāpiemēro, ja jaunuzņēmums nepiedalītos JDAL paredzētajā atbalsta programmā) aprēķināmajiem nodokļiem (IIN un VSAOI), atņemot faktiski samaksāto fiksēto maksājumu un atbalsta programmas ietvaros samaksāto IIN.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Atbalsta mērķis ir veicināt jaunuzņēmumu veidošanos Latvijā, tādējādi sekmējot pētniecību, kā arī inovatīvu ideju, produktu vai procesu izmantošanu saimnieciskajā darbībā (pētniecības produktu komercializāciju).
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa	Jaunuzņēmumu darbības atbalsts ir nodrošinājis vismaz **37 inovatīvu produktu izstrādi** informācijas un komunikācijas tehnoloģijās, eksperimentālo izstrāžu veikšana dabaszinātnēs un inženierzinātnē, lidaparātu, kosmisko aparātu un to iekārtu

	atvieglojums ir efektīvs)	ražošanā, lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu ražošanā u.c. JDAL atbalsts ir nodrošinājis inovatīvu produktu izstrādi, piemēram: • SIA "*Solfegio*" izstrādātā mūzikas mācību lietotne, kas tiek izmantota vairāk kā 15 000 skolās 117 pasaules valstīs, un katru mēnesi tajā reģistrējas vairāk kā 450 jaunas skolas[1]; • SIA "*Nordigen Solutions*" - pirmā bezmaksas atvērtā bankas lietojumprogrammas saskarne (API) Eiropā, kas nodrošina savienojumus ar visām lielākajām Eiropas bankām. SIA "*Nordigen Solutions*" piesaistījis 2,1 milj. *euro* investīcijas; • SIA "*Sonarworks*" - "*SoundID*" tehnoloģija, kas ļauj izveidot katram lietotājam personalizētu skaņas profilu, balstoties uz klausītāja dzirdi un individuālajām skaņas vēlmēm. SIA "*Sonarworks*" ir piesaistījis 6 milj. ASV dolāru investīcijas. "*Sonarworks*" ir skaņas kalibrēšanas uzņēmums skaņu ierakstu nozarē, kura produktus izmanto vairāk kā 70 000 ierakstu studiju visā pasaulē, tostarp 25 *Grammy* balvas ieguvēji; • SIA "*Longensis*" ir ieguvis atzinību vairākos Eiropas un Āzijas akseleratoros saistībā ar izstrādāto digitālo vidi biomedicīnas nozares organizāciju sadarbībai pētniecībā un attīstībā, nodrošinot drošu datu pārvaldību, apmaiņu un izmantošanu. [2] JDAL atbalsts ir nodrošinājis veiksmīgu papildinātību ar citiem jaunuzņēmumiem pieejamajiem atbalstiem. Vismaz 17 komersanti, kas ir atbalstīti JDAL ietvaros, ir atbalstīti arī citās atbalsta programmās, kā, piemēram, inovāciju vaučeri, atbalsts jaunuzņēmumu dalībai izstādēs, konferencēs un tiešajās vizītēs ārvalstīs. Starp šādiem uzņēmumiem minami SIA "*Dripitio*", SIA "*Motivio*", SIA "*Noscos*", SIA "*Kedeon Solutions*", SIA "*Vigo Health*", SIA "*iSTAQ*", SIA "*CENOS*", SIA "*Exponential Technologies*", SIA "*Catalyco*"; SIA "*Hackmotion*", SIA "*ZELTINI*", SIA "*SpirulinaNord*", SIA "*Naco Technologies*", SIA "*Partly*". Nodokļu atvieglojums paredz būtiski mazināt jaunuzņēmumu augstās izmaksas, kas saistītas ar inovatīvu biznesa projektu uzsākšanu un realizāciju agrīnā biznesa idejas stadijā un attiecīgi arī augstas kvalifikācijas darbinieku piesaisti, tādējādi veicinot konkurētspējīgu un pelnītspējīgu uzņēmumu veidošanos, kas ilgtermiņā veicina gan nodarbinātības rādītāju paaugstināšanu Šobrīd nevar izdalīt cik tieši inovatīvi produkti ir radīti uzņēmumos, kas saņem nodokļu atvieglojumus gan budžeta ienākumu veicināšanai, gan zināšanu bāzes uzkrāšanai, kas

[1] LIAA preses relīze *"Solfeg.io piesaista 880 tūkstošus eiro"*.
Pieejams: https://labsoflatvia.com/aktuali/solfegio-piesaista-880-tukstosus.

[2] *"EU-Startups publication "10 promising Latvia-based startups to watch in 2021"*.
Pieejams: https://www.eu-startups.com/2021/01/10-promising-latvia-based-startups-to-watch-in-2021/

<table>
<tr><td></td><td></td><td>nepieciešama turpmākas tautsaimniecības eksportspējas attīstībai un inovāciju kāpināšanai.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>
Pēc Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (turpmāk – LIAA) sniegtajiem datiem fiksētā nodokļa maksājumu atbalsts laika posmā no 2017. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim kopā apstiprināts 37 uzņēmumiem par pieteikumiem inovatīvu un mērogojamu biznesa projektu realizācijai.

Vērtējot pieteikumu dinamiku, secināms, ka 2021. gadā palielinājies pieteikumu skaits – valsts atbalstam pieteikušies 50 jaunuzņēmumi (tostarp 32 tieši fiksētajam nodokļu maksājumam), bet salīdzinoši iepriekšējo četru gadu laikā valsts atbalstam pieteicās un kvalificējās vairāk nekā sešas reizes mazāk – 8 jaunuzņēmumi (tostarp 5 fiksētajam nodokļu maksājumam).

JDAL ietvaros fiksētā nodokļu maksājuma atbalstam saņemto pieteikumu un sniegtā atbalsta sadalījums
<table>
<tr><th>Kopā iesniegto pieteikumu skaits</th><th>Kopā apstiprināto pieteikumu skaits</th><th>2021.g. apstiprināto pieteikumu skaits</th><th>Kopā apstiprinātās izmaksas, euro</th><th>2021.g. apstiprinātās izmaksas, euro</th></tr>
<tr><td>51*</td><td>37</td><td>32</td><td>1 781 630,07</td><td>1 634 329,53</td></tr>
</table>
* no 51 iesniegtā pieteikuma 37 - apstiprināti, 5 - noraidīti un 6 - atsaukti, 3 - izvērtēšanā.
Avots: LIAA dati.

Savukārt, laika posmā no 2017. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim valsts atbalstam apstiprinātajos 37 uzņēmumos nodarbināti 153 darbinieki.

Apstiprinātie darbinieki JDAL fiksētā nodokļu maksājuma programmas ietvaros 2017. – 2021. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2017</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th><th>Kopā</th></tr>
<tr><td>Darbinieku skaits</td><td>n/a</td><td>2</td><td>1</td><td>7</td><td>143</td><td>153</td></tr>
</table>
Avots: LIAA dati.
</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>
Valsts neiegūtie ieņēmumi IIN atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2019. – 2021. gadam
<table>
<tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme*, tūkst. euro</td><td>2,3</td><td>16,6</td><td>349,3</td></tr>
</table>
* Fiskālā ietekme noteikta indikatīvi vadoties pēc apstiprināto darbinieku skaita un katra gada vidējā atalgojuma privātajā sektorā.[3]
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini pēc LIAA un CSP datiem.

JDAL ietvaros sniegtā atbalsta apmērs 2019. – 2021. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Augsti kvalificētu darbinieku piesaistes atbalsts, euro</td><td>58 759,83</td><td>0,00</td><td>1 505 306,64</td></tr>
<tr><td>Fiksētā nodokļa maksājuma atbalsts, euro</td><td>22 605,08</td><td>52 918,40</td><td>1 634 329,53</td></tr>
</table>
Avots: LIAA dati.
</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ievie-</td><td>Pamatojoties uz konceptuālā ziņojuma “Par uzņēmējdarbības uzsākšanas un mazās uzņēmējdarbības ekosistēmu un turpmāk</td></tr>
</table>

[3] Centrālās statistikas pārvaldes dati par vidējo atalgojumu valstī.
Pieejams: *CSP datu tabula*

	šanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	*nepieciešamajiem atbalsta stimuliem"*[4] tika nolemts ieviest atbalsta pasākumu[5] – izstrādāt strauji augošu uzņēmumu (*start-up* jeb jaunuzņēmumu) likumu, kas stājās **spēkā 2017. gada 1. janvārī.** 2017. gadā diskusijās ar jaunuzņēmumu un riska kapitāla nozares ekspertiem, kā arī LIAA, kā atbalsta programmu administrējošo iestādi, konstatētas vairākas JDAL ietvertās normas, kuras tomēr neatbilst faktiskajai situācijai nozarē un liedz potenciālajiem atbalsta saņēmējiem pieteikties JDAL noteiktajām atbalsta programmām. Līdz ar to tika izstrādāti grozījumi JDAL, kas spēkā stājās 2018. gada 10. maijā, attiecīgi paplašinot JDAL tvērumus attiecībā uz kvalificētu riska kapitāla investora definējumu, kā arī tika uzlabota JDAL noteiktā atbalsta sniegšanas kārtība. Tomēr kopš JDAL un saistīto normatīvo aktu stāšanās spēkā, atkārtoti tika secināts, ka izstrādātais normatīvais regulējums un ierobežojumi praksē bija nepiemērojami un stingrāki nekā valsts atbalsta nosacījumi, attiecīgi liedzot jaunuzņēmumiem kvalificēties JDAL noteiktajam atbalstam. Vienlaikus tika secināts, ka apstiprināto pieteikumu skaitu ne tikai ietekmējušas JDAL noteiktās stingrās prasības, bet arī 2014. – 2020. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas perioda riska kapitāla instrumentu ieviešanas kavēšanās, kā rezultātā akciju sabiedrībā Attīstības finanšu institūcijas "*Altum*" atlasītie finanšu starpnieki aktīvu investīciju ciklu uzsāka tikai 2018. gada trešajā ceturksnī, liedzot jaunuzņēmumiem saņemt riska kapitāla ieguldījumus Latvijā, kas ir viens no būtiskiem priekšnosacījumiem dalībai atbalsta programmās un tālākai izaugsmei. Papildus 2019. gadā tika veikts pētījums *"Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde"* [6] *(turpmāk - 2019. gada Pētījums)*, kas cita starpā analizēja pastāvošo atbalsta instrumentu efektivitāti. Tā rezultāti pierādīja, ka ar šajā laikā spēkā esošo JDAL redakciju un tā 4. pantā noteiktajiem kritērijiem, kvalificēt iespējams tikai 14% jaunuzņēmumu. Tika konstatētas vairākas JDAL ietvertās normas, kuras neatbilst faktiskajai situācijai nozarē un liedz potenciālajiem atbalsta saņēmējiem pieteikties JDAL noteiktajām atbalsta programmām. Līdz ar to 2019. gada nogalē tika izstrādāti un 2020. gada 16. septembrī stājās spēkā apjomīgi JDAL grozījumi, novēršot

[4] Ekonomikas ministrijas konceptuālais ziņojums *"Par uzņēmējdarbības uzsākšanas un mazās uzņēmējdarbības ekosistēmu un turpmāk nepieciešamajiem atbalsta stimuliem"*.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/285096-par-konceptualo-zinojumu-par-uznemejdarbibas-uzsaksanas-un-mazas-uznemejdarbibas-ekosistemu-un-turpmak-nepieciesamajiem

[5] Ministru kabineta 2016. gada 27. septembra sēdes protokola Nr. 48 52.§.
Pieejams: http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2016-09-27

[6] SIA "Gateway Baltic" 2019.gada pētījums *"Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde"*.
Pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/media/2620/download.

		ierobežojumus, piemēram, atbalstam kvalificēties arī jaunuzņēmumiem, kuri, lai saņemtu riska kapitāla ieguldījumu, dibinājuši saistīto komersantu (meitas sabiedrību) ārvalstīs, un kuri nav vecāki par septiņiem nevis pieciem gadiem, kā bijis noteikts iepriekš. Tāpat samazinātas darba ņēmēju izglītības u.c. prasības. Papildus skatīt Ekonomikas ministrijas sagatavotu ziņojumu *"Par Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma īstenošanu"*.[7] Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 28. janvāra sēdes protokola Nr. 4 2.§ 4. punktu jaunuzņēmumu ekosistēmas attīstības novērtēšanai laika posmā no **2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim** noteikti šādi rezultatīvie rādītāji[8]: • **jaunuzņēmumu skaits, kas veiksmīgi īstenojuši biznesa ideju un saņēmuši nodokļa atvieglojuma atbalstu – 14;** Laika posmā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim JDAL ietvaros fiksētam nodokļu maksājumam un IIN atlaidei atbalstīti 27 jaunuzņēmumu pieteikumi. • **jaunuzņēmumi Latvijā izmantojuši investīcijas 900 000 *euro* apjomā** Laika posmā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim – saskaņā ar LIAA datiem līdz šim atbalstīto projektu ietvaros piesaistītas investīcijas **aptuveni 9,34 milj. *euro* apmērā**, ko uzņēmumi izmantojuši savas uzņēmējdarbības attīstīšanai papildus jau īstenotajiem projektiem. Apstiprināto pieteikumu skaits būtiski audzis tieši 2021. gadā un, ņemot vērā to, ka investīciju periods var būt pat 12 līdz 24 mēneši, tikai 2022. gadā projekti tiks noslēgti jeb īstenoti, līdz ar to sagaidāmie rezultāti būs vērtējami pēc projektu noslēgšanas. • **inovatīvo uzņēmumu īpatsvars (% no visiem uzņēmumiem) pieaudzis līdz 30%** Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem inovatīvi aktīvo uzņēmumu skaits procentos no kopējā uzņēmumu skaita sasniedzis 32,9%.[9] • **jaunuzņēmumu skaits gadā pieaudzis par 15%** Saskaņā ar *Startin.lv* datubāzi, laika posmā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim pēc kopējiem

[7] Ministru kabineta 2022. gada 31. maija sēdē apstiprinātais Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums.
Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/9d6ee330-ec74-49f0-b2b4-54273ab76d35

[8] Ministru kabineta 2020. gada 28. janvāra sēdes protokola Nr. 4 2.§.
Pieejams: http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2020-01-28

[9] Centrālās statistikas pārvaldes dati.
Pieejams: Inovatīvi aktīvie uzņēmumi procentos no kopējā uzņēmumu skaita - Darbības veids (NACE 2.red.) un Laika periods. (stat.gov.lv)

		uzskaites datiem jaunuzņēmumu skaits pieauga vidēji par 20% (no aptuveni 460 līdz aptuveni 580). • **jaunuzņēmumi Latvijā piesaistījuši investīcijas 350 milj. *euro* apjomā** Pēc publiski pieejamiem datiem[10] secināms, ka jaunuzņēmumu piesaistīto investīciju apjoms 2021. gadā, lai gan audzis un pārsniedzis 247 milj. *euro*, kas ir tikpat, cik iepriekšējo desmit gadu laikā kopā, tomēr nav sasniedzis 350 milj. *euro*. Jāņem vērā, ka liela daļa jaunuzņēmumu nepublicē piesaistīto investīciju apjomu, un datu apkopošana šobrīd notiek, sadarbojoties ar jaunuzņēmumu ekosistēmas dalībniekiem. Ņemot vērā sniegto informāciju par rezultatīvo rādītāju izpildi saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 28. janvāra sēdes protokola Nr. 4 2.§ 4. punktu, prognozējam šo rādītāju izpildi 2022. gadā vienlīdzīgā apmērā kā 2021. gadā.

		Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	1. Jaunuzņēmumu skaits, kas veiksmīgi īstenojuši biznesa ideju un saņēmuši nodokļa atvieglojuma atbalstu	**14**	**14**	**14**
		2. Jaunuzņēmumu, kas izmantojuši nodokļa atvieglojumu atbalstu, izmantotās investīcijas, *euro*	**5 milj.**	**5 milj.**	**5 milj.**
		3. Inovatīvo jaunuzņēmumu īpatsvars, kas izmantojuši nodokļa atvieglojumu atbalstu, no visiem jaunuzņēmumiem, %	**30**	**30**	**30**
		4. JDAL ietvaros apstiprināto pieteikumu skaits nodokļa atvieglojumu atbalstam pieaug, % pret iepriekšējo gadu	**15**	**15**	**15**
		5. Jaunuzņēmumu, kas izmantojuši nodokļa atvieglojumu atbalstu, piesaistītās investīcijas, *euro*	**100 milj.**	**100 milj.**	**100 milj.**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav	JDAL noteiktie nodokļu atvieglojumi un atbalsts jaunuzņēmumiem ļauj koncentrēties uz izcilas komandas izveidošanu, lai veiksmīgi turpinātu uzņēmuma attīstību. JDAL atbalsts sekmē pētniecību, kā arī inovatīvu ideju, produktu vai procesu izmantošanu saimnieciskajā darbībā, tādējādi sekmējot konkurētspējīgu uzņēmumu veidošanos. Nodokļu atvieglojumi veido pienesumu uzņēmējdarbības attīstībā, lai uzņēmums varētu veicināt ekonomisko izaugsmi gan iekšēji uzņēmumā, gan Latvijas tautsaimniecībā kopumā.			

10 *Labsoflatvia.com* vietnē publicēts raksts: *"10 lielākās 2021. gada investīcijas Latvijas jaunuzņēmumos"*
Pieejams: *10 lielākās 2021. gada investīcijas Latvijas jaunuzņēmumos - Labs of Latvia*

	kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Ņemot vērā, ka no normatīvā regulējuma izslēgta prasība, ka inovatīvajam produktam jāpaliek Latvijas uzņēmuma īpašumā, iespējams valsts nesaņems ekonomisko labumu nākotnē no jaunuzņēmumiem, kuri saņēmuši nodokļu atbalstu jauna inovatīva produkta radīšanai, bet produktu pēc tā pabeigšana atsavinās ārvalstu uzņēmumam. Tātad Latvijas ekonomika, atsakoties no nodokļu ieņēmumiem, iespējams veicinās ārvalstu ekonomiku. Minētais attiecināms arī uz normu, kas pieļauj iespēju piemērot nodokļu atlaides arī tad, ja riska kapitāla investors veicis ieguldījumu Latvijas jaunuzņēmuma mātes uzņēmumā ārvalstīs, kā arī radītajam produktam, kura izstrādes veikšanai Latvijas budžets ir piešķīris nodokļu atlaides nav jābūt Latvijas jaunuzņēmuma īpašumā. Gadījumos, kad nodokļa atbalstu piešķirs jaunuzņēmumam, balstoties uz to, ka investīcija veikta mātes uzņēmumā ārvalstī, nevis jaunuzņēmumā Latvijā, riska kapitāla investors neuzņemas nekādu risku vai mantisku atbildību par jaunuzņēmuma biznesa ideju Latvijā, jo ieguldījumu ir veicis citā sabiedrībā (jaunuzņēmuma mātes sabiedrībā), kura atbildība ir nodalīta no jaunuzņēmuma atbildības un saistībām. Papildus tam, minētais apstāklis apgrūtina valsts atbalsta izsekojamību. Nodokļu atlaides jaunuzņēmumam balstās uz to, ka riska kapitāla investors, veicot ieguldījumu, ir izvērtējis gan to, ka personāls, par kura darba algas nodokļiem valsts piešķirs nodokļu atlaides, produktu izstrādās, gan to, ka jaunradītā produkta izstrāde varētu būt veiksmīga. Līdz ar to, ja investīcijas veiktas ārvalstu mātes uzņēmumā, pastāv nodokļu plānošanas risks, kad investīcijām nav ekonomiska pamata un tās veiktas tikai valsts atbalsta saņemšanai Latvijas uzņēmumā, jo jaunuzņēmumam nav uzlikts pienākums radīt jaunu produktu. Nodokļu plānošana varētu būt arī attiecībā uz darbinieka iespēju būt nodarbinātam vairākos uzņēmumos
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	*De minimis* atbalsts tiek sniegts saskaņā ar Eiropas Komisijas 2013. gada 18. decembra Regulu (ES) Nr. 1407/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Latvijas Privātā un riska un kapitāla asociācija *(LVCA)* ir izteikusies, ka tuvāko gadu laikā Latvijas uzņēmumiem būs pieejamas privātā kapitāla investīcijas aptuveni 850 miljonu *euro* apjomā no Latvijā reģistrētajiem privātā un riska kapitāla fondiem un citviet bāzētiem fondiem ar interesi Baltijas uzņēmumos. No tā aptuveni 200 miljoni *euro* ir pieejami jaunuzņēmumiem dažādās attīstības stadijās.[11]

[11] *Latvijas privātā un riska kapitāla asociācijas* vietnē publicēts raksts: *"Jaunuzņēmumiem no reģiona riska kapitāla fondiem ir pieejami 200 miljoni eiro"*
Pieejams: *Jaunuzņēmumiem no reģiona riska kapitāla fondiem ir pieejami 200 miljoni eiro (lvca.lv)*

13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	LIAA līdz **2025. gadam 1. aprīlim** jāapkopo jaunuzņēmumu sniegtie dati par projekta biznesa idejas realizāciju trīs gadu periodā pēc valsts atbalsta saņemšanas beigām. JDAL novērtējums sagatavojams līdz **2025. gada 31. decembrim** (jeb līdzvērtīgs periods no JDAL apstiprināšanas 2016. gadā un JDAL grozījumu spēkā stāšanās 2021. gadā, kad tika konstatēts būtisks progress atbalsta pieteikumos).

Veidlapa Nr. 1.2.1.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai**
Nosaukums	**Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojums ziedojumiem**
N.p.k.	**1.2.1.**

	Normatīvais akts	*Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 12. pants
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Nodokļu maksātājs, kas ziedojis sabiedriskā labuma organizācijai (*turpmāk – SLO*), budžeta iestādei vai valsts kapitālsabiedrībai, kura veic Kultūras ministrijas deleģētās valsts kultūras funkcijas, ir tiesīgs pārskata gadā izvēlēties vienu no šādiem uzņēmumu ienākuma nodokli (*turpmāk – UIN*) atvieglojumiem: a) neiekļaut taksācijas perioda ar UIN apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā **5%** apmērā no iepriekšējā pārskata gada peļņas pēc aprēķinātajiem nodokļiem; b) neiekļaut taksācijas perioda ar UIN apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā **2%** apmērā no iepriekšējā pārskata gadā kopējās darba ņēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, no kuras samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi; c) samazināt taksācijas periodā par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto UIN par **85%** no ziedotās summas, bet nepārsniedzot **30%** no aprēķinātās UIN summas par aprēķinātajām dividendēm[1]. Minētie ziedojumi netiek pieskaitīti pie izdevumiem, kas tieši nav saistīti ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību.

[1] Grozījumi likumā "*Par atbalsta palielināšanu par veiktajiem ziedojumiem*" Saeima pieņēma 2019. gada 23. maijā, pamatojoties uz Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas deputātu iesniegto priekšlikumu. ***Pieejams***:*http://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/webSasaiste?OpenView&restricttocategory=169/Lp13*
Lai veicinātu uzņēmumu ziedošanu, 2022. gada 24. martā Saeima pieņēma lēmumu, pamatojoties uz deputātu iesniegto priekšlikumu, paaugstināt apmēru par kādu var samazināt aprēķināto UIN. ***Pieejams***:*http://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/webSasaiste?OpenView&restricttocategory=1244/Lp13*

<table>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Atvieglojuma mērķis ir veicināt uzņēmumu finansiālu iesaisti (ziedojumu veidā), lai atbalstītu sabiedrībai svarīgas iniciatīvas sabiedriskā labuma veicināšanai.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Latvijā vēsturiski ziedošanas sistēma ir izveidota, balstoties uz ziedotāju motivēšanu. Valstī pieņemtie normatīvie akti nodrošina labvēlīgu tiesisko vidi ziedošanas tradīcijas veicināšanai, kā arī privātpersonu un īpaši juridisko personu motivēšanai ziedot, tai skaitā, izstrādājot ekonomiskos stimulus.

Attiecībā uz ziedojumiem, kas veikti SLO, tie sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai un tā vērsta uz labdarību, cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību, pilsoniskas sabiedrības attīstību, izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un slimību profilaksi, sporta atbalstīšanu, vides aizsardzību, palīdzības sniegšanu katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās, trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšanu.

Attiecībā uz ziedojumiem, kurus saņem budžeta iestādes, tie veicina atbalstu sociālās infrastruktūras uzturēšanai un sociāli mazaizsargāto personu atbalstam.

Savukārt atbalsts attiecībā uz ziedojumiem, kurus saņem valsts muzeji vai valsts kapitālsabiedrības, kura veic Kultūras ministrijas deleģētas valsts kultūras funkcijas, tie veicina kultūras pasākumu pieejamību sociāli mazaizsargātajām personām.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Pēc Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) sniegtajiem datiem UIN deklarācijā par 2021. gadu atzīmi par pārskata gadā veiktajiem ziedojumiem, kuriem piemēro nodokļu atvieglojumus, bija uzrādījuši 1 306 komersanti.

Komersantu skaits 2018. - 2021. gadā, kuriem piemēroti UIN atvieglojumi par ziedotajām summām

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Kopējais komersantu skaits</td><td>32*</td><td>1 515</td><td>1 270</td><td>1 306</td></tr>
</table>
* UIN deklarācijā rinda “Gada laikā faktiski ziedoto līdzekļu summa, ja ziedojumiem ir piemērots UIN atvieglojums ziedotājiem” ir ieviesta ar 2019. gadu, līdz ar to nav pilnīgas informācijas par komersantu skaitu 2018. gadā, norādīti tie komersanti, kam piemērots atvieglojums 75% no ziedotās summas.

Avots: VID dati 2022. gada novembrī.

No kopējām ziedotajām summām absolūti lielākā daļa tiek ziedota tieši SLO, piemēram, 2020. gadā tie bija 96%, bet 2021. gadā 94%. Ziedojumu apmēra samazinājums 2020. gadā daļēji skaidrojams ar Covid–19 radīto krīzi, kad daudzi uzņēmumi mobilizēja brīvos līdzekļus krīzes pārvarēšanai.

Par veiktajiem ziedojumiem SLO 2021. gadā, juridiskās personas vairums gadījumos izvēlas samazināt taksācijas periodā par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto UIN par 85% no ziedotās summas, bet nepārsniedzot 30% no aprēķinātās UIN summas par aprēķinātajām dividendēm. 2021. gadā atvieglojums, tika piemērots 54,2% no visām ziedotajām</td></tr>
</table>

summām, 2020. gadā šīs īpatsvars bija nedaudz mazāks – 52,4 procenti.

Ziedotās summas, kurām piešķirts UIN atvieglojums, un ziedotāju skaits pēc atvieglojuma veida*

	5% vai 8% no peļņas		
	Zied. summa *tūkst. euro*	t. sk. zied. summa SLO, *tūkst. euro*	Ziedotāju skaits
2019	6 182	5 958	687
2020	4 687	4 633	506
2021	5 769	5 430	473

	2% no bruto darba samaksas		
	Zied. summa *tūkst. euro*	t. sk. zied. summa SLO, *tūkst. euro*	Ziedotāju skaits
2019	1 832	1 758	671
2020	1 957	1 909	539
2021	2 158	1 947	530

	85% no ziedotās summas**		
	Zied. summa *tūkst. euro*	t. sk. zied. summa SLO, *tūkst. euro*	Ziedotāju skaits
2019	5 182	5 112	157
2020	7 323	6 902	225
2021	9 375	9 261	303

* *Dati var mainīties, iesniedzot attiecīgos pārskatus vai to precizējumus.*

** *85% no ziedotās summas, bet ne vairāk kā 30% no aprēķinātā UIN. Pievēršam uzmanību, ka UIN atlaide ziedojumiem var būt piemērojama ne tikai par taksācijas periodā veiktajiem ziedojumiem.*

Avots: *VID dati 2022. gada septembrī.*

6. Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā

2021. gadā saskaņā ar UIN deklarācijām kopējā ziedojumu summa, kam būtu piemērojami UIN atvieglojumi veidoja 17,3 milj. *euro* (ziedojumu summa SLO 16,6 milj. *euro*), bet vidējā ziedotā summa bija 13,3 tūkst. *euro*.

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

Fiskālā ietekme, *milj. euro*	2018	2019	2020	2021
Nodokļa atvieglojumi ziedojumiem, *tai skaitā:*	**0,2**	**7,2**	**9,0**	**11,4**
- par ziedojumiem, bet ne vairāk kā **5%** no iepriekšējā pārskata gada peļņas[2]	-	1,5	1,2	1,4
- par ziedojumiem, bet ne vairāk kā **2%** no iepriekšējā pārskata gadā kopējās bruto darba samaksas[1]	-	0,5	0,5	0,5
- **85%** no ziedotās summas[2]	0,2	5,2	7,3	9,4

[1] *Dati par veiktajiem ziedojumiem, komersantam izvēloties atvieglojumus 5% no iepriekšējā gada peļņas vai 2% no bruto darba samaksas, pieejami sākot ar 2019. gadu.*

[2] *Iespēja samazināt UIN **2020. gadā** par **85%** no ziedotās summas, bet nepārsniedzot **30%** no aprēķinātās UIN summas par aprēķinātajām dividendēm (**2018.-2019. gadā** par **75%** no ziedotās summas, bet nepārsniedzot **20%** no aprēķinātās UIN summas par aprēķinātajām dividendēm).*

Avots: *FM aprēķini un prognozes, balstoties uz VID datiem 2022. gada septembrī.*

7. Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ievie-

Lai veicinātu komersantu ziedošanu, nodokļa atlaides ziedotājiem piemērotas jau **kopš 1995. gada**, kad stājās spēkā

	šanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	likums *"Par uzņēmumu ienākuma nodokli"* (***spēkā līdz 31.12.2017.***). Likumā *"Par uzņēmumu ienākuma nodokli"* redakcijai, kas bija ***spēkā līdz 31.12.2004.***, bija noteiktas šādas atlaides ziedotajiem: • UIN varēja samazināt par **85%**, ja ziedots budžeta iestādēm, kā arī Latvijā reģistrētām sabiedriskajām kultūras, izglītības, zinātnes, sporta, labdarības, veselības un vides aizsardzības organizācijām un fondiem, reliģiskajām organizācijām, kurām piešķirta atļauja saņemt ziedojumus, ziedotājiem saņemot nodokļa atlaidi; • par **90%**, ja ziedots Latvijas Kultūras fondam, Latvijas Olimpiskajai komitejai un Latvijas Bērnu fondam; • kopējā nodokļa atlaide nedrīkstēja pārsniegt 20% no UIN kopējās summas. **No 2005. gada 1. janvāra** tika definēts, ka ziedojumi, kas ziedoti budžeta iestādēm, kā arī Latvijā reģistrētām biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām vai to iestādēm, kurām piešķirts SLO statuss, nodokli samazina par 85%. Kopējā nodokļa atlaide nedrīkstēja pārsniegt 20% no UIN kopējās summas. Lai ierobežotu ziedojumu apjomu, par kuru tiek samazināts maksājamais nodoklis, no **2009. gada 1. jūlija** apliekamo ienākumu varēja samazināt par visu ziedotu summu, ja kopējā samazinājuma summa nepārsniedza 20% no apliekamā ienākuma. No **2009. gada 10. oktobra** atjaunots 85% ierobežojums par ko var samazināt maksājamo nodokli, nepārsniedzot 20% no nodokļa kopējās summas. 2018. gadā nodokļu reformas ietvaros tika realizēta UIN reforma, kas paredz nodokļa maksāšanas pienākumu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citādā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kuri nenodrošina uzņēmuma turpmāku attīstību. Līdz ar to **no 2018. gada 1. janvāra** ir spēkā *Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums*, kurā arī tika iekļautas atlaides ziedotājiem. Lai risinātu situāciju, ka komersantiem nav iespējams piemērot nodokļa atlaidi par veiktajiem ziedojumiem, tika ieviesti papildus divi jauni UIN atvieglojumi – nemaksājot UIN, komersants var veikt ziedojumus apjomā, kas nepārsniedz **5%** no iepriekšējā pārskata gada peļņas, vai apjomā, kas nepārsniedz **2%** iepriekšējā pārskata gada bruto darba samaksas. Ir vērts atzīmēt, ka lielai daļai ziedotāju 2018. - 2020. gados pēc UIN reformas īstenošanas nebija iespējams piemērot UIN atlaidi par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto UIN, jo dividendes tika aprēķinātas no nesadalītās peļņas, kas gūta līdz 2017. gada 31. decembrim, tādējādi UIN tām netika piemērots.[2] Ar **2019. gada 23. maija** grozījumiem likums tika papildināts ar pārejas noteikumu 40. punktu, kas nosaka, ka nodokļa

[2] Likuma pārejas noteikumu 8. punkts paredz, ka nodokļa maksātājs ir tiesīgs neiekļaut ar UIN apliekamajā bāzē dividendes, kas tiek aprēķinātas, sadalot peļņu, kura uzrādīta bilancē 2017. gada 31. decembrī

		maksātājiem pārskata gadā, kas sākas 2020., 2021. un 2022. gadā, ir tiesības samazināt taksācijas periodā par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto UIN par **85%** no ziedotās summas, bet nepārsniedzot **30%** no aprēķinātās UIN summas par aprēķinātajām dividendēm. Lai atbalstītu nodokļu maksātājus, kuri veikuši ziedojumus ar mērķi mazināt Covid–19 izplatības dēļ radušās sekas, Covid–19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumā tika noteikts, ka UIN maksātājs, kas veicis ziedojumus, lai mazinātu Covid–19 izplatības sekas, laikposmā no dienas, kad izsludināta ārkārtējā situācija saistībā ar Covid–19 izplatību, līdz dienai, kurā spēku zaudē šis likums, ir tiesīgs palielināt taksācijas perioda ar UIN apliekamajā bāzē neiekļaujamo ziedojumu summu vēl par trim procentpunktiem no iepriekšējā pārskata gada peļņas pēc aprēķinātajiem nodokļiem. Ar **2022. gada 24. marta** grozījumiem likumā tika izslēgts pārejas noteikumu 40. punkts, kas paredzēja nodokļa maksātājiem pārskata gadā, kas sākas 2020., 2021. un 2022. gadā samazināt aprēķināto UIN par **85%** no ziedotās summas, bet nepārsniedzot **30%** no aprēķinātās UIN summas. Grozījumu mērķis ir veicināt uzņēmumus ziedot SLO un budžeta iestādēm, kā arī ar grozījumiem tika novērsta kļūda ka uzņēmumam, izvēloties trešo no trīs ziedojumu atvieglojumiem, ziedojumi ir jāuzskaita par nesaimnieciskiem izdevumiem. Ziedotājs, kā arī brīvprātīgā darba veicējs, ir viens no būtiskākajiem sabiedriskā labuma darbībā iesaistītajiem subjektiem un tas var būt gan fiziska, gan juridiska persona. Lai SLO varētu veikt sabiedriskā labuma darbību, tai ir pieejami vairāki finansēšanas avoti. Tomēr nenoliedzami būtiska loma ir ziedojumu piesaistei, t.i. SLO ir pārliecinājusi sabiedrības pārstāvjus par nepieciešamību finansiāli, materiāli vai pakalpojumu veidā iesaistīties un atbalstīt sabiedrībai svarīgu iniciatīvu. Saskaņā ar SIA "*Latvijas fakti*" veikto pētījumu 2018. gadā, kas ir iekļauts Latvijas pārskatā par tautas attīstību 2017/2018, pēdējos divos gados **22%** Latvijas iedzīvotāju ir veikuši kāda veida ziedojumus NVO darbības atbalstam. Vienlaikus saskaņā ar pasaules pilsoniskas sabiedrības organizāciju ilgtspējas indeksu, Igaunijā ziedojumus NVO darbības atbalstam 2017. gadā veikuši 27% iedzīvotāju, bet Lietuvā 2017. gadā – 19%. Latvijā ziedojumi pārsvarā tiek sniegti labklājības celšanai – 60%, veselībai – 36%, savukārt daudz mazāks atbalsts ir sabiedrības līdzdalības un demokrātijas veicināšanas aktivitātēm – 13%, kultūras atbalstam – 7% un sportam – 5%[3].

[3] Informatīvais ziņojums *"Par sabiedriskā labuma organizāciju darbību un attīstību"*. ***Pieejams***: http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40503531

		Normatīvais regulējums nosaka, ka sabiedriskā labuma darbības mērāms rezultatīvais rādītājs ir sabiedriskā labuma guvējs – fiziska persona. Vienlaikus normatīvie akti pieļauj, ka sabiedriskā labuma darbība var būt vērsta arī uz konkrētu objektu (piemēram, kultūrvēsturisku vai arhitektūras pieminekli) vai konkrētu teritoriju, tomēr rezultātā jebkurā situācijā labuma guvējs ir fiziska persona. 2020. gadā SLO kopējais sabiedriskā labuma guvēju norādītais skaits bija 27,1 milj., kas ietver sniegtās palīdzības vai atbalsta reizes (nevis unikālos sabiedriskā labuma guvējus)[4]. Valsts iedzīvotāju aktivitāti ziedojumu veikšanā, dalību brīvprātīgajā darbā, kā arī gatavību palīdzēt nepazīstamam cilvēkam vērtē arī ar ***Vispasaules ziedošanas indeksu*** (ang. *World Giving Index*[5]) – Latvija 2019. gadā bija **61** vietā no 126 valstīm. Apzinoties to, ka tieši SLO ir vadoša loma iedzīvotāju iesaistes veicināšanā palīdzības sniegšanā citiem, svarīgs rādītājs ir ***NVO ilgtspējas indekss*** (ang. *Civil Society Organization Sustainability Index*[6]), kurā tiek vērtētas tādas komponentes kā organizāciju kapacitāte, iekļaujot mērījumā piesaistīto brīvprātīgo skaitu, kā arī apskatot iedzīvotāju līdzdalību NVO. Finanšu līdzekļu pieejamība ir viena no indeksu ietekmējošām komponentēm, kur citā starpā tiek vērtēts NVO piesaistīto ziedojumu apjoms – 2020. gadā Latvija novērtēta ar 3,3. 2021. gadā tika izstrādāts informatīvais ziņojums "*Par Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu ietekmi uz sabiedriskā labuma organizāciju saņemtajiem ziedojumiem*"[7], kurā analizēta likuma normu ietekme uz sabiedriskā labuma organizāciju saņemtajiem ziedojumiem. Būtiskākie secinājumi šajā ziņojumā: • Latvijas UIN sistēma paredz plašāku atvieglojumu klāstu, kā kaimiņvalstī Igaunijā, kur pastāv divi šāda veida atvieglojumi, kas ļauj vien neiekļaut ziedotās summas ar UIN apliekamajā bāzē, bet nepastāv atlaide par aprēķināto UIN. • reaģējot uz joprojām zemo komersantu ziedojumu apmēru SLO, lai radītu papildus stimulus komersantiem un veicinātu ziedoto summu apmēra pieaugumu, 2022. gada 24. martā tika pieņemti grozījumi likumā, kas ļauj piemērot UIN atlaides apmēra intensitāti ziedotājiem bez

4 Publiskais pārskats par sabiedriskā labuma organizāciju darbību 2020. gadā un aktualitātēm.
Pieejams: https://www.fm.gov.lv/lv/media/9504/download

5 Vispasaules ziedošanas indekss.
Pieejams: https://www.cafonline.org/about-us/publications/2019-publications/caf-world-giving-index-10th-edition

6 NVO ilgtspējas indekss.
Pieejams: https://www.fhi360.org/resource/civil-society-organization-sustainability-index-reports, latviski ***pieejams***: https://nvo.lv/uploads/latvia_zinojums_final.pdf

7 Finanšu ministrijas izstrādātais informatīvais ziņojums.
Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/18e8cec9-36f6-46ff-b8d4-707d85034f88

		laika perioda ierobežojumiem, vienlaikus nosakot, ka tie netiek uzskatīti par ar saimniecisko darbību nesaistītiem izdevumiem. • ņemot vērā šā brīža plašo UIN atvieglojumu politiku attiecībā uz ziedotām summām, ziedojumu apmēra pieauguma veicināšana nav risināma ar UIN politikas instrumentu palīdzību.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		1. Komersantu veikto ziedojumu kopējais apmērs, kuriem ir piemērots UIN atvieglojums, **pārsniedz vismaz 10 milj. *euro***	**>10 milj. *euro***	**>10 milj. *euro***	**>10 milj. *euro***
		2. Komersantu īpatsvars, kas izmantojuši atvieglojumus par ziedotajām summām, no visiem komersantiem, kas iesnieguši UIN deklarāciju, saglabājas ~0,6% apmērā	**~0,6%**	**~0,6%**	**~0,6%**
		3. SLO saņemtie ziedojumi veido vismaz 17% no organizāciju kopējiem ieņēmumiem	**17%**	**17%**	**17%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Komersanti ir motivēti vairāk iesaistīties sabiedrības labklājības celšanā. No veiktajiem ziedojumiem pieaug palīdzības apmērs, kas sniegts sociāli mazaizsargātajām personu grupām. Neskatoties uz saņemto ziedojuma apmēru samazināšanos, kopējie SLO ieņēmumi pēdējo gadu griezumā saglabājas līdzīgā apjomā. Jāpiezīmē, ka ir mainījusies arī ieņēmumu posteņu struktūra – redzams, ka līdz ar saņemto ziedojumu apmēra samazināšanos, ir pieauguši ieņēmumi citās pozīcijās. Vislielākais pieaugums ir no ES fondiem, EEZ fondiem un citiem ārvalstu fondiem saņemtajā finansējumā, kam seko ieņēmumi no saimnieciskās darbības un saņemtajām dotācijām. Ja 2017. gadā ieņēmumu struktūrā dominēja, ziedojumi un dāvinājumi, kam sekoja saņemtās dotācijas, tad 2020. gadā šajā struktūrā saņemtās dotācijas ieņem pirmo pozīciju, kurai seko citi ieņēmumi. Savukārt ziedojumi un dāvinājumi ir noslīdējuši uz trešo pozīciju.			

		SLO ieņēmumu struktūra 2017. un 2020. gadā 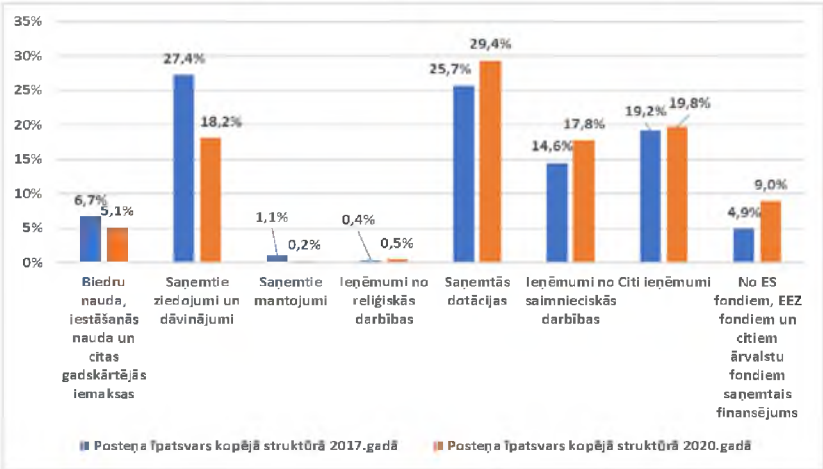 ***Avots:*** *Finanšu ministrijas ziņojums "Par Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu ietekmi uz sabiedriskā labuma organizāciju saņemtajiem ziedojumiem".*
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Kā nodokļa atvieglojuma blakusefektus un riskus var minēt nodokļu plānošanas risku, piemēram, gadījumos, kad ziedojuma saņēmējs par saņemto ziedojumu reklamē ziedotāju, izvietojot ziedotāja logo kādos pasākumos (slēpta reklāma) vai tml.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.2.2.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojums par akciju atsavināšanu**
N.p.k.	**1.2.2.**

	Normatīvais akts	Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 13. pants.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar uzņēmumu ienākuma nodokli *(turpmāk – UIN)* apliekamajā bāzē iekļauto dividenžu apmēru var samazināt tādā apjomā, kādā nodokļu maksātājs taksācijas periodā ir guvis ienākumu no tādu tiešās līdzdalības akciju atsavināšanas, kuru turēšanas periods atsavināšanas brīdī ir vismaz 36 mēneši. Ja taksācijas periodā gūtais ienākums no akciju atsavināšanas pārsniedz taksācijas periodā ar UIN apliekamajā bāzē iekļauto dividenžu apmēru, starpību var attiecināt uz nākamajiem taksācijas periodiem (hronoloģiskā secībā), samazinot apliekamajā bāzē iekļaujamo dividenžu summu. Atvieglojums <u>neattiecas</u> uz tādas personas akcijām, kura atrodas, ir izveidota vai nodibināta zemu nodokļu vai beznodokļu valstī vai teritorijā, kā arī uz tādas personas akcijām (izņemot publiskajā apgrozībā esošās akcijas), kuras aktīvu vērtību pārskata gadā, kurā notiek atsavināšana, vai iepriekšējā pārskata gadā vairāk nekā 50% apmērā veido Latvijā esošs nekustamais īpašums, ja ienākuma daļa neveido ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamu objektu. Atvieglojums <u>neattiecas</u> uz ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu akcijām. Atvieglojums nav piemērojams, ja nodokļa maksātāja vai citas ar nodokļa maksātāju saistītas personas izveidošanas, pastāvēšanas vai veiktā darījuma galvenais nolūks ir bijis izmantot šajā pantā vai likumā "*Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*" akcijām noteikto atvieglojumu no iekļaušanas ar nodokli apliekamajā bāzē. Atvieglojums ir piemērojams arī ienākumam, ko no slēgtā alternatīvo ieguldījumu fonda guvis tā ieguldītājs, fondam

<table>
<tr><td></td><td></td><td>atsavinot tam piederošās tiešās līdzdalības akcijas, kuru turēšanas periods atsavināšanas brīdī ir vismaz 36 mēneši, ar nosacījumu, ka nodokļu maksātājs ir slēgtā alternatīvo ieguldījumu fonda ieguldītājs vismaz 36 mēnešus minēto akciju turēšanas periodā. Šo daļu piemēro, pamatojoties uz alternatīvo ieguldījumu fonda pārvaldnieka (arī ārvalsts sabiedrības vai pārvaldnieka) izsniegtu apliecinājumu, kurā norādīts fonda atsavināto akciju turēšanas periods, ieguldītāja līdzdalības attiecīgajā fondā periods un ienākuma apmērs, kas iegūts no attiecīgo akciju atsavināšanas.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Nodokļa atvieglojuma mērķis ir radīt pietiekami pievilcīgu nodokļu režīmu Latvijā, kas piesaistītu arī citu valstu uzņēmējus veikt savu darbību, izmantojot Latvijā nodibinātas sabiedrības, kā arī mazinātu Latvijas uzņēmēju interesi izmantot mākslīgas struktūras zemu nodokļu vai beznodokļu valstīs un teritorijās.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Komersants var samazināt UIN apliekamo bāzi no kapitāla pieauguma, ko tas ir nopelnījis, pārdodot akcijas, ar nosacījumu, ka komersants pārdošanas brīdī ir turējis akcijas vismaz 36 mēnešus. Vienlaicīgi ir paredzēta iespēja, ka radušos starpību var pārnest arī uz nākošajiem taksācijas periodiem (hronoloģiskā secībā). Minēto UIN bāzes samazinājumu var <u>attiecināt tikai</u> uz UIN bāzē iekļauto dividenžu apmēru.

Akcija ir vērtspapīrs, kas apliecina akcionāra līdzdalību sabiedrības pamatkapitālā un dod viņam tiesības atbilstoši attiecīgās akcijas kategorijai piedalīties sabiedrības pārvaldē, saņemt dividendi un sabiedrības likvidācijas gadījumā — likvidācijas kvotu. Akciju atsavināšana nozīmē savu tiesību atdošanu citai personai.

Akcijas ir vērtspapīri, ko izlaiž komersanti, lai iegūtu papildu finanšu līdzekļus savas darbības tālākai pilnveidošanai. Atvieglojumi investīciju veicināšanai tiek plaši izmantoti arī citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, lai radītu labvēlīgus priekšnosacījumus papildu investīciju piesaistei.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Pēc VID sniegtajiem datiem UIN deklarācijā par 2021. gadu nodokļu atvieglojumu par akciju atsavināšanu piemērojuši 20 komersanti. Komersantu skaits, kas šo atvieglojumu ir piemērojuši, pieaudzis par 42,9% salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

Komersantu skaits, kuri piemērojuši UIN atvieglojumu par akciju atsavināšanu
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Komersantu skaits</td><td>5</td><td>11</td><td>14</td><td>20</td></tr>
</table>
Avots: VID dati 2022. gada septembrī.

Aplūkojot atvieglojumu izmantojušo komersantu skaita struktūru, uzņēmumi, kas nodarbojas ar finanšu pakalpojumu darbībām, veido 30% (6 no kopumā 20 komersantiem).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Komersantu īpatsvars pēc to norādītajām darbības nozarēm, kas izmantojuši atvieglojumu

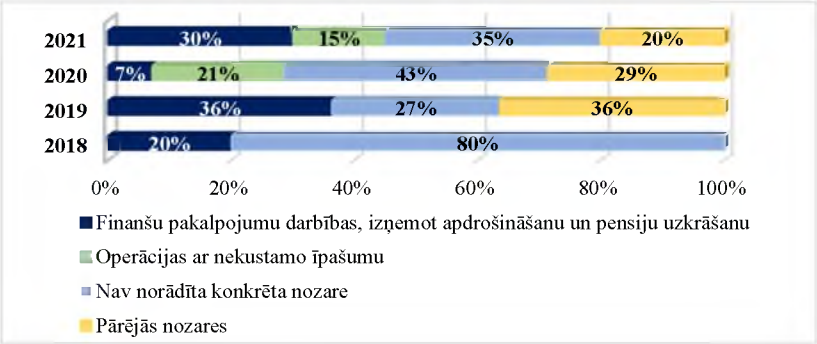

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID 2022. gada septembra datiem.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *milj. euro*	**4,1**	**3,7**	**1,8**	**392,0**

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID 2022. gada septembra datiem.*

Šī nodokļa atvieglojuma apmērs pieaudzis no 1,8 milj. *euro* 2020. gadā līdz 392,0 milj. *euro* 2021. gadā, kas galvenokārt saistīts ar ārvalstu uzņēmumu daļu atsavināšanu un pārrobežu reorganizāciju, kur Latvijā reģistrēti uzņēmumi ir bijuši neliela daļa no starptautiskas uzņēmumu grupas. Jāņem vērā, ka šādu akciju atsavināšana **ir vienreizējs darījums un piemērotais atvieglojums nerada tiešus zaudējumus valsts budžetam**.

Atvieglojumu par ienākumu no akciju atsavināšanas galvenokārt izmantojuši uzņēmumi, kas nodarbojas ar finanšu pakalpojumu darbībām.

Fiskālās ietekmes jeb atvieglojuma apmēra daļējums pa darbības nozarēm

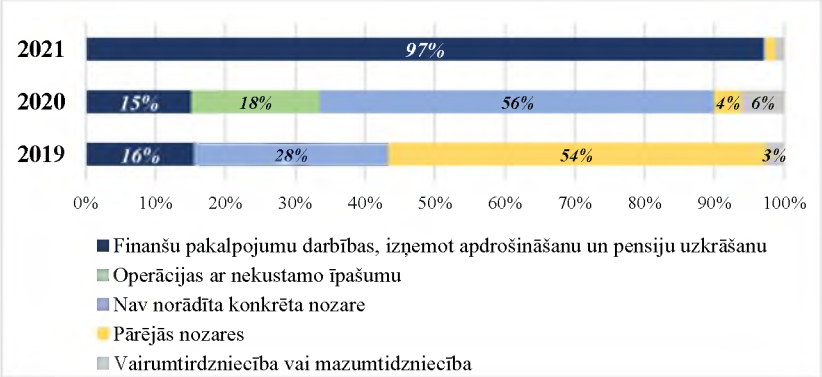

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID 2022. gada septembra datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu</td><td>Sākotnēji likuma *"Par uzņēmumu ienākuma nodokli" (spēkā līdz 31.12.2017.)* redakcijā, kas ***stājās spēkā no 01.01.2001.*** bija noteikts, ka ieņēmumi vai izdevumi no vērtspapīru iegādes vai pārdošanas, kuri atrodas publiskajā apgrozībā, netiek ņemti vērā nosakot ar nodokli apliekamo ienākumu.</td></tr>
</table>

	pētījumu rezultāti u.c.)	No **2007. gada 1. janvāra** redakcija mainīta attiecībā uz ieņēmumiem vai izdevumiem, kas saistīti ar Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas publiskās apgrozības vērtspapīru iegādi vai pārdošanu – tie netiek ņemti vērā nosakot ar nodokli apliekamo ienākumu. No **2012. gada 1. janvāra** likumā *"Par uzņēmumu ienākuma nodokli"* bija noteikts, ka ienākumi vai zaudējumi no **akciju atsavināšanas** netiek ņemti vērā nosakot nodokļa maksātāja ar nodokli apliekamo ienākumu, izņemot tādu valstu vai teritoriju, kas saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem ir atzīta par zemu nodokļu vai beznodokļu valsti vai teritoriju, rezidentu akciju daļu atsavināšanu. Izdarīto grozījumu mērķis bija noteikt regulējumu, kas veicinātu uzņēmumu reģionālo vadības biroju, uzņēmumu grupu finanšu vadības centru, uzņēmumu grupu autortiesību centru, holdinga sabiedrību izvietošanu Latvijā.[1] 2018. gadā nodokļu reformas ietvaros tika realizēta UIN reforma, kas paredz nodokļa maksāšanas pienākumu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citādā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kuri nenodrošina uzņēmuma turpmāku attīstību. Līdz ar to **no 2018. gada 1. janvāra** ir spēkā *Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums*, kurā arī tika iekļauta norma, ka ienākums no akciju atsavināšanas netiek iekļauts nodokļa bāzē. Ar **2020. gada 30. janvāra** grozījumiem likuma 13. panta trešā daļa tika papildināta ar nosacījumu, ka noteiktais atvieglojums nav attiecināms uz tādas personas akciju atsavināšanu, kuras aktīvus vairāk nekā 50% veido nekustamais īpašums.[2] Arī citās valstīs pastāv līdzīga regulējuma atvieglojumi par akciju atsavināšanu, kā piemēram, Beļģijā, Kiprā, Dānijā, Grieķijā, Itālijā, Ungārijā, Lietuvā, Luksemburgā, Slovākijā, Slovēnijā, Rumānijā, Spānijā, Šveicē.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Komersantu skaits, kuri piemēro UIN atvieglojumu par akciju atsavināšanu, katru gadu pieaug	**20**	**23**	**26**
9.	Nodokļa atvieglojuma	Nav attiecināms.			

[1] Likuma *"Par uzņēmumu ienākuma nodokli"* 2011. gada 15. decembra grozījumu anotācija par akciju atsavināšanas zaudējumiem un ienākumiem.
Pieejams: https://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/5F2FCD039258A9E6C225795A00510D02?OpenDocument

[2] Likuma 2020. gada 30. janvāra grozījumu anotācija par akciju atsavināšanas nosacījumiem.
Pieejams: https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/C2ACD05829AE1292C22584A200308335?OpenDocument

	paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.2.3.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojums summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai**
N.p.k.	**1.2.3.**

	Normatīvais akts	*Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14. pants. Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumu Nr. 677 *"Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi"* 99., 100., un 101. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Nodokļa maksātājs ir tiesīgs samazināt pārskata gada ar uzņēmumu ienākuma nodokli (*turpmāk – UIN*) apliekamo bāzi apjomā, kas atbilst 50 procentiem no summas, kas saņemta kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības (*turpmāk – ES*) atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai, bet ne vairāk kā par taksācijas periodā ar UIN apliekamajā bāzē iekļauto ar UIN apliekamo objektu kopsummu.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir sekmēt lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstību, kā arī paaugstināt lauku teritorijas iedzīvotāju dzīves līmeni un radīt Latvijas un pārējo ES dalībvalstu lauksaimniecības produktu ražotājiem līdzvērtīgus konkurences priekšnoteikumus
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums pilnībā atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs. Nodokļa atvieglojums paredzēts lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kas ir komercsabiedrības, kooperatīvās sabiedrības, kā arī zemnieku saimniecības, kas ir izvēlējušies grāmatvedību kārtot divkāršā ieraksta sistēmā. Nodokļa atvieglojums ir ieviests, ievērojot specifiku kāda piemīt lauksaimniecībai, kura ir nozare ar ievērojamiem ieguldījumiem gan lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādē, kas ir galvenais ražošanas resurss, ilggadīgo stādījumu ierīkošanā, lauksaimniecības ēku un būvju būvniecībā, lauksaimniecības tehnikas iegādē un lopu iegādē. Ļoti lielas izmaksas veido arī darbaspēks. Uzsākot lauksaimniecisko darbību atsevišķās lauksaimniecības nozarēs (piemēram, gaļas lopkopība, augļkopība) atdevi no saimniekošanas var sagaidīt tikai pēc trīs

<table>
<tr><td></td><td></td><td>vai pieciem gadiem. Turklāt lauksaimnieciskā ražošana ir ļoti atkarīga no klimatiskajiem apstākļiem, augu un dzīvnieku slimību riskiem, cenu svārstībām. Jānorāda, ka klimatiskie apstākļi, to radītie zaudējumi palielina spiedienu uz lauksaimniecisko ražošanu, ietekmējot augu kultūru ražību un palielinot neražas riskus.

Tieši tādēļ arī gandrīz visās valstīs lauksaimniecībai tiek paredzēti atvieglotī nodokļu režīmi, ES dalībvalstis atvēl saviem lauksaimniecības produkcijas ražotājiem arī ievērojamus valsts budžeta līdzekļus, papildus tam, ka lauksaimniekiem tiek piešķirti arī ievērojami ES atbalsta maksājumi, kas paredzēti, veiksmīgai lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) sniegto informāciju 2022. gada 1. janvārī nodokļa maksātāji, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu kopumā bija 20 akciju sabiedrības, 230 kooperatīvās sabiedrības, 2 457 sabiedrības ar ierobežotu atbildību un 17 974 zemnieku saimniecības, no kurām aptuveni 2 000 zemnieku saimniecības ir izvēlējušās kārtot grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļu maksātāju skaits, kas norādījuši ieņēmumus no atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai 2018. – 2021. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāju skaits*</td><td>1 017</td><td>988</td><td>1 097</td><td>1 110</td></tr>
</table>
* Nodokļa maksātāju skaits, kas piemērojuši likuma 14. pantā noteikto nodokļa atvieglojumu.
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID sniegtā informācijas 2022. gada septembrī.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2018. – 2021. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>50% no summām, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai*</td><td>7,1</td><td>10,3</td><td>13,8</td><td>15,6</td></tr>
<tr><td>UIN likme</td><td>20%</td><td>20%</td><td>20%</td><td>20%</td></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>1,4</td><td>2,1</td><td>2,8</td><td>3,1</td></tr>
</table>
* Likuma 14. pantā noteikto nodokļa atvieglojumu kopējā summu, ko norādījuši nodokļa maksātāji.
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID sniegtā informācijas 2022. gada septembrī.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Likumā “Par uzņēmumu ienākuma nodokli”[1] nodokļa atlaide par katru lauksaimniecībā izmantojamo zemes hektāru bija jau no 1995. gada. Tobrīd tie bija 10 lati par katru lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāru.

Savukārt, sākot no 1996. gada likumā “Par uzņēmumu ienākuma nodokli” nosakot apliekamo ienākumu, uzņēmuma peļņu samazināja par summām, kuras lauksaimniecības produkcijas ražotāji saņēmuši subsīdiju veidā (no 2000. gada - summas, kas izmaksātas subsīdiju veidā kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.) Tas ir no</td></tr>
</table>

[1] Likums “*Par uzņēmumu ienākuma nodokli*”, zaudējis spēku ar 2018. gada 1. janvāri.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/34094-par-uznemumu-ienakuma-nodokli

		brīža, kad lauksaimniecības produkcijas ražotāji bija tiesīgi saņemt atbalsta maksājumus (subsīdijas). Līdz **2017. gada 31. decembrim** likumā "*Par uzņēmumu ienākuma nodokli*" lauksaimniekiem bija paredzēti divi nodokļa atvieglojumi: • saskaņā ar minētā likuma 6. panta ceturtās daļas 2. punktu, nosakot ar UIN apliekamo ienākumu, nodokļa maksātājs bija tiesīgs peļņu samazināt par summām, kas izmaksātās subsīdiju veidā kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai; • saskaņā ar minētā likuma 18. pantu nodokļa maksātājiem, kas veic lauksaimniecisko darbību tika piemērota UIN atlaide 14,23 *euro* apmērā par katru lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāru. Saskaņā ar likuma "*Par uzņēmumu ienākuma nodokli*" 3. panta pirmo daļu ar UIN apliekamajam ienākumam tika piemērota 15 procentu nodokļa likme. Lielākajai daļai lauksaimnieciskās produkcijas ražotāju, piemērojot UIN atvieglojumus, ar UIN apliekamais ienākums neveidojās. Līdz 2017. gada 31. decembrim UIN paredzēja, ka UIN tiek maksāts no gūtās peļņas, un papildus no uzņēmumu īpašniekiem izmaksātajām dividendēm tika ieturēts 10 procentu iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Spēkā esošā atvieglojuma redakcija ieviesta sākot ar **2018. gada 1. janvāri**, kad ar likumu tika noteikts konceptuāli jauns UIN maksāšanas režīms, paredzot nodokļa maksāšanu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kuri nenodrošina nodokļa maksātāja turpmāku attīstību, t.i., nodokļa piemērošana ir pārcelta no peļņas gūšanas brīža uz peļņas sadales brīdi. Jaunais UIN modelis paredz UIN maksāt peļņas sadales brīdī un neparedz papildus maksāt arī iedzīvotāju ienākuma nodokli no aprēķinātajām dividendēm. Tā kā nodokļa atbrīvojuma mērķis ir lauksaimniecības un lauku teritoriju attīstība, un arī nozares konkurētspējas veicināšana, tad būtisks nozares attīstības rādītājs ir tās īpatsvars IKP. Latvijā lauksaimniecības īpatsvars IKP 2019. gadā bija 2,3% un, salīdzinot ar 2018. gadu, tas ir pieaudzis par 0,5 procentu punktiem. Arī pārējās Baltijas valstīs lauksaimniecības īpatsvars IKP pieaug, taču pieauguma temps ir mazāks. Jāatzīmē, ka rādītājs lielā mērā ir atkarīgs no tā, kāds IKP īpatsvars konkrētajā gadā ir citām tautsaimniecības nozarēm, līdz ar to īpatsvara rādītājs ik gadu ir svārstīgs. Turklāt šo rādītāju ietekmē arī pašas lauksaimniecības nozares saražotā vērtība, kuru ietekmē gan situācija tirgū, gan arī laikapstākļi. Piemēram, 2018.gadā, kad novērojams lauksaimniecības nozares īpatsvara IKP kritums ne tikai Latvijā, bet arī pārējās Baltijas valstīts, lauksaimniecības produkcijas ražošanai bija ļoti nelabvēlīgi laikapstākļi – bija

		novērojams ilgstošs sausums, kas galvenokārt ietekmēja augkopības nozares saražotās produkcijas apjomu. **Lauksaimniecības īpatsvars IKP Baltijas valstīs un vidēji Eiropas Savienībā no 2010. līdz 2019. gadam** 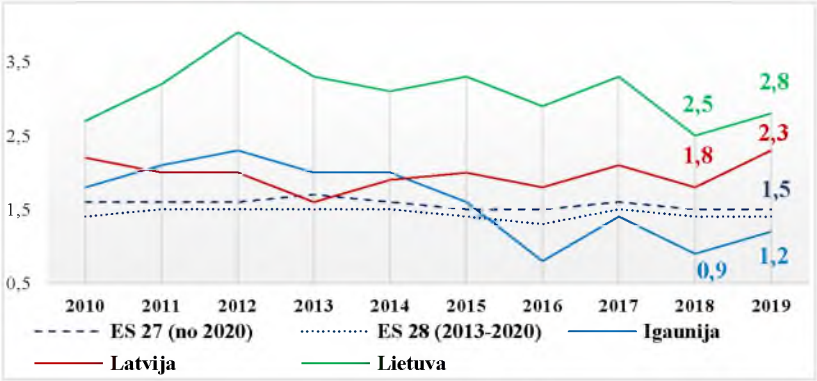 ***Avots:*** *Eurostat dati uz 2022. gadu.*[2]
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	**Sasnieguma rādītājs** / **2021** / **2022** / **2023** Lauksaimniecības nozares (*NACE* 2. red. A01) īpatsvars kopējā IKP ir aptuveni / **2%** / **2%** / **2%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums nodrošina vienlīdzīgāku attieksmi pret lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, nodrošinot labvēlīgākus konkurences apstākļus starp ES dalībvalstīm, kurās gan ar valsts atbalstu, gan ar nodokļu atvieglojumiem arī tiek atbalstīti vietējie lauksaimniecības produkcijas ražotāji. Nodokļu atbrīvojums arī nodrošina lauksaimniecisko aktivitāti lauku teritorijā un lauksaimniecības produktu ražošanu, un lauku attīstību kopumā. Nodrošinot lauksaimniecisko aktivitāti un lauksaimniecības produktu ražošanu tiek nodrošināta lauku apdzīvotība, lauku iedzīvotāji tiek nodrošināti ar ienākumu gūšanu, nodarbinot arī darbaspēku lauksaimniecības darbos. Kopējais lauku saimniecību skaits Latvijā laika posmā no 2005. līdz 2020. gadam samazinājās par 48% no 133 tūkstošiem uz 69 tūkstošiem, savukārt vidējais lauku saimniecības lielums minētajā laika posmā ir dubultojies no 12,8 līdz 28,5 hektāriem. Tas nozīmē, ka, ņemot vērā cilvēku aizplūšanu no lauku teritorijām un to koncentrāciju tuvāk lielpilsētām un pilsētām, lauku apdzīvotība reģionos samazinās, kā rezultātā arī samazinās lauku saimniecību skaits. Līdz ar to šis ir viens no instrumentiem, kā atbalstīt lauksaimniecības produkcijas ražotājus, jo nenoliedzami iedzīvotāju aizplūšana no lauku apvidiem notiks arī turpmāk.

[2] Eurostat dati par lauksaimniecības (NACE kods A01) īpatsvaru kopējā IKP Eiropā.
Pieejams: *https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMA_10_A64__custom_3475948/default/table?lang=en*

10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Saņemto summu, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai, iekļaušana ar UIN apliekamajā bāzē var izraisīt negatīvas sekas, kas izpaustos kā lauksaimniecības produkcijas ražotāju konkurences mazināšanos vienotajā ES tirgū un attiecīgi arī lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas aktivitātes samazināšanos. Savukārt nepieciešamību pēc UIN atvieglojuma lauksaimniecībai ir jāņem vērā sekojošais. *Kopējās Lauksaimniecības politikas 2023. - 2027. gadam (turpmāk – KLP)* ietvarā Latvijai lauku attīstībai paredzētais ES finansējums samazināts par 15%, salīdzinot ar plānošanas periodu 2014. - 2020. gadam. Tādēļ valstij būtu jāatbalsta savi vietējie lauksaimniecības produkcijas ražotāji, nepaaugstinot nodokļa slogu un nodrošinot nodokļa atvieglojumu. Papildus tam KLP 2021. - 2027. gada plānošanas periodā Latvijas lauksaimnieki joprojām būs nevienlīdzīgās konkurētspējas pozīcijās salīdzinājumā ar pārējām ES dalībvalstīm, saņemot tikai 80% no ES vidējā tiešo maksājumu līmeņa. **Tiešie maksājumi 2020. gadā un 2027. gadā ES dalībvalstīs, % no ES vidējā rādītāja.** 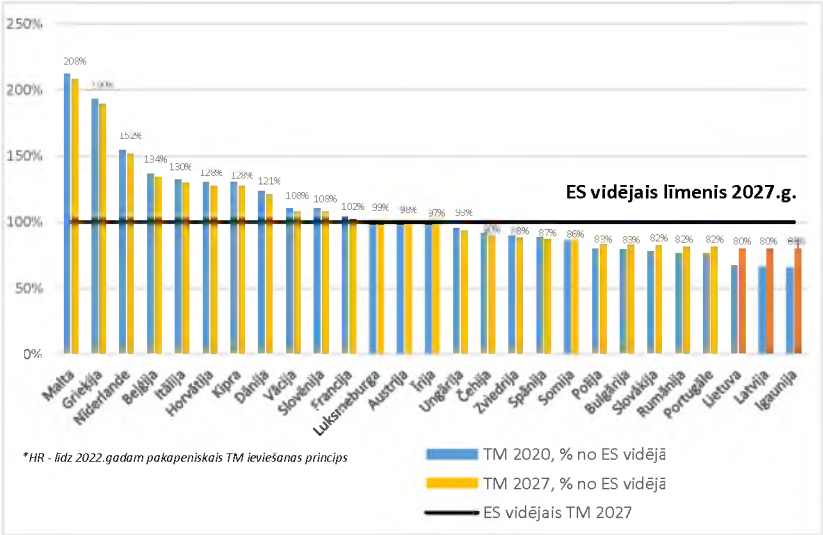 ***Avots**: Zemkopības ministrijas aprēķini, balstoties uz Eiropas Komisijas oficiālajiem datiem par 2020. gada 21. jūlija Eiropadomes vienošanos par ES daudzgadu budžetu 2021. – 2027. gadam.*
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Pilnībā atbilsts ES valsts atbalsta nosacījumiem.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir pieejami šādi papildus atvieglojumi un atbrīvojumi: 1) darbaspēka nodokļu atvieglojums sezonas laukstrādnieku ienākumiem (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.1.28.*); 2) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums lauksaimniecības ēkām un inženierbūvēm (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.3.14.*);

		3) pievienotās vērtības nodokļa īpašais režīms lauksaimniekam (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.4.18.*); 4) akcīzes nodokļa atvieglojums lauksaimniecības produkcijas ražošanā izmantotai dīzeļdegvielai (gāzeļļai) un biodīzeļdegvielai (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.5.17.*); 5) transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.7.4. un 1.7.5.*); 6) uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (*vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.8.3.*). No Latvijas valsts budžeta līdzekļiem lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi. Tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām, subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.2.4.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Īpašs nodokļu maksāšanas režīms iekšzemes uzņēmumiem par kuģu pārvadājumiem – tonnāžas nodoklis**
N.p.k.	**1.2.4.**

	Normatīvais akts	*Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums* (*turpmāk - likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta 12., 13. un 24. punkts, 2. panta sestā daļa, 4. panta 16., 17., 19., 20. un 21. daļa un 17. panta otrā daļa. Ministru kabineta 2018. gada 16. janvāra noteikumi Nr. 40 *"Noteikumi par tonnāžas nodokļa maksātāja statusa piešķiršanu un tonnāžas nodokļa deklarāciju"*.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	**Tonnāžas nodoklis** ir uzņēmumu ienākuma nodoklis (*turpmāk – UIN*), kuru, pamatojoties uz kuģa neto tilpību (*turpmāk – tonnāža*), kas apliecināta ar derīgu Starptautisko tilpības apliecību (1969), aprēķina un maksā tonnāžas nodokļa maksātājs. Komercsabiedrība, kura izmanto kuģus starptautiskajos pārvadājumos vai ar to saistītās darbībās, UIN vietā <u>var izvēlēties maksāt tonnāžas nodokli</u>, ko, pamatojoties uz tonnāžu, aprēķina un maksā tonnāžas nodokļa maksātājs. Tonnāžas nodokļa maksātāja statusu piešķir Valsts ieņēmumu dienests (*turpmāk – VID*) <u>uz desmit gadiem</u>. Šo nodokļa atvieglojumu var piemērot tikai uz starptautiskajos jūras pārvadājumos iesaistītajiem kuģiem[1]. Tonnāžas nodokļa **maksātājs ir** iekšzemes uzņēmums (uzņēmējsabiedrība), kuram VID piešķīris tonnāžas nodokļa maksātāja statusu un: 1) kurš savus īpašumā, kopīpašumā vai turējumā uz berbouta līguma pamata esošos kuģus izmanto starptautiskajos pārvadājumos un ar to saistītās darbībās un veic Latvijā savai vai citas personas[2] saimnieciskajai darbībai nepieciešamās kuģu stratēģiskās, komerciālās, tehniskās un apkalpes komplektēšanas vadīšanas funkcijas; 2) kurš VID piešķirto tonnāžas nodokļa maksātāja statusu ir tiesīgs mainīt ne agrāk kā 10 taksācijas periodus pēc minētā statusa iegūšanas.

[1] *Tonnāžas nodokļa regulējums neuzliek pienākumu uzņēmumiem savus kuģus reģistrēt "zem Latvijas karoga", bet tie var būt reģistrēts jebkurā citā ES dalībvalstī.*

[2] *Atbilstoši likuma 1. panta divpadsmitās daļas 4. un 5. punkta nosacījumiem, par citas personas kuģu izmantošanu.*

		Ar tonnāžas nodokli apliekamo bāzi aprēķina, summējot aprēķinātos ar tonnāžas nodokli apliekamos objektus par katru kuģi, kurš izmantots starptautiskajos pārvadājumos un ar to saistītās darbībās. Ar tonnāžas nodokli apliekamo objektu par katru kuģi, kurš izmantots starptautiskajos pārvadājumos un ar to saistītās darbībās, aprēķina *euro*, reizinot kuģa neto tonnāžu (tilpību, kas izteikta tilpības vienībās) ar koeficientu (katru atsevišķo tonnāžas daļu reizina ar attiecīgajai daļai noteikto koeficientu, iegūtos rezultātus saskaita un summu reizina ar to taksācijas periodā ietilpstošo kalendāra dienu skaitu, kurās minētais kuģis bijis ekspluatācijā). Koeficients (izteikts *euro* uz tilpības vienību) piemērojams šādā apmērā: 1) 0,0022 — tonnāžai līdz 1 000 tilpības vienībām; 2) 0,0019 — tonnāžai no 1 001 līdz 10 000 tilpības vienībām par tonnāžu, kas pārsniedz 1 000 tilpības vienības; 3) 0,0016 — tonnāžai no 10 001 līdz 25 000 tilpības vienībām par tonnāžu, kas pārsniedz 10 000 tilpības vienības; 4) 0,0007 — tonnāžai virs 25 000 tilpības vienībām par tonnāžu, kas pārsniedz 25 000 tilpības vienības.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma jeb tonnāžas nodokļa režīma mērķis ir nodrošināt drošu, efektīvu un videi draudzīgu jūras transportu starptautiskajos pārvadājumos, kā arī saglabāt un uzlabot zināšanas jūrniecības jomā un sekmēt jūrnieku nodarbinātības iespējas.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nepieciešamība ieviest un saglabāt tonnāžas nodokļa režīmu ir skatāma kopsakarā ar procesiem starptautiskajā kuģošanā, kas ietekmē Latvijas, līdzīgi kā citu ES dalībvalstu, konkurētspēju ar "*ērto karogu*" jeb "*atvērto reģistru*" valstīm (piemēram, Panamu, Libēriju, Māršalu salām, Bahamām u.c.). Šīs valstis piedāvā labvēlīgāku nodokļu vidi un atvieglotus darbības nosacījumus, kas rada vilinājumu kuģu īpašniekiem pārreģistrēt savus kuģus šo valstu reģistros un pat apsvērt iespēju pārcelt uzņēmējdarbību uz šīm valstīm.[3] Šādi nosacījumi kuģu īpašniekiem ir izdevīgi, jo ļauj samazināt darbības izmaksas un tādējādi paaugstināt savu uzņēmumu konkurētspēju. Tradicionālajām jūras valstīm jāiztur konkurence ne tikai ar "*ērto karogu*" valstīm, bet arī ar t.s. jaunajām jūrniecības valstīm (piemēram, Honkongu, Singapūru, Ķīnu, Koreju, Indonēziju, Indiju, Taivānu, Saūda Arābiju). Puse pasaules flotes 2020. gadā piederēja Āzijas valstīm. Tirdzniecības flotes kapacitātes ziņā 2021. gadā pirmajā vietā bija Panama, kurā reģistrēti 16% no pasaules tirdzniecības flotes.[4] Šī jaunā situācija ietekmē ne tikai īpašumtiesību sadalījumu pasaules

[3] Bilbao-Ubillos et al, *European Transport Research Review* **volume 13**, Article number: 7 (2021). State aid, *EU maritime transport policies and competitiveness of EU country fleets*. 5.lp.
Angļu valodā ***pieejams***: https://etrr.springeropen.com/articles/10.1186/s12544-020-00463-1

[4] *The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) Handbook of Statistics 2021.*
Angļu valodā ***pieejams***: https://hbs.unctad.org/merchant-fleet/

		flotē, bet arī specializāciju noteiktos kuģu tipos. Atbilstoši UNCTAD datiem par 2022. gadu pēc reģistrācijas karoga Eiropas reģionā bija reģistrēti 23,4% pasaules flotes (t. sk. Austrumeiropā – 0,68%), kas ir samazinājums, salīdzinot ar 2019. gadu (24,4%). Savukārt pasaules tirdzniecības flote pēc faktiskajām īpašumtiesībām *(beneficial ownership)* 2022. gadā bija šāds sadalījums: Eiropa – 44,9% (2019. gadā – 41,3%), Āzija – 44,4% (40,1%), Āzija un Okeānija kopā – 45,5% (40,9%), Āfrika – 2,5% (3,1%).[5] Tendence kuģiem aiziet no Eiropas valstu reģistriem un pārreģistrēties "*ērto karogu*" valstīs sākās 1970-os gados. Lai risinātu problēmu, Eiropas valstis sākotnēji patstāvīgi pieņēma noteikumus jūras transporta atbalstam (nodokļu atlaides shēmas, kuģu iegādes subsīdijas, atviegloti noteikumi attiecībā uz apkalpēm). Eiropas Komisija (*turpmāk – EK*), lai nodrošinātu zināmu konverģenci starp dalībvalstu darbībām un fiskālā klimata uzlabošanai kuģošanas sabiedrībām, 1989. gadā definēja savas pirmās vadlīnijas – *"**Kopienas vadlīnijas par valsts atbalstu jūras transportam**"* (*turpmāk – Vadlīnijas*), bet tās nebija pietiekami efektīvas un Eiropas Kopienas flotes lejupslīde turpinājās. Vadlīnijas tika pārskatītas 1997. gadā un 2004. gadā. Kopš 1990-to gadu otrās puses Eiropas valstis sāka ieviest no kuģu tonnāžas atkarīgu nodokļu sistēmu - "*tonnāžas nodokli*", kas atbilstoši Vadlīnijās minētajam ir būtisks pavērsiens atbalsta sniegšanā. 2004. gadā pieņemtās Vadlīnijas ir ES pašreiz spēkā esošais dokuments, kurā ietvertie nosacījumi attiecībā uz atbalsta pasākumiem jūras transporta nozarē ES dalībvalstīm jāievēro, lai tajās ieviestie pasākumi tiktu atzīti par atbilstošiem Eiropas Kopienas kopējām jūrniecības interesēm. To mērķis ir "*noteikt parametrus, saskaņā ar kuriem EK saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu un/vai 86. panta 2. punktu apstiprinās valsts atbalstu jūras transportam saskaņā ar Eiropas Kopienas valsts atbalsta noteikumiem un procedūrām.*" Nosacījumi, kas ir saistīti ar tonnāžas nodokļa režīmu, ir ietverti Vadlīniju 3.1. sadaļā "*Kuģu īpašnieku uzņēmumu nodokļu režīms*." [6] Saskaņā ar Vadlīnijās minēto: - tās ir piemērojamas "*jūras transporta*" darbībām, kas definētas Regulā (EEK) Nr. 4055/86[7] un Regulā (EEK) Nr. 3577/92[8], t. i. "*kravu un personu pārvadājumiem pa jūru*". Tās konkrētas daļas attiecas arī uz vilkšanu un bagarēšanu;

[5] *The UNCTAD Statistics – Share of the world merchant fleet value by country of beneficial ownership.*
Angļu valodā ***pieejams***: https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=190216

[6] Commission communication C (2004) 43 — *Community guidelines on State aid to maritime transport. Official Journal* C 013, 17/01/2004 P. 0003 – 0012 3.1. sadaļa.
Angļu valodā ***pieejams***: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A52004XC0117%2801%29

[7] Padomes Regula (EEK) Nr. 4055/86, ar ko brīvas pakalpojumu sniegšanas principu piemēro jūras pārvadājumiem starp ES valstīm un starp ES valstīm un ārpus savienības valstīm.

[8] Padomes Regula (EEK) Nr. 3577/92 (1992. gada 7. decembris), ar ko piemēro principu, kurš paredz jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvību dalībvalstīs (jūras kabotāža).

- valsts atbalstu parasti var piešķirt tikai attiecībā uz dalībvalstu reģistros reģistrētiem kuģiem. Noteiktos izņēmuma gadījumos, kad ir skaidri parādīts, kāds ir labums Eiropas Kopienai, var apstiprināt ar karogu nesaistītus atbalsta pasākumus.

Sistēma, kurā parasto UIN aizstāj ar tonnāžas nodokli, ir valsts atbalsts. "*Tonnāžas nodoklis*" nozīmē, ka kuģa īpašnieks maksā nodokļa summu, kas tieši saistīta ar nodarbināto tonnāžu (kuģa reģistrēto tonnāžu, kas tiek multiplicēta ar fiksētu summu). Tonnāžas nodoklis jāmaksā neatkarīgi no uzņēmuma faktiskās peļņas vai zaudējumiem.

Latvija, līdzīgi ka citas ES dalībvalstis, tonnāžas nodokļa režīmu izmanto kā papildu stimulu kuģu īpašniekiem, jo nodokļu vide ar iespēju izvēlēties maksāt tonnāžas nodokli kuģu īpašniekiem ir pievilcīga.

Tonnāžas nodokļa režīmu izmanto ap 20 ES dalībvalstis. EK pētījumā par sociālajiem aspektiem jūras transporta sektorā (2020)[9], analizējot Vadlīnijas, ir secināts, ka tām atbilstīgie atbalsta pasākumi ES dalībvalstīs ir izrādījušies būtiski, lai cīnītos pret trešo valstu reģistru īstenoto negodīgo konkurenci.

Latvijā, ņemot vērā atbilstoša nacionālā regulējuma trūkumu, pēc neatkarības atjaunošanas un kuģu privatizācijas, kuģu pārreģistrācija "*ērto karogu*" valstīs notika ļoti strauji.

Kuģu skaita un flotes kravnesības dinamika (DW) Latvijā 1992. - 2022. gadā

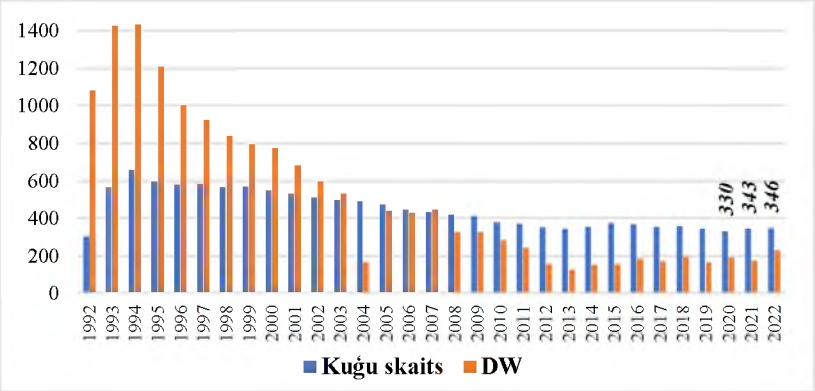

Avots: *VSIA „Latvijas Jūras administrācija" pēc Kuģu reģistra datiem 2022. gada oktobrī.*

Pēdējos gados Latvijas Kuģu reģistrā ir palielinājies starptautiskajā satiksmē iesaistīto kuģu (*turpmāk – SOLAS kuģi*) skaits. Latvijas Kuģu reģistrā 2020. gadā bija 29 šādi kuģi, 2021. gadā – 40, bet 2022. gadā – 42 šādi kuģi. No 2018. gada zem Latvijas karoga reģistrēto SOLAS tipa kuģu īpašnieku (uzņēmumu) skaits, kuri Latvijā veic stratēģisko vai tehnisko menedžmentu vai cita veida ar kuģiem saistītas aktivitātes un ir tiesīgi iegūt tonnāžas nodokļa maksātāja statusu, arī pieaug.

[9] European Commission. *Study on social aspects within the maritime transport sector*. Final report. p.265. *Angļu valodā* ***pieejams***: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a14413d7-bf30-11ea-901b-01aa75ed71a1

		Kuģu īpašnieki vai bareboat fraktētāji **2018 / 2019 / 2020 / 2021 / 2022** Uzņēmumu skaits: 7 / 9 / 8 / 12 / 13 ***Avots:*** *VSIA „Latvijas Jūras administrācija".* SOLAS kuģu skaita pieaugums skaidrojams ar VSIA "*Latvijas Jūras administrācija*" mērķtiecīgu darbību Latvijas karoga popularizēšanā, kvalitatīva darba rezultātu un Latvijas karoga atrašanos Parīzes Saprašanās memoranda (MoU) Baltajā sarakstā.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Nodokļa maksātāju skaits, kuriem VID piešķīris tonnāžas nodokļa maksātāja statusu** **2018 / 2019 / 2020 / 2021** Uzņēmumi, kas izmantojuši tonnāžas nodokļa režīmu*: 3 / 3 / 3 / 3 * *Nodokļa maksātāji jeb uzņēmumi, kam ir piešķirts tonnāžas nodokļa maksātāja status un konkrētajā gadā arī aprēķināts tonnāžas nodokļa apmērs.* ***Avots:*** *Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID datiem 2022. gada decembrī.* Latvijā tonnāžas nodokļa maksātāja statuss lielāko interesi izraisīja 2007. gadā, kad bija 8 tonnāžas nodokļa maksātāji, bet turpmākajos gados tam ir bijusi lejupejoša tendence. **Uzņēmumu skaits, kas izmantojuši tonnāžas nodokļa režīmu 2005. – 2021. gadā*** 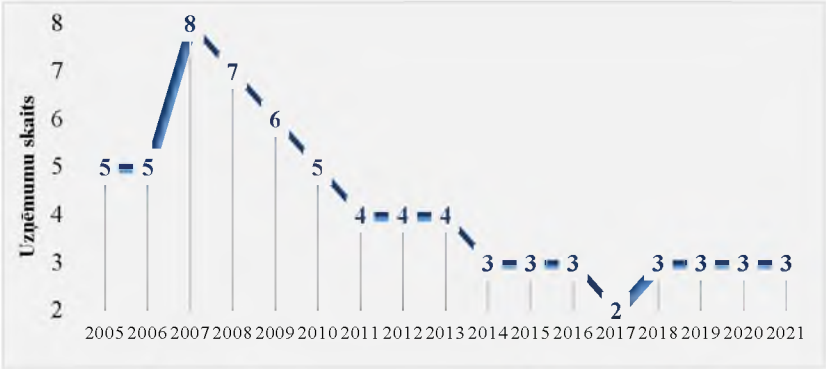 * *Nodokļa maksātāji jeb uzņēmumi, kam ir piešķirts tonnāžas nodokļa maksātāja status un konkrētajā gadā ir iesniegta tonnāžas nodokļa deklarācija.* ***Avots:*** *Finanšu ministrijas aprēķini pēc VID datiem 2022. gada decembrī.*
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Kopš 2007. gada tonnāžas nodokļa maksātāju skaits ir samazinājies un pēdējos divos gados ir bijuši tikai trīs tonnāžas nodokļa maksātāji. Līdz ar to arī aprēķinātais tonnāžas nodokļa apmērs ir nebūtisks. **Aprēķinātā tonnāžas nodokļa apmērs** **2018 / 2019 / 2020 / 2021** Aprēķinātais tonnāžas nodoklis, *euro*: **361,00 / 261,00 / 256,00 / 251,00** ***Avots:*** *Finanšu ministrijas veidots pēc VID datiem 2022. gada decembrī.* Nav iespējams noteikt korektu atbalsta apjomu jeb neiegūtos valsts nodokļu ieņēmumus, piemērojot tonnāžas nodokļa režīmu. Jāatzīmē, ka nav pamata domāt, ka atceļot šādu režīmu, uzņēmumi samaksātu lielāku UIN apmēru. Ņemot vērā, ka arī kaimiņvalstis un ES kopumā piedāvā līdzvērtīgu režīmu,

		iespējams, ka šie uzņēmumi reģistrētos citās valstīs ar labvēlīgāku nodokļa režīmu.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Lai veicinātu kuģošanas nozares attīstību Latvijā, kā arī vadoties no ES Vadlīnijām, Latvijā tonnāžas nodokļa režīms tika ieviests likuma *"Par uzņēmumu ienākuma nodokli" (spēkā līdz 31.12.2017.)* redakcijā, kas stājās spēkā no **2002. gada 1. janvāra**[10]**.** Režīms tika ieviests, pamatojoties uz "*Koncepciju nodokļu un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu atvieglojumu sistēmai kuģošanas sektorā*"[11]. Koncepcijas izstrādē atbalstu sniedza Nīderlandes eksperti, kas 1980-to gadu vidū bija īstenojuši sekmīgu kuģošanas politiku. Koncepcijas izstrādes un attiecīgā tonnāžas nodokļa režīma ieviešanas iemesls bija lielāko Latvijas kuģošanas uzņēmumu kuģu pārreģistrācija "*ērto karogu*" jeb "*atvērto reģistru*" valstīs. **Tonnāžas nodokļa režīma ieviešanas iemesls un mērķis bija** – stimulēt kuģošanas uzņēmumus veikt ar kuģošanas uzņēmējdarbību saistītās aktivitātes Latvijas teritorijā. **Prognozējamais tiešais rezultāts no režīma ieviešanas:** Latvijas kuģošanas uzņēmumi savu uzņēmējdarbību pārnesīs uz Latvijas teritoriju. Veidosies jauni kuģošanas uzņēmumi Latvijas teritorijā, ne "*ērto karogu*" valstīs. Latvija kļūs par pievilcīgu vietu reģiona kuģošanas uzņēmumiem, kuru valstīs nav tik pievilcīgas nodokļu politikas. Kuģošanas UIN maksājumi valsts budžetā kļūs stabili un viegli prognozējami.[11] 2018. gadā nodokļu reformas ietvaros tika realizēta UIN reforma, kas paredz nodokļa maksāšanas pienākumu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citādā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kuri nenodrošina uzņēmuma turpmāku attīstību. Līdz ar to **no 2018. gada 1. janvāra** ir spēkā *Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums*, kurā tika pārņemts iepriekš piemērotās normas nosacījumi saistībā ar tonnāžas nodokļa režīmu. **2021. gadā** EK ir iesniegts Latvijas paziņojums ***"Tonnāžas nodokļa piemērošana un jūrnieku speciālais IIN režīms"*** *("SA.100773 - Latvian tonnage tax and seafarer scheme"),* ar kuru tiek lūgts atļaut nodokļa atvieglojumu pagarināt. Pašreiz notiek saziņa ar EK pārstāvjiem par papildu nepieciešamajiem precizējumiem saistībā ar Latvijas puses paziņojumu un sniegto papildus informāciju. Tā kā Vadlīnijas nosaka tikai ietvaru, starp dalībvalstīs ieviestajiem nodokļu režīmiem pastāv būtiskas atšķirības. Dalībvalstis pašas nosaka atbalsta lielumu un regulē to piemērošanu attiecībā uz dažādiem satiksmes veidiem. Arī attiecībā uz apkalpēm ir atšķirīgi nosacījumi. Šie aspekti var būt par pamatu nevienlīdzīgai konkurencei starp dalībvalstīm un

[10] Likuma 2001. gada 22. novembra grozījumi par tonnāžas nodokļa definēšanu un iekļaušanu likumā.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/56256-grozijumi-likuma-par-uznemumu-ienakuma-nodokli-

[11] 2001. gada 6. februāra Ministru kabineta sēdes protokols Nr. 6, 44.§ "*Par koncepciju nodokļu un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu atvieglojumu sistēmai kuģošanas sektorā*".
Pieejams: https://m.likumi.lv/doc.php?id=3301

		rada pamatu kuģu pārvešanai no vienas dalībvalsts reģistra uz citu. Papildus tam, tonnāžas nodokļa regulējums neuzliek pienākumu kuģi reģistrēt "*zem Latvijas karoga*", bet tas var būt reģistrēts jebkurā citā ES dalībvalstī. Eiropā tiek izšķirti trīs dažādi **tonnāžas nodokļa režīmi**: - *Dāņu modelis*, ieviests 1996. gadā, apstiprināts Beļģijā, Dānijā, Francijā, Vācijā, Īrijā, Itālijā, Nīderlandē, Polijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē. Uz šī modeļa bāzes ir izveidots arī tonnāžas nodokļa regulējums Latvijā; - *Norvēģijas modelis*, ieviests 1996. gadā, apstiprināts Somijā; - *Grieķijas modelis*, ieviests 1957. gadā, apstiprināts Kiprā un Maltā. Tonnāžas nodokļa sistēma ir balstīta uz "*karoga neitralitāti*" (izņemot Itāliju, kur uz tonnāžas nodokļa sistēmas atvieglojumu var pretendēt tikai Itālijas karoga kuģi). Tādēļ šīs shēmas neietekmē ES karoga izvēli tieši, bet gan tās drīzāk ir vērstas uz Eiropas Kopienas jeb ES flotes konkurētspējas paaugstināšanu starptautiskajā tirgū.[12] Tonnāžas nodoklis ir izplatītākais valsts atbalsta veids ES dalībvalstīs jūras transporta jomā. Pašreiz to izmanto ap 20 valstis[13], t.sk. arī Latvijas kaimiņvalstis. **Lietuvā** tonnāžas nodokļa shēma ir apstiprināta 2017. gadā uz 10 gadiem. **Igaunijā** 2020. gadā ir apstiprināta valsts atbalsta programma "*State aid in favor of maritime transport*" uz 6 gadiem, kas ietver arī tonnāžas nodokļa shēmu.

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
		1. Tonnāžas nodokļa maksātāju skaits ir stabils un nesamazinās	**3**	**3**	**3**
		2. Reģistrēto kuģu skaits Latvijas Kuģu reģistrā nesamazinās (bāzes rādītājs 2020. gadā 330 kuģi)	**343**	**346**	**346**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav	Nodokļu atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts: - veicina kuģu īpašnieku interesi par iespēju reģistrēt kuģus Latvijas Kuģu reģistrā; - kuģošanas sabiedrības izvēlas Latviju, nevis kādu no ārzonām, par savu uzņēmējdarbības vietu, jo Latvijā ir attīstīts un uzturēts pievilcīgs ietvars kuģošanas uzņēmējdarbībai un kvalitatīvai darbībai Eiropā kā arī pieejami daudzi speciālisti ar jūrniecības izglītību; - Latvijas flotē nodrošinātā ES un starptautisko standartu ievērošana sekmē kuģošanas drošību un aizsardzību;			

[12] Bilbao-Ubillos et al, *European Transport Research Review* **volume 13**, Article number: 7 (2021) State aid, *EU maritime transport policies and competitiveness of EU country fleets*. 3.lp/7.lp. Angļu valodā **pieejams**: https://etrr.springeropen.com/articles/10.1186/s12544-020-00463-1

[13] Pilnīga informācija par ES dalībvalstīs apstiprināto valsts atbalstu jūras transporta jomā pieejama Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē, angļu valodā **pieejams**: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm

	kvantitatīvo rādītāju)	- palielinās iespēja attīstīt uzņēmējdarbību saistītās nozarēs un nodarbināt vietējos speciālistus, novēršot to aizceļošanu uz ārvalstīm.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Iespējams, būtu jāapsver iespēja regulējumu par tonnāžas nodokļa piemērošanu modificēt nolūkā to padarīt efektīvāku, līdzīgi, kā to dara citas ES dalībvalstis. VSIA "*Latvijas Jūras administrācija*" plāno iepazīties ar citu ES valstu labāko praksi un veikt analīzi par nepieciešamiem grozījumiem, lai Latvijas tonnāžas nodokļa sistēma kļūdu pievilcīgāka, izprotamāka un ērtāk lietojama. Esošā tonnāžas nodokļa sistēma ir saglabājama, jo jaunas sistēmas izstrāde un saskaņošana ar Eiropas Komisiju ir laikietilpīgs process un uz laiku līdz jaunas sistēmas izstrādei un ieviešanai atsakoties no tonnāžas nodokļa Latvija zaudētu iespējas piesaistīt starptautiskās kuģošanas sabiedrības. Tā kā tonnāžas nodokļa sistēmas shēmas neietekmē ES karoga izvēli tieši, bet gan tās drīzāk ir vērstas uz Eiropas Kopienas jeb ES flotes konkurētspējas paaugstināšanu starptautiskajā tirgū, tad pastāv risks, ka tonnāžas nodokļa režīms neietekmēs kuģu reģistrāciju Latvijā, bet sekmēs starptautiskos pārvadājumus ES kopumā izvēloties nodokļa režīmu Latvijā.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Tonnāžas nodokļa režīms atbilst Eiropas Komisijas paziņojumā *"Kopienas vadlīnijas par valsts atbalstu jūras transportam"* (2004) noteiktajiem mērķiem. Vadlīnijas nosaka ietvaru, kādā ES dalībvalstis var veidot politiku savas flotes un jūrniecības prasmju saglabāšanai. Vadlīnijās paredzētie kritēriji attiecas un valsts atbalsta jūras transportam saderību ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma par ES darbību 107. panta 3. punkta "c" apakšpunktu un 106. panta 2. punktu. Latvijā 2002. gadā ieviestais nodokļa atvieglojums kā valsts atbalsts bija paziņots EK līdz ar Latvijas iestāšanos ES 2004. gadā. EK paziņojums par to, lai atjauninātu pielikumu EK Paziņojumam C (2004) 43 – *Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu jūras transportam*[14].
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lai sekmētu jūrnieka profesiju un attīstu zināšanas jūrniecības jomā, jūrniekiem par ienākumiem, ko viņi gūst uz tādu darba attiecību pamata, kas paredz šo personu nodarbināt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, tiek piemērots iedzīvotāju ienākuma nodokļa speciāls režīms (*Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likuma 8. panta ceturtā daļa, vairāk skatīt veidlapā 1.1.27.*).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas	Jūras transporta vadlīnijas paredz pienākumu ES dalībvalstīm ik pēc sešiem gadiem iesniegt EK izvērtējumu par šajā dokumentā paredzēto valsts atbalsta pasākumu ietekmi. Ņemot vērā minēto,

[14] Eiropas Komisijas paziņojums C/2017/2328 OJ C 120, 13.4.2017, p. 10–11; **Pieejams**: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A52017XC0413%2801%29

	saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Latvijas paziņojumā EK ir norādīts, ka tonnāžas nodokļa režīms būs spēkā **līdz 2027. gadam**, un, ja būs nolemts to saglabāt, tā tiks atkārtoti paziņota noteiktajā kārtībā.

Veidlapa Nr. 1.2.5.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Tiešo nodokļu atvieglojumu piemērošana brīvostās vai speciālajās ekonomiskajās zonās**
N.p.k.	**1.2.5.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās"* (*turpmāk – likums), Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums* un likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma III nodaļa un *Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma* pārejas noteikumu 23. un 24. punkts, likuma *"Par nekustamo īpašuma nodokli"* 2. panta 9. daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Speciālajās ekonomiskajās zonās (*turpmāk – SEZ*) un brīvostas zonas kapitālsabiedrībām ir tiesības saņemt šādus tiešo nodokļu atvieglojumus: 1) nekustamā īpašuma nodokļa (*turpmāk – NĪN*) **atlaidi 80% apmērā** no aprēķinātās (bez citu atlaižu saņemšanas) nodokļa summas par tās īpašumā, tiesiskajā valdījumā esošo vai lietošanā piešķirto nekustamo īpašumu, kas atrodas zonas vai brīvostas teritorijā; 2) uzņēmumu ienākuma nodokļa (*turpmāk – UIN*) **atlaidi 80% apmērā** no aprēķinātās nodokļa summas. Lai saņemtu likumā noteiktos tiešo nodokļu atvieglojumus, ieguldījumus komercsabiedrībās, kas atrodas SEZ un brīvostas teritorijā var izdarīt tikai <u>pēc līguma noslēgšanas ar SEZ pārvaldi vai brīvostas pārvaldi.</u> Tiešo nodokļu atvieglojumus SEZ un brīvostu kapitālsabiedrības ir tiesīga piemērot pēc ieguldījumu veikšanas tiem ieguldījumiem, kas veikti līdz <u>2035. gada 31. decembrim</u> (ieskaitot) un tām paredzamajām algu izmaksām, kas veiktas līdz <u>2035. gada 31. decembrim</u>[1] (ieskaitot) (<u>paredzamās algu izmaksas attiecas tikai uz Latgales, Rēzeknes un Liepājas SEZ kapitālsabiedrībām</u>), nepārsniedzot kapitālsabiedrībai noteikto pieļaujamo valsts atbalsta intensitāti uzkrāto tiešo nodokļu atlaižu attiecībai pret uzkrāto attiecināmo izmaksu summu.

[1] Saskaņā ar 2024. gada 29. februāra grozījumiem par ieguldījumiem paredzamo algu izmaksu veikšanā UIN varēs samazināt līdz 2035. gada 31. decembrim – līdz tam bija paredzēts, ka algu izmaksas varēs attiecināt tikai līdz 2024. gada beigām.

3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	**Brīvostu teritorijas** tika veidotas ar kopīgu **mērķi** – veicināt Latvijas līdzdalību starptautiskajā tirdzniecībā, investīciju piesaisti (slēdzot ar potenciālajiem investoriem līgumus par ieguldījumu veikšanu brīvostas teritorijā), ražošanas un pakalpojumu attīstību. **SEZ dibināšanas mērķis** tika noteikts veicināt tirdzniecību, rūpniecību, satiksmi (arī gaisa satiksmi un kuģniecību Liepājas SEZ), preču eksportu un importu caur Latviju, kā arī veicināt visa reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstīšanai un jaunu darba vietu radīšanai, kas nodrošina bezdarba līmeņa mazināšanu. Likumā noteiktie tiešo nodokļu atvieglojumi ietver: 1. UIN atvieglojumu – tā ieviešanas mērķis ir palielināt valsts konkurētspēju nodokļu jomā, veicinot atsevišķu teritoriju attīstību, kā būtiskāko minot jaunu investīciju piesaisti; 2. NĪN atvieglojumu – tā ieviešanas mērķis ir teritorijas attīstības, teritorijas sakārtošanas un uzņēmējdarbības atbalsta princips.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Brīvostu un SEZ teritorijās ik gadu tiek noslēgti līgumi par ieguldījumu veikšanu attiecīgajā brīvostā un SEZ, no tiem attiecīgi tiek piemērota tiešo nodokļu atlaižu summa. Laika periodā no 2018. gada līdz 2020. gadam brīvostu un SEZ teritorijās ir noslēgti **89 līgumi** par ieguldījumu veikšanu brīvostu uz SEZ teritorijās ar kopējo summu **190 769 111** ***euro***. Brīvostu un SEZ pārvaldēm normatīvajā regulējumā nav uzdota prasība plānot un ziņot par ieguldījumu līgumu skaitu, kā arī iespējamo ieguldījumu projektu summu uz nākamajiem periodiem. Brīvostu un SEZ teritorijās ik gadu tiek noslēgti vairāki ieguldījumu līgumi, kuru izpildes termiņš var būt vairāku gadu garumā, kā piemēram, Rīgas brīvostā ieguldījuma līguma termiņš ir uz 5 gadiem, tādējādi ieguldījumi pārnesas no gada uz gadu. Zemāk informācija tiek sniegta par attiecīgā laika perioda noslēgto ieguldījumu līgumu kopējo summu, kas norāda uz to, ka brīvostas un SEZ pārvaldes intensīvi slēdz jaunus līgumus un piesaista investorus ieguldījumu veikšanā. Tāpat tiek norādīta informācija par attiecīgā perioda tekošo ieguldījumu līgumu piemēroto tiešo nodokļu atlaižu summu, no tās izdalot atsevišķi UIN atlaidi un NĪN atlaidi, tādējādi parādot to, ka kapitālsabiedrības veic plānotos ieguldījumus un ieguldījuma līgumā norādīto projektu realizācija norisinās un pieejamās NĪN un UIN atlaides ir nepieciešamas, lai investoru projektu realizācija tiktu stimulēta. Lai norādītu uz sasniegtajiem rezultātiem un uz to, ka tiešo nodokļu atvieglojumi ir efektīvs investīciju piesaistes un attīstību stimulējošs instruments, kas liek jauniem investoriem slēgt ieguldījumu līgumus un jau esošiem investoriem slēgt vēl papildus ieguldījumu līgumus, tiek norādīts par katru gadu realizēto projektu skaits. Ieguldījuma līgums starp investoru un

brīvostu un SEZ pārvaldi ir līgums par attiecīgo projektu realizāciju brīvostu un SEZ teritorijā. Viens ieguldījuma līgums var gan saturēt tikai viena projekta realizāciju, gan arī vairāku projektu realizāciju ilgākā laika periodā. Jāņem ir vērā aspekts, ka tie projekti, par kuriem tika noslēgti ieguldījumu līgumi gan pirms 2018. gada, gan pēc tā, var izpildīties līdz pat 2025. gadam, tādēļ tabulās nav iespējams norādīt pilnīgu informāciju. Tāpat tiek norādīts darba vietu skaits, jeb cik darbinieku strādā kapitālsabiedrībās, kas izmanto tiešo nodokļu atvieglojumus. Darbinieku skaita pieaugums norāda uz viena no brīvostu un SEZ teritorijas izveidošanas mērķa izpildēm. Vislielākais darba vietu skaita pieaugums novērojams tieši tām kapitālsabiedrībām ar vislielāko investīciju apjomu (visvairāk noslēgtajiem līgumiem par ieguldījumu veikšanu).

Brīvostu un SEZ teritorijās darbojas kapitālsabiedrības, kuru darbības nozares galvenokārt ir uzglabāšana un noliktavas, ostas palīgfunkcijas, stividorpakalpojumi, dažādu iekārtu un instrumentu ražošana, kokapstrāde, metālapstrāde, tekstilrūpniecība, datorprogrammēšana, gumijas un plastmasas ražošana, kā arī operācijas ar nekustamo īpašumu. Darbojas kapitālsabiedrības, kas ir augstas pievienotās vērtības produktu ražojošie uzņēmumi, kā, piemēram, optisko šķiedru kabeļu ražošanas uzņēmums, elektronisko komponentu ražošanas uzņēmums, navigācijas instrumentu ražošanas uzņēmums u.c.

Saskaņā ar brīvostu un SEZ pārvalžu statistikas datiem, ik gadu vidēji brīvostu un SEZ teritorijās darbojošās kapitālsabiedrības, kas ir gan ražošanas uzņēmumi, gan kravu apstrādes termināli, valsts budžetā nodokļu veidā iemaksā **80 milj. *euro*** (t.sk. UIN, NĪN, iedzīvotāju ienākuma nodokļa (*turpmāk – IIN*), pievienotās vērtības nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (*turpmāk – VSAOI*)), kas ir vērā ņemams ekonomiskais pienesums.

No tā darba spēka nodokļi (VSAOI un IIN) ik gadu valsts budžetā tiek iemaksāti vidēji 10 milj. *euro*.

Iemaksātais VSAOI un IIN nodokļu apmērs valsts budžetā 2018. – 2020. gadā*

	2018	2019	2020
Iemaksāts kopā: *tajā skaitā*	**10 990 339**	**10 190 602**	**9 593 142**
Rīgas brīvosta	4 110 325	4 219 914	3 894 452
Ventspils brīvosta	4 837 366	3 807 530	3 577 721
Liepājas SEZ	1 805 173	1 911 103	1 839 256
Rēzeknes SEZ	45 425	46 996	60 953
Latgales SEZ	192 050	205 059	220 760

* *Satiksmes ministrijas (turpmāk – SAM) veidota tabula pēc Valsts ieņēmumu dienesta 2022. gada martā sniegtajiem datiem.*

No tā var secināt, ka efektīva nodokļu atlaižu sistēma ne tikai sniedz finansiālu atbalstu investoru ieguldījumiem brīvostu un SEZ teritorijas infrastruktūras uzlabošanā un ražošanas sektoru attīstīšanā, bet arī piesaista jaunus ieguldījumu veicējus, kuru

uzņēmējdarbība dod labumu kopējai Latvijas ekonomikai, iemaksājot valsts budžetā apjomīgus naudas līdzekļus.

Rīgas brīvosta*

Gads	Ieguldījumu kopējā summa no noslēgtajiem līgumiem (tūeuro)	Piemērojamā tiešo nodokļu atlaižu summa (*euro*)	UIN atlaide (*euro*)	NĪN atlaide (*euro*)	Realizēto projektu skaits	Darba vietu skaits
2018	4 846 000	849 756	146 559	703 197	7	762
2019	3 186 869	1 376 334	351 311	1 025 023	7	800
2020	28 883 279	2 225 790	1 270 813	954 977	9	848
Kopā	**36 916 148**	**4 451 880**	**1 768 683**	**2 683 197**	**23**	**2410**

Ventspils brīvosta*

Gads	Ieguldījumu kopējā summa no noslēgtajiem līgumiem (*euro*)	Piemērojamā tiešo nodokļu atlaižu summa (*euro*)	UIN atlaide (*euro*)	NĪN atlaide (*euro*)	Realizēto projektu skaits	Darba vietu skaits
2018	-	419 964	-	419964	12	1972
2019	22 000 000	620 565	144 438	476 127	-	1962
2020	-	538 206	35 016	503 190	-	1899
Kopā	**22 000 000**	**1 578 735**	**179 454**	**1 399 281**	**12**	**5833**

Liepājas SEZ*

Gads	Ieguldījumu kopējā summa no slēgtajiem līgumiem (*euro*)	Piemērojamā tiešo nodokļu atlaižu summa (*euro*)	UIN atlaide (*euro*)	NĪN atlaide (*euro*)	Realizēto projektu skaits	Darba vietu skaits
2018	17 617 730	980 268	224 268	756 000	20	2220
2019	16 589 993	775 029	-	775 029	29	2348
2020	19 743 049	1 623 284	820 035	803 249	15	2462
Kopā	**53 950 772**	**3 378 581**	**1 044 303**	**2 334 278**	**64**	**7 030**

Rēzeknes SEZ*

Gads	Ieguldījumu kopējā summa no slēgtajiem līgumiem (*euro*)	Piemēroja-mā tiešo nodokļu atlaižu summa (*euro*)	UIN atlaide (*euro*)	NĪN atlaide (*euro*)	Realizēto projektu skaits	Darba vietu skaits
2018	50 938 000	109 106	5 857	103 249	14	946
2019	1 563 000	150 993	47 827	103 166	-	988
2020	1 591 000	87 842	4 981	82 861	-	1273
Kopā	**54 092 000**	**347 941**	**58 665**	**289 276**	**14**	**3 207**

Latgales SEZ*

Gads	Ieguldījumu kopējā summa no slēgtajiem līgumiem (*euro*)	Piemēroja-mā tiešo nodokļu atlaižu summa (*euro*)	UIN atlaide (*euro*)	NĪN atlaide (*euro*)	Realizēto projektu skaits	Darba vietu skaits
2018	3 043 709	13 187	-	13 187	6	722
2019	7 194 622	40 153	30 234	9 919	8	893
2020	16 458 729	10 860	4 000	6 860	4	1038
Kopā	**19 502 438**	**64 200**	**34 234**	**29 966**	**18**	**1 615**

** SAM un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) veidotas tabulas pēc brīvostu un SEZ sniegtās informācijas 2022. gada martā., t.sk. saskaņā ar likuma 12. pantu.*

Nodokļu atvieglojumi ir efektīvi, jo ikgadēji ir vērojams ieguldījumu kopējās summas pieaugums, kas nodrošina investīciju pieplūdi, attiecīgi pieaugoša ir piemērojamā maksimālā tiešo nodokļu atlaižu summa, kas liecina par kapitālsabiedrību pieprasījumu pēc nodokļu atvieglojumiem. Bez nodokļu atvieglojumu un izdevīgu uzņēmējdarbības noteikumu režīma, brīvostu un SEZ pārvaldes nevarētu piesaistīt tik apjomīgus ieguldījumu projektus, jo tikai izdevīgs ģeogrāfiskais stāvoklis un pamatinfrastruktūras nodrošinājums nebūtu primārās prasības uzņēmējdarbības uzsākšanai. Spēkā esošie atvieglojumi no 2018. gada līdz 2020. gadam laikā ir palīdzējuši realizēt **131** projektu ar faktisko kopējo piesaistīto investīciju apjomu **193 655 980** *euro* apmērā.

Pavisam kopā SEZ un brīvostas, no 2018. - 2020. gadam*

Gads	Ieguldījumu kopējā summa no slēgtajiem līgumiem (*euro*)	Piemērojamā tiešo nodokļu atlaižu summa (*euro*)	UIN atlaide (*euro*)	NĪN atlaide (*euro*)	Realizēto projektu skaits	Darba vietu skaits
Kopā	**193 655 980**	**9 821 337**	**3 085 339**	**6 735 998**	**131**	**20095**

** SAM un VARAM veidota tabula pēc brīvostu un SEZ sniegtās informācijas 2022. gada martā, t.sk. saskaņā ar likuma 12. pantu.*

Iesniegtie dati no brīvostu un SEZ pārvalžu puses par 2021. gadu liecina, ka arī turpmākos gadus ieguldījumu projekti noslēgsies tiem paredzētajā termiņā, izpildot plānoto ieguldījumu apjomu.

Tāpat nodokļu atvieglojums dod papildus stimulu brīvostām un SEZ gada peļņu vai iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu investēt kapitālsabiedrības attīstībā, tajā skaitā jaunu darba vietu nodrošināšanā.

Veidojot likumu, pastiprināta uzmanība tika pievērsta starptautiskai un vienlaikus arī reģionālai valsts attīstībai, tādejādi, meklējot ģeogrāfiski izdevīgus punktus un tajā pašā laikā arīdzan sociālekonomiski novājinātus Latvijas reģionus, kuros, izveidojot SEZ teritorijas, tiktu veicināta gan reģiona attīstība, gan iedzīvotāju labklājība.

Nodokļu atvieglojumu mērķis pilda savu uzdevumu, jo laika periodā no 2019. gada līdz 2020. gadam brīvostu un SEZ teritorijās ir radīta **971** jauna darba vieta un tendences norāda uz to, ka jaunu darba vietu skaits tikai pieaugs.

Jaunradīto darba vietu skaits brīvostās un SEZ, no 2019.-2020. gadam*

	2019	2020
Jaunradīto darba vietu skaits kopā: *tajā skaitā*	**379**	**592**
Rīgas brīvosta	38	48
Ventspils brīvosta	*Nav jaunradīto darbavietu*	
Liepājas SEZ	128	114
Rēzeknes SEZ	42	285
Latgales SEZ	171	145

** SAM veidota tabula pēc brīvostu un SEZ sniegtās informācijas 2022. gada martā.*

Jaunais atbalsta veids darba algām Latgales SEZ un Rēzeknes SEZ tika izveidots 2020. gadā ar mērķi, lai kapitālsabiedrības

<table>
<tr><td></td><td></td><td>varētu saņemt nodokļu atvieglojumus arī par ieguldījumiem darba algās, ne tikai pamatlīdzekļos. Atbalsts par investīcijām darba algās mazinās Covid-19 pandēmijas izraisīto krīzi darba tirgū.

Liepājas SEZ atvieglojums par investīcijām darba algās tika piešķirts 2021. gadā ar Ministru kabineta un Saeimas politisko lēmumu, kas balstīts uz iespēju arī Liepājas reģionā veicināt Liepājas SEZ konkurētspēju ārvalstu investoru piesaistē un jaunu darba vietu radīšanā Liepājā, piesaistot augstas pievienotās vērtības uzņēmumus, kas radītu augstas kvalifikācijas darbaspēku. Paaugstinoties bezdarba līmenim Liepājā līdz 6,5%, valsts atbalsts tiešo nodokļu atvieglojumu veidā par sākotnējo ieguldījumu rezultātā radītajām izmaksām par jaunizveidotajām darba vietām ir nozīmīgs atbalsts uzņēmējiem COVID-19 izraisītās krīzes seku ietekmes mazināšanai, stimulē turpmāku uzņēmumu attīstību, veicina Latvijas tautsaimniecības attīstību un dod papildus pienesumu valsts un pašvaldības budžetos. Jāmin arī tas, ka jaunais atbalsta veids rada pozitīvu ietekmi ēnu ekonomikas mazināšanu.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Latvijā kopumā 2020. gadā bija 126 brīvostu un speciālo ekonomisko zonu kapitālsabiedrību, kurām ir tiesības saņemt tiešo nodokļu atvieglojumus.

Kapitālsabiedrību skaits 2018. - 2020. gadā, kas ir izmantojušas tiešo nodokļu atvieglojumus*
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Kapitālsabiedrības kopā: tajā skaitā:</td><td>110</td><td>117</td><td>126</td></tr>
<tr><td>Rīgas brīvostā</td><td>8</td><td>9</td><td>11</td></tr>
<tr><td>Ventspils brīvostā</td><td>34</td><td>36</td><td>35</td></tr>
<tr><td>Liepājas SEZ</td><td>43</td><td>42</td><td>44</td></tr>
<tr><td>Rēzeknes SEZ</td><td>16</td><td>17</td><td>19</td></tr>
<tr><td>Latgales SEZ</td><td>9</td><td>13</td><td>17</td></tr>
</table>
* SAM un VARAM veidotas tabulas pēc brīvostu un SEZ sniegtajām atskaitēm, kas tiek iesniegtas saskaņā ar likuma 12. pantu.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2018. – 2021. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>UIN atlaide investīciju veikšanai, milj. euro*</td><td>0,0</td><td>0,9</td><td>2,0</td><td>3,9</td></tr>
<tr><td>NĪN atvieglojums SEZ, milj. euro**</td><td>2,0</td><td>2,2</td><td>2,3</td><td>2,1</td></tr>
</table>
* FM aprēķini un dati no UIN deklarācijām 2022. gada septembrī.
** FM aprēķini izmantojot Valsts kases datus.
Avots: FM aprēķini, balstoties uz VID un Valsts kases datiem 2022. gada septembrī.

2018. - 2020. gadā SEZ un brīvostu kapitālsabiedrību valsts budžetā nodokļu veidā iemaksātais finansējums 240 milj. euro, salīdzinot pret 2018. - 2020. gadā valsts neiegūtajiem ieņēmumiem UIN un NĪN atvieglojuma piemērošanas rezultātā, attiecīgi 2,9 milj. euro un 6,5 milj. euro apmērā ir bijis efektīvs un vērts uz pozitīvu fiskālo ietekmi (ieguvums ir lielāks, nekā zaudējums).</td></tr>
</table>

7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Latvijā šobrīd darbojas trīs SEZ un divas brīvostas: Rēzeknes SEZ, Liepājas SEZ, Latgales SEZ, Rīgas brīvosta un Ventspils brīvosta. SEZ un brīvostas veicina investīcijas ražošanā un dažādās pakalpojumu jomās. Daudzi uzņēmēji izvēlās izmantot šīs teritorijas, tādēļ, ka tās atrodas transportam nozīmīgos punktos un nodrošina piekļuvi Latvijas ostām, lidostām, dzelzceļa un ceļu infrastruktūrai, kur ir labvēlīgi nosacījumi investoriem. Brīvostu un SEZ infrastruktūras un kvalificēta darbaspēka pieejamību ir novērtējuši tādas nozares, kā mašīnbūves, ķīmiskās rūpniecības, kokapstrādes, metālapstrādes, elektronikas, IT un citu perspektīvāko nozaru partneri, kas par saviem investīciju galamērķiem ir izvēlējušies kādu no SEZ vai brīvostu teritorijām. Rīgas brīvostas un Ventspils brīvostas teritorijas izveidotas **1996. gadā**. Liepājas SEZ un Rēzeknes SEZ tika dibinātas **1997. gadā**. Latgales SEZ tika dibināta **2016. gadā**. Jau vēsturiski šādās teritorijās ir piemēroti dažādu nodokļu atvieglojumi, t.sk. NĪN atvieglojums un UIN atvieglojums, kas stimulē to darbību un piesaista potenciālos uzņēmējus, kā arī sekmē starptautisko tirdzniecību, tādēļ 2001. gadā Latvijas Republikas Saeima pieņēma likumu, lai unificētu nodokļu piemērošanu Latvijas brīvostās un SEZ. Brīvostu un SEZ izveide galvenokārt pamatojas uz reģionālo attīstību, piesaistot vietējās un ārvalstu investīcijas (slēdzot ar potenciālajiem investoriem līgumus par ieguldījumu veikšanu SEZ teritorijā), lai radītu jaunas darba vietas, jo, sabrūkot sociālistiskajai ražošanas sistēmai Latvijā izveidojās reģioni ar degradētu teritoriju, augstu bezdarba līmeni un salīdzinoši lētu un pieejamu kvalificētu darbaspēku. Kopējā tiešo nodokļu atlaižu summa gadā līdz 2021. gada decembrim drīkstēja sasniegt līdz **55%** no kapitālsabiedrības veiktajiem ieguldījumiem (35% lielajiem uzņēmumiem, 45% vidējiem uzņēmumiem, 55% mazajiem uzņēmumiem). Savukārt, ar 2022. gada 5. martu ir spēkā jaunās reģionālā atbalsta intensitātes, attiecīgi kopējā tiešo nodokļu atlaižu summa gadā drīkstēs sasniegt līdz **60%** no kapitālsabiedrības veiktajiem ieguldījumiem (40% lielajiem uzņēmumiem, 50% vidējiem uzņēmumiem, 60% mazajiem uzņēmumiem).

		Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma	1. Noslēgtie līgumi par ieguldījuma veikšanu brīvostās un SEZ (*skaits*)	**35**	**35**	**35**
		2. Jaunizveidotās darba vietas (*skaits*), tajā skaitā:	**300**	**300**	**300**
		Latgales SEZ	*89*	*89*	*100*
		Liepājas SEZ	*130*	*100*	*100*
		3. Realizētie investīciju projekti (*skaits*)	**35**	**30**	**30**

	izvērtēšanas periodu	4. Netiešā ietekme uz bezdarbu[2] 0,5% (75 personas gadā)[3] (pret iepriekšējo gadu) Latgales plānošanas reģionā	**75**	**75**	**75**
		5. Bezdarbnieku skaita samazinājums (personu skaits gadā) (pret iepriekšējo gadu) Liepājas SEZ	**439**	**100**	**100**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Ne mazāk svarīgs aspekts ir, ka atbalstu, ko kapitālsabiedrības saņem nodokļu atlaidēs, realizējot investīciju projektus, iegulda turpmākās kapitālsabiedrības attīstībā. No 2018. gada UIN 20%[4] apmērā tiek maksāts peļņas sadales brīdī[5], savukārt 80% UIN atlaide tiek piemērota dividendēm (ja kapitālsabiedrība izvēlas uzņēmuma peļņu sadalīt dividendēs). Tādējādi tas labvēlīgi ietekmē ne tikai kapitālsabiedrības turpmāko izaugsmi, bet arī pašvaldību darbību un plānošanas reģionus, kuros atrodas atbalstu saņēmušās kapitālsabiedrības – radot jaunas darba vietas pašvaldībās, tādējādi piesaistot iedzīvotājus pašvaldībām un plānošanas reģioniem, samazinot emigrācijas tendenci un piesaistot potenciālos iedzīvotājus, radot papildus iedzīvotāju ienākumu nodokli pašvaldību budžetiem. Kā viens no pozitīviem efektiem jāmin, brīvostu un SEZ spēja konkurēt ar kaimiņvalstu SEZ par ārvalstu investoru piesaisti. Piemēram, Polijas SEZ uzņēmumiem tiek piešķirts UIN atvieglojums, kas aprēķināts, pamatojoties uz ieguldījumu izmaksām vai jaunu darba vietu radīšanu[6]: • kopējais nodokļu atvieglojumu apmērs lielajiem uzņēmumiem ir līdz 30% (40% Opole vojevodistē) no ieguldījumu izmaksām. *SEZ Latvijā lielajiem uzņēmumiem ir noteikta līdz 40% reģionālā atbalsta intensitāte.* • vidējiem un maziem uzņēmumiem tiek piešķirti papildus atvieglojumi attiecīgi 10% un 20% apmērā. *SEZ Latvijā ir noteikta vidējiem uzņēmumiem līdz 50% un mazajiem uzņēmumiem līdz 60% reģionālā atbalsta intensitāte.* • kopējais nodokļu atvieglojumu apmērs lielajiem uzņēmumiem ir līdz 30% (40% Opole vojevodistē) laikā no divu gadu darbaspēka izmaksām par jaunām radītām darba vietām. *SEZ Latvijā lielajiem uzņēmumiem ir noteikta līdz 40% reģionālā atbalsta intensitāte.* • vidējiem un maziem uzņēmumiem tiek piešķirti papildu atvieglojumi attiecīgi 10% un 20%. *SEZ Latvijā lielajiem*			

[2] Netiešā ietekme uz bezdarbu tiek skatīta kā jaunu darba vietu izveide, uzlabojot nodarbinātības iespējas un novēršot vai mazinot bezdarba risku.

[3] Atbilstoši 2019. gada 17. decembrī panāktajai vienošanās Saeimā, Latgales plānošanas reģionā līdz 2024. gada 31. decembrim netieši tiks samazināts bezdarbnieku skaits par **2,5%** *(aprēķins: Latgales plānošanas reģionā 2018. gadā pēc CSP datiem ir 14 700 bezdarbnieku. Saņemot Latgales SEZ atbalstu, vidēji vienā gadā bezdarbnieku skaits netieši tiks samazināts par 0,5% (75 bezdarbnieki), attiecīgi 5 gados – par 2,5% (375 bezdarbnieki)).*

[4] UIN likme 20% apmērā tiek piemērota bāzei, kura pirms likmes piemērošanas ir koriģēta ar koeficientu 0,8.

[5] Izmaksas, kas netiek investētas uzņēmumu attīstībā, t.sk., dividendes, ar saimniecisko darbību nesaistītie izdevumi, reprezentācijas izmaksas, kas pārsniedz noteikto apmēru, u.c.

[6] Informācija par Polijas Katovices SEZ (*Katowice Special Economic Zone*)
Pieejams: https://www.invest-ksse.com/cit-relief-2095#

		uzņēmumiem ir noteikta līdz 40% reģionālā atbalsta intensitāte. Vienlaikus ir jāmin arī tas, ka Polijas SEZ uzņēmējiem netiek sniegti NĪN atvieglojumi, kas ir noteikti Latvijā SEZ un brīvostu kapitālsabiedrībām, līdz ar to Latvijā kopumā radot konkurētspējīgāku piedāvājumu (pievilcīgākas reģionālā atbalsta intensitātes, NĪN nodokļu atvieglojumi) potenciālajiem ārvalstu investoriem. Nodokļu atvieglojumu ieviešana ir saistīta ar ražošanas, pakalpojumu sniegšanas un eksporta lomas pieaugumu, vienlaikus tam arī ir politiski un sociālekonomiski cēloņi. Īpašs akcents tiek likts uz preču importu un eksportu caur Latviju, tādēļ nodokļu atvieglojumus ir vērtīgāk ieviest teritorijās, kas ir stratēģisks svarīgu transporta maģistrāļu, dzelzceļa līniju krustpunkts un izeja uz jūru, kur ir vienlīdz labi pieejami visi valsts tautsaimniecībai svarīgākie virzieni. Tāpat būtisks ir infrastruktūras nodrošinājums, ko visas Latvijas teritorijas veiksmīga importa un eksporta plūsmai nevar piedāvāt, it sevišķi loģistikas un to izmaksu ziņā. Kā viens no brīvostu un SEZ teritorijas izveidošanas mērķiem ir radīt darba vietas, tādejādi mazinot bezdarba līmeni. Attiecīgi, ja par periodu no 2018. - 2020. gadam tika izveidota 971 jauna darba vieta un par šo periodu tika iemaksāti valsts budžetā darbaspēka nodokļi 30 774 083 milj. *euro* apmērā, tad pozitīvais efekts ir darbaspēku nodokļu ieņēmumi.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Tiešo nodokļu atvieglojumi kā finanšu instruments, dod pozitīvu pienesumu Latvijas kopējai ekonomikai. Tas palīdz pozicionēt Latviju kā uzņēmējiem draudzīgu un izdevīgu valsti, kurā ieguldīt investīcijas, izveidot jaunas kapitālsabiedrības, kā arī radīt darba vietas un veicināt nodarbinātības līmeni Latvijas iedzīvotājiem. Tā ir katra uzņēmēja brīva griba un attiecīgo prioritāšu izvērtēšana, kur uzsākt savu uzņēmējdarbību. Latvijai līdz ar iestāšanos Eiropas Savienībā, radās pieeja brīvai preču, pakalpojumu un kapitāla kustībai. Tas nozīmē to, ka katrs ražotājs vai pakalpojuma sniedzējs, kā arī patērētājs var pats izvēlēties, kur attīstīt savu uzņēmējdarbību un iegūt sev vēlamo preci vai pakalpojumu. Tāpat jāņem vērā fakts, ka uzņēmējdarbību no vienas teritorijas, kur jau ir, iespējams, veikti attiecīgie ieguldījumi un labiekārtošanās darbi, nav tik vienkārši pārnest uz citu teritoriju, šajā gadījumā uz brīvostu vai SEZ teritoriju. Saņemot atļauju uzņēmējdarbībai brīvostu un SEZ teritorijā ir jāizpilda virkne nosacījumu, tāpat ir arī jāizvērtē, vai ir iespējas slēgt līgumus par ieguldījumu veikšanu attiecīgajā teritorijā, jo tam ir nepieciešams finansiālais segums ilgtermiņā. Attiecībā uz nodarbinātību un darbinieku piesaisti konkrētajai SEZ teritorijai, tad Latgales un Rēzeknes SEZ kapitālsabiedrībām katru darba vietu, ne vēlāk kā triju gadu laikā pēc sākotnējo ieguldījumu pabeigšanas, ir jānodrošina ar

		nodarbināto, kura dzīvesvieta ir deklarēta Latgales plānošanas reģionā vai attiecībā uz Liepājas SEZ ar nodarbināto, kura dzīvesvieta ir deklarēta Kurzemes plānošanas reģionā, Liepājas valstspilsētas pašvaldībā, Dienvidkurzemes novadā vai Kuldīgas novada Alsungas pagastā. Tāpat saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu un likumu katru darba vietu lielā kapitālsabiedrībā saglabā vismaz piecus gadus, bet mazās vai vidējās kapitālsabiedrībās — vismaz trīs gadus no dienas, kad attiecīgā darba vieta pirmo reizi ir nodrošināta. No tā izriet, ka uzņēmējdarbības pārcelšana no vienas teritorijas uz citu teritoriju ir komplicēts pasākums, un, veicot šādas darbības, ir attiecīgi jārēķinās ar konkrētu prasību ievērošanu un izpildi.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Likums ir pakārtots Eiropas Savienības valsts atbalsta nosacījumiem. Atbalstu šā likuma ietvaros sniedz saskaņā ar Komisijas 2014. gada 17. jūnija regulas (ES) Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Dokuments attiecas uz EEZ), III nodaļas 1. iedaļu – Reģionālais atbalsts (publicēta Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī L 187/1, 26.6.2014), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Komisijas 2017. gada 14. jūnija regulu (ES) Nr. 2017/1084, ar ko regulu (ES) Nr. 651/2014 groza attiecībā uz atbalstu ostu un lidostu infrastruktūrai, paziņošanas robežvērtībām atbalstam kultūrai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un atbalstam sporta un multifunkcionālai atpūtas infrastruktūrai un reģionālā darbības atbalsta shēmām tālākajos reģionos un ar ko regulu (ES) Nr. 702/2014 groza attiecībā uz attiecināmo izmaksu aprēķinu (publicēta Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī L156/1, 20.6.2017.).
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Likumā noteiktie netiešie nodokļu atvieglojumi preču piegādēm un pakalpojumiem. Par netiešo nodokļu atvieglojumiem skatīt arī pievienotās vērtības nodokļa veidlapu Nr. 1.4.17.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.2.6.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai**
Nosaukums	**Uzņēmumu ienākuma nodokļa speciālais regulējums kapitālsabiedrībām, kurām piešķirts sociālā uzņēmuma statuss**
N.p.k.	**1.2.6.**

	Normatīvais akts	*Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums (turpmāk – likums)* un *Sociālā uzņēmuma likums*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 8. panta divpadsmitā un trīspadsmitā daļa. *Sociālā uzņēmuma likuma* 8. pants. Ministru kabineta 2018. gada 3. aprīļa noteikumi Nr. 197 "*Noteikumi par komercdarbības atbalsta piešķiršanas nosacījumiem sociālajiem uzņēmumiem un atbalsta piešķiršanas kārtību*" *(turpmāk - MK noteikumi Nr. 197)*.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Kapitālsabiedrībai, kurai ir piešķirts sociālā uzņēmuma *(turpmāk – SU)* statuss, ar uzņēmumu ienākuma nodokli *(turpmāk – UIN)* apliekamajā bāzē **neietver** sekojošus ar saimniecisko darbību nesaistītos izdevumus[1], kas noteikti *Sociālā uzņēmuma likumā*[2]: 1) mērķa grupā ietilpstošo SU darbinieku rekreācijas un sociālās iekļaušanas pasākumu nodrošināšanai; 2) mērķa grupā ietilpstošo personu integrācijai darba tirgū un dzīves kvalitātes uzlabošanai; 3) tādu aktīvu iegādei, kuri kalpo SU statūtos noteikto mērķu sasniegšanai; 4) mērķa grupā ietilpstošo personu sociālās integrācijas pasākumu nodrošināšanai; 5) ziedojumus sabiedriskā labuma organizācijai tādiem mērķiem, kuri atbilst SU statūtos noteiktajiem mērķiem, ja ziedojuma saņēmējs līdz pārskata gada beigām ziedotājam ir sniedzis informāciju par ziedojuma izlietojumu. SU ir kapitālsabiedrība (*sabiedrība ar ierobežotu atbildību*) ar SU statusu, ko piešķir <u>Labklājības Ministrijas Sociālo uzņēmumu komisija.</u> Atbalsts SU tiek sniegts saskaņā ar *de minimis* valsts atbalsta nosacījumiem. *De minimis* atbalstu limita veidā pirms UIN atvieglojuma saņemšanas SU piešķir Labklājības ministrija.

[1] Kapitālsabiedrībām bez SU statusa šādi izdevumi tiek kvalificēti kā nosacīti sadalītās peļņas sastāvā ietverami ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi, kuri tiek aplikti ar UIN, saskaņā ar likuma 8. panta otro daļu.

[2] Atbilstoši Sociālā uzņēmuma likuma 8. panta pirmajai daļai par atbalstu SU.

<table>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Nodokļa atvieglojuma mērķis ir atbalstīt SU īstenoto sociālo ietekmi radošo saimniecisko darbību, lai veicinātu SU izvirzīto sociālo mērķu sasniegšanu.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Atbilstoši vispārpieņemtajai starptautiskajai praksei SU ir uzņēmums, kura galvenais mērķis ir sociālas ietekmes radīšana, nevis peļņas nodrošināšana īpašniekiem. Tas darbojas tirgus apstākļos, uzņēmējdarbībai raksturīgā un inovatīvā veidā, ražojot preces un sniedzot pakalpojumus. SU sociālā misija ir svarīgāka par peļņu. Peļņa nav mērķis, bet līdzeklis. Tā tiek no jauna investēta sociālā mērķa īstenošanā, nevis pārdalīta[3].
Ņemot vērā, ka papildus komercdarbībai SU mērķis ir nodrošināt sociālas funkcijas, UIN netiek piemērots peļņas daļai, kura tiek novirzīta pakalpojumu ar sociālu ietekmi nodrošināšanai, tādējādi sniedzot atbalstu SU darbībai.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Pretendents, piesakoties SU statusam, iesniegumā norāda plānoto atbalsta summu – maksimālo UIN atvieglojuma apmēru (limitu), ko pretendents plāno saņemt kārtējā un nākamajā gadā. Darbības pārskatā SU atskaitās par izmatoto de minimis atbalstu un norāda nepieciešamo atbalsta summu (limitu) nākamajam gadam[4].
SU pieprasītais un faktiski saņemtais de minimis atbalsts UIN atvieglojuma veidā
<table>
<tr><th rowspan="2">Gads</th><th colspan="2">Piešķirts de minimis atbalsts (limits) UIN atvieglojumu saņemšanai</th><th colspan="2">Izmantots de minimis atbalsts (limits) – saņemti UIN atvieglojumi</th></tr>
<tr><th>Kopsumma (EUR)</th><th>Uzņēmumu skaits</th><th>Kopsumma (EUR)</th><th>Uzņēmumu skaits</th></tr>
<tr><td>2019</td><td>161 500</td><td>20</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>2020</td><td>25 500</td><td>8</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>2021</td><td>12 700</td><td>6</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Kopā</td><td>199 700</td><td>34</td><td>0</td><td>0</td></tr>
</table>
Avots: De minimis reģistra un SU gada darbības pārskatu dati.
No tabulas redzams, ka pēdējo 3 gadu laikā neviens SU no saimnieciskās darbības gūto peļņu nav novirzījis 2. punktā minētajiem izdevumiem, bet to ieguldījis saimnieciskās darbības nodrošināšanai vai arī peļņu nav guvis.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Piešķirtais de minimis atbalsta limits neatspoguļo faktiski saņemto atbalstu, jo limits tiek apstiprināts perioda sākumā, balstoties uz SU prognozēs balstītu pieprasījumu, bet informācija par faktiski saņemto atbalstu ir iekļauta darbības pārskatos.
Nodokļa atvieglojumam nav fiskālās ietekmes, jo neviens SU atvieglojumu nav izmantojis.
Aptaujājot SU 2022. gada oktobrī, tika saņemtas šādas atbildes uz jautājumu par iemesliem, kāpēc netiek izmantots UIN atvieglojums – šobrīd nav tāda nepieciešamība, uzņēmumam nav</td></tr>
</table>

[3] Plašāku informāciju par sociālo uzņēmējdarbību skatīt Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē: Sociālā uzņēmējdarbība

[4] Informatīvai ziņojums "*Par sociālo uzņēmumu darbību un attīstību laika posmā no 2020. gada 1. aprīļa līdz 2022. gada 1. aprīlim*".
Pieejams: http://polsis.mk.gov.lv/documents/7422

		peļņas, strādājam ar zaudējumiem, UIN jāmaksā retos gadījumos, kas neatbilst noteiktajiem atvieglojumu gadījumiem.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Lai atvieglotu SU darbību, nodokļa atvieglojums tika ieviests ar **2018. gada 1. janvāri**, kad stājās spēkā *Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums*. 2018. gadā nodokļu reformas ietvaros tika realizēta UIN reforma, kas paredz nodokļa maksāšanas pienākumu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citādā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kuri nenodrošina uzņēmuma turpmāku attīstību. Saskaņā ar 2022. gada 21. jūnija Ministru kabineta sēdes protokola Nr. 33 75.§ 2. punktu[5] Labklājības ministrijai līdz 2023. gada 1. aprīlim jāizstrādā un jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā grozījumus *Sociālā uzņēmuma likumā*, kuros paredzēts, ka turpmāk Labklājības ministrija sagatavo informatīvo ziņojumu par SU darbību un attīstību ne retāk kā reizi trijos gados. Ņemot vērā, ka atšķirībā no pārējām kapitālsabiedrībām, SU mērķis nav peļņas gūšana, papildus tam SU var piemērot ne tikai UIN labvēlīgo regulējumu peļņas daļai, kas tiek novirzīta sociālajiem mērķiem, bet saņemt arī citus valsts atbalsta veidus, balstoties uz piešķirto SU statusu, Sociālā uzņēmuma likums aizliedz šīm kapitālsabiedrībām peļņu sadalīt dividendēs un paredz arī citus ierobežojumus. **Uzņēmumu skaits, kam piešķirts SU statuss 2018. – 2022. gadam** (2018 / 2019 / 2020 / 2021 / 2022*) Piešķirts statuss: 27 / 59 / 69 / 64 / 41 Atcelts/ atņemts statuss: 0 / 5 / 10 / 11 / 17 **SU skaits perioda beigās: 27 / 81 / 140 / 193 / 217** ** SU skaits līdz 2022. gada 6. decembrim.* ***Avots**: Labklājības ministrijas dati 2022. gada decembrī.*
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs: **2021** / **2022** / **2023** SU īpatsvars, kuri izmanto nodokļa atvieglojumu*: 0% / 0% / 5% ** Minētais rādītājs pielietojams gadījumā, ja tiks saglabāti UIN atvieglojumi SU un SU gūs peļņu.*
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta	Nav attiecināms.

[5] Informatīvai ziņojums "*Par sociālo uzņēmumu darbību un attīstību laika posmā no 2020. gada 1. aprīļa līdz 2022. gada 1. aprīlim*". ***Pieejams***: http://polsis.mk.gov.lv/documents/7422

	ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Likumā paredzēto UIN atvieglojumu izmantošanu kavē tas, ka liela daļa no SU statusu ieguvušajiem uzņēmumiem ir jaundibināti, kas iepriekš nav veikuši nekādu saimniecisko darbību, vai SU darbojas ar zaudējumiem, un šādiem uzņēmumiem ir maz iespēju izmantot UIN atvieglojumu. Jauni uzņēmumi pirmajos darbības gados peļņu vēl negūst, vai tā ir neliela, līdz ar to ir ierobežotas iespējas nodrošināt mērķa grupas darbiniekiem *Sociālā uzņēmuma likuma* 8. pantā paredzētos pasākumus vai iegādāties ar saimniecisko darbību nesaistītos aktīvus sociālā mērķa sasniegšanai. Saskaņā ar 2022. gada oktobrī veikto aptauju, paši SU uzskata, ka noderīgākie nodokļu atvieglojumi viņu darbībai būtu darbaspēka nodokļu atvieglojumi (piemēram, iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi darbiniekiem) vai iespēja piemērot samazinātu pievienotās vērtības nodokļa likmi. Tāpat arī daudzi, īpaši kultūras un izglītības jomas SU, atzīst par nepieciešamu noteikt atvieglojumu valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu minimālajai likmei par visiem SU darbiniekiem (šobrīd attiecas tikai uz mērķa grupu darbiniekiem) kā tas šobrīd ir spēkā sociālo pakalpojumu sniedzējiem.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nodokļu atvieglojumi ir *de minimis* atbalsts, kas tiek sniegts atbilstoši Eiropas Komisijas *de minimis* regulām un uz to pamata izdotajiem MK noteikumiem Nr. 197.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	*Sociālā uzņēmuma likuma* 8. pants paredz šādu papildu atbalstu sociālajiem uzņēmumiem: – pašvaldība ir tiesīga piešķirt SU nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus atbilstoši likumā *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* noteiktajai kārtībai; – publiskas personas kustamo mantu var nodot bez atlīdzības SU īpašumā atbilstoši *Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā* noteiktajai kārtībai; – publiska persona, publiskas personas kapitālsabiedrība, kapitālsabiedrība, kurā publiskas personas daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50%, kā arī kapitālsabiedrība, kurā vienas vai vairāku publisku personu kapitālsabiedrību daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50%, ir tiesīga nodot tai piederošo mantu SU bezatlīdzības lietošanā atbilstoši *Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā* noteiktajai kārtībai. Atbalsts tiek paredzēts arī no Eiropas Savienības politiku instrumentu finansējuma, tas ir, 2014. – 2020. gada plānošanas

		perioda ESF projekta Nr. 9.1.1.3/15/I/001 *"Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai ietvaros"* (granti, konsultāciju atbalsts, personu ar invaliditāti un garīga rakstura traucējumiem nodarbināšanas atbalsts). Sākot ar 2021. gada 1. janvāri ESF projektā Nr. 9.1.1.3/15/I/001 ir ieviests jauns atbalsts SU, kuri nodarbina personas ar invaliditāti vai garīga rakstura traucējumiem. SU var saņemt kompensāciju veikto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu apmērā par minētajiem nodarbinātajiem. Šī kompensācija notiek saskaņā ar *de minimis* atbalsta normatīvo regulējumu, tāpēc to var saņemt tikai tie SU, kuri nav sasnieguši *de minimis* atbalsta limitu pēdējo trīs gadu periodā.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.1.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojums trūcīgām personām un maznodrošinātām personām**
N.p.k.	**1.3.1.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 5. panta 1.[1] daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pašvaldība piešķir nekustamā īpašuma nodokļa *(turpmāk – NĪN)* atvieglojumu nodokļa maksātājiem, kuriem tā ir piešķīrusi trūcīgas vai maznodrošinātas personas vai ģimenes statusu, — **trūcīgām personām 90 procentu apmērā** no aprēķinātās nodokļa summas un **maznodrošinātām personām — līdz 90 procentiem** no aprēķinātās nodokļa summas par to periodu, kurā nodokļa maksātājs atbilst trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusam, attiecībā uz šādiem nodokļa objektiem un tiem piekritīgo zemi: 1) dzīvojamām mājām neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav sadalītas dzīvokļu īpašumos, dzīvojamo māju daļām, telpu grupām nedzīvojamās ēkās, kuru lietošanas veids ir dzīvošana, kā arī telpu grupām, kuru lietošanas veids ir saistīts ar dzīvošanu (garāžām, autostāvvietām, pagrabiem, noliktavām un saimniecības telpām), ja tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai; 2) dzīvojamo māju palīgēkām un garāžu īpašnieku kooperatīvo sabiedrību, garāžu īpašnieku biedrību un fizisko personu garāžām (izņemot smagās tehnikas un lauksaimniecības tehnikas garāžas), ja tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Atvieglojumu mērķis ir samazināt nodokļu slogu iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem – trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām, kā arī sniegt atbalstu īpašumu saglabāšanā trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām, kurām zemo ienākumu dēļ NĪN nomaksa rada būtisku finansiālo slogu, kas

		ietekmē citu pamatvajadzību nodrošināšanu un rada risku zaudēt mājokli gadījumā, ja nodoklis netiek nomaksāts.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums ir efektīvs, jo ļauj mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem saglabāt vienīgo mājokli un ar to saistītos īpašumus, kā arī ļauj ienākumus novirzīt izdevumiem, kas saistīti ar citu pamatvajadzību nodrošināšanu. Saskaņā ar Labklājības ministrijas *(turpmāk – LM)* 2021. gada maijā veikto aptauju 2020. gadā nodokļa atvieglojumu maznodrošinātām personām 90% apmērā piemēroja 34 pašvaldības, 21 pašvaldības piemēroja nodokļa atvieglojumu 70% apmērā, 27 pašvaldības – 50% apmērā, 3 pašvaldības – 25% apmērā, bet 30 pašvaldībās nodokļa atvieglojums nav ticis piemērots. **Nodokļa atvieglojuma apmērs maznodrošinātām personām dažādās pašvaldībās 2020. gadā** 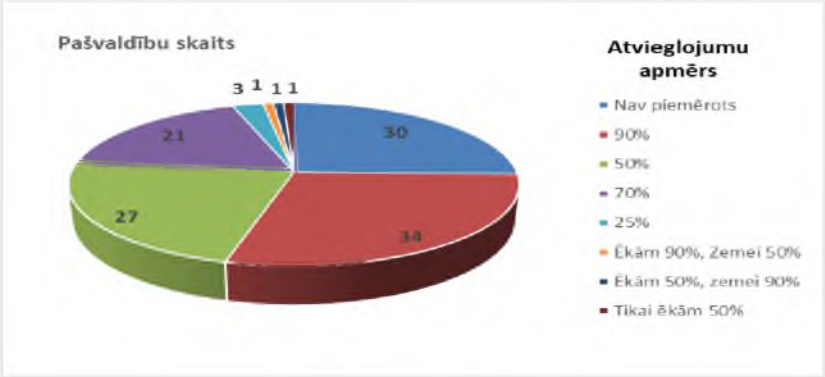 ***Avots:*** *LM 2021.gada maijā veiktā pašvaldību aptauja.*
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Nodokļa maksātāju skaits, kas atbilst trūcīgo mājsaimniecību statusam** | | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | | Kopējais personu skaits, kuras atbilst statusam | 62 260 | 50 447 | 41 522 | 37 464 | | Atvieglojuma saņēmēju skaits | 15 012* | 13 008** | 11 231** | 10 275 | | ***Īpatsvars no kopējā skaita*** | ***24%*** | ***26%*** | ***27%*** | ***27%*** | * *Nav datu par atvieglojumu saņēmēju skaitu divās pašvaldībās.* ** *Nav datu par atvieglojumu saņēmēju skaitu vienā pašvaldībā.* ***Avots****: LM apkopotie pašvaldību ikgadējo statistikas pārskatu dati (par kopējo personu skaitu, kuras atbilst statusam) un LM 2021.gada maijā veiktā pašvaldību aptauja (par atvieglojuma saņēmēju skaitu).* **Nodokļa maksātāju skaits, kas atbilst maznodrošināto mājsaimniecību statusam** | | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | | Kopējais personu skaits, kuras atbilst statusam | 50 283 | 50 235 | 45 564 | 43 770 | | Atvieglojuma saņēmēju skaits | 23 791* | 22 651* | 20 842* | 19 824** | | ***Īpatsvars no kopējā skaita*** | ***47%*** | ***45%*** | ***46%*** | ***45%*** | * *Nav datu par atvieglojumu saņēmēju skaitu divās pašvaldībās.* ** *Nav datu par atvieglojumu saņēmēju skaitu vienā pašvaldībā.*

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Avots: LM apkopotie pašvaldību ikgadējo statistikas pārskatu dati (par kopējo personu skaitu, kuras atbilst statusam) un LM 2021.gada maijā veiktā pašvaldību aptauja (par atvieglojuma saņēmēju skaitu).</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme), milj. euro
<table>
<tr><th></th><th>2017</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Trūcīgām personām, milj. euro</td><td>0,18</td><td>0,14</td><td>0,13</td><td>0,12</td><td>0,24</td></tr>
<tr><td>Maznodrošinātām personām, milj. euro</td><td>0,43</td><td>0,39</td><td>0,39</td><td>0,34</td><td>0,22</td></tr>
</table>
Avots: FM aprēķini, izmantojot Valsts kases datus 2022. gada septembrī

Atvieglojuma apmērs trūcīgām personām 2021. gadā, salīdzinot ar 2020. gadu, ir palielinājies par 97,7%, bet maznodrošinātām personām samazinājies par 34,1%.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Likumā atvieglojums ieviests no 2010. gada, lai nodrošinātu vienādu pieeju visās pašvaldībās un mazinātu nodokļu slogu iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem – trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām.

2021. gada 1. janvārī stājušies spēkā grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, ar kuriem trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksnis no 2021. gada 1. janvāra ir paaugstināts uz 272 euro pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 190 euro pārējām personām mājsaimniecībā (2020. gadā ienākumu slieksnis bija 128,06 euro personai), kā arī noteikts, ka maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu slieksni katra pašvaldība savos saistošajos noteikumos ir tiesīga noteikt ne augstāku par 436 euro pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 305 euro pārējām personām mājsaimniecībā, bet ne zemāku par likumā noteikto trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksni (līdz šim maznodrošinātas personas ienākumu slieksni katra pašvaldība noteica atšķirīgā apmērā, ievērojot, ka tas nedrīkst būt mazāks par trūcīgas personas ienākumu slieksni).

Līdz ar šiem grozījumiem nodokļa atvieglojums 90% apmērā varētu būt pieejams lielākam skaitam mājsaimniecību, kuras iegūs trūcīgas mājsaimniecības statusu. Tā kā maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu slieksnim ir noteikts maksimālais limits un tas ir zemāks kā līdz šim atsevišķās pašvaldībās noteiktais, tad tas neatstās būtisku ietekmi uz nodokļa atvieglojumu maznodrošinātām mājsaimniecībām.

Vienlaikus, izvērtējot līdzšinējo nodokļa atvieglojuma apmēru, redzams, ka 2020. gadā tas attiecīgi bija vidēji aptuveni 12 euro vienam nodokļa maksātājam (turpmāk – NM), kas atzīts par trūcīgu personu, un 17 euro – NM, kas atzīts par maznodrošinātu personu. Arī šie dati ļauj secināt, ka atvieglojums sasniedz NM mērķa grupu, jo pēc būtības vērsts uz atbalstu NĪN segšanai par mājokļiem, kuru kadastrālā vērtība vērtējama kā salīdzinoši neliela.</td></tr>
</table>

8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		1. NM ar trūcīgas mājsaimniecības statusu īpatsvars, kas izmanto nodokļa atvieglojumu, saglabājas aptuveni līdzīgs pie līdzīgas iedzīvotāju ienākumu un nekustamā īpašuma struktūras u.c. tendencēm	**27%**	**27%**	**27%**
		2. NM ar maznodrošinātas mājsaimniecības statusu īpatsvars, kas izmanto nodokļa atvieglojumu, saglabājas aptuveni līdzīgs pie līdzīgas iedzīvotāju ienākumu un nekustamo īpašumu struktūras u.c. tendencēm	**46%**	**46%**	**46%**
		3. Samazinās mājsaimniecību īpatsvars, kurām kopējie ar mājokli saistītie izdevumi sagādā finansiālas grūtības (ir ļoti apgrūtinoši) (Bāzes rādītājs: *20,7%* 2020.gadā) *[CSP dati]*	**20,5%**	**20,3%**	**20,1%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atvieglojums ļauj trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām (mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem) nomaksāt NĪN un nezaudēt vienīgo mājokli, ko varētu radīt parāds par nodokļa nenomaksāšanu, kā rezultātā pašvaldībām būtu jārisina viņu mājokļa jautājums, piedāvājot pašvaldības īres mājokli vai sociālo mājokli.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale	Iespējams trūcīgu un maznodrošinātu mājsaimniecību skaita pieaugums, kas var attiecīgi palielināt nodokļa atvieglojuma fiskālo ietekmi: 1) saistībā ar grozījumiem normatīvajos aktos: 2021. gada 1. janvārī stājušies spēkā grozījumi *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā*, ar kuriem trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksnis no 2021. gada 1. janvāra ir paaugstināts uz 272 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 190 *euro* pārējām personām mājsaimniecībā (2020. gadā ienākumu slieksnis bija 128,06 *euro* personai). Līdz ar šiem grozījumiem			

	ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	nodokļa atvieglojums 90% apmērā varētu būt pieejams lielākam skaitam mājsaimniecību, kuras iegūs trūcīgas mājsaimniecības statusu. Arī turpmāk no 2023. gada plānots pārskatīt trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu slieksni, kas attiecīgi var radīt ietekmi uz nodokļa atvieglojuma saņēmēju skaitu; 2) saistībā ar Covid-19 izplatības radīto ietekmi uz ekonomiku un iedzīvotāju nodarbinātības iespējām, kā rezultātā varētu pieaugt mājsaimniecību skaits ar trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu, kuras attiecīgi var saņemt nodokļa atvieglojumu; 3) apvienojoties pašvaldībām pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas 2021. gada 1. jūlijā, jaunizveidotajām pašvaldībām, kurās bija atšķirīgi NĪN atvieglojumu apmēri, būs jāvienojas par vienotu atvieglojuma apmēru personām ar maznodrošinātas mājsaimniecības statusu. Līdz ar to, pielīdzinot nodokļa atvieglojumu lielākajam noteiktajam apmēram, varētu pieaugt pašvaldību izdevumi par NĪN atvieglojuma piemērošanu jaunizveidotajās pašvaldībās – situācijā, ja pašvaldība ar iepriekš noteiktu mazāku atvieglojuma apmēru apvienojas ar pašvaldību ar iepriekš noteiktu lielāku atvieglojuma apmēru.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Mērķa grupai atbalsts pamatā tiek sniegts pašvaldību līmenī, piešķirot sociālās palīdzības pabalstus saskaņā ar *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu*, Ministru kabineta 2020. gada 17. decembra noteikumiem Nr. 809 "*Noteikumi par mājsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu*" un pašvaldību saistošajiem noteikumiem, tajā skaitā, pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un mājokļa pabalstu. **Valsts noteikusi** virkni ***atvieglojumus*** **trūcīgām un maznodrošinātām** personām dažādās jomās, *piemēram:* - tiek nodrošināta valsts sniegtā juridiskā palīdzība[1], - ir pieejams atbrīvojums no tiesas izdevumu atmaksas (vērtējot personas ienākumus, lēmumu par atbrīvojumu pieņem tiesa); - samazināta maksa par elektroenerģiju[2]. Papildus **trūcīgām** personām ir noteikts, *piemēram*: - atbrīvojums no pacienta līdzmaksājuma, tai skaitā pacienta līdzmaksājums par vienā stacionēšanas reizē operāciju zālē veiktajām ķirurģiskajām operācijām; - zāļu vai medicīnisko ierīču izdevumu pilnīga kompensācija;

[1] Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 3.panta otrās daļas 1.punkts.
[2] Elektroenerģijas tirgus likuma 33.[1] pants.

		- samazināta maksa par vairāku kultūras iestāžu apmeklējumiem. Ar pilnu atvieglojumu sarakstu trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām (personām) iespējams iepazīties Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē.[3]
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

[3] Labklājības ministrijas tīmekļa vietne.
***Pieejams**: https://www.lm.gov.lv/lv/noderiga-informacija-4 (10.punkts 30.12.20.)*

Veidlapa Nr. 1.3.2.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojums daudzbērnu ģimenēm**
N.p.k.	**1.3.2.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 5. panta 1.[2] daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pašvaldība piešķir nekustamā īpašuma nodokļa (*turpmāk – NĪN*) atvieglojumu, ja nodokļu maksātājam vai tā laulātajam taksācijas gada 1. janvārī ir trīs vai vairāk bērni vecumā līdz 18 gadiem (arī aizbildnībā esoši vai audžuģimenē ievietoti bērni) vai bērni līdz 24 gadu vecumam, kuri iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību *(turpmāk – daudzbērnu ģimene)*, un ja personai vai tās laulātajam šajā objektā ir deklarētā dzīvesvieta kopā ar vismaz trim no minētajiem bērniem. NĪN summa ir samazināma par **50 procentiem** no aprēķinātās nodokļa summas, bet ne vairāk par **500 *euro***, par dzīvojamām mājām neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav sadalītas dzīvokļu īpašumos, dzīvojamo māju daļām, telpu grupām nedzīvojamās ēkās, kuru funkcionālā izmantošana ir dzīvošana, un tām piekritīgo zemi. Nodokļa atvieglojumus piemēro arī gadījumā, ja nekustamā īpašuma īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir kāds no šajā panta daļā minētajiem bērniem vai personas vai tās laulātā pirmās pakāpes augšupējais radinieks, kuram šajā objektā ir deklarētā dzīvesvieta.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir mazināt nodokļu slogu par mājokli daudzbērnu ģimenēm, lai novērstu iespējamo risku, ka daudzbērnu ģimene nevar samaksāt NĪN, un tādējādi zaudē vienīgo mājokli.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai	Nodokļa atvieglojums ir efektīvs, jo ļauj daudzbērnu ģimenei saglabāt mājokli un ar to saistītos īpašumus, kā arī ļauj

	(vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	ienākumus novirzīt izdevumiem, kas saistīti ar citu pamatvajadzību nodrošināšanu. Saskaņā ar Labklājības ministrijas (*turpmāk – LM*) 2021. gada maijā veikto pašvaldību aptauju nodokļa atvieglojumu 50% apmērā daudzbērnu ģimenēm 2020. gadā piemēroja lielākā daļa no pašvaldībām, bet atsevišķās pašvaldībās nodokļa atvieglojuma apmērs sasniedza 70% līdz 90% apmēru. **Nodokļa atvieglojuma apmērs daudzbērnu ģimenēm dažādās pašvaldībās 2020.gadā** 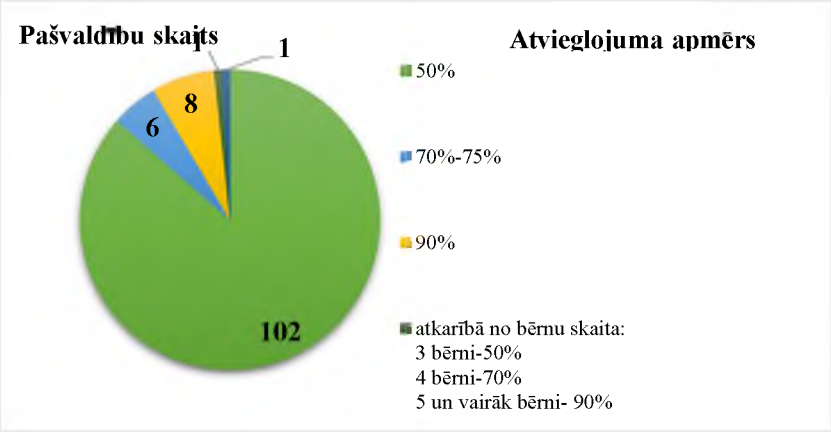 ***Avots:*** *LM 2021. gada maijā veiktā pašvaldību aptauja.*
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Nodokļu maksātāju skaits, kam piešķirts daudzbērnu ģimeņu statuss** | | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | | Kopējais personu skaits, kuras atbilst statusam* | 18 928 | 22 500 | 23 493 | 23 805 | | Atvieglojuma saņēmēju skaits | 11 733** | 17 009** | 17 965** | 20 782 | | ***Īpatsvars no kopējā skaita*** | ***62%*** | ***76 %*** | ***76%*** | ***87%*** | * *Par daudzbērnu ģimeņu skaitu precīzi dati nav zināmi.* *Plānojot pasākumus ģimenēm ar bērniem, par pamatu tiek ņemta informācija no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) sniegtajiem datiem par personu skaitu, kurām piešķirts ģimenes valsts pabalsta par 3 un vairāk bērniem (vecumā no 1-20 gadiem, ja mācās pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas).* ** *Nav datu par atvieglojumu saņēmēju skaitu vienā pašvaldībā.* ***Avots:*** *VSAA dati (par kopējo personu skaitu, kuras atbilst statusam) un LM 2021. gada maijā veiktā pašvaldību aptauja (par atvieglojuma saņēmēju skaitu).*
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	**Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)**, *milj. euro* | | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | | Fiskālā ietekme, *milj. euro* | **0,7** | **0,9** | **0,3** | **0,4** | **0,3** | ***Avots:*** *FM aprēķini, izmantojot Valsts kases datus, 2022.gada septembrī* Atvieglojuma apmērs 2021. gadā, salīdzinot ar 2020. gadu, ir samazinājies par 25,4%.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu	Likumā atvieglojums ieviests **no 2013. gada**, lai nodrošinātu vienotus principus visās pašvaldībās un mazinātu nodokļu slogu daudzbērnu ģimenēm. Sākumā tika noteikts 300 latu (426,86 *euro*) ierobežojums nodokļa atvieglojuma piešķiršanai ar mērķi, lai nodokļa atvieglojums pilnībā sasniegtu tās

	pētījumu rezultāti u.c.)	daudzbērnu ģimenes, kuras dzīvo standarta tipa īpašumos. 2014. gadā, kad Latvijā ieviesa *euro*, ierobežojuma latu summu aizstāja ar *euro* – 427 *euro* apmērā. **No 2018. gada** ierobežojuma summa palielināta līdz 500 *euro*.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		1. Nodokļu maksātāju īpatsvars, kas izmanto nodokļa atvieglojumu, saglabājas aptuveni līdzīgs pie līdzīgām demogrāfiskajām u.c. tendencēm	**87%**	**87%**	**87%**
		2. Samazinās mājsaimniecību īpatsvars, kurās ir trīs un vairāk apgādībā esoši bērni, un kurām kopējie ar mājokli saistītie izdevumi sagādā finansiālas grūtības (ir ļoti apgrūtinoši) (Bāzes rādītājs: *19,6%* 2020. gadā) *[CSP dati]*	**18,6%**	**17,6%**	**16,6%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atvieglojums ļauj daudzbērnu ģimenēm nomaksāt NĪN un nezaudēt vienīgo mājokli, ko varētu radīt parāds par nodokļa nenomaksāšanu, kā rezultātā pašvaldībām būtu jārisina viņu mājokļa jautājums, piedāvājot pašvaldības īres mājokli vai sociālo mājokli.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Apvienojoties pašvaldībām pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas 2021. gada 1. jūlijā, jaunizveidotajām pašvaldībām, kurās bija atšķirīgi NĪN atvieglojumu apmēri būs jāvienojas par vienotu atvieglojuma apmēru daudzbērnu ģimenēm. Līdz ar to, pielīdzinot nodokļa atvieglojumu lielākajam noteiktajam apmēram, varētu pieaugt pašvaldību izdevumi par NĪN atvieglojuma piemērošanu jaunizveidotajās pašvaldībās – situācijā, ja pašvaldība ar iepriekš noteiktu mazāku atvieglojuma apmēru apvienojas ar pašvaldību ar iepriekš noteiktu lielāku atvieglojuma apmēru.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Šobrīd pieejamie valsts nodrošinātie atvieglojumi ģimenēm, kuras aprūpē trīs un vairāk bērnus: 1) **papildatvaļinājums** – darba devējam ir pienākums piešķirt ikgadējo apmaksāto papildatvaļinājumu darbiniekiem, kuriem ir trīs un vairāk bērni vecumā līdz 16 gadiem, kā arī darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam vidējo izpeļņu par laiku, kad darbinieks atrodas šādā papildatvaļinājumā *(Darba likuma 73. pants, 151. panta pirmās daļas 1. punkts)*; 2) **transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums** – daudzbērnu ģimene par vienu no tās īpašumā, turējumā vai valdījumā reģistrētu transportlīdzekli maksā transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli 50% apmērā par attiecīgo kalendāro gadu (*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 7. panta piektā daļa*); 3) **tiesības uz vecuma pensiju piecus gadus pirms likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas** – bērna vecākam vai aizbildnim, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem, un kurš laika periodā, līdz bērns sasniedzis 18 gadu vecumu, ne mazāk kā astoņus gadus ir aprūpējis piecus vai vairāk bērnus vai bērnu, kurš normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā vismaz astoņus gadus ir bijis atzīts par bērnu ar invaliditāti. Šādu tiesību nav personai, kurai atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības vai kura atcelta no aizbildņa pienākumu pildīšanas nekārtīgas šo pienākumu izpildīšanas dēļ *(likuma „Par valsts pensijām" 11. panta ceturtā daļa.)*; 4) **tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumus:** - daudzbērnu ģimenes locekļiem, uzrādot Latvijas Goda ģimenes apliecību "3+ Ģimenes karte" vai Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda ģimene", ir tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumu 50% apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas un 40% apmērā no abonementa biļetes cenas, izmantojot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā; - daudzbērnu ģimenes locekļiem, kas apmeklē vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes, uzrādot Latvijas Goda ģimenes apliecību "3+ Ģimenes karte" vai Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda ģimene", ir tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumu 90% apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas, izmantojot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā; - daudzbērnu ģimenes locekļiem, kas turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, uzrādot Latvijas Goda ģimenes apliecību

		"3+ Ģimenes karte" vai Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda ģimene", ir tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumu 90% apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas, izmantojot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā; - 4. maijā, 11. un 18. novembrī minētais braukšanas maksas atvieglojums attiecībā uz brauciena biļetes pilnu cenu tiek noteikts 100% apmērā *(Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija noteikumu Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 8.-11. punkts)*; 5) **tiesības uz ģimenes valsts pabalstu**, kura apmērs no 2022. gada 1. janvāra atkarīgs no tā, par cik faktiski audzināmajiem bērniem vecumā no 1 līdz 20 gadu vecumam persona saņem pabalstu: - par vienu bērnu – 25 *euro* mēnesī, - par diviem bērniem - 100 *euro* (50 *euro* par katru bērnu), - par trīs bērniem - 225 *euro* (75 *euro* par katru bērnu), - par četriem un vairāk bērniem 100 *euro* par katru bērnu; 6) **tiesības uz atbrīvojumu no civilstāvokļa aktu reģistrācijas valsts nodevas** – no civilstāvokļa aktu reģistrācijas valsts nodevas atbrīvo (uzrādot attiecīgu statusu apliecinošu dokumentu) daudzbērnu ģimeni, ja tai un vismaz trim tās aprūpē esošiem bērniem, tai skaitā audžuģimenē ievietotiem un aizbildnībā esošiem, ir noteikta viena deklarētā dzīvesvieta vai papildu adrese *(Ministru kabineta 2013.gada 24.septembra noteikumu Nr.906 „Noteikumi par civilstāvokļa aktu reģistrācijas valsts nodevu" 8.5.apakšpunkts)*; 7) **tiesības uz atbrīvojumu no valsts nodevas par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem** – no valsts nodevas par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem atbrīvo, ja pakalpojumu pieprasa daudzbērnu ģimenes vecāki *(Ministru kabineta 2013. gada 19. februāra noteikumu Nr. 96 „Noteikumi par tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem" 5.1.6. apakšpunkts)*; 8) **tiesības uz samazinātu valsts nodevu par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā** – valsts nodevas likme tiek piemērota 0,5% apmērā no nekustamā īpašuma vērtības *(Ministru kabineta 2009. gada 27. oktobra noteikumu Nr. 1250 "Noteikumi par valsts nodevu par īpašuma tiesību un ķīlas tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā" 7.^{3} punkts)*; 9) **tiesības uz samazinātu valsts nodevu 50% apmērā par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra** *(Ministru kabineta 2015. gada 14. jūlija*

		noteikumu Nr. 391 "Noteikumi par valsts nodevu par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra" 3.3. punkts); 10) **tiesības uz mājokļa atbalsta programmā paredzēto galvojumu 20% (bet ne vairāk kā 20 000 *euro*) apmērā pirmā mājokļa iegādei, kā arī tiesības saņemt neatmaksājamu valsts subsīdiju mājokļa iegādei vai būvniecībai** *(Ministru kabineta 2014. gada 5. augusta noteikumi Nr. 443 "Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai")*; 11) **tiesības uz atbrīvojumu no maksas par Tieslietu ministrijas sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas saistīti ar ziņu sniegšanu no civilstāvokļa aktu reģistra ierakstiem** *(Ministru kabineta 2017. gada 19. decembra noteikumi Nr. 770 "Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu cenrādis" 4. punkts)*; 12) **tiesības saņemt atbalstu norēķiniem par elektrību;**[1] 13) **atlaides daudzbērnu ģimenēm teātru, koncertu un muzeju apmeklējumam** – Kultūras ministrijas pārraudzībā esošie teātri un koncertorganizācijas, kā arī padotībā esošie muzeji nodrošina atlaides ģimenēm ar bērniem, tajā skaitā daudzbērnu ģimenēm; 14) **tiesības saņemt Latvijas Goda ģimenes apliecību „Goda ģimene"** – šīs apliecības īpašniekiem iespējams saņemt atlaides, izmantojot pakalpojumus, kurus piedāvā valsts, pašvaldības un privātie uzņēmumi Latvijā.[2] Vienlaikus attiecībā uz pašvaldību sniegto atbalstu, jānorāda, ka atbilstoši likumam *"Par pašvaldībām"* un *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam*, pašvaldības savas administratīvās teritorijās iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi realizēt savas iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tas nav Saeimas, Ministru kabineta, ministriju, citu valsts pārvaldes iestāžu, tiesas vai citu pašvaldību kompetencē vai arī ja šāda darbība nav aizliegta ar likumu. Gadījumā, ja ir apmierināts pamatots pašvaldības iedzīvotāju pieprasījums pēc pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsta, pašvaldība, izvērtējot ģimenes ienākumus, ir tiesīga izmaksāt arī citus pabalstus ģimenes pamatvajadzību apmierināšanai. Proti, pašvaldībai, sniedzot papildus sociālo atbalstu noteiktām iedzīvotāju kategorijām, t.sk., daudzbērnu ģimenēm, ir autonomās funkcijas izvēlēties kādus atbalsta veidus nodrošināt (reglamentējot to savos saistošajos noteikumos). Tādējādi atbalsta veidi un apmēri var atšķirties dažādās pašvaldībās. Galvenokārt daudzbērnu ģimenēm, nevērtējot ģimenes

[1] Detalizētāka informācija ir ***pieejama šeit***: https://www.elektrum.lv/lv/majai/klientiem/atbalsts-norekiniem-par-elektribu

[2] Detalizētāka informācija ir ***pieejama šeit***: https://katalogs.godagimene.lv/

		ienākumus un materiālos resursus, tiek piešķirti ēdināšanas atvieglojumi gan pirmsskolas izglītības iestādēs, gan vispārizglītojošās izglītības iestādēs. Tāpat vairums pašvaldībās daudzbērnu ģimeņu bērniem tiek piemērota atlaide 50-100% apmērā līdzdalības maksai interešu izglītības un profesionālās ievirzes izglītības programmu apguvei pašvaldības izglītības iestādēs (sporta, mūzikas un mākslas skolās). Dažās pašvaldībās izglītības jomā atbalsts tiek īstenots arī tādā veidā, ka bērnam no daudzbērnu ģimenes ir iespēja tikt uzņemtam pirmsskolas izglītības iestādē prioritārā kārtībā. Tāpat ir pašvaldības, kurās daudzbērnu ģimeņu vecākiem tiek dota iespēja saņemt braukšanas maksas atvieglojumus sabiedriskajā transportā.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.3.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojums lauku zemēm**
N.p.k.	**1.3.3.**

	Normatīvais akts	Likums "*Par nekustamā īpašuma nodokli*" *(turpmāk – likums)*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 3. panta divpadsmitā, trīspadsmitā, četrpadsmitā, piecpadsmitā, sešpadsmitā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Zemes vienībām (to daļām), kuras atrodas administratīvajās teritorijās ārpus pilsētām un kuru platība pārsniedz 3 ha, un vismaz viens no noteiktajiem lietošanas mērķiem ir no lietošanas mērķu grupas *"Lauksaimniecības zeme"*, *"Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu"* vai *"Ūdens objektu zeme"* (*turpmāk – lauku zeme*), **līdz 2025. gadam** nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* aprēķina **no speciālās vērtības**, ko nosaka īpaši nodokļa aprēķinam. Speciālā vērtība ir noteikta, pamatojoties uz lauku zemes kadastrālo vērtību. Taksācijas gada lauku zemes speciālās vērtības pieaugums nepārsniedz 10% gadā no iepriekšējam taksācijas gadam noteiktās lauku zemes speciālās vērtības. Speciālo vērtību pēc stāvokļa taksācijas gada 1. janvārī nosaka, salīdzinot pirmstaksācijas gada speciālo vērtību ar kadastrālo vērtību, kas noteikta taksācijas gada 1. janvārī. Speciālā vērtība ir vienāda ar kadastrālo vērtību, ja taksācijas gada 1. janvārī noteiktās kadastrālās vērtības pieaugums nepārsniedz 10% no pirmstaksācijas gada speciālās vērtības. Speciālā vērtība ir vienāda ar pirmstaksācijas gada speciālo vērtību, kas reizināta ar koeficientu 1,1, ja taksācijas gada 1. janvārī noteiktās kadastrālās vērtības pieaugums pārsniedz 10% no pirmstaksācijas gada speciālās vērtības. Speciālo vērtību nenosaka un NĪN pieauguma ierobežojumu nepiemēro apbūves zemei un lauksaimniecības, ūdenssaimniecības vai mežsaimniecības zemei pilsētās. Speciālā vērtība lauku zemei, kas reģistrēta *Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā* (*turpmāk – kadastra informācijas sistēma*) taksācijas gada laikā, ir vienāda ar kadastrālo vērtību zemes vienības reģistrācijas dienā.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Ja taksācijas gada laikā attiecībā uz lauku zemi kadastra informācijas sistēmā tiek reģistrētas datu izmaiņas, speciālo vērtību taksācijas gadam atkārtoti nenosaka.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Nodokļa atvieglojuma mērķis ir nodrošināt samērīgu un pakāpenisku NĪN sloga pieaugumu NĪN objektiem – lauku zemēm.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Nodokļa atvieglojums radīts NĪN objektiem (lauku zemēm) kadastrālo vērtību lauku zemēm pārskatīšanas dēļ, nodrošinot samērīgu un pakāpenisku NĪN apmēra pieaugumu.
Lai nodrošinātu samērīgu NĪN apmēra pieaugumu, kadastrālo vērtību izmaiņas tika salāgotas ar NĪN politiku, likumā iekļaujot nosacījumu, ka NĪN aprēķinam kadastrālās vērtības pieaugums nepārsniedz 10%, kas nodrošina, ka arī NĪN sloga pieaugums nepārsniedz 10%.
Speciālās vērtības noteikšanas principi:
• nosaka ārpus kadastra informācijas sistēmas, bet izmanto tajā reģistrētos zemes vienības (zemes vienības daļas) datus;
• no 2016. gada speciālā vērtība ir zemes kadastrālā vērtība 2015. gada 31. decembrī, ja 2016. gada kadastrālās vērtības pieaugums ir lielāks par 10% vai 2016. gada 1. janvāra vērtība, ja pieaugums ir mazāks par 10%;
• taksācijas gada laikā no jauna reģistrētām zemes vienībām speciālā vērtība ir vienāda ar tām aprēķināto kadastrālo vērtību;
• taksācijas gada laikā speciālo vērtību neaktualizē, ja kadastra informācijas sistēmā reģistrē izmaiņas zemes vienības datos.
Nodokļa atvieglojums ir efektīvs, jo tas atbilst tā ieviešanas būtībai un pilnībā nodrošina samērīgu un pakāpenisku nodokļa sloga pieaugumu, kas ik gadu nepārsniedz 10%.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Zemes vienību skaits, kam piemērots nodokļa atvieglojums
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th><th>2022</th></tr>
<tr><td>Zemes vienību skaits, kurām piemēro speciālo vērtību*</td><td>126 527</td><td>66 117</td><td>32 192</td><td>18 383</td><td>22 744**</td></tr>
<tr><td>Zemes vienību kopējā platība, kurām piemēro speciālo vērtību, ha*</td><td>1 933 092</td><td>1 059 678</td><td>581 906</td><td>380 183</td><td>406 098**</td></tr>
</table>
* Informācija pieejama tikai par zemes vienību skaitu un zemes kopējo platību, kam nosaka speciālo vērtību, Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) rīcībā nav informācijas par nodokļu maksātāju skaitu, kuri saņem nodokļa atvieglojumu.
** Zemes vienību skaita izmaiņas ietekmē arī tas, ka speciālā vērtība tiek piemērota ne tikai tajos gadījumos, kad kadastrālā vērtība mainās 2016. gadā veiktās kadastrālo vērtību lauku zemēm pārskatīšanas dēļ. Saskaņā ar VZD informāciju ierobežojums ir piemērojams arī ar izmaiņām saistībā ar objektu raksturojošiem datiem, piemēram,:
• ja no Valsts meža dienesta uz kadastra informācijas sistēmu ir nodota jaunākā informācija, tad parasti notiek meža zemes kvalitātes pārrēķins un izmaiņas atbilstoši jaunākajiem datiem (ieskaitot arī informāciju par ciršanas ierobežojumiem), kas rada kadastrālo vērtību izmaiņas;
• zemes vienībām mainās zemes vienības eksplikācija (sadalījums pa lietošanas veidiem), zemes kopplatībai nemainoties, līdz ar platību izmaiņām, mainās arī kadastrālā vērtība.
Avots: VZD dati.</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>6.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020	2021	2022
Kadastrālo vērtību kopsumma zemēm, kurām piemēro speciālo vērtību, *milj. euro*	1 215,1	649,7	290,0	129,6	120,0
Speciālo vērtību kopsumma, *milj. euro*	1 071,9	557,7	252,2	104,1	93,1
Izmaiņas pret 2018. gadu, %	-	*-48,0*	*-76,5*	*-90,3*	*-91,3*
Fiskālā ietekme, *milj. euro**	**2,1**	**1,4**	**0,6**	**0,4**	**0,4**

* *Provizoriski aprēķini pēc VZD datiem, kadastrālo vērtību kopsummai un speciālo vērtību kopsummai piemērojot NĪN likmi 1,5% apmērā un aprēķinot starpību jeb neiegūto NĪN apmēru.*

Avots: *VZD sniegtā informācija.*

</td>
</tr>
<tr>
<td>7.</td>
<td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td>
<td>

NĪN politika ir saistīta ar kadastrālo vērtību, jo NĪN bāze ir nekustamo īpašumu kadastrālā vērtība. Tāpēc jebkuras izmaiņas kadastrālajās vērtībās ietekmē arī NĪN apmēru.

Ministru kabineta 2014. gada 17. jūnija sēdē izskatīja no jauna izstrādāto kadastrālo vērtību bāzi 2015. gadam. Jautājuma izskatīšana tika atlikta un Tieslietu ministrijai kopīgi ar citām ministrijām un institūcijām tika uzdots uzdevums sagatavot informatīvo ziņojumu un konkrētus, saskaņotus priekšlikumus par kadastrālo vērtību bāzes 2015. gadam noteikšanu un par turpmākajiem risinājumiem.

Zemkopības ministrija, Latvijas Pašvaldību savienība, Finanšu ministrija, Vides un reģionālās attīstības ministrija un Tieslietu ministrija 2014. gada 25. jūnijā panāca vienošanos par to, ka noteikumu projektam pievieno Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektu ar uzdevumu izstrādāt grozījumus likumā, izvērtējot iespējas izmantot NĪN apmēra pieauguma ierobežošanu vai citus iespējamos mehānismus, lai nodrošinātu lēnāku NĪN apmēra pieaugumu. Ņemot vērā, ka risinājums nodokļu pieauguma ierobežojumam iespējams tikai no 2016. gada 1. janvāra, bija panākta vienošanās, ka no jauna izstrādātā kadastrālo vērtību bāze kadastrālo vērtību aprēķinam arī piemērojama no 2016. gada 1. janvāra.

Ministru kabineta 2014. gada 1. jūlija sēdē *(prot. Nr. 36, 45. §)* valdība pieņēma lēmumu konceptuāli atbalstīt kadastrālās vērtības pieaugumu lauku zemēm sākot ar 2016. gadu. Tai pat laikā Ministru kabinets uzdeva Finanšu ministrijai sadarbībā ar Tieslietu ministriju, Zemkopības ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību izstrādāt un līdz 2014. gada 31. decembrim noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā grozījumus likumā, izvērtējot iespējas izmantot NĪN apmēra pieauguma ierobežošanu vai citus iespējamos mehānismus, lai nodrošinātu lēnāku NĪN apmēra pieaugumu lauksaimniecībā izmantojamai un meža zemei, un nodoklis pakāpeniski sasniegtu apmēru, kāds aprēķināms, par nodokļa bāzi izmantojot tirgus vērtībai tuvināto kadastrālo vērtību.

Ņemot vērā minēto, likumā izdarīti grozījumi, papildinot to ar NĪN atvieglojumu, kas **stājās spēkā 2016. gadā**[1], lai nodrošinātu samērīgu NĪN sloga pieaugumu, ņemot vērā kadastrālo vērtību pieaugumu lauku zemēm.

</td>
</tr>
</table>

[1] Likuma 2015. gada 30. novembra grozījumi par speciālo vērtību noteikšanu lauku zemēm. ***Pieejams***: https://likumi.lv/ta/id/278622-grozijumi-likuma-par-nekustama-ipasuma-nodokli-

		Tas bija nepieciešams tādēļ, ka ar 2016. gadu tika ieviestas jaunas kadastrālo vērtību bāzes lauku zemēm, kas izstrādātas atbilstoši nekustamā īpašuma tirgus situācijai 2012. – 2013. gadā. VZD sniegtā informācija liecināja, ka izmaiņas lauku zemju kadastrālajās vērtībās tobrīd skars visas lauku pašvaldību teritorijas. Turklāt lauksaimniecības zemes kadastrālo vērtību bāzes vidējais pieaugums bija paredzēts 29%, bet dažās teritorijās pārsniedza pat 70% robežu. Ņemot vērā, ka nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība ir NĪN bāze, bija sagaidāms arī attiecīgs NĪN apmēra pieaugums. Izdarot grozījumus likumā noteikts, ka nodokļu atvieglojumu piemēro lauku zemēm, ja to platība pārsniedz 3 ha. Likumprojekta[2] anotācijā atspoguļots, ka šāds pieņēmums balstīts uz Tieslietu ministrijas ieskatu, ka zemes vienības platība 3 ha kā kritērijs speciālās vērtības noteikšanai, ir izvēlēts, vadoties pēc nekustamā īpašuma tirgus analīzes rezultātiem. Zemes vienības līdz šādai platībai nav klasiska lauksaimnieciskās ražošanas zeme, bet gan tās pamatā ir paredzētas retinātai apbūvei; darījumus ar šādām zemes vienībām neizmanto arī kadastrālo vērtību bāzes izstrādei lauku teritoriju lauku zemēm. Arī tad, ja tā tomēr tiek izmantota lauksaimnieciskajai ražošanai, ņemot vērā kopējo platību, vērtību līmeni un aprēķināto NĪN, papildu aprēķini NĪN pieauguma ierobežošanai būtu nesamērīgi. Ņemot vērā anotācijā norādīto apsvērumu, Zemkopības ministrija secina, ka tā brīža analīze balstījās zemes vienībās un vienīgi analizējot lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Līdz ar to tobrīd netika ņemts vērā apstāklis, ka vienam lauku zemes īpašniekam var piederēt vairākas lauku zemes vienības platībā līdz 3 hektāriem un kopējā lauku zemes platība var pat atsevišķos gadījumos pārsniegt 20 hektārus vai vairāk. Kā arī netika vērtēts tas, ka speciālās vērtības noteikšana bija paredzēta arī tādām lauku zemēm kā mežsaimniecības zemēm un ūdens objektu zemēm. Tāpēc, lai nodrošinātu vienādu pieeju un vienlīdzīgus nosacījumus visiem lauku zemju īpašniekiem, nediskriminējot zemes īpašniekus pēc to īpašumā esošo zemes vienību platību lieluma vai veida, pārskatot nodokļu atvieglojumu, būtu nepieciešams paredzēt, ka arī lauku zemes vienībām līdz 3 hektāriem, NĪN aprēķinam izmanto speciālo vērtību. Zemkopības ministrija, veicot šī nodokļa atvieglojuma izvērtējumu, secina, ka speciālās vērtības noteikšana NĪN aprēķinam pēc būtības būtu jānosaka *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā*, lai mākslīgi nebūtu jāievieš nodokļu atvieglojumi ik reiz, kad tiek pārskatītas kadastrālās vērtības. Tādēļ, aktualizējot kadastrālās vērtības, ir jāvērtē šāda iespēja, nepieciešamības gadījumā izstrādājot grozījumus *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā*, paredzot NĪN administrēšanas vajadzībām *Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā* ieviest speciālo vērtību NĪN aprēķināšanai.

[2] Likuma 2015. gada 30. novembra grozījumi par speciālo vērtību noteikšanu lauku zemēm, anotācija.
Pieejams: *https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/F6B512D17E7A6E6AC2257ED00025434B?OpenDocument*

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
		NĪN atvieglojums ir terminēts līdz 2025. gadam. Piecu gadu periodā no 2018. – 2023. gadam, piemērojot speciālo vērtību lauku zemēm, no sākotnējā lauku zemju apmēra 2018. gadā (izmantojot 2018. gada datus kā bāzes gadu) lauku zemju apmērs, kam piemēro speciālo vērtību, ir samazinājies par **91%**. Līdz ar to atlicis vairs tikai 9% lauku zemju, kam piemēro speciālo vērtību, no sākotnējā apmēra 2018. gadā. Ņemot vērā minēto secināms, ka NĪN atvieglojuma izvirzītais mērķis nodrošināt samērīgu un pakāpenisku NĪN sloga pieaugumu lauku zemēm ir sasniegts. Līdz ar to sasnieguma rādītāji netiek noteikti.			
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	NĪN atvieglojums nodrošina pakāpenisku NĪN apmēra pieaugumu – ik gadu ne vairāk kā 10% konkrētajiem NĪN objektiem (lauku zemēm).			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Ja šis NĪN atvieglojums nebūtu ieviests, lauku zemju īpašniekiem NĪN apmērs, sākot ar 2016. gadu, ievērojami pieaugtu. Līdz ar to NĪN atvieglojums ļauj šo NĪN apmēra pieaugumu nodrošināt pakāpeniski.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	No Latvijas valsts budžeta līdzekļiem lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi. Tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām, subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu.			

		Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.4.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums par fiziskajām personām piederošām inženierbūvēm**
N.p.k.	**1.3.4.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk – likums)*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 3.[2] punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek fiziskajām personām piederošas inženierbūves, kuras netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir mazināt administratīvo slogu valsts un pašvaldību iestādēm, lai neuzskaitītu un nereģistrētu katru fiziskai personai piederošu inženierbūvi, kā arī mazināt administratīvo slogu fiziskajām personām, neuzliekot par pienākumu šādas inženierbūves reģistrēt Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (*turpmāk – kadastra sistēma*).
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Būves iedala ēkās un inženierbūvēs, nosakot dažādus ēku un inženierbūvju veidus. Par inženierbūvēm ir uzskatāmas visas būves, kurām nav ēku pazīmju[1]. Fizisko personu īpašumā ir ļoti daudz dažādas inženierbūves, to veidi, piemēram, ir žogi, celiņi, terases, grodi, konteineri, siltumnīcas, sporta laukumi, laukumi utt. Ne visas fiziskajām personām piederošas inženierbūves tiek uzskaitītas un reģistrētas kadastra sistēmā. Saskaņā ar *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma* 14. panta otro daļu ar NĪN apliekamās inženierbūves īpašniekam ir pienākums triju mēnešu laikā pēc tās uzbūvēšanas ierosināt šīs būves noteikšanu par nekustamā īpašuma objektu. No minētā izriet, ka *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums* neuzliek pienākumu reģistrēt kadastra sistēmā inženierbūves, kuras nav apliekamas ar NĪN jeb netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai.

[1] Ministru kabineta 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 326 "*Būvju klasifikācijas noteikumi*". ***Pieejami***: https://likumi.lv/ta/id/299645-buviu-klasifikacijas-noteikumi

		Tāpat fiziskajām personām piederošo inženierbūvju izmantošana ir saistīta ar personas dzīves vietas nodrošināšanu un izmantošanu. Tādējādi šādas inženierbūves pārsvarā netiek izmantotas saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Kā arī šādām inženierbūvēm vairākumā gadījumu nav vajadzīgas būvatļaujas to izveidošanai un uzstādīšanai. Nosakot atbrīvojumu no NĪN maksāšanas par fiziskajām personām piederošajām inženierbūvēm, kuras netiek izmantotas saimnieciskajā darbībā, tiek mazināts administratīvais slogs gan valsts pārvaldes institūcijām (Valsts zemes dienestam, pašvaldībām), neuzskaitot un nereģistrējot katru fiziskai personai piederošu inženierbūvi, kuru skaits un sastāvs ir mainīgs un nepastāvīgs, un neaprēķinot NĪN par tām, gan arī fiziskajām personām, neuzliekot pienākumu to reģistrēt kadastra sistēmā. Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo tā ieviešana būtiski ir mazinājusi administratīvo slogu valsts un pašvaldību iestādēm un fiziskajām personām.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņems nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Pēc Finanšu ministrijas 2022. gada aprīlī veiktās pašvaldību aptaujas šobrīd informācija ir pieejama par 1 399 reģistrētām inženierbūvēm, kam tiek piemērots NĪN atbrīvojums. Šeit jāņem vērā, ka 23,3% no 43 pašvaldībām nespēja sniegt informāciju vai norādīja, ka viņu teritorijā šādu objektu nav. Ņemot vērā, ka fiziskajām personām nav pienākums inženierbūves, kuras netiek izmantotas saimnieciskajā darbībā, reģistrēt kadastra sistēmā, nav iespējams noteikt reālo objektu skaitu. Jāmin, ka pašvaldībām objektīvu iemeslu dēļ ir problemātiski šāda veida informāciju apkopot, jo datu atlasi par fiziskām personām piederošām inženierbūvēm, kuras netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanā un netiek apliktas ar NĪN, nevar izveidot, jo NĪN administrēšanas sistēmā nevar pievienot šādus atlases kritērijus.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Nodokļa atbrīvojuma objektīvu fiskālo ietekmi nav iespējams izvērtēt, jo pašvaldībām un arī kadastra sistēmā nav pilnīgas informācijas par fiziskajām personām piederošām inženierbūvēm, kuras neizmanto saimnieciskajā darbībā. Kā arī secinot pēc informācijas, ko sniegušas pašvaldības 2022. gada aprīlī, vairumā gadījumu inženierbūvju kadastrālās vērtības ir nelielas.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Sākotnēji, kad tika pieņemts likums (stājās spēkā no 1998. gada 1. janvāra), likumā nebija iekļauts atbrīvojums fizisku personu inženierbūvēm. **No 2010. gada 1. janvāra** likuma 1. panta otrā daļa papildināta ar 3.^{2} punktu, nosakot, ka ar NĪN nav apliekamas fiziskajām

		personām piederošas inženierbūves, kuras netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai[2].			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Kvantitatīvie rādītāji nav definējami, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Vērtējot minēto nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi uz pašvaldību budžetiem, secināms, ka iespējamais ieguvumus finansiālā veidā no šāda atbrīvojuma nepiemērošanas, būtu neliels un nesegtu iespējamās administratīvās izmaksas valsts un pašvaldību iestādēm, kuras būtu nepieciešamas šāda regulējuma administrēšanai, ja tas netiktu noteikts kā nodokļa atbrīvojums. Nav mērķtiecīgi aplikt ar nodokli tādus objektus, kuru uzskaites un administrēšanas izmaksas būtu būtiski lielākas nekā atsevišķu objektu kadastrālās vērtības. Kā arī attiecībā uz minētajiem objektiem, mainot līdzšinējo NĪN sistēmas kārtību, ļoti liels darbs būtu jāiegulda, lai atbilstoši realitātei sakārtotu datus kadastra sistēmā, kas gan no pašvalďību, gan iedzīvotāju puses būtu nesamērīgs attiecībā pret iespējamiem ieguvumiem. Šāda nodokļa atbrīvojuma ieviešana samazina arī finansiālo līdzekļu patēriņu fiziskajām personām – gan reģistrējot (arī atreģistrējot) katru inženierbūvi kadastrā, gan maksājot NĪN par to. Tāpat šāda nodokļa atbrīvojuma piemērošana ikdienā būtiski samazina arī patērētā laika resursus gan valsts un pašvaldību iestādēm, gan fiziskajām personām.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Atbrīvojuma piemērošana nerada un neveicina nodokļu plānošanas iespējas un jebkādu resursu izkropļojumu.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			

[2] Likuma 2009. gada 1. decembra grozījumi par fizisku personu inženierbūvju neaplikšanu ar NĪN. Grozījumi tika virzīti 2010. gada budžeta paketē un izskatot likumprojektu 2. lasījumā, minētie grozījumi tika iekļauti kā Ministru kabineta priekšlikums.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/202366-grozijumi-likuma-par-nekustama-ipasuma-nodokli-

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.5.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums sporta inženierbūvēm**
N.p.k.	**1.3.5.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 3.[4] punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek valsts, pašvaldību, valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību un kapitālsabiedrību, kuras sniedz regulējamos sabiedriskos pakalpojumus, īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošas sporta inženierbūves.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma ieviešanas mērķis ir sniegt atbalstu sporta nozares attīstībai, sekmēt sporta infrastruktūras pieejamību iedzīvotājiem un sniegt atbalstu sporta nozares nepieciešamās infrastruktūras uzturēšanai.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Būves iedala ēkās un inženierbūvēs, un nosaka dažādus ēku un inženierbūvju veidus. Par inženierbūvēm (tostarp arī sporta inženierbūvēm) ir uzskatāmas visas būves, kurām nav ēku pazīmju[1]. Pie sporta inženierbūvēm pieskaita sporta laukumus, bērnu rotaļu laukumus, āra trenažieru laukumus, jāšanas sporta laukumus, basketbola laukumus, golfa laukumus, šaušanas sporta laukumus, peldbaseinus un speciālas trases autosportam, motosportam, velosportam u.tml. Ne visas sporta inženierbūves tiek uzskaitītas un reģistrētas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (*turpmāk – kadastra sistēma*). Saskaņā ar *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma* 14. panta otro daļu ar NĪN apliekamās inženierbūves īpašniekam ir pienākums triju mēnešu laikā pēc tās uzbūvēšanas ierosināt šīs būves noteikšanu par nekustamā īpašuma objektu. No minētā izriet, ka *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums* neuzliek par pienākumu reģistrēt kadastra

[1] Ministru kabineta 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 326 "*Būvju klasifikācijas noteikumi*". ***Pieejami***: https://likumi.lv/ta/id/299645-buviu-klasifikacijas-noteikumi

		sistēmā inženierbūves, kuras nav apliekamas ar NĪN jeb netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai. Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo tas ir viens no instrumentiem, kas veicina atbalstu sporta nozarei. Sporta inženierbūves sekmē sporta infrastruktūras pieejamību visā valsts teritorijā un veicina iedzīvotāju fizisko aktivitāti.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā, ka sporta inženierbūves nav pienākums reģistrēt kadastra sistēmā, nav iespējams noteikt reālo objektu skaitu. Jāmin, ka pašvaldībām objektīvu iemeslu dēļ ir problemātiski šāda veida informāciju apkopot, jo ņemot vērā, ka šīs inženierbūves nav NĪN objekts, arī informācija lielākoties par tām netiek apkopta.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Nodokļa atbrīvojuma objektīvu fiskālo ietekmi nav iespējams izvērtēt, jo pašvaldībām un arī kadastra sistēmā nav pilnīgas informācijas par visām sporta inženierbūvēm. Papildus jāmin, ka atceļot NĪN atbrīvojumu par valsts un pašvaldību īpašumā esošajām sporta inženierbūvēm, mainītos sadalījums starp valsts un pašvaldību kontiem, taču **fiskālā ietekme** uz valsts kopbudžetu saglabātos **neitrāla**.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Sākotnēji, kad tika pieņemts likums (stājās spēkā no 1998. gada), tas paredzēja, ka ar NĪN neapliek masu aktīvās atpūtas centrus, sporta laukumus un būves neatkarīgi no īpašuma piederības atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem. No 2010. gada 1. janvāra likuma 1. panta otrā daļa papildināta ar 3.[1] punktu, kurā "j" apakšpunktā tika iekļautas arī sporta būves. **No 2016. gada 1. janvāra** likuma 1. panta otrā daļa papildināta ar 3.[4] punktu, nosakot, ka ar NĪN nav apliekamas valsts, pašvaldību, valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību un kapitālsabiedrību, kuras sniedz regulējamos sabiedriskos pakalpojumus, īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošas sporta inženierbūves. Sporta nozares potenciāla izmantošanai Latvijā ne tikai jāatbalsta augstu sasniegumu sports, bet arī jāmotivē ikdienā visdažādākā vecuma iedzīvotāji pievērsties fiziskajām aktivitātēm, tādā veidā sekmējot Eiropas sporta hartas mērķa sasniegšanu: piedāvāt ikvienam iespēju iesaistīties sportā un īpaši – nodrošināt, lai visiem jaunajiem cilvēkiem būtu dota iespēja apgūt fiziskās audzināšanas izglītību un sporta pamatiemaņas, kā arī nodrošināt to, lai ikvienam būtu iespēja iesaistīties sportā un aktīvajā atpūtā drošā un veselīgā vidē[2].

8.		Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**

[2] Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021. - 2027. gadam. Prioritāte "*Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei*" [358].
Pieejams: https://pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	1. Saskaņā ar sporta infrastruktūras attīstības stratēģijas izstrādāto un atbalstīto - jaunu ilgtspējīgu sporta inženierbūvju projektu skaits.[3]	**0**	**1**	**2**
		2. Saskaņā ar esošo sporta infrastruktūras objektu novērtējumu - veikto objektu rekonstrukciju skaits.[3]	**0**	**5**	**6**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Vērtējot minēto nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi uz pašvaldību budžetiem, secināms, ka iespējamais ieguvumus finansiālā veidā no šāda atbrīvojuma nepiemērošanas būtu neliels un nesegtu iespējamās administratīvās izmaksas valsts un pašvaldību iestādēm, kuras būtu nepieciešamas šāda regulējuma administrēšanai, ja tas netiktu noteikts kā nodokļa atbrīvojums. Nav mērķtiecīgi aplikt ar nodokli tādus objektus, kuru uzskaites un administrēšanas izmaksas būtu būtiski lielākas nekā atsevišķu objektu kadastrālās vērtības. Kā arī attiecībā uz minētajiem objektiem, mainot līdzšinējo NĪN sistēmas kārtību, ļoti liels darbs būtu jāiegulda, lai atbilstoši realitātei sakārtotu datus kadastra sistēmā, kas būtu nesamērīgs attiecībā pret iespējamiem ieguvumiem. Šāda nodokļa atbrīvojuma piemērošana samazina arī finansiālo līdzekļu patēriņu valstij, pašvaldībām, valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām un kapitālsabiedrībām, kuras sniedz regulējamos sabiedriskos pakalpojumus – reģistrējot (arī atreģistrējot) katru sporta inženierbūvi kadastrā. Kā arī ietaupītos finanšu līdzekļus var novirzīt sporta inženierbūvju uzturēšanai vai attīstīšanai.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Atbrīvojuma piemērošana nerada un neveicina nodokļu plānošanas iespējas un jebkādu resursu pārdales izkropļojumu.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			

[3] Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātās "*Sporta politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam*", 2. Politikas rezultāts – *Sporta infrastruktūra ir pieejama ikvienam interesentam.*
Pieejamas: https://likumi.lv/ta/id/332897-par-sporta-politikas-pamatnostadnem-2022-2027-gadam

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Par NĪN atbrīvojumu nacionālajām sporta bāzēm skatīt veidlapu Nr. 1.3.10. Ar sporta nozari saistītie transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atvieglojumi skatāmi veidlapās Nr. 1.7.10. un Nr. 1.8.5.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.6.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums reliģiskajām organizācijām**
N.p.k.	**1.3.6.**

	Normatīvais akts	Likums "*Par nekustamā īpašuma nodokli*" (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 4. punkts
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli (*turpmāk – NĪN*) neapliek reliģisko organizāciju nekustamo īpašumu (izņemot dzīvojamās mājas un zemi to uzturēšanai), kuru neizmanto saimnieciskajā darbībā. Dzīvojamās mājas un zeme to uzturēšanai, kas pieder reliģiskajām organizācijām nav apliekama ar NĪN, ja tā netiek izīrēta vai iznomāta. Attiecībā uz reliģisko organizāciju nekustamo īpašumu par saimniecisku darbību nav uzskatāma arī tā izmantošana labdarībai un sociālajai aprūpei, kā arī reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā reģistrēto garīgā personāla mācību iestāžu darbība.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir reliģiskajām organizācijām – draudzēm kā bezpeļņas organizācijām mazināt risku pārtraukt draudzes locekļu garīgo aprūpi neizpildītu nodokļu saistību dēļ.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo visaptveroši nepakļauj finanšu riskiem reliģiskas organizācijas bez naudas apgrozījuma vai brīviem līdzekļiem. Nodokļa atbrīvojums ir piemērojams tikai to reliģisko organizāciju nekustamajam īpašumam, kuras ir reģistrētas atbilstoši Reliģisko organizāciju likumam[1].

[1] 2006. gada 20. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr. 495 "*Likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība*".
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/138366-likuma-par-nekustama-ipasuma-nodokli-normu-piemerosanas-kartiba

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Nekustamo īpašumu/objektu skaits, kam piemēro nodokļa atbrīvojumu

	2022*
Kopējais īpašumu/objektu skaits, kas pieder reliģiskajām organizācijām	4 041**
Nekustamo īpašumu/objektu skaits, kam pašvaldības piemērojušas atbrīvojumu	3 823
Īpatsvars no kopējā skaita	***94,6%***

** Aktuālā informācija uz 2022. gadu, īpašumu/objektu skaits iepriekšējos gados būtiski neatšķiras no šobrīd esošā skaita.*

***Nav datu par īpašumu/objektu skaitu trijās pašvaldībās.*

***Avots**: Finanšu ministrijas 2022. gada maijā veiktā pašvaldību aptauja.*

Atbilstoši pārskatos sniegtajai informācijai, reliģisko organizāciju īpašumā un valdījumā 2020. gadā kopā bija **1 071** dievnams, kulta celtnes un reliģiskās darbības veikšanas vietas.

2022. gadā Latvijā reģistrētas aptuveni 1 331 reliģiskās organizācijas, tajā skaitā misijas, iestādes, klosteri u.c.

Reliģisko organizāciju dievnami, kulta celtnes un reliģiskās darbības veikšanas vietu skaits 2018. - 2020. gadā

	2018	2019	2020
Dievnami, kulta celtnes un reliģiskās darbības veikšanas vietas	1 032	1 021	1 071

***Avots:** Tieslietu ministrijas apkopotā informācija no reliģisko organizāciju pārskatiem.*[2]

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2022. gadā

	2022
Kadastrālā vērtība kopā par īpašumiem/objektiem, kam pašvaldības piemērojušas atbrīvojumu, *milj. euro**	79,9
Nodokļa atbrīvojuma fiskālā ietekme, *milj. euro***	**1,2**

** Aktuālā informācija uz 2022. gadu no pašvaldību sniegtās aptaujas par piemēroto atbrīvojumu reliģisko organizāciju nekustamajiem īpašumiem. Trīs pašvaldības nesniedza nepieciešamo informāciju.*

***Finanšu ministrijas provizoriski aprēķinātā fiskālā ietekme, piemērojot NĪN likmi pēc īpašumu lietošanas veidiem.*

***Avots**: Finanšu ministrijas 2022. gada maijā veiktā pašvaldību aptauja.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

Nodokļa atbrīvojums ir spēkā jau no **1998. gada**, kad stājās spēkā likums. Sākotnēji atbrīvojums bija par visiem reliģisko organizāciju īpašumiem, bet no **2001. gada 1. janvāra**[3] grozīts, lai atbrīvojumu piemērotu tikai tiem īpašumiem, ko neizmanto saimnieciskajā darbībā.

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa</td><td>

Sasnieguma rādītājs	2021	2022	2023
Bezpeļņas nolūkos lietoto īpašumu īpatsvars, uz kuriem attiecināms atbrīvojums, nesamazinās.	**95%**	**95%**	**95%**

</td></tr>
</table>

[2] Tieslietu ministrijas ziņojumi par *Tieslietu ministrijā iesniegtajiem reliģisko organizāciju pārskatiem par darbību 2018., 2019., 2020. gadā.*
***Pieejams**: https://www.tm.gov.lv/lv/publikacijas-un-parskati*

[3] Likuma 2000. gada 23. novembra grozījumi par reliģisko organizāciju īpašumiem, kas tiek izmantoti saimnieciskajā darbībā, aplikšanu ar nodokli.
***Pieejams**: https://likumi.lv/ta/id/13481-grozijumi-likuma-par-nekustama-ipasuma-nodokli-*

	atvieglojuma izvērtēšanas periodu				
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums sekmē reliģisko organizāciju nepakļaušanu finanšu riskiem.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Blakusefekti nav konstatēti, jo regulējums jau satur nepieciešamo diferenciāciju, kas ļauj iekasēt NĪN par īpašumiem, ko lieto papilddarbībai jeb saimnieciskiem darījumiem.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms, jo neskar saimnieciskās darbības jomu.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Valsts un baznīcas šķirtības principa ietvaros neparedz citu finansiāla rakstura atbalstu reliģisko organizāciju darbībai.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

Veidlapa Nr. 1.3.7.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums īpaši aizsargājamās dabas teritorijās**
N.p.k.	**1.3.7.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 5. punkts. Ministru kabineta 2014.gada 4.februāra noteikumi Nr. 75 *"Noteikumi par atsevišķām ar nekustamā īpašuma nodokli neapliekamām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"*.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli (*turpmāk – NĪN*) neapliek zemi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (*turpmāk – ĪADT*), kur ar likumu vai Ministru kabineta noteikumiem ir noteikts saimnieciskās darbības aizliegums.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Lai veicinātu dabai draudzīgu saimniekošanu, kas palīdzētu saglabāt bioloģisko daudzveidību, valstī ir noteikti vairāki ierobežojumi, kas nereti liedz brīvu rīcību savā īpašumā. Nodokļa atbrīvojuma **mērķis** ir zemes īpašniekiem samazināt nodokļu slogu, lai daļēji kompensētu saimnieciskās darbības aizliegumu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs veids kā mazināt nodokļu slogu zemes īpašniekiem ĪADT, kurās noteikts aizliegums veikt jebkāda veida saimniecisko darbību. Saimnieciskās darbības aizliegums tiek noteikts ĪADT dabas rezervāta zonā, stingrā režīma zonā un regulējamā režīma zonā, kā arī valsts un pašvaldību mežos Gaujas nacionālā parka dabas lieguma zonā, lai nodrošinātu aizsardzību teritorijām ar īpaši augstu bioloģisko daudzveidību. Jebkādas saimnieciskās darbības aizliegums tiek noteikts cilvēka darbības neskartās vai mazpārveidotās teritorijās, lai nodrošinātu dabisko procesu netraucētu attīstību, aizsargātu vai izpētītu retas vai tipiskas ekosistēmas. Vienlaikus tiek mazināts arī pašvaldību administratīvais slogs un novērsts nelietderīgs finanšu resursu izlietojums (darbaspēka u.c. izmaksas), ko radītu nepieciešamība nodrošināt šādu līdzekļu pārvirzīšanu kopbudžeta ietvaros.

<table>
<tr>
<td>5.</td>
<td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>

Platību (ha) apmēri, kurām piemēroti NĪN atbrīvojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās 2018. – 2020.gadā, *tūkst. ha*

	2018	2019	2020
Kopā, *tai skaitā*:	**72,5**	**73,3**	**72,6**
Valsts un pašvaldības īpašumā esošajai zemei	69,9	70,7	70,0
Privātīpašumā esošajai zemei	2,6	2,6	2,6

Avots: *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apkopotie dati pēc pašvaldību sniegtās informācijas.*

Pēc Dabas aizsardzības pārvaldes (*turpmāk – DAP*) informācijas 2020.gadā kopējā no NĪN atbrīvojamā platība bija 119,5 *tūkst.* hektāri, no kuriem faktiski pašvaldībās atbrīvojums piemērots ir 72,6 *tūkst.* hektāru. Pēc DAP sniegtās informācijas no NĪN atbrīvojamas ir 4 029 zemes vienības.

Platību (ha) apmēri, kurām būtu piemērojams NĪN atbrīvojums ĪADT un faktiski piemēroto atbrīvojumu platības, 2020.gadā

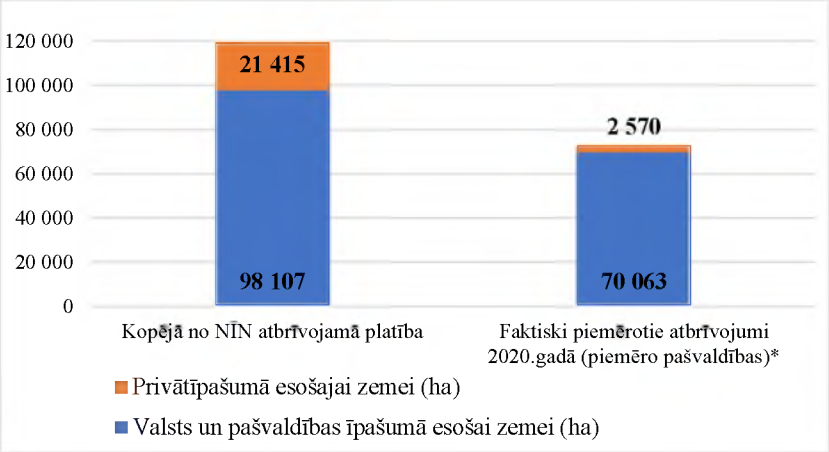

* *Datus nav snieguši Dobeles un Tukuma novads, Mārupes novadā atvieglojumi piemēroti neprecīzi.*

Avots: *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apkopotie dati pēc DAP datiem un pašvaldību sniegtās informācijas.*

</td>
</tr>
<tr>
<td>6.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>

Provizoriski neiegūtie ieņēmumi no NĪN atbrīvojuma piemērošanas ir vidēji 0,75 – 1,1 *euro* par vienu hektāru jeb **54 375 – 79 740** *euro* gadā.

Papildus jāmin, ka atceļot NĪN atbrīvojumu par valsts un pašvaldību īpašumā esošo zemi, mainītos sadalījums starp valsts un pašvaldību kontiem, taču **fiskālā ietekme** uz valsts kopbudžetu saglabātos **neitrāla**.

</td>
</tr>
<tr>
<td>7.</td>
<td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td>
<td>

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir viens no pamatnosacījumiem cilvēku labklājības nodrošināšanai un ekonomisko aktivitāšu pastāvēšanai ilgtermiņā. ĪADT tiek veidotas sabiedrības interesēs. NĪN atbrīvojums par īpašumu, kur noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi, novērš zemes īpašnieku un sabiedrības neapmierinātību ar ierobežojumiem, kas noteikti dabas aizsardzības nolūkā.

NĪN atbrīvojums ĪADT ir spēkā jau **no 1997. gada.**

ĪADT ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai saglabātu dabas daudzveidību. Latvijā šobrīd ir

</td>
</tr>
</table>

		izveidotas 683 valsts nozīmes ĪADT (kopumā tās aizņem 17% valsts sauszemes teritorijas) un tās tiek iedalītas 8 kategorijās: • dabas rezervāti, • nacionālie parki, • biosfēras rezervāti, • dabas parki, • dabas pieminekļi, • dabas liegumi, • aizsargājamās jūras teritorijas, • aizsargājamo ainavu apvidi. ĪADT tiek iedalītas funkcionālajās zonās: dabas rezervāta, stingrā režīma, regulējamā režīma, dabas lieguma, dabas parka, ainavu aizsardzības, neitrālā zona un kultūrvēsturiskā zona. Daudzas ĪADT ietilpst arī starptautiskos aizsargājamo teritoriju tīklos, (piemēram, Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīkls *Natura 2000*, starptautiskas nozīmes mitrāji jeb Ramsāres vietas, HELCOM aizsargājamās jūras teritorijas, Starptautiskais biosfēras rezervātu tīkls)[1].

		Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	1. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kopējās no NĪN atbrīvojamās platības nesamazinās (*tūkst.* ha)	**119,0**	**119,0**	**119,0**
		2. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju platības īpatsvars (*NAP2027* 2018.gadā 18,2% no LV kopplatības)[2]	**18,2%**	**18,2%**	**18,2%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	NĪN atbrīvojums motivē zemes īpašniekus ievērot dabas aizsardzības nolūkā noteiktos saimnieciskās darbības ierobežojumus un kopumā dod pozitīvu efektu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-	Pašvaldību dažādā pieeja un nekonsekventa NĪN atbrīvojuma piemērošana rada risku, ka atbrīvojums netiek piemērots visiem zemes īpašniekiem, kuriem tas pienākas atbilstoši normatīvajiem aktiem.			

[1] Vairāk informācijas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapā (***pieejams***: *VARAM*) un DAP mājas lapā (***pieejams***: *DAP*).

[2] Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021.-2027.gadam (*NAP2027*), Rīcības virziens "*Daba un vide – "Zaļais kurss"*", ***pieejams***: *NAP2027.*

	šana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Ikgadēju atbalsta maksājumu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās (*Natura 2000*) izmaksā normatīvajos aktos par lauku attīstības atbalsta piešķiršanu noteiktajā kārtībā no attiecīgo Eiropas Savienības fondu līdzekļiem, kuru administrē Lauku atbalsta dienests. Sīkāku informāciju par kompensācijas piešķiršanas nosacījumiem un kārtību no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem var iegūt Lauku atbalsta dienesta mājaslapā.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Kompensāciju piešķiršanu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem ĪADT reglamentē likums *"Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās"* (*turpmāk – Kompensāciju likums*). Kompensāciju likums paredz divus kompensāciju veidus: 1) ikgadēju atbalsta maksājumu; 2) zemes atpirkšanu[3]. Dabas aizsardzības pārvalde piešķir ikgadējus atbalsta maksājumus par zemi ĪADT, kas nav noteiktā kā *Natura 2000* teritorija. Savukārt par zemi, kas atrodas *Natura 2000* teritorijā, ikgadēju atbalsta maksājumu piešķir Lauku atbalsta dienests no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem. Zemes atpirkšanas piešķiršanu papildu Kompensāciju likumam reglamentē Ministru kabineta 2013.gada 22.oktobra noteikumi Nr. 1173 *"Zemes atpirkšanas iesnieguma pieņemšanas kārtība"*. Uz zemes atpirkšanu var pretendēt, ja zemes gabals ir neapbūvēts un atrodas: 1) dabas rezervātā; 2) ĪADT dabas rezervāta zonā, stingrā režīma zonā vai regulējamā režīma zonā.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

[3] Vairāk informācija par kompensācijām DAP mājaslapā.
Pieejams: https://www.daba.gov.lv/lv/kompensacijas

Veidlapa Nr. 1.3.8.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums valsts aizsargājamiem nekustamajiem kultūras pieminekļiem**
N.p.k.	**1.3.8.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"(turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 6. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek valsts aizsargājamo nekustamo kultūras pieminekli, kā arī zemi tā uzturēšanai, izņemot dzīvojamās mājas un zemi to uzturēšanai, saimnieciskajā darbībā izmantotu nekustamo īpašumu, kā arī nekustamo īpašumu, kas netiek uzturēts atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir veicināt tādu valsts aizsargājamo nekustamo kultūras pieminekļu saglabāšanu, kas netiek izmantoti saimnieciskā darbībā un nav dzīvojamā māja un bieži vien sarežģīti izmantojumi, izmantojami ar ierobežojumiem vai pat neizmantojami saimnieciskajā darbībā (piemēram, pilskalni, vēsturiskas saimniecības ēkas, pilsdrupas), atbalstot to kultūras pieminekļu īpašniekus, kas šos pieminekļus uztur atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Likuma *"Par kultūras pieminekļu aizsardzību"* 14. pants nosaka, ka objekta iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā nav vajadzīga tā īpašnieka (valdītāja) piekrišana. Viņam tiek noteikti nodokļu atvieglojumi vai kompensēti zaudējumi, ja tādi radušies sakarā ar zemes vai objekta lietošanas ierobežojumiem. Savukārt 24. pants nosaka, ka kultūras pieminekļa konservāciju, uzturēšanu, remontu un restaurāciju veic kultūras pieminekļa īpašnieks (valdītājs) par saviem līdzekļiem.

		Kultūras pieminekļu īpašniekiem ir pienākums visus darbus, kas varētu pārveidot kultūras pieminekli saskaņot Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē. Neskatoties uz konstatētajām nepilnībām NĪN piemērošanā (piemēram, daļā pašvaldību īpašniekam NĪN atbrīvojums jāpieprasa, jo pašvaldībai trūkst informācijas par nekustamā īpašuma izmantošanu, kā arī arheoloģisko pieminekļi tiek aplikti ar NĪN, jo trūkst informācijas par kultūras pieminekļa teritorijas platību, nav viennozīmīgas izpratnes par to, ko ietver zeme kultūras pieminekļa uzturēšanai), nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo, palielinot nodokļu maksātāja rīcībā paliekošos ienākumus pēc NĪN nomaksas, uzlabojas gan īpašnieku iespējas ieguldīt kultūras pieminekļa saglabāšanā, gan tiek veicināta pozitīva attieksme pret kultūras pieminekļu saglabāšanu. Pēc Kultūras ministrijas (*turpmāk – KM*) aptaujā iegūtajiem datiem 2020. gadā tikai 35% nodokļu maksātāji uz kuriem attiecināms likuma 1. panta otrās daļas 6. punkts ir tādi, kas nebūtu atbrīvoti no NĪN pēc citas normas (to īpašnieks nav valsts, pašvaldība, reliģiska organizācija). Ņemot vērā, ka kultūras pieminekļu īpašumtiesības var mainīties, svarīgi, ka arī šai īpašnieku grupai piemērojams atbrīvojums no NĪN.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Dati par nodokļa atbrīvojumu līdz šim nav apkopoti. KM 2021. gada jūnijā izsūtīja anketu par likuma 1. panta otrās daļas 6. un 20. punkta piemērošanas praksi, kurā atbildes sniedza 80% pašvaldību (pirms administratīvi teritoriālās reformas). Aptauja parāda, ka ēkas, kas atbilst likuma 1. panta otrās daļas 6. punktam, lielākoties netiek apliktas ar NĪN citu iemeslu dēļ – tās atbilst 1. panta otrās daļas 1.punktam (ir pašvaldības īpašumā, tiek lietots pašvaldības funkcijām), 4. punktam (reliģisko organizāciju īpašumi), 11.punktam (valsts īpašums), 15. punktam (izmanto valsts budžeta finansētas iestādes). Anketā, iekļaujot jautājumu par normai atbilstošo nodokļa maksātāju sadalījumu 2020. gadā, iegūti dati, ka tikai 35% īpašumu, kam piemērojams NĪN atvieglojums, ir tādi, kas neatbilst citai augstākminētajai likuma normai. Ņemot vērā atšķirīgos fokusus dažādās sistēmas – kultūras piemineklis pieminekļu aizsardzības sistēmā, zemes vienība, būve, telpu grupa un zemes vienības daļa kadastra sistēmā, nodokļu maksātāji nodokļu piemērošanas kārtībā, pašlaik iegūstamie dati, lai varētu izvērtēt NĪN atvieglojuma efektivitāti ir grūti salīdzināmi. Daļa no šiem šķēršļiem jau ir identificēta un to plānots novērst, izstrādājot jaunu normatīvo regulējumu. Tabulā sniegti dati atbilstoši KM iegūtajai informācijai, izsūtot aptauju pašvaldībām un saņemot atbildes no 80% pašvaldībām, kas eksistēja pirms administratīvi teritoriālās reformas.

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>

Nodokļu maksātāju skaits, kas atbrīvoti no NĪN *(atbilstoši likuma 1. panta otrās daļas 6. punktam)*, **2018. – 2020.gadā**

	2018	2019	2020
Nodokļu maksātāju skaits	674	679	689
Īpašumu skaits, kas nav aplikti ar nodokli	746	747	748
Valsts aizsargājamo nekustamā kultūras pieminekļu skaits**	236**	238**	241**

** Īpašumu, kas nav aplikts ar nodokli un neatbilst likuma 1. panta otrās daļas 1.punktam (ir pašvaldības īpašumā, tiek lietots pašvaldības funkcijām), 4. punktam (reliģisko organizāciju īpašumi), 11. punktam (valsts īpašums), 15. punktam (izmanto valsts budžeta finansētas iestādes).*

*** KM aprēķins pēc sniegtās informācijas par neaplikto īpašumu skaitu pēc īpašnieka veida proporcijas.*

Avots: *KM 2021. gada jūnijā izsūtītā aptauja.*

</td>
</tr>
<tr>
<td>6.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020
Aprēķinātā NĪN summa par īpašumiem, kam būtu piešķirams nodokļa atbrīvojums*, *tūkst. euro*	748,54	751,80	750,66
Aptuvenā aprēķinātā summa, kas par īpašumiem uz kuriem neattiecas citi nodokļa atvieglojumi**, *tūkst. euro*	261,99	263,13	262,73

** KM 2021. gada jūnijā izsūtītā aptauja.*

*** KM aprēķinātā indikatīvā fiskālā ietekme, pieņemot, ka 35% nodokļu maksātāju, varētu veidot 35% fiskālās ietekmes.*

Avots: *KM 2021. gada jūnijā izsūtītā aptauja un KM aprēķinātās indikatīvās ietekmes.*

</td>
</tr>
<tr>
<td>7.</td>
<td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td>
<td>

Līdz 2000. gadam spēkā esošā likuma *"Par īpašuma nodokli"* redakcijas 4. panta 9. punkts noteica, ka ar nodokli neapliek kultūras pieminekli, ja īpašnieks ievēro Latvijas Republikas likumdošanas aktos paredzētos noteikumus par kultūras pieminekļu izmantošanu.

Jaunajā likuma redakcijā ar nodokli neapliek valsts aizsargājamo nekustamo kultūras pieminekli, kā arī zemi tā uzturēšanai, <u>iznemot dzīvojamās mājas un zemi to uzturēšanai, saimnieciskajā darbībā izmantotu nekustamo īpašumu, kā arī nekustamo īpašumu, kas netiek uzturēts atbilstoši kultūras piemineklu aizsardzības prasībām</u>.

Atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra sēdes protokola Nr. 72 41. § 4. punktam:

- Finanšu ministrijai sadarbībā ar KM un Latvijas Pašvaldību savienību jāsagatavo un finanšu ministram līdz **2023. gada 31. decembrim** jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā grozījumi likumā *"Par nekustamā īpašuma nodokli"*, paredzot deleģējumu Ministru kabinetam noteikt kritērijus un pazīmes valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem, pēc kurām piemērojami NĪN atvieglojumi vai atbrīvojumi;

</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td>• KM sadarbībā ar Finanšu ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību kultūras ministram līdz 2024. gada 31. decembrim jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā normatīvā akta projektu, kas nodrošinātu kritēriju un pazīmju noteikšanu valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem, kam tiktu piemēroti NĪN atvieglojumi, un tam atbilstoša valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta daļas noteikšanu, nosakot rādītāju, kas viennozīmīgi ļauj identificēt ar NĪN neapliekamo daļu.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td><table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>1. Valsts aizsargājamo nekustamā kultūras pieminekļu skaits*</td><td>290</td><td>290</td><td>290</td></tr>
<tr><td>2. Kultūras pieminekļu īpatsvars, kas ir labā un apmierinošā stāvoklī</td><td>92%</td><td>92%</td><td>93%</td></tr>
</table>
[*] Īpašumu skaits, kas nav aplikti ar nodokli un neatbilst likuma 1. panta otrās daļas 1. punktam (ir pašvaldības īpašumā, tiek lietots pašvaldības funkcijām), 4. punktam (reliģisko organizāciju īpašumi), 11. punktam (valsts īpašums), 15. punktam (izmanto valsts budžeta finansētas iestādes).</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Atbrīvojuma no nodokļa saņemšanas palielina to rīcībā esošos līdzekļus, gan veicina pozitīvu attieksmi pret kultūras pieminekļu saglabāšanu.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale</td><td>Apgrūtinājums, ka nekustamais īpašums ir valsts aizsargājamais kultūras piemineklis, ne vienmēr ir ierakstīts zemesgrāmatā (informācija neatspoguļojas Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistrā). Likumā noteiktais formulējums “netiek izmantots saimnieciskā darbībā” pašvaldībās tiek dažādi interpretēts, kā arī nav tādas valsts datu bāzes, no kuras šī informācija būtu iegūstama, tādējādi virkne pašvaldību uzskata, ka valsts aizsargājamo nekustamā kultūras pieminekļa īpašniekam jāgriežas pie pašvaldības, lai šis piemineklis netiktu aplikts ar NĪN.</td></tr>
</table>

	ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Kultūras pieminekļu īpašniekiem pieejams šāds atbalsts: • kadastrālās vērtības samazinājums par **35%** ēkām, kas reģistrētas kā valsts vai vietējas nozīmes kultūras piemineklis un kuru nolietojums ir lielāks par 35% (Ministru kabineta 2020. gada 18. februāra noteikumu Nr. 103 *"Kadastrālās vērtēšanas noteikumi"* 72. punkts). Iepriekšējie Ministru kabineta 2006. gada 18. aprīļa noteikumi Nr. 305 *"Kadastrālās vērtēšanas noteikumi"* paredzēja kadastrālās vērtības samazinājumu 45% apmērā visiem valsts nozīmes kultūras pieminekļiem un 35% - vietējas nozīmes kultūras pieminekļiem; • noteikts apgrūtinājuma koeficients K_{li} = 0,65 būvēm, kas *Kadastra informācijas sistēmā* reģistrētas kā valsts vai vietējas nozīmes kultūras pieminekļi un kurām reģistrētais būves nolietojums ir lielāks par 35% (Ministru kabineta 2020. gada 18. februāra noteikumi Nr. 103 *"Kadastrālās vērtēšanas noteikumi"* 119. punkts); • nelielas pašvaldību daļas noteikti atvieglojumi, kas mēdz ietvert: kultūras pieminekļus, ēkas, kas celtas līdz 1940. gadam pilsētbūvniecības pieminekļos. Pašvaldību līdzfinansējums izpētei un atjaunošanai (atbalsta kārtības, līdzfinansējuma konkursi). Papildus dažās pašvaldībās pieejamas konsultācijas un meistarklases; • kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas konkurss publiski pieejamiem objektiem (piedalīties var tādas juridiskās formas īpašnieki un valdītāji, kuri var atvērt kontu Valsts kasē, kas nozīmē ka privātpersonas šo atbalstu saņemt nevar); • Valsts kultūrkapitāla fonda projektu konkursa apakšprogramma Kultūras mantojums; • bezmaksas Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes speciālistu konsultācijas.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.9.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums par jaunaudzēm**
N.p.k.	**1.3.9.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 7. punkts. Ministru kabineta 2003. gada 11. februāra noteikumi Nr. 76 *"Kārtība, kādā ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek zemi, kuru aizņem atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes"*.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* Ministru kabineta noteiktajā kārtībā neapliek zemi, kuru aizņem atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes (jaunaudzes).
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma ieviešanas mērķis ir veicināt meža atjaunošanu, nodrošinot produktīvāku mežaudžu pieaugumu un ekonomiski efektīvu meža apsaimniekošanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ir radīts, ievērojot specifiku, kāda piemīt mežsaimniecībai, kur meža audzēšanas cikls ir daudzu desmitu gadu garumā. Jaunā meža audzēšanas sākotnējais posms jeb jaunaudžu vecums ir saistīts nevis ar ienākumiem no meža, bet gan meža īpašnieka ieguldījumiem meža atjaunošanā un it īpaši tālākā kopšanā. Atjaunoto vai ieaudzēto mežaudžu (jaunaudžu) platība pēdējos 10 gados pieaugusi no 651 tūkst. ha 2010. gadā līdz 858 tūkst. ha 2021. gadā. Ņemot vērā minēto, nodokļa atbrīvojums pilnībā atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Objekti, kam piemērots NĪN atbrīvojums 2018. – 2020. gadā** [illegible]

	2018	2019	2020
Objektu skaits, kam piemērots nodokļa atbrīvojumu, *tūkst.**	280,0	280,0	280,0

** Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) rīcībā nav informācijas par nodokļu maksātāju skaitu, kuri saņem nodokļa atbrīvojumu.*

***Avots**: VZD dati.*

<table>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2018. – 2020. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Kadastrālā vērtība jaunaudzēm, milj. euro*</td><td>170,0</td><td>170,0</td><td>170,0</td></tr>
<tr><td>NĪN likme</td><td>1,5%</td><td>1,5%</td><td>1,5%</td></tr>
<tr><td>Nodokļa atbrīvojuma fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>2,55</td><td>2,55</td><td>2,55</td></tr>
</table>
* provizoriski aprēķini pēc VZD sniegtās informācijas.
Avots: VZD dati.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>NĪN atbrīvojums par jaunaudzēm ir spēkā jau no 1998. gada, kad likumā noteiktā atbrīvojuma redakcija bija šāda: “Ministru kabineta noteiktajā kārtībā (neapliek) zemi, kuru aizņem krūmāji vai mežaudzes līdz 40 gadu vecumam, ja tajās atbilstoši mežierīcības projektam tiek veikti plānotie mežsaimnieciskie pasākumi”.

No 2002. gada NĪN atbrīvojuma redakcija likumā ir šāda: “Ministru kabineta noteiktajā kārtībā (neapliek) zemi, kuru aizņem atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes (jaunaudzes)”.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Atjaunoto vai ieaudzēto mežaudžu (jaunaudžu) platība nav mazāka kā tūkst. (ha)</td><td>850,0</td><td>850,0</td><td>850,0</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Nodokļa atbrīvojums nodrošina mežsaimniecisko aktivitāti un veicina mežaudžu atjaunošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Jo augstvērtīgāks mežs tiek atjaunots, jo lielāku peļņu meža īpašnieks var gūt. Tas nozīmē, ka, nodrošinot jaunaudzēm atbrīvojumu no NĪN maksāšanas, meža īpašnieki var vairāk līdzekļus novirzīt kvalitatīvākai un augstvērtīgākai mežu atjaunošanai, kā rezultātā gūt lielākus ieņēmumus no mežistrādes, kad mežsaimniecības cikls ir noslēdzies, un attiecīgi, jo lielāki ir meža īpašnieka ieņēmumi, jo vairāk no gūtajiem ieņēmumiem tiek samaksāts valsts budžetā iedzīvotāju ienākuma nodoklis vai uzņēmumu ienākuma nodoklis.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkrop-</td><td>NĪN atbrīvojuma par jaunaudzēm atcelšana un no tā izrietošā NĪN sloga palielināšana jaunā meža atjaunošanas un kopšanas periodā var izraisīt ļoti negatīvas sekas, kas izpaustos produktīvu un kvalitatīvu audžu apjoma samazināšanās veidā un tad zaudējumi valstij būtu nesamērojami ar to nelielo pienesumu valsts budžetā, ko sniegtu ieņēmumi no NĪN piemērošanas jaunaudzēm. NĪN piemērošana jaunaudzēm būtu apdraudējums efektīvas mežsaimniecības attīstībai valstī.</td></tr>
</table>

	ļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Papildus tam nenovēršami tiktu mazināts mežu CO_2 piesaistes potenciāls – oglekļa uzkrāšana koksnē un augsnē un iespēja aizvietot CO_2 ietilpīgos materiālus ar kokmateriāliem[1]. Ogleklis koksnē turpina glabāties koka konstrukcijās, ēkās, mēbelēs, dažādos mājsaimniecības priekšmetos līdz dzīves cikla beigām, kad, sadedzinot iespējams iegūt enerģiju. NĪN atbrīvojums uzlabo meža īpašnieku finansiālo situāciju un atvieglo investīcijas produktīvāku mežaudžu veidošanai, kas dos ieguldījumu Latvijas klimata neitralitātes mērķa sasniegšanai 2050. gadā.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Pilnībā atbilst ES valsts atbalsta nosacījumiem. Arī citās ES valstīs jaunaudzēm piemēro NĪN atvieglojumus.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	No Latvijas valsts budžeta līdzekļiem nav pieejams atbalsts mežsaimniekiem jaunaudžu atjaunošanai un kopšanai.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

[1] Klimata priekšrocības Ziemeļvalstu mežiem.
Pieejams: https://nordicforestresearch.org/climatebenefit/

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums nacionālajām sporta bāzēm un zemei to uzturēšanai**
N.p.k.	**1.3.10.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 8. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek nacionālās sporta bāzes un zemi to uzturēšanai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir veicināt sporta nozares attīstību, sekmēt sporta infrastruktūras pieejamību iedzīvotājiem, sniedzot atbalstu nacionālo sporta bāzu nepieciešamās infrastruktūras uzturēšanai.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Saskaņā ar likuma *„Par nacionālās sporta bāzes statusu"* nacionālā sporta bāze ir speciāla sporta vajadzībām celta vai piemērota būve, kā arī vide (laukumi, celiņi sporta nodarbībām, veselības takas u.tml.). Nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanas mērķis ir radīt apstākļus Latvijas sportistu sagatavošanai startiem olimpiskajās spēlēs, pasaules un Eiropas čempionātos un citās sporta sacensībās, kā arī starptautisku sporta sacensību norisei Latvijā. Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo tas ir viens no instrumentiem, kas veicina sporta nozares attīstību. Nacionālās sporta bāzes sekmē sporta infrastruktūras pieejamību visā valsts teritorijā un veicina iedzīvotāju fizisko aktivitāti. Ietaupītos līdzekļus, kas rodas NĪN atbrīvojuma piemērošanas rezultātā, var novirzīt nacionālo sporta bāzu uzturēšanai un attīstīšanai.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Nacionālās sporta bāzes un to nekustamie īpašumi, kam piemērots NĪN atbrīvojums 2020. - 2022. gadā**

	2020	2021	2022
Nacionālas sporta bāzes*	33	34	35
Nekustamo īpašumu skaits, kam piemērojams NĪN atbrīvojums	54	57	58

** Saskaņā ar likuma „Par nacionālās sporta bāzes statusu" 5. panta pirmo daļu, 6. panta pirmo, 3[1] un ceturto daļu Ministru kabinetā ir pieņemti lēmumi (Ministru kabineta rīkojumi) par nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanu.*

***Avots**: Izglītības un zinātnes ministrijas dati.*

<table>
<tr>
<td>6.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)* 2020. - 2022. gadā

	2020	2021	2022
Fiskālā ietekme, *tūkst. euro*	**621,03**	**625,13**	**633,49**

** Aprēķinot fiskālo ietekmi ievērots likuma 7. panta ceturtajā un piektajā daļā noteiktais par NĪN maksāšanas pienākuma rašanās un izbeigšanās termiņiem, attiecīgi – ja sporta bāze iegūst nacionālās sporta bāzes statusu laikposmā no 1. janvāra līdz 30. jūnijam, atbrīvojumu no NĪN piemēro ar nākamo taksācijas gadu (ceturtā daļa), ja sporta bāze iegūst nacionālās sporta bāzes statusu laikposmā no 1. jūlija līdz 31. decembrim, atbrīvojumu no NĪN piemēro ar aiznākamo taksācijas gadu (piektā daļa).*

***Avots**: Izglītības un zinātnes ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts zemes dienesta kadastra publiskajā daļā pieejamo informāciju par zemes vienību un būvju kadastrālajām vērtībām.* [1]

</td>
</tr>
<tr>
<td>7.</td>
<td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td>
<td>

Sākotnēji, kad tika pieņemts likums (stājās spēkā no 1998. gada), tas paredzēja, ka ar NĪN neapliek masu aktīvās atpūtas centrus, sporta laukumus un būves neatkarīgi no īpašuma piederības atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem.

No 2009. gada 1. augusta vienlaikus ar likuma *"Par nacionālās sporta bāzes statusu"* spēkā stāšanās datumu likuma 1. panta otrās daļas 8. punkts izteikts jaunā redakcijā, nosakot, ka ar nodokli nav apliekamas nacionālās sporta bāzes un zeme to uzturēšanai.

Ministru kabinetā šobrīd spēkā esoši rīkojumi par nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanu **35** sporta bāzēm:

1) Olimpiskais sporta centrs (RIMI);
2) SIA "*Daugavpils Olimpiskais Centrs*";
3) Vidzemes Olimpiskais centrs;
4) SIA "*Liepājas Olimpiskais centrs*";
5) SIA "*Olimpiskais centrs "Ventspils"*" sporta komplekss;
6) SIA "*Olimpiskais centrs "Limbaži"*" sporta komplekss;
7) SIA "*Zemgales olimpiskais centrs*";
8) Sporta komplekss "*Daugavas sporta nams*";
9) SIA "*Sporta centrs "Mežaparks"*";
10) Rīgas pašvaldības sporta iestāde "*Rīgas Nacionālā sporta manēža*";
11) SIA "*Profitness sporta un atpūtas klubs "Sportima"*";
12) Rīgas pilsētas pašvaldības Sporta komplekss "*Arkādija*";
13) Rīgas Tehniskās universitātes peldbaseins;
14) VAS CSDD Biķernieku kompleksā sporta bāze;
15) SIA "*Prizma*" sporta un atpūtas komplekss;
16) Fischer Slēpošanas centrs;
17) Tenisa sporta centrs "*Pļavnieki*";
18) Slēpošanas un biatlona centrs "*Cēsis*" (Slēpošanas un biatlona komplekss "*Priekuļi*");
19) Sporta centrs "*Kleisti*";
20) Arēna Rīga;
21) "*LOC Ledus HALLE*";
22) Kurbads ledus halle;
23) Pludmales centrs "*Ruukki*";
24) Biedrības "*BMX sporta klubs Tālava*";
25) SIA "*Bobsleja un kamaniņu trase "Sigulda"*";

</td>
</tr>
</table>

[1] Valsts zemes dienesta kadastra dati ***pieejami***: https://www.kadastrs.lv

		26) Daugavpils pilsētas pašvaldības sporta komplekss *"Sporta centrs "Daugavpils ledus"*"; 27) Jauno Jātnieku skolas sporta centrs; 28) Siguldas Pilsētas trase; 29) SIA "*Golfs&Karti*" golfa laukuma komplekss; 30) SIA "*Baltijas kausa fonds*" moto krosa trase "*Zelta zirgs*"; 31) SIA "*Sporta komplekss "Mūsa"*"; 32) Bērnu un jauniešu sporta burāšanas centrs; 33) SIA „*Sporta komplekss "Zemgale"*" Jelgavas ledus halle; 34) Daugavpils pašvaldības stadions "*Lokomotīve*"; 35) SIA "*FRE Project*" ledus halle. Sporta nozares potenciāla izmantošanai Latvijā ne tikai jāatbalsta augstu sasniegumu sports, bet arī jāmotivē ikdienā visdažādākā vecuma iedzīvotāji pievērsties fiziskajām aktivitātēm, tādā veidā sekmējot Eiropas sporta hartas mērķa sasniegšanu: piedāvāt ikvienam iespēju iesaistīties sportā un īpaši – nodrošināt, lai visiem jaunajiem cilvēkiem būtu dota iespēja apgūt fiziskās audzināšanas izglītību un sporta pamatiemaņas, kā arī nodrošināt to, lai ikvienam būtu iespēja iesaistīties sportā un aktīvajā atpūtā drošā un veselīgā vidē[2].

8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		1. Latvijā sarīkoto starptautisko sporta sacensību skaits gadā. (Bāzes rādītājs[2]: 137 2018. gadā) [NAP27 379]	**150**	**150**	**150**
		2. Latvijā sarīkotajās starptautiskajās sporta sacensībās piedalījušos dalībnieku skaits gadā. (Bāzes rādītājs[2]: 23 122 2018. gadā) [NAP27 379]	**24 000**	**24 000**	**24 000**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums sekmē sporta infrastruktūras pieejamību iedzīvotājiem, tādejādi ne tikai veicinot iedzīvotāju aktīvu dzīves veidu, bet arī sniedzot savu artavu Latvijas vārda nešanai pasaulē sporta jomā.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski	Nav identificēti.			

[2] Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021. - 2027. gadam. Prioritāte "*Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei*" [358].
Pieejams: https://pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

	(t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Pašvaldības var piedalīties tās teritorijā esošās nacionālās sporta bāzes finansēšanā. Kā arī atsevišķas nacionālās sporta bāzes saņem valsts dotācijas sporta bāzes saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Par NĪN atbrīvojumu valsts, pašvaldību, valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību un kapitālsabiedrību, kuras sniedz regulējamos sabiedriskos pakalpojumus, īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošām sporta inženierbūvēm skatīt veidlapu Nr. 1.3.5. Kā arī ar sporta nozari saistītie transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atvieglojumi skatāmi veidlapās Nr. 1.7.10. un Nr. 1.8.5.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.3.11.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums dzīvojamo māju palīgēkām, ja to platība nepārsniedz 25 m^2**
N.p.k.	**1.3.11.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk – likums)*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 9. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek dzīvojamo māju palīgēkas, ja palīgēkas platība nepārsniedz 25 m^2, izņemot garāžas.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir mazināt administratīvo slogu gan valsts un pašvaldību iestādēm, lai neuzskaitītu un nereģistrētu katru nodokļu maksātājiem piederošu palīgēku ar platību zem 25 m^2, kā arī mazināt administratīvo slogu nodokļu maksātājiem, neuzliekot par pienākumu šādas palīgēkas reģistrēt Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (*turpmāk – kadastra sistēma*).
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Dzīvojamo māju palīgēkas (šķūnīši, saimniecības ēkas, siltumnīcas, pagrabi, nojumes, tualetes u.c.) pārsvarā gadījumu ir sliktā tehniskā stāvoklī un tām nav iespējams noteikt kadastrālo vērtību. Ne visas dzīvojamo māju palīgēkas, ja to platība nepārsniedz 25 m^2 tiek uzskaitītas un reģistrētas kadastrā. Saskaņā ar *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma* 14. panta pirmo daļu kadastra subjekts obligāti ierosina, lai par NĪN tiek noteikta būve, ko saskaņā ar likumu apliek ar NĪN. No minētā izriet, ka *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums* neuzliek pienākumu šīs palīgēkas reģistrēt kadastra sistēmā. Dzīvojamo māju palīgēkas un garāžas, kuras ir reģistrētas kadastra sistēmā, tiek uzskaitītas gan kā atsevišķi objekti, gan arī tiek iekļauti kopējā nekustamā īpašuma (dzīvojamās ēkas) sastāvā. Līdz ar to pastāv zināmas problēmas palīgēku uzskaitē un reģistrācijā. Fiziskajām personām piederošo dzīvojamo māju palīgēku izmantošana ir saistīta ar personas dzīves vietas nodrošināšanu

		un izmantošanu, un tās netiek izmantotas saimnieciskajai darbībai. Atbrīvojums nodrošina arī vienlīdzības principu palīgēku īpašnieku starpā. Atšķirīga situācija ir ar garāžām. Arī garāžu izmantošana daudzos gadījumos ir saistīta ar personas dzīves vietas izmantošanu. Taču pastāv arī daudzas situācijas, kurās garāžas tiek izmantotas nekustamā īpašuma īpašnieka saimnieciskajā darbībā (tiek izīrētas, ierīkotas noliktavas, autoservisi). Tāpat garāžas ne vienmēr atrodas un ir saistītas ar dzīvojamām mājām, piem., tās atrodas garāžu kooperatīvos un biedrībās. Ņemot vērā, ka garāžu būvniecībai ir nepieciešams saņemt būvatļauju, garāžu uzskaite un reģistrācija kadastra reģistrā paver iespējas tām noteikt arī kadastrālo vērtību. Līdz ar to nepastāv nekādi ierobežojumi garāžu aplikšanai ar NĪN. Vienlaicīgi šāda regulējuma mērķis ir arī novērst pastāvošo nevienlīdzīgo attieksmi nodokļa uzlikšanā attiecībā pret garāžu īpašniekiem, kuru garāžas atrodas dzīvojamās mājas sastāvā un tiem, kuru garāžas atrodas atsevišķi no dzīvojamās mājas. Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo tā ieviešana ir mazinājusi administratīvo slogu valsts un pašvaldību iestādēs, uzskaitot un reģistrējot katru palīgēku ar platību zem 25 m^2, kuru skaits un sastāvs ir mainīgs un nepastāvīgs (paredzot dzīvojamo māju palīgēku neaplikšanu ar NĪN) un vienlaicīgi nodrošinājusi NĪN ieņēmumus no garāžu aplikšanas ar nodokli.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņems nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Pēc Finanšu ministrijas 2022. gada aprīlī veiktās pašvaldību aptaujas šobrīd aktuālā informācija ir pieejama par reģistrētām 257 479 palīgēkām, kurām tiek piemērots NĪN atbrīvojums. Šeit jāņem vērā, ka 3 no 43 pašvaldībām nespēja sniegt informāciju par palīgēkām. Ņemot vērā, ka nekustamā īpašuma īpašniekiem nav pienākums reģistrēt kadastra sistēmā palīgēkas, kuru platība nepārsniedz 25 m^2, nav iespējams noteikt reālo objektu skaitu dabā. Jāmin, ka pašvaldībām objektīvu iemeslu dēļ ir problemātiski šāda veida informāciju apkopot. Kā norādījušas pašvaldības, nodokļa uzskaites programmā nav iespējams veikt kvalitatīvu datu atlasi šādā dalījumā par 2018., 2019., un 2020. gadu, jo īpašumiem ar palīgēkām netiek pievienotas papildu datu atlases pazīmes, kas ļautu atfiltrēt datus no uzskaites sistēmas griezumā par palīgēkām atsevišķi, jo līdz šim šāda datu atlase iepriekš nebija nepieciešama. Kā arī pēc administratīvi teritoriālās reformas 2021. gada oktobrī daudzām pašvaldībām tika apvienotas NĪN administrēšanas datu bāzes un vēsturisko informāciju ir problemātiski sagatavot.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi nav iespējams objektīvi izvērtēt, jo kadastra sistēmā nav pilnvērtīgas informācijas par nekustamo īpašumu īpašniekiem piederošajām dzīvojamo māju palīgēkām un to vērtībām. Vairumā gadījumu palīgēku vērtības

		ir nelielas un pēc pašvaldību sniegtās aktuālās informācijas fiskālā ietekme būtu ap 50 *tūkst. euro*.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Sākotnēji, kad tika pieņemts likums (stājās spēkā no 1998. gada 1. janvāra), likumā nebija iekļauts atbrīvojums dzīvojamo māju palīgēkām. Kopš **2001. gada** likuma 1. panta otrās daļas 9. punkta redakcijā ir iekļautas dzīvojamo māju apbūvē ietilpstošās ēkas. No **2004. gada** panta redakcijā iekļauts – *individuālo dzīvojamo māju apbūvē ietilpstošās ēkas, ja tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai, kā arī šo māju apbūvē ietilpstošās palīgēkas*. No **2010. gada** redakcija precizēta uz *vienģimenes un divģimeņu dzīvojamo māju un daudzdzīvokļu māju palīgēkām*. Šobrīd spēkā esošā redakcija ar palīgēkas platības ierobežojumu **līdz 25 m², bet izņemot garāžas**, ir spēkā kopš **2012. gada 1. janvāra**[1]. Šāda tiesiskā regulējuma ieviešanas mērķis bija novērst līdz tam pastāvošo nevienlīdzīgo attieksmi nodokļa uzlikšanā attiecībā pret garāžu īpašniekiem, kuru garāžas atrodas dzīvojamās mājas sastāvā un ir apliekamas ar nodokli, un tiem, kuru garāžas atrodas atsevišķi no dzīvojamās mājas un nav nodokļa objekts.

		Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Kvantitatīvie rādītāji nav definējami, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	X	X	X

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Vērtējot minēto nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi uz pašvaldību budžetiem, secināms, ka iespējamais ieguvumus finansiālā veidā no šāda atbrīvojuma nepiemērošanas būtu neliels un nesegtu iespējamās administratīvās izmaksas valsts un pašvaldību iestādēm, kuras būtu nepieciešamas šāda regulējuma administrēšanai, ja tas netiktu noteikts kā nodokļa atbrīvojums. Nav mērķtiecīgi aplikt ar nodokli tādus objektus, kuru uzskaites un administrēšanas izmaksas būtu būtiski lielākas nekā atsevišķu objektu kadastrālās vērtības. Kā arī attiecībā uz minētajiem objektiem, mainot līdzšinējo NĪN sistēmas kārtību, ļoti liels darbs būtu jāiegulda, lai atbilstoši realitātei sakārtotu datus kadastra sistēmā, kas gan no pašvaldību, gan iedzīvotāju puses būtu nesamērīgs attiecībā pret iespējamiem ieguvumiem. Šāda nodokļa atbrīvojuma ieviešana samazina arī finansiālo līdzekļu patēriņu nekustamā īpašuma īpašniekiem – gan reģistrējot (arī atreģistrējot) katru dzīvojamo māju palīgēku līdz

[1] Likuma 2011. gada 15. decembra grozījumi par platības ierobežojuma noteikšanu līdz kuram palīgēkas atbrīvo no NĪN. Grozījumi tika virzīti 2012. gada budžeta paketē un izskatot likumprojektu 2. lasījumā, minētie grozījumi tika iekļauti kā Ministru kabineta priekšlikums.
Pieejams: https://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/B527E58AB453747AC225795A0033679B?OpenDocument

		25 m^2 kadastra sistēmā, gan maksājot NĪN par to. Tāpat šāda nodokļa atbrīvojuma piemērošana ikdienā būtiski samazina arī patērētā laika resursus gan valsts un pašvaldību iestādēm, gan nekustamā īpašuma īpašniekiem.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nodokļa atbrīvojuma piemērošana nerada un neveicina nodokļu plānošanas iespējas un jebkādu resursu izkropļojumu.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.3.12.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums dzīvojamo māju palīgēkām, ja to platība pārsniedz 25 m^2**
N.p.k.	**1.3.12.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 9.^{1} punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek dzīvojamo māju palīgēkas, ja palīgēkas platība pārsniedz 25 m^2 un pašvaldība to neaplikšanu ar nodokli ir noteikusi ar saviem saistošajiem noteikumiem, izņemot garāžas.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir mazināt administratīvo slogu gan valsts un pašvaldību iestādēm, lai neuzskaitītu un nereģistrētu katru nodokļu maksātājiem piederošu palīgēku ar platību virs 25 m^2, kā arī mazināt administratīvo slogu nodokļu maksātājiem, neuzliekot par pienākumu šādas palīgēkas reģistrēt Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (*turpmāk – kadastra sistēma*).
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Dzīvojamo māju palīgēkas (šķūnīši, saimniecības ēkas, siltumnīcas, pagrabi, nojumes, tualetes u.c.) pārsvarā gadījumu ir sliktā tehniskā stāvoklī un tām nav iespējams noteikt kadastrālo vērtību. Ne visas dzīvojamo māju palīgēkas, ja to platība pārsniedz 25 m^2, tiek uzskaitītas un reģistrētas kadastrā. Saskaņā ar *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma* 14. panta pirmo daļu kadastra subjekts obligāti ierosina, lai par NĪN tiek noteikta būve, ko saskaņā ar likumu apliek ar NĪN. No minētā izriet, ka *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums* neuzliek pienākumu šīs palīgēkas reģistrēt kadastra sistēmā. Dzīvojamo māju palīgēkas un garāžas, kuras ir reģistrētas kadastra sistēmā, tiek uzskaitītas gan kā atsevišķi objekti, gan arī tiek iekļauti kopējā nekustamā īpašuma (dzīvojamās ēkas) sastāvā. Līdz ar to pastāv zināmas problēmas palīgēku uzskaitē un reģistrācijā.

		Likumā pašvaldībām ir dotas tiesības savos saistošajos noteikumos noteikt nodokļa atvieglojumus vai atbrīvojumus atsevišķām nodokļa maksātāju grupām. Šādas tiesības pašvaldībām ir deleģētas ar mērķi, ka pašvaldības, labāk pārzinot savu iedzīvotāju vajadzības un pašvaldību iespējas, spēs īstenot konkrētajai pašvaldībai ilgtermiņā labvēlīgāku NĪN politiku. Fiziskajām personām piederošās dzīvojamo māju palīgēku izmantošana ir saistīta ar personas dzīves vietas nodrošināšanu un izmantošanu, un tās netiek izmantotas saimnieciskajai darbība. Atbrīvojums nodrošina arī vienlīdzības principu palīgēku īpašnieku starpā. Likumā noteikts, ka dzīvojamo māju palīgēkas līdz 25 m^2 netiek apliktas ar nodokli, bet lemt par citu, lielāku palīgēku neaplikšanu ar nodokli, tiesības tiek deleģētas pašvaldībām. Atšķirīga situācija ir ar garāžām. Arī garāžu izmantošana daudzos gadījumos ir saistīta ar personas dzīves vietas izmantošanu. Taču pastāv arī daudzas situācijas, kurās garāžas tiek izmantotas nekustamā īpašuma īpašnieka saimnieciskajā darbībā (tiek izīrētas, ierīkotas noliktavas, autoservisi). Tāpat garāžas ne vienmēr atrodas un ir saistītas ar dzīvojamām mājām, piemēram, tās atrodas garāžu kooperatīvos un biedrībās. Ņemot vērā, ka garāžu būvniecībai ir nepieciešams saņemt būvatļauju, garāžu uzskaite un reģistrācija kadastra reģistrā paver iespējas tām noteikt arī kadastrālo vērtību. Līdz ar to nepastāv nekādi ierobežojumi garāžu aplikšanai ar NĪN. Vienlaicīgi šāda regulējuma mērķis ir arī novērst pastāvošo nevienlīdzīgo attieksmi nodokļa uzlikšanā attiecībā pret garāžu īpašniekiem, kuru garāžas atrodas dzīvojamās mājas sastāvā un tiem, kuru garāžas atrodas atsevišķi no dzīvojamās mājas. Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo tā ieviešana ir mazinājusi administratīvo slogu valsts un pašvaldību iestādēs uzskaitot un reģistrējot katru palīgēku ar platību virs 25 m^2, kuru skaits un sastāvs ir mainīgs un nepastāvīgs (paredzot iespēju pašvaldībām izvērtēt šāda atvieglojuma nepieciešamību) un vienlaicīgi nodrošinājusi NĪN ieņēmumus no garāžu aplikšanas ar nodokli.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņems nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Pēc Finanšu ministrijas 2022. gada aprīlī veiktās pašvaldību aptaujas šobrīd aktuālā informācija ir pieejama par reģistrētām 184 324 palīgēkām, kurām tiek piemērots NĪN atbrīvojums. No 43 esošām pašvaldībām **72%** jeb 31 pašvaldība savos saistošajos noteikumos ir noteikušas atbrīvojumu palīgēkām ar platību virs 25 m^2. Pārējās 12 pašvaldības palīgēkām, kuru platība pārsniedz 25 m^2, piemēro NĪN. Ņemot vērā, ka nekustamā īpašuma īpašniekiem nav pienākums palīgēkas, kuru platība pārsniedz 25 m^2, reģistrēt kadastra sistēmā, nav iespējams noteikt reālo objektu skaitu dabā. Jāmin, ka pašvaldībām objektīvu iemeslu dēļ ir problemātiski šāda veida informāciju apkopot. Kā norādījušas pašvaldības, nodokļa uzskaites programmā nav iespējams veikt kvalitatīvu

		datu atlasi šādā sadalījumā par 2018., 2019., un 2020. gadu, jo īpašumiem ar palīgēkām netiek pievienotas papildu datu atlases pazīmes, kas ļautu atfiltrēt datus no uzskaites sistēmas griezumā par palīgēkām atsevišķi, jo līdz šim šāda datu atlase nebija nepieciešama. Līdz administratīvi teritoriālajai reformai 2021. gada oktobrī daudzām pašvaldībām bija atšķirīgs regulējums, kas bija noteikts ar saistošajiem noteikumiem, un administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, kad tika apvienotas NĪN administrēšanas datu bāzes, vēsturisko informāciju ir problemātiski sagatavot. Kā arī ir situācijas, kad daļa no šobrīd apvienotā novada vēsturiski līdz reformai atvieglojumu piemēroja, bet otra daļa piemēroja nodokli – savienojot visus nekustamā īpašuma objektus, jaunā apvienotā novada pašvaldībai nav iespējams veikt atlasi par vēsturiskajiem objektiem (iespējams tikai manuāli, veicot katra nekustamā īpašuma objekta pārbaudi, kas prasa nesamērīgu administratīvo resursu).
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi nav iespējams objektīvi izvērtēt, jo kadastra sistēmā nav pilnvērtīgas informācijas par nekustamo īpašumu īpašniekiem piederošajām dzīvojamo māju palīgēkām. Vairumā gadījumu palīgēku vērtības ir nelielas un pēc pašvaldību sniegtās aktuālās informācijas fiskālā ietekme būtu ap 249 *tūkst. euro*.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Sākotnēji, kad tika pieņemts likums (stājās spēkā no 1998. gada 1. janvāra), likumā nebija iekļauts atbrīvojums dzīvojamo māju palīgēkām. Kopš **2001. gada** likuma 1. panta otrās daļas 9. punkta redakcijā ir iekļautas dzīvojamo māju apbūvē ietilpstošās ēkas. No **2004. gada** panta redakcijā iekļauts – *individuālo dzīvojamo māju apbūvē ietilpstošās ēkas, ja tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai, kā arī šo māju apbūvē ietilpstošās palīgēkas*. No **2010. gada** redakcija precizēta uz *vienģimenes un divģimeņu dzīvojamo māju un daudzdzīvokļu māju palīgēkām*. Šobrīd spēkā esošā redakcija 9.[1] punktam, ka no NĪN atbrīvo palīgēkas ar platību **virs 25 m², bet izņemot garāžas**, ja to noteikusi pašvaldība savos sasitošajos noteikumos, ir spēkā kopš **2012. gada 1. janvāra**[1]. Šāda tiesiskā regulējuma ieviešanas mērķis bija novērst līdz tam pastāvošo nevienlīdzīgo attieksmi nodokļa uzlikšanā attiecībā pret garāžu īpašniekiem, kuru garāžas atrodas dzīvojamās mājas sastāvā un ir apliekamas ar nodokli, un tiem, kuru garāžas atrodas atsevišķi no dzīvojamās mājas un nav nodokļa objekts.

8.		Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**

[1] Likuma 2011. gada 15. decembra grozījumi par platības ierobežojuma noteikšanu līdz kuram palīgēkas atbrīvo no NĪN. Grozījumi tika virzīti 2012. gada budžeta paketē un izskatot likumprojektu 2. lasījumā, minētie grozījumi tika iekļauti kā Ministru kabineta priekšlikums.
Pieejams: *https://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/B527E58AB453747AC225795A0033679B?OpenDocument*

	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Kvantitatīvie rādītāji nav definējami, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Vērtējot minēto nodokļa atbrīvojuma fiskālo ietekmi uz pašvaldību budžetiem, secināms, ka iespējamais ieguvumus finansiālā veidā no šāda atbrīvojuma nepiemērošanas būtu neliels un nesegtu iespējamās administratīvās izmaksas valsts un pašvaldību iestādēm, kuras būtu nepieciešamas šāda regulējuma administrēšanai, ja tas netiktu noteikts kā nodokļa atbrīvojums. Nav mērķtiecīgi aplikt ar nodokli tādus objektus, kuru uzskaites un administrēšanas izmaksas būs lielākas nekā atsevišķu objektu kadastrālās vērtības. Šāda nodokļa atbrīvojuma ieviešana samazina arī finansiālo līdzekļu patēriņu fiziskajām personām – gan reģistrējot (arī atreģistrējot) katru dzīvojamo māju palīgēku kadastrā, gan maksājot NĪN par to. Tāpat šāda nodokļa atbrīvojuma noteikšana būtiski samazina arī patērētā laika resursus gan valsts un pašvaldību iestādēm, gan fiziskajām personām.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Atbrīvojuma piemērošana nerada un neveicina nodokļu plānošanas iespējas un jebkādu resursu izkropļojumu.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

Veidlapa Nr. 1.3.13.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums valstij un pašvaldībām piekritīgam nekustamajam īpašumam, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts**
N.p.k.	**1.3.13.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 11. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli (*turpmāk – NĪN*) neapliek valstij un pašvaldībām piekritīgo nekustamo īpašumu, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojums ieviests ar mērķi samazināt valsts un pašvaldību nodokļu slogu, tādējādi ietaupot valsts un pašvaldību finanšu resursus un mazinot administratīvo slogu valsts un pašvaldību (valsts pārvaldes) institūcijām.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	NĪN ieņēmumi ir pašvaldību budžetu ieņēmumu (kopbudžeta ieņēmumu) sastāvdaļa. Ja valstij vai pašvaldībai piekrītošais nekustamais īpašums netiek iznomāts vai nav nodots lietošanā, tādā gadījumā nodokļu maksātājs ir persona uz kuras vārda atbilstoši normatīvo aktu prasībām šis īpašums ir ierakstāms Zemesgrāmatā. Valsts un pašvaldību darbības pamatmērķis nav ieņēmumu gūšana no saimnieciskās darbības (piem., nekustamo īpašumu iznomāšanas). Valsts un pašvaldību nekustamo īpašumu iznomāšana vai nodošana lietošanā ir īpaši apgrūtināta ar dažādiem nosacījumiem un ierobežojumi (apgrūtinātāka iznomāšanas, pārdošanas procedūra, apsaimniekošanas un izīrēšanas cenu ierobežojumi). Minētais izriet no normatīvajos aktos[1] uzliktā pienākuma lietderīgi rīkoties ar publiskajiem finanšu līdzekļiem un mantu (t. i., rīcībai jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu, manta atsavināma un nododama īpašumā vai lietošanā citai personai par iespējami augstāku cenu).

[1] Piemēram, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums.

		No šāda uzstādījuma atvasināti arī normatīvajos aktos ietvertie valsts nekustamā īpašuma pārvaldīšanas principi[2], piemēram, nepieciešams nodrošināt ar valsts nekustamā īpašuma lietošanas mērķi saskaņotu valsts nekustamā īpašuma efektīvu un ekonomiski lietderīgu izmantošanu, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās vides aizsardzības prasības, nodrošināt valsts nekustamā īpašuma lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā ekspluatācijas laikā, kā arī sabiedrības un personas drošības vai veselības aizskāruma nepieļaujamību, valsts nekustamā īpašuma pārvaldīšanas procesā veicināt valsts nekustamā īpašuma uzlabošanu, tajā skaitā apkārtējās vides kvalitātes saglabāšanu un paaugstināšanu atbilstoši finanšu resursiem. Tas nozīmē, ka situācija ar valsts un pašvaldību īpašumiem būtiski atšķiras (nav salīdzināma) no situācijas ar privātā sektora nekustamajiem īpašumiem un nav pamata uzlikt NĪN valsts un pašvaldību nekustamajiem īpašumiem līdz to iznomāšanai vai nodošanai lietošanā. Līdz ar to, lai neizšķērdētu valsts un pašvaldību finanšu resursus un neradītu nevajadzīgu administratīvo slogu, valsts kopbudžeta līdzekļus tehniski pārvirzot no viena konta uz citu, tiek noteikts, ka šādās situācijās par valstij un pašvaldībai piederošajiem nekustamajiem īpašumiem, kuri nav iznomāti vai nodoti lietošanā, NĪN nav maksājams. Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo ir būtiski mazināts valsts pārvalžu institūciju administratīvais slogs, kā arī novērsts nelietderīgs finanšu resursu izlietojums (darbaspēka u.c. izmaksas), ko radītu nepieciešamība nodrošināt šādu līdzekļu pārvirzīšanu kopbudžeta ietvaros.
5.	Nodokļa maksā-tāju skaits, kuri saņems nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Pēc Finanšu ministrijas 2022. gada aprīlī veiktās pašvaldību aptaujas šobrīd aktuālā informācija ir pieejama par reģistrētām 41 847 objektiem, kuriem tiek piemērots NĪN atbrīvojums. Šeit jāņem vērā, ka 16,3% jeb 7 no 43 pašvaldībām nespēja sniegt informāciju. Jāmin, ka pašvaldībām objektīvu iemeslu dēļ ir problemātiski šāda veida informāciju apkopot. Kā norādījušas pašvaldības nodokļa uzskaites programmā nav iespējams veikt kvalitatīvu datu atlasi šādā dalījumā par 2018., 2019., un 2020. gadu, jo īpašumiem netiek pievienotas papildus datu atlases pazīmes, kas ļautu atfiltrēt datus no uzskaites sistēmas šādā griezumā, jo līdz šim šāda datu atlase iepriekš nebija nepieciešama. Valstij un pašvaldībai piekritīgās zemes vienības un būvju īpašumi uzskaites sistēmas programmā tiek aktivizēti brīdī, kad tas tiek iznomāts vai nodots lietošanā.

[2] Ministru kabineta 2011. gada 6. decembra noteikumi Nr. 934 "*Noteikumi par valsts nekustamā īpašuma pārvaldīšanas principiem un kārtību, kā arī kārtību, kādā apkopojama informācija par valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanu un valsts iestāžu lietotajiem nekustamajiem īpašumiem*".
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/240919-noteikumi-par-valsts-nekustama-ipasuma-parvaldisanas-principiem-un-kartibu-ka-ari-kartibu-kada-apkopojama-informacija-par-valst

		Kā arī pēc administratīvi teritoriālās reformas 2021. gada oktobrī daudzām pašvaldībām tika apvienota NĪN administrēšanas datu bāzes un vēsturisko informāciju ir problemātiski sagatavot.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Fiskālā ietekme no atbrīvojuma piemērošanas veidojas neitrāla, ņemot vērā, ka atbrīvojuma atcelšanas gadījumā par valsts un pašvaldību piekritīgo nekustamo īpašumu, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts, mainītos tikai sadalījums starp valsts un pašvaldību kontiem.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Šobrīd spēkā esošā redakcija kas paredz, ka ar NĪN neapliek valstij un pašvaldībām piekritīgo nekustamo īpašumu, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts, stājās spēkā ar **2000. gada 1. janvāri**[3]. Pēc pašvaldību sniegtās informācijas valstij un pašvaldībām piekritīgais nekustamais īpašums, kuriem piemērots atbrīvojums ir: • dzīvojamās mājas; • dažādu sociālo grupu kopdzīvojamās mājas dzīvojamo telpu grupas; • rūpnieciskās ražošanas ēkas vai telpu grupas; • noliktavas, rezervuāra, bunkura, silosa telpu grupas; • publiskie ūdeņi; • biroja telpu grupas; • vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības telpu grupas; • citas, iepriekš neklasificētas, ēkas vai telpu grupas; • ielas, ceļi un laukumi; • u.c.

		Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Nav iespējams noteikt, jo valsts nekustamo īpašumu apsaimniekošanas efektivitātei nepastāv tieša korelācija ar nodokļa atbrīvojumu.	X	X	X
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja	Nodokļa atbrīvojums, kas paredz, ka ar NĪN neapliek valstij un pašvaldībām piekritīgo nekustamo īpašumu, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts, būtiski samazina valsts pārvalžu institūciju administratīvo slogu, kā arī ietaupa finanšu resursus, ko radītu nepieciešamība nodrošināt šādu līdzekļu pārvirzīšanu kopbudžeta ietvaros. Atteikšanās no NĪN atbrīvojuma neveicinātu valstij un pašvaldībai piederošā nekustamā īpašuma efektīvāku izmantošanu, jo, pirmkārt, attiecībā uz pašvaldībām kā tiešajām			

[3] Likuma 1999. gada 25. novembra grozījumi par valstij un pašvaldībām piekritīgo nekustamo īpašumu, kas nav nodots lietošanā vai iznomāts atbrīvošanu no NĪN.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/14603-grozijumi-likuma-par-nekustama-ipasuma-nodokli-

	nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	NĪN ieņēmumu saņēmējām nekas nemainītos attiecībā uz pašvaldību nekustamajiem īpašumiem (notiktu ieņēmumu pārvirzīšana no viena konta uz citu), savukārt attiecībā uz valsts nekustamajiem īpašumiem notiktu ieņēmumu transferts par labu pašvaldību ieņēmumiem (ieņēmumu pārvirzīšana no viena konta uz citu kopbudžeta ietvaros). Otrkārt, attiecībā uz valsts un pašvaldības nekustamajiem īpašumiem veidotos atšķirīga pieeja nodokļu uzlikšanā.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Atbrīvojums nav terminēts, bet atbrīvojuma saņēmēju skaits nepalielinās un ir konstants, savukārt nodokļa objektu skaita izmaiņas, par kuriem tiek piemērots nodokļa atvieglojums, nav prognozējamas.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.14.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums lauksaimniecības ēkām un inženierbūvēm**
N.p.k.	**1.3.14.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 12. punkts. Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumu N. 495 *"Likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr. 495)* 16. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek ēkas un inženierbūves, kuras izmanto tikai lauksaimnieciskajai ražošanai. Noteikumu Nr. 495 16. punkts paskaidro, ka par ēkām, kuras izmanto lauksaimnieciskajā ražošanā, uzskatāmas saimniecības un noliktavu ēkas (piemēram, govju, cūku un aitu kūtis, staļļi, apjumtie laidari, putnu kūtis, klētis, angāri, skābbarības torņi, nojumes kažokzvēru sprostu izvietošanai, kūtsmēslu un vircas krātuves, kautuves), kā arī lauksaimniecībā izmantojamās palīgēkas (piemēram, pagrabi, siltumnīcas, lopbarības tvertnes, tehnikas novietnes, graudu kaltes). Šis punkts neattiecas uz ēkām vai to daļām (telpu grupām), kuras izmanto lauksaimniecības produkcijas pārstrādei.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma ieviešanas mērķis ir mazināt nodokļu slogu, lai varētu nodrošināt lauksaimniecības produkcijas ražošanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ir radīts ievērojot specifiku kāda piemīt lauksaimniecībai, kura ir nozare ar ievērojamiem ieguldījumiem gan lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādē, ilggadīgo stādījumu ierīkošanā, lauksaimniecības ēku un būvju būvniecībā, lauksaimniecības tehnikas iegādē un lopu iegādē. Ēku un būvju nodrošinājums nepieciešams visām lauksaimniecības nozarēm, gan lopkopībai, gan augkopībai, gan dārzeņu un augļu audzētājiem. Piemēram, lopkopība nav iespējama bez saimniecisko ēku izbūves un uzturēšanas, kas nepieciešama lauksaimniecības

<table>
<tr><td></td><td></td><td>dzīvnieku turēšanai, kā arī dzīvnieku barības glabāšanai, gan arī lauksaimniecības tehnikas turēšanai.

Nodokļa atbrīvojums pilnībā atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Objekti, kam piemērots NĪN atbrīvojums 2018. – 2020. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Objektu skaits, kam būtu piemērojams atbrīvojums*</td><td>80 000</td><td>80 000</td><td>80 000</td></tr>
</table>
* Informācija pieejama tikai par lauksaimniecības ēkām (lauksaimniecības noliktavas, kūtis un zvērkopības ēkas, šķūņi, nojumes, siltumnīcas, garāžas, kūtsmēslu un vircas krātuves). Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) rīcībā nav informācijas par nodokļu maksātāju skaitu, kuri faktiski saņem nodokļa atvieglojumu.
Avots: VZD dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2018. – 2020. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Kadastrālā vērtība kopā par ēkām, kuras izmanto tikai lauksaimnieciskajai ražošanai, milj. euro*</td><td>117,0</td><td>117,0</td><td>117,0</td></tr>
<tr><td>NĪN likme</td><td>1,5%</td><td>1,5%</td><td>1,5%</td></tr>
<tr><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>1,76</td><td>1,76</td><td>1,76</td></tr>
</table>
* Provizoriski aprēķini no VZD sniegtās informācijas.
Avots: VZD dati.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>NĪN atbrīvojums par ēkām un būvēm, kas tiek izmantotas tikai lauksaimnieciskajā ražošanā, tiek piemērots jau sākot ar 2001. gadu.

Sākotnēji tas bija terminēts. Tobrīd likumā bija noteikts, ka ar NĪN neapliek – līdz 2003. gada 31. decembrim – ēkas, kuras izmanto tikai lauksaimnieciskajai ražošanai.

2003. gada nogalē izdarīti grozījumi likumā, sākot ar 2004. gadu, tika noteikts beztermiņa atbrīvojumu no NĪN tiem objektiem, kuru aplikšanu ar NĪN bija paredzēts uzsākt ar 2004. gadu, t.i., dzīvojamām mājām, lauksaimniecības ražošanas ēkām, valsts budžeta iestādēm, kā arī ēkām, kuras izmanto izglītības, veselības aizsardzības, kultūras un sporta vajadzībām.

Sākot ar 2010. gadu, likuma otrās daļas 12. punktu papildināja pēc vārda "ēkas" ar vārdiem "un inženierbūves".</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Lauksaimniecības (NACE 2. red. A01) īpatsvars kopējā IKP sasniedz vismaz</td><td>2%</td><td>2%</td><td>2%</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums nodrošina lauksaimniecisko aktivitāti un lauksaimniecības produktu ražošanu. Lauksaimniecības ēku un būvju esamība, attīstība un būvniecība nodrošina lauksaimniecības produkcijas ražošanu, gan arī pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības nozarē. Šajās ēkās galvenokārt tiek nodrošināta gan lauksaimniecības produkcijas ražošana, gan arī saražotās lauksaimniecības produkcijas pirmapstrāde, kas nodrošina nozares augstāku iekšzemes kopprodukta pieaugumu. NĪN atbrīvojums netiešā veidā veicina arī lauku apdzīvotību, lauku iedzīvotāju ienākumu gūšanu, darba vietu saglabāšanu un jaunu radīšanu lauksaimniecības uzņēmumos. Darba iespējas laukos atslogo sociālo budžetu, jo mazina dažādu pabalstu saņēmēju skaitu.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	NĪN atbrīvojuma atcelšana un no tā izrietošā NĪN sloga palielināšana var izraisīt negatīvas sekas, kas izpaustos kā lauksaimniecības produkcijas ražošanas izmaksu palielināšanos, kā rezultātā nāktos samazināt citas izmaksas (iespējams, galvenokārt tiks samazināts lauksaimniecībā nodarbināto personu atalgojums, tiks samazināti izdevumi, kas paredzēti lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai un attīstībai). NĪN piemērošana ēkām un būvēm, kas tiek izmantotas lauksaimnieciskai ražošanai būs apdraudējums efektīvas lauksaimniecības attīstībai valstī.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Pilnībā atbilsts ES valsts atbalsta nosacījumiem.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	No Latvijas valsts budžeta līdzekļiem nav pieejams atbalsts lauksaimniekiem tādu lauksaimniecības ēku un būvju, būvniecībai, atjaunošanai vai uzturēšanai nav paredzēts. No Latvijas valsts budžeta līdzekļiem lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi. Tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām, subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.

13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.15.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums par ēkām, ko izmanto muzeji, bibliotēkas, opera, cirks, koncertorganizācijas un mākslas galerijas**
N.p.k.	**1.3.15.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk likums)*.
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 20. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* neapliek ēkas (telpu grupas), kuras pastāvīgi izmanto akreditēti muzeji, akreditētas bibliotēkas, Latvijas Nacionālā opera, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "*Rīgas cirks*" un teātri, kā arī ēkas, kuras pastāvīgi izmanto koncertorganizācijas, kas veic valsts deleģētas funkcijas kultūras jomā, vai Kultūras ministrijā (*turpmāk – KM*) reģistrētas profesionālas radošās organizācijas mākslas galeriju vajadzībām.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir atbalstīt nevalstiskas un privātas iniciatīvas kultūras jomā, palielinot to darbības nodrošināšanai nepieciešamo finansējumu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā	Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo sniedz nozīmīgu atbalstu privātu vai nevalstisku organizāciju uzturētiem akreditētiem muzejiem, teātriem un citām organizācijām. Lai arī sākotnēji var likties, ka nodokļa atbrīvojums attiecas uz plašu organizāciju grupu, tas tiek piemērots daudz šaurāk, jo lielākā daļa no akreditētajiem muzejiem un bibliotēkām, kā arī teātriem ir valsts un pašvaldību iestādes, kas atrodas valsts vai pašvaldības īpašumā esošās ēkās, kas no nodokļa atbrīvotas pēc citām likuma normām.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu,	KM 2021. gada jūnijā izsūtīja anketu par likuma 1. panta otrās daļas 6. un 20. punkta piemērošanas praksi, kurā atbildes sniedza 80% pašvaldību (pirms administratīvi teritoriālās reformas). Ņemot vērā to, ka lielākā daļa organizāciju ir valsts vai pašvaldības un atrodas valsts un pašvaldību īpašumā, tad

<table>
<tr><td></td><td>pēdējo trīs gadu periodā</td><td>atbrīvojums no nodokļa pēc šī punkta varētu tikt piešķirts apmēram 13% nodokļu maksātājiem, kas atbilst nosacījuma saņemšanas kritērijam.

Nodokļu maksātāju skaits, kas atbrīvoti no NĪN (atbilstoši likuma 1. panta otrās daļas 20. punktam), 2018. – 2020. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Valsts akreditēti muzeji</td><td>56</td><td>57</td><td>57</td></tr>
<tr><td>Valsts akreditētas bibliotēkas</td><td>55</td><td>71</td><td>52</td></tr>
<tr><td>Teātri, Latvijas Nacionālā opera, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas cirks"</td><td>23</td><td>21</td><td>23</td></tr>
<tr><td>Koncertorganizācijas, kas veic valsts deleģētas funkcijas kultūras jomā</td><td>12</td><td>11</td><td>11</td></tr>
<tr><td>Kultūras ministrijā reģistrētas profesionālas radošās organizācijas mākslas galeriju vajadzībām</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr>
<tr><td>Kopā</td><td>148</td><td>162</td><td>145</td></tr>
</table>
Avots: KM 2021. gada jūnijā izsūtītā aptauja.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2018. – 2020. gadā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Aprēķinātā NĪN summa*, tūkst. euro</td><td>1 006,99</td><td>1 014,64</td><td>1 073,59</td></tr>
<tr><td>Indikatīvs fiskālās ietekmes aprēķins, ja nodoklis tiktu piemērots**, tūkst. euro</td><td>130,91</td><td>131,90</td><td>139,57</td></tr>
</table>
* KM 2021. gada jūnijā izsūtītā aptauja.

** KM indikatīvs aprēķins pieņemot, ka 13% nodokļu maksātāju varētu veidot 13% fiskālās ietekmes.

Avots: KM 2021. gada jūnijā izsūtītā aptauja, un KM indikatīvs aprēķins.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Nodokļa atbrīvojums, kas paredz, ka ar nodokli neapliek ēkas (telpu grupas), kuras pastāvīgi izmanto akreditēti muzeji, akreditētas bibliotēkas, Latvijas Nacionālā opera, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas cirks" un teātri, kā arī ēkas, kuras pastāvīgi izmanto koncertorganizācijas, kas veic valsts deleģētas funkcijas kultūras jomā, vai KM reģistrētas profesionālas radošās organizācijas mākslas galeriju vajadzībām, ir spēkā no 2008. gada 1. janvāra.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Organizāciju skaits*, kas atbrīvojumu saņem</td><td>42</td><td>42</td><td>42</td></tr>
</table>
* Organizāciju skaits aprēķināts, ņemot vērā, ka bibliotēku gadījumā nav akreditētas bibliotēkas, kas nodokļa atvieglojumu nesaņemtu pēc citām likuma normām un muzeju gadījumā tādi ir 6, savukārt dati par pārējām organizācijām izmantoti no KM aptaujā iegūtajiem.</td></tr>
</table>

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļu atbrīvojuma rezultātā veicinātas privātas un nevalstiskas iniciatīvas kultūras jomā, tādējādi bagātinot Latvijas kultūras telpu.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nodokļa atbrīvojums tiek piemērots salīdzinoši nelielam organizāciju skaitam, kuru darbība sniedz pienesumu Latvijas kultūras dzīvei (uz veiktā kvalitāti un nepieciešamību norāda, piemēram, deleģējuma līgums, akreditācija). Riski nodokļa atbrīvojuma piemērošanā nav konstatēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Atkarībā no organizācijas statusa un darbības jomas, dažos gadījumos NĪN nomaksa ir kā attiecināmie izdevumi, ja nevalstiskai organizācijai ir iespējams piesaistīt finansējumu Valsts kultūkapitāla fonda projektu konkursos.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.16.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības ēkām (telpu grupām)**
N.p.k.	**1.3.16.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli"* (*turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 21. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli (*turpmāk – NĪN*) neapliek ēkas (telpu grupas), kuras ierakstītas zemesgrāmatā uz Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (*turpmāk – LBAS*) vārda un tiek pastāvīgi izmantotas normatīvajos aktos noteikto funkciju īstenošanai, izņemot saimnieciskajā darbībā izmantojamās ēkas (telpu grupas) un likuma 3. panta pirmās daļas 2. punktā minētos objektus (t.i., dzīvojamās mājas).
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir samazināt nodokļa slogu LBAS, kas veic sabiedrībai nozīmīgu funkciju.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo LBAS ir nevalstiskā organizācija, kura īsteno profesionālu arodbiedrības biedru un darba ņēmēju interešu aizstāvību nozaru un starpnozaru līmenī, kā arī Latvijas Nacionālajā trīspusējā sadarbības padomē un kuras saimnieciskie izdevumi (t.sk. NĪN) tiek segti no iekasētajām biedru naudām. Tādējādi, lai saglabātu arodbiedrības rīcībā esošos brīvos finanšu līdzekļus (kuri tiek izlietoti sabiedriskās darbības veikšanai), ir nepieciešamība īpaši noteikt, ka LBAS ir atbrīvota no NĪN maksāšanas par tai piederošajiem nekustamajiem īpašumiem (ēkām, telpu grupām) Rīgā, Vaļņu ielā 32 un Bruņinieku ielā 29/31, kuri tiek pastāvīgi izmantoti noteikto funkciju veikšanai (izņemot saimnieciskajā darbībā izmantojamās ēkas (telpu grupas)).
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem	Nodokļa atbrīvojumu ir saņēmis viens nodokļa maksātājs – LBAS.

	nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Pašvaldību budžeta ieņēmumos netiek gūti **38,4 *tūkst. euro*** (nekustamā īpašuma nodokļa summa, kas būtu aprēķināma pēc 2021. gada kadastrālajām vērtībām, LBAS īpašumiem - ēkām (telpu grupām)).
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Likuma 1. panta otrās daļas 21. punkts, kas nosaka, ka ar NĪN neapliek ēkas (telpu grupas), kuras ierakstītas zemesgrāmatā uz LBAS vārda un tiek pastāvīgi izmantotas normatīvajos aktos noteikto funkciju īstenošanai, ir spēkā **no 2014. gada 1. janvāra**. LBAS darbojas saskaņā ar likumu *"Par arodbiedrībām"*, kas liedz iespēju arodbiedrībām pretendēt uz sabiedriskā labuma organizācijas statusa iegūšanu. Tas savukārt liedza arodbiedrībām saņemt NĪN atbrīvojumu par īpašumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, jo atbilstoši likumam uz nodokļa atbrīvojumu varēja pretendēt tikai biedrības vai nodibinājumi, kuriem ir piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss. Tā kā LBAS veic sabiedrībai nozīmīgu funkciju, tika nolemts, ka tā ir atbrīvojama no NĪN līdzīgi kā sabiedriskā labuma organizācijas.

		Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Nav iespējams noteikt tiešu korelāciju starp NĪN atbrīvojumu un LBAS darbības rādītājiem, pārstāvot darbinieku intereses. Tāpat nav iespējams precīzi prognozēt maksājamo NĪN nākotnē, jo nav zināmas nākotnes kadastrālās vērtības.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Katru gadu tiek ietaupīti LBAS finanšu līdzekļi, kas tiek novirzīti LBAS sabiedriskajai darbībai darbinieku interešu pārstāvībā valsts mērogā plašā un nozīmīgā problēmu spektrā (darba tiesības, ienākumu līmenis utt.). LBAS koordinē brīvu un neatkarīgu arodbiedrību darbu, pārstāv un aizstāv strādājošo un biedru intereses valsts un starptautiskās institūcijās, izstrādā un realizē kopēju darbības programmu.			

10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Atbrīvojums nav terminēts, bet atbrīvojuma saņēmēju skaits nepalielinās un ir konstants.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.3.17.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums valsts zinātnisko institūtu ēkām vai to daļām (telpu grupām)**
N.p.k.	**1.3.17**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 1. panta otrās daļas 22. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar nekustamā īpašuma nodokli *(turpmāk – NĪN)* netiek apliktas ēkas vai to daļas (telpu grupas), kuras izmanto *Zinātniskās darbības likuma* 21.^{2} panta sestajā daļā noteiktie valsts zinātniskie institūti – atvasinātas publiskas personas.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma ieviešanas mērķis ir samazināt nodokļu slogu *Zinātniskās darbības likuma* 21.^{2} panta sestajā daļā noteiktajiem valsts zinātniskajiem institūtiem – atvasinātām publiskām personām.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo samazina nodokļa slogu valsts zinātniskajiem institūtiem – atvasinātām publiskām personām. Valsts zinātnisko institūtu zinātniskā darbība ir cieši saistīta un integrēta ar augstākās izglītības procesu, un tā ir vērsta uz Latvijas inovāciju kapacitātes celšanu un tautsaimniecības attīstību.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Nodokļa atbrīvojumu saņem **7 valsts zinātniskie institūti** – atvasinātas publiskas personas – *"Elektronikas un datorzinātņu institūts"*, *"Fizikālās enerģētikas institūts"*, *"Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs"*, *"Latvijas Organiskās sintēzes institūts"*, *"Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts"*, *"Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava""*, kā arī Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts *"BIOR"*.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Valsts zinātniskie institūti un to nekustamie īpašumi, kam piemērots NĪN atbrīvojums 2022. gadā

Valsts zinātniskais institūti	Ēku, būvju skaits
Elektronikas un datorzinātņu institūts*	8
Fizikālās enerģētikas institūts*	
Latvijas Organiskās sintēzes institūts	9
Latvijas Valsts Koksnes ķīmijas institūts	4
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	6
Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"	5
"BIOR"	64

* *Fizikālās enerģētikas institūts un Elektronikas un datorzinātņu institūts darbojas kopā vienā adresē.*

Avots: *Izglītības un zinātnes ministrijas, "Silava" un "BIOR" sniegtā informācija.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme) 2022.gadā

Valsts zinātniskais institūti	Fiskālā ietekme, *tūkst. euro**
Elektronikas un datorzinātņu institūts**	16,8
Fizikālās enerģētikas institūts**	
Latvijas Organiskās sintēzes institūts	16,5
Latvijas Valsts Koksnes ķīmijas institūts	12,3
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	15,3
Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"	5,9
"BIOR"	119,9
Fiskālā ietekme kopā:	**186,7**

* *Finanšu ministrijas aprēķini ņemot vērā kadastrālās vērtības uz 01.01.2022. un piemērojot 1,5% likmi.*

** *Fizikālās enerģētikas institūts un Elektronikas un datorzinātņu institūts darbojas kopā vienā adresē, līdz ar to atsevišķu ietekmi nav iespējams izdalīt.*

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Izglītības un zinātnes ministrijas, "Silava" un "BIOR" sniegto informāciju.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Likuma 1. panta otrās daļas 22. punkts, kas nosaka, ka ar NĪN netiek apliktas ēkas vai to daļas (telpu grupas), kuras izmanto *Zinātniskās darbības likuma* 21.[2] panta sestajā daļā noteiktie valsts zinātniskie institūti — atvasinātas publiskas personas, ir spēkā no **2017. gada 3. maija.**</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
Personas, kas ieguvušas maģistra un doktora grādus un savus pētījumus veikuši zinātniskajos institūtos, kas saņem zinātnes bāzes finansējumu.	195	195	195

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts</td><td>Šobrīd valsts budžeta finansējums nav pietiekams, lai pilnvērtīgi būtu iespējams īstenot ilgtspējīgu zinātnes attīstību, virzītos uz izcilību un veicinātu tautsaimniecības transformāciju uz</td></tr>
</table>

	salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	augstāku pievienoto vērtību. Saglabājot šo nodokļa atbrīvojumu, valsts atbalsts zinātniskajiem institūtiem – atvasinātām publiskām personām tiks saglabāts vismaz esošajā līmenī. Proti, nodokļa atbrīvojuma summa tiks ieguldīta zinātnisko institūtu – atvasināto publisko personu veiktajai pētniecībai un attīstībai, kā arī netiks apdraudēta un tiks turpināta zinātniskās darbības īstenošana zinātnisko institūtu – atvasināto publisko personu piederošajos nekustāmajos īpašumos pilnā kapacitātē.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Zinātnes bāzes finansējums, Valsts pētījumu programmas, konkursu kārtībā iegūtais projektu finansējums.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme medikamentu piegādēm**
N.p.k.	**1.4.1.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42. panta pirmā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 12% apmērā piemēro šādu medikamentu piegādei: 1) medikamentiem, kuri ir reģistrēti saskaņā ar Eiropas Zāļu novērtēšanas aģentūras centralizēto zāļu reģistrācijas procedūru; 2) medikamentiem, kuri ir iekļauti Latvijas Republikā reģistrēto zāļu sarakstā; 3) medikamentiem, kuriem ir izdota attiecīgā Zāļu valsts aģentūras atļauja; 4) medikamentiem, kuru reģistrācija nav nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem farmācijas jomā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt medikamentu cenu, tādejādi palielinot to finansiālo pieejamību iedzīvotājiem.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums atbilst 2006. gada 28. novembra Padomes Direktīvai 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)*. Direktīva 2006/112/EK paredz, ka PVN pamatlikme, kas visām Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* dalībvalstīm jāpiemēro precēm un pakalpojumiem, ir vismaz 15 %. ES dalībvalstis noteiktām precēm vai pakalpojumiem, kas uzskaitīti Direktīvas 2006/112/EK III pielikumā, var piemērot vienu vai divas samazinātas likmes, kas nedrīkst būt mazākas par 5 %. Papildus dalībvalsts var piemērot samazināto likmi, kas ir zemāka par 5% un 0% likmi to preču piegādei vai to pakalpojumu sniegšanai, kas minēti III pielikuma 1. līdz 6. un 10.c punktā. Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK III pielikuma 3.punktu, kas grozīts ar

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Padomes 2022.gada 5.aprīļa Direktīvu 2022/542 ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK un Direktīvu (ES) 2020/285 attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa likmēm, PVN samazināto likmi var piemērot farmācijas līdzekļiem, kurus izmanto medicīniskiem un veterināriem nolūkiem, tostarp pretapaugļošanās un sieviešu higiēnas līdzekļiem un absorbējošiem higiēnas produktiem.

PVN atvieglojums atbilst tā ieviešanas būtībai un tas ir efektīvs. Ja nebūtu šī PVN atvieglojuma, tad medikamenti aptiekās šobrīd maksātu par aptuveni deviņiem procentiem vairāk.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Ņemot vērā, ka bezrecepšu zāles aptiekās var iegādāties jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī ārvalstu tūrists, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri saņem PVN atvieglojumu. Lai novērtētu PVN atvieglojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro medikamentiem PVN samazināto likmi 12% apmērā.

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro PVN samazināto likmi 12% medikamentu piegādēm
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāju skaits, kas ietilpst NACE 4773 Farmaceitisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos</td><td>178</td><td>181</td><td>181</td><td>183</td></tr>
</table>
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta dati no nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN samazinātās likmes 12% apmērā piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme no aptiekās realizēto medikamentu un ekstemporāli izgatavoto zāļu realizācijas fiziskām personām, milj. euro</td><td>32,9</td><td>32,7</td><td>33,6</td><td>34,4</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Zāļu valsts aģentūras publiski sniegtajiem statistikas pārskatiem par aptieku darbību[1].</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>PVN samazināto likmi 5% apmērā medikamentiem uzsāka piemērot 2004. gada 1. maijā, līdz tam medikamentiem PVN netika piemērots. No 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim medikamentu piegādēm tika piemērota PVN likme 10% apmērā un kopš 2011. gada 1. janvāra medikamentu piegādēm piemēro PVN samazināto likmi 12%.

Mājsaimniecību finansiālās iespējas iegādāties medikamentus raksturo mājsaimniecību izdevumu īpatsvars vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli farmaceitiskajiem produktiem kopējā mājsaimniecību izdevumu struktūrā.</td></tr>
</table>

[1] Zāļu patēriņa statistika gada griezumā | Zāļu valsts aģentūra (zva.gov.lv)

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Mājsaimniecību izdevumu īpatsvars farmaceitiskajiem produktiem kopējā izdevumu struktūrā 2015., 2016. un 2019. gadā[2]

	2015	2016	2019
Farmaceitisko produktu īpatsvars kopējos mājsaimniecību izdevumos, %	3,7	3,6	3,4

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem.*

Medikamentu lietošana dod iespēju iedzīvotājiem uzlabot veselības kvalitatīvi, kā arī paildzināt veselīgi nodzīvotus mūža gadus.

Veselīgi nodzīvotie mūža gadi

	2018	2019	2020
Latvijas iedzīvotāju veselīgi nodzīvoti mūža gadi, t.sk.			
- vīriešiem	51,0	52,2	52,6
- sievietēm	53,7	54,1	54,3

***Avots**: Eurostat dati*[3].

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

Sasnieguma rādītājs	2021	2022	2023
1.Mājsaimniecības izdevumu īpatsvars vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli farmaceitiskajiem produktiem kopējā mājsaimniecību izdevumu struktūrā nedaudz samazinās, (%)	**3,3%**	**3,2%**	**3,1%**
2. Veselīgi nodzīvoti mūža gadi *[NAP2027 mērķa vērtība 2024.gadā 53/55]*[4] - vīriešiem - sievietēm	 **52,7** **54,5**	 **52,8** **54,7**	 **52,9** **54,9**

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Medikamenti dod iespēju iedzīvotājiem, kuri daļēji zaudējuši darba spējas un atrodas darbnespējā, pēc iespējas ātrāk tās atjaunot un atgriezties darba tirgū. Ja personai zāļu pieejamība ir finansiāli ierobežota, tad darba spēju atjaunošanās ieilgst, kā rezultātā darbinieks ne tikai nerada jaunu pievienoto vērtību, bet arī palielinās sociālā budžeta izmaksas, maksājot darbnespējas pabalstus. Bez tam, no valsts budžeta iedalītajiem naudas līdzekļiem kompensējamo zāļu sarakstam, pastāvot nodokļa atvieglojumam, var apmierināt lielāku pieprasījumu pēc medikamentiem, nekā tajā gadījumā, ja atvieglojuma nebūtu.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie</td><td>Saskaņā ar Eiropas Parlamenta *(turpmāk – EP)* 2022. gada 16. februāra rezolūciju *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko*</td></tr>
</table>

[2] Dati ir pieejami par 2015., 2016. un 2019. gadu.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14618

[3] Eurostat dati.
Pieejams: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/c582ee5c-1653-490d-a67d-24db17677770?lang=en

[4] Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021.-2027. gadam (*NAP2027*), Rīcības virziens "Uz cilvēku orientēta veselības aprūpe".
Pieejams: NAP2027

	blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	*vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI))*, EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība un atzīmē, ka, lai gan esošās samazinātās PVN likmes ES sniedz proporcionāli lielāku labumu mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, absolūtā (naudas) izteiksmē tās parasti sniedz lielāku labumu mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem[5].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Personām ir iespēja izmantot šādu papildus valsts atbalstu medicīnas jomā: 1) PVN samazinātā likme 12% apmērā medicīnas iekārtām, palīgierīcēm un citām ierīcēm, kuras parasti izmanto organisma funkcijas traucējumu ārstniecībā vai atvieglošanā, kā arī paredzētas tikai personu ar organisma funkcijas traucējumiem individuālai lietošanai *(likuma 42.panta 2.daļa; vairāk skatīt veidlapā 1.4.2.)*; 2) PVN atbrīvojums medicīnas pakalpojumiem, ko sniedz ārstniecības iestāde, izmantojot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apstiprinātās medicīniskās tehnoloģijas un ar šiem medicīnas pakalpojumiem saistītos pakalpojumus: a) pacienta transportēšanu ar transportlīdzekli, kas speciāli aprīkots ar medicīniskām ierīcēm, kuru paraugi reģistrēti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā; b) ēdināšanu, ko ārstniecības iestāde nodrošina pacientam ārstniecības procesā; c) izmitināšanu, ko ārstniecības iestāde nodrošina pacientam un personai, kas uzturas kopā ar pacientu; d) klīniski diagnostiskos laboratorijas pakalpojumus, ko nodrošina citās ārstniecības iestādēs; *(likuma 52.panta 1.daļas 3.punkta a) apakšpunkts un 4.punkts)*; 3) PVN atbrīvojums obligātajām veselības pārbaudēm, kas nepieciešamas stājoties darbā, un veselības pārbaudēm, kas nepieciešamas veselībai kaitīgo darba vides faktoru un īpašo darba apstākļu dēļ, kā arī veselības pārbaudēm, kas nepieciešamas personai kādu citā normatīvajā aktā piešķirto tiesību vai noteikto pienākumu īstenošanai *(likuma 52.panta 1.daļas 3.punkta b) apakšpunkts);* 4) PVN atbrīvojums cilvēka orgānu, mātes piena un cilvēka asiņu (tai skaitā asins plazmas un asins šūnu) piegādēm *(likuma 52.panta 1.daļas 5.punkts);*

[5] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pieņemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

		5) PVN atbrīvojums zobārstniecības pakalpojumiem *(likuma 52.panta 1.daļas 6.punkts);* 6) PVN atbrīvojums zobu tehniķu un zobu higiēnistu sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī zobārstu un zobu tehniķu piegādātajām zobu protēzēm *(likuma 52.panta 1.daļas 7.punkts);* 7) PVN atbrīvojums sociālās aprūpes, profesionālās un sociālās rehabilitācijas, sociālās palīdzības un sociālā darba pakalpojumiem, ko iedzīvotājiem sniedz personas, kuras reģistrētas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā, kā arī ēdināšanas pakalpojumiem, kurus sociālo pakalpojumu sniedzējs sniedz saskaņā ar savām programmām *(likuma 52.panta 1.daļas 9.punkts);* 8) no veselības aprūpes pacienta līdzmaksājumiem ir atbrīvotas šādas personu grupas: a) bērni vecumā līdz 18 gadiem; b) grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā līdz 70 dienām, ja tiek saņemti veselības aprūpes pakalpojumi, kas saistīti ar grūtniecības un pēcdzemdību novērošanu un grūtniecības norisi; c) politiski represētās personas, nacionālās pretošanās kustības dalībnieki un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas rezultātā cietušās personas, kā arī tās seku likvidācijā cietušās personas; d) personas, kuras slimo ar tuberkulozi, un personas, kurām veic izmeklējumus tuberkulozes noteikšanai; e) psihiski slimas personas, saņemot psihiatrisko ārstēšanu; f) personas, saņemot hroniskās hemodialīzes, hemodiafiltrācijas un peritoneālās dialīzes procedūras visā ārstniecības procesa laikā; g) personas, kuras saņem veselības aprūpes pakalpojumus Ministru kabineta noteikto infekcijas slimību gadījumos; h) personas, kurām neatliekamo medicīnisko palīdzību sniedz neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde; i) personas, kuras saņem pakalpojumus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, kas reģistrētas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā; j) personas, kurām ģimenes ārsts veic vispārējo veselības pārbaudi un imūnprofilaksi atbilstoši vakcinācijas kalendāram, kā arī veic profilaktiskās apskates un izmeklējumus valsts organizētā vēža skrīninga ietvaros; k) personas, kurām vakcinācijas kalendāra ietvaros veic vakcināciju, stinguma krampju neatliekamo profilaksi, pēcekspozīcijas imunizāciju pret trakumsērgu, kā arī vakcināciju pret gripu, Covid-19 atbilstoši normatīvajiem aktiem par ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtību; l) personas, kuras saņem ilgstošu plaušu mākslīgo ventilāciju mājas apstākļos; m) orgānu donori;

		n) personas, kuras saņem veselības aprūpi mājās vai paliatīvo aprūpi stacionārajā ārstniecības iestādē Ministru kabineta noteiktajā apjomā, kā arī paliatīvo aprūpi, ko sniedz ģimenes ārsts mājas vizītes laikā; o) personas, kurām ir noteikta I vai II grupas invaliditāte; p) trūcīgās personas, kas par tādām atzītas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā ģimene vai atsevišķi dzīvojoša persona atzīstama par trūcīgu; q) Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbinieki; r) patvēruma meklētāji; *(Veselības aprūpes finansēšanas likuma 6.panta 2.daļa);* 9) kompensējamie medikamenti *(2006. gada 31. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr. 899 "Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība");* 10) valsts apmaksātās medicīniskās palīdzības minimumā ietilpst šādi veselības aprūpes pakalpojumi: a) neatliekamā medicīniskā palīdzība; b) dzemdību palīdzība; c) ģimenes ārsta sniegtie veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā diagnostiskie izmeklējumi ārstniecības nodrošināšanai atbilstoši ģimenes ārsta kompetencei), kā arī ģimenes ārsta izrakstītās zāles un medicīniskās ierīces tādu slimību ambulatorajai ārstēšanai, kuras apdraud sabiedrības veselību, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtību; d) veselības aprūpes pakalpojumi, kas saistīti ar tādu slimību ārstniecību, kurām ir nozīmīga ietekme uz sabiedrības veselības rādītājiem vai kuras apdraud sabiedrības veselību (tai skaitā psihiskas slimības, tuberkuloze), kā arī šo slimību ambulatorajai ārstēšanai paredzētās zāles un medicīniskās ierīces saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtību; *(Veselības aprūpes finansēšanas likuma 8.panta 1.daļa);* 11) atbrīvojums no iedzīvotāju ienākuma nodokļa *(turpmāk – IIN)* personas attaisnotajiem izdevumi par ārstniecību, kā arī par veselības apdrošināšanas prēmiju maksājumiem apdrošināšanas sabiedrībām *(likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 10.panta 1.daļas 2.punkts un 31.07.2001. MK noteikumi Nr.336 "Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem", vairāk skatīt veidlapā 1.1.5.);* 12) akcīzes nodokļa atbrīvojums medicīnas vajadzībām paredzētam spirtam, ko izmanto ārstniecības iestādēs un aptiekās *(likuma "Par akcīzes nodokli" 16.panta 1. daļas 3. punkts, vairāk skatīt veidlapā 1.5.6.);*

		13) atbrīvojums no IIN par palīdzību naudā, kas sniegta no sabiedriskā labuma organizācijas līdzekļiem personai, kura nepārtraukti slimo ilgāk par trim mēnešiem, vai personai ar invaliditāti, vai šo personu ģimenes loceklim — 2 000 *euro* gadā; *(likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta 1. daļas 27. punkts);* 14) no valsts budžeta finansēti tehniskie palīglīdzekļi (*2021. gada 21. decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 878 "Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi" 2.pielikums).*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.4.2.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme medicīnisko ierīču piegādēm**
N.p.k.	**1.4.2.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42.panta otrā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 12% apmērā piemēro medicīnisko ierīču (arī to komplektējošo daļu, rezerves daļu un piederumu) piegādēm, ja tās laistas apgrozībā normatīvajos aktos par medicīnisko ierīču reģistrāciju noteiktajā kārtībā un tās parasti izmanto organisma funkcijas traucējumu ārstniecībā vai atvieglošanā, kā arī paredzētas tikai personu ar organisma funkcijas traucējumiem individuālai lietošanai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt medicīnisko ierīču cenu, tādejādi palielinot to finansiālo pieejamību patērētājiem.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	PVN atvieglojums atbilst 2006. gada 28. novembra Padomes Direktīvai 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)*. Direktīva 2006/112/EK paredz, ka PVN pamatlikme, kas visām Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* dalībvalstīm jāpiemēro precēm un pakalpojumiem, ir vismaz 15 %. ES dalībvalstis noteiktām precēm vai pakalpojumiem, kas uzskaitīti Direktīvas 2006/112/EK III pielikumā, var piemērot vienu vai divas samazinātas likmes, kas nedrīkst būt mazākas par 5 %. Papildus dalībvalsts var piemērot samazināto likmi, kas ir zemāka par 5% un 0% likmi to preču piegādei vai to pakalpojumu sniegšanai, kas minēti III pielikuma 1. līdz 6. un 10.c punktā. Direktīvas 2006/112/EK III pielikuma 4. punktā ietvertas medicīnas iekārtas, palīgierīces un citas ierīces, kuras parasti izmanto, lai atvieglotu vai ārstētu invaliditāti, tikai invalīdu personīgai izmantošanai, tostarp šādu preču remontu. Šis III pielikuma 4.punkts ir grozīts ar Padomes 2022. gada 5 .aprīļa Direktīvu

		2022/542 *ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK un Direktīvu (ES) 2020/285 attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa likmēm* un tajā ietverts medicīniskais aprīkojums, iekārtas, ierīces, priekšmeti, palīglīdzekļi un aizsarglīdzekļi, tostarp veselības aizsardzības maskas, kas parasti paredzētas izmantošanai veselības aprūpē vai izmantošanai invalīdiem, preces, kas ir būtiskas invaliditātes kompensēšanai un pārvarēšanai, kā arī šādu preču pielāgošana, remonts, noma un līzings. Termins **"individuālai lietošanai"** ietver tādas medicīniskās ierīces, kuras lietojamas individuāli un patstāvīgi, t.i., bez medicīnas personāla palīdzības un līdzdalības. Tās var būt ierīces: a) kurām ir tikai specifisks pielietojums pie noteiktām saslimšanām vai funkcionālajiem traucējumiem, piemēram, koriģējošas brilles un to ietvari, teststrēmeles, glikometri, lancetes, automātiskās glikozes līmeņa nolasīšanas ierīces, insulīna ievadīšanas ierīces un citas ierīces individuālai lietošanai diabēta pašregulācijai un ārstēšanai (insulīna sūkņi, šļirces un to piederumi), inkontinences līdzekļi nesaturēšanas gadījumā (izņemot zīdaiņu autiņus) un palīgierīces to fiksēšanai, traheostomijas piederumi: traheostomijas filtri, traheostomijas putu pārsēji un plāksteri, traheostomijas ādas tīrīšanas plāksteri, aizsargplēve uz ādas ap traheostomiju un citi piederumi, maisiņi urīna savākšanai, absorbējoši materiāli un citas sistēmas urīna un fekāliju nesaturēšanas gadījumā: stomas maisiņi (arī ar stiprinājuma siksnām), pamatnes plāksnes, katetri, stomas somas, stomas aprūpes preces: pastas, pulveri, krēmi, aizsardzības piederumi un tīrīšanas līdzekļi, ierīces dialīzes veikšanai mājas apstākļos: hemodialīzes aprīkojums, aprīkojums ambulatorajai peritoneālai dialīzei; instrumentu komplekti dialīzei; b) pēc pasūtījuma ražotās medicīniskās ierīces, kuras izgatavo vai pielāgo konkrētajai personai saskaņā ar ārstu norādījumiem, piemēram, briļļu lēcas redzes korekcijai, tām paredzētie ietvari un rezerves daļas to remontam, kontaktlēcas redzes korekcijai un šķīdumi to lietošanai, dažāda veida protēzes, ortopēdiskās ierīces (piemēram, ķirurģiskās jostas, ortozes, ortopēdiskie apavi un speciālās zolītes), kompresijas zeķes varikozām vēnām, galvassegas un sejas maskas apdeguma pacientiem; c) medicīniskās ierīces, kā arī to rezerves daļas, kuras ir personas individuālā lietošanā konkrētās personas ārstniecības vai funkciju ierobežojumu atvieglošanas mērķu sasniegšanai un kuras noteiktu laika periodu persona var patstāvīgi pielietot bez ārstniecības personas tiešas līdzdalības vai uzraudzības. Piemēram, pašaprūpē izmantojamās medicīniskās ierīces (persona lieto patstāvīgi), ratiņkrēsli, kā arī tiem paredzētie spilveni un

drošības jostas, kruķi, staigāšanas rāmji un citas personīgās pārvietošanās ierīces personām ar īpašām vajadzībām, funkcionālās gultas, respiratorās terapijas palīglīdzekļi (ieelpojamā gaisa sildītāji, mitrinātāji, inhalatori, ventilētāji, respiratori, skābekļa terapijas ierīces, deguna sekrēta aspiratori, speciāli soli un spilveni elpošanas terapijai; elpošanas muskuļu treniņierīces (arī maskas pretestībai), respiratorie mērītāji, spirometri, krājtelpas), kontaktlēcas, auss, aiz auss vai pie brillēm stiprināmi dzirdes aparāti, to komplektējošās daļas u.c.;

d) medicīniskais aprīkojums, palīglīdzekļi un citas medicīniskās ierīces, kā arī to rezerves daļas, jebkāda organisma funkciju traucējumiem, kuras var lietot mājas apstākļos, lai kompensētu fiziskus trūkumus, funkcionālus traucējumus vai invaliditāti, un kuras paredzētas tikai personām ar kustību, redzes vai dzirdes traucējumiem.[1]

PVN atvieglojums atbilst tā ieviešanas būtībai un tas ir efektīvs. Ja nebūtu šī nodokļa atvieglojuma, tad medicīniskās ierīces šobrīd maksātu par aptuveni deviņiem procentiem vairāk.

5. Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā

Ņemot vērā, ka medicīniskās ierīces var iegādāties jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī ārvalstu tūrists, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri **saņem** PVN atvieglojumu. Lai novērtētu PVN atvieglojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri **piemēro** medicīnas ierīcēm PVN samazināto likmi 12% apmērā.

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro PVN samazināto likmi 12% medicīnisko ierīču piegādēm

	2018	2019	2020	2021
Nodokļu maksātāju skaits, kas ietilpst NACE 4774 *Medicīnas un ortopēdisko preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos*	46	43	42	42

***Avots**: Valsts ieņēmumu dienesta dati no nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.*

6. Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā

Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN samazinātās likmes 12% apmērā piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme no *Medicīnas un ortopēdisko preču mazumtirdzniecības specializētajos veikalos, milj. euro*	1,9	2,0	2,0	1,7

***Avots:** Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem 2022. gada 5.oktobrī.*

7. Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, pa-

PVN samazināto likmi 5% apmērā medicīnas ierīcēm uzsāka piemērot 2004. gada 1. maijā, līdz tam medicīnas ierīcēm PVN netika piemērots. No 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim medicīnas ierīcēm tika piemērota PVN likme

[1] *VID Informatīvais materiāls "Pievienotās vērtības nodokļa samazinātās likmes piemērošana medicīniskajām ierīcēm".*
Pieejams: *https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/im_medicinas_iericem24092021.pdf*

<table>
<tr><td></td><td>dziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>10% apmērā un kopš 2011. gada 1. janvāra medicīnas ierīcēm piemēro PVN samazināto 12% likmi.

Atbilstoši ES Tiesas skaidrotajam, normas, kurām ir atkāpes no kāda principa, raksturs ir interpretējamas šauri, un tas attiecas arī uz ES dalībvalstīm, tām transponējot direktīvas normas, kas dod iespēju piemērot samazinātās nodokļa likmes.[2] ES dalībvalstīm, nosakot īpašās preču kategorijas, kurām piemēro PVN samazināto likmi, ir jāievēro minētajos Direktīvas 2006/112/EK III pielikuma punktos paredzēto kategoriju ietvari, kā tos interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa.[3]

Tātad dalībvalstis samazinātās nodokļa likmes var noteikt, nepārsniedzot direktīvas III pielikuma tvērumu. Tas jāņem vērā, interpretējot likuma 42. panta otro daļu.[4] Tas nozīmē, ka pazīme “tikai personu ar organisma funkcijas traucējumiem individuālai lietošanai” nedrīkst būt plašāka par pazīmi “tikai invalīda personīgai izmantošanai”.[5]

Mājsaimniecību izdevumu par medicīniskajām ierīcēm īpatsvars kopējā izdevumu struktūrā 2015., 2016. un 2019. gadā[6]
<table>
<tr><th></th><th>2015</th><th>2016</th><th>2019</th></tr>
<tr><td>Medicīnisko ierīču īpatsvars kopējos mājsaimniecību izdevumos, %</td><td>0,3</td><td>0,3</td><td>0,8</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītājs</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Mājsaimniecības izdevumu īpatsvars vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli medicīniskajām ierīcēm kopējā mājsaimniecību izdevumu struktūrā nepieaug, (%)</td><td>0,8</td><td>0,8</td><td>0,8</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>PVN atvieglojums uzlabo tādu medicīnisko ierīču finansiālu piejamību, kuras parasti izmanto, lai atvieglotu vai ārstētu invaliditāti, tikai invalīdu personīgai izmantošanai, tostarp šādu preču remontu. Tiek nodrošināts sabiedrības veselības atbalsts, proti, sniedzot finansiālo atbalstu tām iedzīvotāju grupām, kurām tas būtu visvairāk nepieciešams.</td></tr>
</table>

[2] *Eiropas Savienības Tiesas 2013. gada 17. janvāra sprieduma lietā “Komisija/Spānija”, C-360/11 (ECLI:EU:C:2013:17), 18., 20.punkts.*
[3] *Turpat, 22. punkts.*
[4] *LR Senāta 2021. gada 22. marta sprieduma lietā Nr. A420143317 6. punkts.*
[5] *LR Senāta 2021. gada 22. marta sprieduma lietā Nr. A420143317 7. punkts.*
[6] Dati ir pieejami par 2015., 2016. un 2019. gadu.
Pieejams: *https://data.stat.gov.lv:443/sq/14639*

10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Saskaņā ar Eiropas Parlamenta *(turpmāk – EP)* 2022. gada 16. februāra rezolūciju *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI))*, EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība[7].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Personām ir iespēja izmantot šādu papildus valsts atbalstu medicīnas jomā: 1) PVN samazinātā likme 12% apmērā medikamentu piegādēm *(likuma 42.panta 1.daļa; vairāk skatīt veidlapā 1.4.1.)*; 2) PVN atbrīvojums medicīnas pakalpojumiem, ko sniedz ārstniecības iestāde, izmantojot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apstiprinātās medicīniskās tehnoloģijas un ar šiem medicīnas pakalpojumiem saistītos pakalpojumus: a) pacienta transportēšanu ar transportlīdzekli, kas speciāli aprīkots ar medicīniskām ierīcēm, kuru paraugi reģistrēti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā; b) ēdināšanu, ko ārstniecības iestāde nodrošina pacientam ārstniecības procesā; c) izmitināšanu, ko ārstniecības iestāde nodrošina pacientam un personai, kas uzturas kopā ar pacientu; d) klīniski diagnostiskos laboratorijas pakalpojumus, ko nodrošina citās ārstniecības iestādēs; *(likuma 52.panta 1.daļas 3.punkta a) apakšpunkts un 4.punkts)*; 3) PVN atbrīvojums obligātajām veselības pārbaudēm, kas nepieciešamas stājoties darbā, un veselības pārbaudēm, kas nepieciešamas veselībai kaitīgo darba vides faktoru un īpašo darba apstākļu dēļ, kā arī veselības pārbaudēm, kas nepieciešamas personai kādu citā normatīvajā aktā piešķirto tiesību vai noteikto pienākumu īstenošanai *(likuma 52.panta 1.daļas 3.punkta b) apakšpunkts);* 4) PVN atbrīvojums cilvēka orgānu, mātes piena un cilvēka asiņu (tai skaitā asins plazmas un asins šūnu) piegādēm *(likuma 52.panta 1.daļas 5.punkts);* 5) PVN atbrīvojums zobārstniecības pakalpojumiem *(likuma 52.panta 1.daļas 6.punkts);* 6) PVN atbrīvojums zobu tehniķu un zobu higiēnistu sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī zobārstu un zobu tehniķu

[7] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pieņemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

		piegādātajām zobu protēzēm *(likuma 52.panta 1.daļas 7.punkts);* 7) PVN atbrīvojums sociālās aprūpes, profesionālās un sociālās rehabilitācijas, sociālās palīdzības un sociālā darba pakalpojumiem, ko iedzīvotājiem sniedz personas, kuras reģistrētas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā, kā arī ēdināšanas pakalpojumiem, kurus sociālo pakalpojumu sniedzējs sniedz saskaņā ar savām programmām *(likuma 52.panta 1.daļas 9.punkts);* 8) no veselības aprūpes pacienta līdzmaksājumiem ir atbrīvotas šādas personu grupas: a) bērni vecumā līdz 18 gadiem; b) grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā līdz 70 dienām, ja tiek saņemti veselības aprūpes pakalpojumi, kas saistīti ar grūtniecības un pēcdzemdību novērošanu un grūtniecības norisi; c) politiski represētās personas, nacionālās pretošanās kustības dalībnieki un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas rezultātā cietušās personas, kā arī tās seku likvidācijā cietušās personas; d) personas, kuras slimo ar tuberkulozi, un personas, kurām veic izmeklējumus tuberkulozes noteikšanai; e) psihiski slimas personas, saņemot psihiatrisko ārstēšanu; f) personas, saņemot hroniskās hemodialīzes, hemodiafiltrācijas un peritoneālās dialīzes procedūras visā ārstniecības procesa laikā; g) personas, kuras saņem veselības aprūpes pakalpojumus Ministru kabineta noteikto infekcijas slimību gadījumos; h) personas, kurām neatliekamo medicīnisko palīdzību sniedz neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde; i) personas, kuras saņem pakalpojumus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, kas reģistrētas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā; j) personas, kurām ģimenes ārsts veic vispārējo veselības pārbaudi un imūnprofilaksi atbilstoši vakcinācijas kalendāram, kā arī veic profilaktiskās apskates un izmeklējumus valsts organizētā vēža skrīninga ietvaros; k) personas, kurām vakcinācijas kalendāra ietvaros veic vakcināciju, stinguma krampju neatliekamo profilaksi, pēcekspozīcijas imunizāciju pret trakumsērgu, kā arī vakcināciju pret gripu, Covid-19 atbilstoši normatīvajiem aktiem par ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtību; l) personas, kuras saņem ilgstošu plaušu mākslīgo ventilāciju mājas apstākļos; m) orgānu donori; n) personas, kuras saņem veselības aprūpi mājās vai paliatīvo aprūpi stacionārajā ārstniecības iestādē Ministru kabineta noteiktajā apjomā, kā arī paliatīvo aprūpi, ko sniedz ģimenes ārsts mājas vizītes laikā; o) personas, kurām ir noteikta I vai II grupas invaliditāte;

		p) trūcīgās personas, kas par tādām atzītas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā ģimene vai atsevišķi dzīvojoša persona atzīstama par trūcīgu; q) Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbinieki; r) patvēruma meklētāji; *(Veselības aprūpes finansēšanas likuma 6.panta 2.daļa);* 9) kompensējamie medikamenti *(2006. gada 31. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr. 899 "Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība");* 10) valsts apmaksātās medicīniskās palīdzības minimumā ietilpst šādi veselības aprūpes pakalpojumi: a) neatliekamā medicīniskā palīdzība; b) dzemdību palīdzība; c) ģimenes ārsta sniegtie veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā diagnostiskie izmeklējumi ārstniecības nodrošināšanai atbilstoši ģimenes ārsta kompetencei), kā arī ģimenes ārsta izrakstītās zāles un medicīniskās ierīces tādu slimību ambulatorajai ārstēšanai, kuras apdraud sabiedrības veselību, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtību; d) veselības aprūpes pakalpojumi, kas saistīti ar tādu slimību ārstniecību, kurām ir nozīmīga ietekme uz sabiedrības veselības rādītājiem vai kuras apdraud sabiedrības veselību (tai skaitā psihiskas slimības, tuberkuloze), kā arī šo slimību ambulatorajai ārstēšanai paredzētās zāles un medicīniskās ierīces saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtību; *(Veselības aprūpes finansēšanas likuma 8.panta 1.daļa);* 11) atbrīvojums no iedzīvotāju ienākuma nodokļa *(turpmāk – IIN)* personas attaisnotajiem izdevumi par ārstniecību, kā arī par veselības apdrošināšanas prēmiju maksājumiem apdrošināšanas sabiedrībām *(likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 10.panta 1.daļas 2.punkts un 31.07.2001. MK noteikumi Nr.336 "Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem", vairāk skatīt veidlapā 1.1.5.);* 12) akcīzes nodokļa atbrīvojums medicīnas vajadzībām paredzētam spirtam, ko izmanto ārstniecības iestādēs un aptiekās *(likuma "Par akcīzes nodokli" 16.panta 1. daļas 3. punkts, vairāk skatīt veidlapā 1.5.6.);* 13) atbrīvojums no IIN par palīdzību naudā, kas sniegta no sabiedriskā labuma organizācijas līdzekļiem personai, kura nepārtraukti slimo ilgāk par trim mēnešiem, vai personai ar invaliditāti, vai šo personu ģimenes loceklim — 2 000 *euro* gadā;

		(likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta 1. daļas 27. punkts); 14) no valsts budžeta finansēti tehniskie palīglīdzekļi (*2021. gada 21. decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 878 "Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi" 2.pielikums).*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.4.3.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme zīdaiņiem paredzēto specializēto pārtikas produktu piegādēm**
N.p.k.	**1.4.3.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42. panta trešā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 12% apmērā piemēro šādu zīdaiņiem paredzēto specializēto pārtikas produktu piegādēm, ja produkta marķējumā ir norādīts, ka produkts paredzēts zīdaiņu uzturam un tam ir pievienots produkta nekaitīgumu apliecinošs dokuments: 1) pienam un tā produktiem; 2) sausiem un šķidriem piena maisījumiem un šo maisījumu produktiem; 3) sojas produktiem, sausiem un šķidriem sojas maisījumiem; 4) augļu, ogu un dārzeņu sulām, biezsulām un biezeņiem; 5) speciāli viegli asimilējamiem gaļas produktiem un homogenizētiem jauktiem pārtikas produktiem; 6) dzērieniem zīdaiņu uzturam — ar tēju atšķaidītām sulām, speciāli sagatavotām zīdaiņu tējām, zīdaiņu vecumam adaptētam ūdenim (negāzētam) speciālā fasējumā; 7) ārstnieciski diētiskiem enterālās barošanas produktiem; 8) aminoskābju maisījumiem; 9) olbaltumvielu hidrolizātiem; 10) maisījumiem ar zemu laktozes saturu vai bez tās; 11) bezglutēna produktiem zīdaiņiem, kuri slimo ar celiakiju; 12) bezglutēna produktiem zīdaiņiem, kuri slimo ar fenilketonūriju; 13) speciāliem produktiem zīdaiņiem, kuriem ir iedzimta metabolisma patoloģija;

<table>
<tr><td></td><td></td><td>14) maisījumiem ar pazeminātu vai paaugstinātu olbaltumvielu saturu un produktiem, kuri nesatur olbaltumvielas (piemēram, mākslīgais sāgo, milti, makaroni, maize, cepumi, putraimi, sausās pārslas);
15) produktiem un maisījumiem ar pazeminātu vai paaugstinātu tauku saturu;
16) produktiem un maisījumiem ar pazeminātu vai paaugstinātu ogļhidrātu saturu.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>PVN atvieglojuma mērķis ir samazināt zīdaiņiem paredzēto specializēto pārtikas produktu gala cenu, tādējādi palielinot to finansiālo pieejamību iedzīvotājiem.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>PVN atvieglojums atbilst 2006. gada 28. novembra Padomes Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK) III pielikumā 1. punktā noteiktajam, ka PVN samazināto likmi Eiropas Savienības dalībvalstis var piemērot pārtikai (tostarp dzērieniem, bet ne alkoholiskajiem dzērieniem) cilvēku un dzīvnieku patēriņam. Šis regulējums Direktīvā 2006/112/EK ir izvēles norma, kuru Latvijā piemēro attiecībā uz zīdaiņiem paredzēto pārtiku, tādējādi sniedzot finansiālu atbalstu iedzīvotājiem.

PVN atvieglojums atbilst tā ieviešanas mērķim, jo tas veicina zīdaiņiem paredzētās specializētās pārtikas pieejamību patērētājiem. PVN atvieglojumu ir būtiski saglabāt arī turpmāk, sevišķi tiem produktiem, kuri ir paredzēti medicīniskiem nolūkiem, piemēram, bezglutēna produktiem zīdaiņiem, kuri slimo ar fenilketonūriju, iedzimtu metabolisma patoloģiju, aminoskābju maisījumiem u.c., lai neapgrūtinātu iespēju iegādāties šos produktus, kas negatīvi ietekmētu pacientu veselības stāvokli un dzīves kvalitāti, tādējādi arī radot papildus izdevumus veselības aprūpes sistēmai.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Zīdaiņu un bērnu skaits, kuri var izmantot zīdaiņiem paredzēto pārtiku, piemērojot PVN samazināto likmi 12% apmērā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Zīdaiņu un bērnu skaits gada beigās (no 0-2 gadu vecumam), tūkst.</td><td>40,1</td><td>38,1</td><td>36,3</td><td>35,0</td></tr>
</table>
Avots: Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk - CSP) dati[1].</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN samazinātās likmes 12% apmērā piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme no zīdaiņu pārtikas realizācijas ar PVN samazināto likmi 12% apmērā, milj. euro</td><td>1,1</td><td>1,1</td><td>1,1</td><td>1,1</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSP datiem.</td></tr>
</table>

[1] CSP datubāze. Dzimstības rādītāji.
Pieejams: *https://data.stat.gov.lv:443/sq/14628*

<table>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>PVN samazināto likmi 9% apmērā zīdaiņu pārtikai uzsāka piemērot 2003. gada 1. janvārī, līdz tam zīdaiņu pārtikai PVN netika piemērots. No 2004. gada 1. maija līdz 2008. gada 31. decembrim zīdaiņu pārtikai tika piemērota PVN likme 5% apmērā.

No 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim likumā noteiktās PVN samazinātās likmes fiskālu apsvērumu dēļ tika paaugstinātas uz 10% un sākot ar 2011. gada 1. janvāri uz 12%.

Mājsaimniecības izdevumu īpatsvars vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli bērnu pārtikai kopējā mājsaimniecību izdevumu struktūrā nedaudz samazinās, tādējādi mazinot slogu uz mājsaimniecības budžetu.

Mājsaimniecību izdevumu īpatsvars bērnu pārtikai kopējā izdevumu struktūrā 2015., 2016. un 2019. gadā[2]
<table>
<tr><th></th><th>2015</th><th>2016</th><th>2019</th></tr>
<tr><td>Bērnu pārtikas īpatsvars kopējos mājsaimniecību izdevumos uz 1 mājsaimniecības locekli gadā, %</td><td>0,17</td><td>0,16</td><td>0,14</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītājs</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Mājsaimniecības izdevumu īpatsvars vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli bērnu pārtikai, (%)</td><td>0,13</td><td>0,13</td><td>0,13</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Uzturs zīdaiņa un maza bērna vecumposmā lielā mērā nosaka cilvēka uztura paradumus un veselību turpmākās dzīves laikā, tādēļ ir ļoti būtiski nodrošināt, ka bērns ēd veselīgi un atbilstoši organisma vajadzībām. PVN atvieglojums potenciāli samazina zīdaiņiem paredzēto produktu gala cenu un veicina to finansiālo pieejamību. Vienlaikus tie ir arī medicīniskiem nolūkiem paredzēti produkti, bez kuru pieejamības pacientu veselības stāvoklis un dzīves kvalitāte nebūtu optimāla.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski</td><td>Saskaņā ar Eiropas Parlamenta (turpmāk – EP) 2022. gada 16. februāra rezolūciju par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES</td></tr>
</table>

[2] Dati ir pieejami par 2015., 2016. un 2019. gadu.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14637

	(t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	*(2020/2263(INI))*, EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība[3].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Papildus zīdaiņu aprūpei ir pieejams: 1) ***maternitātes pabalsts***, ko izmaksā par visu grūtniecības atvaļinājuma un dzemdību atvaļinājuma laiku, ja sieviete neierodas darbā un tādējādi zaudē algotā darbā gūstamos ienākumus vai ja pašnodarbināta sieviete zaudē ienākumus (*likuma "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 5.pants*); 2) ***paternitātes pabalsts,*** ko izmaksā par piešķirtā atvaļinājuma 10 darba dienām: – bērna tēvam sakarā ar bērna piedzimšanu; – vienam no vecākiem sakarā ar ārpusģimenes aprūpē esoša bērna vecumā līdz 18 gadiem adopciju; – vienai personai, kura pēc bērna mātes lūguma iesaistās bērna aprūpē, ja bērna paternitāte nav atzīta vai noteikta vai bērna tēvs ir miris, vai bērna tēvam ir pārtrauktas aizgādības tiesības; (*likuma "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 10.[1] pants*) 3) ***bērna piedzimšanas pabalsts,*** ko izmaksā bērna piedzimšanas gadījumā vienam no vecākiem vai aizbildnim, ja bērns ņemts aizbildnībā līdz viena gada vecumam (*Valsts sociālo pabalstu likuma 8.pants*); 4) ***bērna kopšanas pabalsts***, ko izmaksā personai, kura kopj bērnu līdz divu gadu vecumam (*Valsts sociālo pabalstu likuma 7. pants*); 5) ***vecāku pabalsts***, ko izmaksā vienam no vecākiem, kas ir darba ņēmējs vai pašnodarbinātais. Šo pabalstu var saņemt līdz bērna viena vai pusotra gada vecumam (*likuma "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 10.[4] pants*); 6) ***bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsts***, ko izmaksā personai, kas kopj bērnu, kuram Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija ir noteikusi invaliditāti un izsniegusi atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību (*Valsts sociālo pabalstu likuma 7.[1] pants*);

[3] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pienemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

		7) ***atbalsts pārtikas paku veidā, t.sk. zīdaiņiem***, ko izmaksā mājsaimniecībām, kuras uzrāda derīgu pašvaldības sociālā dienesta izsniegtu izziņu par atbilstību trūcīgas, maznodrošinātas vai krīzes situācijā nonākušās mājsaimniecības statusam (*Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumu Nr. 727 "Darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.–2020.gada plānošanas periodā" īstenošanas noteikumi" 9. punkts*); 8) ***valsts atbalsts ar celiakiju slimiem bērniem,*** ko izmaksā, ja sertificēts gastroenterologs ir izsniedzis rakstisku izziņu, kurā norādīta bērnam konstatētā diagnoze „celiakija" (*Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13. panta 8. daļa*); 9) ***enterālie barošanas maisījumi,*** ko par valsts budžeta līdzekļiem nodrošina bērniem gan ārstējoties stacionārā, gan mājās (*Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumu Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 4.2.4. apakšpunkts*); 10) ***aminoskābju maisījumi feniketonūrijas pacientiem,*** ko par valsts budžeta līdzekļiem nodrošina bērniem (*Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumu Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 186. punkts*); 11) ***iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums par apgādībā esošu personu***, ko var piemērot gan par nepilngadīgu bērnu, gan par nestrādājošu laulāto, kura apgādībā ir bērns vecumā līdz trim gadiem *(likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 13. pants; vairāk skatīt veidlapā 1.1.3).*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme pasažieru un to bagāžas regulāro pārvadājumu pakalpojumiem iekšzemē**
N.p.k.	**1.4.4.**

	Normatīvais akts	Pievienotās vērtības nodokļa likums *(turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42.panta ceturtā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 12% apmērā piemēro pasažieru un to bagāžas regulāro pārvadājumu pakalpojumiem iekšzemē.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir mazināt pasažieru un to bagāžas regulāro pārvadājumu pakalpojumu izmaksas iedzīvotājiem, tādējādi veicinot sabiedriskā transporta pieejamību un iedzīvotāju mobilitāti.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums atbilst 2006. gada 28. novembra Padomes Direktīvai 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)*. Direktīva 2006/112/EK nosaka, ka ES dalībvalstis noteiktām precēm vai pakalpojumiem, kas uzskaitīti III pielikumā, tai skaitā pasažieru un viņu bagāžas pārvadājumu pakalpojumiem, var piemērot PVN samazinātu likmi, kas nedrīkst būt mazākas par 5 %. PVN atvieglojums mazina izdevumus galapatērētājiem, padarot sabiedrisko transportu finansiāli pieejamāku iedzīvotājiem, it īpaši mājsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem, kas izmanto sabiedrisko transportu vairāk un līdz ar to no šī PVN atvieglojuma saņem lielāku finansiālu atbalstu. PVN atvieglojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo tas tiek piemērots ekonomiska un sociāla rakstura mērķu sasniegšanai - sabiedriskā transporta pieejamībai un iedzīvotāju mobilitātes veicināšanai.

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Reģionālās nozīmes pārvadājumos un valsts pilsētu pašvaldību pārvadājumos pārvadāto pasažieru skaits

<table>
<tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Kopējais pārvadāto pasažieru skaits, milj.</td><td>238,90</td><td>151,45*</td><td>126,45</td></tr>
<tr><td>t.sk. ar valsts noteiktiem braukšanas maksas atvieglojumiem 100% apmērā no biļetes cenas</td><td>16,10</td><td>11,59</td><td>10,09</td></tr>
</table>

* Aviācijas nozarē, Covid-19 pandēmijas rezultātā 2020. gadā regulāru lidojumu veikšana no lidostas "Liepāja" tika apturēta un pašlaik nav atsākta.

Avots: *Satiksmes ministrijas (turpmāk – SM) dati.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN samazinātās likmes piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)*

<table>
<tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>23,5</td><td>14,9</td><td>12,7</td></tr>
</table>

* Fiskālās ietekmes aprēķinam izmantoti dati no uzņēmumu iesniegtajām PVN deklarācijām: NACE 4910 Pasažieru dzelzceļa transports, NACE 4931 Pilsētas un piepilsētas pasažieru sauszemes pārvadājumi, NACE 4939 Citur neklasificēts pasažieru sauszemes transports, NACE 5010 Pasažieru jūras un piekrastes ūdens transports, NACE 5110 Pasažieru aviopārvadājumi.

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

PVN samazinātā likme **5%** apmērā iekšzemes sabiedriskā transporta pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem (t.sk. pasažieru un bagāžas pārvadājumiem pilsētas, rajona un tālsatiksmes autobusos, kā arī tramvajos, trolejbusos un iekšzemes vilcienos) tika ieviesta **2005. gada 1. janvārī**.

No 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim likumā noteiktās PVN samazinātās likmes fiskālu apsvērumu dēļ tika paaugstinātas uz **10%** un sākot ar 2011. gada 1. janvāri uz **12%**.

Regulārie lidojumi maršrutā *Liepāja-Rīga-Liepāja* ir nozīmīgi reģiona sasniedzamības nodrošināšanai, kā arī veicina reģiona ekonomisko attīstību. Covid -19 pandēmijas rezultātā 2020. gadā regulāru lidojumu veikšana no lidostas *"Liepāja"* tika apturēta.

Satiksmes ministrija norāda, ka PVN likmes samazināšana veicinātu iekšzemes regulāro pārvadājumu atsākšanu, turpmāko maršrutu komercializāciju, kā arī mazinātu nevienlīdzīgo konkurenci ar kaimiņvalsts lidostām. Vislielāko ietekmi uz iekšzemes lidojumu komercializācijas attīstību nodrošinātu nodokļa samazinātās likmes 5% apmērā piemērošana. Nodokļa likmes samazināšana atstātu salīdzinoši nelielu negatīvu fiskālo ietekmi uz valsts budžetu, bet dotu salīdzinoši būtisku ieguldījumu reģionālās aviācijas attīstībā un savienojamības nodrošināšanā ar Rīgas lidostu.

Pēdējo desmit gadu laikā ir slēgtas vairākas dzelzceļa līnijas un to infrastruktūra demontēta, citās dzelzceļa līnijās ir pārtraukti vai samazināti pasažieru pārvadājumi. Netiek veikti arī gaisa pārvadājumi no Liepājas, Ventspils un Daugavpils lidostām. Kopumā jāsecina, ka sabiedriskā transporta īpatsvars pēdējo gadu laikā samazājies, īpaši lauku teritorijās, nelabvēlīgi ietekmējot attālāku teritoriju sasniedzamību un pasliktinot to attīstības iespējas.

</td></tr>
</table>

		Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā *(turpmāk – Stratēģija)* iekšējās sasniedzamības uzlabošanai sniegts priekšlikums, ka valsts iekšējās sasniedzamības uzlabošanai, reģionālās attīstības sekmēšanai un reģionu iedzīvotāju mobilitātes veicināšanai jāuzlabo reģionālo un vietējo autoceļu, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāte ar mērķi samazināt ceļā pavadīto laiku. Jāsamazina brauciena ilgums sabiedriskajā transportā, ceļojot no nacionālas un reģionālas nozīmes centriem uz Rīgu, kā arī jānodrošina iespējas 45 minūšu laikā no jebkuras apdzīvotas vietas nokļūt tuvākajā nacionālas vai reģionālas nozīmes centrā pa līdzenu un ar satiksmes drošības tehniskajiem līdzekļiem aprīkotu autoceļu, tai skaitā asfaltētu. Lai to panāktu, ir jāuzlabo to autoceļu kvalitāte, kas savieno kādreizējos pagastu administratīvos centrus ar novadu centriem, reģionālas un nacionālas nozīmes centriem. Lai panāktu plašāku sabiedriskā transporta izmantošanu, ir jāpilnveido dažādu transporta veidu maršrutu sasaiste, piemēram, attīstot *"Park & ride"* sistēmu. Iekšzemes pasažieru pārvadājumos pilnvērtīgi jāizmanto esošā dzelzceļa tīkla potenciāls, jāsaglabā esošais dzelzceļa tīkls un jāplāno tā uzlabošana. Stratēģijā doti priekšlikumi integrētas sabiedriskā transporta sistēmas veidošanai: 1. No teritorijas attīstības viedokļa ir svarīgi, lai sabiedriskā transporta sistēmu funkcionētu savstarpēji saskaņoti. Ir jārada ērta un vienota sabiedriskā transporta sistēma, panākot dažādu transporta veidu savstarpēju saskaņotību un atbilstošu sabiedriskā transporta komforta līmeni. Saskaņojot sabiedriskā transporta maršrutus un to apkalpošanas laika grafikus, ir jāsamazina kopējais ceļā pavadītais laiks. 2. Starp nacionālas un reģionālas nozīmes centriem jānodrošina sabiedriskais transports, kas kursē gan ekspreša, gan parastajā režīmā, sniedzot iespējas lauku teritoriju iedzīvotājiem nokļūt pakalpojumu sniegšanas vietās. Sabiedriskā transporta maršrutu plānošanā jāņem vērā ne tikai kvantitatīvais rādītājs – iedzīvotāju skaits, bet arī iedzīvotāju tiesības saņemt līdzvērtīgus sabiedriskā transporta pakalpojumus visos reģionos. 3. Valsts atbalstam sabiedriskā transporta uzturēšanai jābūt tādā līmenī, kas nodrošina vismaz minimālās mobilitātes prasības – iespēju katru dienu ar sabiedrisko transportu nokļūt novada centrā, apmeklēt izglītības iestādes, nokļūt darba vietās, valsts un pašvaldību institūcijās, it īpaši mazāk apdzīvotajās lauku teritorijās. Tāpat jāmin, ka Stratēģijā ir noteikts, ka Latvijas reģionālās attīstības veicināšanai nepieciešams izmantot Liepājas, Ventspils un Daugavpils lidostu potenciālu.[1]

[1] Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam.
Pieejams: *https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_7.pdf*

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Biļešu ieņēmumi reģionālās nozīmes pārvadājumos un valstspilsētu pašvaldību pārvadājumos
<table>
<tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Kopējie biļešu ieņēmumi*, milj.</td><td>116,15</td><td>77,83**</td><td>68,45</td></tr>
</table>
* Vidējie ieņēmumi no bagāžas pārvadāšanas nepārsniedz 0.5% no kopējiem ieņēmumiem.
** Aviācijas nozarē, Covid-19 pandēmijas rezultātā 2020. gadā regulāru lidojumu veikšana no lidostas "Liepāja" tika apturēta un pašlaik nav atsākta.
Avots: SM dati.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Kopējais pārvadāto pasažieru skaits nesamazinās, milj.</td><td>126,5</td><td>126,5</td><td>126,5</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Ņemot vērā, ka sabiedrisko transportu vairāk izmanto finansiāli mazāk nodrošināti iedzīvotāji un mazāk aizsargātās iedzīvotāju grupas, tad PVN atvieglojuma pozitīvais efekts ir nodrošināts finansiālais atbalsts minētajām iedzīvotāju grupām, kuras izmanto sabiedrisko transportu. Tāpat atvieglojums veicina sabiedriskā transporta pieejamību un iedzīvotāju mobilitāti. Mājsaimniecības ar lielākiem ienākumiem biežāk pārvietojas ar privātiem transportlīdzekļiem, kuru uzturēšanai netiek piemērota PVN samazinātā likme, un sabiedriskā transporta pakalpojumus, uz kuriem attiecas PVN samazinātā likme, izmanto mazāk vai neizmanto vispār.

Atvieglojumu nebūtu racionāli atcelt, jo vienlaikus ar valsts budžeta ieņēmumu palielinājumu būtu jāpalielina valsts budžeta izdevumu daļa, no kuriem kompensējami zaudējumi, kas saistīti ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā noteiktajā apmērā un kārtībā, vienlaikus atbalstot videi draudzīgu sabiedrisko transportlīdzekļu izmantošanu.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.</td><td>Saskaņā ar Eiropas Parlamenta (turpmāk – EP) 2022. gada 16. februāra rezolūciju par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība[2].</td></tr>
</table>

[2] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pieņemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Papildus pieejamais valsts atbalsts pasažieru pārvadāšanai: 1) No valsts budžeta kompensējamie braukšanas maksas atvieglojumi ar 100% atlaidi reģionālās nozīmes sabiedriskajā transportā tiek nodrošināti personām ar I vai II grupas invaliditāti, personām līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti un personām, kas pavada personu ar I grupas invaliditāti vai personu līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pirmsskolas vecuma bērniem, politiski represētām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem. *(2021.gada 22. jūnija MK noteikumu Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 4., 5., 6. un 7. punkts)* *2)* Personām ar I vai II invaliditātes grupu un personām līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, kā arī personai, kas pavada personu ar I invaliditātes grupu vai personu līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, ir tiesības bez maksas izmantot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus pilsētas nozīmes maršrutā. *(2021.gada 22. jūnija MK noteikumu Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 5. punkts)* 3) Personām no daudzbērnu ģimenēm un ģimenēm, kuru aprūpē ir bērns ar invaliditāti vai pilngadīga persona, kas nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ja tai noteikta I vai II invaliditātes grupa, ir tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumu 50 % apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas un 40 % apmērā no abonementa biļetes cenas sabiedriskajā transportlīdzeklī, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā. *(2021.gada 22. jūnija MK noteikumu Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 8. punkts)* *4)* Personām no daudzbērnu ģimenēm un ģimenēm, kuru aprūpē ir bērns ar invaliditāti vai pilngadīga persona, kas nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ja tai noteikta I vai II invaliditātes grupa, kuras apmeklē vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes vai turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, ir tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumu 90 % apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas, izmantojot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā. *(2021.gada 22. jūnija MK noteikumu Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 9. un 10. punkts)* 5) Personām no daudzbērnu ģimenēm un ģimenēm, kuru aprūpē ir bērns ar invaliditāti vai pilngadīga persona, kas nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ja tai noteikta I vai II invaliditātes grupa, 4. maijā, 11. un 18. novembrī braukšanas maksas atvieglojums attiecībā uz brauciena biļetes cenu tiek noteikts 100 % apmērā. *(2021.gada 22. jūnija MK noteikumu*

		Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 11.punkts) Attiecībā uz reģionālās nozīmes pasažieru pārvadājumiem no valsts budžeta izdevumiem katru gadu tiek kompensēti zaudējumi, kuru starpā ir pamatotie izdevumi saistībā ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanu.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme grāmatu piegādēm**
N.p.k.	**1.4.5.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42. panta 5. daļa[1].
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 5% apmērā piemēro grāmatu, tostarp mācību literatūras, brošūru, bukletu un tamlīdzīgu iespieddarbu, bilžu, zīmējamo un krāsojamo grāmatu bērniem, iespiestu nošu un nošu rakstu, karšu un hidrogrāfisko vai tamlīdzīgu shēmu, piegādei iespieddarba vai elektroniska izdevuma formā, tostarp grāmatu piegādei tiešsaistes režīmā vai lejupielādējot.[2]
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Atvieglojuma mērķis ir veicināt grāmatu pieejamību sabiedrībai un to daudzveidību, tādējādi nodrošinot sabiedrības kultūras, izglītības un informētības vajadzības.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Eiropas Savienības Padomes Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* 98. pants nosaka, ka dalībvalstis var piemērot samazinātas likmes tikai tādu kategoriju preču piegādei vai tādu kategoriju pakalpojumu sniegšanai, kas minēti Direktīvas 2006/112/EK III pielikumā. Direktīvas 2006/112/EK III pielikuma 6. punkts paredz, ka PVN samazināto likmi var piemērot grāmatu piegādēm, tostarp bibliotēku izsniegtām grāmatām (ieskaitot brošūras, informācijas lapiņas un tamlīdzīgus iespieddarbus, bilžu, zīmējamās un krāsojamās grāmatas bērniem, iespiestas notis vai nošu rokrakstus, kartes un hidrogrāfiskas vai tamlīdzīgas shēmas), laikrakstiem un

[1] Netiek vērtēta 42.panta 6.daļa (spēkā līdz 31.12.2021.).

[2] **Redakcija ir spēkā no 01.01.2022.** Līdz tam – PVN samazināto likmi 12 % apmērā piemēro iespieddarba vai elektroniska izdevuma formā izdotai mācību literatūras un oriģinālliteratūras (literāru darbu — daiļliteratūrā, bērnu literatūrā, zinātniskajā un populārzinātniskajā literatūrā, uzziņu literatūrā, reliģiskajā literatūrā, memuārliteratūrā — un to tulkojumu) piegādei, izņemot minētās literatūras piegādi tiešsaistes režīmā vai to lejupielādējot.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>periodiskiem izdevumiem, izņemot materiālus, kas pilnīgi vai galvenokārt veltīti reklāmai.

PVN samazinātās likmes piemērošana grāmatu piegādēm vērtējama kā efektīva, jo tā stabilizē un veicina fiziskā un digitālā formāta grāmatu izdošanas rādītājus (nosaukumu skaits, tirāža) un šī kultūras un izglītības resursa pieejamību sabiedrībai.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Ņemot vērā, ka grāmatas var iegādāties jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī ārvalstu tūrists, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri saņem PVN atvieglojumu. Lai novērtētu PVN atvieglojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro grāmatu piegādēm PVN samazināto likmi.

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro PVN samazināto likmi
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Juridiskās personas, kas veic grāmatu mazumtirdzniecību specializētajos veikalos (NACE 4761)</td><td>29</td><td>32</td><td>31</td><td>32</td></tr>
</table>
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN samazinātās likmes piemērošanas rezultātā* (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro, t.sk.:</td><td>3,13</td><td>3,23</td><td>3,13</td><td>3,56</td></tr>
<tr><td>no mazumtirdzniecības specializētajos veikalos (NACE 4761)</td><td>1,34</td><td>1,44</td><td>1,40</td><td>1,60</td></tr>
</table>
* PVN 12% piemērošanas rezultātā[3] aprēķinātā fiskālā ietekme.

Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes un VID 2022. gada septembra datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>PVN samazinātā likme grāmatu piegādēm sākotnēji 9% apmērā tika ieviesta 2002. gada 1. janvārī.

Laika periodā līdz 2022. gadam ir notikuša būtiskas izmaiņas PVN likmes piemērošanā grāmatniecībā.

PVN Samazinātās likmes izmaiņas grāmatniecībā
 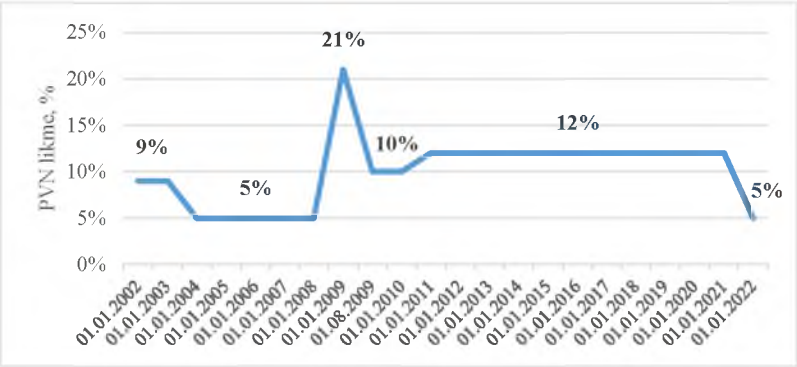

Avots: Likums "Par pievienotās vērtības nodokli" un Pievienotās vērtības nodokļa likums.

No 2004. gada 1. janvāra PVN samazinātā likme tika samazināta no 9% uz 5%, bet no 2005. gada 1. janvāra tika paplašināta PVN</td></tr>
</table>

[3] PVN samazinātā likme 12% ir spēkā līdz 31.12.2021.

samazinātās likmes bāze grāmatu piegādēm, pievienojot kartogrāfisko izdevumu piegādes.

No 2009. gada 1. janvāra līdz 31. jūlijam fiskālu apsvērumu dēļ grāmatu piegādēm tika piemērota tolaik spēkā esošā PVN standartlikme **21%** apmērā. PVN likmes straujās izmaiņas izraisīja krīzi grāmatniecībā – izdevniecību maksātnespēju, grāmatu cenu kāpumu, grāmatu iegādes kritumu 70% apmērā cilvēku pirktspējas mazināšanās kontekstā, sekojoši nākamajos gados kritās izdoto nosaukumu skaits un tirāžas, tika iesaldēti grāmatniecības projekti.

Tāpēc no 2009. gada 1. augusta grāmatu piegādēm tika atkal atgriezta PVN samazinātā likme **10%** apmērā, pie tam no 2009. gada 1. augusta samazināto likmi piemēroja mācību un oriģinālliteratūrai. PVN samazinātās likmes atgriešana nozarē ļāva stabilizēt situāciju un piemēroties ekonomiskās krīzes apstākļiem, saglabājot grāmatu nosaukumu skaitu virs 2000 nosaukumiem (iepriekš 2 855) un tirāžu līdz 3,5 milj. eksemplāru (iepriekš 5,2 milj./eksemplāru).

No 2011. gada 1.janvāra PVN samazinātā likme tika paaugstināta no 10% uz **12%**.

Lai veicinātu grāmatu pieejamību sabiedrībai un to daudzveidību, no 2022. gada 1. janvāra PVN samazinātā likme tika samazināta no 12% uz **5%**, pie tam turpmāk to piemēro visu formātu grāmatām (arī grāmatām tiešsaistes režīmā vai lejupielādējot). Tas darīts ar mērķi īstenot vienlīdzīgu pieejamību saturam, nediferencējot to pēc pieejamības formāta un stabilizējot grāmatu skaitu, tirāžas un cenu pieejamību, rezultātā nodrošinot plašāku sabiedrības piekļuvi augstvērtīgai un uzticamai informācijai.

Pēc Latvijas grāmattirgotāju asociācijas sniegtajiem datiem tikai 54,95% no grāmatnīcās tirgotā preču klāsta veido grāmatu tirdzniecība.

Grāmatu tirāžas dinamika 2006. – 2021. gadā

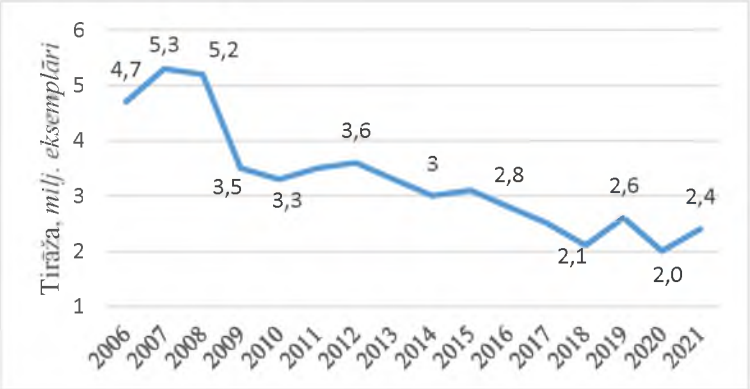

***Avots**: Latvijas Statistikas Gadagrāmata 2019.-2021. gads, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts.*

Grāmatu nosaukumu skaita dinamika 2006. – 2021. gadā

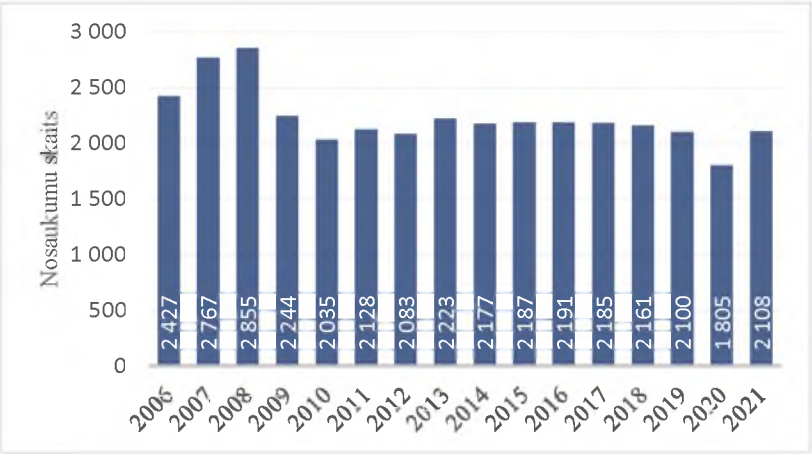

Avots: *Latvijas Statistikas Gadagrāmata 2006.-2021. gads, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūts.*

Saskaņā ar Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas sniegto informāciju grāmatas vidējā cena 2022. gadā ir 14,84 *euro*, kas salīdzinājumā ar 2021. gadu uzrāda 14 % kāpumu, ko izraisījusi strauja papīra cenas sadārdzināšanās visā Eiropā, straujš transporta un loģistikas izmaksu pieaugums piegādēm, enerģijas cenu un inflācijas kāpums.

Vidējā grāmatas cena

	2019	2020	2021
Vidējā grāmatas cena, *euro*	11,19	11,37	12,93*

* *2021. gadā grāmatu cenu ietekmēja vairāki faktori: strauja papīra cenu sadārdzināšanās visā Eiropā, strauja transporta un loģistikas izmaksu sadārdzināšanās piegādēm, enerģijas cenu kāpums un inflācijas kāpums.*

Avots: *Latvijas Grāmattirgotāju asociācijas dati.*

Latvijas Grāmatizdevēju asociācija uzskata, ka šobrīd nav iespējams prognozēt grāmatu vidējās cenas 2023.– 2024. gadam, jo to ietekmēs jau minētie faktori, kā arī cilvēku pirktspēja energoresursu, pārtikas u.c. ikdienas maksājumu kāpuma kontekstā.

8. Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu

Sasnieguma rādītājs	2021	2022	2023
1. Nosaukumu skaits	2 108	2 108*	2 108*
2. Grāmatu piegādes cena	-	nepalielinās**	

* *provizoriski paredzama grāmatu skaita un kopējās tirāžas noturēšanās 2021. gada līmenī, pateicoties 5 % samazinātās PVN likmes piemērošanai grāmatām, bet jāņem vērā iedzīvotāju pirktspējas kritums energoresursu, pārtikas u.c. ikdienas maksājumu paredzamā kāpuma kontekstā.*

** *atbilstoši Ministru kabineta 2021.gada 29. septembra sēdes protokola Nr.65, 6.§ Kultūras ministrijai jāsagatavo un kultūras ministram jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā informatīvais ziņojums par grāmatniecības un preses nozarēm, kurā jāizvērtē nozares rādītāji – nosaukumu skaits un vidējā cena. Protokolā noteikts, ka grāmatu piegādes cena 2022. un 2023. gadā salīdzinot ar 2021.gada vidējo cenu nepalielinās, savukārt nosaukumu skaits nesamazinās 2022. un 2023. gadā salīdzinot ar vidējo nosaukumu skaitu 2018. - 2021. gadā.*

9. Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar

PVN samazinātās likmes piemērošanas pozitīvais efekts ir grāmatu skaita un tirāžas stabilizēšana, kā arī grāmatu cenu kāpuma novēršana un to plašāka pieejamība, kas veicina sabiedrības izglītotības līmeni, kāpina lasītprasmi kā izglītības

	paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	pamatprasmi un sekojoši kāpina iedzīvotāju konkurētspēju darba tirgū, veicinot valsts ekonomisko izaugsmi.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Saskaņā ar Eiropas Parlamenta *(turpmāk – EP)* 2022. gada 16. februāra rezolūciju *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI))*, EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība un atzīmē, ka, lai gan esošās samazinātās PVN likmes ES sniedz proporcionāli lielāku labumu mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, absolūtā (naudas) izteiksmē tās parasti sniedz lielāku labumu mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem[4].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Grāmatniecības nozarei konkursa kārtībā pieejams: 1) Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsts augstvērtīgu izdevumu tapšanai un izdošanai, sniedzot līdzfinansējumu nekomerciāliem, bet vērtīgiem kultūras produktiem *(Valsts kultūrkapitāla fonda likuma 3. panta 1., 2. un 3. daļa)*; 2) Valsts budžeta atbalsts jaunu un vērtīgu grāmatu iepirkšanai pašvaldību publiskajās bibliotēkās, tādējādi veicinot grāmatu pieejamību un apriti vairāk nekā 1000 bibliotēkās visā Latvijā *(2020. gada 18. jūnija rīkojuma Nr.339 „Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” 1.2.punkts; Ministru kabineta 2021. gada 29. jūnija rīkojuma Nr.456 „Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” 1.2.punkts; Likums “Par valsts budžetu 2022. gadam” 2. pants, 4. pielikuma 22. resora 2022 prioritārie pasākumi)*; 3) Eiropas Savienības programma “Radošā Eiropa” kvalitatīvu tulkojumu tapšanai un izdošanai latviešu valodā, veicinot Latvijas literatūras un valodas bagātināšanu ar pasaules literatūras darbiem *(Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 20. maija regula (ES) Nr.2021/818, ar ko izveido programmu „Radošā Eiropa” (2021-2027.gads) un atceļ Regulu (ES) Nr.1295/2013; vadlīnijas ES programmas*

[4] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pieņemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

		"Radošā Eiropa" Eiropas Literāro darbu tulkojumu un aprites projektu 2023. gada uzsaukumam).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Nodokļa atvieglojuma efektivitātes izvērtējums atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 29. septembra sēdes protokola Nr. 65, 6.§ ir ietverts *Informatīvajā ziņojumā „Par pievienotās vērtības nodokļa samazinātās likmes piecu procentu apmērā piemērošanas grāmatu, avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisku izdevumu iespieddarbu un elektroniska izdevuma formā piegādei ietekmi uz nozari"* un apstiprināts 2024. gada 13.augusta MK sēdē (24-TA-1494).[5] Atbilstoši 2024. gada 13.augusta MK sēdes protokola Nr. 31, 74§, nākamais nodokļa atvieglojuma efektivitātes izvērtējums ir jāveic līdz 2029. gada 30.jūnijam.[6]

[5] Informatīvais ziņojums pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/53edd160-c7e6-4ff6-81c3-c1970f2ff612
[6] MK sēdes protokols pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/meetings/protocols/78e8d134-cdf9-443d-a2cc-758adf314d9c#meeting-protocol-preview-31

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme masu informācijas līdzekļu izdevumu vai publikāciju piegādēm un to abonentmaksai**
N.p.k.	**1.4.6.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42. panta septītā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 5% apmērā piemēro iespieddarba vai elektroniska izdevuma formā, tostarp tiešsaistes režīmā vai lejupielādējot, izdotas preses un citu masu informācijas līdzekļu izdevumu vai publikāciju, tostarp avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisko izdevumu, informācijas aģentūru paziņojumu, kas paredzēti publiskai izplatīšanai, kā arī publikāciju interneta vietnē, piegādei, kā arī to abonentmaksai.[1]
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļu atvieglojuma mērķis ir veicināt preses izdevumu un mediju satura finansiālo pieejamību Latvijas iedzīvotājiem, kā arī stabilizēt preses un citu masu informācijas līdzekļu izdevumu skaitu un tirāžu, rezultātā nodrošinot plašāku sabiedrības piekļuvi augstvērtīgai un uzticamai informācijai un vienlaikus veicinot izglītotas, kritiski domājošas un demokrātiskas sabiedrības stiprināšanu Latvijā.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Eiropas Savienības Padomes Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* 98. pants nosaka, ka dalībvalstis var piemērot samazinātas likmes tikai tādu kategoriju preču piegādei vai tādu kategoriju pakalpojumu sniegšanai, kas minēti Direktīvas 2006/112/EK III pielikumā. Direktīvas 2006/112/EK III pielikuma 6. punkts paredz, ka PVN samazināto likmi var piemērot grāmatu piegādēm, tostarp bibliotēku izsniegtām

[1] **Redakcija ir spēkā no 01.01.2022.** Līdz tam – PVN samazināto likmi 12 procentu apmērā piemēro tādu iespieddarba vai elektroniska izdevuma formā izdotu avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisko izdevumu piegādei (izņemot minēto periodisko izdevumu piegādi tiešsaistes režīmā vai tos lejupielādējot), kuri iznāk ne retāk kā reizi trijos mēnešos un kuru vienreizējā tirāža pārsniedz 100 eksemplāru, kā arī to abonentmaksai.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>grāmatām (ieskaitot brošūras, informācijas lapiņas un tamlīdzīgus iespieddarbus, bilžu, zīmējamās un krāsojamās grāmatas bērniem, iespiestas notis vai nošu rokrakstus, kartes un hidrogrāfiskas vai tamlīdzīgas shēmas), laikrakstiem un periodiskiem izdevumiem, izņemot materiālus, kas pilnīgi vai galvenokārt veltīti reklāmai.

PVN samazinātās likmes piemērošana preses un citiem masu informācijas līdzekļiem vērtējama kā efektīva, jo tā stabilizē un veicina šādu izdevumu un publikāciju rezultatīvos rādītājus (nosaukumu skaits, tirāža) un nodrošina to pieejamību sabiedrībai, tai skaitā elektronisku izdevumu formā.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksā-tāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Ņemot vērā, ka laikrakstus un citu periodiku var iegādāties jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī ārvalstu tūrists, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri saņem PVN atvieglojumu. Lai novērtētu PVN atvieglojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro periodiskajiem izdevumiem PVN samazināto likmi.

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro PVN samazināto likmi*

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāji, kuri izdod laikrakstus, žurnālus un citus periodiskos izdevumus, t.sk.:</td><td>75</td><td>76</td><td>73</td><td>76</td></tr>
<tr><td>Laikrakstu izdošana (NACE 5813)</td><td>30</td><td>31</td><td>31</td><td>34</td></tr>
<tr><td>Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana (NACE 5814)</td><td>45</td><td>45</td><td>42</td><td>42</td></tr>
</table>

* Dati par periodu līdz 2021.gada 31.decembrim atbilstoši regulējumam ietver drukātos laikrakstus un citu drukāto presi.

Avots: Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) dati no nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglo-juma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN samazinātās likmes piemērošanas rezultātā* (fiskālā ietekme)

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>3,2</td><td>3,0</td><td>2,9</td><td>2,8</td></tr>
</table>

* PVN 12% piemērošanas rezultātā[2] aprēķinātā fiskālā ietekme.

Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem 2022. gada 5.oktobrī.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>PVN samazinātā likme masu informācijas līdzekļu piegādēm sākotnēji 9% apmērā tika ieviesta 2002. gada 1. janvārī.

No 2004. gada 1. janvāra PVN samazinātā likme tika samazināta no 9% uz 5%.

No 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim likumā noteiktās PVN samazinātās likmes fiskālu apsvērumu dēļ tika paaugstinātas uz 10% un sākot ar 2011. gada 1. janvāri uz 12%.

No 2022. gada 1. janvāra PVN samazinātā likme tika samazināta no 12% uz 5%, turklāt turpmāk to piemēro arī publikācijām interneta vietnēs, kā arī to abonentmaksai. Tas tika darīts, lai veicinātu mediju nozares attīstību digitālajā vidē.</td></tr>
</table>

[2] PVN samazinātā likme 12% ir spēkā līdz 31.12.2021.

Valsts akciju sabiedrības *"Latvijas Pasts"* dati, kuri, lai arī atspoguļo tikai abonēto preses izdevumu piegādi, bet neatspoguļo mazumtirdzniecības rezultātus, tomēr ļoti precīzi sniedz ieskatu nozares tendencēs. Turklāt šie dati ir vieglāk interpretējami, jo mazumtirdzniecības datos ir grūtāk nošķirt Latvijas un ārvalstu preses izdevumus.

Abonēto preses izdevumu piegāžu apjomi

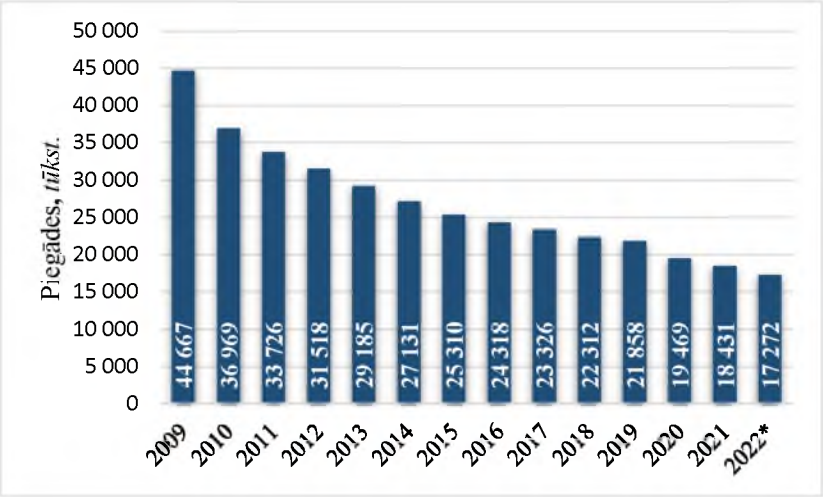

* *Šeit un turpmāk valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" dati par 2022. gadu ir norādīti kā prognoze, ņemot par pamatu gada pirmo 9 mēnešu datus.*

Avots: *Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" dati.*

Jānorāda, ka drukātās preses tirāžu samazināšanās ir neizbēgama, jo ilgtermiņā notiek patērētāju un nozares pārorientēšanās uz digitālo vidi, tāpēc PVN samazinātās likmes mērķis nevar būt tirāžu krituma pilnīgā apturēšana, bet gan krituma stabilizēšana, lai tiktu saglabāta mediju daudzveidība, kamēr notiek to digitālā transformācija.

Laikrakstu un žurnālu tirāžas dinamika

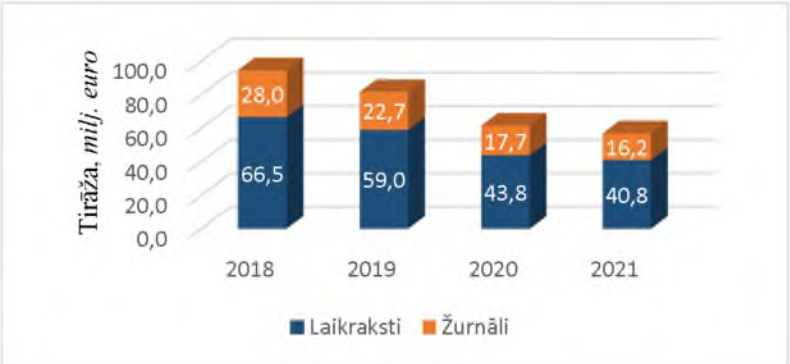

Avots: *Latvijas Nacionālās bibliotēkas (turpmāk – LNB) Statistisko materiālu krājumi (turpmāk – SMK) "Latvijas izdevējdarbības statistika"* [3].

Turklāt jāuzsver, ka pārorientēšanās uz digitālo vidi mazākā mērā notiek dēļ personīgas paradumu maiņas, bet lielākā mērā dēļ paaudžu nomaiņas. Tas nozīmē, ka gados jaunāki cilvēki

[3] "Latvijas izdevējdarbības statistika 2021", LNB SMK. ***Pieejams:*** https://dom.lndb.lv/data/obj/file/33430712.pdf
"Latvijas izdevējdarbības statistika 2020", LNB SMK. ***Pieejams:*** https://www.km.gov.lv/lv/media/16473/download
"Latvijas izdevējdarbības statistika 2019", LNB SMK. ***Pieejams:*** https://www.km.gov.lv/lv/media/16471/download
"Latvijas izdevējdarbības statistika 2018", LNB SMK. ***Pieejams:*** https://www.km.gov.lv/lv/media/567/download

uzsākot lietot medijus, jau sākotnēji tos lieto digitālajā vidē. Vienlaikus ir iedzīvotāji, kuri turpina tos patērēt tikai drukātā veidā, tāpēc minētajam sabiedrības segmentam būtu svarīgi šādu iespēju saglabāt.

Izdevumu skaits, kuru saturs ir pieejams arī digitālajā vidē

	2018	2019	2020	2021
Latvijas izdevumu skaits, kuru piedāvātais saturs ir pieejams arī digitālajā vidē	**58**	**61**	**60**	**63**

Avots: *Latvijas Preses izdevēju asociācijas dati.*

Ņemot vērā minēto, piegādes apjoma dati ir jāskata kontekstā ar datiem par Latvijas preses izdevumu skaitu, kuri atklāj sabalansētāku situāciju, jo izdevumu skaits, lai arī tas tāpat kā piegādes apjoms mēdz svārstīties, tomēr svārstās abos virzienos.

Latvijas drukāto izdevumu skaits un tā izmaiņas pret iepriekšējo gadu

	2018	2019	2020	2021	2022
Latvijas izdevumu skaits (nosaukumu skaits)	322	298	290	304	333
Izmaiņas pret iepriekšējo gadu, %		-7%	-3%	+5%	+10%

Avots: *Latvijas Preses izdevēju asociācijas dati.*

Izmaiņu skaita tendence liecina, ka PVN samazinātā likme sasniedz savu mērķi – tā sekmē demokrātiskas sabiedrības funkcionēšanai tik vitāli svarīgo mediju daudzveidību un nodrošina būtiska sabiedrības segmenta informētību. Turklāt tā neļauj medijiem un pieredzējušiem žurnālistiem pilnībā aiziet no nozares, bet dod iespēju un laiku tiem pakāpeniski pārorientēties uz darbību digitālā vidē.

PVN likmes samazinājums līdz 5% ir devis pozitīvu efektu – piegādes apjoms ir stabilizējies, kā arī Latvijas izdevumu skaits 2022. gadā pieauga par 10%. Turklāt saskaņā ar Latvijas Preses izdevēju asociācijas datiem to preses izdevumu skaits, kuru saturs tiek paralēli piedāvāts gan drukātā veidā, gan digitālā vidē, saglabājas stabils. Jāuzsver, ka gadījumā, ja samazinātās PVN likmes nebūtu, liela daļa šo izdevumu, starp kuriem būtiska daļa ir reģionālie laikraksti, neiznāktu, kā rezultātā šis saturs nebūtu pieejams ne drukātā, ne arī digitālā veidā.

8. Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu

Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
1. Nosaukumu skaits	-	nesamazinās *	
2. Grāmatu piegādes cena	-	nepalielinās*	

** atbilstoši Ministru kabineta 2021.gada 29. septembra sēdes protokola Nr.65, 6.§ Kultūras ministrijai jāsagatavo un kultūras ministram jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā informatīvais ziņojums par grāmatniecības un preses nozarēm, kurā jāizvērtē nozares rādītāji – nosaukumu skaits un vidējā cena. Protokolā noteikts, ka grāmatu piegādes cena 2022. un 2023. gadā, salīdzinot ar 2021.gada vidējo cenu nepalielinās, savukārt nosaukumu skaits nesamazinās 2022. un 2023. gadā, salīdzinot ar vidējo nosaukumu skaitu 2018. un 2021. gadā.*

9. Nodokļa atvieglojuma paredzamais

PVN samazinātās likmes piemērošanas pozitīvais efekts ir preses izdevumu skaita un tirāžas, kā arī preses izdevumu cenu un

	pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	abonentmaksu stabilizēšana un to plašāka finansiāla pieejamība, tai skaitā elektronisku izdevumu formā, kas veicina sabiedrības izglītotību, informētību un kritisko domāšanu, veicinot demokrātiskas sabiedrības attīstību un iedzīvotāju konkurētspēju darba tirgū. Arī no valsts drošības viedokļa ir svarīgi nodrošināt, ka tās iedzīvotājiem ir pieejama daudzveidīga mediju radīta informācija, jo demokrātisku procesu kvalitatīvai funkcionēšanai ir nepieciešama informēta un kritiski domājoša sabiedrība. Mediji nodrošina ne tikai sabiedrības informēšanu, izglītošanu un izklaidēšanu, bet arī piedalās kvalitatīvas nacionālās demokrātiskās diskursa telpas veidošanā.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Saskaņā ar Eiropas Parlamenta *(turpmāk – EP)* 2022. gada 16. februāra rezolūciju *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI))*, EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība un atzīmē, ka, lai gan esošās samazinātās PVN likmes ES sniedz proporcionāli lielāku labumu mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, absolūtā (naudas) izteiksmē tās parasti sniedz lielāku labumu mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem[4].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Mediju nozarei konkursa kārtībā pieejams: 1. mediju atbalsta fonda finansējums, kura mērķis ir atbalstīt medijus sabiedriski nozīmīga, informatīvi izglītojoša satura veidošanā un stiprināt nacionālo kultūrtelpu latviešu valodā, atbalstot nekomerciālas, sabiedriski nozīmīgas žurnālistikas radīšanu medijos (*Latvijas mediju politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas plāna (apstiprināts ar Ministru kabineta 2016. gada 8. novembra rīkojumu Nr.666) 1. rīcības virziena „Mediju vides daudzveidība" 1.1.3. pasākums „Nodrošināt Mediju atbalsta programmu ieviešanu (Mediju atbalsta fonda izveidi un darbību) nekomerciāla, sabiedriski nozīmīga satura radīšanas veicināšanai medijos neatkarīgi no to veida un izmantotās platformas, vienlaikus nodrošinot demarkāciju ar sabiedrisko pasūtījumu. Par prioritātēm nosakot atbalstu pētnieciskā, analītiskā un mediju kritikas žanriem, reģionālajiem medijiem");* 2. abonētās preses piegādes atbalsts, kas nodrošina, ka minētais piegādes pakalpojums tiek nodrošināts par samazinātu cenu (*Pasta likuma 35.[1] pants un Ministru kabineta noteikumi Nr.*

[4] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pieņemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

		463 "Abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumu apmaksas kārtība").
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Nodokļa atvieglojuma efektivitātes izvērtējums atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 29. septembra sēdes protokola Nr. 65, 6.§ ir ietverts *Informatīvajā ziņojumā „Par pievienotās vērtības nodokļa samazinātās likmes piecu procentu apmērā piemērošanas grāmatu, avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisku izdevumu iespieddarbu un elektroniska izdevuma formā piegādei ietekmi uz nozari"* un apstiprināts 2024. gada 13.augusta MK sēdē (24-TA-1494).[5] Atbilstoši 2024. gada 13.augusta MK sēdes protokola Nr. 31, 74§, nākamais nodokļa atvieglojuma efektivitātes izvērtējums ir jāveic līdz 2029. gada 30.jūnijam.[6]

[5] Informatīvais ziņojums pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/53edd160-c7e6-4ff6-81c3-c1970f2ff612
[6] MK sēdes protokols pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/meetings/protocols/78e8d134-cdf9-443d-a2cc-758adf314d9c#meeting-protocol-preview-31

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme izmitināšanas pakalpojumiem tūristu mītnēs**
N.p.k.	**1.4.7.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42. panta desmitā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 12% apmērā piemēro izmitināšanas pakalpojumiem tūristu mītnēs.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir padarīt pieejamākus izmitināšanas pakalpojumus tūristu mītnēs, tādējādi veicinot tūrisma attīstību Latvijā un nodarbinātību nozarē.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums atbilst 2006. gada 28. novembra Padomes Direktīvai 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK).* ES dalībvalstis noteiktām precēm vai pakalpojumiem, kas uzskaitīti Direktīvas 2006/112/EK III pielikumā, var piemērot vienu vai divas samazinātas likmes, kas nedrīkst būt mazākas par 5 %. Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK III pielikuma 12.punktu PVN samazinātā likme ir piemērojama izmitināšanai, ko nodrošina viesnīcas un līdzīgi uzņēmumi, tostarp izmitināšanai brīvdienās un vietu izīrēšanai tūristu nometnēs un dzīvojamo piekabju stāvvietu izīrēšanai. Saskaņā ar *Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam* prioritāti *„Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei": "[359] Tūrisma attīstība Latvijā ir viena no tautsaimniecības un vides attīstības prioritātēm. Tūristu plūsmas palielināšana veicinātu dažādu nozaru izaugsmi. Lai piesaistītu ceļotājus un popularizētu Latviju starptautiskajā mērogā, ir svarīgi izstrādāt pievilcīgus tūrisma produktus un tos veiksmīgi pārdot."*[1]

[1] *Nacionālais attīstības plāns; apstiprināts ar 2020. gada 2. jūlija LR Saeimas lēmumu Nr. 418/Lm13. Prioritāte "Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei".*
Pieejams: *https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf*

<table>
<tr><td></td><td></td><td>PVN samazinātā likme, ko piemēro izmitināšanas pakalpojumiem tūristu mītnēs, atbilst ieviešanas būtībai un ir efektīva, jo PVN samazinātās likmes piemērošanas rezultātā ir iespēja samazināt izmitināšanas pakalpojumu cenu, kā rezultātā palielinās pieprasījums pēc izmitināšanas pakalpojumiem tūristu mītnēs.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Apkalpoto personu skaits tūrisma mītnēs

	2018	2019	2020	2021
Apkalpoto personu skaits tūristu mītnēs, *milj.*, t.sk.	2,81	2,85	1,46	1,31
- *viesnīcās un tām līdzīgās mītnēs*	*2,39*	*2,39*	*1,11*	*0,97*
- *viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās mītnēs*	*0,33*	*0,35*	*0,27*	*0,25*
- *kempingos, atpūtas transportlīdzekļos un apdzīvojamo autopiekabju laukumos*	*0,09*	*0,11*	*0,08*	*0,09*

***Avots**: Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) dati.*[2]

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN samazinātās likmes piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *milj. euro*	**11,7**	**13,5**	**5,5**	**5,7**

***Avots:** Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

PVN samazinātā likme **9%** apmērā viesu izmitināšanas pakalpojumiem viesu izmitināšanas mītnēs (viesnīcās, moteļos, viesu mājās, lauku tūrismam izmantojamās mājās, kempingos, tūrisma mītnēs) tika piemērota no **2002. gada 1. janvāra**. No 2004. gada 1. janvāra PVN likme tika samazināta līdz **5%**.

2009. gadā globālās finanšu un ekonomiskās krīzes apstākļos plaša PVN samazināto likmju piemērošana vairs nespēja nodrošināt plānotos un nepieciešamos ieņēmumus valsts budžetā. Ņemot vērā valsts budžeta prioritātes, no 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 30. aprīlim viesu izmitināšanas pakalpojumiem viesu izmitināšanas mītnēs tika piemērota PVN standartlikme **21%** apmērā.

Ar 2010. gada 1. maiju tika atjaunota PVN samazinātā likme **10%** apmērā izmitināšanas pakalpojumiem tūrisma mītnēs. Likumdevēja ieskatā PVN likmes paaugstināšana tūrisma nozarei bija kļūda un kopējo ieņēmumu un izdevumu ziņā valsts no šī sektora bija zaudējusi, nevis ieguvusi. Tāpat, atsaucoties uz nozares ekspertu iepriekšējām prognozēm, norādīts, ka valstīs, kurās tika piemērots augstāks PVN, ir lielāks tūristu skaita un ienākumu kritums. Tūristu grupām lētāk bija nakšņot Igaunijā, kur PVN viesnīcām bija 9%, bet Latvija pārsvarā bija tikai tranzītvalsts. Latvijā ieņēmumu kritums bija 40%, Lietuvā, kur PVN likme bija 19% – par 30%, Igaunijā, kur līdz 2009. gada 1. jūlijam tika saglabāti liberāli nosacījumi un atvieglojumi jau iepriekš noslēgtajiem līgumiem – tikai par 20%. Latvijā PVN likme viesu izmitināšanas pakalpojumiem 2009. gadā bija otra</td></tr>
</table>

[2] *Centrālā statistikas pārvalde. Viesnīcu un citu tūristu mītņu raksturojošie rādītāji.*
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14692

augstākā Eiropas Savienībā. PVN likme izmitināšanas pakalpojumiem kaimiņvalstīs bija būtiski zemāka nekā Latvijā (Igaunijā 9%, Polijā 7%, Lietuva 19%).[3]

Atjaunojot PVN samazināto likmi viesu izmitināšanas pakalpojumam, likumprojekta anotācijā tika minēts, ka tiks palielināta Latvijas konkurētspēja Eiropas tūrisma galamērķu tirgū. Tāpat šajā anotācijā minēts, ka tiktu veicināta tūrisma nozares attīstība Latvijā, kā arī samazināts bezdarbs. Tika plānots, ka samazinoties cenām par viesu izmitināšanas pakalpojumiem, palielināsies eksports un vienlaikus ar PVN samazināto likmi un tūristu pieplūdumu palielināsies nodarbināto iedzīvotāju skaits tūrisma nozarē, tādējādi samazinot bezdarba līmeni un gūstot ieņēmumus valsts un pašvaldību budžetos attiecīgi no valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ieņēmuma nodokļa, kas pārsniegs zaudējumus valsts budžetā, ko veido PVN likmes pazemināšana. Tāpat tika prognozēts, ka tiks mazināta ēnu ekonomika. Atsevišķu ekspertu vērtējumā, piemērojot 10% likmi, PVN ieņēmumu summa nesamazināsies, bet, palielinoties apgrozījumam, palielināsies, jo, palielinot nodarbināto skaitu par 1 000 personām, tajā laikā Valsts kase papildus saņemtu 1,5 – 2 miljonus valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, bet pašvaldības tajā laikā – vismaz 1 miljonu iedzīvotāju ienākumu nodokļa ieņēmumus.[4]

No 2011. gada 1. janvāra izmitināšanas pakalpojumiem tūristu mītnēs tiek piemērota PVN samazinātā likme **12%** apmērā.

Līdz ar to, no PVN likmju izmaiņu gaitas secināms, ka tās samazināšana ir tūrisma nozari un valsts budžeta ieņēmumu stimulējošs pasākums, kas vienlaikus mazina ēnu ekonomikas riskus.

Tūrisma tiešais ieguldījums IKP

	2017	2018	2019
Tūrisma īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā, *%*	**4,6**	**4,9**	**4,8**

***Avots**: CSP dati.*[5]

Pasaules ekonomikas foruma ietvaros tiek publicēts ceļojumu un tūrisma attīstības indekss, kas aptver 117 valstu ekonomikas, un kas mēra faktoru un politiku kopumu, kas nodrošina ilgtspējīgu un noturīgu ceļojumu un tūrisma nozares attīstību, kas savukārt veicina valsts attīstību.

2021. gadā Latvija starp 117 valstīm ierindota 48. vietā ar indeksu 4,2, atpaliekot no Igaunijas, kas ierindojas 29. vietā ar indeksu 4,4, un Lietuvas, kas ierindojas 42. vietā ar indeksu 4,3.

[3] *2010. gada 25. marta likumprojekta "Grozījumi likumā "Par pievienotās vērtības nodokli"" anotācija.*
Pieejams: *https://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/806F20234F51135EC22576BD003B255C?OpenDocument*

[4] *Turpat.*

[5] *Centrālā statistikas pārvalde. Tūrisma nozares nozīmīgumu raksturojoši rādītāji (%).*
Pieejams: *https://data.stat.gov.lv:443/sq/15564*

Ceļojumu un tūrisma attīstības indekss 2021.gadā

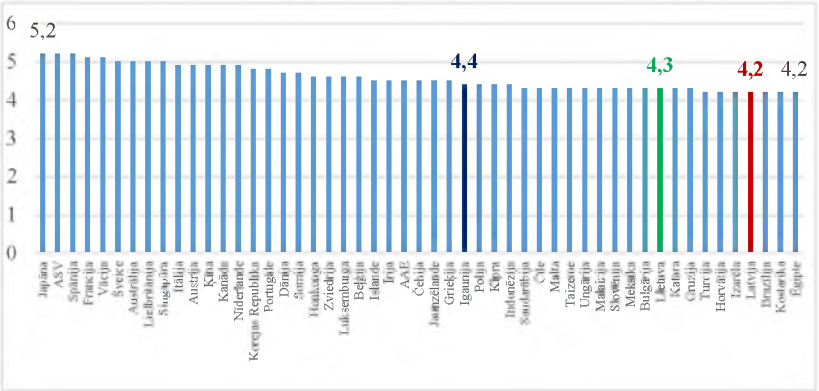

Avots: *Pasaules ekonomikas foruma publikācija*[6]

Tūrisms ir viena no ekonomikas jomām, kuru Covid-19 uzliesmojums ir skāris vissmagāk. To var redzēt gan pēc izmitināšanas un ēdināšanas nozarē nodarbināto skaita, gan pēc viesnīcās un citās tūristu mītnēs apkalpoto ārvalstu viesu skaita un tajās pavadīto nakšu skaits samazināšanās 2020. un 2021.gadā.

Darba vietas vidēji gadā izmitināšanas un ēdināšanas nozarē*

	2017	2018	2019	2020	2021
Aizņemtās darba vietas	32 902	34 676	36 013	28 295	27 236
Brīvās darba vietas	686	1 143	1 513	594	789

* *Ietverti uzņēmumu dati, kuru darbības veids pēc NACE 2.red. ietverts I sadaļā "Izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi".*

Avots: *CSP dati*[7].

---

6 *Pasaules ekonomikas foruma publikācija.*
Pieejams: *WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf (weforum.org)*

7 *Centrālā statistikas pārvalde. Aizņemtās darbvietas pa darbības veidiem vidēji gadā – Darbības veids (NACE 2.red.).*
Pieejams: *https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__EMP__DV__DVA/DVA010/table/tableViewLayout1/*
Centrālā statistikas pārvalde. Brīvās darbvietas pa darbības veidiem vidēji gadā – Darbības veids (NACE 2.red.).
Pieejams: *https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__EMP__DV__DVB/DVB010/table/tableViewLayout1/*

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Apkalpoto ārvalstu viesu skaits viesnīcās un citās tūristu mītnēs un tajās pavadīto nakšu skaits

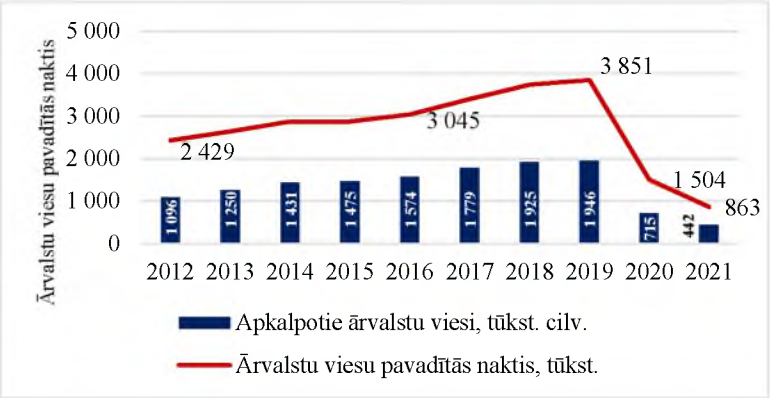

Avots: CSP dati[8].

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>1. Ceļojumu un tūrisma attīstības indekss tuvojas pārējo Baltijas valstu rādītājam [Bāzes rādītājs 2019.gadā – 4,0]</td><td>4,2</td><td>4,2</td><td>4,3</td></tr>
<tr><td>2. Nodrošinātās darba vietas izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, tūkst. [CSP bāzes rādītājs 2021. gadā ir 27,2 tūkst.]</td><td>27,2</td><td>27,3</td><td>27,5</td></tr>
<tr><td>3. Apkalpoto personu skaits tūrisma mītnēs nesamazinās, milj. [CSP bāzes rādītājus 2021. gadā ir 1,3 milj.]</td><td>1,3</td><td>1,3</td><td>1,3</td></tr>
</table>

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Paredzams, ka PVN samazinātā likme turpinās veicināt tūrisma nozares attīstību Latvijā. Vienlaikus PVN samazinātā likme ietekmē darba vietu skaitu viesmīlības nozarē. Tāpat tiek veicināta pakalpojumu tiesiskā aprite, to padarot pievilcīgu tirgus dalībniekiem.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale</td><td>Saskaņā ar Eiropas Parlamenta (turpmāk – EP) 2022. gada 16. februāra rezolūciju par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība un atzīmē, ka, lai gan esošās samazinātās PVN likmes ES sniedz proporcionāli lielāku</td></tr>
</table>

[8] *Centrālā statistikas pārvalde. Viesnīcu un citu tūristu mītņu raksturojošie rādītāji.* ***Pieejams:*** https://data.stat.gov.lv:443/sq/15272

	ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	labumu mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, absolūtā (naudas) izteiksmē tās parasti sniedz lielāku labumu mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem[9].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Tūrisms ir viena no ekonomikas jomām, kuru Covid-19 uzliesmojums ir skāris vissmagāk. Ceļošanas ierobežojumi, kas tika ieviesti pandēmijas ierobežošanai, ir iznīcinājuši tūrisma nozari, kas sniedz nozīmīgu ieguldījumu Latvijas ekonomikā. 1) Covid-19 laikā izmitināšanas un viesmīlības nozarei bija pieejams valsts atbalsts. Izmitināšanas nozarei bija pieejami vairāki atbalsta instrumenti: a) atbalsts algu subsīdijai; b) grants apgrozāmajiem līdzekļiem; c) nodokļu samaksas termiņa pagarināšana vai sadalīšana nomaksas termiņos uz laiku līdz 3 gadiem; d) atbalsts tūrisma uzņēmumiem darba samaksas kompensēšanai u.c. *(Ministru kabineta 2020. gada 10. jūnija "Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likums", 15. pants, 2.daļa. un 4. pants, 1.daļa. Ministru kabineta 2020. gada 17. novembra noteikumi Nr. 676 "Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai, 1. pants, 2.daļa.)* 2) Papildus tam, jebkura veida tūristu mītne Latvijas teritorijā, kas spēja apmierināt un nodrošināt īpašus epidemioloģiskās drošības pasākumus, ko apliecināja Veselības inspekcija, varēja iesniegt pieteikumu tūristu izmitināšanai Covid-19 pozitīvām personām vai to kontaktpersonām. Valsts sedza 80% no kopējām izmitināšanas pakalpojumu izmaksām, bet ne vairāk kā 35 *euro* dienā[10]. *(2020. gada 9. jūnijā Ministru kabineta noteikumi Nr. 360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai", 55.[4] - 55.[7]pants (spēkā līdz 11.10.2021.)* 3) Ņemot vērā straujo energoresursu sadārdzinājumu 2022. gadā, kas rada risku iedzīvotājiem apmaksāt apkures rēķinus, kā arī apdraud Latvijas tautsaimniecībai eksportējošo uzņēmumu pastāvēšanu, izmitināšanas nozarei ir pieejams viens no esošajiem atbalsta instrumentiem. Atbalsts piemērots elektroenerģijas lietotājiem – juridiskām personām, t.sk. uzņēmējiem, valsts un pašvaldību iestādēm, izglītības iestādēm, slimnīcām, utt., paredzot, ka visām

[9] *Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pienemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

[10] *Tūristu mītņu pieteikums pakalpojumu sniegšanai Covid-19 pozitīvām personām vai to kontaktpersonām*
Pieejams: *https://www.liaa.gov.lv/lv/covid19/turistu-mitnu-pieteikums-pakalpojumu-sniegsanai-covid-19-pozitivam-personam-vai-kontaktpersonam?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F.*

		juridiskajām personām valsts kompensēs elektroenerģijas izmaksu pieaugumu 50% apmērā virs elektroenerģijas cenas 160 *euro*/MWh. Atbalsts tiek piešķirts automātiski, kompensāciju pārskaitot elektroenerģijas tirgotājiem. Atbalsta periods ir no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 31. martam. *(Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 5.[1] panta otrā daļa.)*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.4.8.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme koksnes kurināmā piegādēm iedzīvotājiem**
N.p.k.	**1.4.8.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42.panta vienpadsmitā, trīspadsmitā un četrpadsmitā daļa.
2,	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 12% apmērā piemēro šāda koksnes kurināmā piegādēm, ja tā faktiskais patērētājs ir iedzīvotājs, kas pērk un patērē koksnes kurināmo mājsaimniecības vajadzībām: 1) malkai apaļkoku, pagaļu, zaru, žagaru saišķu vai tamlīdzīgā veidā; 2) koksnes šķeldām vai skaidām; 3) zāģskaidām un koksnes atlikumiem; 4) zāģskaidu un koksnes atlikumiem aglomerētu vai neaglomerētu brikešu, granulu vai tamlīdzīgā veidā. Ja fiziskā persona pērk un patērē koksnes kurināmo saimnieciskās darbības, arī savas profesionālās darbības, vajadzībām, tā paziņo par koksnes kurināmā lietošanas mērķi piegādātājam vai personai, kas nodrošina dzīvojamās mājas pārvaldīšanu. Dzīvokļu pārvaldes, namu pārvaldes, namīpašnieki un citas personas, kuras atbilstoši noslēgtajam līgumam no iedzīvotājiem saņem maksu par koksnes kurināmā piegādēm kopā ar PVN un pilnā apmērā to pārskaita reģistrētiem PVN maksātājiem, kas piegādājuši šīs preces vai snieguši šos pakalpojumus, izrakstot nodokļa rēķinus iedzīvotājiem, piemēro PVN samazināto likmi 12% apmērā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt ar mājokļa uzturēšanu saistītās izmaksas mājsaimniecībām un atbalstīt iedzīvotāju mājokļu siltumapgādi, kā arī īstenot vienlīdzīgu nodokļu politiku attiecībā uz siltumenerģijas piegādēm un koksnes kurināmā piegādēm mājsaimniecībām.

4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	PVN samazinātā likme 12% apmērā malkas un koksnes kurināmā piegādēm iedzīvotājiem stājās spēkā **2007. gada 1. janvārī**. Grozījumu anotācijā kā pamatojums samazinātās likmes ieviešanai ir norādīta normas atbilstība Eiropas Padomes 1977. gada 17. maija Sestajai direktīvai 77/388/EEK *par to, kā saskaņojami dalībvalstu likumi par apgrozījuma nodokļiem kopējā pievienotās vērtības nodokļa sistēmā: vienāds pamats vērtējumam (turpmāk – Sestā direktīva)*. Anotācijā arī norādīts, ka, pārskatot statistisko informāciju par citās Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* dalībvalstīs piemērojamajām samazinātajām likmēm, konstatēts, ka atsevišķās dalībvalstīs ("vecajās dalībvalstīs") samazināto PVN likmi piemēro arī malkas piegādēm. Finanšu ministrija, turpinot meklēt iespējas, lai arī Latvijai šim svarīgajam energoresursu veidam – malkai – varētu piemērot samazināto likmi, konstatēja, ka "vecās dalībvalstis" šo samazināto likmi piemēro atbilstoši Sestās direktīvas 28. panta 2. punkta prasībām "pārejas pasākumu" laikā, kā tas ir noteikts šīs pašas direktīvas 28.l pantā. Minētais direktīvas pants stājās spēkā 1993. gada 1. janvārī, ar noteikumu, ka tas ir spēkā uz četriem gadiem un to attiecīgi piemēro līdz 1996. gada 31. decembrim. Taču "pārejas pasākumu" piemērošanas laiku automātiski pagarina līdz galīgās sistēmas spēkā stāšanās datumam un nosaka tikmēr, kamēr Padome pieņem lēmumu par galīgo sistēmu. Tā kā Padome grozījumu izstrādāšanas laikā vēl nebija pieņēmusi lēmumu par galīgo sistēmu, Finanšu ministrija vērsās ar jautājumu Eiropas Komisijā, vai Latvija var piemērot šīs normas, kā rezultātā guva apstiprinājumu savam viedoklim, ka Latvija samazināto PVN likmi var piemērot arī malkas piegādēm, neskatoties, ka šī preču kategorija nav uzskaitīta īpašajos Sestās direktīvas pielikumos par samazinātajām likmēm (H un K pielikums). Sestā direktīva ar 2007. gada 1. janvāri aizstāta ar Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvu 2006/112 EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu*. Šīs direktīvas 122.pants nosaka, ka dalībvalstis var piemērot PVN samazinātu likmi malkai izmantojamu kokmateriālu piegādēm. Padomes 2022. gada 5. aprīļa direktīvas (ES) 2022/542 *ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK un Direktīvu (ES) 2020/285 attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa likmēm (turpmāk – Direktīva 2022/542)* 105.a panta regulējums nosaka, ka PVN samazinātās likmes kūdrai un kokmateriāliem, ko izmanto kā malku, beidz piemērot 2030. gada 1. janvārī. Siltumapgāde tāpat kā elektroapgāde atbilstoši *Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma* 1. panta 14. punktā noteiktajam ir viena no pamatvajadzībām. Siltumapgāde ir svarīga Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes sastāvdaļa, ņemot vērā klimatiskos apstākļus, kas tiek minēts arī *Nacionālās drošības likuma* anotācijā. Ņemot vērā Latvijas klimatiskos laikapstākļus, telpu apsilde ar mērķi nodrošināt telpas temperatūru 18-20 °C robežās apkures sezonas laikā ir uzskatāma par pamata vajadzību. Savukārt, lai

<table>
<tr><td></td><td></td><td>nodrošinātu telpu apsildi ir iespējami divi risinājumi – nodrošināties ar individuālo risinājumu ēkas apsildei vai nepieciešamo siltumenerģiju iegādāties no siltumenerģijas ražotāja.

Tā kā nodokļa atvieglojums ir saistāms ar vispārējo pamatvajadzību nodrošināšanu, tad tas ir uzskatāms kā efektīvs.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>2020. gadā 359 tūkst. mājokļos tika izmantotas koksni patērējošas iekārtas[1], t.sk. 265,1 tūkst. kā kurināmo patērēja malku, 51,3 tūkst. kokskaidu briketes, 25,6 tūkst. granulas un 17 tūkst. koksnes atlikumus.

Tā kā nav precīzi nosakāms to personu skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, tad, lai novērtētu PVN atvieglojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kas piemēro PVN 12% likmi kokmateriālu pārdošanas darījumos.

Nodokļu maksātāju skaits, kas piemēro PVN 12% likmi kokmateriāla pārdošanas darījumos
<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Nodokļu maksātāji</td><td>312</td><td>330</td><td>332</td><td>385</td></tr></table>
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta dati uz 2022.gada oktobri.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi atvieglojuma piemērošanas rezultātā*
(fiskālā ietekme)
<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>1,1</td><td>1,0</td><td>1,0</td><td>1,3</td></tr></table>
*Fiskālo ietekmi veido tikai tā mājsaimniecību daļa, kas iegādājas koksni no reģistrēta PVN maksātāja.
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem 2022.gada oktobrī.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Malkas kurināmais ir atjaunojamais energoresurss, līdz ar to samazinātā likme šādam kurināmajam nav uzskatāma par fosilās enerģijas subsīdiju. Tomēr, ņemot vērā Eiropas Savienības saistības attiecībā uz zaļā kursa īstenošanu, saskaņā ar Direktīvu 2022/542, PVN samazināto likmi kokmateriāliem, ko izmanto kā malku, <u>var piemērot tikai līdz 2030.gada 1.janvārim.</u> Līdz ar to PVN samazināto likmi koksnes kurināmajam, kas piegādāts iedzīvotājiem un patērēts mājsaimniecībām, var turpināt piemērot līdz 2030. gada 1. janvārim.

Malkas kurināmā izmaksas ir būtisks aspekts enerģētiskās nabadzības mazināšanā, jo malkas kurināmais lielā apjomā tiek izmantots lauku apvidos, t.sk., trūcīgu un maznodrošinātu iedzīvotāju vidū.

Mājsaimniecības izmanto tādus koksnes kurināmā veidus kā malku, koksnes atlikumus, briketes un granulas. Mājsaimniecības saņem arī bez maksas malku un koksnes atlikumus, ja tās izstrādā koksni no sev piederoša meža īpašuma.

Mājsaimniecību skaits, kas izmanto koksnes resursu no sev piederoša īpašuma (neizmanto siltumenerģijas piegādes samazināto likmi) ir neliels.</td></tr>
</table>

[1] CSP dati, kas sniegti pēc Ekonomikas ministrijas pieprasījuma.

Mājsaimniecību īpatsvars (kas pērk vai saņem bez maksas koksnes kurināmo) no visām mājsaimniecībām, kas apkurei izmanto koksnes kurināmo, % 2015. un 2020. gadā

Koksnes kurināmā veids		2015	2020
Malka	Pērk	64,2	60,8
	Saņem bez maksas	1,1	1,5
Koksnes atlikumi	Pērk	39,9	40,8
	Saņem bez maksas	5,2	1,8
Koksnes briketes	Pērk	100,0	100,0
	Saņem bez maksas	0	0
Koksnes granulas	Pērk	100,0	100,0
	Saņem bez maksas	0	0

Avots: *Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk - CSP) dati*[2].

Kurināmās koksnes patēriņa sadalījums pa veidiem, % 2015. un 2020. gadā

Gads	Malka	Koksnes atlikumi	Koksnes briketes	Koksnes granulas	Kopā
2015	79,3	5,7	8,5	6,5	100
2020	82,5	1,5	6,7	9,3	100

Avots: *CSP dati*[3].

Lai novērtētu mainīgo situāciju enerģētikas tirgū, jāvērtē kopējos mājokļu uzturēšanai novirzītos mājsaimniecību ienākumus.

Mājokļa izdevumi Latvijas mājsaimniecībām 2018. – 2020. gadā

	2018	2019	2020
Kopējie ar mājokļa uzturēšanu saistītie izdevumi uz 1 mājsaimniecību, *euro/mēn.*	150	151	156
Mājsaimniecību izdevumu īpatsvars mājoklim no kopējiem mājsaimniecību izdevumiem, %	13,4	12,2	11,8

Avots: *CSP dati*[4].

Samazinātā PVN 12% likme mazina enerģētisko nabadzību un vispārējās nabadzības pieauguma risku.

Mājsaimniecību īpatsvars, kuras naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties uzturēt mājokli siltu 2015. – 2021. gadā

Avots: *CSP dati*[5].

[2] CSP. Kurināmās koksnes ieguves veids (%). ***Pieejams:*** https://data.stat.gov.lv:443/sq/15011
[3] CSP. Kurināmā koksnes patēriņa sadalījums pa veidiem (%). ***Pieejams:*** https://data.stat.gov.lv:443/sq/14117
[4] CSP. Ar mājokļa uzturēšanu saistītie izdevumi uz vienu mājsaimniecību. ***Pieejams:*** https://data.stat.gov.lv:443/sq/14118
[5] CSP. Mājsaimniecību īpatsvars, kuras naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties segt atsevišķas izmaksas. ***Pieejams:*** https://data.stat.gov.lv:443/sq/14119

CSP, veicot apsekojumus par mājsaimniecību galapatēriņu, sniedz informāciju, ka koksnes kurināmā iegādei mājsaimniecības gadā tērē aptuveni 120 milj. *euro* (bez PVN)[6], taču minētais realizācijas apjoms lielākoties notiek starp fiziskām personām vai personām, kurām nav saistošs *Pievienotās vērtības nodokļa likums*.

Kurināmo koksni patērējošo iekārtu un mājokļu skaits Latvijā, kas 2020. gadā* izmantoja koksnes kurināmo individuālajai apkurei, *tūkst.*

Koksnes patērējošā iekārta	Malka	Kok-skaidu briketes	Koksnes granulas	Koksnes atlikumi
Plīts ēdiena gatavošanai	126,9	6,5	1,6	6,6
Centrālās apkures katls	36,8	12,4	6,7	2,7
Karstā ūdens katls	11,7	2,0	0,6	0,3
Kombinētais apkures un karstā ūdens katls	48,1	13,4	17,9	1,5
Istabas krāsns	174,2	21,5	0,5	10,6
Ekonomiskā krāsns	19,6	4,4	0,5	2,3
Koksnes kurināmā iekārtas kopā:	**417,3**	**60,2**	**27,8**	**24,0**
Mājokļu skaits, kas izmanto koksni patērējošās iekārtas**, *tūkst*	265,1	51,3	25,6	17,0

* *Dati pieejami par 2020. gadu, jo informācija iegūta no Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) neregulārā apsekojuma.*

** *Mājokļu skaits, kas izmanto koksnes patērējošās iekārtas ir mazāks par iekārtu skaitu, jo 1 mājoklī ir vairāk kā 1 šāda iekārta.*

Avots: *CSP dati sagatavoti pēc Ekonomikas ministrijas pieprasījuma.*

		Sasnieguma rādītājs	2021	2022	2023
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā. sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	1. Mājsaimniecību izdevumu īpatsvars mājoklim no kopējiem mājsaimniecību izdevumiem saglabājas 2020. gada līmenī, % *[CSP bāzes rādītājs 2020. gadā ir 11,8 %]*	**11,8**	**11,8**	**11,8**
		2. Mājsaimniecību īpatsvars, kuras naudas trūkuma dēļ nevar atļauties uzturēt mājokli siltu, nepieaug, % *[CSP bāzes rādītājs 2021. gadā ir 6,8 %]*	**6,8**	**6,8**	**6,8**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja	PVN atvieglojuma saglabāšana līdz 2030. gada 1. janvārim atstās pozitīvu ietekmi uz tautsaimniecību, mazinās koksnes kurināmā (iedzīvotāju vajadzībām) cenas pieauguma risku, kā arī komunālo pakalpojumu parāda nepieaugšanu. PVN samazinātā likme malkas un koksnes kurināmā piegādēm iedzīvotājiem rada netiešu pozitīvu ietekmi uz makroekonomisko vidi, t.sk. uz inflācijas rādītājiem.			

[6] 2022.gada 2.augustā CSP sniegtie dati "Mājsaimniecību galapatēriņa izdevumi 2019.gada cenās pēc 2021.gada likumdošanas.

	nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti. riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana. lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru. izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.). problēmas u.tml.	Saskaņā ar Eiropas Parlamenta *(turpmāk – EP)* 2022. gada 16. februāra rezolūciju *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI))*, EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība un atzīmē, ka, lai gan esošās samazinātās PVN likmes ES sniedz proporcionāli lielāku labumu mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, absolūtā (naudas) izteiksmē tās parasti sniedz lielāku labumu mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem[7].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	2022. gada 9. augustā Ministru kabinets apstiprināja likumprojektu *"Grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā"*, kas paredz šādu atbalstu: 1. malkai, kas iegādāta līdz 2022. gada 31. augustam un kurai nav maksājuma apliecinoša dokumenta, valsts kompensēs fiksētu atbalstu 60 *euro* uz vienu mājokli. Ja uz šo pašu mājokli papildus tiks iesniegts malkas atbalsta pieteikums ar maksājumu apliecinošu dokumentu, atbalsta summa tiks aprēķināta no jau izmaksātā 60 EUR sliekšņa (tiks izmaksāts atbalsts par summu, kas pārsniedz 60 EUR). Pieteikumus atbalsta saņemšanai pašvaldībā būs jāiesniedz no 2022. gada 1. oktobra līdz 30. novembrim; 2. malkai, kas iegādāta no 2022. gada 1. maija līdz 2023. gada 30. aprīlim, noteikts cenu līmenis, no kura sāks sniegt atbalstu – 40 EUR/ber.m^3 (aptuveni 35 EUR/MWh). Valsts kompensēs izmaksu pieaugumu 50% apmērā (t.i., ja izmaksas pārsniegs 40 EUR/ber.m^3), bet ne vairāk par 15 EUR/ber.m^3. Maksimālais atbalsta apjoms, par kuru varēs saņemt atbalstu, vienai mājsaimniecībai būs 35 ber.m^3. Atbalsta periods noteikts no 2022. gada 1. maija līdz 2023. gada 30. aprīlim. Pieteikumus atbalsta saņemšanai pašvaldībā būs jāiesniedz no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim;

[7] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pieņemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

		3. koksnes briketēm un koksnes granulām cenu slieksnis noteikts 300 EUR par tonnu (aptuveni 65 EUR/MWh). Arī šeit izmaksu pieaugums tiks kompensēts 50% apmērā (t.i., ja izmaksas pārsniedz 300 EUR/tonnā), bet ne vairāk kā 100 EUR/tonnā apmērā. Maksimālais atbalsta apjoms, par kuru varēs saņemt atbalstu, vienai mājsaimniecībai būs 10 tonnas. Atbalsta periods noteikts no 2022. gada 1. maija līdz 2023. gada 30. aprīlim. *(Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 7.[1] pants)*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu). pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.4.9.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme siltumenerģijas piegādēm iedzīvotājiem**
N.p.k.	**1.4.9.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 42.panta divpadsmitā, trīspadsmitā un četrpadsmitā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* samazināto likmi 12% apmērā piemēro siltumenerģijas piegādei, ja tās faktiskais patērētājs ir iedzīvotājs, kas pērk un patērē siltumenerģiju mājsaimniecības vajadzībām. Ja fiziskā persona pērk un patērē siltumenerģiju saimnieciskās darbības, arī savas profesionālās darbības, vajadzībām, tā paziņo par siltumenerģijas lietošanas mērķi piegādātājam vai personai, kas nodrošina dzīvojamās mājas pārvaldīšanu. Dzīvokļu pārvaldes, namu pārvaldes, namīpašnieki un citas personas, kuras atbilstoši noslēgtajam līgumam no iedzīvotājiem saņem maksu par siltumenerģijas piegādēm kopā ar PVN un pilnā apmērā to pārskaita reģistrētiem PVN maksātājiem, kas piegādājuši šīs preces vai snieguši šos pakalpojumus, izrakstot nodokļa rēķinus iedzīvotājiem, piemēro PVN samazināto likmi 12% apmērā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt ar mājokļa uzturēšanu saistītās izmaksas mājsaimniecībām un atbalstīt iedzīvotāju mājokļu siltumapgādi.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Vēsturiski Latvijā siltumenerģijas piegādēm iedzīvotājiem netika piemērots PVN. Iestājoties Eiropas Savienībā *(turpmāk – ES)*, atbilstoši Padomes 1977. gada 17. maija Sestajai direktīvai 77/388/KKE *par to, kā saskaņojami dalībvalstu likumi par apgrozījuma nodokļiem kopējā pievienotās vērtības nodokļa sistēmā: vienāds pamats vērtējumam (turpmāk – Sestā direktīva)* siltumenerģijas piegāde ir ar PVN apliekams darījums. Tomēr Sestās direktīvas regulējums paredzēja iespēju dalībvalstīm piemērot PVN samazinātu likmi siltumenerģijas piegādēm. Latvija izmantoja šādu iespēju un no 2006. gada 1. jūlija

siltumenerģijas piegādēm iedzīvotājiem tiek piemērota PVN samazināta likme.

Sestā direktīva ar 2007. gada 1. janvāri aizstāta ar Eiropas Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvu 2006/112 EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu*, kurā arī ietverts regulējums, paredzot dalībvalstīm iespēju piemērot PVN samazinātu likmi siltumenerģijas piegādēm.

Siltumapgāde tāpat kā elektroapgāde atbilstoši *Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma* 1. panta 14. punktā noteiktajam ir viena no pamatvajadzībām. Siltumapgāde ir svarīga Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes sastāvdaļa, ņemot vērā klimatiskos apstākļus, kas tiek minēts arī *Nacionālās drošības likuma* anotācijā.

Ņemot vērā Latvijas klimatiskos laikapstākļus, telpu apsilde ar mērķi nodrošināt telpas temperatūru 18-20 °C robežās apkures sezonas laikā, ir uzskatāma kā vitāli nepieciešama izdzīvošanai. Savukārt, lai nodrošinātu telpu apsildi ir iespējami divi risinājumi – nodrošināties ar individuālo risinājumu ēkas apsildei vai nepieciešamo siltumenerģiju iegādāties no siltumenerģijas ražotāja.

Tā kā nodokļa atvieglojums ir saistāms ar vispārējo pamatvajadzību nodrošināšanu, tad tas ir uzskatāms kā efektīvs.

5. Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā

Apkurināmā platība un mājokļu skaits, kas saņem siltumu no ārējā piegādātāja (tajā skaitā centralizētā siltumapgāde) 2015. un 2020. gadā

Teritorija	2015		2020	
	Mājokļu skaits, *tūkst.*	Apkurināmā platība, *milj.m²*	Mājokļu skaits, *tūkst.*	Apkurināmā platība, *milj. m²*
Rīga	227,5	11,7	248,1	12,7
Valsts pilsētas, izņemot Rīgu	116,6	5,6	124,4	6,0
Pārējās pilsētas	72,0	3,7	71,6	3,7
Lauku teritorijas	45,2	2,4	40,5	2,2

Avots: *Centrālā statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) dati*[1] *pieejami par 2015. un 2020. gadu.*

Saskaņā ar CSP datiem 58% mājsaimniecību Latvijā siltumenerģiju piegādā siltumenerģijas ražotājs. Vislielākais mājsaimniecību skaits, kuras pērk siltumenerģiju no siltumenerģijas piegādātāja ir Rīgā – 84 % mājsaimniecību, citās pilsētās mājsaimniecību skaits, kas pērk siltumenerģiju no ārēja piegādātāja svārstās no 56% līdz 71%. 2020. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu par 5% jeb 23,3 tūkstošiem palielinājās to mājsaimniecību skaits Latvijā, kas saņēma siltumenerģiju no ārējiem piegādātājiem, bet Rīgā šādu mājsaimniecību skaits pieaudzis par 9% jeb 20,6 tūkstošiem.

[1] ***Pieejams***: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14115

<table>
<tr>
<td>6.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *milj. euro*	16,9	16,6	15,4	19,6

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID 2022.gada oktobra datiem.*

</td>
</tr>
<tr>
<td>7.</td>
<td>Cita būtiska informācija (t.sk.. atvieglojuma ieviešanas iemesls . padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td>
<td>

PVN samazinātā likme 12% siltumenerģijas piegādēm iedzīvotājiem stājās spēkā **2006.gada 1.jūlijā**. Līdz tam siltumenerģijas piegādēm PVN netika piemērots.

Latvijas apstākļos siltumenerģijas ražotājs visbiežāk ir centralizētās siltumapgādes uzņēmums, kurš, izmantojot savulaik izbūvētos un pēc tam renovētos un optimizētos siltumapgādes tīklus un katlu mājas, piegādā patērētājiem siltumenerģiju telpu apsildei un karstajam ūdenim.

Latvijā saražotā siltumenerģija 2015. - 2021. gadā, GWh

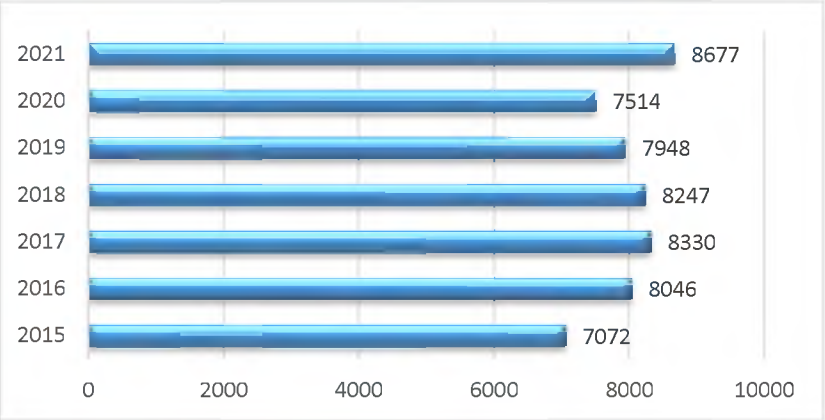

Avots: *CSP dati*[2].

Neraugoties uz konkurenci ar individuālajiem ēku apsildes risinājumiem, centralizētajā siltumapgādē saražotās siltumenerģijas daudzums pēdējos septiņos gados ir pieaudzis. Ņemot vērā infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas, kā arī siltumenerģijas ražošanas un personāla izmaksas, centralizētajai siltumapgādei ir sarežģīti konkurēt ar individuālajiem apkures risinājumiem, balstoties tikai uz finanšu ieguvumu, ko tā iegūst atlaižu veidā kurināmā iepirkumos.

Vienlaikus *Nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.-2030.gadam* otrais galvenais rīcības virziens uzdod nodrošināt enerģijas patēriņa samazinājumu un palielināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu centralizētajā siltumapgādē, nodrošinot centralizētās siltumapgādes pievilcīgumu. Centralizētās siltumapgādes efektivitātes uzlabošanu veicina jaunu patērētāju piesaiste, kas ir realizējama, nodrošinot pastāvīgi zemu siltumenerģijas piegādes tarifu, kā arī nepārtrauktu un drošu siltumapgādi. Vienlaikus šāds risinājums veicinātu dabai draudzīgāku siltumenerģijas ražošanu un klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu.

</td>
</tr>
</table>

[2] CSP. Siltumenerģijas bilance reģionos.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/15012

Lielākā daļa Latvijas centralizētās siltumapgādes sistēmas atbilst Eiropas Savienības noteiktās *efektīvas centralizētās sistēmas* definīcijai, un, lai gan Latvijas iedzīvotāju skaits samazinās, Latvijā joprojām ir potenciāls attīstīt centralizēto siltumapgādi un pieslēgt tai jaunus patērētājus, īpaši teritorijās ar pietiekami blīvu apdzīvotību.

Latvijā 2022. gada maijā, salīdzinot ar 2021. gada maiju, vidējais patēriņa cenu līmenis palielinājās par 16,9% un gada vidējā inflācija bija 7,8%. To daļēji noteica arī ar mājokli saistīto preču un pakalpojumu, proti elektroenerģijas, siltumenerģijas, dabasgāzes un cietā kurināmā sadārdzinājums.

Patēriņa cenu indekss (2015.gads = 100)

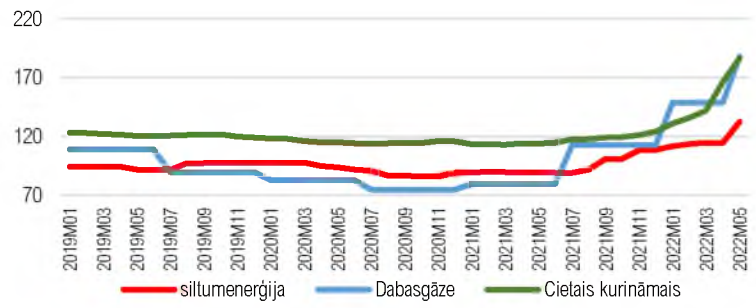

Avots: *Informatīvais ziņojums "Par atbalsta pasākumiem energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām"*[3]

2022. gadā energoresursu cenas turpina strauju kāpumu ģeopolitiskās situācijas kontekstā. Dabasgāzes cena patērētājiem 2022. gada rudens/ziemas apkures sezonā var būt 100-110 EUR/MWh robežās, bet biomasas (šķeldas) vidējā gada iepirkuma cena var pieaugt no 10-14 EUR/MWh līdz 25-30 EUR/MWh. Ja pie resursu cenas 10-14 EUR/MWh siltumenerģijas patērētājiem gala cena bija 50-60 EUR/MWh, tad, sadārdzinoties šķeldai, gala cena siltumenerģijas patērētājiem var pieaugt līdz 75 EUR/MWh jeb par 15 *euro*.

Mājsaimniecību īpatsvars, kuras naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties uzturēt mājokli siltu 2015. – 2021. gadā

Avots: *CSP dati*[4].

[3] Labklājības ministrija. Informatīvais ziņojums *"Par atbalsta pasākumiem energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām"*
Pieejams: *Par atbalsta pasākumiem energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām (mk.gov.lv)*

[4] CSP. Mājsaimniecību īpatsvars, kuras naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties segt atsevišķas izmaksas (%).

Vienlaikus 2022. gada vasarā *Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai* apstiprināšanai tika iesniegti jaunie centralizētās siltumapgādes tarifi, kas iepriekšējās sezonas siltumenerģijas tarifa mediānu 68,00 EUR/WMh pārsniedz 2 - 4,7 reizes, sasniedzot pat 320 EUR/MWh.

Samazinātā PVN 12% likme mazina enerģētisko nabadzību un vispārējās nabadzības pieauguma risku.

Saglabājot PVN samazināto likmi 12% apmērā siltumenerģijas piegādēm iedzīvotājiem, centralizētajai siltumapgādei tiktu turpināta labvēlīgākas vides nodrošināšana, kas vienlaicīgi ļautu pārdzīvot kurināmā cenai sekojošo siltumenerģijas tarifa cenu pieaugumu patērētājiem, nodrošinātu centralizētās siltumapgādes pievilcīgumu, salīdzinot ar individuālajiem apkures risinājumiem, dotu iespēju lielās katlumājās īstenot optimālāko siltumenerģijas ražošanas veidu, nodrošinot atjaunojamo energoresursu izmantošanu un klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu.

Lai novērtētu mainīgo situāciju enerģētikas tirgū, jāvērtē kopējos mājokļu uzturēšanai novirzītos mājsaimniecību ienākumus.

Mājokļa izdevumi Latvijas mājsaimniecībām

	2018	2019	2020	2021
Kopējie ar mājokļa uzturēšanu saistītie izdevumi uz 1 mājsaimniecību, *euro/mēn.*	150	151	156	165
Mājsaimniecību izdevumu īpatsvars mājoklim no kopējiem mājsaimniecību izdevumiem, %	13,4	12,2	11,8	11,6

Avots: *CSP dati*[5].

		Sasnieguma rādītājs	2021	2022	2023
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā. sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	1. Mājsaimniecību izdevumu īpatsvars mājoklim no kopējiem mājsaimniecību izdevumiem saglabājas 2020. gada līmenī, % *[CSP bāzes rādītājs 2020. gadā ir 11,8 %]*	**11,8**	**11,8**	**11,8**
		2. Mājsaimniecību īpatsvars, kuras naudas trūkuma dēļ nevar atļauties uzturēt mājokli siltu, nepieaug, % *[CSP bāzes rādītājs 2021. gadā ir 6,8 %]*	**6,8**	**6,8**	**6,8**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu –	PVN atvieglojuma saglabāšana atstās pozitīvu ietekmi uz tautsaimniecību, mazinās siltumenerģijas cenas iedzīvotāju vajadzībām pieauguma risku, kā arī mazinās komunālo pakalpojumu parāda pieaugšanu.			

Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14119

5 CSP. Ar mājokļa uzturēšanu saistītie izdevumi uz vienu mājsaimniecību.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14118

	kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti. riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.). problēmas u.tml.	Saskaņā ar Eiropas Parlamenta *(turpmāk – EP)* 2022. gada 16. februāra rezolūciju *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI))*, EP konstatē, ka samazināto likmju piemērošana ne vienmēr izraisa ilgstošu patēriņa cenu samazinājumu un ka samazinātas likmes efektivitāte ir atkarīga no vairākiem faktoriem, tādiem kā pakāpe, kādā uzņēmumi to pārnes uz patērētājiem, tās pastāvēšanas ilgums, samazinājuma apmērs un likmju sistēmas sarežģītība un atzīmē, ka, lai gan esošās samazinātās PVN likmes ES sniedz proporcionāli lielāku labumu mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, absolūtā (naudas) izteiksmē tās parasti sniedz lielāku labumu mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem[6].
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	2022. gadā no 1. janvāra līdz 30. aprīlim *Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā* tika noteikts maksas samazinājums centralizētās siltumapgādes pakalpojuma izmaksām tiem tarifiem, kas pārsniedza 68 EUR/MWh bez PVN. Virs minētā tarifa robežas izmaksas mājsaimniecībām sedza no valsts budžeta. Savukārt 2022. gada 9. augustā Saeima apstiprināja likumprojektu *"Grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā"*, kas paredz laika periodā no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim kompensēt centralizētās siltumenerģijas pakalpojuma izmaksas. Kompensācijas apmērs siltumenerģijas izmaksu pieauguma segšanai noteikts 50% apmērā no cenas starpības, kas pārsniedz 68 EUR/MWh. Atbalsts mājsaimniecību rēķinos tiek piemērots automātiski. Ņemot vērā energoresursu cenu straujo kāpumu, kuram sekoja straujš centralizētās siltumapgādes tarifu pieaugums, Saeima apstiprināja jaunus grozījumus *Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā* un 2022. gada 1. oktobrī stājās spēkā *"Grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā"*, kas paredz laika periodā no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim kompensēt centralizētās siltumenerģijas pakalpojuma izmaksas lielākā apjomā. Centralizētās siltumapgādes tarifu no 68 - 150 EUR/MWh valsts kompensēs 50% apmērā, savukārt no tās daļas,

[6] Eiropas Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūcija *par Sestās PVN direktīvas īstenošanu: ko vēl nepieciešams paveikt, lai samazinātu PVN atšķirības ES (2020/2263(INI)), 26.pants.*
Pieejams: *Pieņemtie teksti - Sestās PVN direktīvas īstenošana - Trešdiena, 2022. gada 16. februāris (europa.eu)*

		kas pārsniedz 150 EUR/MWh, valsts kompensēs 90%. Atbalsts mājsaimniecībām tiks piešķirts automātiski. *(Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 7. pants)*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu). pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa atbrīvojums kultūras pakalpojumiem**
N. p. k.	**1.4.11.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 52. panta pirmās daļas 17. punkts un otrā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar pievienotās vērtības nodokli *(turpmāk – PVN)* neapliek šādus kultūras pakalpojumus: a) teātra un cirka izrādes, b) koncertus, c) bērniem paredzētos sarīkojumus, pašdarbības mākslas kolektīvu sarīkojumus un labdarības mērķiem veltītos sarīkojumus, d) valsts atzītu muzeju[1], bibliotēku[2], izstāžu, zooloģisko dārzu un botānisko dārzu apmeklējumus un šo institūciju rīkotos kultūras un kultūrizglītības pasākumus, e) bibliotēkas krājumā esošās informācijas publiskas pieejamības un izmantošanas nodrošināšanas pakalpojumus. PVN atbrīvojumu piemēro arī personas, kas nav publiskas personas, ja, sniedzot šos pakalpojumus, sistemātiski netiek gūta peļņa. Ja peļņa tiek gūta, atbrīvojumu piemēro gadījumos, kad gūto peļņu novirza vai iegulda šo pakalpojumu sniegšanas pilnveidošanai.

[1] Valsts atzīti muzeji ir akreditēti muzeji, kas veikuši akreditācijas procesu un atbilst Muzeju likuma 9. panta 2. daļā noteiktajām prasībām. PVN netiek piemērots muzeju pakalpojumiem, kas saistīti ar Muzeju likuma 7. panta 2. daļā noteikto muzeja pamatfunkciju izpildi.
*Muzeju likums **pieejams**: https://likumi.lv/ta/id/124955-muzeju-likums*

[2] Valsts atzītas bibliotēkas ir Bibliotēku likumā noteiktā kārtībā reģistrētas bibliotēkas, kas veikušas reģistrācijas procesu atbilstoši likuma 8. panta otrajā un trešajā daļā noteiktajām prasībām. PVN netiek piemērots bibliotēku pakalpojumiem, kas saistīti ar Bibliotēku likuma 3. pantā noteikto bibliotēku pamatfunkciju izpildi.
*Bibliotēku likums **pieejams**: https://likumi.lv/ta/id/48567-biblioteku-likums*

Pārējiem bibliotēku un akreditēto muzeju sniegtajiem bibliotēkām un muzejiem nespecifiskajiem pakalpojumiem PVN tiek piemērots.

3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir veicināt Latvijas un pasaules kultūras, vēstures, dabas un zinātnes mantojuma un informācijas finansiālo pieejamību sabiedrībai, sekmējot izglītotas, kritiski domājošas un demokrātiskas sabiedrības stiprināšanu Latvijā.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* Padomes Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* 132. panta 1. punkta "n" apakšpunkts nosaka, ka dalībvalstis atbrīvo no PVN konkrētus kultūras pakalpojumus un ar tiem cieši saistītas preces, ko sniedz vai piegādā publisko tiesību subjekti vai citas kultūras organizācijas, ko atzinusi attiecīgā dalībvalsts.[3] Direktīvas 2006/112/EK 133. pants nosaka, ka, piešķirot atbrīvojumu no PVN struktūrām, kas nav publisko tiesību subjekti, dalībvalsts katrā atsevišķā gadījumā var tām piemērot nosacījumu, ka attiecīgās struktūras nedrīkst pastāvīgi censties gūt peļņu, un jebkuru peļņu, kas tomēr rodas, nedrīkst sadalīt, bet tā jānovirza sniegto pakalpojumu turpināšanai vai uzlabošanai. *Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam* prioritātē *„Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei"*, definēts, ka: *„kultūrai ir vadošā loma cilvēka intelektuālās attīstības un personības izaugsmes ceļā, tā palīdz veidot dažādas prasmes radošās darbības attīstībai, veicina ne tikai personiskās, bet arī reģionālās, nacionālās identitātes un piederības izjūtu."*, bet prioritātes mērķis ir: *„Ikvienam pieejams dinamisks kultūras un sporta pakalpojumu klāsts, kas ļauj attīstīt talantus un veidot spēcīgu Latvijas tēlu pasaulē"*. [4] Līdz ar to secināms, ka kultūras procesu pieejamība ir uzskatāma par svarīgu iedzīvotāju valstiskās piederības un nacionālās pašapziņas veidošanā. Savukārt *Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2022.-2027. gadam „Kultūrvalsts"* 1. rīcības virzienā *„Kultūras piedāvājuma pieejamība sabiedrībai"* minēts, ka kultūras organizāciju radītas preces vai pakalpojumi ir uzskatāmi par stratēģiski svarīgiem, jo skar ievērojamu sabiedrības daļu, nodrošinot pakalpojumus, kuru kvalitāte un kvantitāte ir nozīmīga valsts un pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai, kā arī nacionālas valsts pastāvēšanai.[5] PVN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo tas veicina kultūras norišu un pakalpojumu finansiālo pieejamību plašam sabiedrības lokam.

[3] Eiropas Savienības Padomes Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu.
Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0112&from=LV

[4] Nacionālais attīstības plāns; apstiprināts ar 2020. gada 2. jūlija LR Saeimas lēmumu Nr. 418/Lm13. Prioritāte "Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei".
Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

[5] Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam "Kultūrvalsts". Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2022. gada 1. marta rīkojumu Nr. 143 (prot. Nr. 12 26. §). 1. rīcības virziens „Kultūras piedāvājuma pieejamība sabiedrībai".
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/330444-kulturpolitikas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam-kulturvalsts

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

PVN atbrīvojuma piemērošanas gadījumu skaits

	2018	2019	2020	2021
Publisko bibliotēku* aktīvie lietotāji**, *milj.*	0,42	0,42	0,37	0,31
Akreditēto muzeju apmeklējumu skaits**, *milj.*	3,76	3,71	1,73	1,27
SIA "Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza" apmeklētāju skaits, *milj.*	0,33	0,34	0,29	0,30
Kultūras pasākumiem pārdoto biļešu skaits***, *milj.*	2,25	1,55	1,01	0,52

**Nav iekļauti vispārējo un profesionālo izglītības iestāžu bibliotēku apmeklētāji (bibliotēkas ir reģistrētas, apkalpo tikai konkrētās mācību iestādes, bet nesniedz publiskus pakalpojumus)*
***Apkopotas tās juridiskās personas un administratīvās vienības, kas ir publiskas bibliotēkas un akreditēti muzeji*
**** "Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums" LKA, SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija", SIA „SKDS"*

***Avots**: Centrālās Statistikas pārvaldes dati,[6;7] SIA "Rīgas nacionālais zooloģiskais dārzs" gada pārskati[8].*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN atbrīvojuma piemērošanas rezultātā

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *milj.*, t.sk.:	**3,42**	**3,99**	**2,06**	**1,37**
Kultūras iestāžu darbība (NACE 9004)	*2,11*	*2,66*	*1,41*	*0,80*
Bibliotēku un arhīvu darbība (NACE 9101)	*0,01*	*0,01*	*0,01*	*0,04*
Muzeju darbība (NACE 9102)	*0,94*	*0,96*	*0,34*	*0,25*
Botānisko dārzu, zooloģisko dārzu un dabas rezervātu darbība (NACE 9104)	*0,36*	*0,36*	*0,30*	*0,28*

***Avots**: Valsts ieņēmumu dienesta dati no iesniegtajām PVN deklarācijām uz 2022. gada 29. jūniju.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

PVN atbrīvojums kultūras pakalpojumiem tika noteikts jau likumā *"Par pievienotās vērtības nodokli"*, kas stājās spēkā **1995. gada 1. maijā**. Tā sākotnējā redakcijā 6. panta pirmā daļas 8.punktā bija noteikts, ka ar PVN neapliek*: teātru, kino (izņemot video), cirka izrādes, koncertdarbību, sarīkojumus kultūras iestādēs, muzeju, izstāžu, zooloģisko dārzu un botānisko dārzu apmeklējumus, bērniem domātus un labdarības mērķiem veltītus sarīkojumus, pašdarbības mākslas kolektīvu un sporta sarīkojumus.* No 2004. gada 1.maija no neapliekamo kultūras pakalpojumu saraksta izslēgti *kino (izņemot video) apmeklējumi*, bet saraksts papildināts ar *bibliotēku pakalpojumiem*.

Likumā, kas stājās spēkā **2013. gada 1. janvārī**, salīdzinot ar iepriekšējo regulējumu, ir ieviestas būtiskas izmaiņas, PVN atbrīvojumu attiecinot uz valsts atzītu jeb akreditētu muzeju, reģistrētu bibliotēku, izstāžu, zooloģisko dārzu un botānisko

</td></tr>
</table>

6 Centrālā statistikas pārvalde. Bibliotēkas.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14850

7 Centrālā statistikas pārvalde. Akreditēto muzeju darbības rādītāji.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14849

8 SIA "Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs" gada pārskati.
Pieejams: https://rigazoo.lv/lv/kajene/kreisa-izvelne/dokumenti/rnzd-finanses-2021-gads

dārzu apmeklējumiem (sašaurināts institūciju loks) un šo institūciju rīkotajiem kultūras un kultūrizglītības pasākumiem. Tas nozīmē, ka privāto neakreditēto muzeju pakalpojumiem netiek piemērots atbrīvojums no PVN, lai gan tie kā darbības veidu ir norādījuši muzeju darbību (NACE 9101).

Lielākā daļa publisko bibliotēku un akreditēto muzeju ir valsts un pašvaldību iestādes vai to struktūrvienības. 2021. gadā bija **835** reģistrētas bibliotēkas (1 – Latvijas Nacionālā bibliotēka, 8 – Latvijas Neredzīgo bibliotēka ar filiālbibliotēkām; 22 – speciālās bibliotēkas; 755 – pašvaldību bibliotēkas; 49 – augstākās izglītības mācību iestāžu bibliotēkas) un **111** akreditēti muzeji (95 – valsts un pašvaldību muzeji, 9 – autonomie muzeji un 7 – privātie akreditētie muzeji).

Publisko bibliotēku darbības rādītāji

	2018	2019	2020	2021
Publisko bibliotēku* kā juridisku vienību skaits	865	854	841	835
Izsniegums, *milj.*	13,93	13,16	17,69	18,88
Apmeklējumu skaits klātienē, *milj.*	8,08	7,91	4,93	3,76
Apmeklējumu skaits virtuāli, *milj.*	6,65	6,70	8,60	9,83
Lietotāju skaits, *milj.*	0,55	0,55	0,48	0,41

* *Nav iekļautas vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu bibliotēkas, kas ir reģistrētas, bet nav akreditētas un apkalpo tikai konkrētās mācību iestādes, bet nesniedz publiskus pakalpojumus*

Avots: *Centrālās Statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) dati*[9].

Akreditēto muzeju darbības rādītāji

	2018	2019	2020	2021
Akreditēto muzeju kā juridisku vienību skaits	108	108	111	111
Apmeklējumu skaits akreditētajos muzejos, *uz 1000 iedz.*	1 951	1 937	908	671
Apmeklējumu skaits akreditētajos muzejos *milj.*	3,76	3,71	1,73	1,27

Avots: *CSP dati*[10].

Ja līdz 2019. gadam muzeju apmeklējums, bibliotēku aktīvo lietotāju un klātienes apmeklējumu skaits bija relatīvi stabils, tad 2020. un 2021. gadā muzeji un bibliotēkas saskārās ar vairākiem faktoriem, kas negatīvi ietekmēja to darbību:

1) Covid-19 pandēmijas dēļ noteiktie ierobežojumi publiskai muzeju un bibliotēku darbībai klātienē – 2020. gadā Latvijas muzeji un bibliotēkas bija slēgti apmeklētājiem aptuveni 2 mēnešus, 2021. gadā – jau aptuveni 6 mēnešus;
2) laikā, kad muzeji un bibliotēkas bija atvērtas, atkarībā no epidemioloģiskās situācijas, tika noteikti dažādi cita veida ierobežojumi muzeju veidoto izstāžu un ekspozīciju, kultūras un izglītojošo programmu un pasākumu apmeklējumiem, piemēram, nevarēja notikt pasākumi,

[9] Centrālā statistikas pārvalde. *Bibliotēkas.*
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14851

[10] Centrālā statistikas pārvalde. *Akreditēto muzeju darbības rādītāji.*
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/14852

ekskursijas un izglītojošo programmu nodarbības vai arī bija ierobežots to dalībnieku skaits;

3) vienlaikus jau 2021. gadā arī muzeji un bibliotēkas saskārās ar preču un pakalpojumu, energoresursu un transporta izmaksu pieaugumu, kas turpinās arī 2022. gadā.

Kultūras pasākumu darbības rādītāji

	2019	2020	2021
Pasākumu rīkotāju skaits	965	533	321
Notikušo pasākumu skaits	8 205	6 438	3 635
Pārdoto biļešu skaits, *tūkst.*	1 548,94	1 009,11	523,59
Biļešu ieņēmumi, *tūkst. euro*	40 590,36	17 220,30	9 917,93

***Avots**: SIA "Biļešu paradīze", SIA "Biļešu serviss", SIA "Bezrndas.lv", SIA Āula Events"un SIA "Ekase" biļešu tirdzniecības dati*

8. Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu

Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
1. Mājsaimniecību izdevumi kultūrai un atpūtai no mājsaimniecību kopējiem patēriņa izdevumiem *[CSP bāzes rādītājs 2019. gadā - 8,1%; NAP 2027 mērķa indikators nr. 364 ir 2024.*gadam - 8,5%*]*[11]	**8,0**	**8,2**	**8,4**
2. Kultūras mantojuma institūciju - bibliotēku, muzeju, arhīvu – apmeklējumi *uz 100 iedzīvotājiem**	**305** *(izpilde)*	**900** *(plāns)*	**860** *(projekts)*

** Apmeklējumi – klātienes un virtuālo apmeklējumu summa. Izpilde, plāns un projekts – no KM budžeta paskaidrojuma FM. Prognoze dokumentā Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.-2027. gadam "Kultūrvalsts" pieejama 2024. un 2027. gadam (RR5 un RR6 summa).*[12] *Provizoriski 2022. - 2024. gadā paredzama pakāpeniska atkopšanās no Covid-19 pandēmijas dēļ noteikto ierobežojumu sekām, kas izraisīja nozīmīgu klātienes apmeklējumu skaita kritumu muzejos un bibliotēkās. To ietekmēja jau 7.punktā minēto ierobežojumu ilglaicīgā ietekme, kā arī cilvēku pirktspējas samazināšanās energoresursu, pārtikas u.c. ikdienas maksājumu pieauguma kontekstā, kā arī, specifiski muzeju nozarē vērojamā ārvalstu ceļotāju organizēto grupu apmeklējumu skaita samazināšanās kara Ukrainā dēļ.*

9. Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai

2016. gadā Kultūras ministrija pasūtīja pētījumu SIA *"Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija"*, kur uzdevums bija modelēt PVN standartlikmes 21% apmērā un samazinātās likmes 12% apmērā piemērošanu kultūras pakalpojumiem, kuriem šobrīd PVN netiek piemērots, kā arī novērtēt, kā šādas izmaiņas varētu ietekmēt valsts budžeta PVN ieņēmumus, iedzīvotāju pieprasījumu pēc šobrīd ar PVN neapliekamajiem kultūras pakalpojumiem un attiecīgos kultūras pakalpojumus sniedzošo institūciju budžetus. Pieņemot, ka kultūras pakalpojumu sniedzēji palielina cenas, bet pieprasījums pēc kultūras pakalpojumiem nesamazinās, aprēķini rāda, ka fiskālā ietekme uz PVN ieņēmumiem būtu 1,13 *milj. euro* pie 12% PVN likmes un 2,95 *milj. euro* pie 21% PVN likmes. Reālie valsts budžeta

[11] Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam (apstiprināts Saeimas 2020. gada 2. jūlija sēdē) prioritātes „Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei" rīcības virziena „Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs" mērķa "Kultūras un fizisko aktivitāšu pieejamība visiem, paaugstinot Latvijas sabiedrības dzīves kvalitāti" indikators. ***Pieejams**: Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (pkc.gov.lv)*

[12] Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.- 2027. gadam "Kultūrvalsts", 5. sadaļa "Politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji" ***Pieejamas**: https://likumi.lv/ta/id/330444-kulturpolitikas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam-kulturvalsts*

	nav kvantitatīvo rādītāju)	ieņēmumi gan varētu būt ievērojami mazāki, ja ņemam vērā, ka kultūras pakalpojumu cenu pieaugums samazinās pieprasījumu, un ja valstī tiktu pieņemts lēmums kompensēt valsts un pašvaldību dotācijas saņemošo kultūras institūciju zaudējumus. Kultūras nozares pakalpojumu sniegšanā iesaistītie komersanti kā reālāko saskatīja 12% PVN likmes piemērošanu kultūras pasākumu biļetēm, nešķirojot to rīkotājus starp privāto, valsts un pašvaldību vai citu publisko sektoru rīkotājiem, jo saskaņā ar *Konkurences padomes* 2020. gada 14.februāra ziņojumu tas būtu ievērojams konkurenci kropļojošs faktors. Piemērojot 12% PVN likmi, ietekme uz kultūras pasākumu biļešu cenām sagaidāma vidēji 6% - 8% apmērā, ko privātie komersanti uzskata par samērīgu. Samazinātās likmes ieviešana radītu kultūras uzņēmējiem vēlmi veikt dividenžu izmaksas, tādējādi dodot papildu fiskālu efektu uzņēmuma ienākuma nodokļa iekasēšanā. Vienlaikus jānorāda, ka PVN likmes piemērošana 12% apmērā radītu būtisku izdevumu pieaugumu Kultūras ministrijas valsts kapitālsabiedrībām un valsts iestādēm, veidojot izdevumus līdz 2 *milj. euro* gadā (prognoze veikta balstoties uz 2019. gada PVN deklarācijas datiem). Atbilstoši PVN likuma 92. pantā noteiktajiem vispārīgajiem priekšnodokļa atskaitīšanas noteikumiem, uzņēmumiem nav tiesību atskaitīt priekšnodokli par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem, kas paredzēti valsts pārvaldes funkciju vai uzdevumu nodrošināšanai. Saskaņā ar PVN likuma 3.panta astoto daļu publiskas personas, kā arī privātpersonas, kuras saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu pilda tām deleģētus vai ar pilnvarojumu nodotus valsts pārvaldes uzdevumus, neuzskata par PVN maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās valsts pārvaldes funkciju vai uzdevumu pildīšanā. Vērtējot 21% PVN likmes piemērošanu kultūras pasākumiem, jāmin negatīvā ietekme uz nozari un to pakalpojumu pieejamību: 1) biļešu cena būtu pārāk liela un tas ievērojami ietekmētu pieprasījumu pēc kultūras pakalpojumiem, tādējādi būtu sagaidāms, ka būtiski kritīsies nozares apgrozījums; 2) ciestu tieši lielbudžeta pasākumi. Svarīgi atzīmēt, ka šādi pasākumi dod ievērojamu pienesumu saistītām nozarēm (viesnīcas, ēdināšana u.c.). 21% likme vidējā termiņā šādu pasākumu norisi Latvijā padarītu nerentablu; 3) Igaunijas un Lietuvas pieredzes rāda, ka, ieviešot pilno PVN likmi, šajās valstīs uz vairākiem gadiem tika pārtraukta lielo pasākumu (vairāku desmitu tūkstošu apmeklētāju ārzemju mākslinieku koncerti) rīkošana. Igaunijas tirgum mūsdienās šajā ziņā palīdz Somijas ģeogrāfiskais attālums, kurš veido ļoti ievērojamu daļu šādu lielo koncertu apmeklējumu (daudzos gadījumos 30% un vairāk), kamēr Lietuvā lielo (stadionu) koncertu tirgus tā arī nav atkopies vispār un tie nenotiek; 4) svarīgi atzīmēt, ka ārvalstu mākslinieku koncertu rīkotāji jau šobrīd maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli no

		mākslinieka honorāra. Ārvalstu mākslinieku honorāri veido ļoti lielu daļu no kopējām koncertu izmaksām. 21% PVN likme biļetēm kopā ar vienu no augstākajām iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmēm šo saimniecisko darbību padarītu par nodokļu sloga ziņā vienu no augstākajām Eiropas Savienībā. Ja izmaiņas PVN piemērošanā kultūras pakalpojumiem tiek veiktas, būtiski apzināties negatīvo fiskālo ietekmi uz valsts un pašvaldību budžetiem un dotācijas saņemošajām kultūras institūcijām piedāvāt alternatīvus kultūras patēriņa atbalsta mehānismus, kas valsts kultūrpolitikas mērķus varētu sasniegt efektīvāk nekā PVN nepiemērošana.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Normas piemērošanā nozīmīgākā problēma ir nošķirt pakalpojumu sniedzējus, kas nav publiskas personas, kuri gūto peļņu novirza vai iegulda šo pakalpojumu sniegšanas pilnveidošanai, no tiem, kas neveic iepriekš minētos ieguldījumus. Atbilstoši likumam PVN atbrīvojumu piemēro arī personas, kas nav publiskas personas, ja, sniedzot šos pakalpojumus, sistemātiski netiek gūta peļņa. Ja peļņa tiek gūta, atbrīvojumu piemēro gadījumos, kad gūto peļņu novirza vai iegulda šo pakalpojumu sniegšanas pilnveidošanai.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Attiecībā uz ES dalībvalstu tiesībām veikt intervences kultūras pakalpojumu tirgū dažādu atbalsta pasākumu veidā (granti, dotācijas, projektu finansējums, nodokļu atvieglojumi), kultūras pakalpojumi ir izņēmums, kas paredzēts gan *Līgumā par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – Līgums)*, gan tiek plaši piemērots ES dalībvalstu praksē. *Līguma* 167. pants paredz, ka: *„Savienība veicina dalībvalstu kultūru uzplaukumu, respektējot to nacionālās un reģionālās atšķirības un vienlaikus pievēršot uzmanību kopīgajam kultūras mantojumam. (..) Rīkojoties saskaņā ar citiem Līguma noteikumiem, Savienība ņem vērā kultūras aspektus, jo īpaši, lai respektētu un veicinātu kultūru daudzveidību”*[13]. Savukārt *Līguma* 107. panta 3. punkta “d” apakšpunkts nosaka, ka par saderīgu ar iekšējo tirgu var uzskatīt *„atbalstu, kas veicina kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu, ja tāds atbalsts neiespaido tirdzniecības nosacījumus un konkurenci Savienībā tiktāl, ka tas ir pretrunā ar kopīgām interesēm”*[14]. Papildus 2016. gada 19. jūlijā tika pieņemts *Eiropas Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (turpmāk – Paziņojums par valsts atbalsta jēdzienu)*[15],

[13] Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētās versijas (2016/C 202/01).
Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/ALL/?uri=celex:12016ME/TXT

[14] Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētās versijas (2016/C 202/01).
Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/ALL/?uri=celex:12016ME/TXT

[15] Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (2016/C 262/01).

		tostarp skaidrojot valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu atsevišķu nozaru ietvaros, piemēram, kultūrai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai, dabas aizsardzībai. Saskaņā ar *Paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu* 33. un 34. punktā noteikto, kultūras un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas jomā ietilpst ļoti plašs objektu un darbību loks, tostarp muzeji, arhīvi, bibliotēkas, mākslas un kultūras centri vai telpas, teātri, operas nami, koncertzāles, arheoloģiskie objekti, pieminekļi, vēsturiskie objekti un celtnes, tradicionālās paražas un amatniecība, festivāli un izstādes, kā arī kultūras un mākslas izglītības pasākumi. Eiropas Komisija ir norādījusi, ka atsevišķas ar kultūru, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un dabas aizsardzību saistības darbības var būt organizētas nekomerciāli un tādējādi tās ir tādas, kurām nav saimnieciska rakstura, līdz ar to publiskais finansējums, kas tām piešķirts, var nebūt valsts atbalsts.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Bibliotēku un muzeju nozarēm konkursa kārtībā pieejams: 1. 2020. un 2021. gadā, pamatojoties uz Latvijas Kultūras ministrijas izstrādāto rīcības plānu Covid-19 seku likvidēšanai, bija pieejams valsts budžeta atbalsts publiskajām bibliotēkām jaunu un vērtīgu grāmatu iepirkšanai programmās "Vērtīgo grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām" un "Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām"[16], tādējādi veicinot grāmatu pieejamību un apriti vairāk nekā 1 000 bibliotēkās visā Latvijā. Iepirkumu īstenoja Latvijas Nacionālā bibliotēka. 2022. gadā piešķirts finansējums projekta "Grāmatu iepirkums, grāmatu starta un lasīšanas veicināšanas programma" īstenošanai.[17] No 2023. gada programma vairs netiek turpināta. 2. *Valsts kultūrkapitāla fonda* atbalsts muzeju regulārajos kultūras mantojuma nozares konkursos muzeju projektiem (liela daļa šajā programmā tiek atvēlēta restaurācijas projektiem) un bibliotēku projektiem. *(Valsts kultūrkapitāla fonda likums, 3. pants, trešā daļa)*; 3. mērķprogrammā *"Muzeju nozares attīstībai"* (akreditēto muzeju ekspozīciju, izstāžu, izglītojošo programmu u.c. aktivitāšu izveidei un attīstībai). *(Valsts kultūrkapitāla fonda likums, 3. pants, trešā daļa)*

Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:52016XC0719(05)

16 Programmām "Vērtīgu grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām" un "Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām", ko 2020. un 2021. gadā īstenoja Latvijas Nacionālā bibliotēka, finansējums piešķirts, pamatojoties uz Latvijas Kultūras ministrijas izstrādāto rīcības plānu Covid-19 seku likvidēšanai ar Ministru kabineta 2020. gada 18. jūnija rīkojumu Nr. 339 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"" 1.2. punkts.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/315597
Ministru kabineta 2021. gada 29. jūnija rīkojuma Nr. 456 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"" 1.2. punkts
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/324402

17 Programmas "Grāmatu iepirkums, grāmatu starta un lasīšanas veicināšanas programma" īstenošanai finansējums piešķirts saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2022. gadam".
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/328114.
Likums "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2022., 2023. un 2024. gadam".
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/328118

		Kultūras jomā valsts piešķir šādas dotācijas: 1. Bibliotēkas tiek finansētas saskaņā ar Bibliotēku likuma 17. pantā noteikto, kā arī tām ir tiesības saņemt valsts budžetā speciāli paredzētos līdzekļus ar bibliotēku attīstību saistītu projektu un programmu realizēšanai; pamatojoties uz Bibliotēku likuma 16. panta pirmās daļas 5. punktu. 2. Muzejiem ir tiesības saņemt valsts atbalstu kultūrvēsturisku, tēlotājas mākslas un citu nacionāli nozīmīgu projektu un programmu īstenošanai; kā arī Nacionālajā muzeju krājumā esošo priekšmetu un kolekciju uzturēšanai, saglabāšanai un restaurēšanai, pamatojoties uz Muzeju likuma 10. panta pirmās daļas 4.punktu un 13. panta piekto daļu.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa atbrīvojums atlīdzībai par autordarbu**
N.p.k.	**1.4.12**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 52. panta pirmās daļas 18. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar pievienotās vērtības nodokli (*turpmāk – PVN*) neapliek autora saņemto atlīdzību par darbu un tā izmantošanu, kā arī izpildītāja un fonogrammu producenta saņemto atlīdzību par blakustiesību objektu un tā izmantošanu.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir sekmēt autoru un izpildītāju radošo darbību un padarīt kultūras vērtības finansiāli pieejamākas iedzīvotājiem.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* Padomes Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* 384. panta "a" punktā noteikts, ka, kamēr tādus pašus atbrīvojumus no nodokļa piemēro kādā dalībvalstī, kas bija Kopienas dalībvalsts 2004. gada 30. aprīlī, Latvija – piemērojot nosacījumus, kas šajā dalībvalstī bija spēkā tās pievienošanās dienā – var turpināt atbrīvot no nodokļa X pielikuma B daļas 2. punktā paredzētos pakalpojumus, ko sniedz autori, mākslinieki un izpildītāji. Saskaņā ar Eiropas Savienības tiesas 2017. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-37/16 *Minister Finansów vs SAWP (turpmāk – ES tiesas spriedums)* Direktīva 2006/112/EK nav attiecināma uz atlīdzību, ko kolektīvā pārvaldījuma organizācijas iekasē uz likuma pamata kā kompensāciju par autortiesību un blakustiesību īpašniekiem nodarīto kaitējumu (sk. sprieduma 30. – 32. punktu). Konkrētajā lietā iepriekš norādītais secinājums tiek attiecināts uz nesēja atlīdzību. Latvijā pienākumu maksāt nesēja atlīdzību paredz *Autortiesību likuma* 34. pants. Līdzīgi ir ar diviem citiem *Autortiesību likumā* paredzētiem atlīdzības

<table>
<tr><td></td><td></td><td>veidiem: atlīdzību par darbu publisku patapinājumu[1] un atlīdzību par darbu reprogrāfisko reproducēšanu[2].

Papildus jāņem vērā, ka gan atlīdzība par publisko patapinājumu, gan reprogrāfisko reproducēšanu tiek finansēta no valsts budžeta.

Pamatojoties uz ES tiesas spriedumu, Direktīva 2006/112/EK nav attiecināma uz Autortiesību likumā noteikto nesēja atlīdzību, atlīdzību par publisko patapinājumu un atlīdzību par reprogrāfisko reproducēšanu. Visas šīs atlīdzības administrē (sadala un izmaksā tiesību īpašniekiem) kolektīvā pārvaldījuma organizācijas.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Licenciātu skaits, kuri saņem PVN atbrīvojumu
<table><tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Licenciāti</td><td>10 377</td><td>9 429</td><td>10 079</td></tr></table>Avots: Kolektīvo pārvaldījuma organizāciju – biedrības “Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība” un biedrības “Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība” dati.

Licenciāti ir tie autordarbu un blakustiesību objektu izmantotāji (piemēram, raidorganizācijas, veikali, kafejnīcas, kultūras centri), kuri noslēguši ar kolektīvā pārvaldījuma organizācijām licences līgumu un tādējādi ieguvuši atļauju par samaksu izmantot visus autordarbus un blakustiesību objektus, kuri pieejami attiecīgo organizāciju repertuārā.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN atbrīvojuma piemērošanas rezultātā
<table><tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>1,78</td><td>1,95</td><td>1,37</td></tr></table>Avots: Kolektīvā pārvaldījuma organizāciju – biedrības “Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība” un biedrības “Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība” dati.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Latvijā PVN atbrīvojums autoratlīdzībām par autoru radītajiem darbiem tiek piemērots jau vēsturiski un saglabāts iestājoties ES, piesakot atkāpi no vispārējā PVN piemērošanas režīma.

PVN atbrīvojums tiek piemērots atlīdzībai par autordarbiem, kurus dažādi autordarbu un blakustiesību objektu izmantotāji (piemēram, raidorganizācijas, mūzikas straumēšanas platformas, veikali, kafejnīcas, kultūras iestādes u.c.) veic kolektīvā pārvaldījuma organizācijām[3] par autordarbu un blakustiesību objektu izmantošanu uz licences līguma pamata. Kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pēc tam šos maksājumus (jeb ieņēmumus no tiesību pārvaldības) sadala un izmaksā autoriem, izpildītājiem un fonogrammu producentiem saskaņā ar Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likuma 20. un 21. pantu.

Minētie maksājumi pēc savas ekonomiskās būtības ir autora, kā arī izpildītāja un fonogrammu producenta atlīdzība par iepriekš</td></tr>
</table>

[1] *Autortiesību likuma* 19.[1] pants.
[2] *Autortiesību likuma* 35. pants.
[3] Kolektīvā pārvaldījuma organizāciju izveido autori un blakustiesību subjekti (piemēram, mūzikas izpildītāji un fonogrammu producenti) autoru un blakustiesību subjektu mantisko tiesību pārvaldīšanai. Minēto organizāciju darbību regulē Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likums un uzrauga Kultūras ministrija.

		radītu autordarbu un blakustiesību objektu (skaņu ierakstu) izmantošanu (proti, pasīvā atlīdzība). Autordarbu izmantotāji, kuri maksā autoratlīdzību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām un vienlaikus arī galapatēriņam netiek piemērots PVN, ir kultūras iestādes, kuras sniedz tādus pakalpojumus kā teātra, operas, cirka izrādes, koncertus un citus kultūras pakalpojumus. Tāpat jāņem vērā vēl viena autordarbu izmantotāju kategorija – medicīnas iestādes, kurās daļa pakalpojumu netiek aplikti ar PVN, un sociālās aprūpes iestādes, kur pakalpojumu aplikšana ar PVN varētu radīt cenu pieaugumu.
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	

Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
1. Izrāžu un koncertu skaits *[Bāzes rādītājs 2020. gadā[4] 1 985]*	1 417	3 053	3 394
2. Izrāžu un koncertu apmeklējumu skaits *[Bāzes rādītājs 2020. gadā[5] 517 091]*	1 202 528*	842 119	955 303
3. Licenciātu skaits nesamazinās	10 080	10 080	10 080
** no tiem 797 850 digitālie apmeklējumi*			

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	PVN atvieglojuma pozitīvais efekts ir pieejamākas cenas nodrošināšana autoru radīto darbu saņēmējiem. Tāpat PVN atbrīvojums pozitīvi ietekmē Latvijas kultūras piedāvājuma veidošanos.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.

[4] Centrālās statistikas pārvaldes dati.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/16565
[5] Centrālās statistikas pārvaldes dati.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/16566

11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Autoratlīdzību saņēmējiem ir pieejams papildus valsts atbalsts. Pirms ienākuma aplikšanas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli *(turpmāk – IIN)* no gada apliekamo ienākumu apjoma tiek atskaitīti **nosacītie izdevumi**, kas saistīti ar samaksas par intelektuālo īpašumu gūšanu (zinātnes, literatūras un mākslas darbu autoru un izpildītāju izdevumus), 25 vai 50 procentu apmērā no samaksas par intelektuālo īpašumu (ja samaksu izmaksā kolektīvā pārvaldījuma organizācija vai tā tiek izmaksāta nerezidentam) par noteiktiem autoru darbu un izpildījumu veidiem: 1) 50% apmērā no autoratlīdzības summas: a) par dramatiskiem, muzikāli dramatiskiem darbiem, horeogrāfiskiem darbiem un to izpildījumiem; b) par muzikāliem darbiem ar tekstu vai bez tā, apdarēm, muzikāliem aranžējumiem un to izpildījumiem; c) par audiovizuāliem darbiem, ekranizācijām un to izpildījumiem; d) par zīmējumiem, glezniecības, tēlniecības, grafikas, lietišķās mākslas darbiem, dekorācijām, scenogrāfijas, dizaina, fotogrāfiskiem darbiem un citiem mākslas darbiem; e) par arhitektūras darbu skicēm, metiem, projektiem; 2) 25% apmērā no autoratlīdzības summas: a) par literāriem darbiem (daiļliteratūras (prozas, dzejas, dramaturģijas), zinātniskiem, populārzinātniskiem, mācību un publicistikas darbiem, koncepcijām un runām) un to izpildījumiem, tai skaitā to izmantošanu presē un citos masu informācijas līdzekļos; b) par scenārijiem un audiovizuālu darbu literāriem projektiem; c) par tulkojumiem, anotācijām, referātiem, kopsavilkumiem, dramatizējumiem un darbu krājumiem. *(Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 10. panta pirmās daļas 4.punkts; MK noteikumu Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 57. – 61. pants).*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.4.13.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa atbrīvojums iedzīvotājiem sniegtajiem dzīvojamo telpu īres pakalpojumiem**
N.p.k.	**1.4.13.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 52. panta pirmās daļas 25. punkta "a" apakšpunkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar pievienotās vērtības nodokli (*turpmāk – PVN*) neapliek iedzīvotājiem sniegtos dzīvojamo telpu īres pakalpojumus (izņemot viesu izmitināšanas pakalpojumus viesu izmitināšanas mītnēs — viesnīcās, moteļos, viesu mājās, lauku tūrismam izmantojamās mājās, kempingos, tūristu mītnēs).
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir atbalstīt iedzīvotājus, mazinot dzīvojamo telpu īres pakalpojuma izmaksas un mazināt administratīvo slogu izīrētājiem.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Eiropas Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* 135.panta 1. punkta "l" apakšpunkts paredz, ka dalībvalstis atbrīvo no PVN nekustamā īpašuma iznomāšanu vai izīrēšanu. Minētais atbrīvojums nav attiecināms uz viesu izmitināšanas pakalpojumiem viesu izmitināšanas mītnēs — viesnīcās, moteļos, viesu mājās, lauku tūrismam izmantojamās mājās, kempingos, tūristu mītnēs. Tāpat Direktīvas 2006/112/EK 135.panta 2.punktā ir noteiktas dalībvalsts tiesības piemērot izņēmumu atbrīvojuma darbības jomai. Ņemot vērā valsts budžeta prioritātes, Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* regulējuma pārņemšanā Latvija ir izvēlējusies noteikt atbrīvojumu <u>tikai attiecībā uz iedzīvotājiem</u> sniegtajiem dzīvojamo telpu īres pakalpojumiem (izņemot viesu izmitināšanas pakalpojumus viesu izmitināšanas mītnēs — viesnīcās, moteļos, viesu mājās, lauku tūrismam izmantojamās mājās, kempingos, tūristu mītnēs), kas vēsturiski Latvijā netika aplikti ar PVN.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>PVN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo, paredzot tiesības iedzīvotājiem sniegtajiem dzīvojamo telpu īres pakalpojumiem nepiemērot PVN, tiek būtiski samazināts administratīvais slogs izīrētājiem, kā arī tiek sniegts ievērojams atbalsts iedzīvotājiem.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Ņemot vērā to, ka dzīvojamo telpu var izīrēt jebkura persona, tad nav iespējams noteikt to iedzīvotāju skaitu, kuri saņem PVN atbrīvojumu.

Izvērtējot informāciju no iesniegtajām PVN deklarācijām, tiek secināts, ka NACE 6820 Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana ietilpstošo uzņēmumu ar PVN neapliekamo darījumu sastāvā ietilpst ieņēmumi gan no dzīvojamo telpu īres pakalpojumiem, gan no nekustamā īpašuma, kas nav nelietots nekustamais īpašums, atkārtotas pārdošanas. Līdz ar to uzrādītais nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro PVN atbrīvojumu ietver visus minētos neapliekamo darījumu veidus.

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro PVN atbrīvojumu dzīvojamo telpu īrei un pārdošanai*
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāju skaits, kas ietilpst NACE 6820 Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana</td><td>979</td><td>951</td><td>1 052</td><td>1 080</td></tr>
</table>
*Ar PVN neapliekamo darījumu sastāvā ietilpst ieņēmumi gan no dzīvojamo telpu īres pakalpojumiem, gan no nekustamā īpašuma atkārtotas pārdošanas.

Avots: Valsts ieņēmumu dienesta dati no nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Ņemot vērā to, ka nav identificējams dzīvojamo telpu īres pakalpojumu apjoms, kuru sniedz PVN maksātāju reģistrā reģistrēti nodokļu maksātāji, tad fiskālo ietekmi nav iespējams noteikt.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 135.panta 1.punkta “l” apakšpunktu dalībvalstis atbrīvo no PVN nekustamā īpašuma iznomāšanu vai izīrēšanu. Savukārt 135.panta 2.punktā ir noteikts, ka šis atbrīvojums neattiecas uz:
a) izmitināšanu, kā tā definēta dalībvalstu tiesību aktos, viesnīcu nozarē vai līdzīgas funkcijas nozarēs, tostarp vietu izīrēšanu tūristu nometnēs vai zemes gabalos, kas izveidoti par nometnes vietām;
b) transportlīdzekļu stāvvietu iznomāšanu/izīrēšanu;
c) pastāvīgi uzstādītu iekārtu un mehānismu iznomāšanu/izīrēšanu;
d) seifu izīrēšanu.

Tomēr Direktīvas 2006/112/EK 135.panta 2.punkta regulējums paredz ES dalībvalstīm izvēles iespēju attiecībā uz atbrīvojuma darbības jomu.

Latvijas PVN reglamentējošajos normatīvajos aktos minētā izvēles norma bija ieviesta jau kopš 1995.gada 1.maija likuma</td></tr>
</table>

		„Par pievienotās vērtības nodokli" 6.panta pirmās daļas 14.punktā. Latvijā ar PVN neapliek tikai iedzīvotāju maksājumus par dzīvojamo telpu īri saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem (izņemot viesu izmitināšanas pakalpojumus viesu izmitināšanas mītnēs — viesnīcās, moteļos, viesu mājās, lauku tūrismam izmantojamās mājās, kempingos, tūrisma mītnēs), savukārt visa cita veida nekustamā īpašuma izīrēšana vai iznomāšana ir ar PVN apliekams darījums. Lielākajā daļā ES dalībvalstu attiecībā uz nekustamā īpašuma nomu/īri darbojas *Direktīvā 2006/112/EK* noteiktais pamatprincips, tas ir, ka visa nekustamā īpašuma noma/īre ir atbrīvota no PVN. Taču daudzas dalībvalstis, kurās visa nekustamā īpašuma noma/īre ir atbrīvota no PVN papildus PVN direktīvas 135.panta 2.punktā noteiktajiem izņēmumiem, ir ieviesušas arī citus izņēmumus. Līdzīga situācija kā Latvijā ir Bulgārijā, Lietuvā, Polijā, Spānijā, kur no PVN ir atbrīvota nekustamā īpašuma īre iedzīvotājiem, bet telpu noma komerciālajiem nolūkiem ir ar PVN apliekams darījums. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes *(turpmāk – CSP)* datiem 2021.gadā apdzīvotu īres mājokļu skaits bija 138,5[1] *tūkst.*, kas sastāda 17% no visiem mājokļiem.

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Ņemot vērā, ka nav identificējams personu skaits, kas sniedz dzīvojamo telpu īres pakalpojumus iedzīvotājiem un darījumu vērtība, tad sasnieguma rādītāji netiek noteikti.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Pozitīvais efekts, neapliekot ar PVN iedzīvotāju maksājumus par dzīvojamo telpu īres pakalpojumiem, ir administratīvā sloga mazināšana izīrētājiem un finansiāls atbalsts iedzīvotājiem.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama	Nav identificēti.			

[1] CSP dati par apdzīvotiem tradicionāliem mājokļiem pēc īpašumtiesību veida.
Pieejams: *https://data.stat.gov.lv:443/sq/14649*

	nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.4.14.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Tiesības nereģistrēties Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā**
N.p.k.	**1.4.14.**

	Normatīvais akts	Pievienotās vērtības nodokļa likums *(turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 59.panta pirmā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Iekšzemes nodokļu maksātājam ir tiesības nereģistrēties Valsts ieņēmumu dienesta *(turpmāk – VID)* pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* maksātāju reģistrā, ja tā veikto preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība kalendāra gadā nav pārsniegusi 50 000 *euro*[1].
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Atbrīvojuma ieviešanas mērķis ir dot iespēju nodokļu maksātājiem izvēlēties samazināt administratīvo slogu attiecībā uz PVN piemērošanas noteikumu izpildi, kā arī atbrīvot no PVN maksāšanas tādus iekšzemes nodokļu maksātājus, kuru veikto darījumu kopējā vērtība kalendāra gadā nav pārsniegusi 50 000 *euro.*
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	PVN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo, paredzot tiesības nodokļu maksātājiem izvēlēties nesniegt PVN deklarāciju, kā arī nemaksāt PVN līdz brīdim, kad tā apgrozījums sasniedz 50 000 *euro,* tiek būtiski samazināts administratīvais slogs.

[1] Līdz 2023. gada 31. decembrim spēkā esošā redakcija: Iekšzemes nodokļu maksātājam ir tiesības nereģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja tā veikto ar PVN apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā nav pārsniegusi 40 000 *euro*

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksā-tāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Juridisko personu skaits

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Juridisko personu skaits, kuru apgrozījums nepārsniedz likumā noteikto slieksni un kuri izmanto tiesības nereģistrēties PVN maksātāju reģistrā</td><td>29 508</td><td>28 484</td><td>26 334</td><td>21 265</td></tr>
<tr><td>Īpatsvars no visiem nodokļu maksātājiem, kuru apgrozījums nepārsniedz likumā noteikto slieksni, %</td><td>61%</td><td>59%</td><td>55%</td><td>51%</td></tr>
</table>

Avots: *VID dati no nodokļu maksātāju PVN deklarācijām.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi PVN atbrīvojuma piemērošanas rezultātā

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>28,5</td><td>21,5</td><td>14,6</td><td>19,4</td></tr>
</table>

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz nodokļu maksātāju iesniegtajiem uzņēmumu gada pārskatiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

Norma, kas nosaka, ka nodokļu maksātājam ir tiesības nereģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja tā veikto ar PVN apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā nav pārsniegusi noteiktu slieksni, ir spēkā no 1995.gada 1.maija, kad stājās spēkā likums *"Par pievienotās vērtības nodokli"*. Savukārt no 2025.gada 1.janvāra ir spēkā jauna likuma 59.panta redakcija, atbilstoši kurai PVN reģistrācijas sliekšņa vērtību nosaka kalendāra gada ietvaros.

Sākotnēji sliekšņi, līdz kuram nodokļu maksātājam ir tiesības nereģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, bija noteikti sekojoši:

- 1995. – 2010. gads 14 229 *euro* (10 000 *lati*);
- 2011.- 2013. gads 49 800 *euro* (35 000 *lati*);
- 2014. – 2017. gads 50 000 *euro*;
- 2018. – 2023. gads 40 000 *euro*.
- 2024. - līdz šim brīdim 50 000 *euro*

PVN reģistrēšanās slieksnis ir līdzīgs visās Baltijas valstīs – Latvijā 50 000, Lietuvā – 45 000 *euro*, bet Igaunijā – 40 000 *euro.*

No 2025.gada 1.janvāra ir spēkā 2020.gada 18.februāra Padomes Direktīva (ES) 2020/285[2] *(turpmāk – Direktīva 2020/285)*, kas reglamentē īpašu režīmu mazajiem uzņēmumiem un PVN reģistrācijas sliekšņa noteikšanas kārtību. Līdz ar to Latvijas iekšzemes nodokļu maksātājiem saglabājas iespēja turpināt piemērot iekšzemē noteikto PVN reģistrācijas slieksni,. un vairs nav nepieciešams Eiropas Komisijai (*turpmāk – EK*) lūgt jaunu atkāpi. Ieviešot Direktīvas 2020/285 prasības, dalībvalsts PVN atbrīvojumu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem var izmantot

</td></tr>
</table>

[2] 2020.gada 18.februāra Padomes Direktīva (ES) 2020/285, ar ko Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu groza attiecībā uz īpašo režīmu mazajiem uzņēmumiem un Regulu (ES) Nr. 904/2010 groza attiecībā uz administratīvu sadarbību un informācijas apmaiņu nolūkā uzraudzīt mazajiem uzņēmumiem paredzētā īpašā režīma pareizu piemērošanu.

		arī citu Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* dalībvalstu uzņēmumi, ja to apgrozījums šajā dalībvalstī nepārsniedz noteikto robežvērtību un kopējais apgrozījums ES nepārsniedz 100 000 *euro*.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		VID PVN maksātāju reģistrā nereģistrēto nodokļu maksātāju īpatsvars pret visiem nodokļu maksātājiem, kuru apgrozījums nepārsniedz likumā noteikto slieksni (%)	**~ 50**	**~ 50**	**~ 50**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Pozitīvais efekts, izmantojot tiesības nereģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā un nemaksāt PVN, nodokļu maksātājiem, kuru apgrozījums nepārsniedz likumā noteikto slieksni, ir dotā iespēja izvēlēties samazināt administratīvo slogu. PVN atbrīvojums rada pievilcīgu uzņēmējdarbības vidi saimnieciskās darbības uzsākšanai un veicina mazās uzņēmējdarbības attīstību Latvijā.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Kā iespējamais blakusefekts mērķa sasniegšanā būtu norādāms, ka ne visi nodokļu maksātāji var īstenot tiesības izmantot šo atbrīvojumu, jo likums paredz arī vairākus ierobežojumus nodokļu maksātājam izmantot tiesības nereģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā. VID PVN maksātāju reģistrā jāreģistrējas neatkarīgi no apgrozījuma šādos gadījumos, kas noteikti pārņemot Eiropas Padomes 2006.gada 28.novembra Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* prasības: 1. Ja nodokļu maksātājs iegādājas preces no ES dalībvalsts un darījumu kopsumma kalendārajā gadā pārsniedz 10 000 *euro;* 2. Ja nodokļu maksātājs sniedz pakalpojumu citas ES dalībvalsts nodokļu maksātājam; 3. Ja nodokļu maksātājs saņem pakalpojumu no citas ES dalībvalsts vai trešās teritorijas valsts nodokļu maksātāja (nav reģistrējies kā PVN maksātājs Latvijā vai neveic saimniecisko darbību Latvijā)[3].			

[3] Norma spēkā līdz 2025.gada 1.jūlijam

11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Direktīva 2020/285, kas reglamentē īpašu režīmu mazajiem uzņēmumiem un PVN reģistrācijas sliekšņa noteikšanas kārtību, stājās spēkā 2025.gada 1.janvārī. Līdz ar minētās Direktīvas spēkā stāšanos iekšzemes nodokļu maksātājiem saglabājas iespēja turpināt piemērot iekšzemē noteikto PVN reģistrācijas slieksni, kā arī vairs nav nepieciešams EK lūgt jaunu atkāpi.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa 0% likmes piemērošana pakalpojumiem, kas sniegti brīvajā zonā vai muitas noliktavā, vai saistīti ar tranzīta pārvadājumiem**
N.p.k.	**1.4.15**

	Normatīvais akts	Pievienotās vērtības nodokļa likums *(turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 46.panta pirmās daļas 3. un 4.punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* 0% likmi piemēro pakalpojumiem, ja pakalpojumi: a) tieši saistīti ar tranzīta pārvadājumiem; b) sniegti brīvajā zonā vai muitas noliktavā un ir tieši saistīti ar precēm, kas ievestas Eiropas Savienības teritorijā no trešajām valstīm vai trešajām teritorijām un nav izlaistas brīvam apgrozījumam.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir uzlabot loģistikas nozares un uzņēmējdarbības vides konkurētspēju, kā arī mazināt administratīvo slogu nodokļu maksātājiem un Valsts ieņēmumu dienestam.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums atbilst 2006. gada 28. novembra Padomes Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* 159.panta, 160.panta 1.punkta "a" apakšpunkta, 161. panta "a" apakšpunkta regulējumam. PVN 0% likmes piemērošana ir nepieciešama, jo tā uzlabo uzņēmumu konkurētspēju.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu,	Nav pieejama precīza informācija par nodokļu maksātāju skaitu, kuri izmanto PVN atvieglojumu. Tas ir plašs nodokļu maksātāju skaits, kas iesaistīts starptautiskajā tirdzniecībā, tranzītā un loģistikā.

	pēdējo trīs gadu periodā	
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā, ka nav pieejama precīza informācija par nodokļu maksātāju skaitu, kuri piemēro atvieglojumu, tad nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme nav nosakāma.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	PVN 0% likme tranzīta pārvadājumiem ir spēkā no **1998. gada 1. janvāra**, savukārt pakalpojumiem, kas tiek sniegti brīvajās zonās un muitas noliktavās, no **2004. gada 1. janvāra**.
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs / **2021** / **2022** / **2023** Ņemot vērā, ka nav pieejama precīza informācija par nodokļu maksātāju skaitu, kas izmanto PVN atvieglojumu, tad sasnieguma rādītāji netiek noteikti. / **X** / **X** / **X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	PVN atvieglojums uzlabo uzņēmumu konkurētspēju, kā arī vienkāršo PVN administrēšanas procesu, mazina administratīvo slogu nodokļu maksātājiem un Valsts ieņēmumu dienestam. Atvieglojuma piemērošanas rezultātā tiek mazināti izdevumi loģistikas pakalpojumiem, kas pozitīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr.1.4.16.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa 0% likme pasažieru pārvadājumiem starptautiskajos maršrutos, arī pasažieru pārvadājumiem uz citām dalībvalstīm, ja pasažieris šķērso Latvijas Republikas valsts robežu**
N.p.k.	**1.4.16.**

	Normatīvais akts	Pievienotās vērtības nodokļa likums *(turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 46.panta trešā un ceturtā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* 0% likmi piemēro: a) pasažieru pārvadājumiem starptautiskajos maršrutos, arī pasažieru pārvadājumiem uz citām Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* dalībvalstīm, ja pasažieris šķērso Latvijas Republikas *(turpmāk – LR)* robežu; b) bagāžas pārvadājumam, kuru pasažieris ved sev līdzi; c) transportlīdzekļa pārvadājumam, ar kuru viņš ceļo; d) starpniecības pakalpojumiem, ko starpnieks sniedz pārdodot biļetes pasažieru pārvadājumiem starptautiskajos maršrutos.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir vienkāršot PVN administrēšanu un mazināt administratīvo slogu pasažieru pārvadātājiem starptautiskajos maršrutos, arī pasažieru pārvadājumiem uz citām ES dalībvalstīm, ja pasažieris šķērso LR robežu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	PVN 0% likme tiek piemērota saskaņā ar Padomes 2006.gada 28.novembra Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļu sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK)* 384. panta "b" apakšpunktā noteikto, ka Latvija var turpināt atbrīvot no PVN X pielikuma B daļas 10. punktā paredzētos starptautiskos pasažieru pārvadājumus t.i., pasažieru pārvadājumus un – tiktāl, ciktāl pasažieru pārvadājumi ir atbrīvoti no PVN – preču, ko pasažieri ved sev līdzi, piemēram, bagāžas, mehānisko transportlīdzekļu pārvadājumus, kā arī ar pasažieru pārvadājumiem saistītu pakalpojumu sniegšanu.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>PVN 0% likmes piemērošana ir efektīva, jo mazina administratīvo slogu gan pasažieru pārvadātajiem starptautiskajos maršrutos, gan Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – VID). Pasažieru pārvadātājiem starptautiskajos maršrutos nav jāaprēķina proporcija attiecībā uz pasažieru pārvadājuma posmu Latvijas Republikā, kas būtu apliekams ar PVN. Tāpat citu valstu pasažieru pārvadātājiem starptautiskajos maršrutos nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļu maksātāju (uzņēmumu) skaits, kuriem atvieglojuma piemērošanas rezultātā ir samazināts administratīvais slogs
<table>
<tr><th>Pārvadājumu veids</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Starptautiskie sauszemes pasažieru pārvadājumi (dzelzceļa un autotransports)</td><td>43</td><td>45</td><td>37</td><td>32</td></tr>
<tr><td>Gaisa satiksmes pasažieru pārvadājumi</td><td>6</td><td>5</td><td>5</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Ūdens transporta pasažieru pārvadājumi</td><td>2</td><td>3</td><td>3</td><td>2</td></tr>
<tr><td>Kopā:</td><td>51</td><td>53</td><td>45</td><td>40</td></tr>
</table>
Avots: VID dati uz 2022.gada jūliju.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļu atvieglojuma fiskālā ietekme nav nosakāma, jo administratīvā sloga mazināšanas nolūkā pasažieru pārvadājumiem starptautiskajos maršrutos netiek rēķināta proporcija pārvadājuma posmiem Latvijas Republikā un ārpus tās.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Pirms Latvijas iestāšanas Eiropas Savienībā (turpmāk – ES) likuma “Par pievienotās vērtības nodokli” regulējums noteica PVN 0% likmes piemērošanu starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem, arī pasažieru pārvadājumiem uz ES dalībvalstīm, ja pasažieris šķērso LR robežu ar vilcienu, autobusu, lidmašīnu vai kuģi.

Ņemot vērā, ka iepriekš minētais regulējums attiecībā uz PVN 0% likmes piemērošanu starptautiskajam pasažieru pārvadājumam bija spēkā pirms Latvijas pievienošanās ES, tika pieteikta atkāpe (atkāpe ir spēkā esoša) un Latvija varēja turpināt piemērot PVN 0% likmi, balstoties uz Direktīvas 2006/112/EK 384.panta regulējumu.

Ar 2005.gada 1.janvāri norma tika papildināta, paredzot, ka PVN 0% likmi piemēro arī šo pasažieru bagāžas pārvadājumam, kuru pasažieris ved sev līdzi, un transportlīdzekļa pārvadājumam, ar kuru viņš ceļo. Tāpat ar 2005.gada 1.janvāri PVN 0 % likmi piemēro starpniecības pakalpojumiem, kas sniegti, pārdodot biļetes pasažieru pārvadājumiem starptautiskajos maršrutos ar kuģi vai gaisa kuģi.

2013.gada 1.janvārī, kad stājās spēkā Pievienotās vērtības nodokļa likums, minētā tiesību norma izteikta šobrīd spēkā esošajā redakcijā.

Aviācijas nozarei ir būtiska ietekme uz Latvijas valsts iekšzemes kopproduktu (turpmāk - IKP). 2019.gadā aviācijas nozare Latvijā radīja 3,5% no valsts IKP.</td></tr>
</table>

Aviācijas nozare pamazām atgūstas no Covid-19 pandēmijas radītās negatīvās ietekmes un salīdzinot ar 2020.gadu ir vērojams pakāpenisks pasažieru skaita pieaugums. VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" *(turpmāk - lidosta "Rīga")* 2027.gadā prognozē apkalpot 9 milj. pasažierus, kas ir par 1,2 milj. vairāk nekā 2019.gadā, kad lidostā "Rīga" tika apkalpoti 7,8 milj. pasažieru gadā.[1]

Lielākais nacionālais pārvadātājs AS "*Air Baltic Corporation*" publicētajā "Ilgtspējas un Gada pārskata 2021" ziņojumā neplāno strauju pasažieru skaita pieaugumu, bet gan pakāpenisku atgūšanos no krīzes.[2]

Negatīvu ietekmi uz aviācijas nozari atstāj arī Krievijas uzsāktais karš Ukrainā, kā rezultātā pieņemtās sankcijas ietver ierobežojumus arī aviācijas nozarē, papildus negatīvi ietekmējot aviācijas nozares atkopšanos no smagās krīzes.

Jāmin, ka nākotnē aviācijas nozarē ir gaidāmi būtiski izaicinājumi, kas ir saistīti ar Eiropas Zaļā kursa mērķu uzstādīšanu un sasniegšanu, tādējādi radot papildu administratīvo un finanšu slogu visai aviācijas nozarei kopumā.

Pirms Covid-19 pandēmijas aktīvi tika izmantoti starptautiskie jūras pasažieru pārvadājumi, kas ir videi draudzīgākais pārvadājumu veids, turklāt šiem pasažieru pārvadājumiem ir komplekss raksturs, jo vienlaicīgi tiek pārvadāti gan pasažieri, gan autotransports. Jūras pasažieru pārvadājumi nodrošina būtiskus transporta savienojumus, tomēr tie tika būtiski ietekmēti Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes laikā.

Kopumā pasažieru pārvadājumi pa Baltijas jūru pēdējā desmitgadē ir strauji attīstījušies, tādēļ arī Latvijas ostām būtu izdevīgi saglabāt un attīstīt šo pasažieru pārvadājumu nišu, nodrošinot konkurētspēju ar kaimiņvalstu ostām.

Ārvalstu ceļotāju raksturojošie rādītāji

	2018	2019	2020
Tūristu robežšķērsojumu skaits*, milj.	7,8	8,3	3,2
VAS Starptautiskās lidostas "Rīga" apkalpoto pasažieru skaits**, milj.	7,1	7,8	2,0
Latvijas ostās (Rīgā, Liepājā, Ventspilī) apkalpoto pasažieru skaits***, *milj.*	1,1	1,1	0,5

* *Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) pētījums "Tūrisms Latvijā 2021"*[3], *neietver citu mērķu robežšķērsotājus*

***Starptautiskās lidostas "Rīga" statistikas atskaite par 2022.gadu.*[4]

*** *CSP dati.*

Avots: *CSP un Starptautiskās lidostas "Rīga" dati*

[1] VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" informācija
Pieejams: https://www.riga-airport.com/par-lidostu/strategija

[2] AS "*Air Baltic Corporation*" publicētais "Ilgtspējas un Gada pārskata 2021" ziņojums
Pieejams: https://www.airbaltic.com/sustainability/img/Ilgtspejas_Gada_parskats-2021.pdf

[3] CSP pētījums "Tūrisms Latvijā 2021"
Pieejams: https://admin.stat.gov.lv/system/files/publication/2021-08/Nr_18_Turisms_Latvija_2021_%2821_00%29_LV_EN.pdf

[4] Starptautiskās lidostas "Rīga" statistikas atskaite par 2022.gadu.
Pieejams: Statistika - Riga Airport (riga-airport.com)

		Pēc Covid-19 pandēmijas pamazām tiek atjaunots iepriekšējais sauszemes starptautisko regulāro pasažieru pārvadājumu apjoms, īpaši maršrutos uz Ukrainu, taču negatīvu ietekmi uz sauszemes starptautiskajiem pārvadājumiem atstāj ģeopolitiskā situācija Ukrainā, Krievijā un Baltkrievijā. Pašlaik daudzi Ukrainas iedzīvotāji vēlas atgriezties Ukrainā un pārvadātāji izskata iespējas atjaunot pirmspandēmijas laikā saskaņotos maršrutus uz Ukrainu (Černivci, Zaporižja, Kijiva u.c.). Pakāpeniski pieaug arī starptautisko regulāro maršrutu apjoms uz Eiropas Savienības valstīm (piemēram uz Lietuvu, Igauniju Vāciju u.c.), bet tas vēl ievērojami atpaliek no pirmspandēmijas līmeņa.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
		Ņemot vērā, ka atbrīvojuma mērķis ir mazināt administratīvo slogu, tad netiek uzskaitīts nobraukto kilometru skaits katrā no valstīm, kas veido starptautisko maršrutu, līdz ar to sasnieguma rādītāji netiek noteikti.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļu atvieglojuma pozitīvais efekts ir vienkāršots PVN administrēšanas process, kā arī samazināts administratīvais slogs nodokļu maksātājiem un Valsts ieņēmumu dienestam. Nodokļa atvieglojums mazina izdevumus galapatērētājiem, padarot pieejamākas cenas pakalpojuma saņēmējiem.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Pievienotās vērtības nodokļa 0% likmes piemērošana preču piegādēm licencētai kapitālsabiedrībai, zonas kapitālsabiedrībai, zonas pārvaldei vai brīvostas pārvaldei.**
N.p.k.	**1.4.17**

	Normatīvais akts	Likums *"Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 3.panta otrā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* 0% likmi piemēro: 1) reģistrētu PVN maksātāju preču piegādēm licencētai kapitālsabiedrībai, zonas kapitālsabiedrībai, zonas pārvaldei vai brīvostas pārvaldei brīvostas vai speciālās ekonomiskās zonas teritorijā ietilpstošajā brīvajā zonā *(turpmāk – SEZ)* to tālākai eksportēšanai *(turpmāk – brīvostu un SEZ eksporta regulējums)*; 2) tādām preču piegādēm licencētai kapitālsabiedrībai, zonas kapitālsabiedrībai, zonas pārvaldei vai brīvostas pārvaldei, kuras atbilst likuma 1.panta otrās daļas 12.punktā noteiktajām prasībām *(turpmāk – ilgtermiņa ieguldījumu piegādes)*. Likuma 1.panta otrās daļas 12.punkts paredz, ka zonas kapitālsabiedrības vai licencētas kapitālsabiedrības veiktajiem ieguldījumiem jāatbilst šādiem nosacījumiem: a) tie paredzēti zonas pārvaldes un zonas kapitālsabiedrības vai brīvostas pārvaldes un licencētas kapitālsabiedrības noslēgtajā līgumā par ieguldījumu veikšanu, b) tie kvalificējami kā sākotnējie ieguldījumi, tas ir, ieguldījumi jaunas kapitālsabiedrības izveidē, esošas kapitālsabiedrības ražošanas vai pakalpojumu jaudas pieaugumā, esošas kapitālsabiedrības produkcijas daudzveidošanā ar produktiem, kuri kapitālsabiedrībā iepriekš nav ražoti, vai esošas kapitālsabiedrības ražošanas procesu būtiskā maiņā,

		c) iegādātie aktīvi ir jauni, izņemot gadījumu, kad tos iegādājas kapitālsabiedrība, kura atbilst 2014. gada 17. jūnija Komisijas regulas (ES) Nr. 651/2014 *ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (turpmāk - Komisijas regula Nr. 651/2014*) I pielikumā noteiktajam mazas vai vidējas kapitālsabiedrības statusam, d) nemateriālie aktīvi atbilst Komisijas regulas Nr. 651/2014 14.panta 8.punktā noteiktajām prasībām, e) veiktie ieguldījumi pēc to pabeigšanas paliek zonā vai brīvostā vismaz piecus gadus vai trīs gadus, ja ieguldījumus veic kapitālsabiedrība, kura atbilst Komisijas regulas Nr. 651/2014 I pielikumā noteiktajam mazas vai vidējas kapitālsabiedrības statusam, f) aktīvi, kas saistīti ar modernizācijas procesu, atbilst Komisijas regulas Nr. 651/2014 14.panta 7.punktā noteiktajām prasībām.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	PVN atvieglojuma mērķis *brīvostu un SEZ eksporta regulējumam* ir veicināt Latvijas līdzdalību starptautiskajā tirdzniecībā, mazinot administratīvo slogu reģistrētiem PVN maksātājiem. PVN atvieglojuma <u>mērķis</u> *ilgtermiņa ieguldījumu piegādēm* <u>tā ieviešanas brīdī</u> bija mazināt reģistrēto PVN maksātāju apgrozāmo līdzekļu iesaldēšanu, kas pozitīvi ietekmēja šajās teritorijās strādājošo uzņēmumu infrastruktūras attīstību. <u>FM atzīmē, ka noteikumi pārmaksātā PVN atmaksāšanai no valsts budžeta ir pārskatīti un precizēti, tādējādi regulējums attiecībā uz *ilgtermiņa ieguldījumu piegādēm* ir atceļams.</u>
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Brīvostu teritorijas tika veidotas ar kopīgu mērķi – veicināt Latvijas līdzdalību starptautiskajā tirdzniecībā, investīciju piesaisti (slēdzot ar potenciālajiem investoriem līgumus par ieguldījumu veikšanu brīvostas teritorijā), ražošanas un pakalpojumu attīstību. SEZ dibināšanas mērķis tika noteikts veicināt tirdzniecību, rūpniecību, satiksmi (arī gaisa satiksmi un kuģniecību Liepājas SEZ), preču eksportu un importu caur Latviju, kā arī veicināt visa reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstīšanai un jaunu darba vietu radīšanai, kas nodrošina bezdarba līmeņa mazināšanu. PVN 0% likmes piemērošana *brīvostu un SEZ eksporta regulējuma* darījumos veicina starptautisko tirdzniecību minētajās teritorijās. Savukārt PVN 0% likmes piemērošana *ilgtermiņa ieguldījumu piegādēm* mazina reģistrēto PVN maksātāju apgrozāmo līdzekļu iesaldēšanu.

<table>
<tr>
<td>5.</td>
<td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>2021.gadā Latvijā kopumā bija 151 brīvostu un speciālo ekonomisko zonu kapitālsabiedrība, kurai ir tiesības saņemt PVN atvieglojumus.

Kapitālsabiedrību skaits, kurām ir tiesības saņemt PVN atvieglojumus
<table>
<tr><th></th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Rīgas brīvostā</td><td>29</td></tr>
<tr><td>Ventspils brīvostā</td><td>32</td></tr>
<tr><td>Liepājas SEZ</td><td>42</td></tr>
<tr><td>Latgales SEZ</td><td>28</td></tr>
<tr><td>Rēzeknes SEZ</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Kapitālsabiedrības kopā:</td><td>151</td></tr>
</table>
Avots: Satiksmes ministrijas dati.</td>
</tr>
<tr>
<td>6.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td>
<td>Piemērojot PVN 0% likmi brīvostu un SEZ eksporta regulējuma darījumos, kas saistīti ar starptautisko tirdzniecību, fiskālā ietekme neveidojas, jo SEZ reģistrētie uzņēmumi nepiemēro PVN 0% likmi galapatēriņam iekšzemē.

Fiskālo ietekmi ilgtermiņa ieguldījumu piegādēm nav iespējams aprēķināt, jo nav iespējams iegūt datus par komercsabiedrību ilgtermiņa ieguldījumu apjomiem.</td>
</tr>
<tr>
<td>7.</td>
<td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td>
<td>Eiropas Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK) 156.panta 1.punkta “b” apakšpunkta regulējums paredz, ka dalībvalstis var atbrīvot no PVN to preču piegādi, kuras paredzēts novietot brīvā zonā vai brīvā noliktavā. Šis regulējums ir izvēles norma, un tā ir pārņemta likuma 3.panta otrās daļas 1.punktā, ar kuru ir noteikts, ka PVN 0% likmi piemēro reģistrētu PVN maksātāju preču piegādēm licencētai kapitālsabiedrībai, zonas kapitālsabiedrībai, zonas pārvaldei vai brīvostas pārvaldei brīvostas vai speciālās ekonomiskās zonas teritorijā ietilpstošajā brīvajā zonā <u>to tālākai eksportēšanai</u>.

Likuma 3.panta otrās daļas 2.punktā ilgtermiņa ieguldījumu piegādēm ir noteikta PVN 0% likmes piemērošana licencētas kapitālsabiedrības, zonas kapitālsabiedrības, zonas pārvaldes vai brīvostas pārvaldes veiktajiem ieguldījumiem, proti, ir noteikta specifiska situācija, kas nav paredzēta PVN direktīvas 156.panta 1.punkta “b” apakšpunktā, <u>tādējādi minēto PVN piemērošanu Direktīva 2006/112/EK neparedz.</u>

Latvijā šobrīd darbojas trīs SEZ un divas brīvostas: Rēzeknes SEZ, Liepājas SEZ, Latgales SEZ, Rīgas brīvosta un Ventspils brīvosta. SEZ un brīvostas veicina investīcijas ražošanā un dažādās pakalpojumu jomās. Daudzi uzņēmēji izvēlās izmantot šīs teritorijas, tādēļ, ka tās atrodas transportam nozīmīgos punktos un nodrošina piekļuvi Latvijas ostām, lidostām, dzelzceļa un ceļu infrastruktūrai, kur ir labvēlīgi nosacījumi investoriem. Brīvostu un SEZ infrastruktūras un kvalificēta darbaspēka pieejamību ir novērtējušas tādas nozares kā mašīnbūve, ķīmiskā rūpniecība, kokapstrāde, metālapstrāde, elektronika, IT un citu perspektīvāko nozaru partneri, kas par</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>
saviem investīciju galamērķiem ir izvēlējušies kādu no SEZ vai brīvostu teritorijām.

Rīgas brīvostas un Ventspils brīvostas teritorijas izveidotas 1996. gadā. Liepājas SEZ un Rēzeknes SEZ tika dibinātas 1997. gadā. Latgales SEZ tika dibināta 2016. gadā.

Jau vēsturiski šādās teritorijās ir piemēroti dažādu nodokļu atvieglojumi, t.sk. PVN atvieglojumi, kas stimulē to darbību un piesaista potenciālos uzņēmējus, kā arī sekmē starptautisko tirdzniecību, tādēļ 2001. gada 27. jūlijā Latvijas Republikas Saeima pieņēma likumu, kas stājās spēkā 2002. gada 1.janvārī, lai unificētu nodokļu piemērošanu Latvijas brīvostās un SEZ.

Ieguldījumu kopējā summa no noslēgtajiem līgumiem, milj. *euro**

	2018	2019	2020
Rīgas brīvosta	4,8	3,2	28,9
Ventspils brīvosta	-	22,0	-
Liepājas SEZ	17,6	16,6	19,7
Rēzeknes SEZ	50,9	1,6	1,6
Latgales SEZ	3,0	7,2	16,5
Kopā:	**76,3**	**50,6**	**66,7**

Realizēto investīciju projektu skaits*

	2018	2019	2020
Rīgas brīvosta	7	7	9
Ventspils brīvosta	12	-	-
Liepājas SEZ	20	29	15
Rēzeknes SEZ	14	-	-
Latgales SEZ	6	8	4
Kopā:	**59**	**44**	**28**

** Satiksmes ministrijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sniegti dati pēc brīvostu un SEZ sniegtās informācijas 2022. gada martā.*
</td>
</tr>
<tr>
<td>8.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td>
<td>
<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītājs</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Ņemot vērā, ka nav pieejama precīza informācija par komercsabiedrību ieguldījumu apjomiem, tad sasnieguma rādītāji netiek noteikti.</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr>
</table>
</td>
</tr>
<tr>
<td>9.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td>
<td>PVN atvieglojums brīvostu un SEZ eksporta regulējuma darījumos ir saistīts ar pakalpojumu sniegšanas un eksporta lomas pieaugumu, vienlaikus tam arī ir politiski un sociālekonomiski cēloņi. Īpašs akcents tiek likts uz preču importu un eksportu caur Latviju, tādēļ PVN atvieglojumu ir vērtīgāk saglabāt teritorijās, kas ir stratēģisks svarīgu transporta maģistrāļu, dzelzceļa līniju krustpunkts un izeja uz jūru, kur ir vienlīdz labi pieejami visi valsts tautsaimniecībai svarīgākie virzieni. Tāpat būtisks ir infrastruktūras nodrošinājums, ko visas Latvijas teritorijas veiksmīga importa un eksporta plūsmai nevar piedāvāt, it sevišķi loģistikas un to izmaksu ziņā.</td>
</tr>
</table>

10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Attiecībā uz *ilgtermiņa ieguldījumu piegādēm* pastāv risks, ka Eiropas Komisija varētu uzsākt pārkāpuma procedūru par likuma 3. panta otrās daļas 2. punkta regulējuma piemērošanu.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Likumā noteikti tiešo nodokļu atvieglojumi, skatīt veidlapu Nr. 1.2.5. "Tiešo nodokļu atvieglojumu piemērošana brīvostās vai speciālajās ekonomiskajās zonās". Atbilstoši 2021. gada 8. aprīļa sēdes protokola Nr. 32. 37. § 5. punktā *"Informatīvais ziņojums "Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu""* iekļautā plāna 2.kategorijai *"Nodokļu atvieglojumi, kuriem mērķis un sasniedzamie rādītāji nav definējami"* SEZ un brīvostu komercsabiedrībām pieejami vēl šādi nevērtējamie atvieglojumi: 1) ar plāna Nr. 2.5.1. Iezīmētai (marķētai) petrolejai, dīzeļdegvielai (gāzeļļai), degvieleļļai (kuras kolorimetriskais indekss ir mazāks par 2,0 un kinemātiskā viskozitāte 50°C ir mazāka par 25 mm2/s), tās aizstājējproduktiem un komponentiem akcīzes nodokli aprēķina pēc likmes 60 *euro* par 1000 litriem (biodīzeļdegvielai, kas pilnībā iegūta no biomasas 21 *euro* par 1000 litriem), ja attiecīgie naftas produkti, kurus licencēta kapitālsabiedrība, zonas kapitālsabiedrība, zonas pārvalde vai brīvostas pārvalde brīvās zonas teritorijā izmanto: a) stacionārās iekārtās; b) celtņos un citos tamlīdzīgos objektos; c) iekārtās, kuras tiek izmantotas celtniecības darbos tikai brīvās zonas teritorijā; d) tehnikā, kas pēc savas konstrukcijas nav paredzēta satiksmei pa koplietošanas ceļiem *(likuma "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās" 3.panta devītā daļa)*; 2) ar plāna Nr. 2.5.20. No nodokļa ir atbrīvoti naftas produkti, kurus licencēta kapitālsabiedrība, zonas kapitālsabiedrība, zonas pārvalde vai brīvostas pārvalde izmanto kuģos un citos peldlīdzekļos, kuri netiek izmantoti atpūtas un izklaides vajadzībām un citiem noteiktiem mērķiem, un elektroenerģijas ražošanai vai kombinētās iekārtās, kas ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju

		(likuma "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās" 3.panta astotā daļa).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Īpašais pievienotās vērtības nodokļa piemērošanas režīms lauksaimniekiem**
N.p.k.	**1.4.18.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 135. pants.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Lauksaimnieks[1], kas nav reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* maksātāju reģistrā, paša ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju nododot lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam[2], saņem no tā PVN kompensāciju **14%** apmērā no piegādātās lauksaimniecības produkcijas vērtības. Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs savā PVN deklarācijā par taksācijas periodu samazina valsts budžetā maksājamo PVN summu par lauksaimniekam izmaksātās kompensācijas summu. Kompensācija ir par PVN, ko lauksaimnieks samaksājis, iegādājoties preces un saņemot pakalpojumus, lai nodrošinātu lauksaimniecības produkcijas ražošanu. Kompensāciju var saņem arī atbilstīga lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, ja tā: 1) nav reģistrēts PVN maksātājs; 2) saņemto kompensāciju pilnā apmērā izmaksā lauksaimniekam. Kompensāciju izmaksā arī šādi reģistrēti PVN maksātāji (ja tie ievēro likumā minētos nosacījums):

[1] Likuma 135.panta izpratnē lauksaimnieks ir fiziskā vai juridiskā persona, kura nodarbojas ar lauksaimniecības kultūru, lopkopības un zivsaimniecības produkcijas (turpmāk — lauksaimniecības produkcija) ražošanu, kura nav reģistrēts PVN maksātājs un uz kuru attiecas PVN īpašais piemērošanas režīms lauksaimniekiem.

[2] Likuma 135.panta izpratnē lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs ir reģistrēts PVN maksātājs, kurš veic vai nodrošina lauksaimniecības produkcijas pirmapstrādi vai pārstrādā iepirktu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju.

		1) atbilstīgas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības; 2) Lauku atbalsta dienests, kas iepērk no lauksaimnieka paša ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju intervences uzkrājumu veidošanai. Lai lauksaimnieks varētu saņemt kompensāciju, tas iesniedz konkrētajam lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam apliecinājumu, ka lauksaimnieks nav reģistrēts PVN maksātājs un ka tam ir tiesības saņemt kompensāciju saskaņā ar likuma 135.pantu. Īpašais PVN režīms nav piemērojams, ja: 1) lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam nodod iepirktus vai pārstrādātus produktus vai savāktus savvaļā augošus augu valsts produktus, vai sēnes, vai nozvejotus vai nomedītus dzīvnieku valsts produktus, kuri nav iegūti lauksaimniecības produkcijas ražošanas rezultātā; 2) lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs neveic vai nenodrošina no lauksaimnieka iepirktās produkcijas pārstrādi, bet izmanto to tirdzniecībai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Īpašā PVN režīma ieviešanas mērķis ir daļēji kompensēt lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kas nav reģistrēti kā PVN maksātāji, PVN, ko tie saimnieciskās darbības ietvaros ir samaksājuši par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem, un mazināt administratīvo slogu gan lauksaimniekiem, gan VID.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Īpašais PVN piemērošanas režīms paredzēts lauksaimniekiem kā alternatīva iespēja saņemt PVN daļēju atmaksu par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai, nereģistrējoties VID PVN maksātāju reģistrā. Neskatoties uz to, ka lauksaimniekam ir tiesības izmantot minēto režīmu, tam pastāv arī izvēles iespēja reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā un veikt valsts budžetā PVN iemaksu, kā arī saņemt no valsts budžeta PVN atmaksu vispārējā kārtībā. Lauksaimniekam, kura ar PVN apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā ir pārsniegusi 50 000 *euro,* ir pienākums reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā saskaņā ar likumā noteikto. Īpašais PVN piemērošanas režīms lauksaimniekam atbilst Padomes 2006. gada 18. novembra Direktīvas 2006/112/EK *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva)* XII sadaļas "Īpaši režīmi" 2.nodaļai "Kopējais vienotas likmes režīms lauksaimniekiem". Īpašais PVN piemērošanas režīms, kad lauksaimniekam, nereģistrējoties kā PVN maksātājam, ir tiesības saņemt PVN kompensāciju 14% apmērā par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem, lai nodrošinātu lauksaimniecības produkcijas ražošanu, atbilst tā ieviešanas mērķim un mazina administratīvo slogu gan lauksaimniekiem, gan VID.

		PVN ir neitrāls attiecībā pret uzņēmējiem, kas ir reģistrēti PVN maksātāji, jo PVN ir patēriņa nodoklis, ko faktiski maksā gala patērētājs iegādājoties preces un saņemot pakalpojumus, savukārt uzņēmēji ir tie, kas, piegādājot preces un sniedzot pakalpojumus, iekasē PVN summu no gala patērētājiem un to iemaksā valsts budžetā. Turklāt pirms iekasētā PVN iemaksāšanas valsts budžetā, uzņēmējiem ir tiesības atskaitīt samaksāto PVN par iegādātajām precēm un pakalpojumiem – tas nodrošina PVN sistēmas neitralitāti. Ja valsts budžetā maksājamā aprēķinātā PVN summa ir mazāka nekā priekšnodoklī atskaitāmā summa, uzņēmējiem rodas PVN pārmaksa, kuru ir tiesības saņemt atpakaļ no valsts budžeta. Savukārt lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kas nav reģistrēti PVN maksātāji, iegādājoties preces un saņemot pakalpojumus, kas nepieciešami lauksaimniecības produkcijas ražošanas procesa nodrošināšanai, jāmaksā PVN, kuru tie nevar atskaitīt kā priekšnodokli. Līdz ar to PVN atvieglojums atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Saskaņā ar VID informāciju[3], lauksaimniecības nozarē (NACE 2.red.01 *Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības*) 2022. gada 1. janvārī bija reģistrēti 33 967 nodokļu maksātāji, no kuriem 12 365 bija fiziskās personas un 21 602 juridiskās personas. Zemkopības ministrijas rīcībā nav ziņu par to, cik no nodokļu maksātājiem lauksaimniecības nozarē ir reģistrēti kā PVN maksātāji, tomēr tie varētu būt salīdzinoši mazākā daļa no visiem lauksaimniecības nozares nodokļu maksātājiem. Tas izskaidrojams ar to, ka lauksaimniecības nozares nodokļu maksātāji pārsvarā grāmatvedību kārto vienkāršā ieraksta sistēmā un attiecīgi maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli no saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma. Tomēr lauksaimniecības nozarei tipiski ir tas, ka izdevumu apmērs ir salīdzinoši liels, vērtējot to pret ieņēmumu apmēru. Tādēļ arī lauksaimniecības ražošanas procesā lielu daļu veido izdevumi, kas ir preces un pakalpojumi, kuriem piemēro PVN. Ņemot vērā, ka nav iespējams iegūt informāciju par lauksaimniekiem, kas kārtējā gadā ir saņēmuši PVN 14% kompensāciju, tad, lai novērtētu PVN atvieglojuma piemērošanu, uzrādīts to lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāju skaits, kuri veikuši PVN 14% izmaksas lauksaimniekiem.

[3] Valsts ieņēmumu dienesta informācija.
Pieejams: https://www.vid.gov.lv/lv/nozaru-vizualizacija

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāju skaits, kas PVN deklarācijā ir norādījuši lauksaimniekiem izmaksāto kompensāciju

	2018	2019	2020	2021
Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāju skaits*	202	178	173	159

***Avots**: VID dati no nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.*

* Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāju skaits, kas lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir izmaksājuši PVN 14 % kompensāciju un uzrādījuši to PVN deklarācijas 65.rindā.

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Lauksaimniekiem izmaksātās PVN 14% kompensācijas apmērs

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme*, *milj. euro*	**8,05**	**8,60**	**8,76**	**9,23**

**Nodokļa maksātāju PVN deklarācijas 65.rindā norādītais lauksaimniekiem izmaksātās kompensācijas apmērs.*

***Avots**: VID dati no nodokļu maksātāju iesniegtajām PVN deklarācijām.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

PVN kompensācija lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kuri nav reģistrējušies VID PVN maksātāju reģistrā, ir spēkā no **1995. gada 1. maija**, kad stājās spēkā likums *"Par pievienotās vērtības nodokli"*. Tobrīd noteiktā PVN kompensācija lauksaimniecības produkcijas ražotājiem bija **15%** apmērā no piegādātās produkcijas vērtības, kamēr PVN standartlikme bija noteikta 18%.

Sākot ar 1996. gada 1. jūliju PVN kompensācija tika samazināta līdz **12%**.

2010. gadā izdarīta virkne nodokļu izmaiņu, lai Latvijas tautsaimniecība pēc iespējas sekmīgāk pārvarētu ekonomisko lejupslīdi. Zemkopības ministrija sadarbībā ar lauksaimnieku nevalstiskajām organizācijām sagatavoja priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos attiecībā uz nodokļu politikas pilnveidošanu lauksaimniekiem. Ņemot vērā, ka ar 2008. gada 12. decembrī pieņemto likumprojektu *"Grozījumi likumā "Par pievienotās vērtības nodokli""*[4] PVN standartlikme ar 2009. gada 1. janvāri tika palielināta no 18% uz 21%, tad viens no priekšlikumiem lauksaimnieku konkurētspējas veicināšanai un ekonomiskās lejupslīdes pārvarēšanai bija palielināt PVN kompensācijas apmēru no 12% uz 15%, kompensējot PVN standartlikmes palielinājumu par 3 procentpunktiem. Taču 2009. gada 1. decembrī pieņemts likumprojekts *"Grozījumi likumā "Par pievienotās vērtības nodokli""*[5], ar kuriem kompensācijas apmērs palielināts no **12** līdz **14%**.

Kopumā nozares nomaksātais PVN apmērs 2021.gadā bija negatīvs – 83,4 milj. *euro* apmērā[6]. Tas nozīmē, ka lauksaimniecības nozares nodokļa maksātājiem valsts budžetā maksājamā aprēķinātā PVN summa ir mazāka nekā priekšnodoklī atskaitāmā summa un lauksaimniecības nozares

</td></tr>
</table>

[4] 2008.gada 12.decembrī pieņemtais likumprojekts *"Grozījumi likumā "Par pievienotās vērtības nodokli""*
***Pieejams**: https://likumi.lv/ta/id/185630-grozijumi-likuma-par-pievienotas-vertibas-nodokli-*

[5] 2009.gada 1.decembrī pieņemtais likumprojekts *"Grozījumi likumā "Par pievienotās vērtības nodokli""*
***Pieejams**: https://likumi.lv/ta/id/202360-grozijumi-likuma-par-pievienotas-vertibas-nodokli-*

[6] VID sniegtie dati Zemkopības ministrijai 2022. gada 25. jūlijā.

		uzņēmējiem 2021.gadā izveidojās PVN pārmaksa, kuru tiem ir tiesības saņemt atpakaļ no valsts budžeta. Tas apliecina to, ka lauksaimniecības nozares uzņēmēju naudas plūsmā salīdzinoši lielu daļu veido izdevumi par precēm un pakalpojumiem, kas ir ar PVN apliekami objekti. Tā kā lauksaimnieks ir tiesīgs saņemt PVN kompensāciju 14% apmērā tikai tādā gadījumā, ja tas paša ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju nodod lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam (nevis, piemēram, uzpircējam), tad netiešā veidā PVN atvieglojums arī nodrošina pārtikas ražotājiem nepieciešamo izejvielu pieejamību, nepārtraukta pārtikas ražošanas procesa nodrošināšanai. Jāpiemin, ka Eiropas Komisija vienmēr ir uzsvērusi, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm arī no valsts līdzekļiem ir jāpiešķir atbalsts savas valsts lauksaimniekiem, tā rodot līdzsvaru starp Eiropas Savienību un dalībvalstu budžeta nodrošināto finansējumu. Valsts līdzfinansējuma nodrošināšana lauksaimniekiem nodokļu atvieglojumu veidā ir viens no veidiem, kā valsts var atbalstīt lauksaimniekus. Turklāt lauksaimniecības produkcijas un pārtikas nodrošinājuma jautājums vienmēr ir bijis svarīgs ik vienai valstij un valsts apdraudējuma gadījumā ir nepieciešams, lai tā spētu nodrošināt savus iedzīvotājus ar pārtiku. Neraugoties uz to, ka Eiropas Savienības, tostarp arī Latvijas iedzīvotājiem nav pamata bažām par nodrošinājumu ar pārtiku, tomēr paliek aktuāls jautājums par stabila pārtikas ražošanas procesa nodrošināšanu brīdī, kad daudzas valstis joprojām cīnās ar COVID-19 pandēmijas sekām un Krievijas sāktais karš Ukrainā radījis jaunu cenu pieaugumu pasaules pārtikas, enerģijas un mēslošanas līdzekļu tirgū. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt lauksaimnieku un citu pārtikas ražotāju spēju turpināt darbību esošajā situācijā, lai nodrošinātu pārtikas piegāžu nepārtrauktību.
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs: **2021** / **2022** / **2023** Ņemot vērā, ka atbrīvojuma mērķis ir mazināt administratīvo slogu, tad netiek uzskaitīts to lauksaimnieku skaits, kas saņem PVN kompensāciju 14% apmērā. — **X** / **X** / **X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs	Īpašā PVN režīma pozitīvais efekts ir mazināts administratīvais slogs, jo mazajiem lauksaimniekiem nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā un nav jāveic PVN deklarācijas sagatavošana. Ja lauksaimniecības nozarē nebūtu ieviests īpašais PVN piemērošanas režīms, tad, iespējams, daļa lauksaimniecības produkcijas ražotāju, kuri šobrīd nav reģistrēti PVN maksātāji, izvēlētos par tādiem kļūt. Līdz ar to palielinātos administratīvais

	izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	slogs gan lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, gan arī VID, administrējot šo nodokļu maksātāju nodokļu nomaksu.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav identificēti.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir pieejami šādi papildus atvieglojumi un atbrīvojumi: 1) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums ienākumam no lauksaimnieciskās ražošanas 3 000 *euro* apmērā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.10.*); 2) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums saņemtajām summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.26.*); 3) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums sezonas laukstrādnieku ienākumiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.28.*); 4) uzņēmuma ienākuma nodokļa atvieglojums lauksaimniecībai par summām, kas izmaksātas subsīdiju veidā attīstībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.2.3.*); 5) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums lauksaimniecības ēkām un inženierbūvēm (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.3.14.*); 6) akcīzes nodokļa atvieglojums lauksaimniecības produkcijas ražošanā izmantotai dīzeļdegvielai (gāzeļļai) un biodīzeļdegvielai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.17.*); 7) transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.7.4. un 1.7.5.*); 8) uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.8.3.*). Lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi, tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām,

		subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Priekšnodokļa korekcija zaudētiem parādiem**
N.p.k.	**1.4.19.**

	Normatīvais akts	*Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 105.pants.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ja preču piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja zaudētā parāda vērtība vienam preču vai pakalpojumu saņēmējam bez pievienotās vērtības nodokļa *(turpmāk – PVN)* ir mazāka par 1000 *euro*[1], reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības valsts budžetā iemaksāto PVN summu samazināt par zaudētā parāda PVN summu, ja ir izpildīti visi nosacījumi *(turpmāk – zaudētā parāda nosacījumi)*: 1) par piegādātajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem ir izrakstīts rēķins vai nodokļa rēķins; 2) parāds ir radies pēdējo triju taksācijas gadu laikā; 3) par veikto darījumu ir aprēķināts PVN, un tas ir norādīts attiecīgā taksācijas perioda PVN deklarācijā; 4) zaudētā parāda summa ir norakstīta no nedrošiem parādiem paredzēto speciālo uzkrājumu summas vai tieši zaudējumos (izdevumos) reģistrēta nodokļa maksātāja grāmatvedībā kārtējā taksācijas periodā vai kādā no iepriekšējiem taksācijas periodiem; 5) preču vai pakalpojumu saņēmējs ar preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju nav saistītas personas likuma *"Par nodokļiem un nodevām"* izpratnē; 6) preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana atbilstošajam preču vai pakalpojumu saņēmējam ir pārtraukta vismaz pirms trim mēnešiem un nav atjaunota; 7) reģistrēts PVN maksātājs nav nodevis (cedējis) savas prasījuma tiesības citai personai;

[1] Līdz 2023. gada 31. decembrim spēkā esošā redakcija: Ja preču piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja zaudētā parāda vērtība vienam preču vai pakalpojumu saņēmējam bez PVN ir mazāka par 430 euro, reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības valsts budžetā iemaksāto PVN summu samazināt par zaudētā parāda PVN summu, ja ir izpildīti visi zaudētā parāda nosacījumi.

		8) reģistrēts PVN maksātājs var pierādīt, ka tas ir veicis pasākumus zaudētā parāda atgūšanai; 9) preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs līdz pēctaksācijas gada 1. martam ir nosūtījis preču vai pakalpojumu saņēmējam, kurš ir reģistrēts PVN maksātājs vai kurš preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas brīdī bija reģistrēts PVN maksātājs, informāciju par to, ka attiecīgais parāds šā likuma izpratnē tiek uzskatīts par zaudēto parādu. Nosacījums, ka parāds ir radies pēdējo triju taksācijas gadu laikā, īstenojas, ja triju gadu laikā no parāda rašanās brīža: 1) ir iesniegts prasības pieteikums tiesā par parāda piedziņu no preču vai pakalpojumu saņēmēja (attiecas uz zaudēto parādu bez summas ierobežojuma); 2) uzsākta preču vai pakalpojumu saņēmēja bankrota procedūra (attiecas uz pusi no zaudētā parāda PVN summas atgūšanu); 3) uzsākta preču vai pakalpojumu saņēmēja maksātnespējas procedūra (attiecas uz zaudētā parāda PVN summas atgūšanu, kad tiesa ir apstiprinājusi preču vai pakalpojumu saņēmēja maksātnespējas procedūras pabeigšanu, vai, ja preču vai pakalpojumu saņēmējs ir fiziskā persona, kad tiesa ir apstiprinājusi bankrota procedūras pabeigšanu). Ja preču piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja zaudētā parāda vērtība vienam preču vai pakalpojumu saņēmējam bez PVN ir sasniegusi vai pārsniegusi 1000 *euro*, reģistrētam PVN maksātājam ir tiesības valsts budžetā maksājamo PVN summu samazināt par zaudētā parāda PVN summu, ja ir izpildīti *zaudētā parāda nosacījumi* un ir tiesas spriedums par parāda piedziņu no preču vai pakalpojumu saņēmēja un tiesu izpildītāja akts par piedziņas neiespējamību. Preču piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam ir tiesības valsts budžetā maksājamo PVN summu samazināt par pusi no zaudētā parāda PVN summas, ja ir izpildīti *zaudētā parāda nosacījumi* (izņemot sestajā un devītajā apakšpunktā minētos), pārtraukta preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana un uzsākta preču vai pakalpojumu saņēmēja bankrota procedūra. Par atlikušo zaudētā parāda PVN summu preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs samazina valsts budžetā maksājamo PVN summu pēc tam, kad preču vai pakalpojumu saņēmējam ir izbeigts maksātnespējas process sakarā ar bankrota procedūras pabeigšanu. Ja ir izpildīti *zaudētā parāda nosacījumi* (izņemot sestajā un devītajā apakšpunktā minētos), pārtraukta preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana, preču piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam ir tiesības valsts budžetā maksājamo PVN summu samazināt par zaudētā parāda PVN summu, kas ir atzīta saskaņā ar kreditoru prasījumu reģistru, kad tiesa ir apstiprinājusi preču vai pakalpojumu saņēmēja maksātnespējas procedūras

<table>
<tr><td></td><td></td><td>pabeigšanu, vai, ja preču vai pakalpojumu saņēmējs ir fiziskā persona, — kad tiesa ir apstiprinājusi bankrota procedūras pabeigšanu.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Normas mērķis ir nodrošināt tiesības preču piegādātājam vai pakalpojuma sniedzējam samazināt valsts budžetā maksājamo PVN par zaudētā parāda PVN summu, proti, norakstīt (nokoriģēt) no darījuma partnera puses nesamaksāto PVN, tādējādi samazinot daļu no zaudētā parāda un vienlaikus mazinot negatīvo ietekmi uz uzņēmuma konkurētspēju.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Regulējums atbilst PVN izvēles normai, kas noteikta Eiropas Padomes 2006.gada 28.novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk - Direktīva 2006/112/EK) 90.pantā. Latvija ir izvēlējusies atļaut minēto atvieglojumu piemērot visiem tiem PVN maksātājiem, kuri izpilda likumā noteiktos kritērijus. Norma labvēlīgi ietekmē uzņēmējdarbības vidi, administratīvās procedūras un administratīvo slogu attiecībā uz PVN apliekamām personām, kuras izmanto minēto regulējumu.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Reģistrēto PVN maksātāju skaits, kuri ir izmantojuši priekšnodokļa korekciju zaudētiem parādiem
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Reģistrēto PVN maksātāju skaits, kuri pieprasījuši PVN atmaksu (kuriem ir izveidojušies zaudētie parādi)</td><td>206</td><td>243</td><td>218</td><td>195</td></tr>
<tr><td>Reģistrēto PVN maksātāju skaits, kuri atmaksājuši PVN (zaudētā parāda negatīvā vērtība, kad par saņemtajām precēm vai pakalpojumiem atskaitītā priekšnodokļa summa jāatmaksā valsts budžetā)</td><td>46</td><td>39</td><td>23</td><td>18</td></tr>
</table>
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) dati uz 19.08.2022.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Priekšnodokļa korekcijas zaudētiem parādiem radītā fiskālā ietekme
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Reģistrēto PVN maksātāju pieprasītā PVN atmaksas summa, tūkst. euro</td><td>1 376,9</td><td>821,3</td><td>709,9</td><td>811,3</td></tr>
<tr><td>Reģistrēto PVN maksātāju atmaksātā PVN summa, tūkst. euro</td><td>68,6</td><td>81,1</td><td>60,9</td><td>32,9</td></tr>
<tr><td>Saldo no PVN korekcijas zaudētiem parādiem (fiskālā ietekme), tūkst. euro</td><td>1 308,3</td><td>740,2</td><td>649,0</td><td>778,4</td></tr>
</table>
Avots: VID dati uz 19.08.2022.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Norma, kas nosaka, ka reģistrētam PVN maksātājam ir tiesības koriģēt priekšnodokli par zaudētiem parādiem, ir spēkā no 2009. gada 1 .decembra. Likumā "Par pievienotās vērtības nodokli", izpildoties zaudētā parāda nosacījumiem, tika noteikts darījuma vērtības slieksnis 300 lati (pārejot uz euro, summa tika izteikta euro izteiksmē, proti 430 euro, nemainot sliekšņa lielumu, bet to matemātiski noapaļojot).</td></tr>
</table>

Latvijas uzņēmumu zaudēto parādu īpatsvars no to kopējiem ar PVN apliekamiem darījumiem 2018. – 2020. gadā veidoja vidēji 0,15 %.

Zaudēto parādu īpatsvars no uzņēmumu kopējiem ar PVN apliekamiem darījumiem

	2018	2019	2020	2021
Zaudēto parādu vērtība bez PVN, *milj. euro*	6,5	4,2	3,4	3,9
Uzņēmumu kopējā ar PVN apliekamo darījumu vērtība (bez PVN), *milj. euro*	3 316	2 908	3 022	1 900
Zaudēto parādu īpatsvars, %	0,20	0,14	0,11	0,20

Avots: *VID dati uz 19.08.2022.*

Vērtējot visvairāk priekšnodokļa korekcijās ietverto zaudēto parādu vērtību 2018. – 2021.gadā, augstākie riski ir identificēti *Graudu, sēklu, neapstrādātas tabakas un lopbarības vairumtirdzniecība* nozarē.

Visvairāk pieprasītā PVN atmaksa no zaudētiem parādiem

Nozare	PVN summa, *tūkst.euro*	Zaudēto parādu īpatsvars no kopējās ar PVN apliekamo darījumu vērtības, %
2018.gads "Būvniecības mašīnu un iekārtu iznomāšanas un ekspluatācijas līzings" (NACE 7732)	226,8	3,4%
2019. gads "Graudu, sēklu, neapstrādātas tabakas un lopbarības vairumtirdzniecība" (NACE 4621)	125,3	0,17%
2020.gads "Kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība" (NACE 4673)	147,6	1,6%
2021. gads "Graudu, sēklu, neapstrādātas tabakas un lopbarības vairumtirdzniecība" (NACE 4621)	238,8	0,35%

Avots: *VID dati uz 19.08.2022.*

Savukārt 2023.gadā tika pārskatīts zaudētā parāda vērtības slieksnis un nosacījumi reģistrētiem PVN maksātājiem attiecībā uz priekšnodokļa korekciju zaudētiem parādiem un regulējuma grozījumi stājās spēkā 2024.gada 1.janvārī.

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
		Zaudēto parādu vidējais īpatsvars uzņēmumu kopējā darījumu vērtībā pēdējo trīs gadu periodā nepārsniedz 0,15 %	**≤ 0,15**	**≤ 0,15**	**≤ 0,15**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts	Priekšnodokļa korekcija zaudētiem parādiem veicina uzņēmējdarbības vides sakārtošanu un priekšnodokļa			

	salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	atskaitīšanas kārtības ievērošanu, kā arī VID informētību par apliekamo personu zaudētiem parādiem.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Lai gan likums paredz vairākus kritērijus, kuru izpilde ļauj veikt priekšnodokļa korekciju zaudētiem parādiem, tomēr pastāv risks, ka norma var tikt izmantota negodprātīgā nolūkā, t.i., tiek pieprasīta PVN atmaksa, lai gan priekšnodokļa koriģēšana no preču vai pakalpojumu saņēmēja puses apzināti netiek veikta.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.5.1.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atvieglojums alum, kas saražots mazajās alus darītavās**
N.p.k.	**1.5.1.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 12. panta otrā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Patstāvīgo mazo alus darītavu (arī citas valsts patstāvīgā mazā alus darītavu) saražotajam alum (par 100 litriem) akcīzes nodokli *(turpmāk – AN)* aprēķina par katru absolūtā spirta tilpumprocentu, kas izteikts ar precizitāti līdz vienai desmitdaļai, no 2025.gada 1. marta pēc šādām likmēm: 1) par vienā kalendāra gadā saražotajiem pirmajiem 10 tūkstošiem hektolitru alus – 50% no 9,80 *euro* standartlikmes alum par katra absolūtā spirta tilpumprocentu, bet ne mazāk kā 18,10 *euro* par 100 litriem alus; 2) par pārējo vienā kalendāra gadā saražoto alu – 9,80 *euro* par katru absolūtā spirta tilpumprocentu, bet ne mazāk kā 18,10 *euro* par 100 litriem alus.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis ir saglabāt un attīstīt mazās alus darītavas, kā arī vienlaikus risināt nodarbinātības problēmas reģionos.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Eiropas Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvas 92/83/EEC *par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem*, 4. pants nosaka, ka dalībvalstis var piemērot pazeminātas nodokļu likmes alum, kas darīts patstāvīgajās mazajās alus darītavās un kuras var diferencēt saskaņā ar attiecīgo alus darītavu gada ražošanas apjomu, ievērojot šādus ierobežojumus: 1) pazeminātās likmes neattiecas uz uzņēmumiem, kas ražo vairāk nekā 200 000 hektolitrus alus gadā; 2) pazeminātās likmes, kas var būt zemākas par zemāko likmi, nenosaka zemākas par 50% no valsts standarta AN likmes.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Nodokļa atvieglojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo nodrošina mazo alus darītavu attīstību un ir veicinājis nodarbinātību alus ražošanas sektorā, kā arī nodrošina alus ražotāju konkurētspēju gan vietējā, gan Eiropas Savienības (turpmāk - ES) tirgū.

Saskaņā ar likumu patstāvīga mazā alus darītava ir tāda alus darītava, kura ir juridiski un saimnieciski neatkarīga no citām alus darītavām un izmanto telpas, kas atrodas atsevišķi no citu alus darītavu telpām, un kuras saražotā alus apjoms nepārsniedz 50 tūkstošus hektolitru gadā[1].

2004. gadā patstāvīgo mazo alus darītavu statusam atbilda sešas Latvijas alus darītavas, kurās saražoja 2,5% no visa Latvijā saražotā alus.

Vērtējot nozares attīstību, secināms, ka tā ir bijusi būtiska. 2020. gadā Latvijā bija reģistrēti 63 alus ražotāji, no kuriem 61 alus darītavai ir piešķirts patstāvīgās mazās alus darītavas statuss. Līdz ar to kopš AN atvieglojuma ieviešanas, patstāvīgo mazo alus darītavu skaits ir pieaudzis desmit reizes. Tas ir ievērojams mazo alus darītavu skaita pieaugums. Pieaugot patstāvīgo mazo alus darītavu skaitam, ir nodrošinātas arī darba vietas galvenokārt vietējiem iedzīvotajiem lauku reģionos. Pēdējos gados patstāvīgajās mazajās alus darītavās ik gadu nodarbināti vairāk kā 3000 darbinieki.

2020. gadā patstāvīgajās mazajās alus darītavās kopumā saražoja 27% no alus ražotāju kopējā saražotā alus apjoma un nodarbināja 81% no visiem alus ražotāju nodarbinātajiem.

Vērtējot mazo alus darītavu attīstības dinamiku, secināms, ka nodokļa atvieglojums pilnībā atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Patstāvīgo mazo alus darītavu skaits, kuras saņem atbrīvojumu
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Latvijas patstāvīgo mazo alus darītavu skaits</td><td>56</td><td>59</td><td>66</td><td>72</td></tr>
</table>
Avots: Nodokļu maksātāju iesniegto "Alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarāciju" dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme no Latvijas mazajās alus darītavās saražotā apjoma, milj. euro</td><td>1,6</td><td>2,2</td><td>2,3</td><td>2,3</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls,</td><td>AN atvieglojums alum ieviests 2005. gada 10. maijā, lai saglabātu un attīstītu Latvijas mazās alus darītavas.

Pirms AN atvieglojuma ieviešanas, AN standartlikme alum bija noteikta 1,74 euro (1,22 lati) par 100 litriem alus.</td></tr>
</table>

[1] Likuma *"Par akcīzes nodokli"* redakcija, kas spēkā līdz 2022.gada 30.jūnijam. No 2022.gada 1.jūlija *likuma "Par akcīzes nodokli"* 1.panta 2.punkts ir šādā redakcijā "15) patstāvīgais mazais alus ražotājs— alus ražotājs, kurš ir juridiski un saimnieciski neatkarīgs no citiem alus ražotājiem un izmanto telpas, kas atrodas atsevišķi no citu alus ražotāju telpām, un kura saražotā alus apjoms nepārsniedz 50 tūkstošus hektolitru gadā Latvijas Republikā vai attiecīgajā dalībvalstī noteikto apjomu".

	padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Ar 2005. gada 10. maija grozījumiem likumā AN likme patstāvīgajām mazajām alus darītavām tika samazināta, nosakot to 50% no AN standartlikmes, t.i. 0,87 *euro* (0,61 lats) par 100 litriem alus. Ar grozījumu spēkā stāšanos likumā tika iekļauts termins *"patstāvīga mazā alus darītava"* un tā redakcija atbilst šobrīd spēkā esošajai redakcijai[2]. Šādu samazinātu AN likmi jau tobrīd pieļāva Eiropas Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvas 92/83/EEC *par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem (turpmāk - Direktīva 92/83/EEC)*, un tobrīd vienpadsmit ES valsis to piemēroja. Tādēļ, lai par spīti globalizācijas tendencēm, saglabātu un attīstītu Latvijas mazās alus darītavas, alum, kas saražots mazajās alus darītavās (par vienā kalendāra gadā saražotajiem pirmajiem 10 000 hektolitriem), AN likme tika noteikta 50% apmērā no AN standartlikmes alum, bet ne mazāk kā minimālā AN likme alum. Kopš 2005. gada AN likmes alkoholiskajiem dzērieniem tika pārskatītas un paaugstinātas vairākas reizes. **AN likmju izmaiņas alum un stiprajam alkoholam, 2005.-2022.gadā (alkoholiskajiem dzērieniem likmes tiek mainītas tekošā gada 1.martā)** 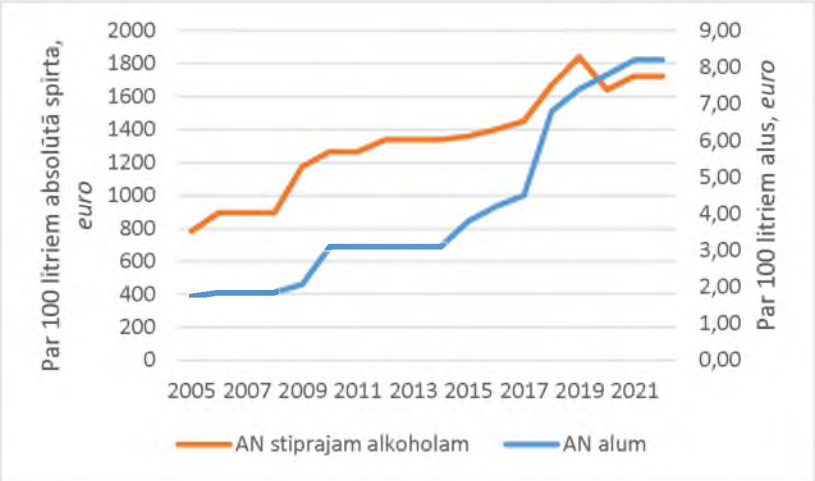 ***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz likumu.* Salīdzinot alkoholisko dzērienu likmju dinamiku, alum AN likme ir paaugstināta visstraujāk. Piemēram, salīdzinot AN likmi alum par 100 litriem (par katru absolūtā spirta tilpumprocentu) 2017. gada 1. martā un 2018. gada 1. martā, tā tika palielināta no 4,50 *euro* līdz 6,80 *euro*, jeb par 51%, savukārt stiprajam alkoholam (par 100 litriem absolūtā spirta) tā tika palielināta no 1450 *euro* līdz 1670 *euro*, jeb vien par 15%. Kopumā vērtējot, AN likme par 100 litriem alus (par katru absolūtā spirta tilpumprocentu) no atvieglojuma ieviešanas 2005. gada 10. maijā līdz 2022. gada 1. janvārim ir paaugstināta no 1,74 *euro* līdz 8,20 *euro*, jeb 4,7 reizes. Salīdzinājumam tajā pašā laika periodā AN likme stiprajam alkoholam (par 100 litriem absolūtā spirta) ir palielināta no 783 *euro* līdz 1724 *euro* jeb 2,2 reizes.

[2] Likuma "Par akcīzes nodokli" redakcija, kas spēkā līdz 2022.gada 30.jūnijam.

		Ministru kabineta 2017. gada 24. maija rīkojuma Nr.245 *"Par Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēm 2018.- 2021. gadam" (turpmāk – nodokļu pamatnostādnes)* V pielikuma 1.6.8. uzdevums nosaka, ka ir jāievēro princips, ka AN likme alum ir 1/3 apmērā no AN pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem par 1 spirta tilpumprocentu. Saskaņā ar nodokļu pamatnostādnēs apstiprināto principu jau šobrīd AN likme alum būtu jāsamazina.
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji / **2021** / **2022** / **2023** Patstāvīgo mazo alus darītavu saražotā alus daudzuma (litros) īpatsvars kopējā saražotā alus apjomā (litros) veido vismaz / **20%** / **20%** / **20%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atvieglojuma pozitīvais efekts salīdzinājumā ar budžeta ieņēmumu samazinājumu ir būtisks, jo patstāvīgo mazo alus darītavu skaita pieaugums kopš atvieglojuma ieviešanas vienlaikus risina arī nodarbinātības problēmas reģionos. Patstāvīgās mazās alus darītavas ik gadu nodrošina vairāk kā 3000 darba vietas galvenokārt lauku reģionos (2019. gadā pat vairāk kā 4000 darba vietas). 2020. gadā patstāvīgās mazās alus darītavas darbaspēka nodokļu veidā valstij samaksājušas 9,2 milj. *euro* (2019. gadā – 14,1 milj. *euro*).
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav pieļaujama krasa nodokļa sloga palielināšana nozarei, kas pēdējos gados ir būtiski attīstījusies un nodrošinājusi gan produkcijas ražošanu kāpumu, gan darba vietas, kā arī pienesumu tautsaimniecībai un Latvijas valsts budžetam. AN atvieglojuma atcelšana un no tā izrietošā nodokļu sloga palielināšana var izraisīt negatīvas sekas alus ražotājiem, kas būtiski samazinātu to konkurētspēju gan vietējā, gan Eiropas Savienības tirgū.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.

13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atvieglojums vīnam, raudzētiem dzērieniem, starpproduktiem un pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem**[1]
N.p.k.	**1.5.2.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 12. panta trešā, ceturtā, piektā, sestā, astotā, devītā, desmitā, vienpadsmitā un divpadsmitā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Saskaņā ar *Alkoholisko dzērienu aprites likumu* mazā alkoholisko dzērienu darītava ir fiziskā persona – saimnieciskās darbības veicēja *(turpmāk – fiziskā persona)* – vai komersants, kuram ir tiesības ar atvieglotiem nosacījumiem saņemt speciālo atļauju (licenci) apstiprināta noliktavas turētāja darbībai un atvieglojumus akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* nodrošinājuma reģistrēšanai, lai ražotu vīnu, raudzētos dzērienus, starpproduktus, kuru sastāvā esošais spirts ir tikai raudzētas izcelsmes *(turpmāk – starpprodukti)*, vai pārējos alkoholiskos dzērienus no produktiem, kas iegūti savā īpašumā vai valdījumā Latvijas teritorijā esošajos dārzos un dravās vai fiziskās personas vai komercsabiedrības dalībnieka pirmās pakāpes radinieku vai laulātā īpašumā esošajos dārzos un dravās Latvijas teritorijā, ar nosacījumu, ka komercsabiedrības dalībniekam pirms darījuma veikšanas dienas vismaz deviņus mēnešus nepārtraukti pieder ne mazāk kā 35% kapitāla daļu komercsabiedrībā, vai iegūti no savvaļā augošiem augiem (neizmantojot citu saražotos alkoholiskos dzērienus), turklāt nodrošinot, ka: 1) saražotā vīna vai raudzēto dzērienu kopējais apjoms nepārsniedz 15 000 litru kalendāra gadā;

[1] Ņemot vērā to, ka Saeimā 2021.gada 21.oktobrī pieņemts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par akcīzes nodokli", kas paredz AN atvieglojumu 50% apmērā piemērot arī vīnam, raudzētiem dzērieniem, starpproduktiem, kā arī precizē AN atvieglojuma piemērošanu pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, kā arī to, ka šiem nodokļa atvieglojumiem tika noteikts viens mērķis un kopīgi rezultatīvie rādītāji, tad nodokļa atvieglojuma vērtējums sniegts par visiem šiem alkoholiskajiem dzērieniem kopā.

		2) absolūtā alkohola daudzums saražotajos pārējos alkoholiskajos dzērienos nepārsniedz 1 000 litru kalendāra gadā; 3) saražotais starpproduktu kopējais apjoms nepārsniedz 1 000 litru kalendāra gadā. **AN atvieglojums pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem.** Pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, kas saražoti mazo alkoholisko dzērienu darītavās, par vienā kalendāra gadā saražotajiem 1 000 litriem absolūtā spirta piemēro AN likmi 50% apmērā no standartlikmes pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem. AN likme pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem (par 100 litriem absolūtā spirta) no 2025. gada 1.marta noteikta 1 955 *euro*, līdz ar to pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, kas saražoti mazo alkoholisko dzērienu darītavās, par vienā kalendāra gadā saražotajiem 1 000 litriem absolūtā spirta piemēro samazinātu AN likmi 977,50 *euro*. No 2022. gada 1. jūlija arī vīnam, raudzētiem dzērieniem, starpproduktiem AN likme noteikta 50% apmērā no standartlikmes, ja minētos alkoholiskos dzērienus ražo patstāvīgi vidējie ražotāji un mazās alkoholisko dzērienu darītavas, ievērojot noteiktus nosacījumus. **AN atvieglojums vīnam.** Saskaņā ar likuma 12. panta pirmās daļas 2. punktu vīnam (par 100 litriem) no 2025. gada 1. marta AN standartlikme noteikta 134 *euro*. Saskaņā ar likuma 12. panta trešo daļu par vienā kalendāra gadā patstāvīgā vidējā vīna ražotāja saražotajiem 100 hektolitriem vīna vai par mazās alkoholisko dzērienu darītavas, kas ražo vīnu, saražotajiem 150 hektolitriem vīna piemēro likmi 50% apmērā no AN standartlikmes vīnam. Līdz ar to patstāvīgā vidējā vīna ražotāja saražotajiem 100 hektolitriem vīna vai par mazās alkoholisko dzērienu darītavas, kas ražo vīnu, saražotajiem 150 hektolitriem vīna piemēro AN samazināto likmi, kas par 100 litriem vīna ir 67 *euro*. **AN atvieglojums raudzētajiem dzērieniem.** Saskaņā ar likuma 12. panta pirmās daļas 3. punktu raudzētajiem dzērieniem (par 100 litriem) no 2025. gada 1. marta AN standartlikme noteikta: a) ar absolūtā spirta saturu līdz 6 tilpumprocentiem (ieskaitot) — 77 *euro*, b) ar absolūtā spirta saturu virs 6 tilpumprocentiem — 134 *euro*. Saskaņā ar likuma 12. panta ceturto daļu par vienā kalendāra gadā patstāvīgā vidējā raudzēto dzērienu ražotāja saražotajiem 1500 hektolitriem raudzēto dzērienu vai par mazās alkoholisko dzērienu darītavas, kas ražo raudzētos dzērienus, saražotajiem 150 hektolitriem raudzēto dzērienu piemēro likmi 50% apmērā

		no AN standartlikmes raudzētajiem dzērieniem. Līdz ar to patstāvīgā vidējā raudzēto dzērienu ražotāja saražotajiem 1500 hektolitriem raudzēto dzērienu vai par mazās alkoholisko dzērienu darītavas, kas ražo raudzētos dzērienus, saražotajiem 150 hektolitriem raudzēto dzērienu piemēro AN samazināto likmi, kas par 100 litriem raudzēto dzērienu ir: a) ar absolūtā spirta saturu līdz 6 tilpumprocentiem (ieskaitot) — 38,5 *euro*, b) ar absolūtā spirta saturu virs 6 tilpumprocentiem — 67 *euro*. Likuma 12. panta desmitā daļa nosaka, lai piemērotu samazinātu AN likmi, saražotie raudzētie dzērieni iegūstami, raudzējot augļus, ogas, dārzeņus, šķīdinot ūdenī medu vai raudzējot svaigu sulu vai paša ražotu sulas koncentrātu, kas iegūts no iepriekš minētā. Ražojot raudzētos dzērienus, nav atļauts pievienot nekādu citu spirtu vai alkoholisko dzērienu. Par spirta pievienošanu neuzskata gadījumu, kad vajadzīgajā devā tiek pievienots spirts, kuru izmanto, lai atšķaidītu vai izšķīdinātu aromatizētājus, ciktāl spirta tilpumkoncentrācija nepalielinās vairāk kā par 1,2 tilpumprocentiem. **AN atvieglojums starpproduktiem.** Saskaņā ar likuma 12. panta pirmās daļas 4. punktu starpproduktiem (par 100 litriem) no 2025. gada 1. marta AN standartlikme noteikta: a) ar absolūtā spirta saturu līdz 15 tilpumprocentiem (ieskaitot) — 159 *euro*, b) ar absolūtā spirta saturu no 15 tilpumprocentiem (neieskaitot) līdz 22 tilpumprocentiem (ieskaitot) — 264 *euro*. Saskaņā ar likuma 12. panta piekto daļu par vienā kalendāra gadā patstāvīgā vidējā starpproduktu ražotāja saražotajiem 80 hektolitriem starpproduktu vai par mazās alkoholisko dzērienu darītavas, kas ražo starpproduktus, saražotajiem 10 hektolitriem starpproduktu piemēro likmi 50% apmērā no AN standartlikmes starpproduktiem. Līdz ar to par patstāvīgā vidējā starpproduktu ražotāja saražotajiem 80 hektolitriem starpproduktu vai par mazās alkoholisko dzērienu darītavas, kas ražo starpproduktus, saražotajiem 10 hektolitriem starpproduktu piemēro AN samazināto likmi, kas par 100 litriem starpproduktu ir: a) ar absolūtā spirta saturu līdz 15 tilpumprocentiem (ieskaitot) — 79,50 *euro*, b) ar absolūtā spirta saturu no 15 tilpumprocentiem (neieskaitot) līdz 22 tilpumprocentiem (ieskaitot) — 132 *euro*. Saskaņā ar likuma 12. panta astoto, devīto, vienpadsmito un divpadsmito daļu noteikts, ka samazināto AN likmi 50% apmērā no standartlikmes piemēro arī citās dalībvalstīs saražotajiem un kalendāra gadā no tām ievestajiem vīniem, raudzētiem

<table>
<tr><td></td><td></td><td>dzērieniem, starpproduktiem un pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, ja akcīzes nodokļa maksātājs pierāda, ka saņemtie pārējie alkoholiskie dzērieni saražoti citas dalībvalsts mazajā alkoholisko dzērienu darītavā.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Nodokļa atvieglojuma mērķis ir veicināt Latvijas mazo sidru, dzirkstošā vīna, vīna, starpproduktu un pārējo mazo alkoholisko dzērienu ražotāju attīstību, sekmējot to ražošanas apjomu pieaugumu un vienlaikus radot priekšnosacījumus to iziešanai eksporta tirgos.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>AN 50% atvieglojums pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, kas saražoti mazo alkoholisko dzērienu darītavās, par vienā kalendāra gadā saražotajiem 1 000 litriem absolūtā spirta stājies spēkā 2019. gada 1. martā.

AN 50% atvieglojums vīnam, raudzētiem dzērieniem un starpproduktiem stājas spēkā 2022. gada 1. jūlijā.

Ņemot vērā, ka atvieglojumi ieviesti salīdzinoši nesen, tad secinājumi par nodokļa atbrīvojuma efektivitāti tiks izdarīti nākošajā izvērtējuma posmā.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Mazo alkoholisko dzērienu darītavu skaits, kas saņēmušas AN atvieglojumu
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Mazo alkoholisko dzērienu darītavu skaits</td><td>-*</td><td>43</td><td>46</td><td>57</td></tr>
</table>
* Ieviests no 2019.gada 1.marta.
Avots: Nodokļu maksātāju iesniegto "Alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarāciju" dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj.euro</td><td>-*</td><td>0,04</td><td>0,06</td><td>0,10</td></tr>
</table>
* Ieviests no 2019.gada 1.marta.
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Eiropas Padomes 2020. gada 29. jūlija Direktīva 2020/1151/ES, ar ko groza Direktīvu 92/83/EEK par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem (turpmāk - Direktīva 2020/1151/ES) paredz, ka dalībvalstis var piemērot samazināto AN likmi vīnam, raudzētiem dzērieniem un starpproduktiem, ko ražo patstāvīgi sīkražotāji, ievērojot noteiktus nosacījumus.

Saskaņā ar Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvu 92/83/EEK par to kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem (turpmāk - Direktīva 92/83/EEK), kamēr nebija stājusies spēkā Direktīva 2020/1151/ES, samazinātu AN likmi varēja piemērot vienīgi alum un pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, kas saražoti mazajās alkoholisko dzērienu darītavās.

AN atvieglojumu var saņemt:
– patstāvīgais vidējais vīna ražotājs - vīna ražotājs, kurš ir juridiski un saimnieciski neatkarīgs no citiem vīna</td></tr>
</table>

		ražotājiem un izmanto telpas, kas atrodas atsevišķi no citu vīna ražotāju telpām, un kura saražotā vīna apjoms nepārsniedz 100 hektolitru gadā Latvijas Republikā vai attiecīgajā dalībvalstī noteikto apjomu; – **patstāvīgais vidējais raudzēto dzērienu ražotājs** - raudzēto dzērienu ražotājs, kurš ir juridiski un saimnieciski neatkarīgs no citiem raudzēto dzērienu ražotājiem un izmanto telpas, kas atrodas atsevišķi no citu raudzēto dzērienu ražotāju telpām, un kura saražoto raudzēto dzērienu apjoms nepārsniedz 1500 hektolitru gadā Latvijas Republikā vai attiecīgajā dalībvalstī noteikto apjomu; – **patstāvīgais vidējais starpproduktu ražotājs** - starpproduktu ražotājs, kurš ir juridiski un saimnieciski neatkarīgs no citiem starpproduktu ražotājiem un izmanto telpas, kas atrodas atsevišķi no citu starpproduktu ražotāju telpām, un kura saražoto starpproduktu apjoms nepārsniedz 80 hektolitru gadā Latvijas Republikā vai attiecīgajā dalībvalstī noteikto apjomu.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Vīna, raudzēto dzērienu, starpproduktu un pārējo alkoholisko dzērienu, ko saražo Latvijas patstāvīgie vidējie alkoholisko dzērienu ražotāji vai mazās alkoholisko dzērienu darītavas, ražošanas apjoms ik gadu ir palielinājies aptuveni par:	**5%**	**5%**	**5%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atvieglojums veicinās Latvijas mazo sidru, dzirkstošā vīna, vīna, starpproduktu un pārējo alkoholisko dzērienu ražotāju attīstību, sekmēs to ražošanas apjomu pieaugumu un vienlaikus radīs priekšnosacījumus to iziešanai eksporta tirgos.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai	Nav identificēti.			

	samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Saskaņā ar *Alkoholisko dzērienu aprites likumā* noteikto, tie komersanti, kas atbilst minētajā likumā noteiktiem kritērijiem un ir saņēmuši mazās alkoholisko dzērienu darītavas statusu, var saņemt gan finansiālus, gan administratīvā sloga mazinošus atvieglojumus, tai skaitā: a) ar atvieglotiem nosacījumiem iesniedz dokumentus speciālās atļaujas (licences) saņemšanai; b) par speciālās atļaujas (licences) saņemšanu apstiprinātā noliktavas turētāja darbībai maksā valsts nodevu 71 *euro* apmērā (standarta gadījumā valsts nodevas apmērs ir 711 *euro*); c) nav nepieciešams iesniegt AN vispārējo nodrošinājumu, ja vīna vai raudzēto dzērienu un starpproduktu kopējais apjoms nepārsniedz 1 000 litru kalendāra gadā, savukārt darītavām, kas pārsniedz šo limitu vai ražo arī pārējos alkoholiskos dzērienus, minimālā akcīzes nodokļa nodrošinājuma summa ir 800 *euro* (standarta gadījumā vispārējā nodrošinājuma minimālais apmērs ir 15 000 *euro*); d) pašu saražotos alkoholiskos dzērienus var realizēt speciālajā atļaujā (licencē) norādītajā vietā bez atsevišķas mazumtirdzniecības licences, kā arī veikt izbraukuma tirdzniecību, saņemot pašvaldības atļauju; e) ir atļauti skaidras naudas norēķini, neizmantojot kases aparātus un kases sistēmas, tā vietā veicot alkoholisko dzērienu realizāciju no ražotnes, nepieciešams izmantot numurētu un Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētu kvīti, kā arī citi administratīvie atvieglojumi.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atvieglojums naftas gāzēm un pārējiem gāzveida ogļūdeņražiem**
N.p.k.	**1.5.4.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli"(turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14. panta sestā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Naftas gāzēm un pārējiem gāzveida ogļūdeņražiem, ja tos piegādā personām, kuras tos izmanto par kurināmo vai gāzes krāsnīs un citās iekārtās, nevis par degvielu, akcīzes nodokli *(turpmāk – AN)* no 2025. gada aprēķina pēc likmes 44 *euro*[1] par 1000 kilogramiem.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir palielināt enerģijas resursu pieejamību, vienlaicīgi samazinot galalietotāju izmaksas par energoapgādi, kā arī nodrošinot energoefektivitāti.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	2003. gada 27. oktobra Eiropas Padomes Direktīvas 2003/96/EK, *kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (turpmāk - Direktīva 2003/96/EK),* 9. pants, atsaucoties uz 1. pielikuma C tabulu, paredz no 2004. gada 1. janvāra noteikt kurināmajam piemērojamos minimālos nodokļu līmeņus, kur sašķidrinātajai naftas gāzei ir noteikta 0 *euro* likme par 1000 kg gan uzņēmuma vajadzībām, gan ārpus uzņēmuma vajadzībām. AN atvieglojums kā samazinātā nodokļa likme ir ieviests pamatojoties uz Direktīvā 2003/96/EK noteikto.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā, ka naftas gāzi var iegādāties kā Latvijas iedzīvotāji, tā komersanti, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri **saņem** AN atvieglojumu. Lai novērtētu AN atvieglojuma piemērošanu, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri to **piemēro** naftas gāzei. **Komersantu skaits, kas piemēro naftas gāzei AN atvieglojumu** [illegible] 2019 2020 2021 Komersanti (vairumtirgotāji) 16 16 15 ***Avots:*** *Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) dati.*

[1] Līdz 2024. gada 31. decembrim likme bija 0 *euro* par 1000 kg

<table>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *milj. euro*	**8,5**	**9,8**	**10,9**

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

Norma, kas nosaka, ka naftas gāzēm un pārējiem gāzveida ogļūdeņražiem, ja tos piegādā personām, kuras tos izmanto par kurināmo vai gāzes krāsnīs un citās iekārtās, nevis par degvielu, nodokli aprēķina pēc likmes 44 euro par 1000 kilogramiem, ir spēkā **no 2025. gada 1. janvāra,** līdz tam naftas gāzei tika piemērota likme 0 *euro* par 1000 kilogramiem, bija spēkā **no 2004. gada 1. maija**, kad stājās spēkā likums.

Licence degvielas mazumtirdzniecībai vai vairumtirdzniecībai nav nepieciešama, ja gāzi paredzēts piegādāt personām, kuras to izmanto par kurināmo, līdz ar to aprites pārskatos tiek deklarēts tikai mazumtirgotājam piegādātais kopējais apjoms. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta aplēsēm šādā veidā realizētās kurināmās gāzes daudzums veido apmēram sesto daļu no kopējā lietotājiem realizētā kurināmās gāzes daudzuma.

Nodokļa atvieglojums jāvērtē kontekstā ar kopējām galalietotāju izmaksām par energoapgādi. 2022. gada janvārī AS *Nord Pool* vairumtirdzniecības elektroenerģijas vidējā cena bija 143,81 EUR/MWh, kas ir apmēram trīs reizes vairāk kā 2021. gada janvārī. Arī naftas gāzes cenas ir augušas gandrīz divas reizes un 2022. gada janvārī tās sastāda 2,55 EUR/m^3. Valsts līmenī tiek meklēti dažādi risinājumi, lai samazinātu galalietotājiem radīto izmaksu slogu. Līdz 2022. gada 30. aprīlim tika piemēroti pagaidu atvieglojumi elektroenerģijas un dabasgāzes lietotājiem, tomēr nepastāv atvieglojumi tiem lietotājiem, kas apkures vajadzībām izmanto naftas gāzi. Tādējādi nodokļa atvieglojums efektīvi iekļaujas kopējā atvieglojumu mehānismā, nenostādot sliktākā situācijā tos lietotājus, kuri apkurei izmanto naftas gāzi.

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes *(turpmāk – CSP)* datiem mājsaimniecības izvēlas dažādus apkures risinājumus, no kuriem sašķidrinātā naftas gāze sastāda tikai **3%**.

Kurināmā izmantošana mājsaimniecībās 2020. gadā

Kurināmais resurss	Mājsaimniecību patēriņš, TJ	%
Sašķidrinātā naftas gāze	656	3%
Auto un aviācijas benzīns	220	1%
Dīzeļdegviela	1 360	5%
Ogles	55	0%
Dabasgāze	4 598	18%
Malka	16 328	63%
Koksnes atlikumi	298	1%
Koksnes briketes	443	2%
Koksnes granulas	1 835	7%
Kokogles	90	0%
Pavisam	**25 883**	**100%**

Avots: *CSP dati*[2].

</td></tr>
</table>

[2] CSP. Energobilance (TJ).
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/15014

Ievērojot enerģētikas nozares stimulus un mērķus pāriet uz lielāku atjaunojamo energoresursu izmantošanu, nav prognozējams, ka tuvākajos gados naftas gāzes izmantošanas tendences mājsaimniecībās pieaugs.

Ievērojot, ka apkures iekārtu maiņa ir saistāma ar pietiekami apjomīgām finanšu investīcijām, nav prognozējams straujš samazinājums naftas gāzes izmantotāju skaitā.

Naftas gāzes patēriņš mājsaimniecībās

	2016	2017	2018	2019	2020
Sašķidrinātās naftas gāzes patēriņš mājsaimniecībās, TJ	766	794	679	621	656

Avots: *CSP dati*[3].

Kā redzams pēc CSP datiem, naftas gāzes patēriņš mājsaimniecībās ir ar nelielu tendenci samazināties, tomēr patēriņš ir svārstīgs un 2020. gadā patēriņš bija lielāks kā 2019. gadā.

Nodokļa atvieglojumu nepieciešams pārskatīt un uzsākt pakāpenisku samazinātās AN likmes paaugstināšanu, ņemot vērā Eiropas Savienības līmenī izskatāmo Eiropas Komisijas priekšlikumu par Enerģijas nodokļa direktīvas pārskatīšanu[4]. Tādejādi tiks nodrošināta AN likmes vienādošana gāzveida kurināmajiem (naftas gāzei un dabasgāzei), ņemot vērā kurināmo siltumietilpību.

8. Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu

Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
Aptuvenais saražotā siltuma daudzums gadā, *MWh**	**458 826**	**458 826**	**458 826**
Mājsaimniecības**, kuras var apkurināt ar gāzi, ne mazāk kā	**30 000**	**30 000**	**30 000**

* No 1 kg naftas gāzes apkurē var nodrošināt 12,88 kWh siltuma. Vidējais gāzes kā kurināmā realizētais apjoms gadā – 35 623 157 kg (vidējais par pēdējiem 3 gadiem).

** Vienai 150 m² mājai apkurei gadā nepieciešamas aptuveni 15 000 kWh. Tātad ar vidēji realizēto gāzes kā kurināmā apjomu gadā var apkurināt vairāk kā 30 000 mājsaimniecības.

9. Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai

Sašķidrinātā naftas gāze ir pirmā izvēle apkures nodrošināšanai vietās, kurās nav dabasgāzes pievada, kā arī vietās, kur tā ierīkošana nav finansiāli pamatota. Naftas gāzes izmantošana ir populāra arī privātmāju ciematos, kur visam ciematam nav piekļuves centralizētās siltumapgādes sistēmai un tādējādi visam ciematam tiek ierīkota autonomā sašķidrinātās gāzes apkure.

Sadedzinot 1 kg naftas gāzes, rodas 2,45 reizes vairāk siltuma kā sadedzinot 1 kg granulu un 4,9 reizes vairāk kā sadedzinot 1 kg malkas. Tādējādi naftas gāze kā energoresurss apkurei ir ar ļoti augstu efektivitāti. Vienlaikus, naftas gāze ir zema oglekļa degviela salīdzinājumā ar citām fosilajām degvielām, tādējādi

[3] CSP. Energobilance (TJ).
Pieejams: https://data.stat.gov.lv:443/sq/15015

[4] Priekšlikums Padomes Direktīvai, kas pārkārto Savienības noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai.
Pieejams https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52021PC0563

	nav kvantitatīvo rādītāju)	naftas gāzes izmantošanas veicināšana ir videi draudzīgāks risinājums, kas sniedz pozitīvu efektu ceļā uz klimatneitralitāti.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav indentificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums alkoholiskajiem dzērieniem, kurus izmanto alkoholisko dzērienu kvalitātes noteikšanai**
N.p.k.	**1.5.5.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 16. panta pirmās daļas 2. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvoti alkoholiskie dzērieni, kurus izmanto alkoholisko dzērienu kvalitātes noteikšanai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, kontrolējot alkoholisko dzērienu kvalitāti, ņemot vērā jaunākos zinātnes un tehnoloģiju sasniegumus un tiesību aktu prasības.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	AN atbrīvojums ieviests atbilstoši Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvas 92/83/EEK *par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem* 27. panta 2. punkta "a" apakšpunktā noteiktajam, ka dalībvalstis var atbrīvot no saskaņotā AN produktus, uz kuriem attiecas šī direktīva saskaņā ar nosacījumiem, kurus tās nosaka, lai panāktu pareizu un tūlītēju šādu atbrīvojumu piemērošanu, novēršot jebkuru nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, ja tos izmanto par raudzi analīzēm, obligātajiem ražošanas izmēģinājumiem vai zinātniskiem mērķiem. Saskaņā ar *Alkoholisko dzērienu aprites likuma* 12. pantu Latvijas teritorijā atļauts realizēt tikai tādus alkoholiskos dzērienus, kuri atbilst normatīvajos aktos noteiktajām obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām. Alkoholiskie dzērieni, kuri neatbilst obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām vai arī ir nelegāli ražoti vai nelegāli ievesti, uzskatāmi par cilvēka veselībai un dzīvībai bīstamiem. Alkoholisko dzērienu obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības regulē Ministru kabineta 2015. gada 8. decembra

		noteikumi Nr. 694 *"Ābolu un bumbieru sidra obligātās nekaitīguma, kvalitātes un papildu marķējuma prasības"* un ES regulas[1]. Pēc būtības AN piemēro alkoholiskajiem dzērieniem, kurus nodod patēriņam. Alkoholiskie dzērieni, kurus izmanto alkoholisko dzērienu kvalitātes noteikšanai, netiek nodoti patēriņam, tie tiek izmantoti, lai pārbaudītu vai saražotie alkoholiskie dzērieni atbilst noteiktajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām. Līdz ar to minētais AN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta *(turpmāk – VID)* sniegto informāciju[2] atsevišķi izdalīt apjomus un nodokļu maksātāju skaitu, kas atbrīvoti saskaņā ar likuma 16. panta pirmās daļas 2. punktu, nav iespējams, jo esošā preču uzskaite *Alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarācijās* un *Alkoholisko dzērienu aprites pārskatos* šādu informāciju nenodrošina.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā to, ka VID nav iespējams sniegt detalizētu informāciju par piemērotajiem atbrīvojumiem alkoholiskajiem dzērieniem, ko izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai, tad fiskālās ietekmes aprēķinu nav iespējams veikt.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	AN atbrīvojums alkoholiskajiem dzērieniem (izņemot alu), kurus izmanto alkoholisko dzērienu kvalitātes noteikšanai, tika ieviests 1999. gada 1. janvārī, kad stājās spēkā likums *"Par akcīzes nodokli alkoholiskajiem dzērieniem"*, savukārt AN atbrīvojums alum – 2000. gadā 1. janvārī, kad stājās spēkā likums *"Par akcīzes nodokli alum"*. Abus minētos likumus ar 2004. gada 1. maiju aizstāj likums *"Par akcīzes nodokli"*. Gatavojoties Latvijas iestājai Eiropas Savienībā *(turpmāk – ES)*, AN atbrīvojums atsevišķi tika izdalīts, pielāgojot AN piemērošanas kartību un normas ES tiesību normām.

[1] *1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa Regula (ES) 2019/787 par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, aprakstu, noformējumu un marķējumu, stipro alkoholisko dzērienu nosaukumu lietošanu citu pārtikas produktu noformējumā un marķējumā, stipro alkoholisko dzērienu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, lauksaimnieciskas izcelsmes etilspirta un destilātu izmantošanu alkoholiskajos dzērienos un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 110/2008;*

2) Eiropas parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007;

3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Regula (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1601/91.

[2] Valsts ieņēmumu dienesta 2022.gada 2.augusta vēstule Nr. P008-4/8.1.5/78375.

8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Alkoholiskie dzērieni ir pārtikas produkti, līdz ar to ir ļoti svarīgi, nododot alkoholiskos dzērienus patēriņam, pārliecināties par to atbilstību kvalitātes prasībām, lai tie nebūtu bīstami cilvēka veselībai vai dzīvībai.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

Veidlapa Nr.1.5.6.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām paredzētam spirtam**
N.p.k.	**1.5.6.**

	Normatīvais akts	Likums *„Par akcīzes nodokli" (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 16. panta pirmās daļas 3. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvots medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām paredzētais spirts, ko izmanto ārstniecības un veterinārmedicīnas iestādēs un aptiekās.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir neaplikt ar AN medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām paredzēto spirtu, ko izmanto ārstniecības un veterinārmedicīnas iestādēs un aptiekās, lai nodrošinātu augstu sabiedrības un dzīvnieku veselības aizsardzības līmeni.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Eiropas Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvas 92/83/EEK *par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem (turpmāk – Direktīva 92/83/EEK)* 27. panta 2. punkta "c" apakšpunkts paredz, ka dalībvalstis var atbrīvot no saskaņotā AN produktus, uz kuriem attiecas šī direktīva, saskaņā ar nosacījumiem, kurus tās nosaka, lai panāktu pareizu un tūlītēju šādu atbrīvojumu piemērošanu, novēršot jebkuru nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, <u>ja tos izmanto ārstnieciskos nolūkos slimnīcās un aptiekās</u>. Medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām paredzētais spirts, ko izmanto ārstniecības un veterinārmedicīnas iestādēs, ir nepieciešams cilvēku un dzīvnieku ārstniecības procesa, medicīniskās un veterinārmedicīniskās aprūpes, laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu un apmācību procesa nodrošināšanai,

<table>
<tr><td></td><td></td><td>veicinot cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzību. Līdz ar to AN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai.

AN pēc būtības tiek piemērots precēm, kuras nodod patēriņam un kuras izmanto lietošanai kā galaproduktu ar mērķi ierobežot tādu preču patēriņu, kas ir kaitīgas apkārtējai videi un cilvēkiem.

Ja nebūtu šī nodokļa atvieglojuma, tad spirts, ko izmanto medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām, tiktu sadārdzināts, līdz ar to tas sadārdzinātu veselības aprūpes pakalpojumus ārstniecības iestādēs.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Ņemot vērā, ka ārstniecības un veterinārmedicīnas iestāžu sniegtos pakalpojumus var izmantot jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī ārvalstu tūrists, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri saņem AN atbrīvojumu. Lai novērtētu AN atbrīvojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro atbrīvojumu.

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro atbrīvojumu
<table><tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri piemēro atbrīvojumu</td><td>2</td><td>1</td><td>2</td></tr></table>
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta dati uz 2022. gada 15. septembri.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table><tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>0,15</td><td>0,29</td><td>0,22</td></tr></table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>AN atbrīvojums ir spēkā no 1999. gada 1. janvāra, kad likumā “Par akcīzes nodokli alkoholiskajiem dzērieniem” bija noteikts, ka no AN ir atbrīvots medicīnas spirts veterinārmedicīnas un farmaceitiskās rūpniecības vajadzībām.

2004. gada 1. maijā stājās spēkā likums “Par akcīzes nodokli”, saskaņā ar kuru tika noteikts, ka no AN atbrīvo medicīnas vajadzībām paredzēto spirtu, ko izmanto ārstniecības iestādēs un aptiekās. Līdz ar to ar 2004. gada 1. maiju tika atcelts atbrīvojums no AN spirtam, ko izmanto veterinārmedicīnas vajadzībām.

2005. gada 10. maijā stājās spēkā grozījumi likumā “Par akcīzes nodokli” nosakot, ka no AN atbrīvo medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām paredzēto spirtu, ko izmanto ārstniecības un veterinārmedicīnas iestādēs un aptiekās.

Spirts, kas izlietots medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām
<table><tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām paredzētais spirts, kas izmantots ārstniecības un veterinārmedicīnas iestādēs un aptiekās, litri</td><td>9 075,9</td><td>17 830,4</td><td>12 705,3</td></tr></table>
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta dati uz 2022. gada 15. septembri.</td></tr>
</table>

		2020. gada straujais medicīnas un veterinārmedicīnas vajadzībām izlietotā spirta apjoma piegums varētu būt skaidrojams ar Covid-19 pandēmijas laikā lielāku apkalpoto pacientu skaitu ārstniecības iestādēs, tāpat lielāks spirta patēriņš varēja būt kā vakcinācijas, tā dezinfekcijas vajadzībām.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
		Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	AN atbrīvojuma pozitīvais efekts ir medicīnas un veterinārmedicīnas pakalpojumu nesadārdzināšana AN apmērā, tādējādi nodrošinot sabiedrībai pieejamākus minētos pakalpojumus.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums uztura bagātinātājiem, kuri satur etilspirtu**
N.p.k.	**1.5.7.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 16. panta pirmās daļas 4.[1] punkts. Ministru kabineta 2011. gada 30. augusta noteikumi Nr.684 *"Kārtība, kādā atsevišķiem alkoholiskajiem dzērieniem piemēro akcīzes nodokļa atbrīvojumu".*
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvoti uztura bagātinātāji, kuri satur etilspirtu, ja uztura bagātinātāja iepakojuma vienība nepārsniedz 150 mililitrus. Ja uztura bagātinātāja, kas satur etilspirtu, iepakojuma vienība pārsniedz 150 mililitrus, iesniegumā atļaujas saņemšanai norāda likuma 16. panta pirmās daļas 5. punkta "e" apakšpunktā noteikto izmantošanas mērķi, t.i. spirts, kuru izmanto pārtikas rūpniecībā (izņemot izmantošanu par izejvielu alkoholisko dzērienu ražošanā un tādu spirtu saturošu produktu ražošanā, kuri ietilpst Kombinētās nomenklatūras 2106. un 3302. preču pozīcijā).
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir neaplikt ar AN uztura bagātinātājus, kas satur etilspirtu, jo tas neatbilst AN piemērošanas mērķim[1], pie tam šāda etilspirta izmantošana nenodara kaitējumu iedzīvotāju veselībai.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst Eiropas Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvas 92/83/EEK *par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem konsolidētās versijas (turpmāk – Direktīva 92/83/EEK)* 27. panta 2. punkta "f" apakšpunktā noteiktajam, ka Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* dalībvalstis var atbrīvot no saskaņotā AN produktus, uz kuriem attiecas šī direktīva, saskaņā ar nosacījumiem, kurus tās nosaka, lai panāktu pareizu un tūlītēju šādu atbrīvojumu piemērošanu, novēršot jebkuru nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, ja tos izmanto tādu uztura bagātinātāju ražošanā, kas noteikti 2002. gada 10. jūnija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā

[1] AN mērķis ir ierobežot to preču patēriņu, kas ir kaitīgas apkārtējai videi un cilvēkiem, kā arī dot valstij ieņēmumus AN veidā.

		2002/46/EK *par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz uztura bagātinātājiem (turpmāk – Direktīva 2002/46/EK)* un kas satur etilspirtu, ja patēriņam nodotā uztura bagātinātāja iepakojuma vienība nepārsniedz 0,15 litru un uztura bagātinātāji ir laisti tirgū, ievērojot *Direktīvas 2002/46/EK* 10. pantu[2]. Direktīva 2002/46/EK *par dalībvalstu likumu tuvināšanu attiecībā uz uztura bagātinātājiem* ir pārņemta ar Ministru kabineta 2015. gada 1. decembra noteikumiem Nr.685 "*Prasības uztura bagātinātājiem*". Uztura bagātinātāji nav ar AN apliekami galaprodukti, jo uztura bagātinātāji[3] ir pārtikas produkti parastā uztura papildināšanai koncentrētu uzturvielu (vitamīnu un minerālvielu) veidā vai citas vielas, kurām ir uzturvērtība vai fizioloģiska ietekme, atsevišķi vai kombinācijās. Uztura bagātinātājus realizē noteiktās devās kapsulās, pastilās, tabletēs, dražejās un citos līdzīgos veidos, pulvera maisiņos, ampulās, pilināmās pudelītēs un citā līdzīgā šķidruma un pulvera veidā, kas paredzēts lietošanai mazā un nomērītā daudzumā. Šajā produktu kategorijā ietilpst dažādu augu ekstrakti, sīrupi un uzlējumi organisma funkciju veicināšanai, aknu darbības, gremošanas, sirds darbības un miega uzlabošanai, dabīgo organisma aizsargspēju veicināšanai, imunitātes stiprināšanai, taču tie neietilpst zāļu (medikamentu) kategorijā. Direktīva 2002/46/EK nenosaka prasības etilspirta saturam uztura bagātinātājos, kā arī nenosaka iepakojuma vienības lielumu. AN mērķis ir ierobežot to preču patēriņu, kas ir kaitīgas apkārtējai videi un cilvēkiem, kā arī dot valstij ieņēmumus AN veidā. AN piemēro alkoholiskajiem dzērieniem, kurus nodod patēriņam un kurus izmanto lietošanai kā galaproduktu. Alkoholiskie dzērieni nav pirmās nepieciešamības prece. Turklāt pārmērīga to lietošana negatīvi ietekmē iedzīvotāju veselību. Tāpēc AN ir kā viens no instrumentiem alkoholisko dzērienu patēriņa ierobežošanai, lai aizsargātu iedzīvotāju veselību. Tā kā uztura bagātinātāju mērķis ir papildināt parasto uzturu ar vielām, kurām ir uzturvērtība vai fizioloģiska ietekme, tad AN piemērošana uztura bagātinātājiem, kas satur etilspirtu, neatbilst AN piemērošanas mērķim, jo šāda etilspirta izmantošana nenodara kaitējumu iedzīvotāju veselībai. Līdz ar to AN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā, ka uztura bagātinātājus var iegādāties jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī ārvalstu tūrists, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri **saņem** AN atbrīvojumu. Lai novērtētu AN atbrīvojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri **piemēro** atbrīvojumu.

[2] 2002. gada 10. jūnija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/46/EK *par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz uztura bagātinātājiem* 10. pants nosaka - lai veicinātu uztura bagātinātāju efektīvu uzraudzību, dalībvalstis var noteikt, ka ražotājiem vai personām, kas to teritorijā produktu laiž tirgū, ir par to jāpaziņo kompetentajai iestādei, nosūtot tai produkta marķējuma paraugu.

[3] Ministru kabineta 2015.gada 1.decembra noteikumu Nr.685 *"Prasības uztura bagātinātājiem"* 6.punkts.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro atbrīvojumu

	2019	2020	2021
Nodokļa maksātāju skaits, kuri piemēro atbrīvojumu	5	7	5

***Avots**: Valsts ieņēmumu dienesta dati uz 2022. gada 15. septembri.*
</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *tūkst. euro*	**42,2**	**82,4**	**25,9**

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem.*
</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

Latvija 2004. gadā, iestājoties Eiropas Savienībā, ar likumu pārņēma Direktīvas 92/83/EEK prasības attiecībā uz alkoholiskajiem dzērieniem, kuros faktiskā spirta tilpumkoncentrācija pārsniedz 1,2 tilpumprocentus. Tobrīd saskaņā ar likuma 3. panta sestās daļas 2. punktu par pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem bija uzskatāmi arī produkti, kas tiek klasificēti Kombinētās nomenklatūras *(turpmāk – KN)* 2208. preču pozīcijā un kuros faktiskais spirta daudzums pārsniedz 1,2 tilpumprocentus. Savukārt likuma 16. pantā bija noteikti AN atbrīvojumi alkoholiskajiem dzērieniem, kuri neparedzēja atsevišķi izdalīt AN atbrīvojumu ekstraktiem un uzlējumiem, kurus reģistrē Pārtikas un veterinārā dienesta uztura bagātinātāju reģistrā un kuri atbilst KN kodam 2208 90 69.

Ņemot vērā minēto un to, ka pēc būtības uztura bagātinātāji nav ar AN apliekami alkoholiskie dzērieni, bet uztura bagātinātāji ir pārtikas produkti uztura papildināšanai, nodrošinot papildus vitamīnu un minerālvielu uzņemšanu, tika veikti minētie grozījumi, paredzot, ka no AN ir atbrīvoti uztura bagātinātāji, kuri satur spirtu, ja absolūtā spirta saturs nepārsniedz 80 mililitrus iepakojumā.

AN atbrīvojums ir spēkā no **2011. gada 1. maija**, kad likumā tika iekļauta norma par to, ka no AN ir atbrīvoti uztura bagātinātāji, kuri satur spirtu un kurus reģistrē, izplata, realizē, noformē un piegādā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par obligātajām nekaitīguma un marķējuma prasībām uztura bagātinātājiem un uztura bagātinātāju reģistrācijas kārtību, ja absolūtā spirta saturs nepārsniedz 80 mililitrus iepakojumā. Attiecīgi tika arī noteikts, ka par uztura bagātinātājiem ar absolūtā spirta saturu virs 80 mililitriem iepakojumā ir jāsamaksā AN atbilstoši likuma 23. panta divdesmit pirmajai daļai.

Ar 2022. gada 1. janvāri stājās spēkā grozījumi likumā, ar kuriem noteikts, ka no 2022. gada 1. janvāra AN atbrīvojumu piemēro uztura bagātinātājiem, kuri satur etilspirtu un kurus reģistrē, izplata, realizē, noformē un piegādā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par obligātajām nekaitīguma un marķējuma prasībām uztura bagātinātājiem un uztura
</td></tr>
</table>

bagātinātāju reģistrācijas kārtību, ja uztura bagātinātāja iepakojuma vienība nepārsniedz 150 mililitrus.

No 2022. gada 1. janvāra AN piemēro visiem uztura bagātinātājiem, kas satur etilspirtu, neatkarīgi no etilspirta daudzuma produktā, ja iepakojuma vienība pārsniedz 150 mililitrus, piemērojot spēkā esošo AN likmi.

Pārņemot Direktīvas 2002/46/EK 10. pantu, MK noteikumu Nr. 685 3. punktā ir noteikts, ka Latvijas Republikā atļauts laist tirgū uztura bagātinātājus, ja tie:

1. ir paziņoti *Pārtikas un veterinārajam dienestam* un iekļauti uztura bagātinātāju reģistrā;
2. noformēti kā pārtikas produkti un galapatērētājam tiek piegādāti tikai fasētā veidā.

Spirts, kas izlietots uztura bagātinātāju ražošanai un kam piemērots AN atbrīvojums

	2019	2020	2021
Spirts, kas izlietots uztura bagātinātāju ražošanai un kam piemērots AN atbrīvojums, ja uztura bagātinātāja iepakojuma vienība nepārsniedz 150 ml, *litri*	2 488,3	5 050,6	1 511,8

***Avots**: Valsts ieņēmumu dienesta dati uz 2022. gada 15. septembri.*

8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Uztura bagātinātāju kategorijā ietilpst dažādi augu ekstrakti, sīrupi un uzlējumi organisma funkciju veicināšanai, aknu darbības, gremošanas, sirds darbības un miega uzlabošanai, dabīgo organisma aizsargspēju veicināšanai, imunitātes stiprināšanai, kas var pozitīvi ietekmēt cilvēka veselību.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie	Nav identificēti.			

	blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums spirtam atsevišķos likumā noteiktos gadījumos**
N.p.k.	**1.5.8.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 16. panta pirmās daļas 5. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvots spirts (ja minētajos gadījumos nevar izmantot denaturētu spirtu): a) kuru izmanto zinātniskās pētniecības vajadzībām; b) kuru izmanto citu produktu vai preču (izņemot alkoholiskos dzērienus) kvalitātes noteikšanai; c) kurš kā neatņemama sastāvdaļa ietilpst ierīcēs un mehānismos vai nodrošina ierīču un mehānismu darbību; d) kuru izmanto kosmētikas līdzekļu ražošanā; e) kuru izmanto pārtikas rūpniecībā (izņemot izmantošanu par izejvielu alkoholisko dzērienu ražošanā un tādu spirtu saturošu produktu ražošanā, kuri ietilpst Kombinētās nomenklatūras 2106. un 3302. preču pozīcijā); f) kuru izmanto tādu vielu ražošanā, ko lieto zāļu un veterināro zāļu ražošanā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir neuzlikt papildus administratīvo slogu un neierobežot tādu preču ražošanu vai tādas darbības, kurās spirts netiek izmantots galapatēriņam kā alkoholisks dzēriens.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	AN atbrīvojums ieviests atbilstoši Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvas 92/83/EEK *par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem (turpmāk - Direktīva 92/83/EEK)* 27. panta 2. punktam, kas nosaka, ka dalībvalstis <u>var atbrīvot</u> no saskaņotā AN produktus, uz kuriem attiecas šī direktīva, saskaņā ar nosacījumiem, kurus tās nosaka, lai panāktu pareizu un tūlītēju šādu atbrīvojumu

		piemērošanu, novēršot jebkuru nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, ja tos izmanto: - par raudzi analīzēm, obligātajiem ražošanas izmēģinājumiem vai zinātniskiem mērķiem; - zinātniskiem pētījumiem; - ārstnieciskos nolūkos slimnīcās un aptiekās; - ražošanas procesā, ja gatavais produkts nesatur spirtu; ražojot kādu komponentu, uz kuru saskaņā ar šo direktīvu neattiecas AN. Likuma 16. panta pirmās daļas 5. punktā ietvertie atbrīvojumi, kas noteikti kā izvērtējami atbilstoši Direktīvas 92/83/EEK 27. panta 2. daļai, ir spirtam (ja minētajos gadījumos nevar izmantot denaturētu spirtu): a) kuru izmanto zinātniskās pētniecības vajadzībām; b) kuru izmanto citu produktu vai preču (izņemot alkoholiskos dzērienus) kvalitātes noteikšanai; c) kurš kā neatņemama sastāvdaļa ietilpst ierīcēs un mehānismos vai nodrošina ierīču un mehānismu darbību; Likuma 16. panta pirmās daļas 5. punktā ietvertie atbrīvojumi, kas noteikti kā nevērtējami[1] atbilstoši Direktīvas 92/83/EEK 27. panta 1. daļas (b) apakšpunktā noteiktajam, *ka dalībvalstis atbrīvo no saskaņotā AN šajā direktīvā minētos produktus saskaņā ar nosacījumiem, kurus tās nosaka, lai panāktu pareizu un tūlītēju šādu atbrīvojumu piemērošanu un novērstu jebkādu nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, ja tie gan denaturēti saskaņā ar kādas dalībvalsts prasībām, gan tiek izmantoti tādu produktu ražošanai, kas nav domāti cilvēku patēriņam*, ir spirtam (ja minētajos gadījumos nevar izmantot denaturētu spirtu): d) kuru izmanto kosmētikas līdzekļu ražošanā; e) kuru izmanto pārtikas rūpniecībā (izņemot izmantošanu par izejvielu alkoholisko dzērienu ražošanā un tādu spirtu saturošu produktu ražošanā, kuri ietilpst Kombinētās nomenklatūras 2106. un 3302. preču pozīcijā); f) kuru izmanto tādu vielu ražošanā, ko lieto zāļu un veterināro zāļu ražošanā. Pēc būtības AN piemēro spirtam, kuru izmanto alkoholisko dzērienu ražošanā un šajā gadījumā ar AN apliek gala pārtikas produktu, kuru patērē kā alkoholisko dzērienu. Savukārt, ja spirtu un alkoholiskos dzērienus izmanto citādi, nevis patēriņam kā pārtikas produktus, tos neapliek ar AN. Līdz ar to minētais AN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai un AN piemērošanas pamatprincipiem.

[1] Informatīvais ziņojums "*Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu*" (TA-1359), **pieejams:** http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40488115), apstiprināts Ministru kabineta 2021. gada 8. aprīļa sēdē, protokols Nr. 32., 37. § (http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2021-04-08#37.

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Nodokļu maksātāju skaits, kuri izmanto AN atbrīvojumu*

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāju skaits</td><td>66</td><td>62</td><td>77</td><td>70</td></tr>
</table>

** Dati ir apkopoti par tiem nodokļu maksātājiem, kuri izmanto spirtu - zinātniskās pētniecības vajadzībām, citu produktu vai preču kvalitātes noteikšanai un kurš kā neatņemama sastāvdaļa ietilpst ierīcēs un mehānismos vai nodrošina ierīču un mehānismu darbību. Pārējie likuma 16.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktie atbrīvojumi noteikti kā nevērtējami saskaņā ar Informatīvo ziņojumu "Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu".*

Avots: *Valsts ieņēmumu dienesta dati uz 2022. gada augustu.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā* (fiskālā ietekme)

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, tūkst. euro</td><td>310,0</td><td>251,0</td><td>345,7</td><td>389,6</td></tr>
</table>

**Fiskālā ietekme ir aprēķināta par to patērētā spirta daudzumu, kas izmantots zinātniskās pētniecības vajadzībām, citu produktu vai preču kvalitātes noteikšanai un kurš kā neatņemama sastāvdaļa ietilpst ierīcēs un mehānismos vai nodrošina ierīču un mehānismu darbību. Pārējie likuma 16. panta pirmās daļas 5. punktā noteiktie atbrīvojumi noteikti kā nevērtējami saskaņā ar Informatīvo ziņojumu "Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu".*

Avots: *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

AN atbrīvojumu spirtam, kuru izmanto zinātniskās pētniecības vajadzībām stājās spēkā **1999. gada 1. janvārī**.

Gatavojoties Latvijas iestājai Eiropas Savienībā, AN atbrīvojums spirtam, kuru izmanto citu produktu vai preču (izņemot alkoholiskos dzērienus) kvalitātes noteikšanai, kurš kā neatņemama sastāvdaļa ietilpst ierīcēs un mehānismos vai nodrošina ierīču un mehānismu darbību, kuru izmanto kosmētikas līdzekļu ražošanā, tika ieviests pielāgojot AN piemērošanas kārtību un normas ES tiesību normām. Līdz ar to AN atbrīvojums spirtam izmantošanai minētajiem mērķiem stājās spēkā 2003. gada 1. janvārī ar Saeimā 2002. gada 12. decembrī pieņemtajiem grozījumiem likumā *"Par akcīzes nodokli alkoholiskajiem dzērieniem"*. Minēto likumu ar 2004. gada 1. maiju aizstāj šobrīd spēkā esošais likums *"Par akcīzes nodokli"*.

AN atbrīvojums spirtam, kuru izmanto pārtikas rūpniecībā, tika ieviests ar 2004. gada 1. maiju, kad Latvija iestājās Eiropas Savienībā un norma tika noteikta kā obligāti ieviešama atbilstoši Direktīvas 92/83/EEK 27. panta 1. daļas (b) apakšpunktā noteiktajam (skat. veidlapas 4. sadaļu).

Ar 2012. gada 1. janvāri tika ieviests AN atbrīvojums spirtam, kuru izmanto tādu vielu ražošanā, kuras lieto zāļu un veterināro zāļu ražošanā. Minētais AN atbrīvojums tika ieviests ņemot vērā to, ka spirtu izmanto tādu bioloģiski aktīvo vielu ražošanā, kas turpmāk tiek izmantotas medikamentu ražošanā un uz šajos galaproduktos saturošu spirtu ir attiecināms likuma 16. panta pirmās daļas 4. punktā minētais AN atbrīvojums (Direktīvas 92/83/EEK 27. panta 1. daļas (d) apakšpunktā[2] noteikts kā obligātais), līdz ar to pēc būtības arī spirta izmantošanai šādu bioloģiski aktīvo vielu ražošanai ir jāpiemēro AN atbrīvojums.

</td></tr>
</table>

[2] Dalībvalstis atbrīvo no saskaņotā akcīzes nodokļa šajā direktīvā minētos produktus saskaņā ar nosacījumiem, kurus tās nosaka, lai panāktu pareizu un tūlītēju šādu atbrīvojumu piemērošanu un novērstu jebkādu nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, (d) ja tos izmanto medikamentu ražošanai, kas noteikti Direktīvā 65/65/EEK.

8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītājs	**2021**	**2022**	**2023**
		Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atvieglojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojuma pozitīvais efekts ir neuzlikts papildus administratīvais slogs un neierobežota tādu preču ražošana vai tādas darbības, kurās spirts netiek izmantots galapatēriņam kā alkoholiskais dzēriens.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums tabakas izstrādājumiem, kurus izmanto tabakas izstrādājumu kvalitātes noteikšanai**
N.p.k.	**1.5.10.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 17. panta pirmās daļas 2. punkts. Ministru kabineta 2021. gada 30. novembra noteikumi Nr. 774 *"Kārtība, kādā no akcīzes nodokļa atbrīvo atsevišķus tabakas izstrādājumus, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamo šķidrumu, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamā šķidruma sagatavošanas sastāvdaļas un tabakas aizstājējproduktus" (turpmāk - Ministru kabineta 2021. gada 30. novembra noteikumi Nr. 774).*
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvoti tādi tabakas izstrādājumi, kurus izmanto tabakas izstrādājumu drošuma un kvalitātes noteikšanai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir paredzēt komersantiem iespēju saņemt AN atbrīvojumu par tabakas izstrādājumiem, kuri tiek izmantoti kvalitātes noteikšanai, lai nodrošinātu atbilstību drošuma un kvalitātes standartiem.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst Eiropas Padomes 2011. gada 21. jūnija Direktīvas 2011/64/ES *par tabakas izstrādājumiem piemērotā akcīzes nodokļa struktūru un likmēm (turpmāk – Direktīva 2011/64/ES)* 17. panta "c" apakšpunktam[1], kas nosaka, ka no AN var atbrīvot vai jau samaksāto AN var atmaksāt par tabakas izstrādājumiem, kas paredzēti vienīgi zinātniskām pārbaudēm un tādām pārbaudēm, kas saistītas ar izstrādājumu kvalitāti. Šāda nodokļa atbrīvojuma vai nodokļa atmaksas ieviešanas gadījumā dalībvalstij ir jāparedz atsevišķi nosacījumi un formalitātes. AN pēc būtības piemēro tabakas izstrādājumiem, kurus nodod patēriņam un kurus izmanto lietošanai kā galaproduktu.

[1] Direktīvā 2011/64/ES 17.panta "c" apakšpunkts pārņemts no Eiropas Padomes 1995. gada 27. novembra Direktīvas 95/59/EK par nodokļiem, kas nav apgrozījuma nodokļi un kas ietekmē tabakas izstrādājumu patēriņu 11.panta "c" apakšpunkta.

		Tabakas izstrādājumi, kurus izmanto tabakas izstrādājumu kvalitātes noteikšanai netiek nodoti patēriņam, tie tiek izmantoti ražošanas procesā, lai pārbaudītu vai saražotie tabakas izstrādājumi atbilst *Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā* noteiktajām kvalitātes un standartu prasībām. Līdz ar to minētais AN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai.			
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	2020. gadā 3 nodokļu maksātāji ir saņēmuši speciālo atļauju (licenci) apstiprināta noliktavas turētāja darbībai ar tabakas izstrādājumiem, kuru darbības veids licencē ir norādīts – ražošana un/vai pārstrāde un/vai apstrāde un/vai fasēšana. 2019. gadā minētā licence bija izsniegta 2 nodokļu maksātājiem, 2018. gadā – 4 nodokļu maksātājiem. Licences saņēmušie nodokļu maksātāji 2018. gadā un 2020. gadā nav izmantojuši nodokļa atbrīvojumu.			
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā, ka nodokļa atbrīvojums nav piemērots 2018. gadā un 2020. gadā, tad šajos periodos fiskālā ietekme nav. 2019. gadā nodokļa atbrīvojuma fiskālā ietekme ir nebūtiskā apmērā, t.i., 360,99 *euro.*			
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Nodokļa atbrīvojums ieviests **2004. gada 1. maijā**, kad stājās spēkā likums. Lai nodrošinātu AN atbrīvojuma piemērošanā vienādu pieeju neharmonizētajām akcīzes precēm, ar 2021. gada 21. oktobra grozījumiem likumā no 2022. gada 1. janvāra noteikts atbrīvojums arī elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamam šķidrumam, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamā šķidruma sagatavošanas sastāvdaļām un tabakas aizstājējproduktiem, kurus izmanto kvalitātes noteikšanai. 2022. gada 1. janvārī stājās spēkā Ministru kabineta 2021. gada 30. novembra noteikumi Nr. 774, kas nosaka, ka nodokļa maksātājs nemaksā nodokli par tabakas izstrādājumiem, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamo šķidrumu, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamā šķidruma sagatavošanas sastāvdaļām un tabakas aizstājējproduktiem, kurus izmanto tabakas izstrādājumu kvalitātes noteikšanai, tai skaitā testēšanas rezultātu pareizības pārbaudei, ja tas Valsts ieņēmumu dienestā papildus nodokļa deklarācijai iesniedz testēšanas pārskatu, kuru izsniegusi testēšanas laboratorija, kas akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību, vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts paziņotā laboratorija, kas noteikusi minēto preču kvalitāti, vai attiecīgās testēšanas laboratorijas apliecinājumu, ka preces tiks izmantotas testēšanas rezultātu pareizības pārbaudei.			
8.		Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**

	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav identificēts.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums neapstrādātām tabakas lapām**
N.p.k.	**1.5.11.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 17. panta piektā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* atbrīvo neapstrādātas tabakas lapas, kas nav kaltētas (jēltabaka) un ir paredzētas turpmākai izmantošanai augsnes uzlabošanas līdzekļu, augu aizsardzības līdzekļu un tamlīdzīgu dārzkopības līdzekļu ražošanā ar nosacījumu, ka minētās tabakas lapas no ārvalsts (arī no dalībvalsts) tiek ievestas akcīzes preču noliktavā, kurā atļauts veikt darbības ar tabakas izstrādājumiem. Persona, kura minēto līdzekļu ražošanā izmanto neapstrādātas tabakas lapas, kas nav kaltētas (jēltabaka), apstiprinātam noliktavas turētājam rakstveidā apliecina, ka saņemtās tabakas lapas netiks izmantotas citādi. Personai, kura minēto līdzekļu ražošanā izmanto neapstrādātas tabakas lapas, kas nav kaltētas (jēltabaka), nav nepieciešams saņemt speciālo atļauju (licenci).
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir stimulēt augsnes uzlabošanas līdzekļu, augu aizsardzības līdzekļu un tamlīdzīgu dārzkopības līdzekļu ražošanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	AN pēc būtības piemēro tabakas izstrādājumiem, kurus nodod patēriņam un kurus izmanto lietošanai kā galaproduktu. Šajā gadījumā tabakas lapas izmanto kā izejvielu, lai ražotu augsnes uzlabošanas līdzekļus, augu aizsardzības līdzekļus un tamlīdzīgus dārzkopības līdzekļus, kuri nav definēti kā ar AN apliekami galaprodukti.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu,	No nodokļa atbrīvojuma ieviešanas brīža, t.i., **no 2015. gada 1. aprīļa**, Latvijā sekojošas darbības ar tabakas lapām ir veikuši divi nodokļa maksātāji: 1) 2015. gadā darbības ar tabakas lapām veicis viens nodokļu maksātājs, kas visu saņemto apjomu ir nodevis patēriņam

	pēdējo trīs gadu periodā	Latvijā, samaksājot AN. Tātad, atbrīvojums netika piemērots; 2) 2016. gadā darbības ar tabakas lapām veicis viens nodokļu maksātājs, kas visu apjomu ir saņēmis un izvedis atliktajā nodokļu maksāšanas režīmā. Tādējādi atbrīvojums no AN arī netika piemērots.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Kopš atbrīvojuma stāšanās spēkā, t.i., no 2015. gada 1. aprīļa, AN atbrīvojums nav piemērots.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Eiropas Savienības *(turpmāk – ES)* normatīvie akti neparedz atsevišķus aprites nosacījumus tabakas lapām, līdz ar to katra ES dalībvalsts šos jautājumus var risināt nacionālā līmenī. Ņemot vērā, ka tabakas lapas ir augsts riska avots nelegālu cigarešu ražošanai, lai to novērstu un nodrošinātu atbilstoša līmeņa aprites kontroli un mazinātu nelikumīgas tabakas izstrādājumu ražošanas risku ar 2015. gada 1. aprīli tabakas lapām tika ieviests AN un noteikti attiecīgie aprites nosacījumi. Vienlaicīgi tika ieviests atbrīvojums neapstrādātām tabakas lapām, kas nav kaltētas (jēltabaka) un tiek ievestas no ārvalsts (arī dalībvalsts) to tālākai izmantošanai augsnes uzlabošanas līdzekļu, augu aizsardzības līdzekļu un tamlīdzīgu dārzkopības līdzekļu ražošanā. Ņemot vērā Zemkopības ministrijas sniegto informāciju, ir secināts, ka, tā kā tabakas lapas satur nikotīnu, kas ES ir definēts kā augu aizsardzības līdzekļu darbīgā viela, to nav atļauts laist tirgū un lietot ES. Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām tirgū drīkst laist augu aizsardzības līdzekļus, kuri satur darbīgo vielu, kas ir iekļauta Eiropas Kopienā augu aizsardzības līdzekļiem atļauto darbīgo vielu sarakstā[1]. Pierādīts, ka šāda preparāta pielietojums, kurš satur konkrēto darbīgo vielu, ir drošs cilvēkiem, dzīvniekiem un videi. Tabaka un nikotīns nav iekļauti augstāk minētajā darbīgo vielu sarakstā saskaņā ar 2009. gada 21. oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes (EK) Regulu Nr. 1107/2009 *par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK*, līdz ar to līdzekļi, kuri to satur, nedrīkst būt tirdzniecībā. Ja tabakas atlikumi (putekļi) tiks iestrādāti augsnē, Latvijā tiks lietota ES neapstiprināta viela. Ņemot vērā iepriekš minēto, tabakas atlikumus (putekļus) nedrīkst piedāvāt un izmantot augsnes uzlabošanai un augu aizsardzībai. Tādējādi arī šobrīd nav iespējams izpildīt atbrīvojuma ieviešanas mērķi, proti, stimulēt augsnes uzlabošanas līdzekļu un tamlīdzīgu dārzkopības līdzekļu ražošanu. Ministru kabineta 2005. gada 30. augusta noteikumos Nr.662 *"Akcīzes preču aprites kārtība"* ir ietverti nosacījumi par speciālas atļaujas (licences) izsniegšanas, pārreģistrācijas,

[1] Eiropas Kopienā augu aizsardzības līdzekļiem atļauto darbīgo vielu saraksts
Pieejams: https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=search.as

		anulēšanas un izmantošanas kārtību attiecībā uz komersantiem, kas veic darbības ar tabakas lapām.
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Ņemot vērā, ka atbrīvojums nav ticis piemērots, sasniedzamie rādītāji netiek noteikti.
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav identificēts.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.5.13.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskiem dzērieniem, kurus izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai**
N.p.k.	**1.5.13.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli"(turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 19. panta pirmā daļa un otrās daļas 1. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvota kafija un bezalkoholiskie dzērieni, kurus izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, kontrolējot kafijas un bezalkoholisko dzērienu drošumu un kvalitāti, ņemot vērā jaunākos zinātnes un tehnoloģiju sasniegumus un tiesību aktu prasības.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	2001. gada 3. decembra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK *par produktu vispārēju drošību (turpmāk Direktīva 2001/95/EK)* 6. panta 1. daļa nosaka, ka dalībvalstis nodrošina, ka ražotāji un izplatītāji pilda savus pienākumus saskaņā ar šo direktīvu tā, lai tirgū laistie produkti būtu droši. Saskaņā ar 2. pantu par produktu tiek uzskatīts jebkurš produkts, kas paredzēts patērētājiem vai ko loģiski paredzamos apstākļos varētu lietot patērētāji pat tad, ja tas nav viņiem paredzēts. AN pēc būtības tiek piemērots precēm, kuras nodod patēriņam un kuras izmanto lietošanai kā galaproduktu. Kafija un bezalkoholiskie dzērieni, kurus izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai, netiek nodoti patēriņam, tos izmanto ražošanas procesā, lai saražotie gala produkti atbilstu noteiktajām drošuma un kvalitātes standartu prasībām. Līdz ar to minētais AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem atbilst tā ieviešanas būtībai.

5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta *(turpmāk – VID)* sniegto informāciju[1] likuma 19., 20. pantā un 21. panta sestajā daļā minētie atbrīvojumi *Kafijas un bezalkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarācijā* tiek norādīti vienā rindā, tādējādi nav iespējams sniegt detalizētu informāciju par nodokļu maksātāju skaitu, kas piemēro atbrīvojumu kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, ko izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai.			
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā to, ka VID nav iespējams sniegt detalizētu informāciju par piemērotajiem atbrīvojumiem kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, ko izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai, tad fiskālās ietekmes aprēķinu nav iespējams veikt.			
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	AN kā patēriņa nodoklis Eiropas Savienības kopējā tirgū būtiski ietekmē konkurences apstākļus starp dalībvalstīm, līdz ar to AN piemērošanas nosacījumi tiek stingri reglamentēti trim preču grupām – naftas produktiem, alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem. Tomēr ir pieļaujams, ka dalībvalstis var piemērot AN arī citām precēm. 1999. gada 25. novembrī pieņemot likumu *"Par akcīzes nodokli"* Latvija fiskālu apsvērumu dēļ ar 1999. gada 9. decembri uzsāka piemērot AN kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem. AN bezalkoholiskiem dzērieniem papildus mērķis ir veselības veicināšanas nolūkos ierobežot saldināto dzērienu patēriņu. Ieviešot AN kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, vienlaikus tika paredzēts, ka no AN ir atbrīvota kafija un bezalkoholiskie dzērieni, kurus izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai. AN kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kā arī atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kuru izmanto kafijas un bezalkoholisko dzērienu kvalitātes noteikšanai, ir pārņemts šobrīd spēkā esošajā likumā.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atbrīvojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu	Nodokļa atbrīvojums nodrošina patērētāju aizsardzību, kontrolējot kafijas un bezalkoholisko dzērienu drošumu un kvalitāti.			

[1] Valsts ieņēmumu dienesta 29.06.2022. vēstule Nr. P002-2/8.1.5/67655.

	samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem papildus pieejami šādi atbrīvojumi no AN: 1) AN atbrīvojums bezalkoholiskajiem dzērieniem, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.14.*); 2) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.15.*); 3) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.16.*).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums bezalkoholiskajiem dzērieniem, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā**
N.p.k.	**1.5.14.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 19. panta otrās daļas 3. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvoti bezalkoholiskie dzērieni, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir mazināt sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem administratīvo slogu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Saskaņā ar likumu tikai akcīzes preču noliktavā ir atļauta akcīzes preču ražošana, apstrāde, pārstrāde, fasēšana un uzglabāšana. Pēc būtības AN piemēro produktiem, kas paredzēti galapatēriņam un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem savām vajadzībām pagatavotie (saražotie) bezalkoholiskie dzērieni būtu apliekami ar AN. Tāpat sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem būtu jāreģistrējas kā apstiprinātiem noliktavas turētājam. Ņemot vērā to, ka bezalkoholiskie dzērieni tiek uzreiz patērēti, tad ar AN aprēķināšanu saistītās darbības rada nesamērīgu administratīvo slogu sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, salīdzinot ar iegūstamajiem AN ieņēmumiem. Līdz ar to nodokļa atbrīvojums bezalkoholiskajiem dzērieniem, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā, atbilst tā ieviešanas būtībai.

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, kuriem ir tiesības saņemt* nodokļa atbrīvojumu

<table>
<tr><th>Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Restorāni un mobilās ēdināšanas vietas</td><td>2 320</td><td>2 292</td><td>2 296</td><td>2 245</td></tr>
<tr><td>Izbraukuma ēdināšana pēc pasūtījuma un citas ēdināšanas pakalpojumu darbības</td><td>396</td><td>413</td><td>413</td><td>428</td></tr>
<tr><td>Bāru darbība</td><td>357</td><td>341</td><td>323</td><td>274</td></tr>
<tr><td>Kopā:</td><td>3 073</td><td>3 046</td><td>3 032</td><td>2 947</td></tr>
</table>

**Ņemot vērā, ka administratīvā sloga mazināšanas nolūkā netiek uzskaitīti atbrīvojuma saņēmēji, tad tiek pieņemts, ka šādu atbrīvojumu var piemērot visi sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, kas ietilpst NACE klasifikatora I sadaļas 56.nodaļā "Ēdināšanas pakalpojumi".*

Avots: *Centrālās statistikas pārvaldes dati.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Administratīvā sloga mazināšanas nolūkā netiek uzskaitīts bezalkoholisko dzērienu daudzums, kas izgatavots sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos patērēšanai šajos uzņēmumos, tādēļ fiskālā ietekme nav nosakāma.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

AN kā patēriņa nodoklis Eiropas Savienības kopējā tirgū būtiski ietekmē konkurences apstākļus starp dalībvalstīm, līdz ar to AN piemērošanas nosacījumi tiek stingri reglamentēti trim preču grupām – naftas produktiem, alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem.

Tomēr ir pieļaujams, ka dalībvalstis var piemērot AN arī citām precēm. 1999. gada 25. novembrī pieņemot likumu *"Par akcīzes nodokli"* Latvija fiskālu apsvērumu dēļ ar 1999. gada 9. decembri uzsāka piemērot AN bezalkoholiskajiem dzērieniem. AN bezalkoholiskiem dzērieniem papildus mērķis ir veselības veicināšanas nolūkos ierobežot saldināto dzērienu patēriņu.

Ieviešot AN bezalkoholiskajiem dzērieniem, vienlaikus tika paredzēts, ka no AN ir atbrīvoti bezalkoholiskie dzērieni, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā.

AN bezalkoholiskajiem dzērieniem, kā arī atbrīvojums tādiem bezalkoholiskajiem dzērieniem, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā, ir pārņemts šobrīd spēkā esošajā likumā.

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Ņemot vērā, ka atbrīvojuma mērķis ir mazināt administratīvo slogu, tad netiek uzskaitīts bezalkoholisko dzērienu daudzums, kas izgatavots sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos patērēšanai šajos uzņēmumos, līdz ar to sasnieguma rādītāji netiek noteikti.</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr>
</table>

</td></tr>
</table>

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojuma pozitīvais efekts ir samazināts administratīvais slogs sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, atbrīvojot tos no AN piemērošanas darbībām.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Bezalkoholiskajiem dzērieniem papildus pieejami šādi atbrīvojumi no AN: 1) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskiem dzērieniem, kurus izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.13.*); 2) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.15.*); 3) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.16.*).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā**
N.p.k.	**1.5.15.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 19. panta trešā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvoti bezalkoholiskie dzērieni un kafija, ko izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir neaplikt ar AN izejvielas, kuras izmanto citu preču ražošanai, jo AN ieviešanas būtība ir aplikt gala patēriņam nododamās preces.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	AN pēc būtības tiek piemērots precēm, kuras nodod patēriņam un kuras izmanto lietošanai kā galaproduktu. Kafija un bezalkoholiskie dzērieni, kurus izmanto kā izejvielas citu pārtikas preču ražošanā (arī alkoholisko dzērienu), gala patēriņam tiks nodoti kā citi produkti, piemēram, konfektes, konditorejas izstrādājumi un citi. Līdz ar to minētais AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem atbilst tā ieviešanas būtībai.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta *(turpmāk – VID)* sniegto informāciju[1] likuma 19., 20. pantā un 21. panta sestajā daļā minētie atbrīvojumi *Kafijas un bezalkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarācijā* tiek norādīti vienā rindā, tādējādi nav iespējams sniegt detalizētu informāciju par nodokļu maksātāju skaitu, kas piemēro atbrīvojumu kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, ko izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā.

[1] Valsts ieņēmumu dienesta 29.06.2022. vēstule Nr. P002-2/8.1.5/67655.

6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā to, ka VID nav iespējams sniegt detalizētu informāciju par piemērotajiem atbrīvojumiem kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, ko izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā, tad fiskālās ietekmes aprēķinu nav iespējams veikt.			
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	AN kā patēriņa nodoklis Eiropas Savienības kopējā tirgū būtiski ietekmē konkurences apstākļus starp dalībvalstīm, līdz ar to AN piemērošanas nosacījumi tiek stingri reglamentēti trim preču grupām – naftas produktiem, alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem. Tomēr ir pieļaujams, ka dalībvalstis var piemērot AN arī citām precēm. 1999. gada 25. novembrī, pieņemot likumu *"Par akcīzes nodokli"*, Latvija fiskālu apsvērumu dēļ ar 1999. gada 9. decembri uzsāka piemērot AN kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem. AN bezalkoholiskiem dzērieniem papildus mērķis ir veselības veicināšanas nolūkos ierobežot saldināto dzērienu patēriņu. AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā, stājas spēkā **2004. gada 1. maijā**.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atvieglojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav identificēts.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo	Nav identificēti.			

	apmēru, izkroplota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem papildus pieejami šādi atbrīvojumi no AN: 1) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskiem dzērieniem, kurus izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.13.*); 2) AN atbrīvojums bezalkoholiskajiem dzērieniem, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.14.*); 3) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.16.*).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļa atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina**
N.p.k.	**1.5.16.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 19. panta ceturtā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No akcīzes nodokļa *(turpmāk – AN)* ir atbrīvoti bezalkoholiskie dzērieni un kafija, kurus iznīcina[1].
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nodrošināt tikai tādas kafijas un bezalkoholisko dzērienu atrašanos tirdzniecībā, kas atbilst drošuma un kvalitātes prasībām vai arī citu iemeslu dēļ nav nododami patēriņam.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	AN pēc būtības tiek piemērots precēm, kuras nodod patēriņam un kuras izmanto lietošanai kā galaproduktu. Kafija un bezalkoholiskie dzērieni, kurus iznīcina, netiek nodoti gala patēriņam. Ņemot vērā to, ka minēto akcīzes preču iznīcināšana tiek veikta produktu kvalitātes neatbilstību dēļ un vienlaikus, lai netiktu apdraudēta sabiedrības veselības drošība, tad AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina, atbilst tā ieviešanas būtībai.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Nodokļu maksātāju skaits, kas saņem atbrīvojumu kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina**

	2019	2020	2021
Bezalkoholiskie dzērieni	-*	2	2
Kafija	-*	1	0
Kopā:		**3**	**2**

* *Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) sniegto informāciju[2], nodokļu maksātāju skaits šajā periodā netiek uzskaitīts.*

Avots: *VID dati uz 29.06.2022.*

[1] Likuma panta redakcijas daļa, kas paredz kafijas un bezalkoholisko dzērienu iznīcināšanu veikt VID amatpersonas klātbūtnē, ir spēkā **līdz 2022. gada 31. decembrim**. 2021. gada 21. oktobra Grozījumu 13. un 140.punkts.

[2] Valsts ieņēmumu dienesta 2022. gada 29. jūnija vēstule Nr. P002-2/8.1.5/67655.

<table>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2020	2021
Fiskālā ietekme bezalkoholiskajiem dzērieniem, *euro*	209	1 032
Fiskālā ietekme kafijai, *euro*	171	0
Kopā:	**380**	**1 032**

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

AN kā patēriņa nodoklis Eiropas Savienības kopējā tirgū būtiski ietekmē konkurences apstākļus starp dalībvalstīm, līdz ar to AN piemērošanas nosacījumi tiek stingri reglamentēti trim preču grupām – naftas produktiem, alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem.

Tomēr ir pieļaujams, ka dalībvalstis var piemērot AN arī citām precēm. 1999. gada 25. novembrī, pieņemot likumu *"Par akcīzes nodokli"*, Latvija fiskālu apsvērumu dēļ ar 1999. gada 9. decembri uzsāka piemērot AN kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem. AN bezalkoholiskajiem dzērieniem papildus mērķis ir veselības veicināšanas nolūkos ierobežot saldināto dzērienu patēriņu.

AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina VID pilnvarotas amatpersonas klātbūtnē, ir stājies spēkā **2008. gada 1. janvārī**. 2021. gada 21. oktobrī ir pieņemti grozījumi likumā, kas paredz, ka no 2023. gada 1. janvāra (grozījumu 13. un 140. punkts) Ministru kabinets nosaka prasības bezalkoholisko dzērienu un kafijas iznīcināšanai vienlaikus paredzot, ka VID amatpersonas klātbūtne nav obligāta.

VID ir pieejami dati par atbrīvojuma piemērošanu kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus iznīcina VID pilnvarotas amatpersonas klātbūtnē sākot ar 2020. gadu.

Iznīcinātās kafijas un bezalkoholisko dzērienu apjoms, kas atbrīvots no AN, ja tas ticis iznīcināts pilnvarotas VID amatpersonas klātbūtnē

	2020	2021
Bezalkoholiskie dzērieni (litros), kas ir atbrīvoti no AN	2 819	13 942
Kafija (kg), kas atbrīvota no AN	120	0

***Avots**: VID dati uz 29.06.2022.*

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
Kvantitatīvie rādītāji netiek definēti, jo nav tādu lielumu, kas raksturotu nodokļa atvieglojuma noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi.	X	X	X

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts</td><td>Nodokļu atbrīvojuma pozitīvais efekts ir tādas kafijas un bezalkoholisko dzērienu izņemšana no tirdzniecības, kas neatbilst kvalitātes un drošuma standartiem vai citu būtisku</td></tr>
</table>

	salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	iemeslu dēļ nav nododami patēriņam. Tādējādi sabiedrība tiek pasargāta no lietošanai nederīgu produktu izmantošanas uzturā.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem papildus pieejami šādi atbrīvojumi no AN: 1) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskiem dzērieniem, kurus izmanto šo produktu kvalitātes noteikšanai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.13.*); 2) AN atbrīvojums bezalkoholiskajiem dzērieniem, kuri ir nefasēti un izgatavoti sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā patērēšanai šajā uzņēmumā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.14.*); 3) AN atbrīvojums kafijai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kurus izmanto citu pārtikas preču (arī alkoholisko dzērienu) ražošanā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.15.*).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.5.17.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atvieglojums dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā**
N.p.k.	**1.5.17.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14. panta 2.^{2} daļa, 18. panta piektā, 5^{1} daļa, sestā, 6.^{1}, 6.^{2}, 6.^{3} daļa. Ministru kabineta 2015.gada 14.aprīļa noteikumi Nr.194 *"Kārtība, kādā piemēro samazināto akcīzes nodokļa likmi iezīmētai (marķētai) dīzeļdegvielai (gāzeļļai), ko izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei un meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī zemes apstrādei zem zivju dīķiem" (turpmāk – Noteikumi Nr.194).*
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Dīzeļdegvielai (gāzeļļai) un tādai dīzeļdegvielai (gāzeļļai), kurai ir pievienota biodīzeļdegviela, kas pilnībā iegūta no biomasas, vai parafinizēta dīzeļdegviela, kas iegūta no biomasas, un attiecīgie naftas produkti tiek iezīmēti (marķēti) saskaņā ar likuma 28.pantu (turpmāk – marķēta dīzeļdegviela), ja to izmanto lauksaimniecībā, akcīzes nodokli (turpmāk – AN) par 1000 litriem aprēķina **15%** apmērā no AN standartlikmes (440,50 *euro*) jeb 66,08 *euro* par 1000 litriem (no 01.01.2025). Marķēto dīzeļdegvielu ar samazinātu AN likmi atļauts izmantot traktortehnikā un lauksaimniecības pašgājējmašīnās lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei, kā arī tādas meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, un zem zivju dīķiem esošās zemes apstrādei, un ja ir nodrošināti minimālie ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas, bet attiecībā uz zivju dīķiem — ieņēmumi no akvakultūras produkcijas pārdošanas pēdējā noslēgtajā saimnieciskajā gadā (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu) no viena pieteiktā hektāra. Marķēto dīzeļdegvielu ar samazinātu AN likmi atļauts arī izmantot lauksaimniecības produkcijas ražotāja saražoto vai izaudzēto lauksaimniecības produktu un to audzēšanai nepieciešamo izejvielu pašpārvadājumiem Latvijas Republikā, ja pašpārvadājumus veic pats lauksaimniecības produkcijas ražotājs vai viņa darbinieks, izmantojot lauksaimniecības produkcijas ražotāja īpašumā vai valdījumā

		esošu kravas automobili (kurā sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja sēdvietu, nepārsniedz četras sēdvietas). Marķēto dīzeļdegvielu ar samazinātu AN likmi ir tiesības iegādāties lauksaimniecības produkcijas ražotājam, kurš veic saimniecisko darbību un ir reģistrējies kā nodokļu maksātājs un kurš apstrādā (vismaz vienu no): 1) lauksaimniecībā izmantojamo zemi *(turpmāk – LIZ)*, kas ir deklarēta un apstiprināta vienotā platību maksājuma saņemšanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmas ietvaros, izņemot to LIZ, kur audzē kukurūzu biogāzes ieguvei, tādas īscirtmeta atvasāju sugas kā apse (*Populus spp.*), kārkls (*Salix spp.*), baltalksnis (*Alnus incana*), klūdziņprosa (*Panicum virgatum*) vai miežubrālis (*Phalaris arundinacea L.*), un, ja lauksaimniecības produkcijas ražotājs ir reģistrējies Lauksaimniecības datu centrā kā dzīvnieku barības primārais ražotājs, — par ilggadīgo zālāju vai aramzemē sēto stiebrzāļu, vai lopbarības zālaugu maisījuma platībām (turpmāk — zālāju platības) izmantojamo zemi; 2) meža vai purva zemi, kur kultivē dzērvenes vai mellenes un kura ir lauksaimniecības produkcijas ražotāja īpašumā vai lietošanā; 3) zemi zem zivju dīķiem, kur audzē zivis ne mazāk kā 20 hektāru platībā, piemērojot audzēšanas cikla koeficientu uz katru pieteikto zemes hektāru zem zivju dīķiem, ja akvakultūras nozares uzņēmums ir atzīts saskaņā ar normatīvajiem aktiem par veterinārajām prasībām akvakultūras dzīvniekiem un akvakultūras dzīvnieku novietne ir reģistrēta Lauksaimniecības datu centrā. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir noteikts maksimālais marķētās dīzeļdegvielas daudzums, ko tie ir tiesīgi iegādāties - vienā saimnieciskajā gadā (no kārtējā gada 1.jūlija līdz nākamā gada 30.jūnijam) rēķina no 60 līdz 130 litriem marķētās dīzeļdegvielas par katru lauksaimniecības produkcijas ražotāja atbalstam deklarēto un apstiprināto LIZ hektāru, kā arī tādas meža vai purva zemes hektāru, kur kultivē dzērvenes vai mellenes, vai zemes hektāru zem zivju dīķiem, ņemot vērā šādu sadalījumu atkarībā no audzējamās kultūras: 1) augkopība — 100 litru uz vienu hektāru; 2) augļkopība, ogulāji un dārzkopība — 130 litru uz vienu hektāru; 3) zālāju platības, ja tiek nodrošināts minimālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums vismaz 0,5 nosacītās liellopu vienības uz vienu hektāru (bioloģiskajās saimniecībās blīvums vismaz 0,4 nosacītās liellopu vienības uz vienu hektāru), — 130 litru uz vienu hektāru zālāju platībām; 4) zālāju platības dzīvnieku barības ražošanai — 60 litru uz hektāru; 5) zeme zem zivju dīķiem — 60 litru uz hektāru; 6) citas kultūras un platības, kuras ir deklarētas un

<table>
<tr><td></td><td></td><td>apstiprinātas vienotā platību maksājuma saņemšanai, — 60 litru uz vienu hektāru.

Lauksaimniecības produkcijas ražotājs ir tiesīgs saņemt maksimālo marķētas dīzeļdegvielas daudzumu, ja ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas vai akvakultūras produkcijas ražošanas, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu (turpmāk – ieņēmumi), atbilstoši Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) iesniegtajai gada ienākumu deklarācijai vai uzņēmuma gada pārskatam par iepriekšējo taksācijas gadu ir:
1) vismaz 350 euro no hektāra;
2) vismaz 210 euro no hektāra saimniecībā, kas atbilstoši normatīvajiem aktiem par bioloģisko lauksaimniecību ir sertificēta bioloģiska saimniecība.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Nodokļa atvieglojuma mērķis ir veicināt lauksaimniecības produkcijas ražošanu, nodrošinot LIZ apsaimniekošanu.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>AN atvieglojums atbilst Padomes 2003.gada 27.oktobra Direktīvas 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (turpmāk – Direktīva 2003/96/EK) 8.panta 2.punkta “a” apakšpunktam, kurā noteikts, ka no 2004. gada 1. janvāra degvielai, ko izmanto lauksaimniecības, dārzkopības vai zivkopības darbos piemērojama minimālā nodokļa likme saskaņā ar 1.pielikuma B tabulu – 21 euro par 1000 litriem.

AN atbrīvojums atbilst tā ieviešanas mērķim.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kas saņēmuši AN atvieglojumu*
<table>
<tr><th></th><th>2018/ 2019</th><th>2019/ 2020</th><th>2020/ 2021</th></tr>
<tr><td>Lauksaimniecības produkcijas ražotāju skaits</td><td>17 212</td><td>16 942</td><td>16 522</td></tr>
</table>
* Saimnieciskais gads ir periods no kārtejā gada 1. jūlija līdz nākamā gada 30. jūnijam
Avots: Lauku atbalsta dienesta dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj.euro</td><td>39,4</td><td>43,3</td><td>50,8</td><td>47,2</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, pamatojoties uz VID datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>No 1998. gada 1. janvāra dīzeļdegviela, ko izmantoja lauksaimniecībā bija pilnībā atbrīvota no AN. Tobrīd saskaņā ar likumu “Par akcīzes nodokli naftas produktiem” bija noteikts, ka lauksaimniecības produkcijas ražotājiem nodoklis, kas samaksāts par izmantoto dīzeļdegvielu (gāzeļļu), atmaksājams Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, rēķinot vienā kalendāra gadā 120 litru dīzeļdegvielas (gāzeļļas) par katru īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu LIZ hektāru, ko apliecina pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētāja vai viņa vietnieka izsniegta izziņa. AN atmaksu administrēja VID.

Ar likumā “Par akcīzes nodokli naftas produktiem” veiktajiem</td></tr>
</table>

		grozījumiem 1999. gada 9. decembrī maksimālais dīzeļdegvielas apmērs par vienu hektāru LIZ samazināts līdz 80 litriem vienā kalendāra gadā. Sākot ar 2001. gada 1. aprīli stājās spēkā grozījumi likumā *"Par akcīzes nodokli naftas produktiem"*, ar kuriem maksimālais dīzeļdegvielas apmērs par vienu hektāru LIZ palielināts līdz 100 litriem vienā kalendāra gadā, vienlaikus nosakot papildu prasības, ka lauksaimniecības produkcijas ražotājam: a) jāveic saimniecisko darbību - lauksaimnieciskās produkcijas ražošanu, par ko maksā nodokļus konkrēto nodokļu likumos noteiktajā kārtībā, b) jāveic grāmatvedības uzskaiti par lauksaimniecības produkcijas ražošanu likumos noteiktajā kārtībā. Papildus noteikti arī norēķinu veidi, kādus var izmantot iegādājoties dīzeļdegvielu (gāzeļļu). 2004. gada 1. maijā stājās spēkā likums, kurā ar 18. panta piekto daļu ir pārņemtas likumā *"Par akcīzes nodokli naftas produktiem"* noteiktās tiesību normas attiecībā par marķētās dīzeļdegvielas, ko izmanto lauksaimniecībā, atbrīvošanu no AN. 2009. gada 1. decembrī izdarīti grozījumi likumā, precizējot, ka maksimālais dīzeļdegvielas daudzums uz vienu hektāru LIZ vienā kalendāra gadā ir 100 litri, ar nosacījumu, ka 2010. gada pirmajā pusgadā tiek piešķirti ne vairāk kā 50 litri dīzeļdegvielas uz vienu hektāru LIZ. Valsts kontroles revīzijas ziņojumā Nr.5.1-2-57/2006 *par Finanšu ministrijas finanšu pārskata sagatavošanas pareizību* bija dots ieteikums VID sadarbībā ar Finanšu ministriju izvērtēt iespēju valsts budžeta apakšprogrammas *„Akcīzes nodokļa par dīzeļdegvielu atmaksāšanu zemniekiem"* līdzekļus atspoguļot pārskatā atbilstoši šo līdzekļu ekonomiskajai būtībai. Finanšu ministrija 2009. gada 24. aprīlī sagatavoja informatīvo ziņojumu *„Par iespēju valsts budžeta apakšprogrammas „Akcīzes nodokļa par dīzeļdegvielu atmaksāšana zemniekiem" līdzekļus atspoguļot pārskatā atbilstoši šo līdzekļu ekonomiskajai būtībai"*. Informatīvajā ziņojumā bija paredzēts pārdalīt administratīvās funkcijas no VID uz Lauku atbalsta dienestu *(turpmāk - LAD)*. Attiecīgi Zemkopības ministrija izstrādāja koncepciju, lai izvērtētu iespēju paredzēt AN atvieglojumu vai kompensāciju par LIZ apstrādei izlietoto dīzeļdegvielu. Koncepcijā bija piedāvāti pieci iespējamie AN atvieglojuma vai kompensācijas piemērošanas un administrēšanas risinājuma varianti. Ministru kabineta 2010. gada 2. marta sēdē skatīja Zemkopības ministrijas sagatavoto koncepcijas projektu par AN atvieglojumu vai kompensācijas mehānismu zemniekiem, iegādājoties dīzeļdegvielu, un atbalstīja iesniegto koncepcijas projektā ietvertā risinājuma 5.variantu (prot. Nr.11 43.§). Ar minētajā Ministru kabineta sēdē atbalstīto 5. risinājuma

		variantu bija paredzēts ar 2010. gada 1. jūliju aizstāt AN atmaksas sistēmu lauksaimniecības produkcijas ražotājiem par iegādāto dīzeļdegvielu ar dīzeļdegvielas iegādi no akcīzes preču noliktavām un degvielas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības vietām bez AN, t.i., piemērojot AN atbrīvojumu dīzeļdegvielas iegādes brīdī. Koncepcija paredzēja, ka atbalstu var saņemt tikai par tādu LIZ, kas ir deklarēta vienotā platību maksājuma saņemšanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmas ietvaros, vai atbalstu var saņemt par patstāvīgām pļavām un ganībām vai aramzemē sētiem ilggadīgajiem zālājiem, ja nodrošināts minimālais liellopu blīvums – vismaz 0,2 liellopu vienības uz vienu atbalstam deklarēto hektāru. Atvieglojuma apjoms – vienā saimnieciskajā gadā rēķina 100 litru dīzeļdegvielas par katru pretendenta atbalstam deklarēto hektāru. To administrē LAD. Atvieglojuma pretendentam (lauksaimniecības produkcijas ražotājam) ir jābūt reģistrētam kā nodokļu maksātājam. Maksimālais garantētais platību daudzums vienā kalendārajā gadā ir 800 000 hektāru. LAD izvērtē pieteikumus, un, ja programmā deklarētais hektāru apjoms, par ko tiek piešķirts dīzeļdegvielas limits, pārsniedz programmai pieejamo finansējumu, tad piešķirtais dīzeļdegvielas apjoms tiek proporcionāli samazināts. Koncepcijā tika paredzēts, ka: • līdz 2010.gada 30.jūnijam darbojas tā brīža atmaksas sistēma, paredzot atmaksāt AN, kas nepārsniedz 50 litru dīzeļdegvielas par katru iepriekšējā gadā atbalstam deklarēto hektāru, ko administrē VID; • no 2010.gada 1.jūlija līdz 2011.gada 30.jūnijam tika noteikts jaunās sistēmas dīzeļdegvielas iegādes limita periods, kur vienā saimnieciskajā gadā (no kārtēja gada 1.jūlija līdz nākamā gada 30.jūnijam) rēķina 100 litru dīzeļdegvielas par katru pretendenta atbalstam deklarēto hektāru; • vienā saimnieciskajā gadā – no kārtējā gada 1.jūlija līdz nākamā gada 30.jūnijam – rēķina 100 litru dīzeļdegvielas par katru pretendentam atbalstam deklarēto hektāru. Dīzeļdegvielai jābūt iegādātai, izmantojot kādu no šādiem norēķina veidiem: 1) naudas līdzekļi ir pārskaitīti no zemnieka konta kredītiestādē uz degvielas pārdevēja kontu kredītiestādē (bezskaidras naudas norēķins); 2) izmantotas maksājuma kartes (kredītkartes, debetkartes un citas tamlīdzīgas kartes), kuras tiek uzskatītas par maksāšanas līdzekli saskaņā ar Kredītiestāžu likumu un kuras pieder lauksaimniecības produkcijas ražotājam; 3) izdarītas skaidras naudas iemaksas degvielas pārdevēja kontā kredītiestādē, ja norēķinus veic zemnieks – fiziskā

		persona. Atbilstoši koncepcijai: 1) LAD ievada informāciju par pretendentam piešķirto dīzeļdegvielas limitu vienotās datu bāzes sistēmā. Datu bāze ir pieejama LAD, VID, akcīzes preču noliktavām, degvielas vairumtirdzniecības vietām un degvielas uzpildes stacijām; 2) pretendents dīzeļdegvielu akcīzes preču noliktavā, degvielas vairumtirdzniecības vietās un degvielas uzpildes stacijās iegādājas bez AN. Gan akcīzes preču noliktava, gan degvielas vairumtirdzniecības vieta, gan degvielas uzpildes stacija, veicot darījumu ar pretendentu, vienlaikus nodrošina informācijas aktualizāciju vienotajā datu bāzē, norādot izsniegtās degvielas apjomu; 3) pretendents, iegādājoties dīzeļdegvielu, to iegādājas bez AN. Komersants noformētajos attaisnojuma dokumentos darījumiem vai darbībām ar degvielu (degvielas attaisnojuma dokumentos) un kases aparāta čekos atsevišķi norāda summu apmaksai. Summu apmaksai aprēķina, no saimnieciskā darījuma novērtējuma naudā kopā ar nodokļiem, atskaitot par darījumu aprēķināto AN summu; 4) akcīzes preču noliktavas, degvielas vairumtirdzniecības vietas un degvielas uzpildes stacijas iesniedz VID informāciju par dīzeļdegvielas bez AN realizāciju zemniekam kalendārajā mēnesī (taksācijas periodā), šo informāciju norāda normatīvajos aktos par akcīzes preču apriti attiecīgi noteiktajos pārskatos par naftas produktiem (degvielu) un AN deklarācijā par taksācijas periodu. 2010. gada 22. aprīlī tika pieņemti grozījumi likumā, kas paredzēja ar 2010. gada 1. jūliju aizstāt AN atmaksas sistēmu lauksaimniecības produkcijas ražotājiem par iegādāto dīzeļdegvielu ar dīzeļdegvielas iegādi no akcīzes preču noliktavām, degvielas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības vietām bez AN, t.i., piemērojot AN atbrīvojumu dīzeļdegvielas iegādes brīdī. 2011. gada 14. aprīlī izdarīti grozījumi likumā, kas paredzēja Ministru kabinetam deleģējumu ar 2011. gada 1. jūliju noteikt maksimālo dīzeļdegvielas litru apmēru, kas tiek izmantots lauksaimniecībā un atbrīvots no AN saimnieciskajā gadā – 85 495 240 litri dīzeļdegvielas, lai nepārsniegtu no valsts budžeta paredzētos līdzekļus šī atbrīvojuma piemērošanai (fiskālās konsolidācijas pasākums). Ja noteiktais maksimālais dīzeļdegvielas daudzums saimnieciskajā gadā tiek pārsniegts, tad proporcionāli samazināms dīzeļdegvielas daudzums uz hektāru. Papildus tam noteikta prasība nodrošināt minimālo ieņēmumu apmēru no viena hektāra (tobrīd 200 lati). Šādas prasības mērķis bija nodrošināt, ka AN atbrīvojumu, iegādājoties dīzeļdegvielu, saņemtu lauksaimniecības produkcijas ražotāji, kas reāli ražo lauksaimniecības produkciju.

		Tā kā zivju dīķu zemes tiek apstrādātas un izmantotas lauksaimniecības produktu ražošanai un nav nodalāmas no pārējās lauksaimniecības darbības, ar minētajiem grozījumiem paredzēts AN atbrīvojums arī dīzeļdegvielai, kuru izmanto zivju dīķu platību apstrādei. Ar minētajiem grozījumiem noteikts arī papildu kontroles mehānisms, ko nodrošina LAD gadījumos, kad dīzeļdegviela netiek izlietota likumā noteiktajiem mērķiem. 2011. gada 15. decembrī izdarīti grozījumi likumā, paredzot stingrākus nosacījumus komersantiem, kuriem ir spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) naftas produktu vairumtirdzniecībai un kuri vēlas realizēt lauksaimniecībai paredzēto degvielu, tā mazinot risku negodīgu komersantu iekļūšanai šādas degvielas apritē. 2014. gada 17. decembrī, izdarot grozījumus likumā, pārskatīti AN atvieglojuma piemērošanas nosacījumi paredzot, ka ar 2015. gada 1. jūliju: 1) dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā, piemēro samazinātu AN likmi 50 *euro* par 1000 litriem nosakot, ka lauksaimnieki maksā nodokli vismaz minimālā nodokļa līmenī, kas atbilst Direktīvā 2003/96/EK noteiktajam. Saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 8.panta 2.punkta a) apakšpunktu no 2004.gada 1.janvāra degvielai, ko izmanto lauksaimniecības, dārzkopības vai zivkopības darbos piemērojama minimālā nodokļa likme saskaņā ar 1. pielikuma B tabulu – 21 *euro* par 1000 litriem. 2) noteikta lauksaimniecības degvielas iegādes limita diferenciācija pa lauksaimniecības nozarēm (60 - 130 litri/ha) ņemot vērā to, ka lauksaimniecības zemes (aramzemes, augļu un ogu dārzu, purvu un zemes zem zivju dīķiem) apstrādē lietojamās tehnikas dīzeļdegvielas patēriņš ir dažāds. 3) noteikti tehnikas veidi (traktortehnika un lauksaimniecības pašgājējmašīnas), kuros atļauts izmantot marķētu dīzeļdegvielu un noteikts, ka minētā tehnika var pārvietoties arī pa autoceļiem. Tas darīts tādēļ, lai novērstu tik plašu likuma normas interpretāciju, ka lauksaimniecības produkcijas ražotāji var jebkuru transporta un tehnikas veidu pēc saviem ieskatiem izmantot saistībā ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu, kas visbiežāk ir, piemēram, kravas automobiļi, kā arī lauksaimniecības produkcijas ražotāju īpašumā esošie vieglie automobiļi, kuri nav tieši iesaistīti lauksaimniecības produkcijas ražošanā. 4) lauksaimniecības degviela tiek iezīmēta (marķēta) atbilstoši Padomes 1995. gada 27. novembra Direktīvā 95/60/EK *par vieglās dīzeļdegvielas un petrolejas fiskālu marķēšanu (turpmāk – Direktīva 95/60/EK)* noteiktajam, kas paredz fiskālo marķēšanu dīzeļdegvielai, kurai piemēro atbrīvojumu no AN vai samazinātu nodokļa likmi. Pamatojoties uz Direktīvu 95/60/EK ir pieņemts Komisijas

		2011. gada 16. septembra īstenošanas lēmums 2011/544/ES, kura 1. pantā ir noteikts, ka Direktīvā 95/60/EK noteiktais fiskālais marķieris gāzeļļām, kā arī petrolejas marķēšanai ir Solvent Yellow 124. Degvielas marķēšana paredzēta ar mērķi novērst negodīgu to energoproduktu izmantošanu, kuriem netiek piemērots AN vai kuriem piemēro samazināto AN likmi. Ar 2015. gada 7. maija grozījumiem likumā pārcelts marķētās dīzeļdegvielas piegāžu uzsākšanas datums no 2015. gada 1. jūlija uz 2015. gada 30. oktobri, lai visi varētu paspēt atbilstošā kārtībā veikt tehniskos un administratīvos pasākumus un lai neierobežotu konkurenci visiem naftas produktu apritē iesaistītajiem komersantiem, kuri tobrīd veica lauksaimniekiem paredzētās dīzeļdegvielas piegādi. Ar 2015. gada 18. jūnija grozījumiem likuma 18. pants papildināts ar 5.[1] daļu, nosakot, ka šā panta piektās daļas ievaddaļā minēto degvielu atļauts izmantot lauksaimniecības produkcijas ražotāja saražoto vai izaudzēto lauksaimniecības produktu pašpārvadājumiem Latvijas Republikā, ja pašpārvadājumus veic pats lauksaimniecības produkcijas ražotājs vai viņa darbinieks, izmantojot lauksaimniecības produkcijas ražotāja īpašumā esošu kravas automobili (kurā sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja sēdvietu, nepārsniedz divas sēdvietas), tā nodrošinot, ka mazam un vidējam lauksaimniecības produkcijas ražotājam tiks mazināts finansiālais slogs, kas veidotos papildu degvielas uzglabāšanas tvertņu iegādes un uzstādīšanas rezultātā, kā arī ļaus mazināt lauksaimniecības produkciju ražošanas izmaksas. Ar 2015. gada 30. novembra grozījumiem likuma 18.panta 5.[1] daļa precizēta nosakot, ka dīzeļdegvielu ar samazinātu AN likmi atļauts izmantot arī lauksaimniecības produkcijas ražotāja audzēšanai nepieciešamo izejvielu pašpārvadājumiem, kā arī noteikts, ka pašpārvadājumu var veikt arī ar valdījumā esošu kravas automobili. 2016. gada 23. novembrī izdarīti grozījumi likumā nosakot, ka ar 2017./2018. saimniecisko gadu tiek atceltas tiesības iegādāties degvielu ar samazināto AN likmi par zemes platībām, kurās audzē kukurūzu biogāzes ieguvei, lai nodrošinātu vienotu pieeju ar enerģētiskajai koksnei noteiktajiem ierobežojumiem izmantot degvielu ar samazināto AN likmi, jo jau tobrīd likuma 18.panta piektās daļas 2. punkta "a" apakšpunktā bija noteikts, ka lauksaimniecības zeme nevar tikt kvalificēta kā atbalsttiesīga dīzeļdegvielas ar samazināto AN likmi piešķiršanai, ja tajā audzē augus, kurus tradicionāli izmanto kā enerģētisko koksni - apse (Populus spp.), kārkls (Salix spp.), baltalksnis (Alnus incana), klūdziņprosa (Panicum virgatum) vai miežubrālis (Phalaris arundinacea L.). 2017. gada 22. martā samazināts minimālo ieņēmumu prasības apmērs bioloģiskajām saimniecībām. Tā kā saimniecības, kurās izmantotas bioloģiskās lauksaimniecības saimniekošanas prakses un metodes, ievērojot normatīvajos aktos par

		bioloģisko lauksaimniecību noteiktos ierobežojumus, īpaši attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu lietošanu, nespēj iegūt vienlīdz lielas ražas apjomu no viena hektāra salīdzinājumā ar konvenciālajām saimniecībām, kurām nav šādu ierobežojošu nosacījumu, bioloģiskajām saimniecībām noteiktas saudzīgākas prasības attiecībā uz minimālo ieņēmumu apmēru no viena apsaimniekotā zemes hektāra – 200 *euro*/ha. Atbilstoši *Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēs 2018 – 2021. gadam*[1] lemtajam, ievērot principu, ka AN samazinātā likme dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā, tiek paaugstināta, ņemot vērā to, ka AN likme dīzeļdegvielai tiek pārskatīta, 2017. gada 27. jūlijā izdarīti grozījumi likumā, ar kuriem noteikts, ka dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā AN likmi par 1000 litriem aprēķina 15% apmērā no AN standartlikmes[2], ko piemēro sākot ar 2018. gada 1. jūliju. Ar minētajiem grozījumiem noteikts, ka līdz 2018. gada 30. jūnijam dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā samazinātā AN likme ir 50 *euro* par 1000 litriem. Laika periodā no 2018. gada 1. jūlija līdz 2019. gada 31. decembrim samazinātā AN likme dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā, bija 55,8 *euro* par 1000 litriem un sākot ar 2020. gada 1. janvāri 62,10 *euro* par 1000 litriem. 2018. gada 25. oktobrī izdarīti grozījumi likumā 18. panta 5.[1] daļā, precizējot nosacījumu par sēdvietu skaitu kravas automobilī un nosakot, ka kravas automobilī sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja sēdvietu, nepārsniedz četras sēdvietas. 2019. gada 1. oktobrī izdarīti grozījumi Noteikumos Nr. 194, nosakot, ka ar 2020./2021. saimniecisko gadu tiek paaugstināti minimālo ieņēmumu kritēriji konvenciālajām saimniecībām, tos nosakot 350 *euro*/ha, bet bioloģiskajām saimniecībām – 210 *euro*/ha. Minēto grozījumu mērķis bija nodrošināt, lai ar 2020./2021. saimniecisko gadu lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kas ir tiesīgi iegādāties dīzeļdegvielu ar samazinātu AN likmi, tiktu pārskatīts minimālo ieņēmumu kritērijs kā to paredz Ministru kabineta 2017. gada 11. jūlija sēdes protokollēmuma (prot. Nr.35, 31.§) "Par likumprojektu "Grozījumi likumā "Par akcīzes nodokli"" 4. punkts (Zemkopības ministrijai sagatavot grozījumus Ministru kabineta 2015. gada 14. aprīļa noteikumos Nr. 194 "Kārtība, kādā piemēro samazināto akcīzes nodokļa likmi iezīmētai (marķētai) dīzeļdegvielai (gāzeļļai), ko izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei un meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī zemes apstrādei zem zivju dīķiem", kas paredz palielināt lauksaimniecības produkcijas ražotāju, kas ir tiesīgi iegādāties dīzeļdegvielu ar samazinātu akcīzes nodokļa likmi, efektivitātes nosacījumus, sākot ar 2018. gada 1. jūliju) un Ministru kabineta 2018. gada

[2] Likuma "Par akcīzes nodokli" 14.panta pirmās daļas 4.punkts

20. februāra sēdes protokollēmuma (prot. Nr.11, 23.§) 2. punkts (Ņemot vērā iesniegto informāciju, pagarināt Ministru kabineta 2017. gada 11. jūlija sēdes protokollēmuma (prot. Nr.35 31.§) "Par likumprojektu "Grozījumi likumā "Par akcīzes nodokli"" 4. punktā dotā uzdevuma izpildes termiņu *līdz 2019. gada 1. jūlijam)*.

Kopš AN atvieglojuma ieviešanas ir būtiski (par 30%) palielinājusies LIZ platība, kas deklarēta un apstiprināta marķētās dīzeļdegvielas ar samazinātu AN likmi saņemšanai.

Apstiprinātā platība, kas deklarēta marķētās dīzeļdegvielas ar samazinātu AN likmi saņemšanai no 2010. līdz 2021.gadam

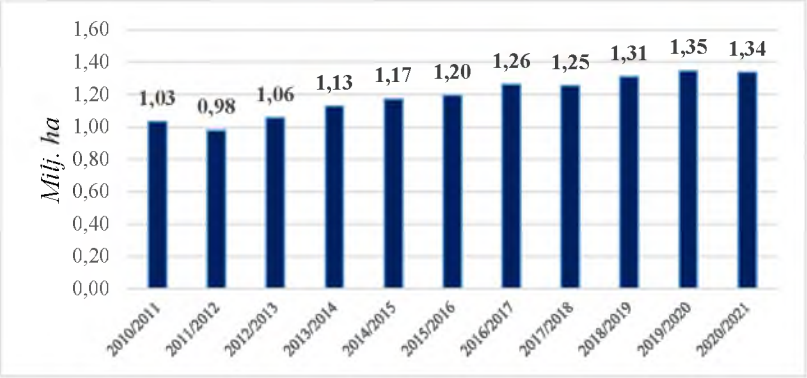

Avots: *Zemkopības ministrija pēc LAD datiem.*

Saskaņā ar LAD informāciju[3] 2021. gadā **227 tūkst. ha LIZ** platības joprojām ir uzskatāmas par neapstrādātām un potenciāli tās vēl ir atgūstamas lauksaimnieciskajā ražošanā.

Neapstrādāto LIZ platību izmaiņu dinamika no 2010. līdz 2021. gadam

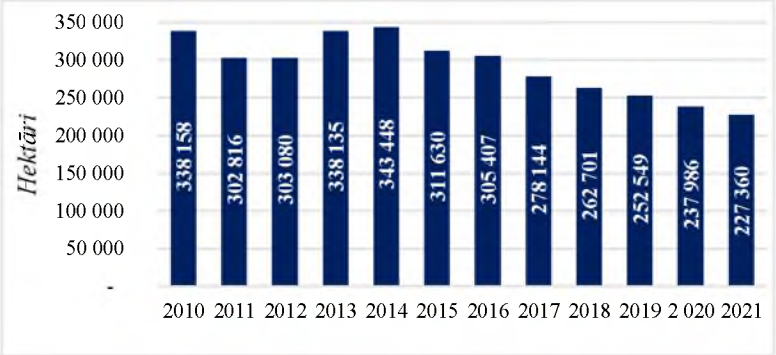

Avots*: Zemkopības ministrija pēc LAD datiem.*

Pēc LAD informācijas 2021. gadā 76,3% no Valsts zemes dienestā *(turpmāk – VZD)* reģistrētajām LIZ platībām bija deklarētas vienotā platību maksājuma saņemšanai.

[3] LAD informācija par lauksaimniecībā izmantojamām zemēm.
Pieejams*: https://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/noderigi/lauksaimnieciba-izmantojamas-zemes-apsekosana-1/*

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

LIZ platību īpatsvars

	2018	2019	2020	2021
Kopējā LIZ platība, *tūkst. ha**, no tā:	**2 323**	**2 311**	**2 300**	**2 285**
LIZ platība, kas deklarēta LAD vienotā platību maksājuma saņemšanai	*72,9%*	*74,2%*	*75,7%*	*76,3%*
Neapstrādātās LIZ platības	*11,3%*	*10,9%*	*10,3%*	*9,9%*

* *VZD dati par kopējām LIZ platībām.*

***Avots**: LAD un VZD dati.*

Ņemot vērā lauksaimniecības sektora radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju *(turpmāk - SEG)*[4] un Eiropas Savienības SEG mazināšanas mērķa izpildi 2030.gadā[5], būtu nepieciešams pārskatīt procentuālo likmi AN samazinātās likmes aprēķināšanā, lai arī lauksaimniecības sektors sniegtu savu ieguldījumu SEG samazināšanā un veicinātu energoefektīvāku tehnoloģiju izmantošanu.

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
Apsaimniekoto LIZ[6] platību īpatsvars nav mazāks kā 76% no kopējās LIZ platības[7]	**76%**	**76%**	**76%**

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>

Nodokļa atvieglojums veicina lauksaimniecības produkcijas ražošanu, nodrošinot LIZ apstrādi.

Tāpat nodokļu atvieglojums nodrošina lauksaimniecisko aktivitāti lauku teritorijā un lauku attīstību kopumā, vienlaikus radot darba vietas un nodrošinot apdzīvotību lauku teritorijā.

</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānoša-</td><td>

Jāņem vērā, ka atceļot AN atvieglojumu vai palielinot AN likmi marķētai dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā, pieaugs ražošanas izmaksas, kas atstās ietekmi uz lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kuri, sadārdzinoties ražošanas izmaksām, būs spiesti izmaksu kāpumu pārnest uz saražotās

</td></tr>
</table>

4 Saskaņā ar VARAM sagatavoto Informatīvo ziņojumu "Par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas un oglekļa dioksīda piesaistes saistību izpildi" (2022) lauksaimniecības sektors 2020.gadā radīja ap 21,5% no kopējām SEG emisijām jeb 26,7% no ne-ETS darbībās radītajām SEG emisijām

5 2014. gada 23. un 24. oktobra Eiropadomes secinājumi.
***Pieejams**: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-169-2014-INIT/lv/pdf*

6 LIZ platība, kas deklarēta LAD vienotā platību maksājuma saņemšanai.

7 VZD Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas informācija par zemes vienībām, kurām noteikts kāds no LIZ lietošanas veidiem.
***Pieejams**: https://www.vzd.gov.lv/lv/zemes-sadalijums-zemes-lietosanas-veidos*

	na, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	produkcijas cenām. Nebūtu vēlams palielināt izmaksas par marķētu dīzeļdegvielu, ko izmanto lauksaimniecībā, paaugstinot nodokļa slogu, jo šobrīd vēl joprojām ir novērojama augsta inflācija (2022.gada novembrī – 21,8%), pie kā galvenokārt ir novedis visa veida energoresursu sadārdzinājums, ko izraisīja Krievijas iebrukums Ukrainā.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir pieejami šādi papildus atvieglojumi un atbrīvojumi: 1) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums ienākumam no lauksaimnieciskās ražošanas 3 000 *euro* apmērā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.10.*); 2) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums saņemtajām summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.26.*) 3) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums sezonas laukstrādnieku ienākumiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.28.*); 4) uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojums saņemtajām summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.2.3.*); 5) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums lauksaimniecības ēkām un inženierbūvēm (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.3.14.*); 6) pievienotās vērtības nodokļa īpašais režīms lauksaimniekam (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.4.18.*); 7) transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.7.4. un 1.7.5.*); 8) uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.8.3.*). Lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi, tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām, subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.

13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Akcīzes nodokļa atvieglojums dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo rūpniecībā un lauksaimniecībā**
N.p.k.	**1.5.18.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par akcīzes nodokli"(turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 15.[1] panta pirmās daļas 4. un 5. punkts. Likuma pārejas noteikumu 195. un 197. punkts. Ministru kabineta 2017.gada 4.aprīļa noteikumi Nr.199 *"Noteikumi par dabasgāzes apriti un akcīzes nodokļa piemērošanas kārtību"*
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Dabasgāzei akcīzes nodokli *(turpmāk – AN)* aprēķina pēc samazinātas likmes 0,85 *euro*[1] par vienu megavatstundu (MWh), ņemot vērā dabasgāzes augstāko siltumspēju, ja to izmanto par kurināmo: 1) lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes telpās; 2) lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei; 3) rūpniecisko mājputnu novietņu (kūts) un inkubatoru siltumapgādei. Dabasgāzei AN aprēķina pēc samazinātas likmes 2,57 *euro*[1] par vienu megavatstundu (MWh), ņemot vērā dabasgāzes augstāko siltumspēju, ja to izmanto par kurināmo rūpnieciskās ražošanas un citos ar ražošanu saistītos procesos un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai rūpnieciskās ražošanas telpās.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir palielināt energoresursu pieejamību, vienlaicīgi mazinot nodokļa slogu lauksaimniecības un rūpniecības produkcijas ražotājiem, kā arī nodrošināt energoefektivitāti un klimatneitralitāti.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā	2003. gada 27. oktobra Eiropas Padomes Direktīvas 2003/96/EK, *kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu*

[1] Līdz 2024. gada 31.decembrim spēkā samazinātā likme 0,55 *euro* par vienu megavatstundu (MWh), ņemot vērā dabasgāzes augstāko siltumspēju. 2024. gada 4. decembra grozījumi likumā "Par akcīzes nodokli". **Pieejams:** https://likumi.lv/ta/id/357483-grozijumi-likuma-par-akcizes-nodokli- . Likuma pārejas noteikumu 195. un 197. punkts.

<table>
<tr><td></td><td>ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>energoproduktiem un elektroenerģijai (turpmāk - Direktīva 2003/96/EK), 9. pants, atsaucoties uz I pielikuma C tabulu, paredz no 2004 .gada 1. janvāra noteikt kurināmajam piemērojamos minimālos nodokļu līmeņus, kur likme dabasgāzei ir noteikta 0,15 euro par gigadžoulu[2] (GJ) izmantošanai uzņēmuma vajadzībām. Savukārt dabasgāzes izmantošanai par kurināmo ārpus uzņēmuma vajadzībām minimālā nodokļa likme ir 0,30 euro par GJ. AN atvieglojums ir ieviests pamatojoties uz Direktīvā 2003/96/EK noteikto.

Latvijā AN standartlikme dabasgāzei izmantošanai par kurināmo no 2025. gada 1. janvāra ir 5,95 euro par vienu MWh.

AN atvieglojums ir efektīvs, jo tas samazina nodokļa slogu lauksaimniecības un rūpniecības produkcijas ražotājiem, kuriem noteikta samazinātā AN likme dabasgāzei izmantošanai par kurināmo.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Komersantu skaits, kas izmanto dabasgāzi, kurai piemēro samazināto AN likmi
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Komersanti (uzņēmumi), kas izmanto dabasgāzi rūpnieciskiem mērķiem</td><td>260</td><td>272</td><td>210</td><td>226</td></tr>
<tr><td>Komersanti (uzņēmumi), kas izmanto dabasgāzi lauksaimniecībā</td><td>13</td><td>13</td><td>14</td><td>14</td></tr>
</table>
Avots: Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) dati uz 2022.gada septembri.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)*
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro, no tā:</td><td>1,44</td><td>1,21</td><td>1,04</td><td>1,02</td></tr>
<tr><td>rūpnieciskiem mērķiem</td><td>1,15</td><td>0,93</td><td>0,80</td><td>0,81</td></tr>
<tr><td>lauksaimniecībā</td><td>0,29</td><td>0,28</td><td>0,24</td><td>0,21</td></tr>
</table>
* Lauksaimniecībā līdz 2020.gada 30.aprīlim tika piemērots atbrīvojums no AN.
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz VID datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Atbilstoši likumam AN dabasgāzei uzsāka piemērot 2010. gada 1. jūlijā. Jau tobrīd likumā tika noteikts, ka ar nodokli neapliek dabasgāzi, kuru izmanto lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei, kā arī, kuru izmanto rūpnieciskās ražošanas (kas atbilst regulā Nr. 1893/2006 noteiktajiem NACE klasifikācijas kodiem) tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un minētās rūpnieciskās ražošanas tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai.

Tomēr no 2010. gada 1. septembra līdz 2011. gada 30. jūnijam AN dabasgāzei nepiemēroja[3]. AN piemērošana tika uzsākta 2011. gada 1. jūlijā.

Ņemot vērā Direktīvu 2003/96/EK, kurā ir noteikti arī tādi AN atbrīvojumi dabasgāzes izmantošanai, kas nav obligāti piemērojami (piemēram, dabasgāzei, ko izmanto lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei, elektroenerģijas ražošanai un rūpnieciskās ražošanas tehnoloģisko</td></tr>
</table>

[2] 1 megavatstunda (MWh) = 3,6 gigadžouli (GJ)
[3] Likuma "Par akcīzes nodokli" parejas noteikumu 47.punkts.

		iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai rūpnieciskās ražošanas telpās), kā arī lai mazinātu AN slogu dabasgāzei kā kurināmajam, 2011. gada 14. aprīlī izdarīti grozījumi - pārejas noteikumu 62. punktā nosakot, ka no 2011. gada 1. jūlija līdz 2013. gada 31. decembrim ar AN neapliek dabasgāzi, ko izmanto: 1) lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) un rūpniecisko mājputnu novietņu (kūts) un inkubatoru siltumapgādei; 2) rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes (kas atbilst apstiprinātiem attiecīgajiem regulā Nr. 1893/2006 noteiktajiem NACE klasifikācijas kodiem) tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai minētās rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes telpās. Šajā gadījumā nodokļa atbrīvojums attiecas arī uz dabasgāzi, ko minētajiem mērķiem izmanto uzņēmumos[4], kas atrodas saimnieciskajai darbībai atvēlētā teritorijā, kurai ir viens pārvaldnieks (industriālajā parkā). 2013. gadā pārskatīta AN piemērošana dabasgāzei. Saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 15. panta 3. punktu dalībvalstis varēja piemērot nulles nodokļu līmeni energoproduktiem un elektroenerģijai, ko izmanto lauksaimniecības, dārzkopības vai zivkopības darbos un mežsaimniecībā. Saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 5. un 9.pantu dabasgāzei, ko izmanto uzņēmuma vajadzībām, varēja piemērot zemāku nodokļa likmi par standarta nodokļa apmēru, bet ne zemāku par 0,15 *euro* par gigadžoulu bruto siltumietilpības jeb aptuveni 5,6 *euro* par 1000 m^3 atkarībā no dabasgāzes bruto siltumietilpības. Tāpēc, lai mazinātu nodokļa slogu un nodrošinātu konkurētspēju lauksaimniecības un rūpniecības produkcijas ražotājiem, 2013. gada 6. novembrī pieņemti grozījumi likumā, kas paredzēja: 1) arī pēc 2013. gada saglabāt AN atbrīvojuma piemērošanu lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) un rūpniecisko mājputnu novietņu (kūts) un inkubatoru siltumapgādei; 2) ar **2014. gada 1. janvāri** piemērot samazinātu AN likmi 5,65 *euro* par 1000 m^3 dabasgāzei, ko izmanto rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu (kas atbilst regulā Nr. 1893/2006 noteiktajiem NACE klasifikācijas kodiem) pirmapstrādes tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai minētās rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes telpās. Lai nodrošinātu vienotu pieeju lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, kas dabasgāzi izmanto siltumnīcu siltumapgādei,

[4] Papildinājums, ka nodokļa atbrīvojums attiecas arī uz dabasgāzi, ko minētajiem mērķiem izmanto uzņēmumos, kas atrodas industriālajā parkā, ir spēkā no 2012. gada 1. janvāra.

2014. gada 17. decembrī izdarīti grozījumi likumā, precizējot likuma 6.[1] panta otrās daļas 4. punktu un nosakot, ka AN atbrīvojumu piemēro ne tikai dabasgāzei, ko izmanto lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei dārzeņu audzēšanai, bet arī tādu siltumnīcu siltumapgādei, kurās tiek audzētas citas lauksaimniecības kultūras, piemēram, puķu, zemeņu vai garšaugu audzēšanai.

2017. gada 9. martā izdarīti grozījumi likumā, pārrēķinot AN likmes dabasgāzei par 1000 m^3 uz MWh, kas noteiktas likuma 15.[1] panta pirmajā daļā, un atbilstoši tiem tiek paredzēts, ka dabasgāzei, kuru izmanto par kurināmo rūpnieciskās ražošanas un citos ar ražošanu saistītos procesos, lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes telpās — 0,55 *euro* par vienu MWh, ņemot vērā dabasgāzes augstāko siltumspēju.

2020. gada 21. februārī izdarīti grozījumi likumā, jo atbilstoši Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regulas Nr.651/2014/ES *ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108.pantu (turpmāk – Regula 651/2014)* 44. pantam nebija iespējams piemērot pilnīgu atbrīvojumu dabasgāzei, kuru izmanto lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei un rūpniecisko mājputnu novietņu (kūts) un inkubatoru siltumapgādei.

Ievērojot Regulas 651/2014 tiešu piemērošanu, ar minētajiem grozījumiem dabasgāzei, kuru izmanto minētajiem mērķiem, tika noteikta minimālā AN likme saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK I pielikuma C tabulu.

Tādējādi ar minētajiem grozījumiem no likuma 6.[1] panta izslēgta trešā daļa un noteikts, ka no **2020. gada 1. maija** minētajiem dabasgāzes izmantošanas mērķiem, saskaņā ar likuma 15.[1] panta pirmās daļas 3. punktu, piemēro minimālo AN likmi – 0,55 *euro* par 1 MWh.

Realizētais dabasgāzes apjoms rūpniecībā un lauksaimniecībā

	2018	2019	2020	2021
Realizētais dabasgāzes apjoms, *MWh, no tā:*	1 216 373	1 012 528	906 972	926 032
rūpnieciskiem mērķiem	*1 042 472*	*841 968*	*726 791*	*736 252*
lauksaimniecībā	*173 901*	*170 560*	*180 181*	*189 780*

Avots: *VID dati uz 2022. gada septembri.*

Dabasgāze ir tikai viens no kurināmā veidiem, ko izmanto rūpnieciskiem mērķiem un lauksaimniecībā. Intensīvāk tiek izmantota dīzeļdegviela, kā arī dažāda veida koksnes kurināmie.

Energoresursu patēriņš rūpniecībā un lauksaimniecībā, TJ

	2018	2019	2020	2021
Dabasgāze	5039	4305	4262	4911
Naftas gāze	615	560	539	508
Malka	2716	2933	3476	2678
Pārējā koksne (briketes, granulas, koksnes atlikumi, šķelda)	13482	13452	13289	14278
Dīzeļdegviela	6759	7066	7409	7208
Visi energoresursi	**48278**	**46810**	**48235**	**49252**

Avots: *CSP dati*[5].

Dabasgāzes īpatsvars kopējā energoresursu bilancē rūpniecībā un lauksaimniecībā iepriekšējos gados nav pārsniedzis 10% no kopējā energoresursu patēriņa.

Energoresursu patēriņa īpatsvars rūpniecībā un lauksaimniecībā

	2018	2019	2020	2021
Dabasgāzes īpatsvars, %, no tā:	**10%**	**9%**	**9%**	**10%**
rūpnieciskiem mērķiem, %	95%	95%	95%	94%
lauksaimniecībā, %	5%	5%	5%	6%
Naftas gāzes īpatsvars, %, no tā:	**1%**	**1%**	**1%**	**1%**
rūpnieciskiem mērķiem, %	88%	83%	81%	85%
lauksaimniecībā, %	12%	18%	19%	15%
Malkas īpatsvars, %, no tā:	**6%**	**6%**	**7%**	**5%**
rūpnieciskiem mērķiem, %	91%	89%	93%	98%
lauksaimniecībā, %	9%	11%	7%	2%
Pārējās koksnes (briketes, granulas, koksnes atlikumi, šķelda) īpatsvars, %, no tā:	**28%**	**29%**	**28%**	**29%**
rūpnieciskiem mērķiem, %	97%	94%	95%	97%
lauksaimniecībā, %	3%	6%	5%	3%
Visi energoresursi, %, no tiem:	**45%**	**45%**	**45%**	**45%**
rūpnieciskiem mērķiem, %	95%	93%	94%	96%
lauksaimniecībā, %	5%	7%	6%	4%

Avots: *Ekonomikas ministrijas aprēķini, pamatojoties uz CSP datiem*[6].

Ievērojot enerģētikas nozares stimulus un mērķus pāriet uz lielāku atjaunojamo energoresursu izmantošanu un straujo dabasgāzes cenas pieaugumu pasaules tirgos, ir prognozējams, ka tuvākajos gados samazināsies dabasgāzes izmantošana rūpnieciskajā sektorā un lauksaimniecībā.

Tā kā samazinātās AN likmes ieviešanas mērķis ir lauksaimniecības un rūpnieciskās ražošanas attīstība un minēto nozaru konkurētspējas veicināšana, tad būtisks nozaru attīstības rādītājs ir to īpatsvara IKP tuvināšana ES vidējiem rādītājiem.

5 CSP. Energobilance.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__NOZ__EN__ENB/ENB060/table/tableViewLayout1/

6 CSP. Energobilance.
Pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__NOZ__EN__ENB/ENB060/table/tableViewLayout1/

Latvijā lauksaimniecības īpatsvars IKP 2019. gadā ir 2,3% un, salīdzinot ar 2018. gadu, tas ir pieaudzis par 0,5 procentpunktiem. Arī pārējās Baltijas valstīs lauksaimniecības īpatsvars IKP pieaug, taču pieauguma temps ir mazāks.

Lauksaimniecības īpatsvars IKP 2018. un 2019. gadā

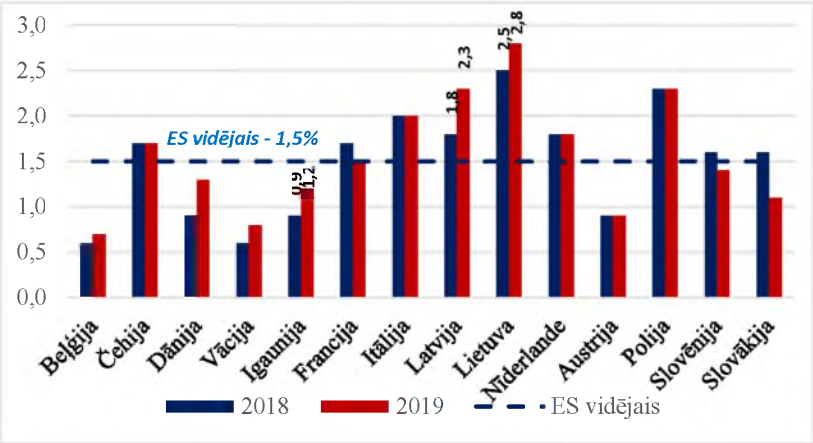

Avots: *Eurostat dati uz 2022. gadu par lauksaimniecības īpatsvaru IKP*[7]

Latvijā rūpniecības īpatsvars IKP ir būtiski lielāks nekā lauksaimniecībai, t.i., 2019. gadā tas veidoja 12,2% no IKP. Rūpniecībā, salīdzinot ar lauksaimniecību, dinamika Eiropas valstīs ir stabila.

Rūpnieciskās ražošanas īpatsvars IKP 2018. un 2019. gadā

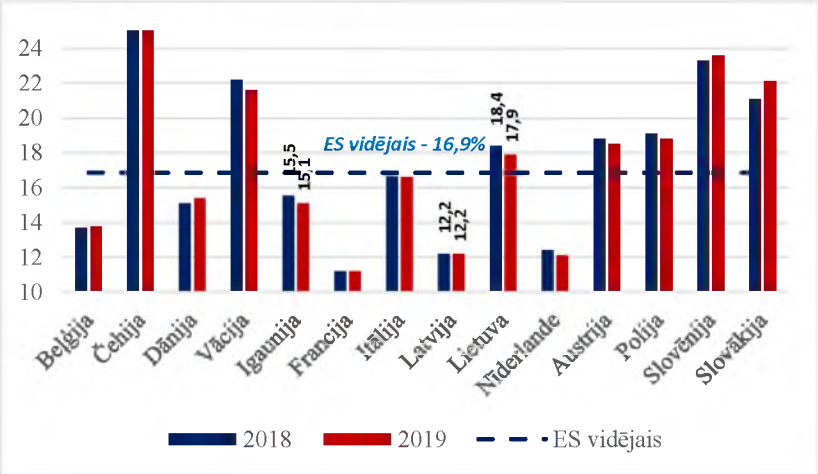

Avots: *Eurostat dati uz 2022. gadu par rūpniecības īpatsvaru IKP*[8]

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		1. Lauksaimniecības nozares (NACE A01) īpatsvars IKP ir aptuveni, %	**2,0**	**2,0**	**2,0**

[7] Eurostat dati.
Pieejams: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMA_10_A64__custom_3442248/default/table?lang=en

[8] Eurostat dati.
Pieejams: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMA_10_A64__custom_3442321/default/table?lang=en

	gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	2. Rūpniecības nozares īpatsvars (NACE C) IKP ir aptuveni, %	**12,2**	**12,2**	**12,2**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Līdz šim dabasgāze bija pirmā izvēle apkures nodrošināšanai vietās, kurās ir nodrošināta iespēja pieslēgties pie dabasgāzes pievada. Dabasgāzes izmantošana rūpnieciskās ražošanas uzņēmumos ir vispopulārākā izvēle, ņemot vērā iespēju automatizēt ražošanas procesus un augsto dabasgāzes enerģijas ietilpību. Sadedzinot 1 kg (~49,3 MJ (NCV[9]) dabasgāzes, rodas 2,8 reizes vairāk siltuma kā sadedzinot 1 kg granulu un 5 reizes vairāk kā sadedzinot 1 kg malkas. Tādējādi dabasgāze kā energoresurss apkurei ir ar ļoti augstu efektivitāti. Vienlaikus, dabasgāze ir kurināmais ar viszemāko oglekļa ietilpību (0,0561 t CO_2/GJ), salīdzinot ar citiem fosilajiem kurināmajiem un tā ir pārejas posma kurināmais pārejot uz klimatneitralitāti.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav pieejams.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

[9] Zemākā siltumspēja (no angļu valodas *net calorific value*)

Veidlapa Nr. 1.6.1

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei**
Nosaukums	**Dabas resursu nodokļa atbrīvojums par ozona slāni noārdošo vielu izmantošanu citu ķīmisku vielu ražošanai**
N.p.k.	**1.6.1.**

	Normatīvais akts	*Dabas resursu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 11. pants.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Dabas resursa nodokli par ozona slāni noārdošas vielas izmantošanu nemaksā komersants, kas atbilstoši vides aizsardzības normatīvajos aktos noteiktajām tehnoloģiskajām un vides aizsardzības prasībām ozona slāni noārdošu vielu izmanto citu ķīmisku vielu ražošanai, ja ķīmiskajā pārveides procesā ozona slāni noārdoša viela pilnībā maina savu ķīmisko sastāvu.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir novērst nodokļa aplikšanu gadījumā, kad vidē netiek emitētas piesārņojošas vielas (kas ir nodokļa objekts), bet šī viela tiek izmantotā ražošanas procesā kā izejviela.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai. Ozona slāni noārdošās vielas (freoni, haloni u.c.), ko izmanto citu ķīmisku vielu ražošanai, ķīmiskajā pārveides procesā pilnībā maina savu ķīmisko sastāvu. Rezultātā vidē nenonāk ozona slāni noārdošas vielas un šajā gadījumā ir pamats piemērot nodokļa atbrīvojumu.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Atbilstoši *ODS (Ozone – depleting substances) Licensing System* (uztur Eiropas Komisija) un *EIONET (European Environment Information and Observation Network)* (uztur Eiropas Vides aģentūra) datubāzēs pieejamai informācijai Latvijā 2018., 2019. un 2020. gadā neviens uzņēmums nav izmantojis ozona slāni noārdošās vielas (ODS) kā izejvielas vai procesa aģentus un līdz ar to neviens nodokļa maksātājs nav saņēmis atbrīvojumu no nodokļa samaksas par šo objektu.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Informācija par Latvijas uzņēmumiem

<table>
<tr><th rowspan="2">Uzņēmums</th><th rowspan="2">*ODS Licensing System* (2018.-2020.)</th><th colspan="3">*EIONET**</th></tr>
<tr><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Ceram Optec SIA</td><td rowspan="2">Neizmanto ODS kā izejvielas vai kā procesu aģentus, neizmanto ODS arī laboratoriskiem un analītiskiem mērķiem.</td><td>ODS neizmantoja, krājumā 4 kg CCl_4.</td><td>ODS neizmantoja, krājumā 4 kg CCl_4.</td><td rowspan="2">Iesniegta “nulles” atskaite.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Atskaitē norādīts, ka CCl_4 šajos gados netika izmantots šķiedras piesātināšanas ar oglekli eksperimentiem. Līdz ar to domājams, ka potenciāli šis uznēmums varētu kādreiz izmantot ODS kā izejvielas.</td></tr>
<tr><td>Grindeks JSC</td><td>Nav reģistrēts.</td><td colspan="3">Par 2016. un turpmākiem gadiem neviens pārskats nav iesniegts.</td></tr>
<tr><td>Roko Marine Service</td><td>Nav reģistrēts.</td><td colspan="3">Par 2016. un turpmākiem gadiem neviens pārskats nav iesniegts.</td></tr>
<tr><td>Wings 4 Sky Group SIA</td><td>Neizmanto ODS kā izejvielas vai kā procesu aģentus, neizmanto ODS arī laboratoriskiem un analītiskiem mērķiem.</td><td>Iesniegta “nulles” atskaite.</td><td>-</td><td>Iesniegta “nulles” atskaite.</td></tr>
</table>

** Atbilstoši Regulas (ES) Nr. 1005/2009 27. panta 1. punkta, 6. punkta un 7. punkta prasībām katru gadu līdz 31. martam katrs uzņēmums, kas izmanto kontrolējamās vielas kā izejvielas vai procesa aģentus vai kas kontrolējamās vielas izmanto laboratoriskiem un analītiskiem mērķiem, iesniedz ziņojumu EK (EIONET), norādot izlietotos vielu daudzumus, krājumus u.c. informāciju.*

Avots: Datu bāzes *ODS Licensing System* (uztur Eiropas Komisija) un *EIONET* (uztur Eiropas Vides aģentūra) dati

Arī no Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” apkopotās informācijas par ziņojumiem, kurus uzņēmumi iesnieguši saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 12. jūlija noteikumu Nr. 563 “Noteikumi par īpašiem ierobežojumiem un aizliegumiem attiecībā uz darbībām ar ozona slāni noārdošām vielām un fluorētām siltumnīcefekta gāzēm”[1] 2. punktu (1. pielikuma 1. tabula), konstatējams, ka ODS kā izejvielas 2018.-2020. gadā neviens uzņēmums nav izmantojis.

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā</td><td>No 2018. gada līdz 2020. gadam fiskālā ietekme nav, jo atbrīvojums netika izmantots.</td></tr>
</table>

[1] Aizstāti ar Ministru kabineta 2021. gada 19. oktobra noteikumiem Nr. 704 *“Prasības darbībām ar ozona slāni noārdošām vielām un fluorētām siltumnīcefekta gāzēm”*.

	ietekme pēdējo trīs gadu periodā	
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	1995. gadā, lai atbalstītu pasaules valstu centienus ozona slāņa aizsardzībā un sekmētu ozona slāni noārdošo vielu izņemšanu no saimnieciskās aprites, Latvija pievienojās 1985. gadā pieņemtajai Vīnes konvencijai *"Par ozona slāņa aizsardzību"* un 1987. gadā pieņemtajam *Monreālas protokolam "Par ozona slāni noārdošajām vielām"*. Lai pildītu Monreālas protokola prasības Eiropas Savienība 2009. gada 16. septembrī ir pieņēmusi Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1005/2009 *par ozona slāni noārdošām vielām*. Likuma norma, kas nosaka, ka no nodokļa par ozona slāni noārdošas vielas izmantošanu atbrīvo uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), kurš atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām tehnoloģiskajām un vides aizsardzības prasībām izmanto ozona slāni noārdošu vielu par izejvielu, kas ķīmiskajā pārveides procesā pilnībā maina savu ķīmisko sastāvu, citu ķīmisko vielu ražošanai, ir spēkā jau no 2004. gada 1. maija, kad tika izdarīti grozījumi nu jau spēku zaudējušajā likumā *"Par dabas resursu nodokli"*. Likuma norma pārņemta arī jaunajā likumā, kas stājās spēkā no 2006. gada 1. janvāra.
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji: Ņemot vērā, ka atbrīvojums nav ticis izmantots, sasnieguma rādītāji netiek noteikti. **2021**: X **2022**: X **2023**: X
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav identificēts.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai sama-	Nav identificēti.

	zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.6.2.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei**
Nosaukums	**Dabas resursu nodokļa atbrīvojums par transportlīdzekļiem, kurus pirmo reizi pastāvīgi reģistrē Latvijā**
N.p.k.	**1.6.2.**

	Normatīvais akts	*Dabas resursu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 7. pants. Ministru kabineta 2012. gada 22. maija noteikumi Nr. 361 *"Dabas resursu nodokļa piemērošanas noteikumi transportlīdzekļiem".*
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Dabas resursu nodokli par transportlīdzekļiem nemaksā transportlīdzekļu būvētājs vai tā pilnvarots pārstāvis, vai lietotu transportlīdzekļu tirgotājs, ja tas nodrošina normatīvajos aktos par nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanu noteikto prasību ievērošanu, kā arī izpilda vienu no šādām prasībām: 1) ir izveidojis un piemēro ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu attiecībā uz nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanu *(turpmāk - nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēma)*, iesniedzis Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas *(turpmāk – VARAM)* padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu nodokļa maksājuma segšanai *(turpmāk - finanšu nodrošinājums)* un noslēdzis ar šo iestādi līgumu par nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu *(turpmāk — nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas līgums)*; 2) ir noslēdzis ar apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēmā (ja apsaimniekotājs ir iesniedzis VARAM padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu un noslēdzis ar šo iestādi nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas līgumu). VARAM padotībā esoša iestāde kontrolē nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēmas darbības programmas izpildi, kā arī pēc tam, kad ir pieņēmusi lēmumu par atbrīvošanu no nodokļa, līdz ceturksnim sekojošā nākamā mēneša 20. datumam rakstveidā informē par to Valsts ieņēmumu

		dienestu *(turpmāk – VID)* un valsts akciju sabiedrību *"Ceļu satiksmes drošības direkcija"* un sniedz tiem nepieciešamās ziņas. Atbilstoši likuma 6.[1] panta sestajai daļai preces ražotājs, lai nodrošinātu ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību, sedz šādas izmaksas par precēm un iepakojumu, ko laiž tirgū Latvijas Republikas teritorijā: 1) izmaksas par attiecīgā veida atkritumu apsaimniekošanu, ieskaitot šo atkritumu dalīto savākšanu, šķirošanu, pārstrādi un reģenerāciju, lai sasniegtu normatīvajos aktos par iepakojumu un atkritumu apsaimniekošanu noteiktos mērķus, atskaitot ieņēmumu daļu, kuru tas tieši vai pastarpināti gūst no atkārtotas izmantošanas un nošķiroto reģenerējamo sadzīves atkritumu tirdzniecības; 2) izmaksas par informācijas sniegšanu atkritumu radītājam un valdītājam saskaņā ar 6.[1] panta ceturtās daļas 5. punktu[1]; 3) izmaksas par auditēta *Pārskata par nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanu* sagatavošanu un iesniegšanu VARAM padotībā esošai iestādei.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir motivēt komersantus nodrošināt ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību attiecībā uz nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanu, tādējādi veicinot to atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju, lai samazinātu atkritumu daudzumu un nodrošinātu dabas resursu apdomīgu, efektīvu un racionālu izmantošanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums ir efektīvs, jo normatīvajos aktos noteiktais nolietotu transportlīdzekļu savākšanas mērķis, kas izriet no Eiropas Savienības 2000. gada 18. septembra Direktīvas 2000/53/EK *par nolietotiem transportlīdzekļiem (turpmāk – Direktīva 2000/53/EK)* prasībām, tiek sasniegts. Direktīva 2000/53/EK nosaka, ka būtu jāsaskaņo dažādi valstu pasākumi attiecībā uz nolietotiem transportlīdzekļiem tā, lai: 1) samazinātu nolietotu transportlīdzekļu ietekmi uz vidi, tādējādi veicinot vides kvalitātes aizsardzību, saglabāšanu un uzlabošanu un enerģijas taupīšanu, 2) nodrošinātu iekšējā tirgus sekmīgu darbību un novērstu konkurences traucējumus Kopienā. Direktīvā 2000/53/EK tiek paredzēti pasākumi, kuru galvenais mērķis ir transportlīdzekļu atkritumu rašanās novēršana, kā arī nolietotu transportlīdzekļu un to detaļu otrreizējas izmantošanas, pārstrādes vai citādas reģenerācijas veicināšana tā, lai samazinātu apglabājamo atkritumu daudzumu un uzlabotu

[1] Likuma 6.[1] panta 4.daļas 5.punkts: "Apsaimniekotājam ir pienākums informēt atkritumu radītāju un valdītāju par atkritumu rašanās novēršanas pasākumiem, preču un iepakojuma atkārtotas izmantošanas iespējām, preču atkritumu un izlietotā iepakojuma dalītās savākšanas vietām un vietām, kur atkritumus un izlietoto iepakojumu sagatavo atkārtotai izmantošanai, par piesārņošanas novēršanu, kā arī organizēt pasākumus, kas veicina atkritumu radītāju un valdītāju iesaistīšanos dalītās atkritumu savākšanas sistēmā."

<table>
<tr><td></td><td></td><td>visu transportlīdzekļu aprites ciklā iesaistīto ekonomikas procesu dalībnieku darbību efektivitāti, jo īpaši, ja minētie dalībnieki ir tieši iesaistīti nolietotu transportlīdzekļu apstrādē.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļa atbrīvojuma saņēmēju (ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersanta līgumpartneru) skaits
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Komersantu skaits</td><td>30</td><td>35</td><td>35</td></tr>
</table>
Avots: Valsts vides dienesta dati uz 13.07.2021.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>0,9</td><td>1,0</td><td>0,7</td><td>0,4</td></tr>
</table>
Avots: VARAM aprēķini, balstoties uz VID datiem uz 29.10.2021.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Likuma norma, kas nosaka, ka no nodokļa atbrīvo transportlīdzekļu būvētāju vai tā pilnvarotu pārstāvi, vai lietotu transportlīdzekļu tirgotāju, ja tas nodrošina normatīvajos aktos par nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanu noteikto prasību ievērošanu, kā arī ir izveidojis un piemēro nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēmu, iesniedzis VARAM padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu un noslēdzis ar šo iestādi nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas līgumu vai ir noslēdzis ar apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēmā, ir spēkā jau no 2004. gada 1. oktobra, kad tika izdarīti grozījumi spēku zaudējušajā likumā “Par dabas resursu nodokli”. Likuma norma pārņemta arī jaunajā likumā, kas stājās spēkā no 2006. gada 1. janvāra.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Nolietotu transportlīdzekļu savākšanas apjoma īpatsvars pret attiecīgā gada realizēto transportlīdzekļu skaitu, % (faktiskais savākšanas apjoma īpatsvars[2] 2020. gadā – 50%).</td><td>50%</td><td>50%</td><td>50%</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta</td><td>Nodokļa atbrīvojuma pozitīvais efekts ir samazināta nolietotu transportlīdzekļu un to sastāvdaļu apglabāšana atkritumu poligonos.

Nodokļa atbrīvojums motivē komersantus nodrošināt ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību attiecībā uz nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanu, palielinot nolietotu</td></tr>
</table>

[2] Valsts vides dienesta dati.
Pieejams: https://www.vvd.gov.lv/lv/zinojumi-par-ras-apsaimniekoto-regenereto-apjomu

	ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	transportlīdzekļu sastāvdaļu atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju, tādējādi veicinot ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.6.3.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei**
Nosaukums	**Dabas resursu nodokļa atbrīvojums iepakojumam un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem**
N.p.k.	**1.6.3.**

	Normatīvais akts	*Dabas resursu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 8. pants. Ministru kabineta 2017. gada 16. augusta noteikumi Nr. 480 *"Noteikumi par atbrīvojuma piemērošanu no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem"*.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Dabas resursu nodokli par iepakojumu vai vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem nodokļa maksātājs nemaksā, ja tas nodrošina vides aizsardzības normatīvajos aktos noteikto izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu reģenerācijas normu izpildi, kā arī izpilda vienu no šādiem nosacījumiem: 1) ir izveidojis un piemēro ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu attiecībā uz izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanu *(turpmāk - izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas sistēma)*, iesniedzis Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas *(turpmāk – VARAM)* padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu un noslēdzis ar šo iestādi līgumu par izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu *(turpmāk - iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas līgums)*; 2) ir noslēdzis ar iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas sistēmā (ja apsaimniekotājs ir reģistrēts Valsts vides dienestā *(turpmāk – VVD)*, iesniedzis VARAM padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu un noslēdzis ar šo iestādi

		iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas līgumu). VVD (VARAM padotībā esoša iestāde) kontrolē iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas sistēmas darbības programmas izpildi, kā arī 10 dienu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par atbrīvošanu no nodokļa, rakstveidā informē par to attiecīgo Valsts ieņēmumu dienesta *(turpmāk – VID)* teritoriālo iestādi, kurā nodokļu maksātāji reģistrēti, un sniedz tai nepieciešamās ziņas. Atbilstoši likuma 6.[1] panta sestajai daļai preces ražotājs, lai nodrošinātu ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību, sedz šādas izmaksas par precēm un iepakojumu, ko laiž tirgū Latvijas Republikas teritorijā: 1) izmaksas par attiecīgā veida atkritumu apsaimniekošanu, ieskaitot šo atkritumu dalīto savākšanu, šķirošanu, pārstrādi un reģenerāciju, lai sasniegtu normatīvajos aktos par iepakojumu un atkritumu apsaimniekošanu noteiktos mērķus, atskaitot ieņēmumu daļu, kuru tas tieši vai pastarpināti gūst no atkārtotas izmantošanas un nošķiroto reģenerējamo sadzīves atkritumu tirdzniecības; 2) izmaksas par informācijas sniegšanu atkritumu radītājam un valdītājam saskaņā ar 6.[1] panta ceturtās daļas 5. punktu[1]; 3) izmaksas par auditēta *Pārskata par izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanu* sagatavošanu un iesniegšanu VARAM padotībā esošai iestādei.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir motivēt komersantus nodrošināt ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību attiecībā uz izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanu, tādējādi veicinot to atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju, lai samazinātu atkritumu daudzumu un nodrošinātu dabas resursu apdomīgu, efektīvu un racionālu izmantošanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīvas (ES) 2018/852 *ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (turpmāk – Direktīva (ES) 2018/852)* prasībām. Direktīva (ES) 2018/852 nosaka, ka atkritumu apsaimniekošana Eiropas Savienībā *(turpmāk – ES)* būtu jāuzlabo ar mērķi aizsargāt, saglabāt un uzlabot vides kvalitāti, aizsargāt cilvēku veselību, nodrošināt dabas resursu apdomīgu, efektīvu un racionālu izmantošanu, sekmēt aprites ekonomikas principus,

[1] Likuma 6.[1] panta 4.daļas 5.punkts: "Apsaimniekotājam ir pienākums informēt atkritumu radītāju un valdītāju par atkritumu rašanās novēršanas pasākumiem, preču un iepakojuma atkārtotas izmantošanas iespējām, preču atkritumu un izlietotā iepakojuma dalītās savākšanas vietām un vietām, kur atkritumus un izlietoto iepakojumu sagatavo atkārtotai izmantošanai, par piesārņošanas novēršanu, kā arī organizēt pasākumus, kas veicina atkritumu radītāju un valdītāju iesaistīšanos dalītās atkritumu savākšanas sistēmā."

<table>
<tr><td></td><td></td><td>veicināt atjaunojamās enerģijas izmantošanu, uzlabot energoefektivitāti, samazināt ES atkarību no importētiem resursiem, radīt jaunas ekonomiskās iespējas un palīdzēt attīstīt ilgtermiņa konkurētspēju. Resursu efektīvāka izmantošana nodrošinātu arī būtiskus neto ietaupījumus ES uzņēmumiem, publiskā sektora iestādēm un patērētājiem, vienlaikus samazinot kopējās gada siltumnīcefekta gāzu emisijas.

Lai nodrošinātu Direktīvas (ES) 2018/852 prasības, no 2022. gada 1. janvāra likums paredz stingrākas prasības tiem nodokļu maksātājiem, kuru radītā izlietotā iepakojuma apjoms kalendāra gada laikā ir 300 kilogrami vai vairāk, t.i. nodokļu maksātājs piedalās ražotāja paplašinātās atbildības sistēmā, slēdzot līgumu ar apsaimniekotāju par dalību izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā vai pats izveido un piemēro šādu sistēmu. Ja netiek pildīta minētā prasība, tad nodokļu maksātājs nodokli maksā divkāršā apmērā (likuma 8. panta 1.^{2} un 1.^{3} pants).

Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo:
- pēdējos piecos gados ražotāja paplašinātās atbildības sistēmās apsaimnieko vairāk kā 90% no radītā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu;
- normatīvajos aktos noteiktie izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu pārstrādes un reģenerācijas mērķi, kas izriet no Direktīvas (ES) 2018/852, tiek regulāri sasniegti;
- iepakotāji (komersanti, kas Latvijā laiž tirgū iepakotu preci vai pievieno iepakojumu izstrādājumiem, kuri pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja) aktīvi iesaistās ražotāja paplašinātās atbildības sistēmās, nodrošinot viņu darbības rezultātā radītā izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu atbilstošos apmēros, kas pretējā gadījumā būtu jānodrošina no valsts un pašvaldību budžetiem.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļa atbrīvojuma saņēmēju (ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersantu līgumpartneru) skaits
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Komersantu skaits</td><td>5 360</td><td>4 981</td><td>4 978</td></tr>
</table>
Avots: Valsts vides dienesta dati uz 13.07.2021.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>133,7</td><td>132,7</td><td>136,1</td><td>146,3</td></tr>
</table>
Avots: VARAM aprēķini, balstoties uz VID datiem uz 29.10.2021.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas</td><td>No 2000. gada 1. jūlija bija spēkā norma, ka VARAM, pamatojoties uz Iepakojuma apsaimniekošanas padomes ieteikumu, ir tiesīga noteikt nodokļa atvieglojumus un atlaides uzņēmumiem, kuri realizē brīvprātīgu izlietotā iepakojuma</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>apsaimniekošanas programmu saskaņā ar Latvijas Zaļā punkta darbības principiem. Norma bija iekļauta nu jau spēku zaudējušā likuma “Par dabas resursu nodokli” redakcijā. Tās būtība par izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu ir saglabāta šobrīd spēkā esošajā likumā, kas stājās spēkā 2006. gada 1. janvārī.

No 2019. gada 1. jūlija atbrīvojumu no nodokļa samaksas nepiemēro vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem, kas izgatavoti no plastmasas (polimēriem) un to kompozītmateriāliem (laminātiem).

VVD veic savāktā un pārstrādātā apjoma uzskaiti izpildes kontroles nodrošināšanai.

Izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu pārstrādes apjoma īpatsvars pret radīto apjomu, %
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Pārstrādāts, %</td><td>56</td><td>62</td><td>62</td></tr>
</table>
Avots: VVD dati[2]</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji[3]</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu pārstrādes apjoma īpatsvars pret radīto apjomu, %</td><td>60%</td><td>62%</td><td>63%</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Nodokļa atbrīvojuma pozitīvais efekts ir samazināta izlietotā iepakojuma, vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apglabāšana atkritumu poligonos.

Nodokļa atbrīvojums motivē komersantus nodrošināt ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību attiecībā uz izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanu, palielinot iepakojuma atkārtotu izmantošanu, izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu pārstrādi un reģenerāciju, tādējādi uzlabojot vides kvalitāti, nodrošinot dabas resursu apdomīgu, efektīvu un racionālu izmantošanu, sekmējot aprites ekonomikas principus, samazinot atkarību no importētiem resursiem, radot jaunas ekonomiskās iespējas un palīdzot attīstīt ilgtermiņa konkurētspēju.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie</td><td>Nav identificēti.</td></tr>
</table>

[2] *VVD dati.*
Pieejams: https://www.vvd.gov.lv/lv/zinojumi-par-ras-apsaimniekoto-regenereto-apjomu

[3] Ministru kabineta 2017. gada 16. augusta noteikumu Nr. 480 *“Noteikumi par atbrīvojuma piemērošanu no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem”* 1.pielikums

	blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.6.4.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei**
Nosaukums	**Dabas resursu nodokļa atbrīvojums par videi kaitīgām precēm**
N.p.k.	**1.6.4.**

	Normatīvais akts	*Dabas resursu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 9. pants. Ministru kabineta 2021. gada 28. janvāra noteikumi Nr. 64 *"Kārtība, kādā atbrīvo no dabas resursu nodokļa samaksas par videi kaitīgām precēm"*[1].
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Dabas resursu nodokli par videi kaitīgām precēm nodokļa maksātājs nemaksā, ja tas nodrošina vides aizsardzības normatīvajos aktos noteikto videi kaitīgu preču atkritumu reģenerācijas normu izpildi, kā arī izpilda vienu no šādiem nosacījumiem: 1) ir izveidojis un piemēro ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu attiecībā uz videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu (*turpmāk - videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas sistēma),* iesniedzis Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas *(turpmāk – VARAM)* padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu un noslēdzis ar šo iestādi līgumu par videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu *(turpmāk - videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas līgums)*; 2) ir noslēdzis ar videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas sistēmā (ja apsaimniekotājs ir iesniedzis VARAM padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu un noslēdzis ar šo iestādi videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas līgumu). Atbilstoši likuma 6.[1] panta sestajai daļai preces ražotājs, lai nodrošinātu ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību, sedz šādas izmaksas par precēm un iepakojumu, ko laiž tirgū Latvijas Republikas teritorijā:

[1] Aizstāja Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumus Nr.1294 *„Kārtība, kādā atbrīvo no dabas resursu nodokļa samaksas par videi kaitīgām precēm"*.

		1) izmaksas par attiecīgā atkritumu veida apsaimniekošanu, ieskaitot šo atkritumu dalīto savākšanu, šķirošanu, pārstrādi un reģenerāciju, lai sasniegtu normatīvajos aktos par iepakojumu un atkritumu apsaimniekošanu noteiktos mērķus, atskaitot ieņēmumu daļu, kuru tas tieši vai pastarpināti gūst no atkārtotas izmantošanas un nošķiroto reģenerējamo sadzīves atkritumu tirdzniecības; 2) izmaksas par informācijas sniegšanu atkritumu radītājam un valdītājam saskaņā ar 6.[1] panta ceturtās daļas 5. punktu[2]; 3) izmaksas par auditēta *Pārskata par videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu un aprēķināto dabas resursu nodokli* sagatavošanu un iesniegšanu VARAM padotībā esošai iestādei.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir motivēt komersantus nodrošināt ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību attiecībā uz videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu, tādējādi veicinot to atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju, lai samazinātu atkritumu daudzumu un nodrošinātu dabas resursu apdomīgu, efektīvu un racionālu izmantošanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvas 2012/19/ES *par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem* un Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Direktīvas 2006/66/EK *par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un ar ko atceļ Direktīvu 91/157/EEK (abas kopā turpmāk – Direktīvas)* prasībām. Šo Direktīvu mērķis ir veicināt ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu, galvenokārt novēršot elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu rašanos, kā arī veicināt to atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un citus šo atkritumu reģenerācijas veidus, lai samazinātu atkritumus. Tāpat mērķis ir samazināt bateriju un akumulatoru un to atkritumu negatīvo ietekmi uz vidi, tādējādi sniedzot ieguldījumu vides kvalitātes aizsardzībā, saglabāšanā un uzlabošanā. Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo: - pēdējos piecos gados ražotāja paplašinātās atbildības sistēmās apsaimnieko vairāk kā 90% no videi kaitīgu preču atkritumu apjoma; - normatīvajos aktos noteiktie videi kaitīgu preču atkritumu pārstrādes un reģenerācijas mērķi, kas izriet no Direktīvām, tiek regulāri sasniegti; - komersanti, kas Latvijā realizē vai savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto videi kaitīgas preces,

[2] Likuma 6.[1] panta 4.daļas 5.punkts: "Apsaimniekotājam ir pienākums informēt atkritumu radītāju un valdītāju par atkritumu rašanās novēršanas pasākumiem, preču un iepakojuma atkārtotas izmantošanas iespējām, preču atkritumu un izlietotā iepakojuma dalītās savākšanas vietām un vietām, kur atkritumus un izlietoto iepakojumu sagatavo atkārtotai izmantošanai, par piesārņošanas novēršanu, kā arī organizēt pasākumus, kas veicina atkritumu radītāju un valdītāju iesaistīšanos dalītās atkritumu savākšanas sistēmā."

<table>
<tr><td></td><td></td><td>aktīvi iesaistās ražotāja paplašinātās atbildības sistēmās, nodrošinot videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu atbilstošos apmēros, kas pretējā gadījumā būtu jānodrošina no valsts un pašvaldību budžetiem.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļa atbrīvojuma saņēmēju (ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersantu līgumpartneru) skaits
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Komersantu skaits</td><td>2 308</td><td>2 201</td><td>2 179</td></tr>
</table>
Avots: Valsts vides dienesta dati uz 13.07.2021.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>76,6</td><td>107,8</td><td>110,0</td><td>119,5</td></tr>
</table>
Avots: VARAM aprēķini, balstoties uz VID datiem uz 29.10.2021.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Jau no 1996. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā likums “Par dabas resursu nodokli” nodokļa maksājumi par videi kaitīgu preču un produktu patēriņu bija noteikti kā daļēji atmaksājami Ministru kabineta noteiktajā kārtībā personām, kas šīs preces nodod utilizācijai vai atkārtotai izmantošanai, kā arī uzņēmumiem, kas atbilstoši VARAM noteiktajām tehnoloģiskajām un vides aizsardzības prasībām veic šo preču utilizāciju vai pārstrādi.

Likuma norma, kas nosaka, ka nodokli par videi kaitīgām precēm nodokļa maksātājs nemaksā, ja tas nodrošina vides aizsardzības normatīvajos aktos noteikto videi kaitīgu preču atkritumu reģenerācijas normu izpildi, kā arī ir izveidojis un piemēro videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, iesniedzis VARAM padotībā esošai iestādei finanšu nodrošinājumu un noslēdzis ar šo iestādi videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas līgumu vai ir noslēdzis ar videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas sistēmā, ir spēkā jau no 2006. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā likums.

Valsts vides dienests (turpmāk – VVD) veic savāktā un pārstrādātā apjoma uzskaiti izpildes kontroles nodrošināšanai.

Pieņemšanas vai savākšanas īpatsvars attiecībā pret attiecīgajā gadā realizēto vai savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai ievesto un izmantoto videi kaitīgu preču apjomu, %
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Smērelļas</td><td>45,3</td><td>45,3</td><td>46,1</td></tr>
<tr><td>Eļļas filtri</td><td>30,8</td><td>31,2</td><td>31,5</td></tr>
<tr><td>Nolietotas riepas</td><td>66,5</td><td>65,5</td><td>66,1</td></tr>
<tr><td>Baterijas un akumulatori</td><td>45,7</td><td>47,5</td><td>46,7</td></tr>
<tr><td>Elektriskās un elektroniskās iekārtas</td><td>41,6</td><td>41,2</td><td>40,9</td></tr>
</table>
Avots: VVD dati[3]</td></tr>
</table>

[3] *VVD dati.*
Pieejams: *https://www.vvd.gov.lv/lv/zinojumi-par-ras-apsaimniekoto-regenereto-apjomu*

8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji[4] *(pieņemšanas vai savākšanas īpatsvars attiecībā pret attiecīgajā gadā realizēto vai savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai ievesto un izmantoto videi kaitīgu preču apjomu, %)*	**2021**	**2022**	**2023**
		Smērelļas	**45**	**45**	**45**
		Eļļas filtri	**30**	**30**	**30**
		Nolietotas riepas	**80**	**80**	**83**
		Baterijas un akumulatori	**45**	**45**	**45**
		Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi	**40,5**	**65**	**65**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojuma pozitīvais efekts ir samazināta nolietotu riepu, bateriju, akumulatoru, elektrisko iekārtu un citu videi kaitīgu preču atkritumu apglabāšana atkritumu poligonos. Nodokļa atbrīvojums motivē komersantus nodrošināt ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību attiecībā uz videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu, palielinot videi kaitīgu preču dalīto savākšanu, atkārtotu izmantošanu, videi kaitīgu preču atkritumu pārstrādi un reģenerāciju, tādējādi veicinot ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			

[4] Ministru kabineta 2021. gada 28. janvāra noteikumu Nr. 64 *"Kārtība, kādā atbrīvo no dabas resursu nodokļa samaksas par videi kaitīgām precēm"* 1.pielikums

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.1.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums Iekšlietu ministrijas padotībā esošai iestādei reģistrētiem transportlīdzekļiem**
N.p.k.	**1.7.1.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 7.panta pirmā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* maksā **50 procentu apmērā** par transportlīdzekli (izņemot operatīvo transportlīdzekli), kura īpašnieks, turētājs vai valdītājs ir Iekšlietu ministrijas padotībā esoša iestāde**.**
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt Iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu izdevumus.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums nav efektīvs, jo TEN maksāšanas kārtība nav vienāda starp visām valsts iestādēm.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglo-jumu, pēdējo trīs gadu periodā	Iekšlietu ministrijas padotības iestādes, kas var saņemt TEN atvieglojumu, ir: 1) Valsts drošības dienests; 2) Valsts policija; 3) Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests; 4) Iekšējās drošības birojs; 5) Valsts robežsardze; 6) Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde; 7) Nodrošinājuma valsts aģentūra; 8) Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs;

<table>
<tr><td></td><td></td><td>9) Iekšlietu ministrijas veselības un sporta centrs.

Nodokļa atvieglojums 50% apmērā ir piemērots 1 079 Iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu transportlīdzekļiem.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, tūkst. euro</td><td>70,9</td><td>72,6</td><td>79,7</td><td>114,9</td></tr>
</table>
Avots: FM aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Nodokļa atvieglojums ir spēkā no 2011. gada 1. janvāra, kad tika pieņemts likums.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Ņemot vērā, ka atvieglojumu plānots atcelt, sasniedzamie rādītāji netiek noteikti</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Nav attiecināms.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama</td><td>TEN atvieglojumi Iekšlietu ministrijas padotībā esošām institūcijām, rada nevienlīdzību starp valsts iestādēm, jo atsevišķām valsts iestādēm saskaņā ar likumu ir noteikti TEN atvieglojumi, savukārt citām, piemēram, Veselības ministrijas padotības iestādēm šādu atvieglojumu nav un tās jau no likuma</td></tr>
</table>

	nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	stāšanās spēkā 2011. gada 1. janvāra maksā pilnu nodokļa summu. Iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu īpašumā vai turējumā pēc VAS *"Ceļu satiksmes drošības direkcijas"* datiem 2020.gadā bija 1079 transportlīdzekļi. TEN sastāda 0.03% no Iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu budžeta (2020. gadā kopējais budžets 310 573 tūkst. *euro*). Saskaņā ar *Publisko iepirkuma likuma* 19. pantu *"Zaļais publiskais iepirkums"* valsts iestādēm, iepērkot jaunus transportlīdzekļus, pēc iespējas ir jādod priekšroka tādām tehnisko specifikāciju prasībām, piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem un iepirkuma līguma izpildes noteikumiem, kas nodrošina iepirkuma atbilstību zaļā publiskā iepirkuma principiem, proti, iepērkot transportlīdzekļus, jāizvēlas tādi, kuru ietekme uz vidi to aprites ciklā ir mazāka nekā transportlīdzekļiem, kas iegādāti, nepiemērojot zaļā publiskā iepirkuma principus. TEN likme elektroautomobiļiem ir nulle, arī hibrīdautomobiļiem, atkarībā no to specifikācijas nodokļa likme ir salīdzinoši zema (zem 100 EUR) līdz pat nulles likmei, līdz ar to valsts iestāžu izdevumi, iegādājoties šāda veida transportlīdzekļus, par TEN tikai samazināsies.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.2.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums Aizsardzības ministrijas padotībā esošai institūcijai vai Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem reģistrētiem transportlīdzekļiem**
N.p.k.	**1.7.2.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma **7**. panta otrā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* maksā **50%** apmērā par transportlīdzekli (izņemot operatīvo transportlīdzekli), kura īpašnieks, turētājs vai valdītājs ir Aizsardzības ministrijas padotībā esoša institūcija vai Nacionālie bruņotie spēki.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt Aizsardzības ministrijas padotībā esošos institūciju un Nacionālo bruņoto spēku izdevumus.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums nav efektīvs, jo TEN maksāšanas kārtība nav vienāda starp visām valsts iestādēm.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Aizsardzības ministrijas padotības iestādes, kas var saņemt TEN atvieglojumu, ir: 1) Nacionālie bruņotie spēki; 2) Jaunsardzes centrs; 3) Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra; 4) Valsts aizsardzības un loģistikas iepirkumu centrs; 5) Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija;

<table>
<tr><td></td><td></td><td>6) Zemessardze;
7) Militārās izlūkošanas un drošības dienests;
8) Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija;
9) Kara muzejs;
10) Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs.

Nodokļa atvieglojums 50% apmērā ir piemērots 2 236 Aizsardzības ministrijas padotībā esošo iestāžu transportlīdzekļiem.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, tūkst. euro</td><td>146,9</td><td>150,5</td><td>165,2</td><td>238,0</td></tr>
</table>
Avots: FM aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Nodokļa atvieglojums ir spēkā no 2011. gada 1. janvāra, kad tika pieņemts likums.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Ņemot vērā, ka atvieglojumu plānots atcelt, sasniedzamie rādītāji netiek noteikti</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Nav attiecināms.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma</td><td>TEN atvieglojumi Aizsardzības ministrijas padotībā esošām institūcijām, rada nevienlīdzību starp valsts iestādēm, jo</td></tr>
</table>

	iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	atsevišķām valsts iestādēm saskaņā ar likumu ir noteikti TEN atvieglojumi, savukārt citām, piemēram, Veselības ministrijas padotības iestādēm šādu atvieglojumu nav un tās jau no likuma stāšanās spēkā 2011. gada 1. janvāra maksā pilnu nodokļa summu. Aizsardzības ministrijas padotībā esošo iestāžu īpašumā vai turējumā pēc VAS *"Ceļu satiksmes drošības direkcijas"* datiem 2020.gadā bija 2236 transportlīdzekļi. TEN sastāda 0,03% no Aizsardzības ministrijas padotībā esošo iestāžu budžeta (2020.gadā kopējais budžets 636 909 tūkst. *euro*). Saskaņā ar *Publisko iepirkuma likuma* 19.pantu *"Zaļais publiskais iepirkums"* valsts iestādēm, iepērkot jaunus transportlīdzekļus, pēc iespējas ir jādod priekšroka tādām tehnisko specifikāciju prasībām, piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem un iepirkuma līguma izpildes noteikumiem, kas nodrošina iepirkuma atbilstību zaļā publiskā iepirkuma principiem, proti, iepērkot transportlīdzekļus, jāizvēlas tādi, kuru ietekme uz vidi to aprites ciklā ir mazāka nekā transportlīdzekļiem, kas iegādāti, nepiemērojot zaļā publiskā iepirkuma principus. TEN likme elektroautomobiļiem ir nulle, arī hibrīdautomobiļiem, atkarībā no to specifikācijas nodokļa likme ir salīdzinoši zema (zem 100 EUR) līdz pat nulles likmei, līdz ar to valsts iestāžu izdevumi, iegādājoties šāda veida transportlīdzekļus, par TEN tikai samazināsies.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.3.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums pašvaldības policijai reģistrētiem transportlīdzekļiem**
N.p.k.	**1.7.3.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 7. panta trešā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* maksā **50%** apmērā par transportlīdzekli (izņemot operatīvo transportlīdzekli), kura īpašnieks, turētājs vai valdītājs ir pašvaldības policijas iestāde.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt pašvaldības policijas izdevumus.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums nav efektīvs, jo TEN maksāšanas kārtība nav vienāda starp visām pašvaldības iestādēm.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Pašvaldības policijas iestādes. Nodokļa atvieglojums 50% apmērā ir piemērots **102** pašvaldības policijas iestāžu **transportlīdzekļiem.**
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme	**Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)** [illegible]

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, tūkst. *euro*	**6,7**	**6,9**	**7,5**	**10,9**

***Avots**: FM aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

	pēdējo trīs gadu periodā	
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Nodokļa atvieglojums ir spēkā **no 2011. gada 1. janvāra**, kad tika pieņemts likums.
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji / **2021** / **2022** / **2023** Ņemot vērā, ka atvieglojumu plānots atcelt, sasniedzamie rādītāji netiek noteikti / **X** / **X** / **X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav attiecināms.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	TEN atvieglojumi pašvaldības policijas iestādēm, rada situāciju, ka rodas nevienlīdzība starp pašvaldības iestādēm, jo pašvaldības policijas iestādēm saskaņā ar likumu ir noteikti TEN atvieglojumi, savukārt citām pašvaldību iestādēm šādu atvieglojumu nav un tās jau no likuma stāšanās spēkā 2011. gada 1. janvāra maksā pilnu nodokļa summu. Kopā Latvijas pašvaldības policiju īpašumā vai turējumā pēc VAS *"Ceļu satiksmes drošības direkcijas"* datiem 2020. gadā bija reģistrēti 102 transportlīdzekļi, kuri nav operatīvie transportlīdzekļi. Saskaņā ar *Publisko iepirkuma likuma* 19.pantu *"Zaļais publiskais iepirkums"* pašvaldību iestādēm, iepērkot jaunus transportlīdzekļus, pēc iespējas ir jādod priekšroka tādām

		tehnisko specifikāciju prasībām, piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem un iepirkuma līguma izpildes noteikumiem, kas nodrošina iepirkuma atbilstību zaļā publiskā iepirkuma principiem, proti, iepērkot transportlīdzekļus, jāizvēlas tādi, kuru ietekme uz vidi to aprites ciklā ir mazāka nekā transportlīdzekļiem, kas iegādāti, nepiemērojot zaļā publiskā iepirkuma principus. TEN likme elektroautomobiļiem ir nulle, arī hibrīdautomobiļiem, atkarībā no to specifikācijas nodokļa likme ir salīdzinoši zema (zem 100 EUR) līdz pat nulles likmei, līdz ar to pašvaldību iestāžu (pašvaldības policijas) izdevumi, iegādājoties šāda veida transportlīdzekļus, par TEN tikai samazināsies.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem**
N.p.k.	**1.7.4. un 1.7.5.**[1]

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 7. panta 4. daļa un 4.[1] daļa. Ministru kabineta 2012. gada 11. decembra noteikumu Nr.858 "Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksāšanas kārtība" 45. punkts, 45.[1] punkts un 50. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	**Saskaņā ar likuma 7. panta 4. daļu**, lauksaimniecības produktu ražotājs, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība un atzīta akvakultūras (dīķsaimniecības tipa) saimniecība transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* par kravas automobili, kas pēc savas konstrukcijas paredzēts dažādu kravu pārvadāšanai, un piekabi vai puspiekabi, kas pēc savas konstrukcijas paredzēta dažādu kravu pārvadāšanai, maksā 25 procentu apmērā, ievērojot šādus nosacījumus: 1) lauksaimniecības produktu ražotājs un atzīta akvakultūras (dīķsaimniecības tipa) saimniecība, kas reģistrēti Valsts ieņēmumu dienestā kā nodokļu maksātāji no saimnieciskās darbības; 2) lauksaimniecības produktu ražotājs apstrādā viņa īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kas kārtējā gada 1. janvārī ir apstiprināta vienotā platību maksājuma saņemšanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmas ietvaros *(turpmāk — lauksaimniecībā izmantojamā zeme)*. Pastāvīgās pļavas, ganības un aramzemē sētos zālājus lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībās ieskaita, ja lauksaimniecības dzīvnieku blīvums šajās platībās ir ne mazāks kā 0,2 nosacītās liellopu vienības uz vienu Eiropas

[1] Ceļu satiksmes drošības direkcijas maksājumā netiek atsevišķi uzskaitīts sadalījums par Likuma 7.panta 4. un 4.[1] daļā minētiem atvieglojumiem. Pēc būtības TEN atvieglojumu lauksaimnieki saņem vai nu saskaņā ar likuma 7.panta 4. daļu *(par kravas autotransportu, piekabēm un puspiekabēm atkarībā no Lauku atbalsta dienestā deklarētās platības apmēra, atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām – ieņēmumu apmēra)* vai likuma 7.panta 4.[1] daļu *(par jebkuru transportlīdzekli atkarībā no ieņēmumu apmēra)*.

		Savienības atbalsta piešķiršanai apstiprināto pastāvīgo pļavu, ganību un aramzemē sēto zālāju hektāru atbilstoši valsts aģentūras "*Lauksaimniecības datu centrs*" datiem kārtējā gada 1. janvārī; 3) ja lauksaimniecības produktu ražotāja īpašumā, turējumā vai valdījumā ir viens kravas automobilis un viena piekabe vai puspiekabe, atvieglojumu par tiem piemēro neatkarīgi no viņa īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības; 4) ja lauksaimniecības produktu ražotāja īpašumā, turējumā vai valdījumā ir vairāki kravas automobiļi un vairākas piekabes vai puspiekabes, atvieglojumu piemēro par vienu kravas automobili un vienu piekabi vai puspiekabi uz katriem pilniem 50 viņa īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošiem lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāriem; 5) atzītas akvakultūras (dīķsaimniecības tipa) saimniecībai atvieglojumu piemēro par vienu kravas automobili un vienu piekabi vai puspiekabi; 6) lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem atbalsta piešķiršanai nepieciešamajiem ikgadējās atbilstības kritērijiem; 7) ja lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības īpašumā, turējumā vai valdījumā ir viens kravas automobilis un viena piekabe vai puspiekabe, atvieglojumu par tiem piemēro neatkarīgi no lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības neto apgrozījuma pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā; 8) ja lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības īpašumā, turējumā vai valdījumā ir vairāki kravas automobiļi un vairākas piekabes vai puspiekabes, atvieglojumu piemēro par vienu kravas automobili un vienu piekabi vai puspiekabi uz katriem 99 600 *euro* no lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības neto apgrozījuma pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā. Tas nozīmē, ka lauksaimniecības produktu ražotājam, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvai sabiedrībai un atzītai akvakultūras (dīķsaimniecības tipa) saimniecībai, izpildot likuma 7. panta ceturtajā daļā noteiktos kritērijus, tiek piemērots TEN atvieglojums 75% apmērā no TEN likmes attiecīgajam transportlīdzeklim. **Saskaņā ar likuma 7. panta 4.[1] daļu** par transportlīdzekļiem, ar kuriem fiziskā vai juridiskā persona, kas ieļauta Lauku atbalsta dienesta *(turpmāk – LAD)* maksājumu saņēmēju datubāzē, veic kravas pašpārvadājumus, TEN maksā 25 procentu apmērā, ievērojot šādus nosacījumus: 1) ja personas īpašumā vai turējumā reģistrēts viens transportlīdzeklis, atvieglojumu par to piemēro, ja

		nodokļu maksātāja ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā ir vismaz 5000 *euro* (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai); 2) ja personas īpašumā vai turējumā reģistrēti vairāki transportlīdzekļi, par pirmo atvieglojumu piemēro, ja nodokļu maksātāja ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā ir vismaz 5000 *euro* (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai), un par katru nākamo transportlīdzekli atvieglojumu piemēro uz katriem 70000 *euro* ieņēmumu no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai). Tas nozīmē, ka lauksaimniecības produktu ražotājam, izpildot likuma 7. panta 4^1 daļā noteiktos kritērijus, tiek piemērots TEN atvieglojums 75% apmērā no TEN likmes attiecīgajam transportlīdzeklim. Pēc būtības TEN atvieglojumu lauksaimnieki saņem vai nu saskaņā ar likuma 7. panta 4. daļu *(par kravas autotransportu, piekabēm un puspiekabēm atkarībā no LAD deklarētās platības apmēra, atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām – ieņēmumu apmēra)* vai likuma 7. panta $4.^1$ daļu *(par jebkuru transportlīdzekli atkarībā no ieņēmumu apmēra)*.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	TEN atvieglojuma ieviešanas mērķis ir atbalstīt lauksaimniecības produkcijas ražotāju saimnieciskās darbības veikšanu un to saimnieciskās darbības attīstību.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atvieglojums ir efektīvs, jo tas ir sasniedzis tā ieviešanas mērķi, nodrošinot lauksaimnieku aktivitāti un atbalstot saimnieciskās darbības veikšanu. Lai saņemtu TEN atvieglojumu, nodokļa maksātājam ir jāizpilda noteikti nosacījumi. Lauksaimniecības produkcijas ražotājam un atzītai akvakultūras (dīķsaimniecības tipa) saimniecībai ir jāreģistrē saimnieciskā darbība Valsts ieņēmumu dienestā. Nodokļa atvieglojumu ir tiesīgi saņemt tikai tādi lauksaimniecības produkcijas ražotāji, kas saņem *vienoto platību maksājumu* par lauksaimniecībā izmantojamās zemes apstrādi, turklāt papildu par tādām platībām kā pastāvīgās pļavas, ganības un aramzemē sētie zālāji vērtē, vai tajās ir nodrošināts minimālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums. TEN atvieglojums par katru kravas automobili noteikts atkarībā no hektāru daudzuma.

		Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība var saņemt TEN atvieglojumu, ja tā atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem atbalsta piešķiršanas ikgadējās atbilstības kritērijiem un ja ir sasniegts likumā noteiktais apgrozījuma apmērs. Nodokļa atvieglojumu ir tiesīgi saņemt tādi lauksaimniecības produkcijas ražotāji, kas veic kravas pašpārvadājumus un kas iekļauti LAD maksājumu saņēmēju datubāzē, kā arī guvuši ieņēmumus no lauksaimniecības produkcijas ražošanas. Šādi kritēriji noteikti, lai TEN atvieglojumu saņemtu tikai tādi nodokļa maksātāji, kas nodrošina lauksaimniecībā izmantojamās zemes apstrādi, tajā ražojot lauksaimniecības produktus. Tādēļ pēc būtības TEN atvieglojumu var piemērot tikai tādi nodokļu maksātāji, kas ir aktīvi lauksaimniecības produkcijas ražotāji. Saskaņā ar CSDD sniegto informāciju 2012. gadā TEN atvieglojumu saņēma 1 997 lauksaimnieki un tas tika piemērots 2 898 transportlīdzekļiem. Savukārt 2020. gadā TEN atvieglojumu saņēma 7 398 lauksaimnieki un tas tika piemērots 13 514 transportlīdzekļiem. Tas nozīmē, ka aizvien vairāk lauksaimnieki ir spējuši ne tikai nodrošināt saimniecisko aktivitāti, bet arī attīstīties, jo ir pieaudzis gan TEN atvieglojuma saņēmēju skaits, gan arī transportlīdzekļu skaits, kas tiek izmantots saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Transportlīdzekļu skaita pieaugums norāda, ka saimniecības attīstās, tiek veikti ieguldījumi tādu pamatlīdzekļu kā autotransporta iegādei, kas tik ļoti ir nepieciešams ik vienam lauksaimniekam pamatdarbības nodrošināšanai. Lauksaimniecības produkcija ir gan jānovāc no lauka, gan arī jānogādā tās pirmapstrādes un pārstrādes vietās, kā arī jānodrošina produkcijas nogāde līdz tirdzniecības vietām. Tādēļ lauksaimnieciskās darbības nodrošināšana nav iedomājama bez attiecīgajiem transportlīdzekļiem, kuru iegādei arī ir nepieciešami ievērojami finansiāli ieguldījumi. Šobrīd ne visi lauksaimnieki ir tik veiksmīgi attīstījušies, ka spēj ieguldīt ievērojamus līdzekļus specializēta transporta iegādei, to apliecina fakts, ka 2020.gadā vien 7 398 lauksaimnieki (kas ir aptuveni 12% no visiem lauksaimniekiem) saņēma šo nodokļa atvieglojumu. Lauksaimnieku vidū tiek īstenota prakse izmantot transporta nomas pakalpojumus lauksaimniecības tehnikai, kuras iegāde prasa būtiskus finanšu līdzekļus. TEN atvieglojumu ir tiesīgas saņemt arī atbilstīgas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības. Kooperatīvās sabiedrības ir brīvprātīgas personu apvienības, kuru nolūks ir veicināt biedru kopīgo ekonomisko interešu efektīvu īstenošanu. Kooperatīvās sabiedrības darbības galvenais mērķis ir palielināt lauksaimniecības produkcijas ražotāju tirgus daļu, kā arī veicināt lauksaimnieku ekonomisko izaugsmi. 2020. gadā 4 241 lauksaimnieki bija iestājušies atbilstīgās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajās sabiedrībās, kas nodrošina

<table>
<tr><td></td><td></td><td>pakalpojumu sniegšanu, tostarp transporta pakalpojumu nodrošināšanu lauksaimniekiem to saražotās produkcijas nogādāšanai no lauka līdz pārstrādes vai tirdzniecības vietai. Minētā informācija liecina, ka nodokļa atvieglojums atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem atvieglojumu
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Nodokļa maksātāju skaits</td><td>6 425</td><td>7 227</td><td>7 398</td></tr>
</table>
Avots: CSDD dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Transportlīdzekļu skaits</td><td>11 295</td><td>12 944</td><td>13 644</td><td>14 405</td></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme milj. euro</td><td>1,4</td><td>1,6</td><td>1,7</td><td>2,0</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Ar 2002. gada 1. janvāri, kad stājās spēkā likums “Par transportlīdzekļu ikgadējo nodevu”, Latvijā tika ieviesta transportlīdzekļu ikgadējā nodeva. Jau tobrīd juridiskām un fiziskām personām, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu, nodeva par kravas automobiļiem ar pilnu masu līdz 20 000 kg bija jāmaksā 50% apmērā. Tobrīd bija noteikts, ka gadījumā, ja minēto personu īpašumā ir viens kravas automobilis, atlaidi par to piemēro neatkarīgi no zemes platības. Ja īpašumā ir vairāki automobiļi, atlaidi piemēro par vienu kravas automobili uz katriem pilniem 50 hektāriem lauksaimniecībā izmantojamas zemes. Nodokļa atvieglojuma piemērošana bija noteikta ar Ministru kabineta 2002.gada 1. oktobra noteikumiem Nr. 443 “Kārtība, kādā iekasē, maksā un administrē transportlīdzekļu ikgadējo nodevu un piemēro atbrīvojumus no nodevas maksāšanas un nodevas atlaides”.

Ar 2004. gada 22. aprīļa grozījumiem bija noteikts, ka ar 2004. gada 1. maiju transportlīdzekļu ikgadējā nodeva jāmaksā arī par piekabēm un puspiekabēm. Savukārt ar 2005. gada 15. decembra grozījumiem izslēgts kravas automobiļiem noteiktais 20 000 kg pilnas masas ierobežojums.

TEN Latvijā ieviests ar 2011. gada 1. janvāri pēc būtības aizstājot transportlīdzekļu ikgadējo nodevu. Jau likuma pamata redakcijas 7. panta 4. daļā tika ieviests TEN atvieglojums paredzot, ka lauksaimniecības produktu ražotājs, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība un atzīta akvakultūras (dīķsaimniecības tipa) saimniecība TEN par kravas automobili un piekabi, kas pēc savas konstrukcijas paredzēts dažādu kravu pārvadāšanai, maksā 50% apmērā. Jau tobrīd nodokļa atvieglojuma piemērošanai bija noteikti kritēriji.

Ar 2013. gada 1. janvāri tika noteikts, ka TEN atvieglojumu var piemērot arī puspiekabēm.</td></tr>
</table>

		2016. gada 23. novembra likuma grozījumi paredz, ka, sākot ar 2017. gada 1. janvāri, lauksaimniecības produktu ražotāji, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrības un atzītās akvakultūras (dīķsaimniecības tipa) saimniecības TEN par kravas automobili, piekabēm vai puspiekabēm, kas pēc savas konstrukcijas paredzēts dažādu kravu pārvadāšanai, maksā 25% apmērā, nevis 50%, kā pirms tam. Papildu arī likuma 7. pants tika papildināts ar 4.[1] daļu nosakot, ka TEN atvieglojumu var piemērot visiem transportlīdzekļiem, ar kuriem veic kravas pašpārvadājumus, atkarībā no gūtajiem ieņēmumiem no lauksaimniecības produkcijas ražošanas. Šādas izmaiņas likumā 2016. gada 23. novembrī veiktas, lai kompensētu lauksaimniekiem izmaksu palielināšanos, ņemot vērā Satiksmes ministrijas izstrādātos grozījumus *Autoceļu lietošanas nodevas likumā*, ar kuriem atcēla 6. panta 7. punktu, kas noteica atbrīvojumus no autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas lauksaimniekiem. Likuma papildināšana ar prasību par ieņēmumiem no lauksaimnieciskās darbības veikta tādēļ, ka ir lauksaimniecības produkcijas ražošanas nozares (augļkopība un dārzeņkopība, cūkkopība), kurās uz salīdzinoši mazas platības var gūt apjomīgu lauksaimniecības produkcijas daudzumu un kuru realizācijai ir nepieciešams izmantot transportu.

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Transportlīdzekļu skaits, kam piemēro TEN atvieglojumu, veido vismaz	**14 405**	**14 700**	**15 000**
		Apsaimniekotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes[2] īpatsvars nav mazāks kā 76% no kopējām lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībām[3]	**76%**	**76%**	**76%**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atvieglojumam ir pozitīvs efekts salīdzinājumā ar budžeta ieņēmumu samazinājumu. Lauksaimniecības produkcijas ražotāji ir veiksmīgi attīstījušies kopš nodokļa atvieglojums ieviests. Pieaug gan TEN atvieglojuma saņēmēju skaits, gan arī transportlīdzekļu skaits par kuriem tas piemērots. Attiecīgi ir pieauguši arī ieņēmumi valsts budžetā TEN veidā un 2020. gadā lauksaimnieki par transportlīdzekļiem, kam piemērots TEN atvieglojums, valsts budžetā TEN veidā samaksājuši 0,6 milj. *euro*.			

[2] Lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība, kas deklarēta *LAD* atbalsta maksājumu saņemšanai.
[3] Valsts zemes dienesta *Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas* informācija par zemes vienībām, kurām noteikts kāds no lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veidiem.

10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav pieļaujama nodokļa sloga palielināšana lauksaimniecības produkcijas ražotājiem par transportlīdzekļiem, jo ar šiem transportlīdzekļiem tiek nodrošināta saimnieciskā darbība. Lauksaimniecības produkcija ir gan jānovāc no lauka, gan arī jānogādā tās pirmapstrādes vietās, kā arī jānodrošina produkcijas nogāde līdz tirdzniecības vietām. Lauksaimnieciskās darbības nodrošināšana nav iedomājama bez attiecīgajiem transportlīdzekļiem, kuru iegādei arī ir nepieciešami ievērojami finansiāli ieguldījumi. Papildus nodokļa slogs lauksaimniecības produkcijas ražotājiem nozīmētu saražotās produkcijas sadārdzināšanos, konkurētspējas mazināšanos un ilgtermiņā arī vietējās produkcijas samazināšanos mazumtirgotāju ķēdēs un vietējam patēriņam.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir pieejami šādi papildus atvieglojumi un atbrīvojumi: 1) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums ienākumam no lauksaimnieciskās ražošanas 3 000 *euro* apmērā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.10.*); 2) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums saņemtajām summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.26.*); 3) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums sezonas laukstrādnieku ienākumiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.28.*); 4) uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojums saņemtajām summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts vai Eiropas savienības atbalsts lauksaimniecībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.2.3.*); 5) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums lauksaimniecības ēkām un inženierbūvēm (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.3.14.*); 6) pievienotās vērtības nodokļa īpašais režīms lauksaimniekam (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.4.18.*); 7) akcīzes nodokļa atvieglojums lauksaimniecības produkcijas ražošanā izmantotai dīzeļdegvielai (gāzeļļai) un biodīzeļdegvielai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.17.*); 8) uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.8.3.*). Lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi, tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām, subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to

		ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.6.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums daudzbērnu ģimenēm**
N.p.k.	**1.7.6.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 7.panta piektā daļa. Ministru kabineta 2012. gada 11. decembra noteikumu Nr. 858 *„Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksāšanas kārtība" (turpmāk – MK noteikumi Nr.858)* 2. un 46. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa *(turpmāk – TEN)* atvieglojumu **50%** apmērā piemēro par vienu no daudzbērnu ģimenes locekļa īpašumā, turējumā vai valdījumā reģistrētu transportlīdzekli, ja tas reģistrēts kā: 1) vieglais pasažieru vai plašlietojuma; 2) kravas transporta kaste vai furgons, ja attiecīgā automobiļa pasažiera sēdvietu skaits pārsniedz četras vietas; 3) autobuss ar pasažieru sēdvietu skaitu līdz 16 vietām; 4) vieglais, kravas vai autobuss speciālais dzīvojamais. Proti, TEN atvieglojumu piemēro katrai daudzbērnu ģimenes pilngadīgai personai par vienu tās īpašumā, turējumā vai valdījumā esošu transportlīdzekli. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 858 2. punktu TEN iekasē pirms likuma 5. pantā noteiktajām transportlīdzekļa reģistrācijas darbībām un valsts tehniskās apskates veikšanas. TEN iekasēšanas izdevumus sedz nodokļa maksātājs. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 858 46. punktu likuma 7. panta piektajā daļā paredzēto TEN atvieglojumu piemēro personai, kurai pašai vai kopā ar laulāto, vai kuras laulātajam apgādībā vai aizbildnībā ir trīs vai vairāk bērnu, kuri nav sasnieguši 24 gadu vecumu un kuri turpina iegūt vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, vai personai, kura pati vai kopā ar laulāto veido audžuģimeni, kurā ir ievietoti trīs vai vairāk bērnu, kuri nav sasnieguši 24 gadu vecumu un kuri turpina iegūt vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, par vienu tās īpašumā,

<table>
<tr><td></td><td></td><td>turējumā vai valdījumā reģistrētu transportlīdzekli. TEN atvieglojumu piemēro, pamatojoties uz Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk – CSDD) pieejamo informāciju no Iedzīvotāju reģistra vai informāciju, ko CSDD ir saņēmusi no Izglītības un zinātnes ministrijas par pilngadīgām personām, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu un iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, vai ārvalsts iestādes izsniegtu izziņu par pilngadīgām personām, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu un iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību ārvalstī, vai arī personai uzrādot derīgu Sabiedrības integrācijas fonda izsniegtu Latvijas Goda ģimenes apliecību "3+ Ģimenes karte" vai Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda ģimene".</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>Nodokļa atvieglojuma mērķis ir samazināt nodokļu slogu daudzbērnu ģimenēm, lai izlīdzinātu ienākumus uz vienu ģimenes locekli salīdzinājumā ar ģimenēm ar vienu vai diviem bērniem.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26. pantu, valsts un pašvaldība atbalsta ģimeni, it īpaši daudzbērnu ģimeni, un sniedz tai palīdzību.[1]

TEN atbrīvojums ir efektīvs, jo:
- daudzbērnu ģimene atbrīvota no papildu izdevumiem, kas rodas nodokļa nomaksas rezultātā, ienākumus var novirzīt izdevumiem, kas saistīti ar citu pamatvajadzību nodrošināšanu;
- daudzbērnu ģimenei kļūst pieejamāks privātais transportlīdzeklis, kas nodrošina tās mobilitāti un iekļaušanos darba tirgū, izglītības sistēmā un sabiedrībā.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Transportlīdzekļu skaits*, kuriem piemērots TEN atvieglojums
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Transportlīdzekļu skaits</td><td>22 056</td><td>25 186</td><td>27 838</td><td>29 595</td></tr>
</table>
Avots: CSDD dati.

* Ņemot vērā, ka TEN atvieglojumu piemēro katrai daudzbērnu ģimenes pilngadīgai personai par vienu tās īpašumā, turējumā vai valdījumā esošu transportlīdzekli, tad dati sniegti par transportlīdzekļu skaitu, kuriem piemērots TEN atvieglojums.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>1,5</td><td>1,7</td><td>1,9</td><td>2,0</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu</td><td>TEN atvieglojums 50% apmērā par vienu no daudzbērnu ģimenes locekļa īpašumā, turējumā vai valdījumā reģistrētu transportlīdzekli ir spēkā no 2017. gada 1. janvāra.

Ņemot vērā, ka TEN atvieglojumu piemēro katrai daudzbērnu ģimenes pilngadīgai personai par vienu tās īpašumā, turējumā</td></tr>
</table>

[1] Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26.panta pirmā daļa, http://www.likumi.lv/doc.php?id=49096

<table>
<tr>
<td></td>
<td>pētījumu rezultāti u.c.)</td>
<td>vai valdījumā esošu transportlīdzekli, tad transportlīdzekļu skaits, par kuriem ir piemērots TEN atvieglojums, ir lielāks par daudzbērnu ģimeņu skaitu.

Daudzbērnu ģimeņu skaits

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Daudzbērnu ģimeņu skaits Latvijā*</td><td>22 500</td><td>23 493</td><td>23 805</td></tr>
</table>

* Par daudzbērnu ģimeņu skaitu precīzi dati nav zināmi. Plānojot pasākumus ģimenēm ar bērniem, par pamatu tiek ņemta informācija no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) sniegtajiem datiem par personu skaitu, kurām piešķirts ģimenes valsts pabalsts par 3 un vairāk bērniem (vecumā no 1-20 gadiem, ja mācās pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas).

Avots: VSAA dati

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) datiem daudzbērnu ģimeņu ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli ir zemāki kā mājsaimniecībām bez bērniem, kā arī zemāki kā mājsaimniecībām ar vienu un diviem bērniem. 2018.gadā un 2019.gadā daudzbērnu ģimeņu ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli bija viszemākie. Nedaudz zemāki ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli 2020.gadā ir tikai vienas personas mājsaimniecībām ar bērniem.

Mājsaimniecību rīcībā esošie ienākumi vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli, euro mēnesī

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>2 pieaugušie (abi jaunāki par 65 gadiem) bez apgādībā esošiem bērniem</td><td>741,16</td><td>762,38</td><td>850,93</td></tr>
<tr><td>1 personas (līdz 64 gadu vecumam) mājsaimniecības</td><td>703,11</td><td>790,11</td><td>848,76</td></tr>
<tr><td>1 pieaugušais ar bērniem</td><td>419,55</td><td>464,10</td><td>441,15</td></tr>
<tr><td>2 pieaugušie, 1 apgādībā esošs bērns</td><td>593,90</td><td>626,07</td><td>702,34</td></tr>
<tr><td>2 pieaugušie, 2 apgādībā esoši bērni</td><td>516,80</td><td>556,30</td><td>597,56</td></tr>
<tr><td>2 pieaugušie, 3 un vairāk apgādībā esoši bērni</td><td>390,05</td><td>439,90</td><td>447,70</td></tr>
</table>

Avots: CSP dati</td>
</tr>
<tr>
<td>8.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td>
<td>
<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Pieaug mājsaimniecību, kurās ir 2 pieaugušie, 3 un vairāk apgādībā esoši bērni, rīcībā esošie ienākumi vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli, euro mēnesī
(Bāzes rādītājs 2020. gadā 447,70 euro mēnesī) [CSP dati]</td><td>456</td><td>463</td><td>472</td></tr>
</table>
</td>
</tr>
<tr>
<td>9.</td>
<td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta</td>
<td>Ņemot vērā daudzbērnu ģimeņu vidēji zemākos ienākumus uz vienu ģimenes locekli salīdzinājumā ar ģimenēm ar vienu vai diviem bērniem, TEN nodokļa atvieglojums sniedz atbalstu daudzbērnu ģimenēm izdevumu samazināšanas veidā atstājot lielāku rīcībā esošo ienākumu.</td>
</tr>
</table>

	ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Ņemot vērā to, ka daudzbērnu ģimenes ir pakļautas augstākam nabadzības riskam, tad TEN atvieglojums sniedz atbalstu ienākumu uz vienu ģimenes locekli izlīdzināšanā.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Šobrīd pieejamie valsts nodrošinātie atvieglojumi ģimenēm, kuras aprūpē trīs un vairāk bērnus: 1) **nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojums** 50% apmērā no aprēķinātās nodokļa summas, bet ne vairāk par 500 *euro*, ja nodokļu maksātājam vai tā laulātajam taksācijas gada 1. janvārī ir trīs vai vairāk bērni vecumā līdz 18 gadiem (arī aizbildnībā esoši vai audžuģimenē ievietoti bērni) vai bērni līdz 24 gadu vecumam, kuri iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, un ja personai vai tās laulātajam šajā objektā ir deklarētā dzīvesvieta kopā ar vismaz trim no minētajiem bērniem *(likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 5. panta 1[1] daļa)*; 2) **papildatvaļinājums** – darba devējam ir pienākums piešķirt ikgadējo apmaksāto papildatvaļinājumu darbiniekiem, kuriem ir trīs un vairāk bērni vecumā līdz 16 gadiem; darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam vidējo izpeļņu par laiku, kad darbinieks atrodas šādā papildatvaļinājumā *(Darba likuma 73. pants, 151. panta pirmās daļas 1. punkts)*; 3) **tiesības uz vecuma pensiju piecus gadus pirms likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas** – bērna vecākam vai aizbildnim, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem, kurš laika periodā, līdz bērns sasniedzis 18 gadu vecumu, ne mazāk kā astoņus gadus ir aprūpējis piecus vai

		vairāk bērnus vai bērnu, kurš normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā vismaz astoņus gadus ir bijis atzīts par bērnu ar invaliditāti. Šādu tiesību nav personai, kurai atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības vai kura atcelta no aizbildņa pienākumu pildīšanas nekārtīgas šo pienākumu izpildīšanas dēļ *(likuma „Par valsts pensijām" 11. panta ceturtā daļa)*; 4) **tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumus:** - daudzbērnu ģimenes locekļiem, uzrādot Latvijas Goda ģimenes apliecību "3+ Ģimenes karte" vai Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda ģimene", 50% apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas un 40% apmērā no abonementa biļetes cenas, izmantojot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā; - daudzbērnu ģimenes locekļiem, kas apmeklē vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes, uzrādot Latvijas Goda ģimenes apliecību "3+ Ģimenes karte" vai Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda ģimene", ir tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumu 90% apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas, izmantojot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā. - daudzbērnu ģimenes locekļiem, kas turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, uzrādot Latvijas Goda ģimenes apliecību "3+ Ģimenes karte" vai Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda ģimene", ir tiesības saņemt braukšanas maksas atvieglojumu 90% apmērā no brauciena biļetes pilnas cenas, izmantojot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus reģionālās nozīmes maršrutā. - 4. maijā, 11. un 18.novembrī minētais braukšanas maksas atvieglojums attiecībā uz brauciena biļetes pilnu cenu tiek noteikts 100% apmērā (*Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija noteikumu Nr.414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 8.-11.punkts)*; 5) **tiesības uz ģimenes valsts pabalstu**, kura apmērs no 2022. gada 1. janvāra atkarīgs no tā, par cik faktiski audzināmajiem bērniem vecumā no 1 līdz 20 gadu vecumam persona saņem pabalstu: - par vienu bērnu – 25 *euro* mēnesī, - par diviem bērniem - 100 *euro* (50 *euro* par katru bērnu), - par trīs bērniem - 225 *euro* (75 *euro* par katru bērnu), - par četriem un vairāk bērniem 100 *euro* par katru bērnu; 6) **tiesības uz atbrīvojumu no civilstāvokļa aktu reģistrācijas valsts nodevas** – no civilstāvokļa aktu reģistrācijas valsts nodevas atbrīvo (uzrādot attiecīgu statusu apliecinošu dokumentu) daudzbērnu ģimeni, ja tai un vismaz trim tās aprūpē esošiem bērniem, tai skaitā audžuģimenē

		ievietotiem un aizbildnībā esošiem, ir noteikta viena deklarētā dzīvesvieta vai papildu adrese *(Ministru kabineta 2013. gada 24. septembra noteikumu Nr. 906 „Noteikumi par civilstāvokļa aktu reģistrācijas valsts nodevu" 8.5. apakšpunkts)*; 7) **tiesības uz atbrīvojumu no valsts nodevas par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem** – no valsts nodevas par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem atbrīvo, ja pakalpojumu pieprasa daudzbērnu ģimenes vecāki *(Ministru kabineta 2013. gada 19. februāra noteikumu Nr. 96 „Noteikumi par tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem" 5.1.6. apakšpunkts)*; 8) **tiesības uz samazinātu valsts nodevu par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā** – valsts nodevas likme tiek piemērota 0,5% apmērā no nekustamā īpašuma vērtības *(Ministru kabineta 2009. gada 27. oktobra noteikumu Nr. 1250 "Noteikumi par valsts nodevu par īpašuma tiesību un ķīlas tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā" 7.[3] punkts)*; 9) **tiesības uz samazinātu valsts nodevu 50% apmērā par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra** *(Ministru kabineta 2015. gada 14. jūlija noteikumu Nr. 391 "Noteikumi par valsts nodevu par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra" 3.3. punkts)*; 10) **tiesības uz mājokļa atbalsta programmā paredzēto galvojumu 20% (bet ne vairāk kā 20 000 euro) apmērā pirmā mājokļa iegādei, kā arī tiesības saņemt neatmaksājamu valsts subsīdiju mājokļa iegādei vai būvniecībai** *(Ministru kabineta 2014. gada 5. augusta noteikumi Nr. 443 "Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai")*; 11) **tiesības uz atbrīvojumu no maksas par Tieslietu ministrijas sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas saistīti ar ziņu sniegšanu no civilstāvokļa aktu reģistra ierakstiem** *(Ministru kabineta 2017. gada 19. decembra noteikumi Nr. 770 "Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu cenrādis" 4. punkts)*; 12) **tiesības saņemt atbalstu norēķiniem par elektrību**[2]; 13) **atlaides daudzbērnu ģimenēm teātru, koncertu un muzeju apmeklējumam** – Kultūras ministrijas pārraudzībā esošie teātri un koncertorganizācijas, kā arī padotībā esošie muzeji nodrošina atlaides ģimenēm ar bērniem, tajā skaitā daudzbērnu ģimenēm;

[2] Detalizētāka informācija ir pieejama šeit: https://www.elektrum.lv/lv/majai/klientiem/atbalsts-norekiniem-par-elektribu

		14) **tiesības saņemt "Latvijas Goda ģimenes apliecību „Goda ģimene"**. Šīs apliecības īpašniekiem iespējams saņemt atlaides, izmantojot pakalpojumus, kurus piedāvā valsts, pašvaldības un privātie uzņēmumi Latvijā[3].
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

[3] Detalizētāka informācija ir pieejama šeit: https://katalogs.godagimene.lv/

Veidlapa Nr. 1.7.7.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums personām ar invaliditāti**
N.p.k.	**1.7.7.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6. panta pirmās daļas 1. punkts. 2012. gada 11. decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 858 *Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksāšanas kārtība"* (*turpmāk - MK noteikumi N.858)* 2. un 20. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* nemaksā par vienu vieglo automobili, motociklu, triciklu vai kvadriciklu, kurš ir vai tiek reģistrēts personai ar invaliditāti īpašumā, turējumā vai valdījumā. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 858 2. punktu TEN iekasē pirms likuma 5.pantā noteiktajām transportlīdzekļa reģistrācijas darbībām un valsts tehniskās apskates veikšanas. TEN iekasēšanas izdevumus sedz nodokļa maksātājs. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 858 20. punktu, piemērojot likumā paredzēto atbrīvojumu personai ar invaliditāti, informāciju par personām, kurām ir noteikta I, II vai III grupas invaliditāte (izsniegta invalīda apliecība), Ceļu satiksmes drošības direkcija *(turpmāk – CSDD)* saņem no Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas Invaliditātes informatīvās sistēmas.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nodrošināt personām ar invaliditāti pieejamāku privātā transportlīdzekļa izmantošanu un lielāku personīgo patstāvību, ņemot vērā, ka personām ar funkcionālajiem traucējumiem sabiedriskā transporta pakalpojumu izmantošana var būt apgrūtinoša vai pat neiespējama.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai	Apvienoto Nāciju Organizācijas *Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – ANO Konvencija)* 20. pants nosaka, ka dalībvalstīm jāveic efektīvi pasākumi, lai personām

<table>
<tr><td></td><td>(vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>ar invaliditāti nodrošinātu individuālo pārvietošanos ar pēc iespējas lielāku personīgo patstāvību.

TEN atbrīvojums ir efektīvs, jo:
- persona ar invaliditāti ir atbrīvota no papildu izdevumiem, kas rodas nodokļa nomaksas rezultātā;
- personai ar invaliditāti kļūst pieejamāks privātais transportlīdzeklis, kas nodrošina tās mobilitāti un iekļaušanos darba tirgū, izglītības sistēmā un sabiedrībā.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Personu ar invaliditāti skaits, kuras izmantojušas atbrīvojumu no TEN maksāšanas*
<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr><tr><td>Personu ar invaliditāti skaits, kuras izmantojušas atbrīvojumu no TEN maksāšanas</td><td>52 164</td><td>56 344</td><td>59 529</td></tr></table>* Ņemot vērā to, ka CSDD tiek uzskaitīts katrs gadījums, kad tiek piemērots nodokļa atbrīvojums, tad transportlīdzekļa maiņas gadījumā vienai personai gada laikā TEN atbrīvojums var tikt piemērots vairākkārt.

Avots: Labklājības ministrijas informācija.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr><tr><td>Transportlīdzekļu skaits</td><td>67 650</td><td>60 515</td><td>64 740</td><td>72 395</td></tr><tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>6,80</td><td>7,83</td><td>8,80</td><td>9,97</td></tr></table>Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>TEN atbrīvojums par vienu automobili, kurš ir reģistrēts personai ar invaliditāti īpašumā, ir spēkā no 1995. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā likums “Par transportlīdzekļa ikgadējo nodevu”. Norma ir pārņemta šobrīd spēkā esošajā likumā.

TEN atbrīvojuma izmantojušo personu skaits pret kopējo pilngadīgo personu ar invaliditāti skaitu
<table><tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr><tr><td>Personu ar invaliditāti skaits, kuras izmantojušas atbrīvojumu no TEN maksāšanas</td><td>52 164</td><td>56 344</td><td>59 529</td></tr><tr><td>Pilngadīgo personu ar invaliditāti skaits</td><td>183 610</td><td>187 868</td><td>193 154</td></tr><tr><td>TEN atbrīvojuma izmantojušo personu ar invaliditāti īpatsvars pret kopējo pilngadīgo personu ar invaliditāti skaitu, %</td><td>28%</td><td>30%</td><td>31%</td></tr></table>Avots: Labklājības ministrijas (turpmāk - LM) aprēķini, balstoties uz CSDD un LM informāciju.

Funkcionēšanas ierobežojumu dēļ personām ar invaliditāti sabiedriskā transporta pakalpojumu izmantošana var būt apgrūtinoša vai pat neiespējama.

Sabiedriskais transports ne vienmēr ir pielāgots personu ar invaliditāti vajadzībām, kā arī to pieturvietas var būt grūti sasniedzamas, un tas ne vienmēr kursē vajadzīgajā laikā un maršrutā. Līdz ar to privātais transportlīdzeklis personām ar</td></tr>
</table>

invaliditāti bieži vien ir ikdienas nepieciešamība nevis papildu komforts.

Pētnieki, izstrādājot mājsaimniecību relatīvo izdevumu budžetu, secināja, ka privātas transports ir uzskatāms par pamatvajadzību, ja sabiedriskais transports šo vajadzību nenodrošina[1].

Satiksmes ministrijas *(turpmāk – SM)* sniegtie dati liecina, ka pēdējo trīs gadu laikā vidēji 35% gadījumu sabiedriskais transports nav bijis pielāgots personu ar kustību traucējumiem vajadzībām.

Personām ar kustību traucējumiem pielāgotā sabiedriskā transporta īpatsvars

	2018	2019	2020
Personām ar kustību traucējumiem pielāgotā sabiedriskā transporta īpatsvars	77,7%	44,0%	70,8%

Avots: *SM informācija.*

Savukārt CSDD dati par veiktajām tehniskām apskatēm *(turpmāk – TA)* liecina, ka personas ar invaliditāti TA visbiežāk veic reģionos esošajos TA punktos. Līdz ar to var secināt, ka personas ar invaliditāti, kuras dzīvo reģionos, privāto transportu izmanto biežāk un tā varētu būt personu ar invaliditāti ikdienas nepieciešamība, lai nodrošinātu mobilitāti, iekļaušanos darba tirgū, izglītības sistēmā un sabiedrībā.

Personu ar invaliditāti skaits, kas veikušas TA Rīgā un citur

	2018	2019	2020
Personu ar invaliditāti skaits, kuras TA veikušas Rīgas TA punktā	21 985	23 181	23 740
Personu ar invaliditāti skaits, kuras TA veikušas citos TA punktos	56 321	63 468	67 240
Personu ar invaliditāti īpatsvars, kuras TA veikušas Rīgas TA punktā	28%	27%	26%
Personu ar invaliditāti īpatsvars, kuras TA veikušas citos TA punktos	72%	73%	74%

Avots: *SM, CSDD informācija un LM aprēķini.*

		Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Personu ar invaliditāti, kuras izmanto TEN atbrīvojumu, īpatsvars pret kopējo pilngadīgo personu ar invaliditāti skaitu nedaudz pieaug* * Sasnieguma rādītājs liecina par privātā transporta pieejamības palielināšanos personām ar invaliditāti	**32%**	**33%**	**34%**

[1] SIA „Projektu un kvalitātes vadība" un SIA „SKDS" izstrādātais "Jaunas metodoloģijas izstrāde iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza noteikšanai un tās aprobācija (izmēģinājumprojekti)", Gala ziņojums, 2021.gads, 82.lpp.

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Ņemot vērā personu ar invaliditāti vidēji zemākos ienākumus salīdzinot ar pārējo sabiedrību, TEN nodokļa atbrīvojums sniedz papildu atbalstu personām ar invaliditāti, atstājot tām lielāku rīcībā esošo ienākumu. Būtiski ir nodrošināt dažāda veida atvieglojumus privātā transportlīdzekļa uzturēšanai, lai personām ar invaliditāti būtu pēc iespējas pieejami abi pārvietošanās veidi (sabiedriskais un privātais) un būtu izvēles iespējas.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Pastāv iespēja personu ar invaliditāti reģistrēt kā transportlīdzekļa turētāju un izmantot TEN atbrīvojumu, lai gan faktiskais īpašnieks un lietotājs neatbilst TEN atbrīvojuma saņemšanas kritērijam, t.i., nav persona ar invaliditāti. Vienlaikus pastāv riski ar nepamatotu III invaliditātes grupas piešķiršanu personām, kuru funkcionālie traucējumi tik lielā mērā neietekmē personu dzīves kvalitāti, bet personai ar invaliditāti var piemērot TEN atbrīvojumu pilnā apmērā, līdz ar to būtu jāizvērtē TEN diferenciācija atkarībā no invaliditātes grupas.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Personas ar invaliditāti valsts atbalsta ne tikai ar atbrīvojumu no TEN maksāšanas, bet arī ar citiem atbalsta instrumentiem. **<u>Finansiālais atbalsts:</u>** 1) **invaliditātes pensija** – personai ar invaliditāti, kura nav sasniegusi valstī noteikto pensijas vecumu un kuras apdrošināšanas stāžs nav mazāks par trim gadiem, ir tiesības uz invaliditātes pensiju *(likuma "Par valsts pensijām" 14., 15. un 16. pants)*. Personai ar III invaliditātes grupu invaliditātes pensijas apmērs ir invaliditātes pensijas aprēķina bāzes līmenī, t.i., 136 *euro* mēnesī, bet ja invaliditāte ir kopš bērnības – 163 *euro* mēnesī. Personai ar I un II invaliditātes grupu invaliditātes pensijas apmērs ir atkarīgs no personas uzkrātā apdrošināšanas stāža un veiktajām valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, no noteiktās invaliditātes grupas, kā arī no tā, vai

		invaliditāte personai ir no bērnības vai dzīves laikā iegūta. Personai ar I un II invaliditātes grupu invaliditātes pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks kā: - personai ar I invaliditātes grupu 217,60 *euro* mēnesī, ja invaliditāte ir kopš bērnības – 260,80 *euro* mēnesī; - personai ar II invaliditātes grupu 190,40 *euro* mēnesī, ja invaliditāte ir kopš bērnības – 228,20 *euro* mēnesī*;* 2) **atlīdzība par darbspēju zaudējumu** *(turpmāk – atlīdzība)* – personai ar invaliditāti, kurai darbspēju zaudējums ir vismaz 25% apmērā, kas noteikts sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību un kuras apdrošināšanas stāžs nav mazāks par trim gadiem, ir tiesības uz atlīdzību. Atlīdzības apmērs atkarīgs no personas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas un Valsts komisijas noteiktās darbspēju zaudējuma pakāpes procentos. Papildus atlīdzībai personai ir tiesības saņemt arī papildu izdevumu kompensāciju par ārstēšanās un rehabilitācijas izdevumiem sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, ja tādi radušies *(likuma "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" 17. un 20. pants; Ministru kabineta 1999. gada 16. februāra noteikumu Nr. 50 "Obligātās sociālās apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanas un aprēķināšanas kārtība" IV. sadaļa);* 3) **valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts** *(turpmāk – VSNP)* invaliditātes gadījumā – personai ar invaliditāti, kurai nav tiesību saņemt invaliditātes pensiju (apdrošināšanas stāžs ir mazāks par trim gadiem) ir tiesības uz VSNP. VSNP apmērs ir atkarīgs no personai noteiktās invaliditātes grupas, no tā, vai invaliditāte personai ir no bērnības vai dzīves laikā iegūta, kā arī no nodarbinātības fakta, t.i., ja persona ar I vai II invaliditātes grupu nav nodarbināta, pie VSNP tiek veikta piemaksa, attiecīgi 30% vai 20% apmērā *(Valsts sociālo pabalstu likuma 13. pants).* VSNP apmēri: - personai ar invaliditāti, kura strādā: I invaliditātes grupa – 152,60 *euro* mēnesī; II invaliditātes grupa – 130,80 *euro* mēnesī; III invaliditātes grupa – 109,00 *euro* mēnesī; ja invaliditāte ir no bērnības: I invaliditātes grupa – 190,40 *euro* mēnesī*;* II invaliditātes grupa – 163,20 *euro* mēnesī; III invaliditātes grupa – 136,00 *euro* mēnesī*;* - personai ar invaliditāti, kura nestrādā: I invaliditātes grupa – 198,38 *euro* mēnesī; II invaliditātes grupa – 156,96 *euro* mēnesī; III invaliditātes grupa – 109,00 *euro* mēnesī;

		ja invaliditāte ir no bērnības: I invaliditātes grupa – 247,52 *euro* mēnesī; II invaliditātes grupa – 195,84 *euro* mēnesī; III invaliditātes grupa – 136,00 *euro* mēnesī; 4) **pabalsts personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama īpaša kopšana** *(turpmāk – kopšanas pabalsts)* – personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama īpaša kopšana sakarā ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem un kurai Valsts komisija ir sniegusi atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību, ir tiesības saņem kopšanas pabalstu. Pabalsta apmērs ir 213,43 *euro* mēnesī, savukārt personai ar invaliditāti no bērnības – 313,43 *euro* mēnesī *(Valsts sociālo pabalstu likuma 12.[1] pants; Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1608 "Noteikumi par pabalstu personām ar invaliditāti, kurām nepieciešama kopšana");* 5) **pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai personai ar invaliditāti, kurai ir apgrūtināta pārvietošanās** *(turpmāk – transporta pabalsts)* – personai ar invaliditāti, kurai Valsts komisija izsniegusi atzinumu par medicīniskām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai. Pabalsta apmērs ir 79,68 *euro* par katru pilnu sešu mēnešu periodu *(Valsts sociālo pabalstu likuma 12. pants; Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1606 "Noteikumi par pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās");* 6) **pabalsts personai ar I grupas redzes invaliditāti asistenta pakalpojuma izmantošanai** – tiesības uz pabalstu ir personai ar I grupas redzes invaliditāti, kura nesaņem īpašas kopšanas pabalstu. Pabalsta apmērs ir 17,07 *euro* nedēļā un nodrošina tiesības asistenta pakalpojuma izmantošanai par 10 stundām nedēļā *(Invaliditātes likuma 12. panta pirmās daļas 2. punkts; Ministru kabineta 2014. gada 10. novembra noteikumu Nr. 698 "Noteikumi par pabalstu par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti" 1. un 2. punkts).* **<u>Pakalpojumi:</u>** 1) **asistenta pakalpojums pašvaldībā** – personai ar I un II invaliditātes grupu, ja tai ir redzes, kustību vai garīga rakstura funkcionēšanas ierobežojumi vai Valsts komisija ir izsniegusi atzinumu vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, un asistents nepieciešams tādu darbību veikšanai ārpus mājokļa, kuras persona funkcionēšanas ierobežojumu dēļ nevar veikt patstāvīgi, ir tiesības pieprasīt asistenta pakalpojumu pašvaldībā. Pakalpojuma apjoms nosakāms 15 – 160 stundas mēnesī un ir atkarīgs no personas iesaistes aktivitātēs (strādā, nestrādā, mācās

		u.tml.), kā arī nepieciešamā atbalsta intensitātes līmeņa *(Invaliditātes likuma 12. panta piektā, 5.[1], 5.[2], sestā, 6.[1], 6.[2] un septītā daļa; Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumi Nr. 316 "Noteikumi par asistenta, pavadoņa un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti";* 2) **surdotulka pakalpojums** – pilngadīgai personai, kurai dzirdes traucējumus nevar kompensēt ar tehniskajiem palīglīdzekļiem, ir tiesības saņemt surdotulka pakalpojumu līdz 480 akadēmiskajām stundām mācību gada laikā profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības un augstākās izglītības iestādēs un 120 stundas gadā saskarsmes nodrošināšanai ar citām fiziskajām un juridiskajām personām *(Invaliditātes likuma 12. panta pirmās daļas 5. un 6. punkts un 13. pants);* 3) **tehniskie palīglīdzekļi** – personai ar funkcionālajiem traucējumiem no valsts budžeta tiek finansēti tehniskie palīglīdzekļi, piemēram, riteņkrēsli, protēzes, pārvietošanās palīglīdzekļi u.c., ar kuru palīdzību var mazināt personas pārvietošanās vai pašaprūpes traucējumus *(Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumi Nr. 878 "Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi");* 4) **nodarbinātības veicināšanas pakalpojumi** – Nodarbinātības valsts aģentūra un Sociālās integrācijas valsts aģentūra īsteno atbalsta pasākumus, lai veicinātu personu ar invaliditāti iekļaušanos darba tirgū, profesionālo iemaņu iegūšanu, pilnveidošanu vai pārkvalifikāciju; 5) **sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi** – pašvaldībai, kuras teritorijā ir deklarēta personas dzīvesvieta, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus. Pašvaldībām pakalpojumu nodrošināšanai ir arī pieejams ES fondu finansējums. Pilngadīgām personām ar smagiem vai ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem (I vai II invaliditātes grupa) pieejami šādi pašvaldību nodrošinātie sociālie pakalpojumi *(Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums)*: - <u>aprūpes mājās pakalpojums</u> – personas ar invaliditāti aprūpe mājās, kuras laikā tiek nodrošinātas personas pamatvajadzības, ja objektīvu apstākļu dēļ persona pati nevar sevi aprūpēt; - <u>dienas aprūpes centrs</u> – pieejams personām ar garīga rakstura traucējumiem, kur dienas laikā persona tiek nodrošināta ar sociālo aprūpi un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, tiek nodrošināta personas sociālo prasmju attīstība, izglītošana un brīvā laika pavadīšanas iespējas;

		- specializētās darbnīcas – tiek nodrošināta personu ar funkcionālajiem traucējumiem nodarbinātības prasmju apguve, nodrošinot speciālistu atbalstu; - grupu māja (dzīvoklis) – atsevišķa māja vai dzīvoklis, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem tiek nodrošinātas ar mājokli un individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā, organizējot viņu praktisko iemaņu apguvi, atbalstu integrācijai sabiedrībā un darba tirgū; - īslaicīgās sociālās aprūpes jeb "atelpas brīža" pakalpojums – nodrošina īslaicīgu (līdz 30 diennaktīm) sociālo aprūpi iestādē, kur saņem profesionālu aprūpi. Ģimenes locekļi tikmēr iegūst atelpas brīdi personiskajām vajadzībām un garīgās labklājības stabilizēšanai; - atbalsts dažādās dzīves situācijās – individuālais atbalsts, atbalsta grupas un grupu nodarbības, speciālistu konsultācijas u.c., lai veicinātu vai atjaunotu personas sociālās funkcionēšanas spējas, atgūtu sociālo statusu, spējas strādāt, aprūpēt sevi un iekļauties sabiedrībā. **Atvieglojumi:** 1) **iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi** – personai ar invaliditāti ir tiesības uz nodokļa papildu atvieglojumu šādā apmērā *(Ministru kabineta 1997. gada 8. aprīļa noteikumu Nr. 138 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildu atvieglojumiem personām ar invaliditāti, politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem" 2. punkts)*: - 1848 *euro* gadā – personai, kurai noteikta I vai II invaliditātes grupa; - 1440 *euro* gadā – personai, kurai noteikta III invaliditātes grupa; 2) **veselības aprūpes atvieglojumi** *(Veselības aprūpes finansēšanas likuma 6. panta otrās daļas 1., 15. un 16. punkts; Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumu Nr. 555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 3.6.3.2., 4.1.5. apakšpunkts)*: - atbrīvojums no pacientu līdzmaksājuma veikšanas – personas ar I un II invaliditātes grupu ir atbrīvotas no pacientu līdzmaksājuma veikšanas par medicīnisko rehabilitāciju, plānveida operācijām, laboratoriskiem un diagnosticējošiem izmeklējumiem; - bezmaksas zobārstniecības pakalpojumi – personai ar I invaliditātes grupu, kas noteikta psihisko un uzvedības traucējumu dēļ, zobu ekstrakcija vispārējā anestēzijā tiek veikta bez maksas;

		- bezmaksas ģimenes ārsta mājas vizīte pie personām ar I invaliditātes grupu; 3) **braukšanas maksas atvieglojumi** – personai ar I vai II invaliditātes grupu un personai, kura pavada personu ar I invaliditātes grupu, ir tiesības bez maksas izmantot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus pilsētas nozīmes un reģionālās nozīmes maršrutā *(Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija noteikumu Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 2. un 5. punkts);* 4) **transportlīdzekļa īpašniekiem**: - civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas (OCTA) prēmijas maksas samazinājums – personai ar I un II invaliditātes grupu un personai ar III invaliditātes grupu, kurai ir apgrūtināta pārvietošanās, ja Valsts komisija ir izsniegusi atzinumu par medicīniskām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai un kuras īpašumā ir viens vieglais transportlīdzeklis, kura pilna masa ir līdz 3,5 tonnām, apdrošinot vieglo automobili, apdrošinātāja noteiktās apdrošināšanas prēmijas maksa tiek samazināta par 40% *(Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 14. panta otrā daļa);* - personas ar invaliditāti stāvvietu izmantošanas karte – automobiļiem, kurus vada vai kuru pasažieris ir persona ar invaliditāti, kurai ir kustību un gaitas traucējumi un kurai Valsts komisija izsniegusi atzinumu par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, vai automobiļiem, kuru pasažieris ir persona ar I invaliditātes grupu, kas noteikta sakarā ar smagiem redzes traucējumiem, automobiļa salonā pie priekšējā stikla atļauts novietot personu ar invaliditāti stāvvietu izmantošanas karti, kuru izsniedz CSDD *(Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumu Nr. 279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 246. punkts);* - atbrīvojumi no dažādiem CSDD maksas pakalpojumiem *(Ministru kabineta 2013. gada 24. septembra noteikumu Nr. 1000 "Valsts akciju sabiedrības "Ceļu satiksmes drošības direkcija" publisko maksas pakalpojumu cenrādis" 3. punkts)*: • par atļauju piedalīties ceļu satiksmē ar vieglo automobili, kas aprīkots ar speciālu vadību un reģistrēts transportlīdzekļa vadītājam – personai ar invaliditāti, kā arī ar automobili ar pārnesumkārbas automātisko vadību, kas reģistrēts transportlīdzekļa

		vadītājam – personai ar invaliditāti ar kustību traucējumiem; • par vieglā automobiļa tehnisko ekspertīzi pēc tā pārbūves, ja pārbūve saistīta ar speciālas vadības sistēmas uzstādīšanu un automobilis reģistrēts transportlīdzekļa vadītājam – personai ar invaliditāti; • par transportlīdzekļa tehnisko apskati vieglajam automobilim, kas aprīkots ar speciālu vadību un reģistrēts transportlīdzekļa vadītājam – personai ar invaliditāti, kā arī transportlīdzekļa tehniskā apskate automobilim ar pārnesumkārbas automātisko vadību, kas reģistrēts transportlīdzekļa vadītājam – personai ar invaliditāti ar kustību traucējumiem; • par teorētisko un vadīšanas eksāmenu, ja persona ar invaliditāti pēc apmācības kursa Sociālās integrācijas valsts aģentūrā pirmo reizi kārto teorētisko un vadīšanas eksāmenu transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanai; 5) **elektroenerģijas rēķina maksas samazinājums** – personai ar I invaliditātes grupu tiek piemērots 15 *euro* rēķina maksājuma samazinājums par izlietoto elektroenerģiju, sistēmas pakalpojumiem un obligātā iepirkuma komponenti *(Ministru kabineta 2021. gada 1. jūnija noteikumu Nr. 345 "Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma noteikumi" 3. un 40. punkts);* 6) **studiju un studējošo kreditēšana studijām Latvijā no kredītiestāžu līdzekļiem, kas ir garantēti no valsts budžeta līdzekļiem** – studiju un studējošā kredīta garantijas likme līdz 90%, ja pēc kredītu izmaksas uzsākšanas kredītņēmējam ir noteikta I vai II invaliditātes grupa vai tā tiek mainīta no vieglākas uz smagāku (uz I vai II grupu), kredīta garantija sedz kredītu pamatsummas atlikumu un procentus par kredīta izmantošanu pilnā apmērā *(Ministru kabineta 2020. gada 21. aprīļa noteikumu Nr. 231 "Noteikumi par studiju un studējošo kreditēšanu studijām Latvijā no kredītiestāžu līdzekļiem, kas ir garantēti no valsts budžeta līdzekļiem" 38., 39. un 41. punkts);* 7) **samazināta patentmaksa** – personai ar I vai II invaliditātes grupu, ja tās saimnieciskās darbības ieņēmumi pirmstaksācijas gadā nepārsniedz 3000 *euro* un maksātājs nav algas nodokļa maksātājs vai savā saimnieciskajā darbībā nenodarbina citas personas, ir tiesības veikt samazināto patentmaksas maksājumu (17 *euro* gadā vai 9 *euro* pusgadā), kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumus par fiziskās personas saimniecisko darbību *(likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.[10] pants);* 8) **dažādi valsts nodevu atvieglojumi:**

		- samazināta valsts nodeva par naturalizācijas iesnieguma iesniegšanu *(Ministru kabineta 2013. gada 17. septembra noteikumu Nr. 849 "Noteikumi par valsts nodevu naturalizācijas 3. un 4. punkts);* - atbrīvojums no valsts nodevas par informācijas saņemšanu no Fizisko personu reģistra *(Ministru kabineta 2021. gada 6. jūlija noteikumu Nr. 485 "Noteikumi par valsts nodevu par informācijas saņemšanu no Fizisko personu reģistra" 4. punkts);* - atbrīvojums no valsts nodevas par dzīvesvietas deklarēšanu *(2009. gada 30. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 720 "Noteikumi par valsts nodevas apmēru, samaksas kārtību un atvieglojumiem par ziņu par deklarēto dzīvesvietu reģistrāciju" 4.3. apakšpunkts);* - samazināta valsts nodeva par personu apliecinoša dokumenta izsniegšanu *(Ministru kabineta 2012. gada 21. februāra noteikumu Nr. 133 "Noteikumi par valsts nodevu par personu apliecinošu dokumentu izsniegšanu" 6., 7. un 8. punkts);* - samazināta valsts nodeva par atteikšanos no Latvijas pilsonības un Latvijas pilsonības atjaunošanu *(Ministru kabineta 2013. gada 24. septembra noteikumu Nr. 1004 "Noteikumi par valsts nodevu par atteikšanos no Latvijas pilsonības un Latvijas pilsonības atjaunošanu" 3. punkts);* - atbrīvojums no valsts nodevas par notariālo darbību izpildi *(Ministru kabineta 2009. gada 22. septembra noteikumu Nr. 1069 "Noteikumi par valsts nodevu par notariālo darbību izpildi" 3. punkts);* - samazināta valsts nodeva par valsts valodas prasmes atestāciju profesionālo un amata pienākumu veikšanai *(Ministru kabineta 2000. gada 22. augusta noteikumu Nr. 289 "Noteikumi par valsts nodevu par valsts valodas prasmes atestāciju profesionālo un amata pienākumu veikšanai"[2] 3. un 4. punkts);* - atbrīvojums no valsts nodevas par vietējās pierobežas satiksmes atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu *(Ministru kabineta 2011. gada 28. jūnija noteikumu Nr. 515 "Noteikumi par valsts nodevas apmēru par vietējās pierobežas satiksmes atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un valsts nodevas maksāšanas kārtību" 4.1. apakšpunkts);* - samazināta valsts nodeva par Latvijas Nacionālā arhīva sociāli tiesiskās izziņas sagatavošanu un izsniegšanu *(2012. gada 18. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 887 "Noteikumi par valsts nodevu par Latvijas*

[2] Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumi Nr.289 *"Noteikumi par valsts nodevu par valsts valodas prasmes atestāciju profesionālo un amata pienākumu veikšanai"* zaudē spēku ar 2023.gada 1.janvāri

		Nacionālā arhīva sociāli tiesiskās izziņas sagatavošanu un izsniegšanu" 4. punkts un 8.1. apakšpunkts); - atbrīvojums no valsts nodevas par ieraksta izdarīšanu biedrību un nodibinājumu reģistrā *(Ministru kabineta 2004. gada 15. aprīļa noteikumu Nr. 308 "Noteikumi par valsts nodevu ieraksta izdarīšanai biedrību un nodibinājumu reģistrā" 5.1. apakšpunkts);* - atbrīvojums no valsts nodevas par civilstāvokļa aktu reģistrāciju *(Ministru kabineta 2013. gada 24. septembra noteikumu Nr. 906 "Noteikumi par civilstāvokļa aktu reģistrācijas valsts nodevu" 8.1. apakšpunkts);* - atvieglojumi Nodrošinājuma valsts aģentūras sniegtajiem maksas pakalpojumiem *(Ministru kabineta 2021. gada 28. janvāra noteikumu Nr. 56 "Nodrošinājuma valsts aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis" piezīmes 6. punkts);* - atbrīvojums no tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem *(Ministru kabineta 2013. gada 19. februāra noteikumu Nr. 96 "Noteikumi par tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem" 5.1.1. apakšpunkts);* - *u.c.* 9) **atpūta**: - atbrīvojums no makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes un licences iegādes, ja ir klāt invaliditātes apliecība makšķerēšanas laikā; - samazināta vai noteikta bezmaksas ieeja dažādos valsts muzejos.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.8.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums transportlīdzeklim, kuru noraksta vai arī noraksta vienlaikus ar citu reģistrācijas darbību**
N.p.k.	**1.7.8.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk - likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6. panta pirmās daļas 4. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa īpašnieks ir atbrīvots no transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa *(turpmāk – TEN)* nomaksas par transportlīdzekli, kuru noraksta vai arī noraksta vienlaikus ar citu reģistrācijas darbību.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma ieviešanas mērķis ir samazināt Latvijā tādu transportlīdzekļu skaitu, kuri vairs netiek ekspluatēti, tādējādi, ievērojot vides aizsardzības prasības un mazinot CO_2 izmešu negatīvo ietekmi uz vidi.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	TEN atbrīvojums motivē transportlīdzekļa īpašnieku veikt transportlīdzekļa, kurš vairs netiek ekspluatēts, norakstīšanu Ceļu satiksmes drošības direkcijā *(turpmāk – CSDD)*, jo divtūkstošo gadu sākumā bija izveidojies liels nolietoto transportlīdzekļu uzkrājums. Tādējādi šādu nolietotu transportlīdzekļu īpašniekiem ir paredzēta iespēja nodot nolietoto transportlīdzekli apstrādes uzņēmumam, kā rezultātā nodokļa maksātāji iegūst atbrīvojumu no TEN maksāšanas. Līdz ar to uz Latvijas autoceļiem samazinās to transportlīdzekļu skaits, kuru tehniskais stāvoklis vērtējams kā slikts un atbilst norakstāma transportlīdzekļa stāvoklim.

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots atbrīvojums

<table>
<tr><th>Transportlīdzekļu veids</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Motocikli, tricikli un kvadracikli</td><td>263</td><td>251</td><td>226</td></tr>
<tr><td>Vieglie automobiļi (kopā)</td><td>18 355</td><td>17 529</td><td>16 502</td></tr>
<tr><td>Autobusi</td><td>178</td><td>150</td><td>209</td></tr>
<tr><td>Kravas automobiļi</td><td>1697</td><td>1881</td><td>1608</td></tr>
<tr><td>Seglu vilcēji</td><td>216</td><td>289</td><td>252</td></tr>
<tr><td>Piekabes un puspiekabes</td><td>706</td><td>808</td><td>819</td></tr>
<tr><td>Kopā:</td><td>21 415</td><td>20 908</td><td>19 616</td></tr>
</table>

Avots: *CSDD dati uz 2021. gada 7. oktobri.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Fiskālā ietekme nav aprēķināma, jo pēc transportlīdzekļa norakstīšanas, tas vairs netiek ekspluatēts un attiecīgi netiek piemērots TEN.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

TEN atbrīvojums par transportlīdzekli, kuru noraksta, ir spēkā no **2002. gada 1. janvāra**, kad stājās spēkā likums "*Par transportlīdzekļu ikgadējo nodevu*", kas zaudējis spēku ar 2010. gada 31. decembri. Atbrīvojums ir pārņemts šobrīd spēkā esošajā likumā.

Saskaņā ar CSDD datiem norakstīto transportlīdzekļu skaita īpatsvars veido aptuveni 2% no kopējā reģistrēto transportlīdzekļu skaita.

Norakstīto transportlīdzekļu īpatsvars pret kopējo reģistrēto transportlīdzekļu skaitu

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Norakstīto transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots TEN atbrīvojums</td><td>21 415</td><td>20 908</td><td>19 616</td></tr>
<tr><td>Kopējais reģistrēto transportlīdzekļu skaits</td><td>931 111</td><td>960 996</td><td>982 127</td></tr>
<tr><td>Norakstīto transportlīdzekļu īpatsvars pret kopēju reģistrēto transportlīdzekļu skaitu, %</td><td>2,3%</td><td>2,2%</td><td>2,0%</td></tr>
</table>

Avots: *Satiksmes ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

TEN atbrīvojums atbilst Eiropas Savienības 2000. gada 18. septembra Direktīvai 2000/53/EK *par nolietotiem transportlīdzekļiem*.

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Norakstīto transportlīdzekļu īpatsvars pret kopējo transportlīdzekļu skaitu, %</td><td>2%</td><td>2%</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Nolietotu transportlīdzekļu savākšanas apjoma īpatsvars pret attiecīgā gada realizēto transportlīdzekļu skaitu, % (faktiskais savākšanas apjoma īpatsvars[1] 2020. gadā – 50%).</td><td>50%</td><td>50%</td><td>50%</td></tr>
</table>

</td></tr>
</table>

[1] Valsts vides dienesta dati, **pieejams**: https://www.vvd.gov.lv/lv/zinojumi-par-ras-apsaimniekoto-regenereto-apjomu

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums novērš nekontrolētu nolietoto transportlīdzekļu skaita pieaugumu un veicina nolietotu transportlīdzekļu nodošanu pārstrādes uzņēmumiem. Samazinoties vecu un nolietotu transportlīdzekļu ekspluatācijai un CO_2 izmešu daudzumam (kas ir paaugstināts salīdzinājumā ar jauniem transportlīdzekļiem), samazinās negatīvā ietekme uz vidi. Ņemot vērā Latvijas autoparkam jau pašlaik raksturīgo veco transportlīdzekļu lielo īpatsvaru, ja TEN atbrīvojumu atceltu, var rasties situācija, ka ievērojams skaits veco un bojāto transportlīdzekļu netiks norakstīti, rezultātā sekotu straujš nolietoto transportlīdzekļu skaita pieaugums, turklāt nolietoto transportlīdzekļu skaits būtu grūti uzskaitāms un kontrolējams. Nodokļa atbrīvojuma atcelšana neveicinātu nolietotu transportlīdzekļu nodošanu pārstrādes uzņēmumiem un neveicinātu aktuālas informācijas iekļaušanu reģistrā. Ja transportlīdzekli noraksta ar transportlīdzekļa īpašnieka apliecinājumu, ka transportlīdzeklis ir iznīcināts, gājis bojā vai citu iemeslu dēļ transportlīdzekli nav iespējams nodot apstrādes uzņēmumam, par to veic dabas resursu nodokļa nomaksu.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija *Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta* (EKII) ietvaros sniedz atbalstu mazemisiju un bezemisiju transportlīdzekļu iegādei ar mērķi veicināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu. 2021. gada 28. decembrī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 896 *"Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana transporta sektorā – atbalsts bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu iegādei" nolikums"*, kas nosaka konkursa nolikumu, projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, projektu iesniegumu iesniegšanas, vērtēšanas, apstiprināšanas un

		finansējuma piešķiršanas kārtību, kā arī projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbaudes kārtību. Projektu konkursa atbalsta apjoms ir 10 milj. *euro*. Konkursa ietvaros atbalsta saņēmējs ir fiziska persona – Latvijas Republikas pastāvīgais iedzīvotājs. Viena no atbalstāmajām projekta aktivitātēm ir iegādājoties elektromobili vai ārēji lādējamu hibrīdauto un nododot apstrādes uzņēmumam esošu M1 un N1 kategorijas transportlīdzekli (aprīkotu tikai ar iekšdedzes dzinēju un ciklā starp pēdējām trijām pamatpārbaudes apskatēm nobraukti vidēji vismaz 5 000 km gadā) var saņemt atbalstu 1 000 *euro*.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.9.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums transportlīdzeklim, kuram ir vai tiek reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss**
N.p.k.	**1.7.9.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6. panta pirmās daļas 12. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa īpašnieks ir atbrīvots no transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa (*turpmāk – TEN*) nomaksas par transportlīdzekli, kuram ir vai tiek reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir atbrīvot transportlīdzekļa īpašnieku no TEN par transportlīdzekli, kuram reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss, jo šādus transportlīdzekļus neekspluatē vai ekspluatē ļoti maz, turklāt tiek veicināta arī kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai, pamatojums ir kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas nolūkā transportlīdzeklim piešķirtā vēsturiskā spēkrata statusa kritēriji, t.i., vēsturiskā spēkrata statusu piešķir mehāniskajam transportlīdzeklim, ja ir pagājis ne mazāk kā 30 gadu kopš konkrētā transportlīdzekļa izlaiduma un: - tas atbilst transportlīdzekļa sākotnējam vēsturiskajam stāvoklim, un tam nav veiktas nekādas būtiskas izmaiņas vizuālajā izskatā, konstrukcijā un tehniskajos parametros; - tas netiek lietots ikdienas ceļu satiksmē; - tam ir kultūrvēsturiska vērtība, un tas ir daļa no tehnikas un kultūras mantojuma.[1]

[1] Ministru Kabineta noteikumi Nr. 498 "Vēsturisko spēkratu noteikumi" 4.panta 4.2.punkts, spēkā no 17.08.2018. ***Pieejams***: https://likumi.lv/ta/id/301006-vesturisko-spekratu-noteikumi

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots atbrīvojums

Transportlīdzekļu veids	2018	2019	2020	2021
Motocikli, tricikli un kvadracikli	500	529	590	639
Vieglie automobiļi	1 706	1 886	2 118	2288
Autobusi	13	13	13	13
Kravas automobiļi	90	94	98	110
Kopā	**2 309**	**2 522**	**2 819**	**3 050**

***Avots**: Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk - CSDD) dati.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, *tūkst. euro*	**213,6**	**235,6**	**260,5**	**276,0**

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

TEN atbrīvojums par transportlīdzekli, kuram ir vai tiek reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss, **ir spēkā no 2010. gada 1. janvāra**, kad atbrīvojums bija iekļauts likumā "*Par transportlīdzekļu ikgadējo nodevu*", kas zaudējis spēku ar 2010. gada 31. decembri. Atbrīvojums ir pārņemts šobrīd spēkā esošajā likumā.

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas datiem vēsturisko transportlīdzekļu skaita īpatsvars veido līdz 0,3% no kopējā reģistrēto transportlīdzekļu skaita.

Vēsturisko transportlīdzekļu īpatsvars kopējā reģistrēto transportlīdzekļu skaitā

	2018	2019	2020	2021
Vēsturisko transportlīdzekļu skaits	2 309	2 522	2 819	3 050
Kopējais reģistrēto transportlīdzekļu skaits	931 111	960 996	982 127	1 015 480
Vēsturisko transportlīdzekļu īpatsvars pret kopējo reģistrēto transportlīdzekļu skaitu, %	**0,25%**	**0,26%**	**0,29%**	**0,30%**

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
Vēsturisko transportlīdzekļu īpatsvars pret kopējo transportlīdzekļu skaitu, %	**0,30%**	**0,32%**	**0,34%**

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais</td><td>Nodokļa atbrīvojums motivē un veicina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu. Kultūras mantojums pēc būtības ir cilvēka garīgās darbības liecības materiālā vai nemateriālā</td></tr>
</table>

	pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	formā. Kultūras mantojums ietver tā laika vērtību sistēmu, kurai mūsdienās ir liela vērtība. Latvijā transporta jomā kultūrvēstures liecības glabā vairāki muzeji, no tiem lielākais ir Rīgas Motormuzejs, kura pamatakmens ir ielikts 1986. gada 6. jūlijā[2] un tas ir lielākais seno spēkratu muzejs Baltijas valstīs, kas ik gadu ne tikai piesaista tūristus Latvijā, bet arī veic izglītojošus pasākumus par senajiem spēkratiem gan bērniem, gan pieaugušajiem.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Juridiskām personām par transportlīdzekli, kuram ir vai tiek reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss ir pieejams arī uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojums. Vairāk skatīt veidlapā Nr.1.8.4.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

[2] Rīgas Motormuzejs publiski sniegtā informācija.
Pieejams: http://www.motormuzejs.lv/index.php/par-muzeju/vesture

Veidlapa Nr. 1.7.10.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums sporta transportlīdzeklim**
N.p.k.	**1.7.10.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6. panta pirmās daļas 13. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk - TEN)* nemaksā par transportlīdzekli, kurš ir vai tiek reģistrēts par sporta transportlīdzekli.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir radīt konkurētspējīgu vidi motorizētā sporta attīstībai, kā arī atbalstīt talantu veidošanos izcilu rezultātu sasniegšanai motorizētajā sportā, lai nestu Latvijas vārdu pasaulē.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Sporta transportlīdzeklis pēc būtības ir tāds transportlīdzeklis, kas konstruktīvi ir pielāgots motorizētā sporta sacensībām, t.sk., ar uzstādītu drošības karkasu. Nodokļa atbrīvojums veicina konkurētspējīgas vides veidošanu motorizētā sporta attīstībai, kā arī ir viens no instrumentiem, kas veicina sporta nozares attīstību kopumā.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots TEN atbrīvojums** | | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | | CSDD reģistrēto sporta transportlīdzekļu skaits | 304 | 273 | 253 | 271 | ***Avots:*** *CSDD dati.*
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	**Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)** | | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | | Fiskālā ietekme, *tūkst. euro* | **32,8** | **29,4** | **28,9** | **30,3** | ***Avots:*** *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Norma, kas nosaka, ka TEN nemaksā par transportlīdzekli, kurš ir vai tiek reģistrēts par sporta transportlīdzekli, ir spēkā **no 2013. gada 1. janvāra.** Transportlīdzeklim, kuram ir veikta pārbūve, pielāgojot to sporta vajadzībām, tehniskajā pasē tiek veikta piezīme "Sporta"[1]. Tādam transportlīdzeklim, kura tehniskajā pasē ir atzīme "Sporta", dalība ceļu satiksmē pēc būtības ir liegta, izņemot, ja ir saņemta atļauja īslaicīgai dalībai ceļu satiksmē, kas ir saistīta ar konkrētām sacensībām.[2] Kopš 1998. gada Latvijas Automobiļu federācija (turpmāk – LAF) atjaunoja Sporta meistara nosaukumu. Kopš tā laika arī Latvijas autokrosā gandrīz katru gadu kāds no sportistiem ir izpildījis Sporta meistara normatīvus. Sporta meistaru iespējams sasniegt, izpildot komplicētus sportisko rezultātu nosacījumus. Latvijas Sporta meistara nosaukumu piešķir vienreiz mūžā.[3] **Sportistu skaits, kuri ieguvuši Sporta meistara nosaukumu autokrosā Latvijā** [illegible] *Avots: LAF publiski sniegtā informācija[4].* Latvijas sportisti, piedaloties starptautiska mēroga rallija, rallijkrosa un autokrosa sacensībās, nes Latvijas vārdu pasaulē. Lai gan pētāmais periods ietver gadus, kad pasaulē bija COVID -19 pandēmija, kuras ietekmē daudz sacensības Eiropā tika atceltas, kā arī ceļošanas ierobežojumu dēļ sportisti nevarēja piedalīties sacensībās, tomēr neskatoties uz to, daži no Latvijas sportistiem tomēr pārvarēja papildus grūtības un piedalījās. Ņemot vērā, ka 2018. - 2020. gadā CSDD reģistrēti tikai 4 sporta mototransportlīdzekļi, tad nodokļa atbrīvojuma ietekme uz motosportu vērtējama kā nebūtiska. **Eiropas un pasaules līmeņa sacensību skaits un Latviju pārstāvošie sportisti*** [illegible] **Sacensību dalībnieku auto īpašnieki ir gan fiziskas, gan juridiskas personas.* *Avots: LAF informācija uz 2022. gada 24. augustu.*

	2018	2019	2020
Sporta meistaru skaits	**2**	**1**	**5**

	2018	2019	2020
Eiropas un pasaules līmeņa starptautisko autosporta sacensību skaits, kurās piedalās Latviju pārstāvošie sportisti	6	5	6
Latviju pārstāvošie sportisti Eiropas un pasaules līmeņa starptautiskajās sacensībās	20	26	20

[1] 2010.gada 30.novembra Ministru kabineta Nr. 1080 "Transportlīdzekļu reģistrācijas noteikumu" 39.2.6.punkts *"No ārvalsts ievesta transportlīdzekļa atbilstības apliecinājums nav jāsniedz sporta vieglajam automobilim, kas ir vai tiks reģistrēts LAF licencētam sportistam vai LAF biedram. Šādā gadījumā reģistrācijas apliecības sadaļā "Piezīmes" norāda "Sporta"".*

[2] 2017.gada 30 maija Ministru kabineta noteikumi Nr.295 "Noteikumi par transportlīdzekļu valsts tehnisko apskati un tehnisko kontroli uz ceļa" 74.punkts.

[3;4] LAF publiski sniegtā informācija.
Pieejams: https://www.autocross.lv/wp-content/uploads/2020/11/LAF-Latvijas-Sporta-meistari-Krosa-komisijaNEW.html

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021***	**2022****	**2023****
		1. Eiropas un pasaules līmeņa starptautisko autosporta sacensību skaits, kurās piedalās Latviju pārstāvošie sportisti	11	10	11
		2. Latviju pārstāvošo sportistu skaits, kuri piedalās starptautiskajās autosporta sacensībās	30	29	30
		**Sakarā ar Covid-19 ceļošanas ierobežojumiem, 2021.gadā Eiropas sacensību kalendārā tika iekļautas arī Ziemeļeiropas sacensības, kas pirms tam nekvalificējās Eiropas sacensībām.* ***LAF prognoze uz 24.08.2022.*			
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums palīdz radīt konkurētspējīgu vidi motorizētā sporta attīstībai un veicināt talantu attīstīšanu un rezultātu sasniegšanu sportā.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Sporta nozarē ir pieejami vēl šādi atbrīvojumi: 1) par transportlīdzekli, kurš ir sporta transportlīdzeklis vai tiek reģistrēts par sporta transportlīdzekli, ir pieejams arī uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojums (vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.8.5.); 2) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums sporta inženierbūvēm (vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.3.5.); 3) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums nacionālajām sporta bāzēm un zemei to uzturēšanai (vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.3.10.).			

13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.11.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums elektrotransportlīdzeklim**
N.p.k.	**1.7.11.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6. panta pirmās daļas 15. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* nemaksā par tādu transportlīdzekli, kas pēc savas konstrukcijas kā vienīgo mehānisko dzinējspēku izmanto enerģiju no transportlīdzeklī glabātās elektroenerģijas vai dzinējspēka glabāšanas iekārtas (piemēram, akumulators, kondensators, spararats vai ģenerators).
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir atbrīvot no TEN elektrotransportlīdzekļu īpašniekus, lai veicinātu elektromobilitātes attīstību un bezemisiju transportlīdzekļu izmantošanu Latvijā.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojuma ieviešana veicina siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu transporta sektorā, tāpat nodokļa atbrīvojums ir efektīvs pasākums *"Eiropas zaļā kursa"* ietvaros, jo veicina vides aizsardzības un klimata politikas mērķu sasniegšanu.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots TEN atbrīvojums**

Transportlīdzekļu veids	2018	2019	2020	2021
Motocikli, tricikli un kvadracikli	34	39	56	68
Vieglie automobiļi (kopā)	441	657	1203	2179
Autobusi	5	8	8	0
Kravas automobiļi	13	14	35	70
Kopā	**493**	**718**	**1 302**	**2 317**

***Avots**: Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk - CSDD) dati.*

<table>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, tūkst. euro</td><td>47,2</td><td>75,4</td><td>153,2</td><td>308,7</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>TEN atbrīvojums par tādu transportlīdzekli, kas pēc savas konstrukcijas kā vienīgo mehānisko dzinējspēku izmanto enerģiju no transportlīdzeklī glabātās elektroenerģijas vai dzinējspēka glabāšanas iekārtas, ir spēkā no 2011. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā likums.

2021. gada 14. jūlijā Eiropas Komisija publicēja tiesību aktu priekšlikumu pakotni “Gatavi mērķrādītājiem 55%” (Fit for 55), kuras mērķis ir panākt, ka Eiropas Savienības klimata, enerģētikas, transporta un nodokļu politikas ietvaros, līdz 2030. gadam siltumnīcefekta gāzu emisijas tiek samazinātas par vismaz 55% salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni. Eiropas Komisijas ieskatā, lai sasniegtu mērķi līdz 2050. gadam kļūt par pirmo klimatneitrālo pasaules daļu, ir jāgādā par vērienīgām pārmaiņām transporta nozarē, tāpat ir svarīgi, lai būtu iezīmēts skaidrs ceļš, kā sasniegt mērķi līdz 2050. gadam par 90% samazināt ar transportu saistītās siltumnīcefekta gāzu emisijas.[1]</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>1. Prognozētās CO_2 emisiju izmaiņas[2], %</td><td>-1,3%</td><td>-1,4%</td><td>-1,5%</td></tr>
<tr><td>2. Elektrotransportlīdzekļu skaita pieaugums pret iepriekšējo gadu, %</td><td>78%</td><td>60%</td><td>50%</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs</td><td>Nodokļa atbrīvojums veicina izmantot tādu transportlīdzekli, kas pēc savas konstrukcijas kā vienīgo mehānisko dzinējspēku izmanto enerģiju no transportlīdzeklī glabātās elektroenerģijas vai dzinējspēka glabāšanas iekārtas jeb elektrotransportlīdzekli. Sagaidāmais pozitīvais efekts ir gaisa kvalitātes uzlabošanās, it īpaši pilsētvidē, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanās transporta sektorā, kā arī iespējamā cilvēku paradumu maiņa, kas ilgtermiņā pozitīvi ietekmēs iedzīvotāju uzskatus un paradumus par videi draudzīgu transportlīdzekļu izmantošanu.</td></tr>
</table>

[1] Eiropas Komisijas publiski sniegtā informācija
Pieejams: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/transport-and-green-deal_lv

[2] Prognoze veikta balstoties uz Eiropas Komisijas publiski sniegto informāciju par sasniedzamo mērķi 2030.gadā
Pieejams: Delivering the European Green Deal | European Commission (europa.eu)
un Latvijas Nacionālo Enerģētikas un klimata plānu 2021. – 2030.gadam
Pieejams: empl_220120_nekp20301_0.docx (live.com)

	izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija *Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta* (EKII) ietvaros sniedz atbalstu mazemisiju un bezemisiju transportlīdzekļu iegādei ar mērķi veicināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu. 2021. gada 28. decembrī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi *Nr.896 "Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana transporta sektorā – atbalsts bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu iegādei" nolikums"*, kas nosaka konkursa nolikumu, projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, projektu iesniegumu iesniegšanas, vērtēšanas, apstiprināšanas un finansējuma piešķiršanas kārtību, kā arī projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbaudes kārtību. Projektu konkursa atbalsta apjoms ir 10 milj. *euro*. Konkursa ietvaros atbalsta saņēmējs ir fiziska persona – Latvijas Republikas pastāvīgais iedzīvotājs, kas pie projekta īstenotāja (auto pārdevējs-komersants, kas ir noslēdzis projekta līgumu) iegādājas (var izmantot līzinga pakalpojumus) elektromobili vai ārēji lādējamu hibrīdauto. Atbalsta apjoms: • jaunu rūpnieciski ražotu M1 un N1 kategorijas elektromobiļiem – 4 500 *euro* • jaunu rūpnieciski ražotu M1 un N1 kategorijas ārēji lādējamu hibrīdauto – 2 250 *euro* • lietotu rūpnieciski ražotu M1 un N1 kategorijas elektromobiļiem – 2 250 *euro* papildus atbalsts par viena M1 un N1 kategorijas transportlīdzekļa (ir aprīkots tikai ar iekšdedzes dzinēju un ciklā starp pēdējām trijām pamatpārbaudes apskatēm ir nobraucis

		vidēji vismaz 5000 km gadā) norakstīšanu, kas nodots apstrādes uzņēmumam – 1 000 *euro*
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.12.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums personām, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti**
N.p.k.	**1.7.12.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6. panta pirmās daļas 16. punkts. 2012. gada 11. decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 858 *„Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksāšanas kārtība" (turpmāk – MK noteikumi Nr.858)* 2. un 39. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* nemaksā par vienu vieglo transportlīdzekli, kura īpašniekam, turētājam vai valdītājam vai šādas personas laulātajam apgādībā ir bērns ar invaliditāti. Saskaņā ar MK noteikumu Nr.858 2. punktu TEN iekasē pirms likuma 5. pantā noteiktajām transportlīdzekļa reģistrācijas darbībām un valsts tehniskās apskates veikšanas. TEN iekasēšanas izdevumus sedz nodokļa maksātājs. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 858 39. punktu, likuma 6. panta pirmās daļas 16. punktā paredzēto atbrīvojumu (tai skaitā, ja bērnam ir invaliditāte, kas noteikta sakarā ar smagiem redzes traucējumiem) piemēro attiecībā uz vienu šādas personas vai tās laulātā īpašumā, turējumā vai valdījumā reģistrētu transportlīdzekli. Informāciju par personu, kurai pienākas minētais atbrīvojums, Ceļu satiksmes drošības direkcija *(turpmāk – CSDD)* iegūst no Valsts informācijas sistēmas *"Fizisko personu reģistrs"*, bet informāciju par invaliditāti – no Invaliditātes informatīvās sistēmas.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nodrošināt personām, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti, pieejamāku privātā transportlīdzekļa izmantošanu, jo funkcionālo traucējumu dēļ bērniem ar invaliditāti sabiedriskā transporta pakalpojumu izmantošana var būt apgrūtinoša vai pat neiespējama.

<table>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26. pantu, valsts un pašvaldība atbalsta ģimeni, it īpaši ģimeni, kurā aug bērns ar invaliditāti un sniedz tai palīdzību.[1]

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – ANO Konvencija) 20. pants nosaka, ka dalībvalstīm jāveic efektīvi pasākumi, lai personām ar invaliditāti nodrošinātu individuālo pārvietošanos ar pēc iespējas lielāku personīgo patstāvību.

TEN atbrīvojums ir efektīvs, jo:
- personas, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti, ir atbrīvotas no papildu izdevumiem, kas rodas nodokļa nomaksas rezultātā;
- personām, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti, kļūst pieejamāks privātais transportlīdzeklis, kas nodrošina bērna mobilitāti un iekļaušanos sabiedrībā.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Personu skaits, kuras izmantojušas atbrīvojumu no TEN maksāšanas*
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Personu skaits, kuras izmantojušas atbrīvojumu no TEN maksāšanas</td><td>2 200</td><td>3 551</td><td>3 862</td></tr>
</table>
* Ņemot vērā to, ka CSDD tiek uzskaitīts katra gadījums, kad tiek piemērots nodokļa atbrīvojums, tad transportlīdzekļa maiņas gadījumā vienai personai gada laikā TEN atbrīvojums var tikt piemērots vairākkārt.

Avots: Satiksmes ministrijas (turpmāk – SM) dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Transportlīdzekļu skaits</td><td>2 155</td><td>3 792</td><td>4 176</td><td>4 450</td></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>0,30</td><td>0,54</td><td>0,61</td><td>0,64</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>TEN atbrīvojums par vienu vieglo transportlīdzekli, kura īpašniekam, turētājam vai valdītājam vai šādas personas laulātajam apgādībā ir bērns ar invaliditāti, ir spēkā no 2012. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā 2011. gada 8. novembra „Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā”.

Līdz tam TEN bija jāmaksā arī personai, kuras apgādībā ir bērns ar invaliditāti. Taču bērni ar invaliditāti ar pārvietošanās traucējumiem atrodas līdzīgā situācijā kā pieaugušas personas ar invaliditāti ar pārvietošanās traucējumiem, kurām sabiedriskā transporta pakalpojumu izmantošana ir apgrūtinoša un dažkārt pat neiespējama veselības stāvokļa dēļ.[2]</td></tr>
</table>

[1] Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26.panta pirmā daļa.
Pieejams: *http://www.likumi.lv/doc.php?id=49096*

[2] 2011.gada 8.novembra *„Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā”* anotācija.
Pieejams: *LP teksts (saeima.lv)*

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

TEN atbrīvojuma izmantojušo personu skaita īpatsvars no kopējā nepilngadīgo personu ar invaliditāti skaita

	2018	2019	2020
Personu skaits, kuras izmantojušas atbrīvojumu no TEN maksāšanas	2 200	3 551	3 862
Bērnu ar invaliditāti skaits	8 262	8 330	8 444
TEN atbrīvojuma izmantojušo personu īpatsvars pret kopējo bērnu ar invaliditāti skaitu, %	**27%**	**43%**	**46%**

Avots: *Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) aprēķini, balstoties uz LabIS[3] datiem.*

Sabiedriskais transports ne vienmēr ir pielāgots bērnu ar invaliditāti vajadzībām, kā arī to pieturvietas var būt grūti sasniedzamas, un tas ne vienmēr kursē vajadzīgajā laikā un maršrutā. Līdz ar to privātais transportlīdzeklis vecākiem, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti, bieži vien ir ikdienas nepieciešamība nevis papildu komforts.

Pētnieki, izstrādājot mājsaimniecību relatīvo izdevumu budžetu, secināja, ka privātas transports ir uzskatāms par pamatvajadzību, ja sabiedriskais transports šo vajadzību nenodrošina[4].

SM sniegtie dati liecina, ka pēdējo trīs gadu laikā vidēji 35% gadījumu sabiedriskais transports nav bijis pielāgots personu ar kustību traucējumiem vajadzībām.

Personām ar kustību traucējumiem pielāgotā sabiedriskā transporta īpatsvars

	2018	2019	2020
Personām ar kustību traucējumiem pielāgotā sabiedriskā transporta īpatsvars	77,7%	44,0%	70,8%

Avots: *SM informācija.*

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
TEN atbrīvojuma izmantojušo personu skaita īpatsvars pret kopējo nepilngadīgo personu ar invaliditāti skaitu nedaudz pieaug*	**49%**	**52%**	**55%**

* Sasnieguma rādītājs liecina par privātā transporta pieejamības palielināšanos ģimenēm, kurās aug bērns ar invaliditāti

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar</td><td>Ņemot vērā to, ka personas, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti, lai nodrošinātu šāda bērna aprūpi, nevar strādāt ierastajā režīmā vai nevar strādāt vispār un tādējādi ir pakļautas zemāku ienākumu riskam, tad TEN atbrīvojums sniedz papildu atbalstu.</td></tr>
</table>

[3] Labklājības informācijas sistēma

[4] SIA *„Projektu un kvalitātes vadība”* un SIA *„SKDS”* izstrādātais *“Jaunas metodoloģijas izstrāde iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza noteikšanai un tās aprobācija (izmēģinājumprojekti)”*, Gala ziņojums, 2021.gads, 82.lpp.

	paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Arī sabiedriskajam transportam ir būtiska nozīme personas ar invaliditāti socializācijai un iekļaušanai sabiedrībā, jo ne visas ģimenes, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti, spēj iegādāties un uzturēt privāto transportlīdzekli. Lai arī sabiedriskais transports bērniem ar invaliditāti ir bez maksas, tomēr tā pieejamība un piekļūstamība ne vienmēr tiek nodrošināta. Būtiskāk ir nodrošināt dažāda veida atvieglojumus privātā transportlīdzekļa uzturēšanai, lai personām ar invaliditāti būtu pēc iespējas pieejami abi pārvietošanās veidi (sabiedriskais un privātais) un būtu izvēles iespējas.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Vecākiem, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti, valsts atbalsta ne tikai ar atbrīvojumu no TEN maksāšanas, bet arī ar citiem atbalsta instrumentiem. **<u>Finansiālais atbalsts:</u>** 1) **piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti** – tiesības saņemt piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti ir bērna vecākam vai tā likumiskajam pārstāvim. Piemaksas apmērs ir 106,72 *euro* mēnesī uz bērnam noteikto invaliditātes laiku *(Valsts sociālo pabalstu likuma 6. panta trešā daļa; Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 864 "Kārtība, kāda piešķir un izmaksā ģimenes valsts pabalstu un piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti" 6.punkts);* 2) **bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsts** *(turpmāk – kopšanas pabalsts)* – bērnam ar invaliditāti, kuram nepieciešama īpaša kopšana sakarā ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem un kuram Valsts komisija ir sniegusi atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību, ir tiesības saņem kopšanas pabalstu 313,43 *euro* mēnesī

		(Valsts sociālo pabalstu likuma 7.[1] pants; Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1607 "Noteikumi par bērna ar invaliditāti kopšanas pabalstu"); 3) **pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai personai ar invaliditāti, kurai ir apgrūtināta pārvietošanās** *(turpmāk – transporta pabalsts)* – personai ar invaliditāti, t.sk. bērnam ar invaliditāti, kuram Valsts komisija izsniegusi atzinumu par medicīniskām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai ir tiesības saņemt transporta pabalstu 79,68 *euro* apmērā par katru pilnu sešu mēnešu periodu *(Valsts sociālo pabalstu likuma 12. pants; Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumi Nr. 1606 "Noteikumi par pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās").* **<u>Pakalpojumi:</u>** 1) **psihologa konsultācijas** – pakalpojums ir pieejams bērnam, kuram pirmreizēji noteikta invaliditāte un kurš dzīvo ģimenē, kā arī bērna vecākiem vai tā likumiskajiem pārstāvjiem. Pakalpojums paredz iespēju saņemt no valsts budžeta apmaksātas desmit 45 minūšu psihologa konsultācijas, vienas konsultācijas izmaksas tiek segtas 17,59 *euro* apmērā *(Invaliditātes likuma 12. panta pirmās daļas 8. punkts; Ministru kabineta 2010. gada 28. decembra noteikumi Nr. 1208 "Noteikumi par psihologa pakalpojuma apjomu personai līdz 18 gadiem, kurai pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim, un pakalpojuma saņemšanas kārtību");* 2) **asistenta pakalpojums pašvaldībā** – bērna ar invaliditāti no 5 līdz 18 g.v., kuram Valsts komisija ir izsniegusi atzinumu īpašas kopšanas nepieciešamībai, vecākam vai likumiskajam pārstāvim ir tiesības pieprasīt asistenta pakalpojumu pašvaldībā. Pakalpojums tiek piešķirts konstantā 80 stundas mēnesī apjomā, kuras bērna ar invaliditāti ģimene ir tiesīga izmantot pēc saviem ieskatiem, organizējot asistenta piesaisti *(Invaliditātes likuma 12. panta otrā daļa; Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumi Nr. 316 "Noteikumi par asistenta, pavadoņa un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti");* 3) **asistenta pakalpojums izglītības iestādē** – pakalpojums tiek nodrošināts bērnam ar invaliditāti no

		5 līdz 18 g.v., lai nodrošinātu atbalstu pārvietošanās un pašaprūpes veikšanai izglītības procesā. Pakalpojums tiek piešķirts pamatojoties uz Valsts komisijas atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību *(Invaliditātes likuma 12. panta pirmās daļas 4. punkts; Ministru kabineta 2012. gada 9. oktobra noteikumi Nr. 695 "Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu izglītības iestādē");* 4) **pavadoņa pakalpojums** – bērnam ar invaliditāti, kuram Valsts komisija ir izsniegusi atzinumu pavadoņa pakalpojuma nepieciešamībai, vecākam vai likumiskajam pārstāvim ir tiesības pieprasīt pavadoņa pakalpojumu pašvaldībā. Pakalpojums tiek piešķirts konstantā 60 stundas mēnesī apjomā, kuras bērna ar invaliditāti ģimene ir tiesīga izmantot pēc saviem ieskatiem, organizējot asistenta piesaisti *(Invaliditātes likuma 12. panta pirmās daļas 4^1 punkts un (2^3) daļa; Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumi Nr. 316 "Noteikumi par asistenta, pavadoņa un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti");* 5) **surdotulka pakalpojums** – bērnam ar vai bez invaliditātes, kuram dzirdes traucējumus nevar kompensēt ar tehniskajiem palīglīdzekļiem, ir tiesības saņemt surdotulka pakalpojumu līdz 480 akadēmiskajām stundām mācību gada laikā profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības un augstākās izglītības iestādēs un 120 stundas gadā saskarsmes nodrošināšanai ar citām fiziskajām un juridiskajām personām *(Invaliditātes likuma 12. panta pirmās daļas 5. un 6. punkts un 13. pants);* 6) **tehniskie palīglīdzekļi** – personai, t.sk. bērnam ar funkcionālajiem traucējumiem no valsts budžeta tiek finansēti tehniskie palīglīdzekļi, piemēram, riteņkrēsli, protēzes, pārvietošanās palīglīdzekļi u.c., ar kuru palīdzību var mazināt personas pārvietošanās vai pašaprūpes traucējumus *(Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumi Nr. 878 "Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi");* 7) **sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi** – pašvaldībai, kuras teritorijā ir deklarēta personas dzīvesvieta, ir pienākums nodrošināt personai, t.sk. bērnam iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus. Pašvaldībām pakalpojumu nodrošināšanai ir arī pieejams Eiropas Savienības fondu finansējums. Bērniem ar invaliditāti pieejami šādi pašvaldību nodrošinātie sociālie pakalpojumi *(Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums)*:

		- aprūpes mājās pakalpojums – personas ar invaliditāti aprūpe mājās, kuras laikā tiek nodrošinātas personas pamatvajadzības, ja objektīvu apstākļu dēļ persona pati nevar sevi aprūpēt; - dienas aprūpes centrs – pieejams personām ar garīga rakstura traucējumiem, kur dienas laikā persona tiek nodrošināta ar sociālo aprūpi un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, tiek nodrošināta personas sociālo prasmju attīstība, izglītošana un brīvā laika pavadīšanas iespējas; - sociālās rehabilitācijas pasākumi un speciālistu atbalsts; - īslaicīgās sociālās aprūpes jeb "atelpas brīža" pakalpojums – nodrošina īslaicīgu, līdz 30 diennaktīm sociālo aprūpi iestādē, kur saņem profesionālu aprūpi. Ģimenes locekļi tikmēr iegūst atelpas brīdi personiskajām vajadzībām un garīgās labklājības stabilizēšanai; **Atvieglojumi:** 1) **iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi** – par apgādībā esošo personu – 3000 *euro* gadā jeb 250 *euro* mēnesī, t.sk. par *(likums "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" 13. panta pirmā daļa; Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumi Nr. 676 "Noteikumi par neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma apmēru iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai")*: - bērnu vai pilngadību sasniegušu personu, kura saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir atzīta par personu ar invaliditāti un nav strādājoša; - nestrādājošu laulāto, kura apgādībā ir nepilngadīgs bērns, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir atzīts par personu ar invaliditāti; 2) **veselības aprūpes atvieglojumi** *(Veselības aprūpes finansēšanas likuma 6. panta otrās daļas 1. punkts; Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumu Nr. 555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 3.6.3.1., 4.1.1. apakšpunkts)*: - atbrīvojums no pacientu līdzmaksājuma veikšanas – bērni līdz 18 gadu vecumam ir atbrīvoti no pacientu līdzmaksājuma veikšanas par medicīnisko rehabilitāciju, plānveida operācijām, laboratoriskiem un diagnosticējošiem izmeklējumiem; - bezmaksas zobārstniecības pakalpojumi – bērnam līdz 18 gadu vecumam zobārstniecības pakalpojumi tiek sniegti bez maksas;

		- bezmaksas ģimenes ārsta mājas vizīte pie bērna līdz 18 gadu vecumam. 3) **braukšanas maksas atvieglojumi** – bērnam ar invaliditāti un personai, kura pavada bērnu ar invaliditāti, ir tiesības bez maksas izmantot sabiedrisko transportlīdzekli, kas pārvadā pasažierus pilsētas nozīmes un reģionālās nozīmes maršrutā *(Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija noteikumu Nr. 414 "Braukšanas maksas atvieglojumu noteikumi" 2. un 5. punkts);* 4) **transportlīdzekļa īpašniekiem**: - civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas (OCTA) prēmijas maksas samazinājums – vecākiem (aizbildņiem, audžuģimenei), kuri aprūpē bērnu ar invaliditāti, kuru īpašumā ir viens vieglais transportlīdzeklis, kura pilna masa ir līdz 3,5 tonnām, apdrošinot vieglo automobili, apdrošinātāja noteiktās apdrošināšanas prēmijas maksa tiek samazināta par 40% *(Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 14. panta otrā daļa);* - personas ar invaliditāti stāvvietu izmantošanas karte – automobiļiem, kuru pasažieris ir persona ar invaliditāti, t.sk. bērns ar invaliditāti, kuram ir kustību un gaitas traucējumi un kuram Valsts komisija izsniegusi atzinumu par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, automobiļa salonā pie priekšējā stikla atļauts novietot personu ar invaliditāti stāvvietu izmantošanas karti, kuru izsniedz CSDD *(Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumu Nr. 279 "Ceļu satiksmes noteikumi" 246. punkts);* 5) **elektroenerģijas rēķina maksas samazinājums** – mājsaimniecībai, kurā ir bērns ar invaliditāti tiek piemērots 15 *euro* rēķina maksājuma samazinājums par izlietoto elektroenerģiju, sistēmas pakalpojumiem un obligātā iepirkuma komponenti *(Ministru kabineta 2021. gada 1. jūnija noteikumu Nr. 345 "Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma noteikumi" 3. un 40. punkts);* 6) **dažādi valsts nodevu atvieglojumi:** - atbrīvojums no valsts nodevas par informācijas saņemšanu no Fizisko personu reģistra *(Ministru kabineta 2021. gada 6. jūlija noteikumu Nr. 485 "Noteikumi par valsts nodevu par informācijas saņemšanu no Fizisko personu reģistra" 4. punkts);*

		- atbrīvojums no valsts nodevas par dzīvesvietas deklarēšanu *(2009. gada 30. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 720 "Noteikumi par valsts nodevas apmēru, samaksas kārtību un atvieglojumiem par ziņu par deklarēto dzīvesvietu reģistrāciju" 4.3. apakšpunkts);* - samazināta valsts nodeva par personu apliecinoša dokumenta izsniegšanu *(Ministru kabineta 2012. gada 21. februāra noteikumu Nr. 133 "Noteikumi par valsts nodevu par personu apliecinošu dokumentu izsniegšanu" 6., 7. un 8. punkts);* - samazināta valsts nodeva par valsts valodas prasmes atestāciju profesionālo un amata pienākumu veikšanai *(Ministru kabineta 2000. gada 22. augusta noteikumu Nr. 289 "Noteikumi par valsts nodevu par valsts valodas prasmes atestāciju profesionālo un amata pienākumu veikšanai"[5] 3. un 4. punkts);* - atbrīvojums no valsts nodevas par vietējās pierobežas satiksmes atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu *(Ministru kabineta 2011. gada 28. jūnija noteikumu Nr. 515 "Noteikumi par valsts nodevas apmēru par vietējās pierobežas satiksmes atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un valsts nodevas maksāšanas kārtību" 4.1. apakšpunkts);* - atbrīvojums no valsts nodevas par ieraksta izdarīšanu biedrību un nodibinājumu reģistrā *(Ministru kabineta 2004. gada 15. aprīļa noteikumu Nr. 308 "Noteikumi par valsts nodevu ieraksta izdarīšanai biedrību un nodibinājumu reģistrā" 5.1. apakšpunkts);* - atvieglojumi Nodrošinājuma valsts aģentūras sniegtajiem maksas pakalpojumiem *(Ministru kabineta 2021. gada 28. janvāra noteikumu Nr. 56 "Nodrošinājuma valsts aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis" piezīmes 6. punkts);* - atbrīvojums no tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem *(Ministru kabineta 2013. gada 19. februāra noteikumu Nr. 96 "Noteikumi par tiesas sniegtajiem maksas pakalpojumiem" 5.1.1. apakšpunkts);* - *u.c.* 7) **atpūta**: - atbrīvojums no makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes un licences iegādes, ja ir klāt invaliditātes apliecība makšķerēšanas laikā;

[5] Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumi Nr.289 *"Noteikumi par valsts nodevu par valsts valodas prasmes atestāciju profesionālo un amata pienākumu veikšanai"* zaudē spēku ar 2023.gada 1.janvāri.

		- samazināta vai bezmaksas ieeja dažādos valsts muzejos.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.7.13.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums par transportlīdzekli, kas reģistrēts fiziskajai personai īpašumā, par laiku no šīs fiziskās personas nāves brīža līdz īpašnieka maiņas vai valdītāja reģistrācijas brīdim**
N.p.k.	**1.7.13.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6. panta pirmās daļas 10. punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli (*turpmāk - TEN*) nemaksā par transportlīdzekli, kas reģistrēts fiziskajai personai īpašumā, par laiku no šīs fiziskās personas nāves brīža līdz īpašnieka maiņas vai valdītāja reģistrācijas brīdim.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir nepiemērot TEN transportlīdzeklim laika periodā, kad transportlīdzeklim nav likumā noteiktā turētāja jeb nodokļa maksātāja.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo atbrīvojuma piešķiršanas laikā nav nodokļa maksātāja, kā arī *Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā* automātiski ģenerējas aizliegums mirušas personas transportlīdzekli izmantot ceļu satiksmē, jo tas nav reģistrēts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Attiecīgi šāda transportlīdzekļa izmantošana ir objektīvi ierobežota līdz valdītāja vai jaunā īpašnieka reģistrācijai. TEN samaksa pamatā saistīta ar iespēju konkrētam transportlīdzeklim piedalīties ceļu satiksmē jeb transportlīdzekļa ekspluatāciju. Vienlaikus, kā izriet no likuma, transportlīdzekļa faktiska ekspluatācija nav vienīgais TEN nomaksas nosacījums (šādā gadījumā TEN atbrīvojumi būtu piemērojami arī tiem transportlīdzekļiem, kam nav derīgas atļaujas piedalīties ceļu satiksmē jeb nav veikta valsts tehniskā apskate). TEN ir arī atsevišķas īpašuma nodokļa pazīmes.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Likums nosaka TEN objektus, maksātājus, aprēķināšanas, maksāšanas un administrēšanas kārtību, kā arī atbrīvojumus no nodokļa maksāšanas un nodokļa atvieglojumus. Likuma 2. pants un 3. pants nosaka, ka TEN objekts ir reģistrēts transportlīdzeklis, bet nodokļa maksātājs ir transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā norādītais turētājs vai, ja turētājs nav norādīts, — transportlīdzekļa īpašnieks (valdītājs), kuram Latvijā ir reģistrēts vai tiek reģistrēts ar nodokli apliekamais transportlīdzeklis. Attiecīgi gadījumā, kad nepastāv nodokļa maksātājs vai nodokļa objekts, būtu piemērojams nodokļa atbrīvojums.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots TEN atbrīvojums
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Transportlīdzekļu skaits</td><td>4 557</td><td>4 706</td><td>4 614</td><td>5 293</td></tr>
</table>
Avots: Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk - CSDD) dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, tūkst. euro</td><td>469,1</td><td>502,6</td><td>504,3</td><td>598,6</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>TEN atbrīvojums par transportlīdzekli, kas reģistrēts fiziskajai personai īpašumā, par laiku no šīs fiziskās personas nāves brīža līdz īpašnieka maiņas reģistrācijas brīdim, ir spēkā no 2004. gada 1. maija, kad atbrīvojums bija iekļauts jau likumā “Par transportlīdzekļu ikgadējo nodevu”, kas zaudējis spēku ar 2010. gada 31. decembri. Atbrīvojums ir pārņemts šobrīd spēkā esošajā likumā.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Nav iespējams noteikt, jo nav ētiski vērtēt nodokļu atbrīvojumu, kuru paredzēts piemērot cilvēka nāves gadījumā</td><td>X</td><td>X</td><td>X</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai</td><td>Atbrīvojums neuzliek papildus slogu jaunajam transportlīdzekļa īpašniekam nomaksāt nesamaksāto TEN.</td></tr>
</table>

	nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem**
Nosaukums	**Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums par ārvalstīs reģistrētiem transportlīdzekļiem**
N.p.k.	**1.7.14.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums*).
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 9^1. panta septītā daļa.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ārvalstī reģistrēta transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli *(turpmāk – TEN)* nemaksā par transportlīdzekli, kurš ir vai tiek reģistrēts diplomātiskās, konsulārās vai starptautiskās organizācijas pārstāvniecības vai tādas personas īpašumā, turējumā vai valdījumā, kurai ir diplomātiskās vai konsulārās privilēģijas, un Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku amatpersonas (darbinieka) vai karavīra īpašumā, valdījumā vai turējumā esošo ārvalstī reģistrētu automobili, ja tas reģistrēts valstī, kurā šī persona pilda dienesta vai darba pienākumus.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir atbrīvot Diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības, starptautiskās organizācijas, Eiropas Savienības institūcijas, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) un to akreditētus darbiniekus Latvijā no nodokļa maksāšanas, kamēr tie pilda dienesta vai darba pienākumus ārvalstīs, kā to paredz starptautiskās saistības.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Latvija ir ratificējusi Vīnes konvenciju par diplomātiskajiem sakariem, Mītnes līgumu starp Latvijas Republikas valdību un Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādes biroju (BEREC), kuri paredz to, ka diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības, kā arī diplomātiskie aģenti un konsulārās amatpersonas tiek atbrīvotas no nodokļu maksāšanas, attiecīgi tām tiek piemērots arī TEN atbrīvojums. Ņemot vērā to, ka Aizsardzības ministrija vai Nacionālie bruņotie spēki ir deleģējuši savas amatpersonas (darbiniekus) vai karavīrus veikt darba vai dienesta pienākumus ārvalstīs, tad

		attiecīgi šīs personas ir atbrīvotas no TEN maksāšanas par ārvalstī reģistrētu automobili uz šo pienākumu pildīšanas laiku. Nodokļa atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai, jo personas, kuru īpašumā, valdījumā vai turējumā ir ārvalstī reģistrēts transportlīdzeklis, atbrīvojumu var piemērot tikai uz to laika periodu, kamēr tām ir diplomātiskās vai konsulārās privilēģijas, vai arī uz to laika periodu, kad šīs personas veic savus darba pienākumus ārvalstīs.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā to, ka ar transportlīdzekli saistītās reģistrācijas darbības tiek veiktas mītnes valstī, tad Latvijā TEN atbrīvojuma piemērošana netiek reģistrēta Ceļu satiksmes drošības direkcijā *(turpmāk – CSDD)*. Pieejama daļēja uzskaite, jo Ārlietu ministrija ir iestāde, caur kuru tiek veikta minēto transportlīdzekļu reģistrācija un uzskaite, tādējādi nodrošinot, ka viena un tā pati persona 3 gadu laikā var iegādāties tikai vienu transportlīdzekli bez pievienotās vērtības nodokļa.
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā, ka TEN atbrīvojuma piemērošana netiek reģistrēta CSDD un nodokļu maksātāji, kuri to saņem, netiek uzskaitīti, tad fiskālā ietekme nav nosakāma.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Likuma II[1] nodaļa "Ārvalstīs reģistrētu transportlīdzekļu izmantošana Latvijā" 9.[1] pants "Ārvalstīs reģistrēta transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa maksāšana" stājās spēkā **no 2017. gada 1. janvāra**, kas paredz, ka personām, kuru deklarētā dzīvesvieta ir Latvijā, no 2017. gada nodoklis jāmaksā arī par ārvalstīs pastāvīgi reģistrētu transportlīdzekli. Ministru kabineta 2021. gada 8. aprīļa sēdē apstiprinātā informatīvā ziņojumā "*Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu*" līdzīgs atbrīvojums, kas paredzēts likuma 6. panta pirmās daļas 3. punktā, kas attiecas uz Latvijā reģistrētu transportlīdzekli, kurš ir vai tiek reģistrēts diplomātiskās, konsulārās vai starptautiskās organizācijas pārstāvniecības vai tādas personas īpašumā, turējumā vai valdījumā, kurai ir diplomātiskās vai konsulārās privilēģijas un imunitātes, tika ietverts 2. kategorijā *"Nodokļu atvieglojumi, kuriem mērķis un sasniedzamie rādītāji nav definējami"*. Līdzīga pieeja būtu jānosaka arī šim atbrīvojumam, kas paredz neaplikt ar nodokli tās personas, kurām ir diplomātiskās vai konsulārās privilēģijas vai kuras ir deleģētas veikt darba vai dienesta pienākumus ārvalstīs, tādējādi tās pamatā atrodas ārvalstīs un Latvijā transportlīdzekli var izmantot tikai epizodiski un īslaicīgi.

		Sasnieguma rādītāji	2020	2021	2022
8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar	Sasnieguma rādītāji netiek noteikti, jo nodokļa atbrīvojums balstīts uz starptautiskajām saistībām un pēc būtības nav vērtējams.	**X**	**X**	**X**

	nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu				
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav attiecināms.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav pieejams.			
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.			

Veidlapa Nr. 1.8.1.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojums demonstrācijas transportlīdzekļiem**
N.p.k.	**1.8.1.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14.panta pirmās daļas 3.punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli *(turpmāk - UVTN)* nemaksā par transportlīdzekļu ražotāja pilnvarotas personas īpašumā vai turējumā esošiem transportlīdzekļiem, kuri tiek izmantoti kā demonstrācijas transportlīdzekļi un kurus komersants vai ārvalsts komersanta filiāle deklarējusi reģistrā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir neaplikt ar UVTN demonstrācijas transportlīdzekļus, kurus izmanto klientu iepazīstināšanai ar konkrētā transportlīdzekļa darbību ceļu satiksmē, un kuri nav paredzēti izmantošanai uzņēmumu darbinieku privātajām vajadzībām. Tādējādi atbrīvojums tiek piemērots tiem transportlīdzekļiem, kurus komersanti izmanto tikai saimnieciskajā darbībā, bet ne privātām vajadzībām.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst nodokļa mērķim un būtībai, jo nodokļa mērķis ir neaplikt ar nodokli tos transportlīdzekļus, kuri ir komersanta īpašumā vai turējumā, un tiek izmantoti vienīgi saimnieciskajā darbībā.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots nodokļa atbrīvojums**

	2018	2019	2020	2021
Transportlīdzekļu skaits	766	623	477	466

***Avots**: Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk – CSDD) dati.*

<table>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>0,30</td><td>0,25</td><td>0,18</td><td>0,19</td></tr>
</table>

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

Demonstrācijas transportlīdzekļi tiek izmantoti uzņēmuma mārketinga funkciju nodrošināšanai, t.i., saimnieciskajā darbībā, un tos nav paredzēts izmantot uzņēmumu darbinieku privātajai lietošanai, attiecīgi tiem ir paredzēts atbrīvojums no UVTN maksāšanas.

2019. gadā tika veikti 111 nodokļu kontroles pasākumi, kuros tika pārbaudīta likuma piemērošana, savukārt 2020.gadā šādu kontroles pasākumu skaits bija 29. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta *(turpmāk – VID)* informāciju 2019. gadā no 57 konstatētajiem pārkāpumiem UVTN atbrīvojumu piemērošanā tikai 1 pārkāpums attiecās uz demonstrācijas un nomas transportlīdzekļiem. Savukārt 2020.gadā no konstatētajiem 10 pārkāpumiem attiecībā uz UVTN piemērošanu neviens nebija saistīts ar demonstrācijas un nomas transportlīdzekļiem.

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>1. VID konstatēto pārkāpumu skaits atbrīvojuma piemērošanā demonstrācijas transportlīdzekļiem</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>2. Demonstrācijas transportlīdzekļu īpatsvars (%) no jaunajiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem būtiski nemainās*</td><td>3,5</td><td>3,5</td><td>3,5</td></tr>
</table>

** Būtisks rādītāja pieaugums ļaus novērtēt nepieciešamību aktīvāk pārbaudīt atvieglojuma izmantošanas pamatotību*

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Nav identificēts.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski</td><td>Saskaņā ar likumā noteikto, nodokļa maksātājs deklarē Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā tādu transportlīdzekli, kurš tiek izmantots kā demonstrācijas</td></tr>
</table>

	(t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	transportlīdzeklis un piecu dienu laikā pēc atbrīvojuma zaudēšanas šis fakts tiek deklarēts iepriekšminētajā reģistrā. Likums paredz, ka demonstrācijas transportlīdzekļi ir jauni transportlīdzekļi, kuri ir lietoti mazāk par sešiem mēnešiem vai nobraukuši mazāk par 6 000 kilometriem un kā demonstrācijas transportlīdzekļi ir noteikti līgumā ar transportlīdzekļu ražotāju. Tas nozīmē, ka transportlīdzekļu tirgotājiem, kuru rīcībā ir demonstrācijas transportlīdzekļi, ļoti rūpīgi ir jāseko līdzi to ekspluatācijas ilgumam un nobraukto kilometru daudzumam, lai likumā noteiktajā kārtībā deklarētu UVTN atbrīvojuma zaudēšanu. Šeit pastāv risks, ka ne vienmēr transportlīdzekļa tirgotāji laikus deklarē nodokļa atvieglojuma zaudējumu, kas var notikt aiz neuzmanības, taču nav izslēdzama arī ļaunprātīga rīcība.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.8.2.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi uzņēmējdarbības veicināšanai**
Nosaukums	**Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojums nomai vai tirdzniecībai paredzētiem transportlīdzekļiem**
N.p.k.	**1.8.2.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14.panta pirmās daļas 4.punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli *(turpmāk - UVTN)* nemaksā, ja komersantam vai ārvalsts komersanta filiālei vieglo transportlīdzekļu un kravas automobiļu ar pilnu masu līdz 3 000 kg iznomāšanas pakalpojumi vai šādu transportlīdzekļu iznomāšanas pakalpojumi kopā ar vieglo transportlīdzekļu un kravas automobiļu ar pilnu masu līdz 3 000 kg tirdzniecību veido ne mazāk kā 90 procentus no kopējā apgrozījuma, par viņa īpašumā vai turējumā esošiem īstermiņa (līdz vienam gadam) iznomāšanai paredzētiem transportlīdzekļiem, kurus komersants vai ārvalsts komersanta filiāle deklarējusi reģistrā.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir neaplikt ar UVTN tos transportlīdzekļus, kurus komersanti izmanto tikai saimnieciskajā darbībā, tādējādi komersanti, kuri ir transportlīdzekļu nomas vai tirdzniecības uzņēmumi un šos transportlīdzekļus neizmanto privātai lietošanai, ir atbrīvoti no nodokļa maksāšanas.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst nodokļa mērķim un būtībai, jo nodokļa mērķis ir neaplikt ar nodokli tos transportlīdzekļus, kuri ir komersanta īpašumā vai turējumā, un tiek izmantoti vienīgi saimnieciskajā darbībā.

<table>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots nodokļa atbrīvojums

	2018	2019	2020	2021
Transportlīdzekļu skaits	5 448	5 925	5 767	6 792

***Avots**: Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk – CSDD)dati.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)

	2018	2019	2020	2021
Fiskālā ietekme, milj. *euro*	**2,3**	**2,5**	**2,4**	**3,0**

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

Atbrīvojums par nomai vai tirdzniecībai paredzētiem transportlīdzekļiem ieviests, jo šos transportlīdzekļus izmanto saimnieciskās darbības nodrošināšanai un tie nav paredzēti uzņēmumu darbinieku privātajai lietošanai.

2019.gadā tika veikti 111 nodokļu kontroles pasākumi, kuros tika pārbaudīta likuma piemērošana, savukārt 2020.gadā šādu kontroles pasākumu skaits bija 29. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta *(turpmāk – VID)* informāciju 2019.gadā no 57 konstatētajiem pārkāpumiem UVTN atbrīvojumu piemērošanā tikai 1 pārkāpums attiecās uz demonstrācijas un nomas transportlīdzekļiem. Savukārt 2020.gadā no konstatētajiem 10 pārkāpumiem attiecībā uz UVTN piemērošanu neviens nebija saistīts ar demonstrācijas un nomas transportlīdzekļiem.

</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>

Sasnieguma rādītāji	2021	2022	2023
1. VID konstatēto pārkāpumu skaits atbrīvojuma piemērošanā nomas transportlīdzekļiem	**0**	**0**	**0**
2. Nomai vai tirdzniecībai paredzēto transportlīdzekļu īpatsvars (%) no kopējā juridisko personu vieglo un kravas automobiļu (ar pilnu masu līdz 3 000 kg) skaita būtiski nemainās*	**6,3**	**6,3**	**6,3**

* *Būtisks rādītāja pieaugums ļaus novērtēt nepieciešamību aktīvāk pārbaudīt atvieglojuma izmantošanas pamatotību*

</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai</td><td>Nav identificēts.</td></tr>
</table>

	nav kvantitatīvo rādītāju)	
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Atšķirībā no 2011.gada, kad stājās spēkā likums un attiecīgi norma par UVTN atbrīvojumu nomai paredzētiem transportlīdzekļiem, šobrīd ir ieviesti tehnoloģiskajām iespējām piemēroti attālinātās nomas veidi, kuri turpina savu attīstību. Līdz ar to ir nepieciešams padziļinātāk novērot šādu uzņēmumu darbību, izvērtēt to klientu loku un rīcību. Ņemot vērā, ka šāds darbības modelis ir ieviests pēdējos pāris gados un turpina kļūt izplatītāks, lai izvērtētu, vai nodokļa atbrīvojumu izmanto atbilstoši tā mērķim, ir nepieciešama VID iesaiste, veicot pārbaudes. No pārbaužu rezultātiem varētu izdarīt secinājumus, vai ir nepieciešamas korekcijas šī atbrīvojuma piemērošanā.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojums lauksaimniekiem**
N.p.k.	**1.8.3.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkts. Ministru kabineta 2012.gada 11.decembra noteikumu Nr.858 "Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksāšanas kārtība" 60.1^5 apakšpunkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli *(turpmāk – UVTN)* nemaksā nodokļa maksātājs, ja tas apstrādā īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu lauksaimniecībā izmantojamo zemi un kārtējā gada 1.janvārī ir apstiprināta vienotā platību maksājuma saņemšanai *Lauku atbalsta dienestā (turpmāk - LAD)*, ievērojot šādus nosacījumus: a) ja šā nodokļa maksātāja īpašumā vai turējumā ir reģistrēts viens vieglais transportlīdzeklis vai kravas automobilis (ar pilnu masu līdz 3000 kg.), nodokli par šo vienu transportlīdzekli nemaksā, ja nodokļa maksātāja ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā ir vismaz 5 000 *euro* (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai); b) ja šā nodokļa maksātāja īpašumā vai turējumā ir reģistrēti vairāki vieglie transportlīdzekļi vai kravas automobiļi (ar pilnu masu līdz 3000 kg.), nodokli par vienu no šiem transportlīdzekļiem nemaksā, ja nodokļa maksātāja ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā ir vismaz 5 000 *euro* (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai), un nodokli par katru nākamo no šiem transportlīdzekļiem nemaksā uz katriem 70 000 *euro* ieņēmumu no lauksaimnieciskās ražošanas pēdējā iesniegtajā uzņēmuma gada pārskatā vai pēdējā iesniegtajā gada ienākumu deklarācijā (neieskaitot

<table>
<tr><td></td><td></td><td>saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai).</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis</td><td>UVTN atbrīvojuma ieviešanas mērķis ir atbalstīt lauksaimniecības produkcijas ražotāju saimnieciskās darbības veikšanu un to saimnieciskās darbības attīstību.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)</td><td>Nodokļa atbrīvojums ir efektīvs, jo tas ir sasniedzis tā ieviešanas mērķi, nodrošinot lauksaimnieku aktivitāti un atbalstot saimnieciskās darbības veikšanu.

Lai saņemtu UVTN atbrīvojumu, nodokļa maksātājam ir jāizpilda noteikti nosacījumi. Nodokļa atbrīvojumu ir tiesīgi saņemt tikai tādi lauksaimniecības produkcijas ražotāji, kas apstrādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi, saņem Vienoto platību maksājumu un ir guvuši ieņēmumus no lauksaimniecības produkcijas ražošanas. Tādēļ pēc būtības UVTN atbrīvojumu var piemērot tikai tādiem nodokļa maksātājiem, kas ir aktīvi lauksaimniecības produkcijas ražotāji.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk – CSDD) sniegto informāciju ik gadu pieaug nodokļa maksātāju skaits, kas saņēmuši UVTN atbrīvojumu. 2016.gadā UVTN atbrīvojumu saņēma 2 142 lauksaimniecības produkcijas ražotāji, savukārt 2020. gadā to skaits jau sasniedza 2 537. Attiecīgi ir pieaudzis arī transportlīdzekļu skaits: 2016. gadā UVTN atbrīvojums tika piemērots 3 043 transportlīdzekļiem, savukārt 2020. gadā – 4 114 transportlīdzekļiem.

Tas nozīmē, ka aizvien vairāk lauksaimnieki ir spējuši pielāgoties tirgus situācijai un ir spējuši ne tikai nodrošināt saimniecisko aktivitāti, bet arī attīstīties, jo ir pieaudzis gan nodokļa atvieglojuma saņēmēju skaits, gan arī transportlīdzekļu skaits, kas nepieciešams saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Transportlīdzekļu skaita pieaugums, par kuriem tiek piemērots UVTN atbrīvojums, norāda, ka saimniecības attīstās, tiek veikti ieguldījumi tādu pamatlīdzekļu kā autotransporta iegādei, kas tik ļoti ir nepieciešams ik viena lauksaimniecības produkcijas ražotājam, lai nogādātu saražoto produkciju līdz tirdzniecības vietām. Tādēļ lauksaimnieciskās darbības nodrošināšana nav iedomājama bez attiecīgajiem transportlīdzekļiem, kuru iegādei arī ir nepieciešami ievērojami finansiāli ieguldījumi.

Minētā informācija liecina, ka nodokļa atvieglojums pilnībā atbilst tā ieviešanas būtībai un ir efektīvs.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem atbrīvojumu
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Nodokļa atbrīvojuma saņēmēju skaits</td><td>2 310</td><td>2 496</td><td>2 537</td></tr>
</table>
Avots: CSDD dati.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots nodokļa atbrīvojums</td><td>3 443</td><td>4 036</td><td>4 114</td><td>4 164</td></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme milj. euro</td><td>1,54</td><td>1,61</td><td>1,68</td><td>1,87</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>UVTN Latvijā ir ieviests 2011.gada 1.janvārī, kad stājās spēkā likums. Šāda nodokļa ieviešanas mērķis bija aizstāt tā brīža kārtību, saskaņā ar kuru ar nodokļiem aplika labumu, ko darbinieks (labuma guvējs) gūst no darba devējam piederoša vai darba devēja rīcībā esoša vieglā automobiļa izmantošanas personīgajām vajadzībām.

Tobrīd likums noteica, ka ar UVTN tiks aplikti vienīgi komersanta īpašumā vai turējumā esošie vieglie transportlīdzekļi. Tādējādi zemnieku saimniecības bija atbrīvotas no UVTN maksāšanas, jo zemnieku saimniecības saskaņā ar Komerclikumu neatbilst komersanta statusam. Savukārt tādām juridiskām personām, kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību, akciju sabiedrība un individuālais komersants, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu, UVTN bija jāmaksā. Līdz ar to Zemkopības ministrija rosināja UVTN piemērot neatkarīgi no saimnieciskās darbības veicēja juridiskās formas, tai pat laikā ieviešot UVTN atbrīvojumu tām juridiskām personām, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu, tādējādi arī novēršot nevienlīdzīgu savstarpējo konkurenci vienas nozares uzņēmumiem.

2012.gada 1.maijā stājās spēkā likuma normas, kas noteica, ka UVTN objekts ir arī zemnieku saimniecība un vienlaikus tās ar konkrētiem nosacījumiem paredzēja UVTN atbrīvojumu lauksaimniekiem.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">8.</td><td rowspan="3">Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>Sasnieguma rādītājs</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Transportlīdzekļu skaits, kam piemērots UVTN atbrīvojums, nav mazāks kā</td><td>4 164</td><td>4 200</td><td>4 300</td></tr>
<tr><td>Apsaimniekotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes[1] īpatsvars nav mazāks kā 76% no kopējām lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībām[2]</td><td>76%</td><td>76%</td><td>76%</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar</td><td colspan="4">Nodokļa atbrīvojumam ir pozitīvs efekts salīdzinājumā ar budžeta ieņēmumu samazinājumu. Lauksaimniecības produkcijas ražotāju skaits, kas saņem UVTN atbrīvojumu, kopš 2016.gada ir pieaudzis par 18%, savukārt transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots atbrīvojums no UVTN, pieaudzis</td></tr>
</table>

[1] Lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība, kas deklarēta *LAD* atbalsta maksājumu saņemšanai.

[2] Valsts zemes dienesta *Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas* informācija par zemes vienībām, kurām noteikts kāds no lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veidiem.

	paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	straujāk – par 27%. Pieaugums liecina par lauksaimniecības produkcijas ražotāju saimnieciskās darbības attīstību un ekonomiskās patstāvības palielināšanos.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	UVTN atbrīvojuma atcelšana un no tā izrietošā nodokļu sloga palielināšana var izraisīt negatīvas sekas, kas izpaustos kā lauksaimniecības produkcijas ražošanas izmaksu palielināšanās, kā rezultātā tiktu ietekmēta lauksaimniecības produktu konkurētspēja.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir pieejami šādi papildus atvieglojumi un atbrīvojumi: 1) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums ienākumam no lauksaimnieciskās ražošanas 3 000 *euro* apmērā (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.10.*); 2) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums saņemtajām summām, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.26.*); 3) iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums sezonas laukstrādnieku ienākumiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.1.28.*); 4) uzņēmuma ienākuma nodokļa atvieglojums lauksaimniecībai par summām, kas izmaksātas subsīdiju veidā attīstībai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.2.3.*); 5) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums lauksaimniecības ēkām un inženierbūvēm (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.3.14.*); 6) pievienotās vērtības nodokļa īpašais režīms lauksaimniekam (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.4.18.*); 7) akcīzes nodokļa atvieglojums lauksaimniecības produkcijas ražošanā izmantotai dīzeļdegvielai (gāzeļļai) un biodīzeļdegvielai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.5.17.*); 8) transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atvieglojums lauksaimniekiem (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.7.4. un 1.7.5.*);

		Lauksaimniecības nozarei tiek atvēlēti valsts budžeta līdzekļi, tomēr tie tiek novirzīti galvenokārt lopkopības saimniecībām, subsidējot pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanu ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir iespēja arī saņemt platību maksājumus. Lauksaimniecības produkcijas ražotājiem papildus jau minētajiem atbalsta veidiem ir iespējams saņemt atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Zivsaimniecības fonda.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.8.4.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojums transportlīdzeklim, kuram ir vai tiek reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss**
N.p.k.	**1.8.4.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14.panta pirmās daļas 10.punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli *(turpmāk – UVTN)* nemaksā par transportlīdzekli, kuram ir vai tiek reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir atbrīvot no UVTN komersanta, zemnieku saimniecības vai ārvalsts komersanta filiāles īpašumā vai turējumā esošus transportlīdzekļus, kuri ir vai tiek reģistrēti vēsturiskā spēkrata statusā, jo šādus transportlīdzekļus neekspluatē vai ekspluatē ļoti maz, turklāt tas arī veicina kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļu atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai, pamatojums ir kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas nolūkā transportlīdzeklim piešķirtā vēsturiskā spēkrata statusa kritēriji, t.i., vēsturiskā spēkrata statusu piešķir mehāniskajam transportlīdzeklim, ja ir pagājis ne mazāk kā 30 gadu kopš konkrētā transportlīdzekļa izlaiduma un: - tas atbilst transportlīdzekļa sākotnējam vēsturiskajam stāvoklim, un tam nav veiktas nekādas būtiskas izmaiņas vizuālajā izskatā, konstrukcijā un tehniskajos parametros; - tas netiek lietots ikdienas ceļu satiksmē; - tam ir kultūrvēsturiska vērtība, un tas ir daļa no tehnikas un kultūras mantojuma.[1]

[1] MK Nr. 498 "Vēsturisko spēkratu noteikumu" 4.panta 4.2 punkts, spēkā no 17.08.2018, ***Pieejams***: https://likumi.lv/ta/id/301006-vesturisko-spekratu-noteikumi

<table>
<tr><td></td><td></td><td>Ņemot vērā to, ka liela daļa vēsturisko spēkratu ir muzeju eksponāti, kuri netiek ekspluatēti, vai arī tiek ekspluatēti ļoti maz, tad pastāv minimāls risks, ka šādus transportlīdzekļus varētu izmantot privātām vajadzībām, līdz ar to nodokļa atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Transportlīdzekļu skaits ar vēsturiskā spēkrata statusu, kuriem piemērots atbrīvojums
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Transportlīdzekļu skaits</td><td>115</td><td>111</td><td>115</td><td>123</td></tr>
</table>
Avots: Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk - CSDD) dati.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme), tūkst. euro
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, tūkst. euro</td><td>63,5</td><td>61,3</td><td>63,5</td><td>72,3</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>UVTN atbrīvojums komersanta, zemnieku saimniecības un ārvalsts komersanta filiāles īpašumā vai turējumā esošiem transportlīdzekļiem, kuri ir vai tiek reģistrēti vēsturiskā spēkrata statusā ir spēkā no 2011.gada 1.janvāra, kad stājās spēkā likums.

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas datiem vēsturisko transportlīdzekļu skaita īpatsvars veido aptuveni 0,12% no juridiskām personām reģistrēto vieglo un kravas (ar pilnu masu līdz 3000kg) transportlīdzekļu skaita.

Vēsturisko transportlīdzekļu, kuriem piemērots UVTN atbrīvojums, īpatsvars pret kopējo juridiskām personām reģistrēto transportlīdzekļu skaitu
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Vēsturisko transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots UVTN atbrīvojums</td><td>115</td><td>111</td><td>115</td></tr>
<tr><td>Kopējais juridiskām personām reģistrēto vieglo un kravas (ar pilnu masu līdz 3000 kg) transportlīdzekļu skaits</td><td>91 599</td><td>93 775</td><td>92 230</td></tr>
<tr><td>Vēsturisko transportlīdzekļu īpatsvars no kopējā juridiskām personām reģistrēto vieglo un kravas (ar pilnu masu līdz 3000 kg) transportlīdzekļu skaita, %</td><td>0,13%</td><td>0,12%</td><td>0,12%</td></tr>
</table>
Avots: Satiksmes ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><th>Sasnieguma rādītāji</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr>
<tr><td>Vēsturisko transportlīdzekļu, kuriem piemērots UVTN atbrīvojums, īpatsvars no kopējā juridiskām personām piederošo transportlīdzekļu skaita, %</td><td>0,12%</td><td>0,12%</td><td>0,12%</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums motivē un veicina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu. Kultūras mantojums pēc būtības ir cilvēka garīgās darbības liecības materiālā vai nemateriālā formā. Kultūras mantojums ietver tā laika vērtību sistēmu, kurai mūsdienās ir liela vērtība. Latvijā transporta jomā kultūrvēstures liecības glabā vairāki muzeji, no tiem lielākais ir Rīgas Motormuzejs, kura pamatakmens ir ielikts 1986.gada 6.jūlijā[2] un tas ir lielākais seno spēkratu muzejs Baltijas valstīs, kas ik gadu ne tikai piesaista tūristus Latvijā, bet arī veic izglītojošus pasākumus par senajiem spēkratiem gan bērniem, gan pieaugušajiem.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Par transportlīdzekli, kuram ir vai tiek reģistrēts vēsturiskā spēkrata statuss, ir pieejams arī transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums. Vairāk skatīt veidlapā Nr. 1.7.9.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

[2] Rīgas Motormuzejs publiski sniegtā informācija.
Pieejams: *http://www.motormuzejs.lv/index.php/par-muzeju/vesture*

Veidlapa Nr. 1.8.5.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa atbrīvojums sporta transportlīdzekļiem**
N.p.k.	**1.8.5.**

	Normatīvais akts	*Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 14.panta pirmās daļas 11.punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli *(turpmāk – UVTN)* nemaksā par transportlīdzekli, kurš ir sporta transportlīdzeklis vai tiek reģistrēts par sporta transportlīdzekli.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir radīt konkurētspējīgu vidi auto sporta attīstībai, kā arī atbalstīt talantu veidošanos izcilu rezultātu sasniegšanai motorizētajā sportā, lai nestu Latvijas vārdu pasaulē.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Sporta transportlīdzeklis pēc būtības ir tāds transportlīdzeklis, kas konstruktīvi ir pielāgots sporta sacensībām, t.sk., ar uzstādītu drošības karkasu. Nodokļa atbrīvojums veicina konkurētspējīgas vides veidošanu motorizētā sporta attīstībai, kā arī ir viens no instrumentiem, kas veicina sporta nozares attīstību kopumā.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	**Sporta transportlīdzekļu skaits, kuriem piemērots UVTN atbrīvojums** 2018: 40; 2019: 38; 2020: 36; 2021: 26 (Transportlīdzekļu skaits) ***Avots:*** *CSDD dati.*
6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	**Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)** 2018: **16,6**; 2019: **16,6**; 2020: **15,9**; 2021: **12,8** (Fiskālā ietekme, *tūkst. euro*) ***Avots:*** *Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz CSDD datiem.*

7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Norma, kas nosaka, ka UVTN nemaksā par transportlīdzekli, kurš ir sporta transportlīdzeklis vai tiek reģistrēts par sporta transportlīdzekli, ir spēkā no 2012.gada 1.maija. Transportlīdzeklim, kuram ir veikta pārbūve, pielāgojot to sporta vajadzībām, tehniskajā pasē tiek veikta piezīme "Sporta"[1]. Tādam transportlīdzeklim, kura tehniskajā pasē ir atzīme "Sporta", dalība ceļu satiksmē pēc būtības ir liegta, izņemot, ja ir saņemta atļauja īslaicīgai dalībai ceļu satiksmē, kas ir saistīta ar konkrētām sacensībām. [2] Kopš 1998.gada Latvijas Automobiļu federācija (turpmāk – LAF) atjaunoja Sporta meistara nosaukumu. Kopš tā laika arī Latvijas autokrosā gandrīz katru gadu kāds no sportistiem ir izpildījis Sporta meistara normatīvus. Sporta meistaru iespējams sasniegt, izpildot komplicētus sportisko rezultātu nosacījumus. Latvijas Sporta meistara nosaukumu piešķir vienreiz mūžā.[3] **Sportistu skaits, kuri ieguvuši Sporta meistara nosaukumu autokrosā Latvijā** | | 2018 | 2019 | 2020 | | Sporta meistaru skaits | **2** | **1** | **5** | ***Avots:*** LAF publiski sniegtā informācija[4]. Latvijas sportisti, piedaloties starptautiska mēroga rallija, rallijkrosa un autokrosa sacensībās, nes Latvijas vārdu pasaulē. Lai gan pētāmais periods ietver gadus, kad pasaulē bija COVID -19 pandēmija, kuras iespaidā daudz sacensības Eiropā tika atceltas, kā arī ceļošanas ierobežojumu dēļ sportisti nevarēja piedalīties sacensībās, tomēr neskatoties uz to, daži no Latvijas sportistiem tomēr pārvarēja papildus grūtības un piedalījās. **Eiropas un pasaules līmeņa sacensību skaits un Latviju pārstāvošie sportisti*** | | 2018 | 2019 | 2020 | | Eiropas un pasaules līmeņa starptautisko autosporta sacensību skaits, kurās piedalās Latviju pārstāvošie sportisti | 6 | 5 | 6 | | Latviju pārstāvošie sportisti Eiropas un pasaules līmeņa starptautiskajās sacensībās | 20 | 26 | 20 | **Sacensību dalībnieku auto īpašnieki ir gan fiziskas, gan juridiskas personas.* ***Avots:*** *LAF informācija uz 14.07.2022.*

[1] 2010.gada 30.novembra Ministru kabineta Nr. 1080 "Transportlīdzekļu reģistrācijas noteikumu" 39.2.6.punkts *"No ārvalsts ievesta transportlīdzekļa atbilstības apliecinājums nav jāsniedz sporta vieglajam automobilim, kas ir vai tiks reģistrēts LAF licencētam sportistam vai LAF biedram. Šādā gadījumā reģistrācijas apliecības sadaļā "Piezīmes" norāda "Sporta"".*

[2] 2017.gada 30 maija Ministru kabineta noteikumi Nr.295 "Noteikumi par transportlīdzekļu valsts tehnisko apskati un tehnisko kontroli uz ceļa" 74.punkts.

[3;4] LAF publiski sniegtā informācija.
Pieejams: https://www.autocross.lv/wp-content/uploads/2020/11/LAF-Latvijas-Sporta-meistari-Krosa-komisijaNEW.html

8.	Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021***	**2022****	**2023****
		1. Eiropas un pasaules līmeņa starptautisko autosporta sacensību skaits, kurās piedalās Latviju pārstāvošie sportisti	11	10	11
		2. Latviju pārstāvošo sportistu skaits, kuri piedalās Eiropas un pasaules līmeņa starptautiskās autosporta sacensībās	30	29	30
		**Sakarā ar Covid-19 ceļošanas ierobežojumiem, 2021.gadā Eiropas sacensību kalendārā tika iekļautas arī Ziemeļeiropas sacensības, kas pirms tam nekvalificējās Eiropas sacensībām.* **LAF prognoze uz 24.08.2022.			
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nodokļa atbrīvojums palīdz radīt konkurētspējīgu vidi sporta attīstībai un veicināt talantu attīstīšanu un rezultātu sasniegšanu sportā.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Nav identificēti.			
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.			

12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Sporta nozarē ir pieejami vēl šādi atbrīvojumi: 1) par transportlīdzekli, kurš ir sporta transportlīdzeklis vai tiek reģistrēts par sporta transportlīdzekli, ir pieejams arī transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa atbrīvojums (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.7.10.*); 2) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums sporta inženierbūvēm (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.3.5.*); 3) nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums nacionālajām sporta bāzēm un zemei to uzturēšanai (vairāk skatīt *veidlapā Nr. 1.3.10.*).
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.9.1.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Elektroenerģijas nodokļa atbrīvojums elektroenerģijai, ko izmanto preču pārvadājumiem un sabiedriskajiem pasažieru pārvadājumiem, tajā skaitā dzelzceļa transportā un pilsētu sabiedriskajos pasažieru pārvadājumos**
N.p.k.	**1.9.1.**

	Normatīvais akts	*Elektroenerģijas nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6.panta otrās daļas 3.punkts. Ministru kabineta 2017.gada 24.janvāra noteikumi Nr.52 "*Elektroenerģijas nodokļa atbrīvojumu piemērošanas kārtība*".
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No elektroenerģijas nodokļa *(turpmāk – EN)* ir atbrīvota elektroenerģija, ko izmanto preču pārvadājumiem un sabiedriskajiem pasažieru pārvadājumiem, tajā skaitā dzelzceļa transportā un pilsētu sabiedriskajos pasažieru pārvadājumos.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir veicināt iedzīvotāju pārvietošanos ar elektrificētu sabiedrisko transportu, kā arī preču pārvadātājiem izvēlēties dzelzceļa tīklu.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums ļauj samazināt pakalpojuma cenu, tādējādi veicinot iedzīvotāju pārvietošanos ar elektrificētu sabiedrisko transportu, kā arī preču pārvadājumiem izmantot videi draudzīgo dzelzceļa transportu, līdz ar to nodokļa atbrīvojums atbilst tā ieviešanas būtībai.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Ņemot vērā, ka sabiedriskos pasažieru pārvadājumus var izmantot jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī ārvalstu tūrists, tad nav iespējams noteikt to personu skaitu, kuri **saņem** EN atbrīvojumu. Lai novērtētu EN atbrīvojuma piemērošanas iespējas, tiek noteikts to nodokļu maksātāju skaits, kuri **piemēro** atbrīvojumu elektroenerģijai.

<table>
<tr><td></td><td></td><td>

Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro EN atbrīvojumu*

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāju skaits, kuri piemēro EN atbrīvojumu</td><td>3</td><td>3</td><td>2</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Nodokļu maksātāju skaits, kuri izmanto EN atbrīvojumu</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td></tr>
</table>

** 2021.gadā EN atbrīvojums tiek piemērots 3 nodokļu maksātājiem, t.i., AS "Latvenergo", SIA "Inter Rao Latvia" un SIA "AJ Power", kuri tālāk atbrīvojumu saskaņā ar likuma 6.panta otrās daļas 3.punkts piemēro 4 elektroenerģijas lietotājiem, t.i., AS "Pasažieru vilciens", RPSIA "Rīgas satiksme", SIA "Liepājas tramvajs" un SIA "Daugavpils satiksme".*

***Avots**: Valsts ieņēmumu dienesta un Autotransporta direkcijas informācija.*

</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>

Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atvieglojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme), *tūkst. euro*

<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, tūkst. euro</td><td>123,2</td><td>127,9</td><td>118,9</td><td>103,7</td></tr>
</table>

***Avots**: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienests datiem.*

</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>

Ņemot vērā Eiropas Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvā 2004/74/EK, *ar ko groza Direktīvu 2003/96/EK par dažu dalībvalstu iespēju piemērot nodokļu līmeņa pagaidu atbrīvojumus vai samazinājumus attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju, (turpmāk – Direktīva 2004/74/EK)* noteikto, no 2007.gada 1.janvāra Latvijā ir ieviests EN.

Ieviešot EN, Latvija ir piemērojusi nodokļa atbrīvojumus un atvieglojumus, kas paredzēti Eiropas Padomes 2003.gada 27.oktobra Direktīvā 2003/96/EK, *kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļa uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (turpmāk - Direktīva 2003/96/EK)*. Līdz ar to, **no 2007.gada 1.janvāra**, kad stājās spēkā *Elektroenerģijas nodokļa likums,* no EN ir atbrīvota elektroenerģija, ko izmanto preču pārvadājumiem un sabiedriskajiem pasažieru pārvadājumiem, tajā skaitā dzelzceļa transportā un pilsētu sabiedriskajos pasažieru pārvadājumos.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 24.janvāra noteikumiem Nr.52 "*Elektroenerģijas nodokļa atbrīvojumu piemērošanas kārtība*", lai piemērotu EN atbrīvojumu personām, kas veic elektroenerģijas piegādi lietotājiem, kuri to izmanto preču pārvadājumiem un sabiedriskajiem pasažieru pārvadājumiem, tajā skaitā dzelzceļa transportā un pilsētu sabiedriskajos pasažieru pārvadājumos, ir nepieciešams tās piegādi apliecināt ar attaisnojuma dokumentiem, kā arī nodrošināt elektroenerģijas atsevišķu uzskaiti.

Lai attīstītu videi draudzīga transporta izmantošanu, nepieciešams veicināt iedzīvotāju pārvietošanos ar elektrificētu sabiedrisko transportu, proti, dzelzceļu, tramvaju, trolejbusu.

Transporta attīstības pamatnostādnēs 2021.-2027.gadam galvenā loma tiek piešķirta dzelzceļa transporta attīstībai tīras vides saglabāšanas aspektā un kā būtiska tiek minēta nepieciešamība

</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td>izmainīt iedzīvotāju paradumus sabiedriskā transporta izmantošanā.[1]

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas informāciju elektrificētu sabiedrisko transportu izmanto vairāk kā 40% no visiem sabiedriskā transporta pasažieriem.

Elektrificēta sabiedriskā transporta pasažieru īpatsvars kopējos pasažieru pārvadājumos
<table>
<tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Elektrificētā sabiedriskajā transportā pārvadāto pasažieru skaits*, tūkst.</td><td>97 226,44</td><td>63 957,94</td><td>53 016,75</td></tr>
<tr><td>Īpatsvars kopējos pasažieru pārvadājumos, %</td><td>40,65%</td><td>42,09%</td><td>41,82%</td></tr>
</table>
* Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem (tramvaji, trolejbusi) un saskaņā ar Autotransporta direkcijas datiem (elektrovilcieni).
Avots: Satiksmes ministrijas informācija.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu</td><td>
<table>
<tr><td>Sasnieguma rādītāji</td><td>2021</td><td>2022</td><td>2023</td></tr>
<tr><td>Elektrificēta sabiedriskā transporta pasažieru īpatsvars kopējos pasažieru pārvadājumos*, %</td><td>41,82%</td><td>41,44%</td><td>42,09%</td></tr>
</table>
* Autotransporta direkcijas prognoze, novērojot kopējās tendences attiecībā uz pasažieru mobilitāti.</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)</td><td>Nodokļu atbrīvojuma paredzamais pozitīvais efekts ir zemākas elektroenerģijas cenas nodrošināšana mērķauditorijai preču pārvadājumiem un sabiedriskajiem pasažieru pārvadājumiem. Atbrīvojuma piemērošana veicina izmantot videi draudzīgu elektrificētu transportu vienlaikus samazinot CO_2 daudzumu vidē.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama</td><td>Nav identificēti.</td></tr>
</table>

[1] Transporta attīstības pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam.
Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/327053-par-transporta-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam

	nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Attiecībā uz reģionālās nozīmes pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu no valsts budžeta izdevumiem katru gadu tiek kompensēti zaudējumi, tostarp pamatotie izdevumi saistībā ar sabiedriskā elektrificētā transporta pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanu.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija/	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem**
Nosaukums	**Elektroenerģijas nodokļa atbrīvojums elektroenerģijai, ko izmanto mājsaimniecību lietotāji**
N.p.k.	**1.9.2.**

	Normatīvais akts	*Elektroenerģijas nodokļa likums (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakšpunkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 6.panta otrās daļas 4.punkts.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No elektroenerģijas nodokļa *(turpmāk – EN)* ir atbrīvota elektroenerģija, ko izmanto mājsaimniecību lietotāji.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir atstāt pēc iespējas mazāku negatīvo ietekmi uz mājsaimniecību izmaksām, samazinot nodokļu slogu par elektroenerģiju, kā arī nodrošinot klimatneitralitāti un energoneatkarību.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Nodokļa atbrīvojums atbilst Eiropas Padomes 2003.gada 27.oktobra Direktīvas 2003/96/EK, *kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (turpmāk - Direktīva 2003/96/EK),* 15.panta 1.punkta "h" apakšpunktam, kas nosaka, ka, neskarot citus Kopienas noteikumus, dalībvalstis, veicot fiskālo kontroli, var piemērot pilnīgus vai daļējus atbrīvojumus vai nodokļu līmeņa samazinājumus: elektroenerģijai, dabas gāzei, akmeņoglēm un cietajam kurināmajam, ko izmanto mājsaimniecībā un/vai organizācijās, kuras attiecīgās dalībvalstis atzinušas par labdarības organizācijām. Šādu labdarības organizāciju gadījumā dalībvalstis var noteikt atbrīvojumu vai samazinājumu izmantošanai citiem nolūkiem nevis uzņēmējdarbībai. Ja notiek jaukta izmantošana, nodokļus piemēro proporcionāli katram izmantošanas veidam. Ja izmantošana nav nozīmīga, to var uzskatīt par nulli. Ņemot vērā, ka elektroenerģijas gala cenu veido arī obligātā iepirkuma komponente (veido ~5% ietekmi no 2022.gada 1.janvāra) un sistēmas pakalpojumu maksa (aptuveni 30%

<table>
<tr><td></td><td></td><td>ietekme), šāda atbrīvojuma piemērošana un atbalsts mājsaimniecībām ir būtisks.

Apstākļos, kad nodokļa subjektiem vēl papildus no valsts budžeta ieņēmumiem tiek subsidētas elektroenerģijas izmaksu komponentes, atbrīvojuma esamībai ir būtiska sociālekonomiska un racionāla nozīme.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Lietotāju skaits, kuri saņem nodokļa atbrīvojumu
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th></tr>
<tr><td>Lietotāju skaits</td><td>1 030 000</td><td>1 030 000</td><td>1 030 000</td></tr>
</table>
Avots: Ekonomikas ministrijas informācija, balstoties uz sistēmas operatora datiem.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā</td><td>Valsts neiegūtie ieņēmumi nodokļa atbrīvojuma piemērošanas rezultātā (fiskālā ietekme)
<table>
<tr><th></th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th></tr>
<tr><td>Elektroenerģija, kas izmantota mājsaimniecību lietotājiem (megavatstundās)</td><td>1 635 919</td><td>1 625 542</td><td>1 696 884</td><td>1 780 898</td></tr>
<tr><td>EN likme, euro par MWh</td><td>1,01</td><td>1,01</td><td>1,01</td><td>1,01</td></tr>
<tr><td>Fiskālā ietekme, milj. euro</td><td>1,65</td><td>1,64</td><td>1,71</td><td>1,80</td></tr>
</table>
Avots: Finanšu ministrijas aprēķini, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls , padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)</td><td>Saskaņā ar Direktīvu 2003/96/EK Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstīm no 2004.gada bija jāpiemēro nodoklis elektroenerģijai pēc minimālajām likmēm 0,5 eiro (0,35 lati) par megavatstundu, ja elektroenerģiju izmanto komercdarbībai, un 1 eiro (0,70 lati) par megavatstundu, ja elektroenerģiju izmanto ne-komercdarbībai.

Latvijā pirms Direktīvas 2003/96/EK pieņemšanas elektroenerģija ar nodokli netika aplikta, un pirms iestāšanās ES Latvija panāca pārejas periodu Direktīvas 2003/96/EK prasību piemērošanai. Latvijai piešķirtais pārejas periods tika ietverts Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvā 2004/74/EK, ar ko groza Direktīvu 2003/96/EK par dažu dalībvalstu iespēju piemērot nodokļu līmeņa pagaidu atbrīvojumus vai samazinājumus attiecībā uz enerģētikas produktiem un elektroenerģiju (turpmāk – Direktīva 2004/74/EK).

Saskaņā ar šo pārejas periodu nodoklis elektroenerģijai Latvijai bija jāsāk piemērot no 2007.gada 1.janvāra.

Norma, kas nosaka mājsaimniecībām atbrīvojumu no elektroenerģijas nodokļa, ir spēkā no 2007.gada 1.janvāra.

2020.gada vidējā elektroenerģijas biržas cena Latvijas apgabalam bija 34,05 EUR/MWh. Mājsaimniecību lietotāju gadījumā atbrīvojuma piemērošana atstāj vismaz 3% ietekmi elektroenerģijas gala cenā. 2021.gadā vidējā elektroenerģijas biržas cena Latvijas apgabalam bija 88,78 EUR/MWh un mājsaimniecību lietotājiem atbrīvojums atstāj ietekmi vismaz</td></tr>
</table>

1,1% elektroenerģijas gala cenā. Tomēr jāņem vērā, ka 2021.gadā elektroenerģijas cenas, it īpaši gada otrajā pusē piedzīvoja strauju pieaugumu un, lai gan pieaugot cenai atbrīvojuma ietekme proporcionāli samazinās, mājsaimniecību lietotāju elektroenerģijas izmaksas palielināt ar papildus nodokli būtu sociāli neatbildīgi. Īpaši apstākļos, kad 2021.gada decembrī un 2022.gada janvārī tika lemts par papildu atbalstu visiem elektroenerģijas galalietotājiem no valsts budžeta 163 milj. *euro* apmērā – sistēmas pakalpojuma maksas un obligātā iepirkuma komponentes segšanai pilnā apmērā.

Īstermiņa Latvijas cenu prognozes liecina, ka elektroenerģijas vairumtirgus cena atbilst 80-110 EUR/MWh līmenim (būtiskas korekcijas var nest nokrišņu apjoms, kas rudeņos atšķiras ar lielu amplitūdu), bet ilgtermiņa prognozes tomēr liecina par cenu samazinājumu līdz 60-70 EUR/MWh cenu līmenim.

Faktiskā un prognozētā Latvijas elektroenerģijas gada cena, *EUR/MWh*

Gads	Elektroenerģijas gada cena, *EUR/MWh*
2020	**34,05**
2021 (faktiskā vidējā cena)	**88,78**
2022	**76,11**
2023	**67,73**
2024	**63,40**
2025	**61,11**

Avots: *Ekonomikas ministrijas prognozes uz 16.02.2022.*

Lai arī tas ir drīzāk tehnisks apsvērumus, hidroelektrostacijās *(turpmāk – HES)*, ņemot vērā ražošanas moduļu tehniskos risinājumus, nav iespējams nošķirt stacijas (ražošanas agregāta) pašpatēriņu no ražošanas procesa elektroenerģijas zudumiem, līdz saražotās enerģijas ievadīšanai tīklā. Tādēļ HES pašpatēriņa aprēķinos ietilpst arī ražošanas procesa zudumi. No nodokļa normas piemērošanas viedokļa, elektroenerģijas zudumi nav nodokļa objekts. Tāpat nevar uzskatīt, ka zudumi ir pašpatēriņa sastāvdaļa.

8. Nodokļa atvieglojuma sasnieguma (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu

Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
Minimālais ietaupījums mājsaimniecības elektroenerģijas gala rēķinā, ņemot vērā vidējo elektroenerģijas biržas gada cenu, %	**1,1%**	**1,3%**	**1,5%**

9. Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo

Atbrīvojuma saglabāšana veido sociāli atbildīgas valsts pārvaldes tēlu parādot izpratni, ka mājsaimniecības ir aizsargājamākā elektroenerģijas lietotāju grupa un elektroenerģijas izmantošana mājsaimniecībā ir viena no pamatvajadzībām, kā arī ilgtermiņā veicina elektroenerģijas

	budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	izmantošanu (pretstatā dabasgāzei), tuvinot Latviju klimatneitralitātes un energoneatkarības mērķiem.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	Ņemot vērā 2021./2022.gada apstākļus – vēl lielāka elektroenerģijas gala cena mājsaimniecību lietotājus stimulēs gan taupīt elektroenerģiju, gan meklēt alternatīvus risinājumus, piemēram, uzstādot saules paneļus, kā rezultātā samazināsies arī pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi no elektroenerģijas piegādēm.
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Papildus pieejamai valsts atbalsts ir *Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojums*, kas skar ~ 170 000 mājsaimniecību lietotājus – trūcīga vai maznodrošināta mājsaimniecība (persona), daudzbērnu ģimene vai ģimene (persona), kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti, vai persona ar I invaliditātes grupu. Pakalpojums paredz 15 EUR vai 20 EUR (daudzbērnu ģimenēm) no valsts finansētu atbalstu norēķiniem par elektroenerģiju, piemērojot to tieši elektroenerģijas rēķinam atlaides veidā, neieskaitot PVN. 2022.gada 29.janvārī stājās spēkā *Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likums*, kas paredz mazināt ar energoresursu cenu ārkārtēju pieaugumu saistītu negatīvu sociālekonomisko ietekmi uz iedzīvotāju labklājību un tautsaimniecības izaugsmi. Tas ietver šādus energoresursu pakalpojuma cenas pieauguma samazināšanas pasākumus: 1) elektroenerģijas sistēmas pakalpojuma maksas samazinājums pilnā apmērā galalietotājiem (izņemot elektroenerģijas sistēmas operatorus); 2) maksas samazinājums par obligātā iepirkuma un jaudas komponentēm pilnā apmērā; 3) maksas samazinājums saskaņā ar tirdzniecības līgumu par patērēto dabasgāzi mājsaimniecības lietotājiem, kā arī lietotājiem, kuru gazificētais objekts ir daudzdzīvokļu dzīvojamā māja, kurā ir mājsaimniecības, ja dabasgāzes

		vidējais ikmēneša patēriņš 12 mēnešu periodā ir vairāk nekā 221 kilovatstunda/mēnesī (21 kubikmetrs/mēnesī); 4) centralizētās siltumapgādes pakalpojuma maksas samazinājums, kuru nosaka kā: – starpību starp attiecīgajā mēnesī piemērojamo tarifu vai cenu bez pievienotās vērtības nodokļa un 68,00 *euro* par vienu megavatstundu, ja attiecīgajā mēnesī piemērotais tarifs vai cena par centralizētās siltumapgādes pakalpojumu ir mazāka nekā 2022. gada janvārī piemērotais tarifs vai cena; – starpību starp 2021. gada decembrī piemēroto tarifu vai cenu bez pievienotās vērtības nodokļa un 68,00 *euro* par vienu megavatstundu, ja attiecīgajā mēnesī piemērotais tarifs vai cena par centralizētās siltumapgādes pakalpojumu ir lielāka nekā 2022. gada janvārī piemērotais tarifs vai cena. 5) mērķatbalsts noteiktām iedzīvotāju grupām: – Latvijas Republikā piešķirtas vecuma pensijas, invaliditātes vai apgādnieka zaudējuma pensijas saņēmēji, speciālās valsts pensijas saņēmēji, izdienas pensijas saņēmēji, atlīdzības par darbaspēja zaudējumu vai atlīdzības par apgādnieka zaudējumu saņēmēji vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsta saņēmēji vai pabalsta personām ar invaliditāti, kurām nepieciešama kopšana, saņēmēji, personai ar bēgļa statusu, kura ir sasniegusi pensijas vecumu vai kurai noteikta invaliditāte – 20 *euro*; – personai, kurai ir tiesības saņemt bērnu kopšanas pabalstu vai ģimenes valsts pabalstu vai maternitātes pabalstu, personai, kura mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē vai studē augstākajā mācību iestādē un nav sasniegusi 24 gadu vecumu, bērna vecākam, aizbildnim, audžuģimenei vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestādes vadītājam – 50 euro. Minētie maksas samazināšanas pasākumi tika piemēroti laikposmā no 2022.gada 1.janvāra līdz 30.aprīlim. Vienlaikus, 2022.gada 21.jūnija Ministru kabineta sēdē tika atbalstīts Labklājības ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums *"Par atbalsta pasākumiem energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām"*, kas sniedz ietvaru tiem energoresursu cenu pieauguma kompensācijas pasākumiem, kas tiks ieviesti 2022.gada rudenī.

13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešamas saglabāt (norādot atkārtota izvērtējuma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.10.1.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai**
Nosaukums	**Izložu nodokļa un nodevas atbrīvojums vietēja mēroga vienreizēja rakstura izlozēm, ko organizē sabiedriskās organizācijas un to apvienības, kā arī reliģiskās organizācijas**
N.p.k.	**1.10.1.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 8. pants.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	No valsts nodevas par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu ir atbrīvotas un ar izložu nodokli netiek apliktas sabiedriskās organizācijas un to apvienības un reliģiskās organizācijas, ja tās organizē likumā noteiktās vietēja mēroga vienreizēja rakstura izlozes.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atbrīvojuma mērķis ir mazināt nodokļu slogu sabiedriskām organizācijām, to apvienībām un reliģiskām organizācijām, kas organizē likumā noteiktās vietēja mēroga vienreizēja rakstura izlozes.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Pēc Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas datiem atbrīvojums tiek izmantots **vienu reizi gadā**. Ņemot vērā to, ka gada laikā no sabiedrisko organizāciju un to apvienību un reliģisko organizāciju kopējā skaita (kas ir vairāk kā 26 tūkstoši) atbrīvojumu izmanto viena sabiedriskā organizācija, tas nav lietderīgs un efektīvs.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	Pēc Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas datiem: - 2018.gadā atbrīvojumu ir izmantojusi viena sabiedriskā organizācija, kura organizēja vietēja mēroga vienreizēja rakstura izlozi; - 2019.gadā atbrīvojumu ir izmantojusi viena sabiedriskā organizācija, kura organizēja vietēja mēroga vienreizēja rakstura izlozi; - 2020.gadā atbrīvojums nav izmantots.

6.	Nodokļa atvieglojuma fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā	Nodevas atbrīvojuma fiskālā ietekme: 2018. gadā – **35** *euro*, 2019. gadā - **35** *euro*, 2020. un 2021. gadā – **nav** piemērots atbrīvojums.
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Nodokļa atbrīvojums ir spēkā jau **no 1995. gada 1. janvāra**. Vietēja mēroga vienreizējās izlozes biļešu vērtības kopsumma nedrīkst pārsniegt 720 *euro* un laimestu kopsumma nedrīkst būt mazāka par 45 procentiem no biļešu realizācijas kopsummas. Līdz ar to, ņemot vērā subjektu loku, kuriem tās ir atļautas, tās nevar būt vērstas uz regulāru darbību ar peļņas gūšanu un spēlētāju sistemātisku iesaisti. Minētajiem procesiem vairāk ir vietējās sabiedrības sociālas iesaistes aspekti.

8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Tā kā nodokļa atbrīvojumu nav paredzēts saglabāt, sasnieguma rādītāji netiek noteikti.	**X**	**X**	**X**

9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav attiecināms.
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plānošana, lai samazinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu	Nav attiecināms.

	pārdale ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav nepieciešams izvērtējums, jo priekšrocības negūst komersants.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Veidlapa Nr. 1.10.2.

Plānā spēkā esošais nodokļu atvieglojums, kuram mērķis un sasniedzamie rādītāji ir definējami /1.kategorija	
Nodokļa atvieglojuma grupa	**Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām**
Nosaukums	**Azartspēļu nodokļa atbrīvojums azartspēlēm, kas tiek organizētas transportlīdzekļos, kuri veic starptautiskus reisus**
N.p.k.	**1.10.2.**

	Normatīvais akts	Likums *"Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli" (turpmāk – likums).*
1.	Norma (likuma pants, panta daļa, punkts, apakš-punkts vai pārejas noteikumu punkts)	Likuma 9. pants.
2.	Nodokļa atvieglojuma būtība vai redakcija	Ar azartspēļu nodokli netiek apliktas azartspēles, kas tiek organizētas transportlīdzekļos, kuri veic starptautiskus reisus, ja spēļu zāli var izmantot tikai reģistrēti pasažieri.
3.	Nodokļa atvieglojuma ieviešanas mērķis	Nodokļa atvieglojuma mērķis ir mazināt administratīvo slogu pakalpojuma piedāvātājam, ņemot vērā to, ka azartspēļu organizēšana varētu notikt vairākās jurisdikcijās.
4.	Nodokļa atvieglojuma atbilstība tā ieviešanas būtībai (vai nodokļa atvieglojums ir efektīvs)	Pēc Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas sniegtās informācijas azartspēļu organizēšana transportlīdzekļos, kuri veic starptautiskus reisus, jau ilgu laiku **nenotiek**, un nav arī indikāciju, kas liecinātu par šādu nepieciešamību nākotnē. Turklāt, ja nākotnē šāds pieprasījums rastos, tad būtu nepieciešams īpašs regulējums *Azartspēļu un izložu likumā*. Ņemot vērā, ka likuma 9. pantā ietvertais atbrīvojums no azartspēļu nodokļa jau ilgu laiku netiek piemērots, tātad nav lietderīgs.
5.	Nodokļa maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, pēdējo trīs gadu periodā	2018., 2019., 2020., 2021. gadā nodokļa atbrīvojums **nav izmantots**
6.	Nodokļa atvieglojuma	2018., 2019., 2020., 2021. gadā nodokļa atbrīvojumam **nav fiskālas ietekmes**.

	fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā				
7.	Cita būtiska informācija (t.sk., atvieglojuma ieviešanas iemesls, padziļinātu pētījumu rezultāti u.c.)	Nodokļa atbrīvojums ir spēkā jau **no 1995. gada 1. janvāra**.			
8.	Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvanti-tatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu	Sasnieguma rādītāji	**2021**	**2022**	**2023**
		Tā kā nodokļa atbrīvojumu nav paredzēts saglabāt, sasnieguma rādītāji netiek noteikti.	**X**	**X**	**X**
9.	Nodokļa atvieglojuma paredzamais pozitīvais efekts salīdzinājumā ar paredzamo budžeta ieņēmumu samazinājumu – kvalitatīvs izvērtējums (ja nepieciešams vai nav kvantitatīvo rādītāju)	Nav attiecināms.			
10.	Nodokļa atvieglojuma iespējamie blakusefekti, riski (t.sk. paredzama nodokļu plāno-šana, lai sama-zinātu maksājamo nodokļu kopējo apmēru, izkropļota resursu pārdale	Nav attiecināms.			

	ekonomikā u.c.), problēmas u.tml.	
11.	Atbilstība ES valsts atbalsta nosacījumiem	Nav attiecināms.
12.	Papildus pieejamais valsts atbalsts	Nav attiecināms.
13.	Vai nodokļa atvieglojumu ir nepieciešams saglabāt (norādot atkārtota izvērtē-juma termiņu), pārskatīt vai atcelt	Sagatavojot FM informatīvo ziņojumu *"Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu"*, kurā tiks ietverts nodokļa atvieglojuma mērķa sasniegšanas pakāpes novērtējums, kā arī izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tiks vērtēta nepieciešamība saglabāt, pārskatīt vai atcelt nodokļa atvieglojumu.

Finanšu ministrs A. Ašeradens